Projekt

UCHWAŁA NR XVI/...../2026
RADY POWIATU W ŻNINIE
z dnia 25 maja 2026 r.

w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku" wraz z prognozą oddziaływania na środowisko

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 647 z późn. zm.[1)])

uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjąć „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku" wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Żninie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

[1)] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2024 r. poz. 1940, z 2025 r. poz. 303, poz. 1080, poz. 1812 i poz. 1863 oraz z 2026 r. poz. 426, poz. 605, poz. 607 i poz. 635, M. P. z 2025 r. poz. 769 i poz. 1016.

2026 r.

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr ……
Rady Powiatu w Żninie
z dnia ……..2026 r.

Program Ochrony Środowiska
dla Powiatu Żnińskiego
do 2029 roku
z perspektywą do 2033 roku

fot. portal internetowy paluki.travel.pl

Zamawiający:
Powiat Żniński
ul. Potockiego 1
88-400 Żnin

Wykonawca:
Kamil Nabagło o środowisku
61-558 Poznań
ul. Wierzbięcice 37a/6

KAMIL NABAGŁO O ŚRODOWISKU

Program Ochrony Środowiska

dla Powiatu Żnińskiego

do 2029 roku

z perspektywą do 2033 roku

Żnin, 2026 r.

SPIS TREŚCI

NAJWAŻNIEJSZE SKRÓTY 4
1 WSTĘP 5
1.1 PODSTAWA PRAWNA ORAZ ZAKRES OPRACOWANIA 5
1.2 POTRZEBA I CEL OPRACOWANIA 6
1.3 OPRACOWANIE TREŚCI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA 6
1.4 PODSTAWOWE DANE O POWIECIE ŻNIŃSKIM 7
2 STRESZCZENIE 12
3 OCENA STANU ŚRODOWISKA 14
3.1 OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA 14
3.1.1 KLIMAT I MIKROKLIMAT 14
3.1.2 JAKOŚĆ POWIETRZA 16
3.1.3 EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ W POWIECIE ŻNIŃSKIM 21
3.1.4 ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII 26
3.1.5 PROGRAM OCHRONY POWIETRZA I UCHWAŁA ANTYSMOGOWA 29
3.1.6 ANALIZA SWOT 30
3.1.7 PODSUMOWANIE – KIERUNKI ROZWOJU I ZAGADNIENIA HORYZONTALNE 30
3.2 ZAGROŻENIA HAŁASEM 32
3.2.1 HAŁAS DROGOWY – DROGI EKSPRESOWE, DROGI KRAJOWE ORAZ WOJEWÓDZKIE 32
3.2.2 HAŁAS DROGOWY – DROGI POWIATOWE 34
3.2.3 HAŁAS DROGOWY – DROGI GMINNE 35
3.2.4 HAŁAS KOLEJOWY 35
3.2.5 HAŁAS LOTNICZY 36
3.2.6 HAŁAS PRZEMYSŁOWY 36
3.2.7 TRANSPORT PUBLICZNY I INFRASTRUKTURA ROWEROWA 37
3.2.8 ANALIZA SWOT 38
3.2.9 PODSUMOWANIE – KIERUNKI ROZWOJU I ZAGADNIENIA HORYZONTALNE 39
3.3 POLA ELEKTROMAGNETYCZNE 39
3.3.1 INFRASKTRUKTURA ELEKTROENERGETYCZNA 40
3.3.2 INSTALACJE RADIOKOMUNIKACYJNE 40
3.3.3 POZIOM PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH 41
3.3.4 ANALIZA SWOT 42
3.3.5 PODSUMOWANIE – KIERUNKI ROZWOJU I ZAGADNIENIA HORYZONTALNE 42
3.4 GOSPODAROWANIE WODAMI 43
3.4.1 CHARATERYSTYKA OGÓLNA 43
3.4.2 JEDNOLITE CZEŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH RZECZNYCH I ICH JAKOŚĆ 45
3.4.3 JEDNOLITE CZEŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH JEZIORNYCH I ICH JAKOŚĆ 49
3.4.4 JEDNOLITE CZEŚCI WÓD PODZIEMNYCH I ICH JAKOŚĆ 54
3.4.5 OCENA RYZYKA POWODZIOWEGO 55
3.4.6 OCENA ZAGROŻENIA SUSZĄ 57
3.4.7 SPÓŁKI WODNE 59
3.4.8 ANALIZA SWOT 60
3.4.9 PODSUMOWANIE – KIERUNKI ROZWOJU I ZAGADNIENIA HORYZONTALNE 60
3.5 GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA 61
3.5.1 WODOCIĄGI 61
3.5.2 KANALIZACJA 69

3.5.3 ZBIORNIKI BEZODPŁYWOWE I PRZYDOMOWE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW ... 73
3.5.4 ANALIZA SWOT ... 74
3.5.5 PODSUMOWANIE – KIERUNKI ROZWOJU I ZAGADNIENIA HORYZONTALNE ... 74
3.6 ZASOBY GEOLOGICZNE ... 75
3.6.1 RYS GEOLOGII I GEOMORFOLOGII OBSZARU ... 75
3.6.2 ZŁOŻA I WIELKOŚĆ WYDOBYCIA ... 77
3.6.3 REKULTYWACJA OBSZARÓW POEKSPLOATACYJNYCH ... 85
3.6.4 ANALIZA SWOT ... 86
3.6.5 PODSUMOWANIE – KIERUNKI ROZWOJU I ZAGADNIENIA HORYZONTALNE ... 87
3.7 GLEBY ... 88
3.7.1 KLASYFIKACJA GRUNTÓW ROLNYCH I GRUNTÓW ORNYCH ... 88
3.7.2 JAKOŚĆ GLEB NA PODSTAWIE BADAŃ Z LAT 2023-2024 ... 90
3.7.3 ZAGROŻENIA I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEB ... 93
3.7.4 ANALIZA SWOT ... 94
3.7.5 PODSUMOWANIE – KIERUNKI ROZWOJU I ZAGADNIENIA HORYZONTALNE ... 95
3.8 GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW ... 96
3.8.1 GOSPODAROWANIE ODPADAMI KOMUNALNYMI W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU ... 96
3.8.2 WERYFIKACJA SYSTEMÓW GOSPODAROWANIA ODPADAMI KOMUNALNYMI W GMINACH POWIATU ŻNIŃSKIEGO W LATACH 2023-2024 ... 99
3.8.3 ODPADY INNE NIŻ KOMUNALNE ... 101
3.8.4 WYROBY ZAWIERAJĄCE AZBEST ... 103
3.8.5 SKŁADOWISKA ODPADÓW ... 104
3.8.6 ANALIZA SWOT ... 105
3.8.7 PODSUMOWANIE – KIERUNKI ROZWOJU I ZAGADNIENIA HORYZONTALNE ... 106
3.9 ZASOBY PRZYRODNICZE ... 107
3.9.1 FORMY OCHRONY PRZYRODY ... 107
3.9.2 KORYTARZE EKOLOGICZNE ... 116
3.9.3 TERENY ZIELENI I ZADRZEWIENIA ... 117
3.9.4 GRUNTY LEŚNE I GOSPODARKA LEŚNA ... 118
3.9.5 ANALIZA SWOT ... 121
3.9.6 PODSUMOWANIE – KIERUNKI ROZWOJU I ZAGADNIENIA HORYZONTALNE ... 121
3.10 POWAŻNE AWARIE ... 123
3.10.1 OCENA RYZYKA WYSTĄPIENIA POWAŻNEJ AWARII ... 123
3.10.2 ANALIZA SWOT ... 125
3.10.3 PODSUMOWANIE – KIERUNKI ROZWOJU I ZAGADNIENIA HORYZONTALNE ... 125
4 EDUKACJA EKOLOGICZNA ... 126
5 PODSUMOWANIE ZREALIZOWANYCH W OSTATNICH LATACH ZADAŃ SŁUŻĄCYCH OCHRONIE ŚRODOWISKA ORAZ IDENTYFIKACJA OBSZARÓW PROBLEMOWYCH ... 128
6 CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA I ICH FINANSOWANIE 133
6.1 HARMONOGRAM RZECZOWO-FINANSOWY ... 152
6.1.1 HARMONOGRAM RZECZOWO-FINANSOWY ZADAŃ WŁASNYCH ... 152
6.1.2 HARMONOGRAM RZECZOWO-FINANSOWY ZADAŃ KOORDYNOWANYCH ... 158
7 SYSTEM REALIZACJI POŚ ... 172
8 OPIS POWIĄZAŃ POŚ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI ... 174

8.1 DOKUMENTY SZCZEBLA KRAJOWEGO 174
8.2 DOKUMENTY SZCZEBLA WOJEWÓDZKIEGO 178
8.3 DOKUMENTY SZCZEBLA POWIATOWEGO 180
9 PRZEGLĄD ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA 180
10 SPIS TABEL 183
11 SPIS WYKRESÓW 184
12 SPIS RYSUNKÓW 185

NAJWAŻNIEJSZE SKRÓTY

5G – technologia mobilna piątej generacji – standard sieci komórkowej
AKPOŚK – Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych
BDL – Bank Danych Lokalnych
BDOT10K – Baza Danych Obiektów Topograficznych
MBP – mechaniczno-biologiczne przetwarzanie odpadów
BTS – ang. base transceiver station – stacje bazowe telefonii komórkowej
CBDG – Centralna Baza Danych Geologicznych
CEDIG – Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej
CRFOP – Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody
dB – decybel (jednostka miary dźwięku)
DVB-T – ang. Digital Video Broadcasting – Terrestrial – standard telewizji cyfrowej DVB nadawanej naziemnie
GDDKiA – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GDOŚ – Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
GIOŚ – Główny Inspektor Ochrony Środowiska
GPR – Generalny Pomiar Ruchu
GUS – Główny Urząd Statystyczny
IMGW – Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej
JCW – jednolita część wód
JCWP – jednolita część wód powierzchniowych
JCWPd – jednolita część wód podziemnych
j.m. – jednostka miary
JST – Jednostki Samorządu Terytorialnego
KPO – Krajowy Plan Odbudowy
KPOŚK – Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych
LGD – Lokalna Grupa Działania
MPZP – miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego
NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
nn – niskie napięcie
OSChR – Okręgowa Stacja Chemiczno – Rolnicza
OŚ – oczyszczalnia ścieków
OZE – odnawialne źródła energii
PEM – pola elektromagnetyczne
PEP2030 – Polityka Ekologiczna Państwa 2030
PGW – Państwowe Gospodarstwo Wodne
PIB – Państwowy Instytut Badawczy
PIG-PIB – Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy
PM10 – cząstki pyłu zawieszonego o średnicy do 10 µm
PM2,5 – cząstki pyłu zawieszonego o średnicy do 2,5 µm
POH – Program Ochrony przed Hałasem
POP – Program Ochrony Powietrza
POŚ – Program Ochrony Środowiska
PRG – Państwowy Rejestr Granic
PRNG – Państwowy Rejestr Nazw Geograficznych
PSG – Polska Spółka Gazownictwa
PSP – Państwowa Straż Pożarna
PSSE – Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
PUL – Plan Urządzenia Lasu
PWIS – Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny
RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RFRD – Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg
RLM – Równoważna Liczba Mieszkańców (parametr projektowy wykorzystywany w szacowaniu wielkości oczyszczalni ścieków)
RPO – Regionalny Program Operacyjny
RZGW – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
SI2PEM – System Informacyjny o Instalacjach wytwarzających Promieniowanie Elektromagnetyczne
SN – średnie napięcie
SWOT – technika analityczna SWOT polega na posegregowaniu posiadanych informacji o danej sprawie na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):
S (Strengths) – mocne strony,
W (Weaknesses) – słabe strony,
O (Opportunities) – szanse,
T (Threats) – zagrożenia
t.j. – tekst jednolity
UE – Unia Europejska
UPUL – Uproszczony Plan Urządzenia Lasu
WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ – Wojewódzka Inspekcja Ochrony Środowiska,
WN – wysokie napięcie
ZEC – Zakład Energetyki Cieplnej
ZDR – Zakład Dużego Ryzyka
ZDW – Zarząd Dróg Wojewódzkich
ZZR – Zakład Zwiększonego Ryzyka

1 WSTĘP

1.1 PODSTAWA PRAWNA ORAZ ZAKRES OPRACOWANIA

Polityka ochrony środowiska to zespół działań mających na celu stworzenie warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. Nie ulega bowiem wątpliwości, że standardy ochrony środowiska wyznacza właśnie ta zasada. Zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami prawa, polityka ochrony środowiska prowadzona jest na podstawie strategii rozwoju, programów oraz dokumentów programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Polityka ochrony środowiska jest prowadzona również za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska. Programy ochrony środowiska są bowiem wymaganym dokumentem, zgodnie z brzmieniem art. 14. ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, tj. „polityka ochrony środowiska jest prowadzona również za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska".

Obowiązek sporządzenia powiatowego programu ochrony środowiska wynika z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, zgodnie z którym „organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy, w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w art. 14 ust. 1".

Powiat Żniński nie posiada aktualnie obowiązującego programu ochrony środowiska, ale uwzględniając założenia z 2009 roku sprecyzowane w Powiatowym programie ochrony środowiska z planem gospodarki odpadami dla Powiatu Żnińskiego na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012 – 2015 oraz powiatowym programie usuwania azbestu[1], należy przyjąć, że główne cele związane z polityką ochrony środowiska to:

a) dalsza poprawa jakości środowiska oraz likwidacja i minimalizacja bezpośrednich zagrożeń dla zdrowia i życia mieszkańców,
b) zrównoważone wykorzystanie bogactw naturalnych, w tym wody oraz energii,
c) racjonalne gospodarowanie odpadami,
d) ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody,
e) prowadzenie edukacji ekologicznej w celu podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu.

Przyjęte kierunki były słuszne, ale konieczna jest ich modyfikacja i aktualizacja. Pojawiły się także okoliczności, aby uwzględnić nowe zadania uwzględniające obecne uwarunkowania formalne, prawne i środowiskowe. Nowy „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku" został opracowany na podstawie metodyki określonej w publikacji Ministerstwa Środowiska pn. „Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska"[2] i zawiera w szczególności:

a) ocenę stanu środowiska w oparciu o obszary przyszłej interwencji,
b) cele, kierunki interwencji i zadania wynikające z oceny stanu środowiska przewidziane do realizacji na lata obowiązywania Programu,
c) harmonogram rzeczowo-finansowy (osobno dla zadań własnych i zadań monitorowanych),
d) system realizacji POŚ (współpraca z interesariuszami, opracowanie treści programu, zarządzanie, monitorowanie, okresowa sprawozdawczość, ewaluacja oraz aktualizacja).

[1] Uchwała Nr XXVI/179/2009 Rady Powiatu w Żninie z dnia 30 listopada 2009 r.
[2] https://bip.mos.gov.pl/pl/strategie-plany-programy/wytyczne-do-programow-ochrony-srodowiska/

1.2 POTRZEBA I CEL OPRACOWANIA

Niniejszy dokument jest wypełnieniem obowiązku w zakresie aktualizacji strategicznych dokumentów powiatowych, co pozwala władzom na bieżąco kontrolować stan środowiska oraz planować na tej podstawie działania służące ochronie środowiska. Program stanowi podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na obszarze będącym przedmiotem opracowania.

Wynikiem procesu planowania jest program zawierający wizję rozwoju systemu zarządzania ochroną środowiska, określający opcje i warunki rozwiązań. Jest on także ważnym środkiem informacji, narzędziem kontroli i materiałem wykorzystywanym do rozwoju systemu w przyszłości.

1.3 OPRACOWANIE TREŚCI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Program został wykonany przez firmę zewnętrzną, a koordynowaniem prac nad kształtem dokumentu ze strony Powiatu Żnińskiego zajął się Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa funkcjonujący w strukturze Starostwa Powiatowego w Żninie. Dokument został przygotowany w oparciu o założenia zawarte m.in. w ustawie Prawo ochrony środowiska, wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska oraz wytyczne zdefiniowane przez zamawiającego, tj. Powiat Żniński.

Pierwszym etapem prac nad Programem było zebranie materiałów źródłowych oraz danych dotyczących aktualnego stanu środowiska oraz infrastruktury ochrony środowiska. Ankiety z prośbą o udostępnienie danych zostały wysłane do następujących jednostek:

- Starostwa Powiatowego w Żninie,
- urzędów gmin wchodzących w skład Powiatu,
- Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Bydgoszczy,
- Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Bydgoszczy,
- Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu,
- Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad (Oddział w Bydgoszczy),
- Zarządu Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy,
- Zarządu Dróg Powiatowych w Żninie,
- Enea Operator Sp. z o.o.,
- Polskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. (Oddział Zakład Gazowniczy w Bydgoszczy),
- Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu (Departament Środowiska),
- Okręgowej Stacji Chemiczno – Rolniczej w Bydgoszczy,
- Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu,
- siedzib nadleśnictw położonych na obszarze Powiatu,
- Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Bydgoszczy.

Przy opracowaniu skorzystano również z danych Głównego Urzędu Statystycznego, Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska oraz Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego (PIG-PIB) oraz innych oficjalnych źródeł statystycznych z dziedziny ochrony środowiska.

Kolejny etap prac wiązał się z opracowaniem charakterystyki aktualnego stanu środowiska. Diagnoza stanu środowiska została oparta na danych za lata 2023-2025[3] przyjmując, że są to lata bazowe. Poziomem odniesienia były poszczególne gminy powiatu żnińskiego (ich zróżnicowanie) oraz województwo kujawsko-pomorskie (porównanie). Na podstawie oceny i analizy stanu środowiska zdefiniowano najważniejsze zagrożenia i problemy dla poszczególnych obszarów interwencji:

- ochrona klimatu i jakości powietrza,

[3] o ile dane były dostępne

- zagrożenia hałasem,
- pola elektromagnetyczne,
- gospodarowanie wodami,
- gospodarka wodno-ściekowa,
- zasoby geologiczne,
- gleby,
- gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
- zasoby przyrodnicze,
- zagrożenia poważnymi awariami.

W części diagnostycznej uwzględniono również edukację ekologiczną.

Następnie zaplanowano i określono cele strategiczne, kierunki interwencji i zadania zmierzające do poprawy lub utrzymania dobrego stanu środowiska na obszarze powiatu żnińskiego. Zarówno cele jak i zadania zostały określone tak, aby były komplementarne z innymi dokumentami strategicznymi i programowymi (ROZDZIAŁ 8 OPIS POWIĄZAŃ POŚ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI). Poszczególne zadania zostały wpisane do harmonogramu rzeczowo-finansowego z podziałem na zadania własne samorządu powiatowego oraz zadania monitorowane przez samorząd, za których realizację odpowiedzialne są inne instytucje (np. RZGW w Bydgoszczy, poszczególne gminy powiatu żnińskiego, Inspekcja Ochrony Środowiska). W ramach każdego obszaru uwzględniono zagadnienia horyzontalne: (I) adaptację do zmian klimatu, (II) nadzwyczajne zagrożenia środowiska, (III) działania edukacyjne oraz (IV) monitoring środowiska.

Zgodnie z art. 17 ust. 2 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska Program został pozytywnie zaopiniowany przez organ wykonawczy województwa – Uchwałą Nr 102/4728/26 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 15 kwietnia 2026 roku.

Wystąpiono również do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Bydgoszczy oraz Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Bydgoszczy z wnioskami o uzgodnienie zakresu prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu Programu, co wymienione jednostki uzgodniły pismami:

- Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy pismem z dnia 24 lutego 2026 r. (znak: WOO.411.9.2026.AT),
- Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Bydgoszczy pismem z dnia 12 lutego 2026 r. (znak: NNZ.9022.4.11.2026).

Dla projektu Programu została sporządzona prognoza oddziaływania na środowisko. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy w piśmie z dnia 6 maja 2026 r. (znak: WOO.410.153.2026.MD1) po zapoznaniu się z „Programem Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku" wraz z prognozą oddziaływania na środowisko uznał jego założenia, za zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju. Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Bydgoszczy w piśmie z dnia 21 kwietnia 2026 r. (znak: NNZ.9022.4.27.2026) zaopiniował pozytywnie „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku" wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, nie zgłaszając dodatkowych warunków.

W procesie planowania, w terminie od 14 kwietnia 2026 r. do 5 maja 2026 r., została również zapewniona możliwość składania uwag i wniosków do projektu „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku" wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. W wyznaczonym terminie nie złożono żadnych uwag i wniosków.

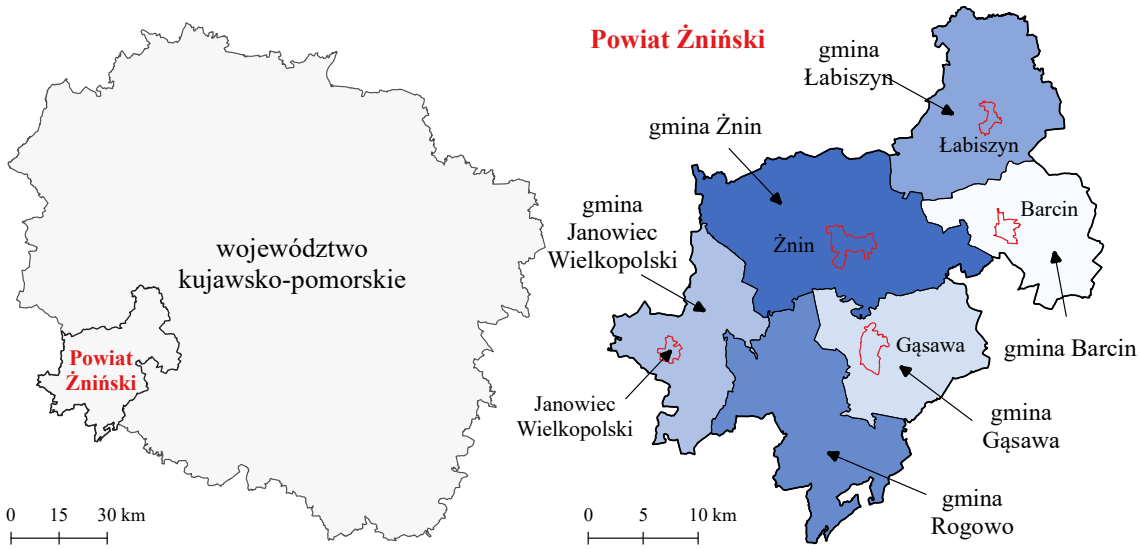
1.4 PODSTAWOWE DANE O POWIECIE ŻNIŃSKIM

Powiat Żniński położony jest w południowo-zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego. Powiat tworzy pięć gmin miejsko-wiejskich (Barcin, Janowiec Wielkopolski, Łabiszyn, Żnin i Gąsawa[4]) i jedna gmina wiejska (Rogowo), które wśród licznych lasów i jezior tworzą enklawę turystyczną, kulturową i przyrodniczą. Jednostka w całości leży w granicach regionu historyczno-etnograficznego

[4] 1 stycznia 2024 roku Gąsawa odzyskała status miasta

zwanego Pałukami, której nazwa najprawdopodobniej wzięła się od ukształtowania terenu i oznacza pofalowaną, pałąkowatą ziemię z pagórkami otoczonymi łąkami zajmującymi doliny jeziorne i rzeczne. Powiat Żniński to krajobraz z licznymi wzniesieniami, rynnami, zwartymi kompleksami leśnymi i jeziorami. Na omawianym terenie jest kilkadziesiąt jezior oraz blisko 150 pomników przyrody. Potencjał przyrodniczy jednostki obejmuje m.in. trzy rezerwaty oraz cztery obszary chronionego krajobrazu zapewniające wysoką różnorodność biologiczną, unikalne walory krajobrazowe oraz bezpieczną ostoję wielu gatunków roślin i zwierząt. Walory przyrodnicze Ziemi Żnińskiej można poznać na znakowanych szlakach turystycznych, podczas spływów kajakowych, wypraw rowerowych czy pieszych wędrówek. Przez teren przebiegają ważne szlaki komunikacyjne znaczenia wojewódzkiego: drogi wojewódzkie nr 246, 247, 251, 253 oraz 254. Na osi północ-południe, na obszarze gmin Żnin, Gąsawa oraz Rogowo biegnie zaś droga ekspresowa S5, która docelowo połączy Olsztyn, autostradę A1 (węzeł Nowe Marzy) oraz Bydgoszcz, Poznań i Wrocław.

Położenie omawianej jednostki na tle województwa kujawsko-pomorskiego oraz gminy wchodzące w skład powiatu prezentuje rysunek 1.

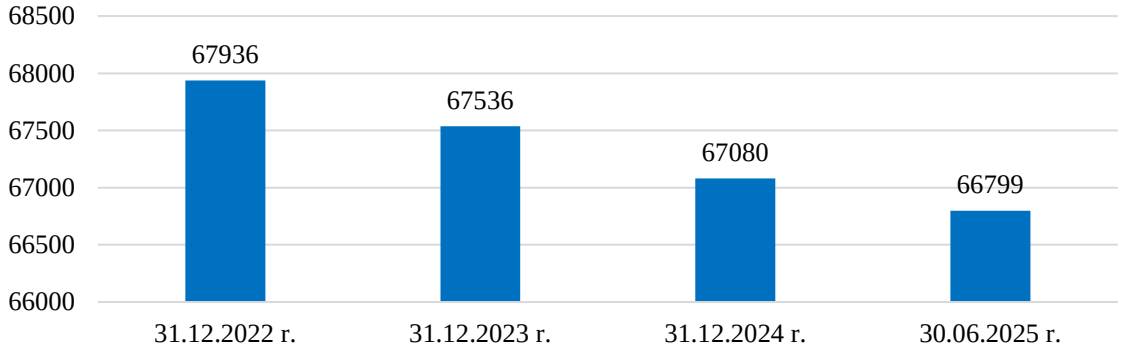

Rysunek 1 Gminy powiatu żnińskiego oraz położenie omawianej jednostki na tle województwa kujawsko-pomorskiego
Źródło: PRG, PRNG, opracowanie własne

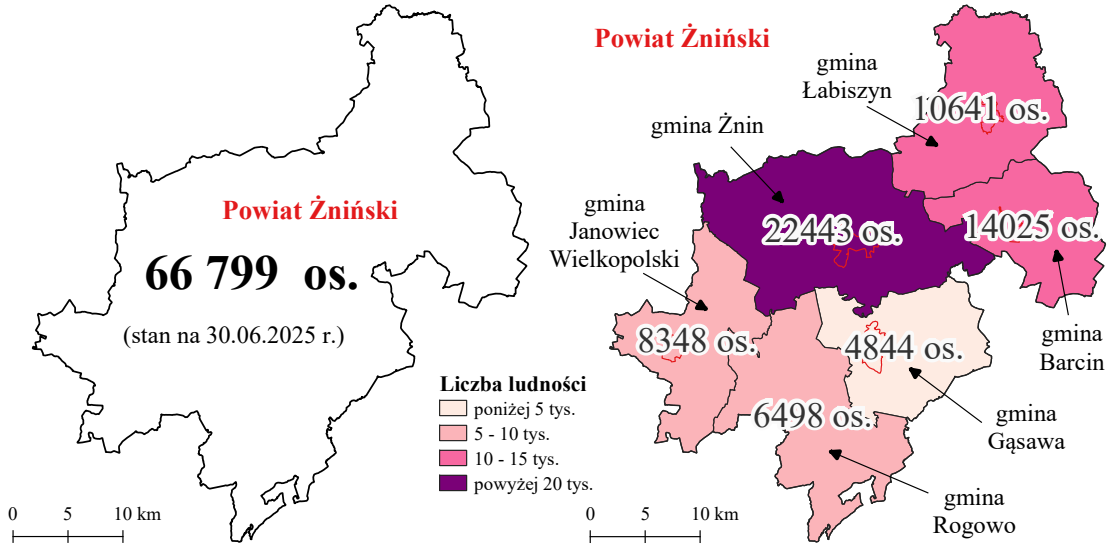
Zgodnie z danymi GUS liczba ludności powiatu według stanu na 30.06.2025 r. wynosiła 66 799 osób. Ludność powiatu stanowi ok. 3,4% ludności województwa kujawsko-pomorskiego. Najliczniej zamieszkała jest gmina Żnin (ok. 22,5 tys. mieszkańców), a następne w kolejności są: gmina Barcin (ok. 14,0 tys. mieszkańców), gmina Łabiszyn (ok. 10,5 tys. mieszkańców), gmina Janowiec Wielkopolski (ok. 8,3 tys. mieszkańców), gmina Rogowo (ok. 6,5 tys. mieszkańców) i gmina Gąsawa (ok. 4,8 tys. mieszkańców). Dane według stanu na 30.06.2025 r. zobrazowano na rysunku 2. Porównując zmianę liczby mieszkańców powiatu w latach 2022-2025 zaprezentowaną na wykresie 1, należy zauważyć tendencję zmniejszającej się liczby mieszkańców. Prognozy demograficzne do roku 2040 [5] zakładają dalszy stopniowy spadek liczby mieszkańców. Przewidywana liczba mieszkańców na koniec 2040 roku to 61 923 osób – spadek o ok. 7,3%. Zmiany demograficzne w powiecie w najbliższych latach dotyczyć będą nie tylko spadku ogólnej liczby mieszkańców, ale również związane będą z przebudową struktury ekonomicznej. Zgodnie z prognozą, według stanu na 2025 rok ludność w wieku poprodukcyjnym (60+/65+ lat) stanowiła około 24% ogólnej

[5] publikacja GUS pn. „Prognoza ludności rezydującej dla Polski na lata 2023-2060 (poziom - powiaty)" dostępna pod adresem internetowym https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/prognoza-ludnosci/prognoza-ludnosci-rezydujacej-dla-polski-na-lata-2023-2060-poziom-powiaty,12,1.html, która przyjmuje jako punkt wyjścia stan ludności rezydującej w dniu 31 grudnia 2022 r.

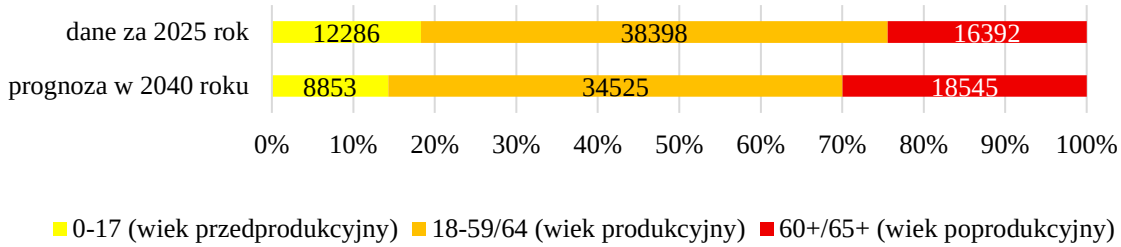
liczby mieszkańców powiatu, natomiast w 2040 roku przewiduje się, że osoby takie stanowić będą już 30% mieszkańców. Procentowy udział osób w wieku przedprodukcyjnym do końca przyszłej dekady zmniejszy się do poziomu około 14% (w 2025 roku – 18%). Dane GUS za 2025 rok oraz prognozę dla 2040 roku zobrazowano na wykresie 2. Społeczność powiatu żnińskiego, podobnie jak całej Polski, będzie się w najbliższych latach gwałtownie starzeć.

Wykres 1 Ludność powiatu żnińskiego w latach 2022-2025
Źródło: opracowanie własne, dane GUS

Rysunek 2 Liczba ludności w gminach powiatu żnińskiego wg stanu na 30.06.2025 r.
Źródło: PRG, GUS, opracowanie własne

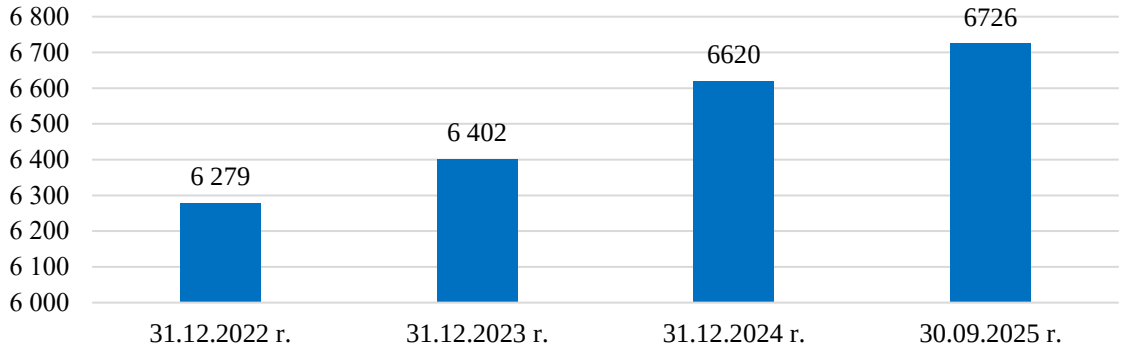

Wykres 2 Struktura ekonomiczna mieszkańców powiatu żnińskiego wg stanu na 2025 rok oraz prognoza demograficzna na 2040 rok
Źródło: Prognoza ludności rezydującej dla Polski na lata 2023-2060 (poziom - powiaty), opracowanie własne

Gospodarka powiatu żnińskiego opiera się na wysokoprodukcyjnym rolnictwie. Region ten ma bardzo długą historię wysokiej kultury rolnej, co przekłada się na coraz nowocześniejsze metody gospodarowania i wysoką mechanizację. Znaczna część powiatu posiada gleby o wysokiej bonitacji (klasy III i IV), co sprzyja uprawie wymagających roślin. Dominują uprawy zbóż (pszenica, jęczmień), buraków cukrowych i ziemniaków. Powiat żniński wyróżnia się także wysoką towarowością w chowie trzody chlewnej i bydła mlecznego. Poza rolnictwem, rozwinięty jest przemysł rolno-spożywczy. Coraz większe znaczenie ma także turystyka. Powiat boryka się jednak z problemem ujemnego salda migracji osób w wieku produkcyjnym oraz rosnącym wskaźnikiem obciążenia demograficznego osobami starszymi, co może to stanowić wyzwanie dla lokalnego rynku pracy w dłuższej perspektywie. Kluczowymi ośrodkami gospodarczymi obszaru są miasta: Żnin, Barcin i Łabiszyn.

Biorąc pod uwagę dane dotyczące działalności gospodarczej wg stanu na 30.09.2025 r. na omawianym terenie zarejestrowanych było ok. 6,7 tysięcy podmiotów gospodarczych, z czego zdecydowaną większość stanowiły mikroprzedsiębiorstwa [6] (6 482 podmiotów), a następne w kolejności były małe przedsiębiorstwa zatrudniające od 10 do 49 pracowników – 207 podmiotów, dalej średnie przedsiębiorstwa zatrudniające od 50 do 249 pracowników – 36 podmiotów, a najmniej liczne są duże przedsiębiorstwa zatrudniające powyżej 250 pracowników – 1 podmiot gospodarczy.

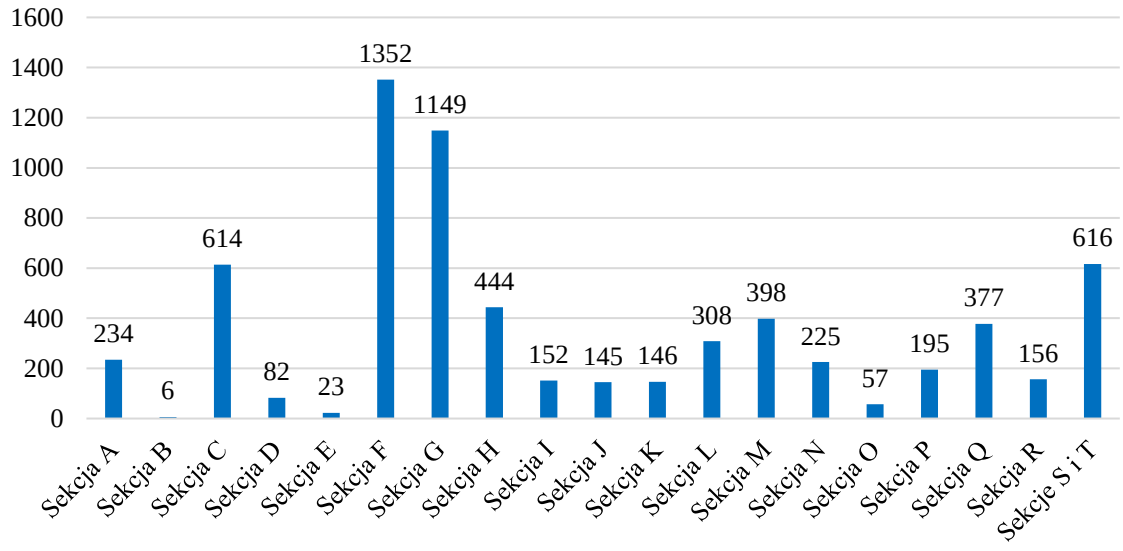
Zmianę liczby podmiotów gospodarczych w ostatnich latach na omawianym terenie przedstawiono na wykresie 3.

Wykres 3 Liczba podmiotów gospodarczych w powiecie żnińskim w latach 2022-2025
Źródło: opracowanie własne, dane GUS

W powiecie dominują podmioty związane z budownictwem, handlem hurtowym i detalicznym, naprawą pojazdów samochodowych (włączając motocykle), przetwórstwem przemysłowym oraz szeroko rozumianymi usługami – wykres 4.

[6] firmy zatrudniające średniorocznie mniej niż 10 pracowników

Wykres 4 Podmioty wg sekcji PKD 2007 w powiecie żnińskim według stanu na 30.09.2025 r.[7]
Źródło: opracowanie własne, dane GUS

Podsumowując zebrane dane, powiat żniński charakteryzuje się ogólnym spadkiem liczby mieszkańców będącym efektem odpływu młodszej części populacji do większych ośrodków miejskich oraz ogólnym spadkiem liczby urodzeń i jednocześnie charakteryzuje się wciąż silną bazą gospodarczą i pozytywnym trendem w rozwoju przedsiębiorczości.

W kontekście środowiskowym, spadek liczby mieszkańców może w pewnym stopniu zmniejszać lokalną presję na środowisko (np. mniejsze zużycie ciepła czy niższe zapotrzebowanie na infrastrukturę komunalną). Silna baza gospodarcza i wzrost liczby podmiotów gospodarczych wiążą się z kolei z rosnącym zapotrzebowaniem na zasoby naturalne (woda, energia) i potencjalnym wzrostem emisji zanieczyszczeń (gazy, pyły, ścieki) z przemysłu. Rozwój przedsiębiorczości, zwłaszcza w miastach, generuje także większy ruch towarowy i osobowy, co bezpośrednio wpływa na zanieczyszczenie powietrza i hałas komunikacyjny.

[7] A – rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo, B – górnictwo i wydobywanie, C – przetwórstwo przemysłowe, D – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych, E - dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją, F – budownictwo, G – handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, H – transport, gospodarka magazynowa, I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi, J – informacja i komunikacja, K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa, L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości, M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, N – działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca, O – administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne, P – edukacja, Q – opieka zdrowotna i pomoc społeczna, R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją, S – pozostała działalność usługowa, T – gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby

2 STRESZCZENIE

Przedmiotem opracowania jest „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku". W związku z upływem okresu obowiązywania dotychczas obowiązującego Programu zaszła konieczność opracowania tego strategicznego dokumentu na nową perspektywę czasową. Na podstawie dokonanej diagnozy stanu środowiska omawianego obszaru oraz przeprowadzonej analizy SWOT dla poszczególnych obszarów interwencji zidentyfikowano następujące najważniejsze problemy środowiskowe na terenie powiatu żnińskiego, które priorytetowo wymagają podjęcia działań naprawczych/zapobiegawczych w ramach realizacji polityki ochrony środowiska do 2033 roku:

- wzrost natężenia zjawisk ekstremalnych (fale ciepła, fale chłodu, opady nawalne, wichury, susze),
- niedotrzymanie poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu oraz przekroczenie poziomu celu długoterminowego dla ozonu, określonych ze względu na ochronę zdrowia ludzi – ocena za lata 2023-2024,
- przekroczenie poziomu celu długoterminowego dla ozonu, określonych ze względu na ochronę roślin – ocena za lata 2023-2024,
- wciąż dominujący udział rozproszonych źródeł komunalno-bytowych,
- wzrastająca liczba pojazdów samochodowych i ciągników,
- stwierdzone nieprawidłowości w zakresie emisji zanieczyszczeń (gazów i pyłu) do powietrza w zakładach przemysłowych/obiektach działalności gospodarczej z terenu powiatu żnińskiego,
- przebieg dróg o dużym natężeniu ruchu pojazdów (powyżej 3 mln/rok), których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach,
- przekroczenia standardów akustycznych w kontrolowanych zakładach przemysłowych/obiektach działalności gospodarczej,
- dla większości JCWP rzecznych i jeziornych ryzyko niespełnienia celów środowiskowych Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW),
- zły stan ogólny wszystkich JCWP rzecznych i jeziornych na obszarze powiatu (dla których dokonano oceny),
- słaby stan ogólny JCWPd nr 43 oraz zagrożenie nieosiągnięcia celu środowiskowego RDW dla tej JCWPd,
- silne i ekstremalne zagrożenie suszą (ocena ogólna),
- ekstremalne zagrożenie suszą rolniczą,
- ryzyko wystąpienia powodzi i podtopień na części obszaru powiatu,
- wzrost zużycia wody,
- wciąż duża liczba zbiorników bezodpływowych,
- niewypełnienie postanowień Dyrektywy ściekowej przez aglomeracje: Żnin, Barcin i Łabiszyn,
- duże zróżnicowanie stopnia skanalizowania poszczególnych gmin w powiecie,
- występowanie na obszarze powiatu terenów górniczych, czyli przestrzeni objętych przewidywanymi szkodliwymi wpływami robót górniczych zakładu górniczego,
- obecność zinwentaryzowanych miejsc szkód i bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku,
- zdeponowane przy ulicy Nowej w Janowcu Wielkopolskim odpady niebezpieczne,
- wciąż duża ilość wyrobów zawierających azbest pozostałych do usunięcia,
- wciąż duży udział zmieszanych odpadów komunalnych odbieranych z obszaru powiatu – niski poziom selektywnego zbierania odpadów,

- problem z osiągnięciem wymaganych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w gminach powiatu żnińskiego,
- większa w porównaniu do średniej dla województwa masa wytwarzanych odpadów komunalnych na 1 mieszkańca,
- uboga struktura drzewostanu (wyraźnie dominująca sosna),
- niska na tle województwa lesistość,
- obecność na terenie powiatu zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR) oraz zakładu o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR).

W ramach opracowania Programu ochrony środowiska konieczne było także wyznaczenie szczegółowych zadań w poszczególnych obszarach interwencji, po wykonaniu których ma nastąpić poprawa stanu i jakości danego elementu środowiska, bądź będzie utrzymywany dobry stan o ile aktualnie taki został zdiagnozowany. Zaplanowano konkretne zadania ekologiczne, czyli przedsięwzięcia bądź czynności organizacyjno-administracyjne prowadzące do realizacji wyznaczonych celów ekologicznych i kierunków interwencji. Poprzez realizację tych działań ekologicznych można będzie osiągnąć wymierną poprawę środowiska przyrodniczego w wyznaczonych obszarach interwencji, mierzoną za pomocą wskaźników środowiskowych (mierników realizacji). Wyznaczono następujące cele ekologiczne do 2033 roku:

1. Osiągnięcie dobrej jakości powietrza i jakości życia mieszkańców,
2. Ochrona mieszkańców przed hałasem,
3. Utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej poziomów dopuszczalnych,
4. Racjonalne korzystanie z zasobów wodnych,
5. Uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej,
6. Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin ze złóż,
7. Ochrona powierzchni ziemi i gleb,
8. Zbilansowany system gospodarowania odpadami,
9. Zwiększenie bioróżnorodności,
10. Utrzymanie stanu braku zagrożenia dla środowiska i mieszkańców ze strony poważnych awarii.

W dokumencie zaproponowano również harmonogram okresowej sprawozdawczości w postaci Raportu z Programu ochrony środowiska, opis powiązań dokumentu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi, a także zamieszczono przegląd źródeł finansowania.

3 OCENA STANU ŚRODOWISKA

Zgodnie z „Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska" niniejszy Program ochrony środowiska został opracowany z uwzględnieniem dziesięciu obszarów przyszłej interwencji.

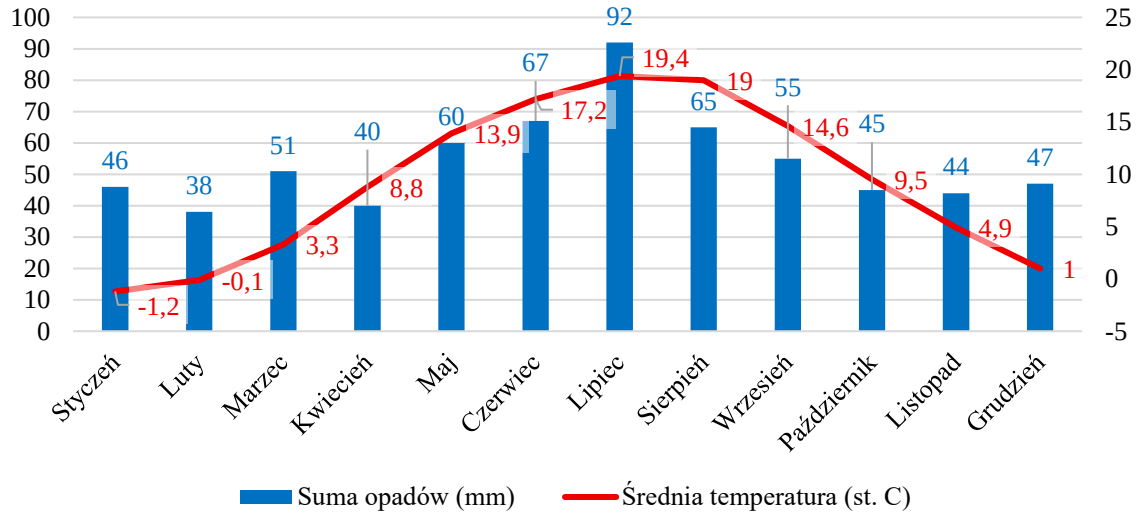
3.1 OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA

3.1.1 KLIMAT I MIKROKLIMAT

Według najpowszechniejszego systemu klasyfikacji opracowanego przez klimatologa Wladimira Köppena, cały obszar Polski został zakwalifikowany do klimatu wilgotnego kontynentalnego z łagodnym latem i z opadami przez cały rok (Dfb), który charakteryzuje się średnią temperaturą najzimniejszego miesiąca równą około –3°C lub mniej i średnią temperaturą najcieplejszego miesiąca wyższą niż 10°C. W klimacie tym nie ma także miesiąca ze średnią temperaturą powyżej 22°C, a opady są równo rozłożone w całym roku. Oprócz ogólnej klasyfikacji dla całego kraju, istnieje także kilka regionalizacji klimatycznych Polski. Bardzo ważnym wkładem dla nauk przyrodniczych jest podział Polski na regiony i krainy klimatyczne dokonany przez Eugeniusza Romera w oparciu o izogradienty klimatyczne. Z definicji izogradient klimatyczny jest to suma zmienności elementów klimatycznych danego obszaru w stosunku do odległości, czyli upraszczając izogradient pozwala wyznaczyć granice obszaru o podobnych wartościach klimatycznych np. wielkość opadu czy temperatury. Wydzielono na tej podstawie 7 regionów klimatycznych podzielonych na krainy. Według tej klasyfikacji omawiany obszar położony jest w regionie C – Klimaty Wielkich Dolin, a dalej krainie Gnieźnieńsko-Kaliskiej. Koncepcję podziału Polski ze względu na klimat w oparciu o izogradient klimatyczny zaproponował także prof. dr hab. Alojzy Woś. Podzielił on Polskę – w oparciu o charakterystyczne, odrębne cechy klimatu wyróżnione o średnią liczbę dni w roku danych typów pogody – na 28 regionów klimatycznych. Według tego podziału obszar powiatu znajduje się regionie XV – Środkowowielkopolskim. Pod względem zajmowanego obszaru jest największym wydzielonym na obszarze Polski regionem klimatycznym. Środkową jego część stanowi Pojezierze Gnieźnieńskie. Granice regionu odznaczają się różnym stopniem ostrości. Najmniej wyraźny jest odcinek granicy południowej, oddzielający go od Regionu Południowowielkopolskiego. Taki charakter granic świadczy o wielu podobieństwach klimatu panującego w omawianym regionie do stosunków klimatycznych obszarów z nim sąsiadujących. Ten fakt wyraża między innymi brak występowania skrajnie dużych lub małych, w porównaniu z innymi regionami, rocznych liczb dni z wyróżnionymi typami pogody. Na tle innych obszarów, a podobnie jak w regionie XVIII (Środkowomazowieckim), zwraca uwagę względnie bardzo duża roczna liczba dni z pogodą bardzo ciepłą, pochmurną, bez opadu (typ 310). Ogólnie największy wpływ na tutejszy klimat mają masy powietrza polarno-morskiego i polarno-kontynentalnego. Decydują one o przejściowości klimatu. Masy powietrza polarno-morskiego powodują latem zachmurzenie, ochłodzenie i wzrost wilgotności, zimą zaś przynoszą ocieplenie, odwilż i mgły. Masy powietrza polarno-kontynentalnego z kolei latem przynoszą piękną, suchą i upalną pogodę, a zimą pogodę słoneczną, suchą i mroźną.

Do opisu podstawowych wskaźników klimatologicznych omawianego obszaru posłużono się również danymi „Climate-Data.org"[8], które opisują podstawowe parametry klimatyczne. Zgodnie z nimi średnia roczna temperatura powietrza w Żninie to 9,2°C, a średnia roczna suma opadów – ok. 650 mm. Dane dla poszczególnych miesięcy zaprezentowano na wykresie 5.

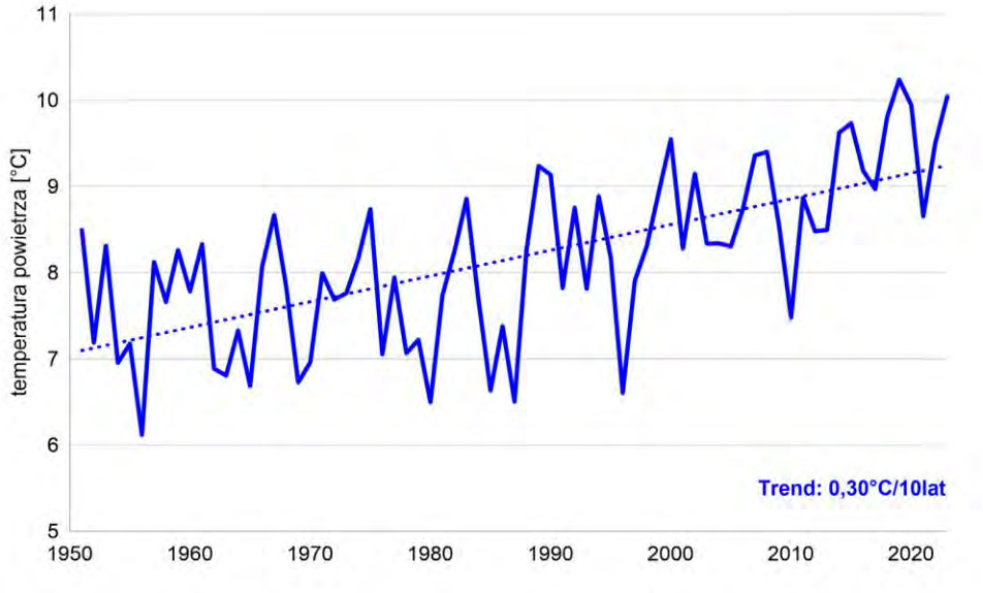
[8] https://en.climate-data.org/

Wykres 5 Średnia miesięczna suma opadów [mm] (prawa oś) i średnia miesięczna temperatura [ºC] (lewa oś) w Żninie
Źródło: dane „Climate-Data.org", opracowanie własne

Wartości uśrednione nie oddają jednak bardzo istotnych tendencji, które wymagają omówienia. Dla całego kraju (i Europy również) obserwowany jest stopniowy wzrost średniej temperatury – średnio 0,30°C na każde 10 lat (Wykres 6), który przyczynia się do zwiększania się częstotliwości występowania zjawisk ekstremalnych. Dla wielu stacji synoptycznych w Polsce średnia liczba dni z temperaturą maksymalną ≥ 30°C to już ponad 10 dni każdego roku (najwięcej przypada na miesiące lipiec-sierpień). Europa pozostaje najszybciej ocieplającym się kontynentem świata – tempo wzrostu temperatury jest tu około dwukrotnie wyższe niż średnia globalna, a 2024 rok przyniósł w Europie rekordową średnią temperaturę oraz wyjątkowo dużą liczbę dni z silnym stresem cieplnym i tzw. nocami tropikalnymi. Wystąpiły rozległe fale upałów, w tym najdłuższa w historii obserwacji w południowo-wschodniej części kontynentu. Uwidoczniły się również wyraźne kontrasty pogodowe – cieplejszy i suchszy wschód Europy wyraźnie odróżniał się od chłodniejszego i bardziej wilgotnego zachodu. Coraz częściej występują także opady nawalne skutkujące lokalnymi powodziami zwanymi powodziami błyskawicznymi. Szczególnie niebezpieczne są powodzie błyskawiczne na terenach zurbanizowanych, gdzie udział powierzchni nieprzepuszczalnych – budynków, chodników, parkingów, jezdni i niedostatecznie zmodernizowana kanalizacja burzowa są przyczynami zmniejszonej retencji wody w środowisku i zwiększenia odpływu powierzchniowego wody. Wydłużeniu ulega również okres wegetacyjny, czyli część roku, gdy roślinność może się rozwijać ze względu na dostateczną ilość wilgoci i ciepła. Dla obszaru gminy Żnin to już ponad 230 dni w roku, podczas gdy w latach 80. XX wieku było to mniej niż 220 dni. Można z dużym prawdopodobieństwem stwierdzić, że zjawiska ekstremalne będą występować tylko częściej[9].

[9] za: „Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030", Ministerstwo Środowiska, 2013

Wykres 6 Wzrost średniej temperatury powietrza w Polsce w latach 1951-2021
Źródło: IMGW-PIB

Negatywne skutki zmian klimatu szczególnie odczuwalne są w sektorze rolnictwa, które już boryka się z niedoborem opadów jak również przesunięciem okresu wegetacyjnego. Odnotowywany jest zanik klasycznego podziału na cztery pory roku i po względnie ciepłych zimach, w ciągu zaledwie kilku tygodni, pogoda staje się typowo letnia – nierzadko z upałami powyżej 30°C już w maju. Powoduje to zachwianie naturalnych procesów wzrostowych roślin i przyspieszenie ich dojrzewania, co skutkuje obniżeniem wartości odżywczych. Skrócony i przyspieszony okres dojrzewania roślin (np. owoców i warzyw) powoduje ich nadprodukcję w początkowym okresie i niedobór pod koniec zbiorów.

Odnosząc się do warunków klimatycznych należy również wymienić te czynniki, które mają wymiar lokalny i mogą modyfikować rozkład ekstremów pogodowych na omawianym obszarze:

- tereny leśne i zadrzewione wyrównują temperatury i wpływają na osłabienie promieniowania słonecznego oraz zmniejszenie prędkości wiatrów, wzbogacają powietrze w olejki eteryczne,
- w dolinach cieków i w obniżeniach terenu występuje inwersja termiczna, obniżenia sprzyjają również tworzeniu się mgieł oraz zaleganiu zanieczyszczeń powietrza, są również miejscami o relatywnie większej wilgotności (dolina Gąsawki, rynny jezior żnińskich, żędowskich, rogowskich),
- tereny zurbanizowane, wypełnione zabudową, pozbawione zieleni i zbiorników lub cieków wodnych, charakteryzują się wyższą temperaturą zarówno od terenów wiejskich, jak i podmiejskich, gdzie zieleń jest bardziej obfita.

3.1.2 JAKOŚĆ POWIETRZA

Jakość powietrza jest jednym z elementów determinujących jakość i długość życia. Badania wskazują, że zanieczyszczenie powietrza wpływa na wzrost ryzyka zachorowań – w szczególności na choroby nowotworowe, sercowo-naczyniowe, mózgowo-naczyniowe i układu oddechowego. Pomimo znacznego zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza na przestrzeni ostatnich kilkudziesięciu lat jakość powietrza w Polsce wciąż dalece odbiega od przyjętych w Unii Europejskiej standardów.

Ocena jakości powietrza prowadzona jest w Polsce według kryteriów określonych w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 roku w sprawie jakości powietrza i czystszego powietrza dla Europy oraz w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/107/WE z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie arsenu, kadmu, niklu, rtęci i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w otaczającym powietrzu.

Obecnie pod kątem ochrony zdrowia ocenie podlega 12 substancji: dwutlenek siarki (SO_2), dwutlenek azotu (NO_2), tlenek węgla (CO), benzen (C_6H_6), ozon (O_3), pył drobny PM10 (o średnicy do 10µm), pył drobny PM2,5 (o średnicy do 2,5 µm), metale ciężkie: ołów (Pb), arsen (As), nikiel (Ni), kadm (Cd) oznaczane w pyle PM10 oraz benzo(a)piren oznaczany w pyle PM10. Ze względu na ochronę roślin ocenie podlegają 3 substancje: dwutlenek siarki (SO_2), tlenki azotu (NO_x) i ozon (O_3). Dla każdego z wymienionych zanieczyszczeń określone są stężenia w powietrzu, które nie powinny być przekraczane.

Począwszy od oceny jakości powietrza za 2010 rok oceny wykonywane są w podziale na kilkadziesiąt stref dla wszystkich zanieczyszczeń zgodnie z art. 87 ust 2 ustawy Prawo ochrony środowiska. Strefy stanowią aglomeracje o liczbie mieszkańców większej niż 250 tysięcy, miasta o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy oraz pozostałe obszary poszczególnych województw, niewchodzące w skład miast powyżej 100 tysięcy oraz aglomeracji. Pomiary prowadzone są na stanowiskach pomiarowych rozmieszczonych w miarę potrzeb w newralgicznych punktach województwa – głównie miastach, gdzie analizy wykazują wysokie stężenia zanieczyszczeń. Na podstawie wyników z tych stacji oraz modelowania matematycznego wykonywanego w oparciu o bank emisji i dane meteorologiczne powstał system oceny jakości powietrza, który sporządzany jest corocznie dla każdej strefy. Oceny rocznej dokonuje Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, na terenie województwa kujawsko-pomorskiego wydzielono 4 strefy oceny jakości powietrza – aglomeracja bydgoska (PL0401), miasto Toruń (PL0402), miasto Włocławek (PL0403) oraz strefa kujawsko-pomorska (PL0404). Obszar powiatu żnińskiego zlokalizowany jest w strefie kujawsko-pomorskiej. Na obszarze nie ma zlokalizowanej stacji pomiarowej jakości powietrza, z której wyniki są wykorzystywane w rocznej ocenie jakości powietrza w całej strefie. Najbliżej granic gminy (w strefie kujawsko-pomorskiej) zlokalizowane są stacje w Nakle nad Notecią i Inowrocławiu (po ok. 35 km od Żnina). Nie oznacza to jednak, że mieszkańcy powiatu nie mają możliwości oceny jakości powietrza. Przykładowo, na budynku Urzędu Miejskiego w Janowcu Wielkopolskim zlokalizowany jest czujnik powietrza. Tablica smogowa prezentuje na wyświetlaczu LED jakość powietrza, którym oddychają mieszkańcy. Do wizualizacji poziomu stężenia pyłu zawieszonego prezentującego aktualny stan jakości powietrza wykorzystuje się 3-stopniową skalę barwną. Z kolei w gminie Żnin istnieje możliwość oceny jakości powietrza w wyniku zakupu i montażu lokalnych czujników jakości powietrza. W 2019 r. zostały one zamontowane przy ul. Wandy Pieniężnej 19 (Szkoła Podstawowa nr 2), ul. Jasnej 5 (Żłobek gminny) oraz ul. 700-lecia 39 (Urząd Miejski). Natomiast w 2025 r. zakupiono trzy dodatkowe czujniki jakości powietrza i zostały zlokalizowane przy ul. 1 Stycznia 17 (Szkoła Podstawowa nr 5), Plac Wolności 1 (Muzeum Ziemi Pałuckiej) oraz w Podgórzynie 5 (Świetlica wiejska). Czujniki obsługiwane są przez firmę Airly, a bieżące pomiary i wyniki parametrów można śledzić za pośrednictwem strony https://airly.org/map/pl/ lub aplikacji mobilnej.

Poniżej przedstawiono jakość powietrza w latach 2023-2024 w strefie kujawsko-pomorskiej, na terenie której zlokalizowany jest powiat żniński.

OCENA WYKONANA ZE WZGLĘDU NA OCHRONĘ ZDROWIA LUDZI

Wynikiem oceny dla wszystkich substancji podlegających ocenie ze względu na ochronę zdrowia ludzi na terenie stref jest zaliczenie ich do odpowiedniej klasy. Wynik oceny i klasyfikacji strefy dla danego zanieczyszczenia zależy od stężeń tego zanieczyszczenia występujących na terenie danej strefy – zwykle w rejonach o najwyższym stopniu zanieczyszczenia daną substancją. Uzyskany wynik przekłada się na określone wymagania w zakresie działań na rzecz poprawy jakości powietrza (w przypadku, gdy nie są spełnione odpowiednie kryteria) lub na rzecz utrzymania tej jakości (jeżeli spełnia ona przyjęte standardy):

- Klasa A – poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziom dopuszczalnego/ docelowego,
- Klasa B – poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziom dopuszczalny, lecz nie przekracza poziomu dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji,
- Klasa C – poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziom dopuszczalny/docelowy,
- Klasa D1 – poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu),

- Klasa D2 – poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziom celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu),
- Klasa A1, C1 – dodatkowe klasy stref dla pyłu PM2,5 określane w oparciu o poziom dopuszczalny dla fazy II (A1 – nie przekracza poziomu dopuszczalnego dla fazy II, C1 – przekracza poziom dopuszczalny dla fazy II).

Podsumowanie wyników za lata 2023-2024 zawarto w tabeli 1.

Tabela 1. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi – klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C oraz A1, C1 dla pyłu zawieszonego PM2,5) – strefa kujawsko-pomorska

Zanieczyszczenie	Przekroczenia wg rodzajów zanieczyszczeń – strefa kujawsko-pomorska	
	2023 rok	2024 rok
SO_2 (dwutlenek siarki)	A	A
NO_2 (dwutlenek azotu)	A	A
CO (tlenek węgla)	A	A
C_6H_6 (benzen)	A	A
PM 2,5 (pył zawieszony) – I faza	A	A
PM 2,5 (pył zawieszony) – II faza	A1	A1
PM 10 (pył zawieszony)	A	A
B(a)P (benzo(a)piren)	C	C
As (arsen)	A	A
Cd (kadm)	A	A
Ni (nikiel)	A	A
Pb (ołów)	A	A
$O_{3\ dc}$ (ozon – poziom docelowy)	A	A
$O_{3\ dt}$ (ozon – poziom długoterminowy)	D2	D2

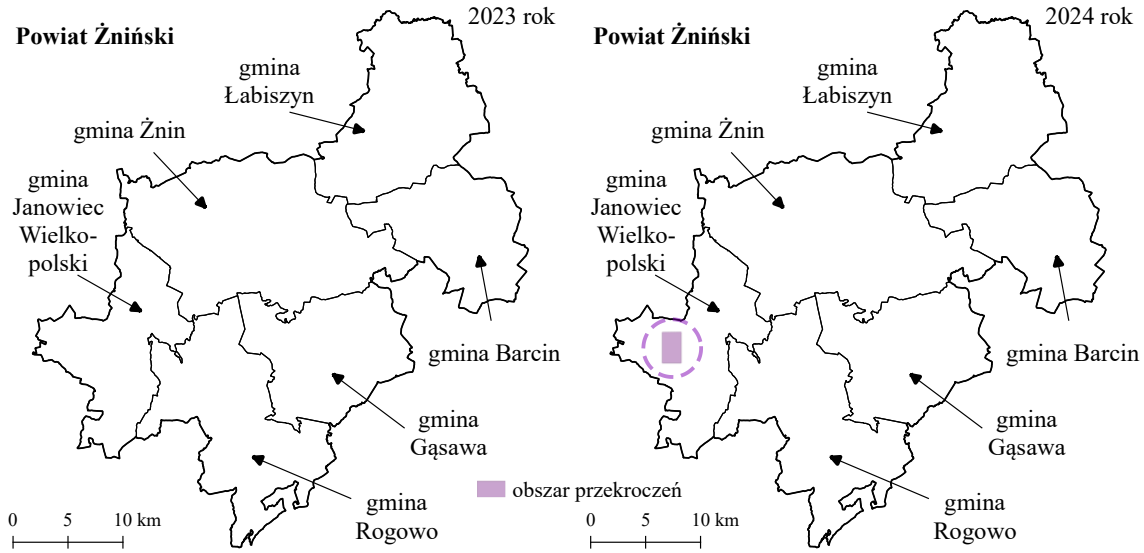
Źródło: Roczne oceny jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim z lat 2023-2024

W latach 2023-2024 roku w strefie kujawsko-pomorskiej, w której znajduje się powiat żniński stwierdzono klasę C tylko dla jednego zanieczyszczenia, tj. benzo(a)pirenu w pyle zawieszonym PM10. Stwierdzono również klasę D2 dla O_3 wg poziomu celu długoterminowego. W latach wcześniejszych stwierdzano rokrocznie także klasę C także dla pyłu zawieszonego PM10, a w 2021 roku odnotowano klasę C1 dla pyłu zawieszonego PM2,5 (II faza), jednak jakość powietrza w strefie w ostatnich latach wyraźnie poprawiła się. Dla pozostałych podlegających ocenie zanieczyszczeń nie odnotowano przekroczeń. Poniżej omówiono wyniki dla zanieczyszczeń, które nie osiągnęły poziomów dopuszczalnych/docelowych.

BENZO(A)PIREN W PYLE ZAWIESZONYM PM10

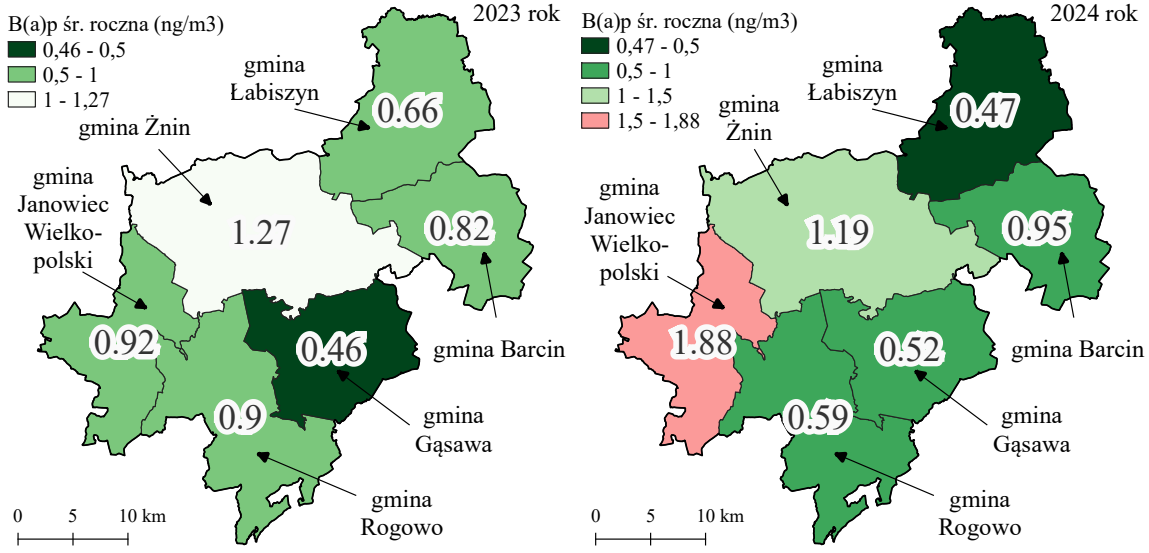
W rocznej ocenie jakości powietrza klasyfikacji stref dla benzo(a)pirenu w pyle zawieszonym PM10 dokonuje się w odniesieniu do jednego parametru: poziomu docelowego (1 ng/m^3). Podstawą oceny są wyniki pomiarów z kilkunastu stanowisk pomiarów manualnych w województwie. Przy klasyfikacji stref oraz wyznaczaniu obszarów przekroczeń jako metoda wspomagająca wykorzystywana jest metoda obiektywnego szacowania na podstawie wyników modelowania matematycznego. W 2023 roku na 4 stanowiskach z 8 w strefie kujawsko-pomorskiej stwierdzono przekroczenie poziomu docelowego (wartość średnia roczna), a w 2024 roku – na 3. W porównaniu z rokiem 2023, w 2024 roku widoczna była poprawa jakości powietrza. Jeszcze w roku 2023 zmierzono stężenia średnie roczne benzo(a)pirenu w pyle zawieszonym PM10 wynoszące 3 ng/m^3, w roku 2024 było to nie więcej niż 2 ng/m^3. Mierzone stężenia średnie roczne na przestrzeni ostatnich 10 lat wykazują trend spadkowy. Choć nadal na większości stanowisk wyniki pomiarów wskazują na przekroczenia poziomu docelowego, z każdym rokiem liczba takich stanowisk maleje. Emisja

powierzchniowa nadal stanowi główny czynnik wpływający na stan zanieczyszczenia powietrza tym związkiem. Gminy na obszarze których wystąpiło przekroczenie benzo(a)pirenu w pyle zawieszonym PM10 w 2024 roku to: Janowiec Wielkopolski (głównie obszar miasta). W 2023 roku nie odnotowano przekroczenia (rysunek 3). Statystyki stężeń „BaP średniej rocznej [ng/m^3] max" w gminach powiatu żnińskiego w latach 2023-2024 zobrazowano na rysunku 3. Wartość 1,5 ng/m^3 jest wartością graniczną przy wyznaczaniu obszarów przekroczeń. Te z kolei przedstawiono na rysunku 4.

Rysunek 3 Zasięg obszarów przekroczeń poziomu docelowego B(a)P w pyle zawieszonym PM10, określonego ze względu na ochronę zdrowia ludzi zagregowany do obszaru powiatu żnińskiego w latach 2023-2024

Źródło: Roczne oceny jakości powietrza w województwie kuj.-pom. za lata 2023-2024, PRG, opracowanie własne

Rysunek 4 Statystyka stężeń BaP średnia roczna [ng/m^3] max w gminach powiatu żnińskiego w latach 2023-2024

Źródło: Roczne oceny jakości powietrza w województwie kuj.-pom. za lata 2023-2024, PRG, opracowanie własne

OZON (O_3)

W rocznej ocenie jakości powietrza klasyfikacji stref dla ozonu dokonuje się w odniesieniu do dwóch parametrów: poziomu docelowego i poziomu celu długoterminowego. Podstawą oceny są wyniki pomiarów z kilku stanowisk pomiarów automatycznych. Tu również przy klasyfikacji stref oraz wyznaczaniu obszarów przekroczeń jako metoda wspomagająca wykorzystywana jest metoda obiektywnego szacowania na podstawie wyników modelowania matematycznego.

W latach 2023-2024 nie odnotowano przekroczeń poziomu docelowego ozonu dla strefy kujawsko-pomorskiej. Znaczna jednak część obszaru województwa (w tym obszar powiatu żnińskiego) nie spełnia wymagań określonych dla poziomu celu długoterminowego, uzyskując klasę D2. Analizy danych pomiarowych stężeń ozonu z wielolecia 2014-2024 nie wykazują istotnych trendów zmian. W przebiegach rocznych stężeń 8-godzinnych ozonu wyraźnie zaznacza się dominacja sezonu letniego nad zimowym. Ozon jest zanieczyszczeniem wtórnym i nie jest w znaczących ilościach emitowany do atmosfery ze źródeł antropogennych. Powstawaniu ozonu sprzyja wysoka temperatura powietrza, duża wilgotność, duża intensywność promieniowania słonecznego oraz obecność prekursorów ozonu. W miesiącach ciepłych, przy sprzyjających warunkach meteorologicznych, na obszarach, gdzie występują tlenki azotu i węglowodory w odpowiednich stężeniach, stężenie ozonu w powietrzu może wzrastać. Podwyższona zawartość ozonu w powietrzu przy powierzchni ziemi może być również wynikiem, występującego w strefach frontów atmosferycznych, spływu ze stratosfery do troposfery mas powietrza zawierającego znaczne ilości ozonu. Dla ozonu, w rozporządzeniu w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu, określono poziom alarmowy i poziom informowania i są to jednogodzinne wartości stężeń tego zanieczyszczenia. Zarówno poziom alarmowy dla ozonu wynoszący 240 µg/m^3, jak i poziom informowania wynoszący 180 µg/m^3 w latach 2023-2024 nie były przekraczane. W latach 2023-2024 na terenie wszystkich gmin powiatu żnińskiego doszło do przekroczenia poziomu celu długoterminowego O_3.

OCENA WYKONANA ZE WZGLĘDU NA OCHRONĘ ROŚLIN

Podobnie jak w przypadku oceny wykonanej ze względu na ochronę zdrowia ludzi, wynikiem oceny wykonanej ze względu na ochronę roślin jest zaliczenie jej do odpowiedniej klasy. Oceny poziomów stężeń substancji w powietrzu ze względu na ochronę roślin w województwie kujawsko-pomorskim dokonuje się wyłącznie dla strefy kujawsko-pomorskiej. W kolejnej tabeli zaprezentowano wyniki oceny za lata 2023-2024.

Tabela 2. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin – strefa kujawsko-pomorska

Zanieczyszczenie	Klasa strefy kujawsko-pomorskiej wg rodzajów zanieczyszczeń	
	2023 rok	2024 rok
SO_2 (dwutlenek siarki)	A	A
NO_x (tlenki azotu)	A	A
$O_{3\ dc}$ (ozon – poziom docelowy)	A	A
$O_{3\ dt}$ (ozon – poziom długoterminowy)	D2	D2

Źródło: Roczne oceny jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim z lat 2023-2024

Zgodnie z wynikami oceny za lata 2023-2024, na niemal całym obszarze strefy kujawsko-pomorskiej (w tym na obszarze powiatu żnińskiego) i w obu latach pomiarowych doszło do przekroczenia poziomu celu długoterminowego dla ozonu (ocena D2). Powyższy wskaźnik przekraczany jest każdego roku pomiarowego obejmując w zależności od roku od 70% do 100% powierzchni strefy. Osiągnięcie w kolejnych latach wartości poniżej poziomu celu długoterminowego (tj. ≤6 000 µg/m3h) wydaje się mało prawdopodobne. Jako przyczynę przekroczeń poziomu długoterminowego wskazuje się podobnie, jak w przypadku ozonu analizowanego pod kątem ochrony zdrowia ludzi, występowanie w okresie wiosenno-letnim warunków meteorologicznych sprzyjających formowaniu się ozonu w powietrzu (wysoka temperatura i duże nasłonecznienie) oraz napływ mas powietrza zanieczyszczonych ozonem i substancjami stanowiącymi

tzw. prekursory ozonu z terenów zurbanizowanych województwa kujawsko-pomorskiego i spoza granic województwa.

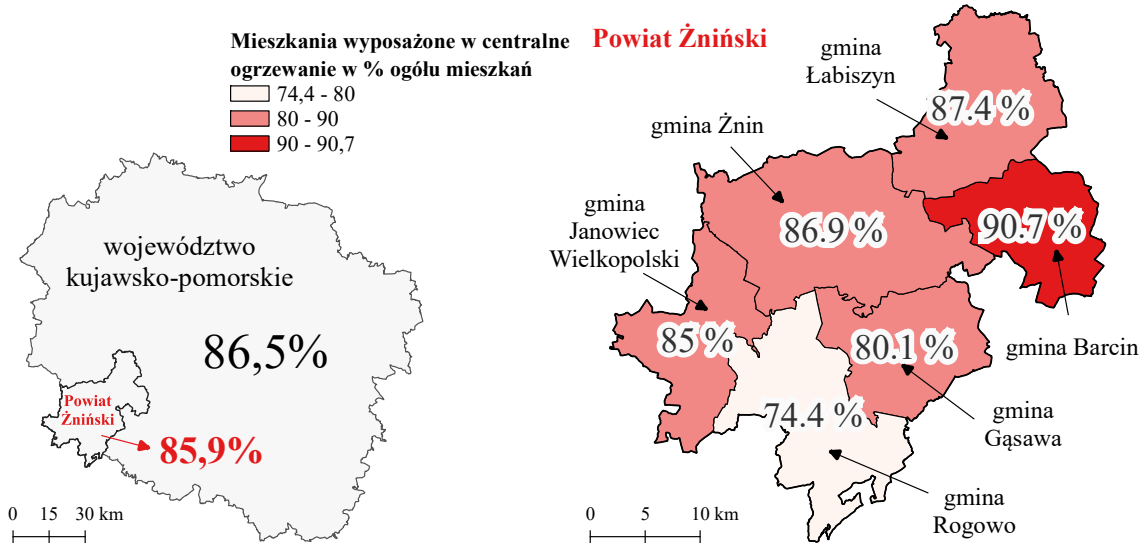
3.1.3 EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ W POWIECIE ŻNIŃSKIM

Choć nie ulega wątpliwości, że jakość powietrza na obszarze powiatu systematycznie się poprawia, wciąż dochodzi do przekraczania standardów jakości powietrza. Główna przyczyna to emisja związana z indywidualnym ogrzewaniem budynków, emisja przemysłowa oraz dodatkowo emisja związana z ruchem pojazdów.

ROZPROSZONE ŹRÓDŁA KOMUNALNO – BYTOWE

W powiecie, w szczególności na obszarach wiejskich, dominują indywidualne systemy grzewcze zaspokajające potrzeby własne gospodarstw domowych. Indywidualne źródła grzewcze powodują zjawisko tzw. „niskiej emisji" stanowiącej podstawową przyczynę złej jakości powietrza. Spaliny emitowane przez kominy o wysokości około 10 metrów rozprzestrzeniają się w przyziemnych warstwach atmosfery, a niska wysokość emitorów w powiązaniu z częstą w okresie zimowym inwersją temperatury sprzyja kumulacji zanieczyszczeń, głównie benzo(a)pirenu[10]. Zanieczyszczenia te pochodzą głównie z domowych pieców grzewczych i lokalnych kotłowni węglowych, w których spalanie węgla lub drewna odbywa się w nieefektywny sposób.

Według danych GUS za 2024 rok na omawianym terenie około 86% mieszkań wyposażonych jest w instalacje centralnego ogrzewania. Jest to wartość zbliżona do średniej dla województwa kujawsko-pomorskiego (86,5%). Spośród gmin powiatu żnińskiego odsetek ten jest najwyższy w gminie Barcin (90,7%), a najniższy w gminie Rogowo (74,4%) – rysunek 5. Systemy centralnego ogrzewania (tj. kocioł c.o. + instalacja c.o.) charakteryzują się znacznie wyższą sprawnością produkcji i wykorzystania ciepła niż miejscowe ogrzewacze pomieszczeń bez instalacji c.o. (tj. piece kaflowe, kuchnie grudziądzkie itp.) w związku z czym prawidłowo użytkowane i o odpowiedniej efektywności energetycznej mogą ograniczać problem niskiej emisji, wciąż jednak ok. 20% mieszkań nie jest wyposażonych w centralne ogrzewanie. Powszechnym zjawiskiem jest także użytkowanie kotłów niespełniających żadnych norm środowiskowych.

Rysunek 5 Mieszkania wyposażone w centralne ogrzewanie w % ogółu mieszkań w gminach powiatu żnińskiego

Źródło: PRG, GUS, opracowanie własne

[10] → rysunek 3

Część mieszkańców powiatu wykorzystuje gaz ziemny do ogrzewania swoich domów i mieszkań oraz przygotowywania ciepłej wody użytkowej. W Europejskim Zielonym Ładzie gaz jest wskazywany jako „paliwo przejściowe", czyli tymczasowy zamiennik węgla w drodze do neutralności klimatycznej. Plan zakłada, że w czwartej dekadzie XXI wieku, po spełnieniu swojej roli, gdy pojawią się nowe technologie, gaz ma zniknąć tak, jak dziś znika węgiel. Aktualnie obszar jest częściowo zgazyfikowany. Dystrybutor sieci gazowej – Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o. – świadczy usługę dystrybucji paliwa gazowego w następujących gminach:

a) gmina Żnin – miejscowości: Jaroszewo, Murczyn, Podgórzyn, Żnin,
b) gmina Łabiszyn – Lubostroń, Łabiszyn, Łabiszyn-Wieś,
c) gmina Barcin – Barcin, Barcin-Wieś, Bielawy, Krotoszyn, Piechcin, Sadłogoszcz, Wapienno, Wolice.

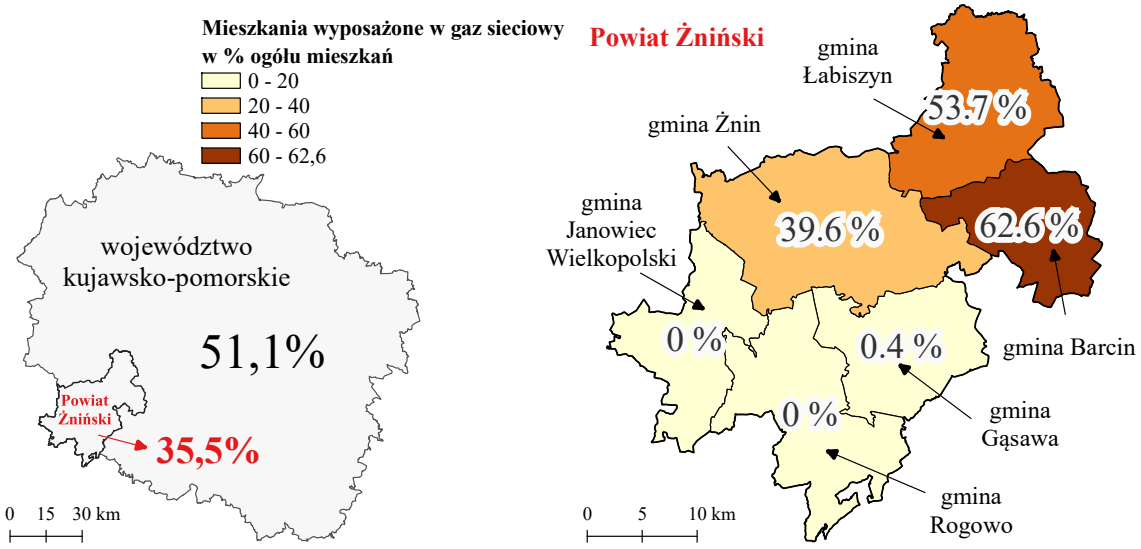
Ogólnie obszar jest w umiarkowanym stopniu zgazyfikowany – około 35,5% mieszkań jest wyposażonych w gaz sieciowy (dla porównania: województwo kujawsko-pomorskie ogółem – 51,1%)[11] – rysunek 6. Lokalizacja sieci gazowej jest zróżnicowana, koncentrując się głównie wokół większych skupisk ludności oraz przy głównych arteriach komunikacyjnych. Na obszarze powiatu zlokalizowane są gazociągi wysokiego ciśnienia:

a) DN 150 6,3MPa relacji Latkowo – Barcin – Nakło z odgałęzieniami:
   - DN 80 do stacji gazowej wysokiego ciśnienia w Piechcinie,
   - DN 100 do stacji gazowej wysokiego ciśnienia Kujawy – Wapno w Piechcinie,
   - DN 100 do stacji gazowej wysokiego ciśnienia w Jaroszewie,
   - DN 100 do stacji gazowej wysokiego ciśnienia w Murczynie,
b) DN 80, MOP 5,5MPa relacji Żnin – Łabiszyn wraz z odgałęzieniem:
   - DN 80/150 do stacji gazowej wysokiego ciśnienia w Lubostroniu.

Według danych na koniec 2024 roku długość gazociągów przesyłowych wynosiła 53,8 km, dystrybucyjnych – 90,1 km. Długość przyłączy gazowych wynosiła z kolei 37,4 km (2 492 szt.). Szczegółowe informacje dotyczące sprzętu do eksploatacji sieci, środków transportu oraz systemów informatycznych niezbędnych do zarządzania i obsługi procesów PSG stanowią informacje sensytywne. Sieci gazowe wysokiego ciśnienia mają bowiem strategiczne znaczenie dla funkcjonowania całego systemu gazowego i zapewniają ciągłość i bezpieczeństwo dostaw paliwa gazowego do odbiorców zlokalizowanych na obszarze ich oddziaływania.

Na obszarze objętym opracowaniem zlokalizowany jest zaprojektowany gazociąg wysokiego ciśnienia DN 300 relacji Latkowo – Wrzosy (inwestycja jest w trakcie realizacji). Projekt inwestycyjny pn. „Budowa gazociągu w/c Latkowo-Wrzosy" stanowi część inwestycji towarzyszącej inwestycjom w zakresie terminalu pn. „Budowa gazociągu Latkowo – Wrzosy Nakło nad Notecią – Sępólno Krajeńskie – Pawłowo wraz z infrastrukturą niezbędną do jego obsługi na terenie województw kujawsko-pomorskiego i pomorskiego". Inwestycja służy likwidacji barier oraz zapewnia możliwość dalszego rozwoju infrastruktury gazowej na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego, w tym powiatu żnińskiego. Dalsza rozbudowa sieci gazowej na obszarze powiatu odbywać się będzie sukcesywnie, w zależności od zainteresowania właścicieli obiektów wykorzystaniem paliwa gazowego do celów technologicznych i grzewczych przy jednoczesnym spełnieniu warunków technicznych i ekonomicznych zgodnie z uwarunkowaniami Ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne wraz z aktami wykonawczymi. Plany rozwoju sieci obejmują m.in. modernizację gazociągów: Żnin, ul. Kopernika, Mickiewicza, Tysiąclecia, Aliantów, Kościuszki.

[11] GUS, dane za 2024 rok

Rysunek 6 Mieszkania wyposażone w gaz sieciowy w % ogółu mieszkań w gminach powiatu żnińskiego
Źródło: PRG, GUS, opracowanie własne

Część mieszkańców powiatu (mieszkańcy Żnina, Barcina czy Piechcina w gminie Barcin) korzysta również z ciepła systemowego, które jest przeciwwagą dla indywidualnych źródeł ogrzewania. Proces produkcji podlega bowiem określonym normom środowiskowym i jest dokładnie kontrolowany. Żnin posiada sieć ciepłowniczą, której operatorem jest Veolia Energia Poznań S.A. Oddział Żnin. Żnińska ciepłownia wyposażona w dwa kotły rusztowe WR 10 i jeden kocioł WR 6 o łącznej mocy blisko 32 MW. Paliwem stosowanym do produkcji ciepła sieciowego jest miał węglowy. Z kolei łączna moc zainstalowanych kotłów w Barcinie to 12,8 MW (cztery kotły wodne) i 7,9 MW w Piechcinie (trzy kotły wodne). Układ technologiczny jest nowoczesnym rozwiązaniem objętym patentem. Został tak zaprojektowany i wykonany, aby uzyskać maksymalnie dobre efekty pracy źródeł ciepła, tzn. zabezpieczyć dostawę energii cieplnej do odbiorców z zaangażowaniem zminimalizowanych nakładów. Praca kotłowni opiera się na wysoko zaawansowanej automatyce i nowoczesnym rozwiązaniu technologicznym. Źródłem energii w ciepłowniach jest węgiel kamienny.

Z uwagi na duże koszty wymiany indywidualnych źródeł ogrzewania, od kilku lat istnieje możliwość dofinansowania do wymiany pieców niespełniających żadnych norm środowiskowych lub wymiany ogrzewania na bardziej ekologiczne. Wiodącą rolę w tym zakresie pełnią programy „Czyste Powietrze" oraz „Ciepłe Mieszkanie". Program „Czyste Powietrze" skupia się głównie na wymianie przestarzałych i nieekologicznych źródeł ciepła, takich jak piece węglowe czy olejowe na bardziej ekologiczne rozwiązania – na przykład kotły gazowe, pompy ciepła, instalacje solarnych paneli lub przyłączenie do sieci ciepłowniczej, z kolei program „Ciepłe Mieszkanie" ma na celu walkę ze smogiem poprzez wsparcie finansowe dla mieszkańców budynków wielorodzinnych w celu wymiany starych kotłów na bardziej ekologiczne źródła ciepła oraz termomodernizację. We wszystkich gminach powiatu zostały uruchomione Punkty Konsultacyjno-Informacyjne Programu „Czyste Powietrze", które ułatwiają mieszkańcom skorzystanie z danej dotacji. Programy te cieszą się dużym zainteresowaniem, choć należy wskazać, że bez wątpienia liczba wpływających wniosków o dofinansowanie w ramach nowego naboru Programu „Czyste Powietrze" (tj. od 31 marca 2025 roku) znacząco spadła w porównaniu do lat poprzednich, zarówno dla powiatu żnińskiego jak i w skali województwa czy kraju. Powiat jak i poszczególne gminy powinny zatem podjąć dodatkowe działania informacyjne i promocyjne, aby przyspieszyć działania mające na celu likwidację nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe i poprawę stanu powietrza. Nie ulega bowiem wątpliwości, że liczba źródeł ciepła podlegającego wymianie w powiecie jest wciąż znacząca.

Liczba beneficjentów Programu „Czyste Powietrze" z terenu powiatu żnińskiego od początku trwania programu z podziałem na rok zawarcia umowy, gminę i w odniesieniu do umów zawartych łącznie w skali województwa kujawsko-pomorskiego prezentuje tabela 3.

Tabela 3. Liczba beneficjentów Programu „Czyste Powietrze" z terenu powiatu żnińskiego od początku trwania programu z podziałem na rok zawarcia umowy, gminę i w odniesieniu do umów zawartych łącznie w skali województwa kujawsko-pomorskiego

Gmina	Liczba zawartych umów w podziale na rok zawarcia umowy							
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Razem
gmina Barcin	16	31	54	110	85	70	30	396
gmina Gąsawa	15	25	49	47	58	39	17	250
gmina Janowiec Wielkopolski	10	16	31	63	84	74	26	304
gmina Łabiszyn	20	38	60	110	71	55	27	381
gmina Rogowo	19	26	49	43	48	42	32	259
gmina Żnin	52	69	70	138	168	151	60	708
Razem	132	205	313	511	514	431	192	2 298
Łącznie dla wszystkich gmin województwa kujawsko-pomorskiego	5 067	5 934	8 332	11 768	11 594	11 512	5 979	60 186
% udział	3%	3%	4%	4%	4%	4%	3%	4%

Źródło: Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu

Dane dotyczące realizacji Programu „Ciepłe Mieszkanie" za lata 2023-2025 prezentują się następująco: gmina Gąsawa – 4 szt., gmina Janowiec Wielkopolski – 8 szt., gmina Żnin – 19 szt. W skali województwa udział powiatu stanowi ok. 2% wszystkich złożonych w tym programie wniosków.

Programy takie jak „Czyste Powietrze" oraz „Ciepłe Mieszkanie" powinny być kontynuowane.

ŹRÓDŁA ZWIĄZANE Z DZIAŁALNOŚCIĄ GOSPODARCZĄ / EMISJA PRZEMYSŁOWA

Emisja przemysłowa odnosi się do uwalniania różnych substancji (głównie zanieczyszczeń) do atmosfery, wody lub gleby w wyniku działalności przemysłowej. Zgodnie z treścią ustawy Prawo ochrony środowiska, eksploatacja instalacji powodująca wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, jest dozwolona po uzyskaniu pozwolenia (Art. 220 ww. ustawy z zastrzeżeniem przypadków, w których wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza z instalacji ich nie wymaga lub wymaga zgłoszenia[12]). Pozwolenie emisyjne wydaje starosta, prezydent miasta, marszałek województwa lub regionalny dyrektor ochrony środowiska. Jeszcze szerszym dokumentem (gdyż może dotyczyć także innych komponentów środowiska) jest pozwolenie zintegrowane. Jest to dokument wprowadzony na podstawie Dyrektywy Unii Europejskiej nr 96/61/WE w formie licencji i najczęściej jest wydawany na prowadzenie działalności przemysłowej związanej z hodowlą zwierząt, gospodarką odpadami lub procesami produkcyjnymi, w których trakcie dochodzi do emisji hałasu i różnego rodzaju zanieczyszczeń. Pozwolenie zintegrowane jest niezbędne w przypadku instalacji, które zaliczają się do grupy mogących powodować znaczne zanieczyszczenie elementów przyrodniczych lub środowiska jako całości.

Pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza dotyczą w powiecie żnińskim m.in. Veolia Zachód Sp. z o.o. Wrocław (dawniej Zakład Energetyki Cieplnej), Mapei Polska (producent chemii budowlanej), Masfalt Bielawy (producent mieszanek mineralno-asfaltowych), Köhler Bovenkamp Żnin (branża metalowa), Wodbar Barcin (przedsiębiorstwo komunalno-usługowe), OFO Sp. z o.o. (producent specjalistycznej chemii technicznej i rozcieńczalników), NOOX Sp. z o.o. Żnin (obróbka metali, spawalnictwo), masarni i dużych gospodarstw rolnych.

[12] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie przypadków, w których wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza z instalacji nie wymaga pozwolenia (Dz. U. 2010 nr 130 poz. 881) – przypadki, w których wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza z instalacji nie wymaga pozwolenia oraz Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie rodzajów instalacji, których eksploatacja wymaga zgłoszenia (t.j. Dz. U. 2019 poz. 1510) – instalacje, których eksploatacja wymaga zgłoszenia

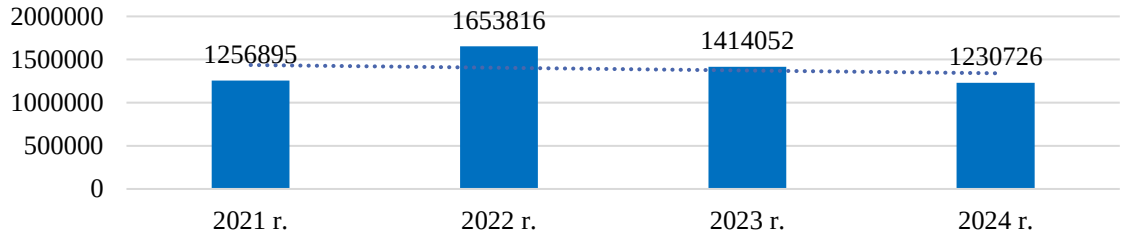
Pozwolenie zintegrowane posiadają między innymi:

a) Nordkalk Wapno Spółka z o.o. Sitkówka Zakład Kujawy w Bielawach, gm. Barcin (dawniej Trzuskawica S.A. Zakład Kujawy w Bielawach) [zakład wydobywczo-przetwórczy],
b) Pepsi Cola General Bottlers Poland Żnin (branża spożywcza),
c) Green Petrol Sp. z o.o. w Bielawach, gm. Barcin (sektor paliwowy i energetyczny),
d) Pałucka Drukarnia Opakowań Sp. z o.o. w Janowcu Wielkopolskim (branża poligraficzna i opakowaniowa,
e) De Heus Sp. z o.o. Zakład Produkcyjny w Janowcu Wielkopolskim (wytwórnia pasz),
f) Partners Sp. z o.o. Sp. k. w Łabiszynie (przetwarzanie odpadów, producent paliw alternatywnych z odpadów),
g) Holcim Polska S.A. Oddział w Bielawach (produkcja klinkieru cementowego).

Mając na uwadze prowadzenie działań kontrolnych zakładów oraz obiektów mogących znacząco oddziaływać na stan środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy na bieżąco podejmuje działania na terenie powiatu. Kontrole mają różny charakter (np. problemowy, oparty na analizie badań auto monitoringowych, kompleksowy) i dotyczą wielu komponentów środowiska (w tym emisji zanieczyszczeń do powietrza). Z wynikami kontroli można się zapoznać poprzez udostępniony dla zainteresowanych osób portal mapowy dostępny pod adresem internetowym https://iswk.gios.gov.pl/#. W latach 2023-2024 WIOŚ w Bydgoszczy przeprowadzał kilkadziesiąt kontroli w zakresie emisji zanieczyszczeń (gazów i pyłu) do powietrza w zakładach przemysłowych/obiektach działalności gospodarczej z terenu powiatu żnińskiego. Naruszenia stwierdzono m.in. w:

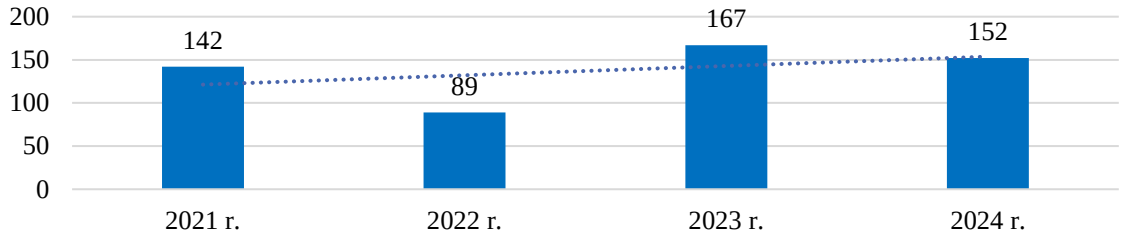
– Gospodarstwo Rolne w m. Wiewiórczyn,
– Przedsiębiorstwo Wielobranżowe MAGNUM Czajka Wojciech, ul. Gnieźnieńska 20, 88-400 Żnin,
– AGROPRIM Solutions Sp. z o.o. Zrazim 44, 88-430 Janowiec Wielkopolski,
– FOTONIKA Wiesław Szafraniak, ul. Wojciechowskiego 6, 88-191 Barcin.

Dane GUS wskazują, że emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych[13] w powiecie żnińskim utrzymuje się na podobnym poziomie, natomiast emisja zanieczyszczeń pyłowych rośnie – wykresy 7-8.

Wykres 7 Emisja zanieczyszczeń gazowych w powiecie żnińskim w latach 2021-2024 (ton na rok) z zakładów szczególnie uciążliwych
Źródło: opracowanie własne, dane GUS

[13] Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza to tzw. punktowe źródła emisji zanieczyszczeń, do których zaliczono wszystkie jednostki organizacyjne ustalone przez ówczesnego Ministra Ochronny Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 stycznia 1986 r. w sprawie opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz. U. Nr 7, poz. 40 z późn. zmianami). Ustalona w ten sposób zbiorowość jednostek sprawozdawczych (zakładów) utrzymywana jest corocznie, co m.in. zapewnia zachowanie ciągłości i porównywalności wyników badania. Zbiorowość ta może być powiększona jedynie w szczególnych wypadkach, np. o jednostki nowouruchomione lub rozbudowane o wysokiej skali progowej emisji zanieczyszczeń.

Wykres 8 Emisja zanieczyszczeń pyłowych w powiecie żnińskim w latach 2021-2024 (ton na rok) z zakładów szczególnie uciążliwych
Źródło: opracowanie własne, dane GUS

EMISJA LINIOWA

Transport drogowy, czyli emisja liniowa, wymieniany jest jako jedno z głównych źródeł zanieczyszczenia powietrza na obszarach miejskich. Zanieczyszczenia komunikacyjne w postaci pyłów powstają głównie w wyniku ścierania się opon pojazdów, hamulców, nawierzchni jezdni oraz unosu zanieczyszczeń z powierzchni dróg. Tlenki azotu są emitowane w wyniku spalania paliw. Emisja ze wspomnianego źródła jest uciążliwa dla ludności ze względu na bardzo niską wysokość, na której do niej dochodzi (ok. 0,5 m nad powierzchnią terenu). Najwyższa koncentracja tej emisji w na omawianym obszarze ma miejsce w rejonie przebiegu dróg ekspresowych, krajowych i wojewódzkich oraz w zwartych obszarach miejskich. Uciążliwość eksploatacji dróg rozważana jest częściej z punktu widzenia generowanego hałasu → ROZDZIAŁ 3.2 ZAGROŻENIA HAŁASEM.

Uciążliwość emisji zanieczyszczeń przez pojazdy silnikowe można przedstawić pośrednio poprzez wzrost lub spadek liczby zarejestrowanych pojazdów. GUS prezentuje te dane w stopniu szczegółowości odpowiadającej powiatom. Zgodnie z danymi wskaźnik liczby zarejestrowanych pojazdów samochodowych i ciągników na 1 000 ludności na terenie powiatu żnińskiego wynosi 826 (stan na dzień 31.12.2024 r.) i jest wyższy niż średnia dla województwa kujawsko-pomorskiego (771) i Polski (801). Wzrastająca liczba pojazdów silnikowych może świadczyć o wzrastającym poziomie emisji zanieczyszczeń do powietrza.

3.1.4 ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII

Odnawialne Źródła Energii (OZE) znajdują się w centrum transformacji energetycznej, ponieważ stanowią podstawowy kierunek działań w celu przeciwdziałania postępującym zmianom klimatycznym oraz poprawy jakości powietrza. OZE bazują na naturalnych, ekologicznych i niewyczerpywalnych zasobach. Wypracowane sposoby pozyskiwania gwarantują nie tylko bezemisyjną produkcję energii elektrycznej czy cieplnej, ale też niekończące się możliwości wykorzystania. Najczęściej wymieniane odnawialne źródła energii to: energia słoneczna, wiatrowa, wodna, biomasy i geotermalna.

Na omawianym terenie istnieją korzystne warunki do rozwoju instalacji wytwarzających energię z wiatru, ale z uwagi na dotychczasowe uwarunkowania prawne dotyczące lokalizowania takich obiektów, potencjał wykorzystania tego rodzaju gałęzi OZE na omawianym obszarze nie jest jeszcze w pełni wykorzystany. W wykazie instalacji odnawialnych źródeł energii wg stanu na 30.09.2025 r. prowadzonym przez Urząd Regulacji Energetyki widnieje aktualnie kilkanaście instalacji wykorzystujących energię wiatru (tabela 4).

Tabela 4. Instalacje odnawialnych źródeł energii – elektrownie wiatrowe – w powiecie żnińskim

L.p.	DKN	Miejscowość lokalizacja instalacji*	Powiat	Gmina	Moc elektryczna [MW]	Rodzaj OZE
175	2024	Dąbrówka Barcińska	żniński	gmina Barcin	0,800	elektrownia wiatrowa
176	2024	Dąbrówka Barcińska	żniński	gmina Barcin	0,600	
1117	13936	Wilczkowo	żniński	gmina Żnin	0,900	
1480	18941	Złotowo	żniński	gmina Barcin	1,000	
1830	20885	Barcin Wieś	żniński	gmina Barcin	0,600	
2133	22273	Wolice	żniński	gmina Barcin	0,675	
2582	24860	Dochanowo, Brzyskorzystewko, Sulinowo, Sarbinowo i Słębowo	żniński	gmina Żnin	48,000	
7594	70863	Młodocin	żniński	gmina Barcin	0,600	
7595	70863	Młodocin	żniński	gmina Barcin	0,500	
7745	71052	Uścikowo, Bożejewice	żniński	gmina Żnin	6,000	
7746	71052	Sarbinowo, Cerekwica, Bożejowice	żniński	gmina Żnin	6,000	
8957	72427	Bożejewiczki	żniński	gmina Żnin	2,000	
8958	72427	Bożejewiczki	żniński	gmina Żnin	2,000	
8959	72427	Sarbinowo	żniński	gmina Żnin	2,000	
8960	72427	Białożewin	żniński	gmina Żnin	2,000	
SUMA					73,675	

Źródło: Urząd Regulacji Energetyki, opracowanie własne, stan na 30 września 2025 r.

Mając na uwadze energię słoneczną, to przy średnim rocznym nasłonecznieniu jednostkowym płaszczyzny horyzontalnej mieszczącym się w Polsce między 850-1200 kWh/m^2 wartość dla omawianego obszaru wynosi około 1000-1100 kWh/m^2, czyli istnieją tu korzystne warunki do rozwoju elektrowni fotowoltaicznych. W wykazie prowadzonym przez Urząd Regulacji Energetyki również widnieje aktualnie kilkanaście instalacji wykorzystujących energię słoneczną (elektrowni fotowoltaicznych) – tabela 5.

Tabela 5. Instalacje odnawialnych źródeł energii – elektrownie fotowoltaiczne – w powiecie żnińskim

Lp.	DKN	Miejscowość lokalizacja instalacji	Powiat	Gmina	Moc elektryczna [MW]	Rodzaj OZE
326	4095	Piechcin	żniński	gmina Barcin	0,487	elektrownia foto-woltaiczna
3005	30511	Żnin	żniński	gmina Żnin	0,998	
3006	30511	Żnin	żniński	gmina Żnin	0,998	
3981	58820	Bożejewice	żniński	gmina Żnin	0,991	
4180	64121	Chrzanowo	żniński	gmina Janowiec Wielkopolski	0,991	
4513	64485	Żnin	żniński	gmina Żnin	0,248	
5153	65202	Żużoły	żniński	gmina Janowiec Wielkopolski	0,993	
5598	67024	Żnin	żniński	gmina Żnin	0,676	
5839	68524	Bożejewice	żniński	gmina Żnin	0,999	
7077	69962	Skórki	żniński	gmina Rogowo	0,750	
8472	71896	Janowiec Wielkopolski	żniński	gmina Janowiec Wielkopolski	0,448	
8918	72374	Izdebno	żniński	gmina Rogowo	0,982	
9307	72809	Złotowo	żniński	gmina Barcin	0,994	

Lp.	DKN	Miejscowość lokalizacja instalacji	Powiat	Gmina	Moc elektryczna [MW]	Rodzaj OZE
9308	72809	Złotowo	żniński	gmina Barcin	0,994	
9659	73401	Łabiszyn	żniński	gmina Łabiszyn	0,598	
SUMA					12,147	

Źródło: Urząd Regulacji Energetyki, opracowanie własne, stan na 30 września 2025 r.

Należy dodać, że wskazane dane dotyczące instalacji wykorzystujących energię ze słońca nie obejmują mikroinstalacji, w tym instalacji prosumenckich.

Możliwość pozyskiwania energii odnawialnej stwarza również energetyka wodna. Elektrownie wodne są dość tanim źródłem energii jak również mogą szybko zmieniać generowaną moc w zależności od zapotrzebowania, ale ich największą wadą jest ograniczona liczba lokalizacji, w których można je budować oraz wysoki koszt budowy. Dodatkowo, powodują znaczne zmiany w środowisku poprzez zahamowanie naturalnego biegu rzeki i tworzenie zbiorników retencyjnych. W wykazie prowadzonym przez Urząd Regulacji Energetyki widnieją aktualnie 3 instalacje wykorzystujące energię wody (elektrownie wodne) – wszystkie w gminie Łabiszyn – tabela 6.

Tabela 6. Instalacje odnawialnych źródeł energii – elektrownie wodne – w powiecie żnińskim

Lp.	DKN	Miejscowość lokalizacja instalacji	Powiat	Gmina	Moc elektryczna [MW]	Rodzaj OZE
653	11317	Łabiszyn	żniński	gmina Łabiszyn	0,160	elektrownia wodna
654	11317	Łabiszyn	żniński	gmina Łabiszyn	0,075	
2988	28427	Frydrychowo	żniński	gmina Łabiszyn	0,150	
SUMA					0,385	

Źródło: Urząd Regulacji Energetyki, opracowanie własne, stan na 30 września 2025 r.

Kolejnym odnawialnym źródłem jest energia geotermalna. Energia geotermalna jest to energia zgromadzona w gorących wodach podziemnych, której źródłem jest wydzielanie się energii cieplnej z powolnego rozpadu pierwiastków radioaktywnych (np. uran, tor), występujących w granicie i bazalcie, czyli w podstawowych składnikach skorupy ziemskiej. Energia geotermalna w powiecie żnińskim nie jest wykorzystywana.

Według wykazu Urzędu Regulacji Energetyki na obszarze powiatu zlokalizowane są także dwie elektrownie biogazowe (tabela 7). Elektrownia biogazowa (często utożsamiana z biogazownią energetyczną) to instalacja przemysłowa służąca do produkcji energii elektrycznej oraz cieplnej poprzez spalanie biogazu. Biogaz ten powstaje w procesie beztlenowej fermentacji materii organicznej (biomasy). W przeciwieństwie do elektrowni wiatrowych czy słonecznych, elektrownia biogazowa jest źródłem stabilnym, mogącym pracować przez całą dobę niezależnie od warunków pogodowych.

Tabela 7. Instalacje odnawialnych źródeł energii – elektrownie biogazowe – w powiecie żnińskim

Lp.	DKN	Miejscowość lokalizacja instalacji	Powiat	Gmina	Moc elektryczna [MW]	Rodzaj OZE
3440	40683	Januszkowo	żniński	gmina Żnin	0,490	elektrownia biogazowa
7264	70224	Jaroszewo	żniński	gmina Żnin	0,064	
SUMA					0,554	

Źródło: Urząd Regulacji Energetyki, opracowanie własne, stan na 30 września 2025 r.

Najkorzystniejsze pod względem oddziaływania na środowisko są mikroinstalacje OZE takie jak kolektory słoneczne, panele fotowoltaiczne oraz pompy ciepła. Tak zwana energetyka rozproszona (lokalna)

stanowi filar gospodarki niskoemisyjnej i pozwala uniezależnić się od systemowego dostarczania energii elektrycznej oraz zwiększyć efektywność energetyczną poprzez ograniczenie strat przesyłowych.

3.1.5 PROGRAM OCHRONY POWIETRZA I UCHWAŁA ANTYSMOGOWA

W wyniku prowadzonych ocen jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim (także w poprzednich latach) stwierdzono potrzebę realizacji programu ochrony powietrza (POP), który stanowi podstawowy dokument określający politykę poprawy jakości powietrza na obszarze danego województwa. Celem programu ochrony powietrza jest poprawa jakości powietrza i dotrzymanie norm jakości powietrza określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2021 poz. 845).

Obecnie obowiązuje program ochrony powietrza w zakresie pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 oraz benzo(a)pirenu dla strefy kujawsko-pomorskiej – aktualizacja – Uchwała nr LIX/804/23 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 26 czerwca 2023 r. Powiat Żniński również jest objęty tym programem. W dokumencie przedstawiono możliwe do podjęcia działania, których realizacja może skutkować redukcją poziomów analizowanych zanieczyszczeń w powietrzu, do poziomów nieprzekraczających poziomów dopuszczalnych lub docelowych substancji, tj.:

1. Redukcja emisji zanieczyszczeń ze źródeł małej mocy do 1 MW,
2. Prowadzenie edukacji ekologicznej,
3. Prowadzenie działań kontrolnych,
4. Ograniczenie wpływu emisji zanieczyszczeń z transportu drogowego,
5. Kształtowanie polityki przestrzennej w sposób sprzyjający poprawie stanu jakości powietrza
6. Realizacja uchwały Nr VIII/136/19 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 24 czerwca 2019 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw z późn. zm.

Od 2019 roku w województwie kujawsko-pomorskim zaczęła obowiązywać także uchwała antysmogowa. W celu ochrony zdrowia mieszkańców oraz ograniczenia negatywnego oddziaływania zanieczyszczeń na środowisko, Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego przyjął bowiem w dniu 24 czerwca 2019 r. uchwałę Nr VIII/136/19 w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw. Powyższa uchwała weszła w życie z dniem 1 września 2019 r. i zawiera ograniczenia w zakresie stosowania określonych paliw stałych, a także wskazuje harmonogram wymiany źródeł ciepła na paliwa stałe, na terenie całego obszaru województwa kujawsko-pomorskiego. W dniu 30 sierpnia 2021 r. Sejmik Województwa Kujawsko - Pomorskiego przyjął uchwałę Nr XXXV/510/21 zmieniającą uchwałę w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa kujawsko – pomorskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw. Kalendarium wdrażania zasad przedstawia się następująco:

a) od 1 września 2019 r. istnieje obowiązek posiadania świadectwa jakości używanego paliwa stałego,
b) od 1 września 2019 r. obowiązuje zakaz palenia węglem brunatnym oraz mułami i flotokoncentratami węglowymi (także ich pochodnymi), miałem węglowym (najgorszej jakości o frakcji do 3 mm) i mokrą biomasą (np. niesezonowanym drewnem mającym w stanie roboczym powyżej 20% wilgotności),
c) od 1 stycznia 2024 r. obowiązuje zakaz eksploatacji tzw. pozaklasowych kotłów grzewczych (poniżej 3. klasy),
d) od 1 stycznia 2024 r. obowiązuje zakaz użytkowania ogrzewaczy pomieszczeń na paliwa stałe (np. kominków) niemieszczących się w standardach emisji i efektywności energetycznej,
e) od 1 stycznia 2028 r. nastąpi zakaz eksploatacji kotłów grzewczych poniżej 5. klasy.

Dodatkowo wprowadzono ograniczenia dla 8 obszarów: Bydgoszczy, Ciechocinka, Grudziądza, Inowrocławia, Nakła nad Notecią, Torunia, Włocławka oraz uzdrowiska Wieniec-Zdrój położonego w gminie Brześć Kujawski.

3.1.6 ANALIZA SWOT

W tabeli 8 przedstawiono analizę SWOT dla obszaru interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza atmosferycznego.

Tabela 8. Analiza SWOT – ochrona klimatu i jakości powietrza

	MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
CZYNNIKI WEWNĘTRZNE	• brak przekroczeń poziomów dopuszczalnych oraz poziomów docelowych w zakresie dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla, benzenu, pyłu PM2,5, PM10 oraz metali ciężkich – ochrona zdrowia – ocena za lata 2023-2024, • brak przekroczeń poziomów dopuszczalnych i docelowych w zakresie dwutlenku siarki, tlenku azotu, ozonu ze względu na ochronę roślin – ocena za lata 2023-2024, • obecność zorganizowanego ciepła sieciowego (Żnin, Barcin, Piechcin), • udział gmin powiatu żnińskiego i mieszkańców w Programach Priorytetowych „Ciepłe Mieszkanie” czy „Czyste Powietrze”	• niedotrzymanie poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu oraz przekroczenie poziomu celu długoterminowego dla ozonu, określonych ze względu na ochronę zdrowia ludzi – ocena za lata 2023-2024, • przekroczenie poziomu celu długoterminowego dla ozonu, określonych ze względu na ochronę roślin – ocena za lata 2023-2024, • wciąż dominujący udział rozproszonych źródeł komunalno-bytowych, • umiarkowany stopień gazyfikacji powiatu, • duża liczba pojazdów samochodowych i ciągników w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, • stwierdzone nieprawidłowości w zakresie emisji zanieczyszczeń (gazów i pyłu) do powietrza w zakładach przemysłowych/obiektach działalności gospodarczej z terenu powiatu żnińskiego
	SZANSE	ZAGROŻENIA
CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE	• kontynuacja założeń Programu Ochrony Powietrza, • wsparcie krajowych i unijnych programów, • rozwój ciepłownictwa, • egzekwowanie zapisów tzw. uchwały antysmogowej w powiecie i całym województwie, • dalsza realizacja Programów Priorytetowych „Czyste Powietrze” oraz „Ciepłe Mieszkanie”	• zmiany klimatu (coraz częstsze występowanie zjawisk ekstremalnych, wzrost średniej temperatury), • kryzys energetyczny, • napływ zanieczyszczeń spoza powiatu, • niedostosowanie sieci elektroenergetycznej do dynamicznego rozwoju OZE

Źródło: opracowanie własne

3.1.7 PODSUMOWANIE – KIERUNKI ROZWOJU I ZAGADNIENIA HORYZONTALNE

Obserwowany od kilkudziesięciu lat kryzys klimatyczny dotyczy podnoszenia się średniej temperatury powietrza i zwiększenia częstotliwości występowania ekstremów pogodowych, co zostało

potwierdzone na łamach niniejszego opracowania. Wyższe temperatury powodują zwiększoną śmiertelność, zmniejszenie produktywności rolniczej czy uszkodzenia infrastruktury. Wyższe temperatury zwiększają także parowanie wody, co wraz z brakiem opadów zwiększa ryzyko wystąpienia dotkliwych susz. Zła jakość powietrza prowadzi z kolei do wzrostu liczby zgonów z powodu chorób układu oddechowego i krążenia oraz liczby przypadków wymagających hospitalizacji. Długotrwałe narażenie na działanie pyłu PM2,5 i PM10 skutkuje skróceniem średniej długości życia. Podobnie jak pyły zawieszone, benzo(a)piren również charakteryzuje się negatywnym wpływem nie tylko na zdrowie ludzi, ale także na roślinność, gleby i wodę. Wykazuje on dużą toksyczność przewlekłą, co związane jest z jego zdolnością kumulacji w organizmie.

Mając na uwadze powyższe, niezwykle ważne jest zaproponowanie na najbliższe lata takich działań, które będą wpływać na proces poprawy jakości powietrza i adaptacji do zmian klimatu. W skali lokalnej niezwykle ważne są:

- stopniowa wymiana nieefektywnych rozproszonych źródeł ogrzewania,
- rozwój odnawialnych źródeł energii,
- rezygnacja z paliw kopalnych,
- ograniczenie emisji liniowej poprzez rozwój alternatywnych środków przemieszczania się,
- poprawa warunków mikroklimatu (rozwój terenów zielonych, rozwój małej retencji wodnej, oszczędzanie zasobów przyrody),
- odpowiednie zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (kształtowanie polityki przestrzennej danej gminy).

Działania te, choć w swym założeniu bardzo proste, napotykają obecnie wiele barier, z których ekonomiczne wysuwają się na pierwszy plan. Obserwowany kryzys energetyczny i chaos na rynku paliw prowadzi często do niemożności sprecyzowania planów inwestycyjnych z zakresu transformacji energetycznej.

Niezwykle istotnym elementem wpływającym na proces poprawy jakości powietrza będzie także dalszy wzrost świadomości społecznej. Jej podniesienie w zakresie wpływu na stan zdrowia i środowiska skutkować powinno przede wszystkim zmianą zachowań społeczeństwa na prozdrowotne i proekologiczne, wzrostem zainteresowania i poparcia dla działań naprawczych.

W kontekście skutków zmian klimatu konieczne jest uświadamianie mieszkańców, że istotnym zagrożeniem w najbliższych latach może być zmniejszenie produkcji rolniczej wynikające z nadmiernego wykorzystania wody bez jej oszczędzania.

Wszystkie opisane działania muszą być szczegółowo monitorowane. Wiodącą rolę odgrywać będą: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (dalsze opracowywanie rocznych ocen jakości powietrza, powiadomienia o ryzyku wystąpienia w danym dniu przekroczenia poziomu zanieczyszczeń powietrza – alerty Rządowego Centrum Bezpieczeństwa), Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej Państwowy Instytut Badawczy (ostrzeżenia meteorologiczne), Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego (zapewnienie przepływu informacji na potrzeby zarządzania kryzysowego oraz współpraca z podmiotami realizującymi monitoring środowiska), poszczególne gminy powiatu żnińskiego (realizacja działań ograniczających zanieczyszczenie powietrza np. wymiana pieców, termomodernizacja budynków).

Do podstawowych zadań realizowanych przez Powiat Żniński należy również:

- przyjmowanie zgłoszeń dotyczących eksploatacji instalacji nieobjętych pozwoleniem na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza oraz wnoszenie sprzeciwu w sprawie eksploatacji instalacji,
- udzielanie pozwoleń na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza,
- rozpatrywanie skarg z zakresu ochrony powietrza,
- opiniowanie projektów programów ochrony powietrza,
- opiniowanie planów działań krótkoterminowych w przypadku ryzyka występowania przekroczeń dopuszczalnych lub alarmowych poziomów substancji w powietrzu w danej strefie,
- realizowanie i sprawozdawczość z programów ochrony powietrza,

– handel uprawnieniami do emisji do powietrza (np. wydawanie, wygaszanie i cofanie zezwoleń na emisję gazów cieplarnianych czy zatwierdzenie metodyki planu monitorowania wielkości emisji).

3.2 ZAGROŻENIA HAŁASEM

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie Prawo ochrony środowiska, pod pojęciem hałasu rozumie się dźwięki o częstotliwości od 16 Hz do 16 000 Hz. Wprowadzanie hałasu bezpośrednio lub pośrednio do środowiska w wyniku działalności człowieka nazywane jest emisją hałasu do środowiska. Jako wielkość emisji rozumie się rodzaj i ilość wprowadzonej energii w określonym czasie oraz stężenia lub poziomy energii. Obowiązek pomiarów wielkości emisji hałasu ciąży na podmiotach prowadzących instalację oraz użytkownikach urządzenia, a nad wykonywaniem powierzonych obowiązków czuwa Starosta Żniński. Do pomiarów hałasu zobligowane są tylko te firmy, dla których wydana została decyzja o dopuszczalnym poziomie hałasu. Hałas drogowy jest najpowszechniejszym typem hałasu. Na obszarach miejskich jest związany z siecią ulic, zwłaszcza głównych. Poza miastami jest obecny przede wszystkim wzdłuż najważniejszych dróg (w Polsce są to autostrady, drogi ekspresowe, drogi krajowe oraz niektóre drogi wojewódzkie).

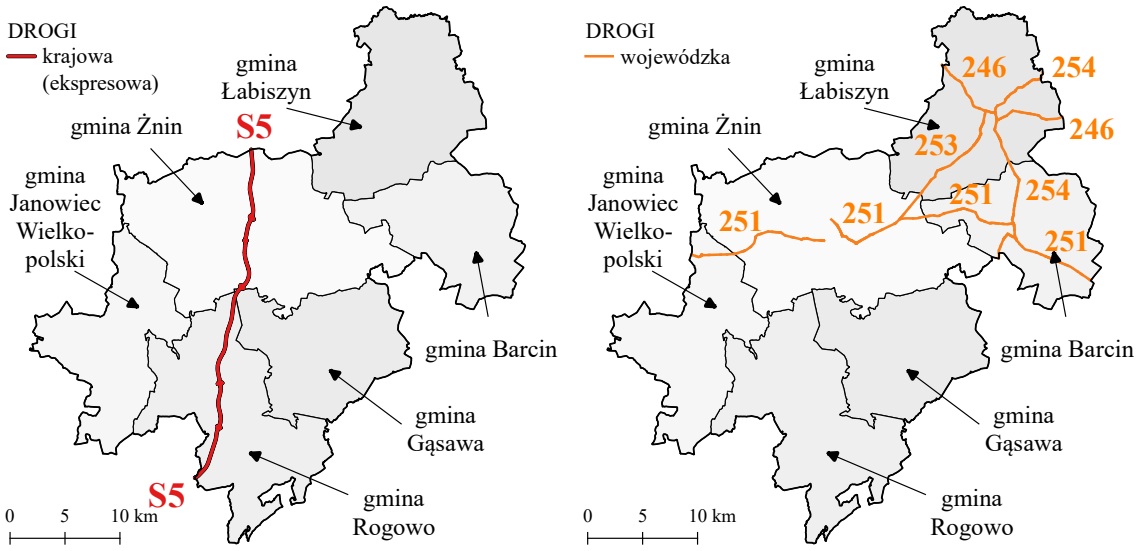
3.2.1 HAŁAS DROGOWY – DROGI EKSPRESOWE, DROGI KRAJOWE ORAZ WOJEWÓDZKIE

Ze względu na przebieg, natężenie ruchu oraz funkcję tranzytową najważniejszym szlakiem komunikacyjnym w powiecie żnińskim jest droga ekspresowa S5. Droga ta docelowo połączy Olsztyn, autostradę A1 (węzeł Nowe Marzy) oraz Bydgoszcz, Poznań i Wrocław. Lokalnie stanowi również m.in. wschodnią obwodnicę Poznania, a także północno-zachodnią obwodnicę Bydgoszczy. Razem z A2, A1, S8, S3 oraz czeską D11 utworzy najszybszą trasę pomiędzy Warszawą a Pragą. W granicach powiatu żnińskiego obejmuje odcinek od km 101+106 do km 130+894, łącznie 29,788 km. Droga ta jest na tym odcinku w stanie pożądanym.

Przez obszar powiatu przebiegają również ważne odcinki dróg wojewódzkich:

a) nr 246 (Paterek – Dąbrowa Biskupia) – w granicach powiatu od km 31+433 do km 37+748 (dł. 6,315 km) oraz od km 24+877 do km 31+861 (dł. 6,984 km); droga jest zadowalającym i dobrym stanie technicznym,
b) nr 251 (Kaliska – Inowrocław – Sławęcinek) – w granicach powiatu od km 91+740 do km 93+446 oraz od km 19+649 do km 59+823 (dł. 40,183 km); droga jest w dobrym stanie technicznym,
c) nr 253 (Łabiszyn – Murczyn) – w granicach powiatu od km 0+000 do km 13,252 (dł. 13,252 km); droga jest w dobrym stanie technicznym,
d) nr 254 (Brzoza – Wylatowo) – w granicach powiatu od km 5+511 do km 27+130 (dł. 21,619 km); droga jest w bardzo dobrym stanie technicznym.

Rozmieszczenie omówionych odcinków dróg zaprezentowano na rysunku 7.

Rysunek 7 Droga krajowa (ekspresowa) oraz drogi wojewódzkie w powiecie żnińskim
Źródło: PRG, BDOT10K, opracowanie własne

Na terenie kraju co 5 lat GDDKiA przeprowadza Generalny Pomiar Ruchu (GPR), który obejmuje drogi krajowe oraz wojewódzkie. GPR dostarcza informacji o natężeniu i strukturze ruchu. Dane te, w połączeniu z wynikami Generalnego Pomiaru Hałasu (GPH), służą do kalibracji modeli obliczeniowych wykorzystywanych przy sporządzaniu Strategicznych Map Hałasu dla dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 mln pojazdów rocznie. Aktualnie trwają prace nad opracowaniem GPR 2025.

Ostatni Generalny Pomiar Ruchu, dla którego dostępne są kompletne dane, przeprowadzono w 2020 roku[14]. Zgodnie z wynikami GPR 2020/2021 przez omawiany obszar przebiegają odcinki dróg o natężeniu ruchu pojazdów silnikowych powyżej 3 mln na rok, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach oraz dla których wymagane było sporządzenie map akustycznych. W 2022 roku opracowano następujące dokumenty:

a) Strategiczne mapy hałasu dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie w województwie kujawsko-pomorskim,
b) Strategiczne mapy hałasu obszarów położonych w otoczeniu dróg wojewódzkich na terenie województwa kujawsko-pomorskiego o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie, tj. 8 219 poj./dobę,

które następnie posłużyły opracowaniu programu ochrony środowiska przed hałasem. Uchwałą nr III/72/24 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 17 czerwca 2024 r. przyjęto do realizacji „Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa kujawsko-pomorskiego". Odcinki głównych dróg objęte zakresem niniejszego dokumentu w obrębie powiatu żnińskiego to:

- droga woj. nr 251, odcinek W. ŻNIN ZACH. /S5/ - MURCZYN /DW253/,
- droga ekspresowa nr 5, odcinek W. PAŁUKI - W. ŻNIN PŁN. /DW251/,
- droga ekspresowa nr 5, odcinek W. ŻNIN PŁN. /DW251/ - W. ŻNIN ZACH. / UL. ALIANTÓW/,
- droga ekspresowa nr 5, odcinek W. ŻNIN ZACH. /UL. ALIANTÓW/ - W. BISKUPIN,
- droga ekspresowa nr 5, odcinek W. BISKUPIN - W. ROGOWO,
- droga ekspresowa nr 5, odcinek W. ROGOWO - W. LUBCZ,
- droga ekspresowa nr 5, S5h, odcinek W. LUBCZ - GRANICA WOJEWÓDZTWA.

Zgodnie z „Programem ochrony środowiska przed hałasem dla województwa kujawsko-pomorskiego" na terenie powiatu występują niewielkie przekroczenia norm hałasu obejmujące tereny

[14] ze względu na pandemię COVID-19 i związane z nią ograniczenia wydłużono okres realizacji pomiarów na drogach krajowych na rok 2021, a wyniki opublikowano w 2022 roku

mieszkaniowe oraz oświatowe. Jednym z czynników jest niestosowanie się do istniejących ograniczeń prędkości. Planowana przebudowa skrzyżowania ulic Dworcowej (DW251) i Mickiewicza poprawi płynność ruchu (w przypadku budowy ronda) w rejonie obiektu oświatowego narażonego na przekroczenia norm hałasu. W związku z powyższym zaproponowano działania z Celu nr 1 i 5 – tabela 9.

Tabela 9. Zadania POH dla powiatu żnińskiego w perspektywie krótkoterminowej

Cel	Kierunek	Obszar działania	Działanie	Typ środka zaradczego	Podmiot odpowiedzialny
Cel nr 1 Wyeliminowanie przekroczeń dopuszczalnych norm hałasu drogowego na terenach mieszkaniowych	Kierunek 1.2 Ochrona terenów zagrożonych hałasem drogowym	Obszar D-16 DW251 km 37+500	Montaż tablic radarowych wyświetlających prędkość na wysokości Przedszkola Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich	inne	Zarządzający drogami wojewódzkimi objętymi POH
Cel nr 5 Przeciwdziałanie pogorszeniu klimatu akustycznego w województwie i jego negatywnym skutkom oraz zwiększenie powierzchni terenów wolnych od hałasu	Kierunek 5.4 Świadome zarządzanie źródłem hałasu	Drogi główne objęte POH	Kontrola stanu nawierzchni drogowych	środki u źródła	Zarządzający drogami krajowymi objętymi POH Zarządzający drogami wojewódzkimi objętymi POH
			Uwzględnianie bieżących potrzeb remontowych	środki u źródła	
			W razie konieczności w przypadku rozbudowy drogi stosowanie nawierzchni dróg o zredukowanej hałaśliwości	środki u źródła	

Źródło: Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa kujawsko-pomorskiego

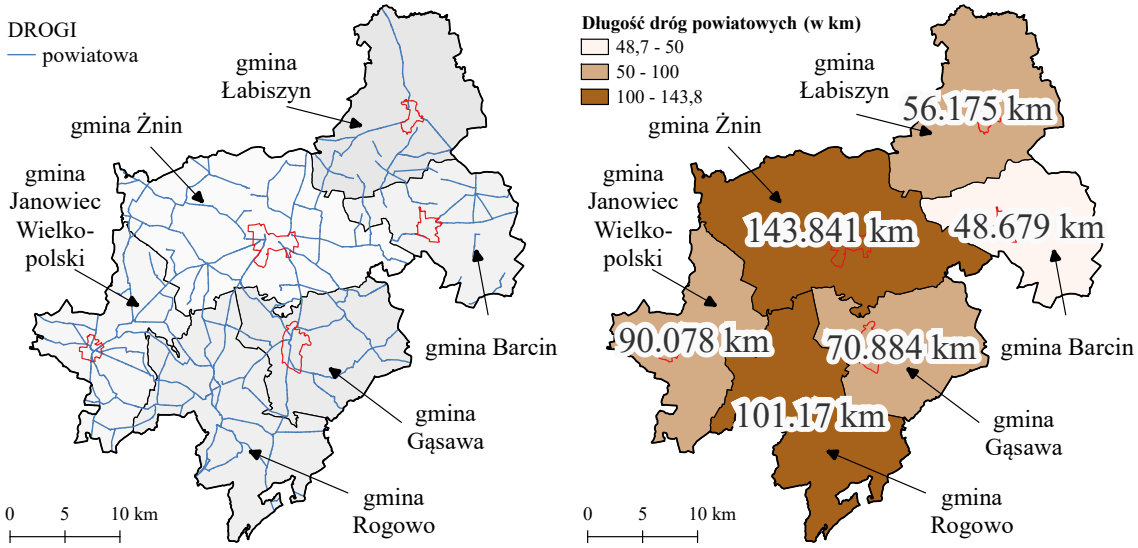
3.2.2 HAŁAS DROGOWY – DROGI POWIATOWE

Uzupełnieniem sieci dróg krajowych i wojewódzkich są drogi powiatowe. Zarząd Dróg Powiatowych w Żninie z siedzibą w Podgórzynie zarządza – administruje 82 ciągami dróg powiatowych o łącznej długości ok. 511 km oraz 12 obiektami inżynierskimi. Pod względem długości administrowania siecią dróg wśród zarządców dróg na szczeblu powiatowym Powiat Żniński klasyfikuje się na trzecim miejscu w województwie kujawsko-pomorskim za Powiatowym Zarządem Dróg w Świeciu oraz Zarządem Dróg Powiatowych w Inowrocławiu. Drogi wchodzące w skład sieci posiadają bardzo zróżnicowaną nawierzchnię. Główny trzon sieci stanowią drogi o nawierzchni bitumicznej. Również znajdują się drogi o nawierzchni brukowej oraz tłuczniowej.

Zarząd Dróg Powiatowych w Żninie w imieniu Zarządu Powiatu w Żninie każdego roku stara się podejmować działania, które mają na celu poprawić stan dróg powiatowych poprzez ich przebudowę czy też ułożenie nowej nawierzchni z betonu asfaltowego. Jak większość zarządców dróg, tak i Zarząd Dróg Powiatowych w Żninie najczęściej napotyka na drodze problemy związane z licznymi pęknięciami siatkowymi, przełomami, łatami, wysadzinami czy też ubytkami kruszywa i lepiszcza. Pomimo

prowadzonych działań polegających na poprawie stanu dróg są jeszcze drogi, które wymagają natychmiastowej interwencji.

Rozmieszczenie oraz długość dróg powiatowych w danej gminie Powiatu Żnińskiego zaprezentowano na rysunku 8.

Rysunek 8 Drogi powiatowe w powiecie żnińskim

Źródło: PRG, GUS, opracowanie własne, Raport o stanie Powiatu Żnińskiego za 2023 rok

3.2.3 HAŁAS DROGOWY – DROGI GMINNE

Poszczególne gminy powiatu żnińskiego zarządzają również gęstą siecią dróg gminnych (łącznie 667,1 km wg stanu na koniec 2024 roku), w tym 433,0 km dróg o nawierzchni twardej i 234,1 km dróg o nawierzchni gruntowej. Statystyki dotyczące poszczególnych rodzajów dróg według stanu na 2024 rok prezentuje tabela 10. Samorządy gminne koncentrują się na ciągłej poprawie stanu technicznego dróg poprzez przebudowy, rozbudowy i budowy nowych odcinków spełniających odpowiednie wymagania techniczne i środowiskowe i działania te powinny być kontynuowane.

Tabela 10. Rodzaje dróg (w km) w gminach powiatu żnińskiego wg stanu na koniec 2024 roku

Jednostka	ogółem	o nawierzchni twardej	o nawierzchni twardej ulepszonej	o nawierzchni gruntowej
	[km]	[km]	[km]	[km]
gmina Barcin	68,6	64,3	55,6	4,3
gmina Gąsawa	89,9	44,3	44,3	45,6
gmina Janowiec Wielkopolski	96,1	74,6	58,0	21,5
gmina Łabiszyn	137,2	90,3	56,4	46,9
gmina Rogowo	101,1	55,5	54,7	45,6
gmina Żnin	174,2	104,0	75,2	70,2
Powiat żniński ogółem	667,1	433,0	344,2	234,1

Źródło: GUS, opracowanie własne

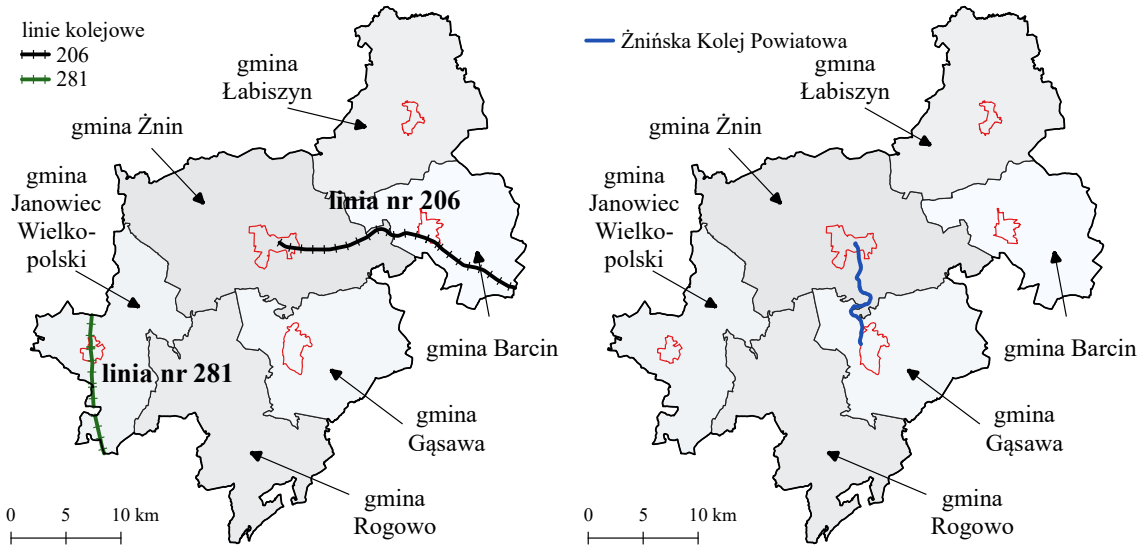
3.2.4 HAŁAS KOLEJOWY

Hałas kolejowy to w dużej mierze problem związany z funkcjonowaniem pociągów towarowych i pociągów składających się ze starszych wagonów lub lokomotyw. Ten rodzaj hałasu jest szczególnie

dotkliwy w nocy. W granicach powiatu żnińskiego przebiegają dwie linie kolejowe: nr 206 (Inowrocław Rąbinek – Żnin) oraz nr 281 (Oleśnica – Chojnice), ale obie nie są aktualnie eksploatowane i nie powodują uciążliwości związanych z hałasem. Ruch pasażerski do Żnina został zawieszony w kwietniu 2004 roku, a linia do Inowrocławia jest nieprzejezdna od 2011 roku.

Warto jednak wspomnieć o charakterystycznym elemencie pałuckiego krajobrazu jakim jest Żnińska Kolej Wąskotorowa o 600-milimetrowmym rozstawie szyn, która obecnie działa jako sezonowa atrakcja turystyczna łącząca Żnin z Wenecją, Biskupinem i Gąsawą.

Na kolejnym rysunku (9) zaznaczono przebiegające przez obszar powiatu linie kolejowe oraz przebieg Żnińskiej Kolei Wąskotorowej.

Rysunek 9 Przebieg linii kolejowych nr 206 i 281 oraz przebieg Żnińskiej Kolei Wąskotorowej
Źródło: PRG, GUS, opracowanie własne

3.2.5 HAŁAS LOTNICZY

Zasięg oddziaływania hałasu lotniczego dotyczy nie tylko terenów samych lotnisk, ale obejmuje znacznie większe obszary, niejednokrotnie wielkości rzędu kilkudziesięciu kilometrów kwadratowych. Strefy najbardziej zagrożone hałasem znajdują się w bezpośrednim sąsiedztwie lotniska oraz w strefie korytarzy powietrznych startu i podejścia do lądowania. Poziom hałasu zależy od rodzaju samolotów, liczby startów i lądowań oraz od organizacji ruchu lotniczego, od której uwarunkowany jest nie tylko przebieg procedury startu, lecz także czas oczekiwania na lądowanie, decydujący o liczbie wykonywanych pętli w szerokim obszarze nad lotniskiem.

Obszar powiatu nie znajduje się w zasięgu negatywnego oddziaływania lotnisk.

3.2.6 HAŁAS PRZEMYSŁOWY

Hałas przemysłowy jest tworzony przez źródła znajdujące się na terenie zakładów przemysłowych i usługowych. Ma charakter lokalny i jego zasięg jest ograniczony do najbliższego otoczenia obiektu. Problem nadmiernej emisji tego rodzaju hałasu do środowiska w dużym stopniu związany jest z niewłaściwie prowadzoną przez władze lokalne polityką zagospodarowywania przestrzennego. W dalszym ciągu występują bowiem przypadki sytuowania w jednorodzinnej zabudowie mieszkaniowej np. zakładów ślusarskich, stolarskich, lakierniczych itp., będących w okresie eksploatacji powodem licznych problemów, zwłaszcza w aspekcie ochrony przed hałasem.

Starosta Żniński, jako organ administracji publicznej, jest właściwy do podejmowania działań w zakresie kontroli przestrzegania przepisów dotyczących ochrony środowiska, w tym w zakresie emisji hałasu z zakładów, na podstawie art. 379 ustawy – Prawo ochrony środowiska. Należy również mieć na

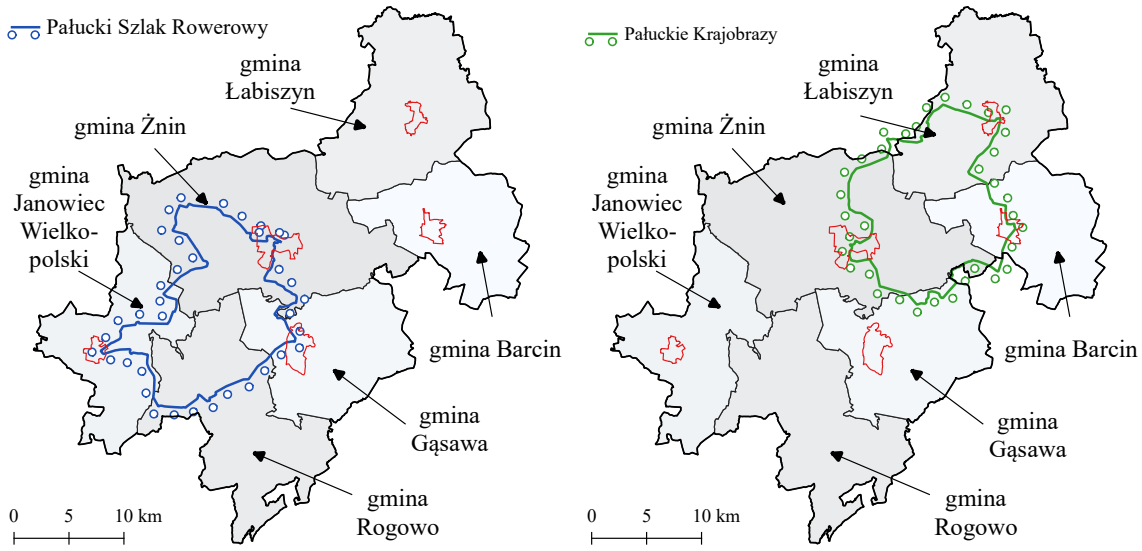
względzie, iż podobnie jak w przypadku emisji gazów lub pyłów do powietrza, dla niektórych przedsiębiorstw może być konieczne wydanie decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu, które można uznać za rodzaj ostrzeżenia – w przypadku niezastosowania się do jej postanowień otwiera to drogę do pociągnięcia podmiotu naruszającego poziomy emisji hałasu do odpowiedzialności bardziej dotkliwej oraz może nakładać na niego dalej idące obowiązki, np. w zakresie wykonywania pomiarów i sprawozdawczości. Wydanie decyzji jest kompetencją właściwych organów ochrony środowiska. W latach 2023-2024 WIOŚ w Bydgoszczy przeprowadzał kilkadziesiąt kontroli w zakresie emisji hałasu w zakładach przemysłowych/ obiektach działalności gospodarczej z terenu powiatu żnińskiego. Naruszenia stwierdzono m.in. w:

- Przedsiębiorstwo Wielobranżowe MAGNUM Czajka Wojciech, ul. Gnieźnieńska 20, 88-400 Żnin,
- Nordkalk Wapno Sp. z o.o., Zakład Kujawy w Bielawach, Bielawy 1, 88-192 Barcin,
- Partners Sp. z o.o. Sp. K., ul. Przemysłowa 3, 89-210 Łabiszyn.

3.2.7 TRANSPORT PUBLICZNY I INFRASTRUKTURA ROWEROWA

Transport publiczny w Powiecie, po wieloletniej marginalizacji, odzyskuje swoją strategiczną rolę, stając się ponownie filarem nowoczesnej mobilności mieszkańców. Powiat Żniński uruchomił od 1 stycznia 2024 r. dwie linie komunikacyjne w ramach publicznego transportu zbiorowego: relacji: Żnin – Łabiszyn przez: Murczyn – Obielewo oraz relacji: Łabiszyn – Żnin przez: Oporowo – Obielewo – Kaliska. Jako organizator publicznego transportu zbiorowego zawarł umowę z Kujawsko-Pomorskim Transportem Samochodowy S.A. na świadczenie przez Operatora usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego na terenie Powiatu Żnińskiego. Poszczególne gminy organizują również transport szkolny dla dzieci i młodzieży do szkół.

Gminy powiatu żnińskiego i Powiat Żniński promują turystykę rowerową, zwłaszcza w rejonie Biskupina i Jeziora Gąsawskiego (np. poprzez tworzenie ścieżek rowerowych i ciągów ruchu pieszego w ramach przebudowy dróg, rajdy rowerowe [„Rowerem przez Pałuki”] czy konkursy turystyczno-rowerowe [„Rajza po Pałukach”]. Infrastruktura rowerowa jest jednak wciąż w fazie rozwoju – niektóre szlaki wymagają oznakowania i lepszej nawierzchni. Przez powiat przebiega Pałucki Szlak Rowerowy (Żnin – Żnin-Wieś – Bekanówka – Sulinowo – Słabomierz – Podobowice – Słębowo – Cerekwica – Uścikowo – Świątkowo – Parcele Świątkowskie – Tonowo – Żerniki – Zrazim – Janowiec Wielkopolski – Posługowo – Kołdrąb – Recz – Rzym – Rogowo – Grochowiska Szlacheckie – Złotniki – Marcinkowo Górne – Gąsawa – Biskupin – Wenecja – Skarbienice – Żnin) oznaczony kolorem niebieskim. Jest to część pętli prowadzącej przez cztery gminy powiatu żnińskiego: Żnin, Janowiec Wielkopolski, Rogowo i Gąsawę. Przez północną część powiatu biegnie z kolei szlak rowerowy Pałuckie Krajobrazy (Żnin – Rydlewo – Podgórzyn – Wenecja – Pniewy – Ostrówce – Szczepanowo – Barcin – Lubostroń – Oporowo – Łabiszyn – Chomętowo – Dobrylewo – Wilczkowo – Żnin) oznaczony kolorem niebieskim. Szlak prowadzi przez gminę Żnin, Gąsawa, Szubin i Łabiszyn. Przebieg szlaków zaprezentowano na rysunku 10.

Rysunek 10 Szlaki rowerowe w powiecie żnińskim
Źródło: PRG, GUS, opracowanie własne

3.2.8 ANALIZA SWOT

W tabeli 11 przedstawiono analizę SWOT dla obszaru interwencji zagrożenia hałasem.

Tabela 11. Analiza SWOT – zagrożenia hałasem

	MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
CZYNNIKI WEWNĘTRZNE	• brak zagrożenia hałasem kolejowym, • brak istotnego zagrożenia hałasem lotniczym, • przewaga dróg gminnych o nawierzchni twardej nad drogami o nawierzchni gruntowej, • dobry stan dróg krajowych (ekspresowych) i wojewódzkich, • liczne remonty dróg	• przebieg dróg o dużym natężeniu ruchu pojazdów (powyżej 3 mln/rok), których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach, • przekroczenia standardów akustycznych w kontrolowanych zakładach przemysłowych/obiektach działalności gospodarczej, • coraz większa liczba stosowanych pomp ciepła, które w zwartej zabudowie generują skargi na hałas z uwagi, iż pracują w cyklu ciągłym
	SZANSE	**ZAGROŻENIA**
CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE	• rozwój komunikacji zbiorowej (przede wszystkim autobusy) i transportu rowerowego, • wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców, • modernizacja, remonty, przebudowy dróg, • monitoring hałasu, • prowadzenie polityki planowania przestrzennego z uwzględnieniem zasad strefowania	• wysokie koszty inwestycji drogowych i infrastruktury rowerowej, • lokalizowanie zakładów w strefach mieszkalnych, • rozwój zabudowy wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, • wzrastająca liczba pojazdów oraz urządzeń klimatyzacyjnych/chłodniczych, • montaż pomp ciepła na małych działkach w zwartej zabudowie w niewielkich odległościach od granic działki

Źródło: opracowanie własne

3.2.9 PODSUMOWANIE – KIERUNKI ROZWOJU I ZAGADNIENIA HORYZONTALNE

Wzrastająca temperatura powietrza (zarówno w ujęciu wieloletnim jak i w przypadku pojedynczych zdarzeń np. fale upałów) będzie zwiększać liczbę urządzeń mających na celu minimalizację zagrożeń termicznych, czyli urządzeń klimatyzacyjnych i chłodniczych co w zwartej zabudowie może generować nadmierną emisję hałasu. Wzrastająca liczba pojazdów samochodowych powodować będzie z kolei wzrost natężenia ruchu na drogach, co wprost przełoży się na generowany poziom hałasu. Montaż pomp ciepła na małych działkach w zwartej zabudowie w niewielkich odległościach od granic działki może być z kolei przyczyną skarg związanych z ich głośną pracą w cyklu ciągłym. W związku ze wzrostem negatywnych czynników należy przewidzieć podjęcie działań zmierzających do ograniczenia emisji hałasu, w tym dalszą poprawę stanu dróg, a w uzasadnionych przypadkach wprowadzanie ograniczeń prędkości i wagi pojazdów na obszarach zabudowanych, rozwój infrastruktury komunikacji zbiorowej (autobusowej, kolejowej, tramwajowej), rozwój infrastruktury rowerowej, nasadzenia drzew i krzewów jako zieleni izolacyjnej czy uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego wymagań przepisów ochrony środowiska w zakresie generowanego hałasu (przestrzeganie zasad strefowania, wprowadzanie stref płatnego parkowania).

Oceny stanu akustycznego środowiska dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. W zakresie hałasu drogowego kluczowym źródłem danych są wyniki Generalnego Pomiaru Ruchu (GPR), które dostarczają informacji o natężeniu i strukturze ruchu. Dane te, w połączeniu z wynikami Generalnego Pomiaru Hałasu (GPH), służą do kalibracji modeli obliczeniowych wykorzystywanych przy sporządzaniu Strategicznych Map Hałasu dla dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 mln pojazdów rocznie. GPR dostarcza danych o natężeniu ruchu kołowego i jest to podstawa do planowania rozwoju sieci drogowej, projektowania nawierzchni oraz zarządzania bezpieczeństwem. GPH skupia się na oddziaływaniu akustycznym dróg na otoczenie. Wyniki tego badania są niezbędne do tworzenia map akustycznych i programów ochrony środowiska. Aktualnie trwają prace nad opracowaniem GPR 2025. Pomiary te dostarczą w najbliższym czasie danych niezbędnych do planowania, zarządzania i utrzymania dróg, a także do prognozowania ruchu. Wyniki będą dostępne w postaci opracowań opisowych, tabel, map i zestawień bazodanowych. Pierwsza publikacja w postaci opracowania pn. "Synteza wyników GPR 2025 na drogach krajowych" planowana jest po 31 marca 2026 r. Ostateczny dokument, opisujący szczegółowo wyniki pomiaru pn. "Ruch Drogowy 2025" powinien być dostępny w III lub IV kw. 2026 r. Hałas przemysłowy z kolei jest pod ciągłym monitoringiem WIOŚ w Bydgoszczy. Do podstawowych zadań realizowanych przez Powiat Żniński należy również wydawanie decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu i rozpatrywanie skarg z zakresu emisji hałasu.

3.3 POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

Pola elektromagnetyczne (PEM) towarzyszą człowiekowi od zawsze, ponieważ stanowią nieodłączny element natury. Do końca XIX wieku ludzkość była narażona prawie wyłącznie na pola elektromagnetyczne pochodzenia naturalnego. W wieku XX, w związku z rozwojem nauki i techniki, w otoczeniu człowieka powstało wiele sztucznych źródeł promieniowania elektromagnetycznego[15] i jest to obecnie zjawisko towarzyszące pracy wszystkich urządzeń elektrycznych, także tych powszechnie występujących w gospodarstwach domowych jak np. monitor komputerowy, telefon komórkowy, czy suszarka. Przepisy prawa związane z polami elektromagnetycznymi odnoszą się wyłącznie do sztucznych źródeł, takich jak:

a) obiekty elektroenergetyczne do wytwarzania i przesyłu energii elektrycznej (elektrownie, elektrociepłownie, stacje transformatorowe, napowietrzne linie elektroenergetyczne),
b) instalacje radiokomunikacyjne (stacje bazowe telefonii komórkowej, radiowe i telewizyjne stacje nadawcze, stacje radiolokacyjne i radionawigacyjne).

[15] „Pole elektromagnetyczne a człowiek, O fizyce, biologii, medycynie, normach i sieci 5G”, Instytut Łączności – Państwowy Instytut Badawczy, ISBN 978-83-916146, Warszawa 2019

Z punktu widzenia natężenia pól elektromagnetycznych najsilniejszymi ich źródłami w powiecie żnińskim są stacje bazowe telefonii komórkowej (kilkadziesiąt stacji w powiecie) oraz linie wysokiego napięcia (110 kV).

3.3.1 INFRASKTRUKTURA ELEKTROENERGETYCZNA

Na podstawie planu istniejącej sieci przesyłowej najwyższych napięć Polskich Sieci Elektroenergetycznych [16] stwierdza się, że przez obszar powiatu nie przebiegają linie najwyższych napięć (sieć elektroenergetyczna przesyłowa, w której różnica potencjałów pomiędzy przewodami fazowymi jest równa lub większa niż 200 kV). Przebiegają tędy wyłącznie linie wysokiego napięcia, a dalej dostawa i dystrybucja energii dla odbiorców odbywa się za pośrednictwem sieci rozdzielczej napowietrznej i kablowej średniego napięcia oraz stacji transformatorowych SN/nN. Operatorem sieci wysokiego, średniego i niskiego napięcia jest ENEA Operator sp. z o.o. Oddział Dystrybucji Bydgoszcz.

3.3.2 INSTALACJE RADIOKOMUNIKACYJNE

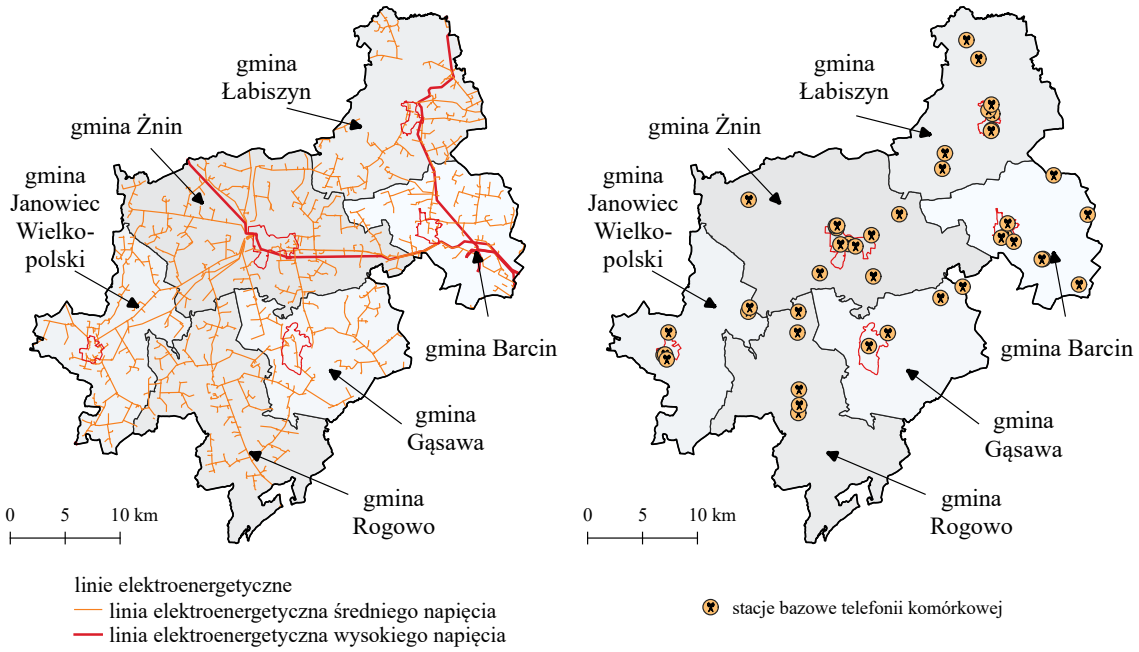
Instalacje radiokomunikacyjne w myśl Prawa telekomunikacyjnego rozumiane są jako instalacje składające się z anten i innych urządzeń telekomunikacyjnych i najczęściej są to:

a) stacje bazowe telefonii komórkowej,
b) nadajniki DVB-T.

Stacje bazowe telefonii komórkowej (BTS, ang. *base transceiver station*) w systemach łączności bezprzewodowej stanowią urządzenia wyposażone w anteny fal elektromagnetycznych, często na wysokich masztach, łączące terminal ruchomy (np. telefon komórkowy) z częścią stałą cyfrowej sieci telekomunikacyjnej. W większości instalacji stosuje się anteny kierunkowe pokrywające sygnałem 120° powierzchni i odpowiednio umieszczony zestaw trzech anten daje pokrycie całego terenu wokół stacji bazowej. Na podobnej zasadzie działają nadajniki DVB-T, z tym, że dzięki nim możliwy jest odbiór telewizji naziemnej w cyfrowym standardzie. Na omawianym obszarze znajduje się ok. 45 stacji BTS. Brak jest natomiast nadajników DVB-T.

Rozmieszczenie stacji BTS przedstawiono na rysunku 11. Przedstawiono na nim również przebieg linii wysokiego i średniego napięcia jako głównych źródeł promieniowania elektromagnetycznego.

[16] https://www.pse.pl/obszary-dzialalnosci/krajowy-system-elektroenergetyczny/plan-sieci-elektroenergetycznej-najwyzszych-napiec

Rysunek 11 Przebieg linii elektroenergetycznych wysokiego i średniego napięcia oraz rozmieszczenie stacji BTS w powiecie żnińskim
Źródło: PRG, BDOT10K, SI2PEM, opracowanie własne

3.3.3 POZIOM PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH

Ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej poziomów dopuszczalnych. Od 2020 roku obowiązujące poziomy dopuszczalne, według Rozporządzenia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku wynoszą dla wysokich częstotliwości od 28 V/m do 61 V/m. Do końca 2019 r. dopuszczalny poziom składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego o częstotliwości od 3 MHz do 300 GHz w miejscach dostępnych dla ludności określony został na poziomie 7 V/m. Można zatem zauważyć, że od 2020 r. mamy do czynienia z wzrostem dopuszczalnych wartości poziomów PEM. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 17 lutego 2020 r., w celu sprawdzenia dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku wykorzystuje się pomiary wykonywane miernikiem szerokopasmowym. W ramach pomiarów wyznacza się w badanym zakresie częstotliwości wartości wskaźnikowe WM_E. WM_E oznacza wartość wskaźnikową poziomu emisji pól elektromagnetycznych dla miejsc dostępnych dla ludności dla składowej elektrycznej pola, która liczona jest na podstawie maksymalnej wartości chwilowej (E_{MAX}), uzyskanej w trakcie pomiarów w sposób określony w rozporządzeniu. Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku uznaje się za dotrzymane w obszarze pomiarowym, gdy żadna z wartości WM_E nie przekracza wartości 1.

W kolejnej tabeli (12) przedstawiono wyniki okresowych pomiarów pól elektromagnetycznych wykonanych w latach 2023-2024 w ramach stałej sieci monitoringu i monitoringu badawczego w powiecie żnińskim.

Tabela 12. Wyniki pomiarów pól elektromagnetycznych w punktach pomiarowych zlokalizowanych w powiecie żnińskim

Lokalizacja punktu pomiarowego	Rok	Poziom dopuszczalny	Wynik pomiaru
STAŁA SIEĆ MONITORINGU			
Łabiszyn, ul. 3 Maja 18	2023	wartość WM_E <1	0,11
Janowiec Wielkopolski, ul. Staszica 10	2023	wartość WM_E <1	0,09
Barcin, ul. Pakoska 3	2024	wartość WM_E <1	0,09

Lokalizacja punktu pomiarowego	Rok	Poziom dopuszczalny	Wynik pomiaru
MONITORING BADAWCZY			
Rogowo, ul. 600-lecia 11	2023	wartość WM_E <1	0,06
objaśnienia:			
	kolor zielony oznacza, że nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego poziomu		

Źródło: GIOŚ

Przedstawione w tabeli 12 wyniki oznaczają, że w latach 2023-2024 nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego poziomu. Pomiary pól elektromagnetycznych wykonywane na terenie całego województwa kujawsko-pomorskiego w ramach systemu Państwowego Monitoringu Środowiska nie wykazują przekroczeń dopuszczalnych norm. Mierzone wartości natężenia PEM są dużo niższe od poziomów dopuszczalnych. Dokonując porównania wszystkich wyników pomiarów PEM na przestrzeni ostatnich lat nie obserwuje się także znaczących zmian średnich poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

3.3.4 ANALIZA SWOT

Tabela 13. Analiza SWOT – pola elektromagnetyczne

CZYNNIKI WEWNĘTRZNE	MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
	• brak przekroczenia dopuszczalnego poziomu pól elektromagnetycznych w latach 2023-2024 • brak nadajników DVB-T	• obecność nadajników telefonii komórkowej wytwarzających pole elektromagnetyczne, • obecność linii wysokiego napięcia
CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE	SZANSE	ZAGROŻENIA
	• dalszy monitoring pól elektromagnetycznych, • prowadzenie polityki planowania przestrzennego z uwzględnieniem zasad ochrony przed polami elektromagnetycznymi	• niedostosowanie sieci elektroenergetycznej do dynamicznego rozwoju OZE, • rozwój telefonii komórkowej, • rozbudowa mieszkalnictwa wzdłuż linii energetycznych

Źródło: opracowanie własne

3.3.5 PODSUMOWANIE – KIERUNKI ROZWOJU I ZAGADNIENIA HORYZONTALNE

Naukowcy od lat badają to, czy pole elektromagnetyczne może mieć negatywny wpływ na zdrowie. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) odnotowała w ciągu ostatnich 30 lat około 25 tysięcy artykułów naukowych poświęconych efektom biologicznym i medycznym. Badacze jednak nie znaleźli wystarczających dowodów na związek pola elektromagnetycznego o natężeniu wykorzystywanym w telekomunikacji, a negatywnymi konsekwencjami zdrowotnymi. W ostatnich latach jednak duże obawy mieszkańców związane są z rozwojem sieci 5G, która to oznacza piątą generację sieci komórkowej. Jest to sieć o wiele szybsza niż sieci funkcjonujące obecnie i pozwala na podłączenie do Internetu milionów dodatko-

wych urządzeń, co umożliwia zmianę na lepsze wielu dziedzin życia. Co ważne, jak każda kolejna generacja wymaga mniejszej ilości energii, a tym samym wytwarza pole elektromagnetyczne o mniejszym natężeniu. Wokół tej technologii powstało jednak i jest powielanych wiele mitów takich jak np. to, że promieniowanie radiowe stanowi czynnik rakotwórczy i w Polsce nikt nie kontroluje poziomu PEM, a operatorzy zakłamują swoje wyniki. W takim otoczeniu konieczne jest uświadamianie mieszkańców, że takie doniesienia nie mają pokrycia w rzeczywistości.

W kontekście zmieniającego się klimatu i częstotliwości występowania zjawisk ekstremalnych takich jak np. trąby powietrzne czy intensywne burze należy zwrócić uwagę na konieczność ciągłej konserwacji infrastruktury i bieżące usuwanie szkód.

Z punktu widzenia dynamicznego rozwoju odnawialnych źródeł energii konieczny jest ciągły monitoring sieci elektroenergetycznej i stopniowa rozbudowa oraz modernizacja systemu rozdzielczego po stronie średniego i niskiego napięcia. Nieustający rozwój telekomunikacji, zwiększająca się liczba stacji bazowych telefonii komórkowej (w tym wprowadzanie technologii 5G) oraz obawy mieszkańców o ich zdrowie w związku z oddziaływaniem pól elektromagnetycznych są powodami, dla których badania monitoringowe PEM powinny być w dalszym ciągu wykonywane.

Źródłem wiedzy o natężeniu pól elektromagnetycznych są badania wykonywane przez GIOŚ w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Powiat Żniński w zakresie ochrony mieszkańców przed promieniowaniem elektromagnetycznym zajmuje się przede wszystkim przyjmowaniem zgłoszeń dotyczących eksploatacji instalacji emitujących pola elektromagnetyczne oraz wnoszeniem sprzeciwu w sprawie eksploatacji instalacji oraz rozpatrywaniem skarg z zakresu pól elektromagnetycznych.

3.4 GOSPODAROWANIE WODAMI

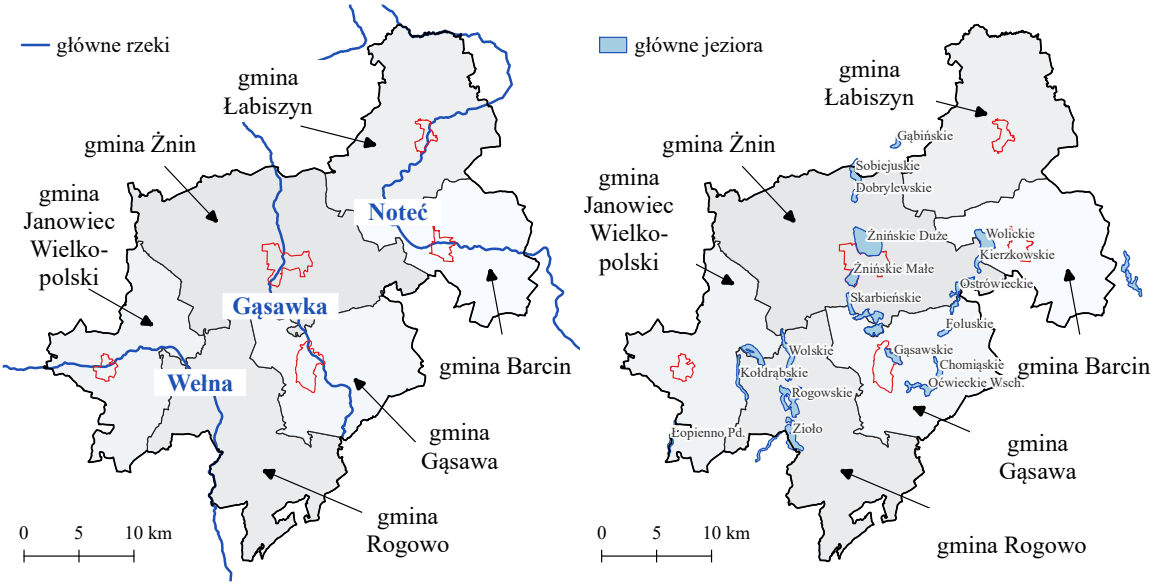
3.4.1 CHARATERYSTYKA OGÓLNA

Obszar powiatu położony jest w obrębie dorzecza Warty, które z kolei jest częścią dorzecza Odry. Obszar odwadniany jest przez trzy główne rzeki: Noteć (w północnej części powiatu), Gąsawkę (w środkowej części) i Wełnę (w południowej części). Noteć to rzeka o długości ok. 390 km. Jest to największy dopływ Warty. Powierzchnia dorzecza wynosi 17,3 tys. km². Źródło Noteci znajduje się na obszarze pomiędzy wsią Szczecin a Bogołomia w gminie Chodecz, na Pojezierzu Kujawskim, na zachód od Jeziora Kromszewskiego. Dalej płynie w kierunku południowo-zachodnim do jeziora Przedecz. Dalej rzeka przepływa przez Jeziora Brdowskie, Modzerowskie oraz Długie. Następnie płynąc na zachód, a potem na północ, przepływa wzdłuż Jezioro Gopło. W dalszym biegu Noteć przepływa jeszcze przez małe jeziora pałuckie, po czym dostaje się do Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej. Odtąd płynie wśród rozległych łąk i bagien. W Nakle nad Notecią rzeka łączy się z Kanałem Bydgoskim i odtąd aż do ujścia jest elementem drogi wodnej Wisła-Odra. Od Nakła do Krzyża na długości 137 km ma charakter rzeki skanalizowanej. Bieg „leniwej Noteci" zmienia się dopiero po przyjęciu największego dopływu – Gwdy, który w tym miejscu jest większy od Noteci. Ostatnim większym dopływem jest Drawa. Ujście rzeki do Warty znajduje się w Santoku koło Gorzowa Wielkopolskiego. Gąsawka z kolei to lewy dopływ Noteci o długości ok. 57 km. Wypływa z jeziora Głęboczek Wielki w południowo-wschodniej części powiatu żnińskiego. Przepływa przez pałuckie jeziora oraz miejscowości Gąsawa, Żnin, Szubin i Rynarzewo, w okolicy którego uchodzi do Noteci. Trzecia większa rzeka – Wełna – to prawy dopływ Warty o długości ok. 120 km i powierzchni dorzecza 2,6 tys. km². Rzeka wypływa we wsi Osiniec koło Gniezna, w górnym i środkowym biegu przepływa przez wiele jezior (m.in. Wierzbiczańskie, Jankowskie, Strzyżewskie, Piotrowskie, Ławiczno, Biskupiec, Zioło, Rogowskie, Tonowskie), do Warty uchodzi w Obornikach. W Wągrowcu Wełna krzyżuje się z Nielbą.

Omawiany obszar położony jest na obszarze pojezierzy: Gnieźnieńskiego, Chodzieskiego i Żnińsko-Mogileńskiego, stąd licznie występują tu jeziora. W granicach powiatu, na Pojezierzu Gnieźnieńskim położone są m.in. jeziora: Zioło, Rogowskie, Kołdrąbskie i Tonowskie. Jezioro Wolskie jest z kolei częścią Pojezierza Chodzieskiego. Pojezierze Żnińsko-Mogileńskiego reprezentowane jest przez jeziora:

Sobiejuskie, Dobrylewskie, Żnińskie Duże, Żnińskie Małe, Skarbieńskie[17], Weneckie Zachodnie, Weneckie Wschodnie, Biskupińskie, Gąsawskie, Oćwieckie Zachodnie, Oćwieckie Wschodnie, Chomiąskie, Foluskie, Ostrówieckie[18], Kierzkowskie i Wolickie. Większość jezior ma charakter rynnowy. Jest to rodzaj jeziora polodowcowego, wypełniającego obniżenie rynny polodowcowej, zazwyczaj długie, wąskie, kręte, głębokie i o stromych brzegach. Często tworzą ciągi (tak jak w przypadku jezior żnińskich i rogowskich), które wyznaczają przebieg dawnych rynien. Rynny te tworzyły się zwykle pod lądolodem lub przed czołem lodowca, w wyniku erozji płynących pod lodem rzek lub w wyniku erozji glacjalnej. Kierunki rynien związane są z układem moren czołowych.

Rysunek 12 przedstawia główne rzeki i jeziora w powiecie żnińskim.

Rysunek 12 Główne rzeki i jeziora w powiecie żnińskim
Źródło: PRG, BDOT10k, opracowanie własne

Podstawową jednostką gospodarki wodnej w ochronie środowiska jest tzw. jednolita cześć wód (JCW). Prawo wodne dzieli jednolite części wód na jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) – wśród nich rzeczne, jeziorne, przejściowe i przybrzeżne – oraz jednolite części wód podziemnych (JCWPd). Pojęcia te zostały wprowadzone w związku z implementacją Ramowej Dyrektywy Wodnej i stosowane są w kontekście zarządzania wodami, w tym ich monitoringu środowiskowego.

JCWP oznacza oddzielny element wód powierzchniowych, taki jak jezioro lub inny naturalny lub sztuczny zbiornik wodny, struga, strumień, potok, rzeka, kanał lub ich części, morskie wody przejściowe lub wody przybrzeżne. JCWPd oznacza z kolei określoną objętość wód podziemnych występujących w obrębie danej warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych.

Zgodnie z przyjętym podziałem powiat żniński znajduje się na obszarze zlewni jednolitych części wód powierzchniowych **rzecznych** oraz **jeziornych**. Na obszarze nie ma zlokalizowanych JCWP, zbiornikowych, przejściowych i przybrzeżnych.

[17] w różnych publikacjach i na mapach topograficznych jezioro to występuje również pod nazwą „Skarbińskie”

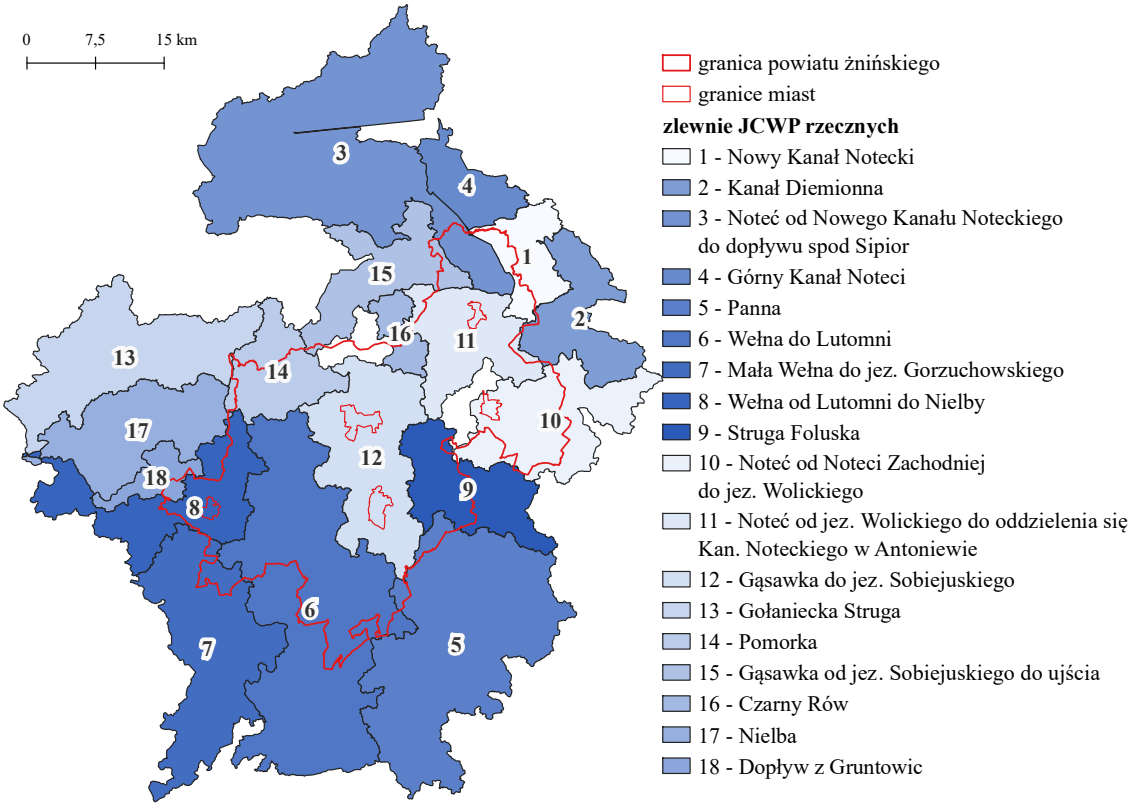
[18] w różnych publikacjach i na mapach topograficznych jezioro to występuje również pod nazwą „Ostrowieckie”

3.4.2 JEDNOLITE CZEŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH RZECZNYCH I ICH JAKOŚĆ

Powiat żniński znajduje się na obszarze zlewni 18 jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych:

1. Nowy Kanał Notecki,
2. Kanał Diemionna,
3. Noteć od Nowego Kanału Noteckiego do dopływu spod Sipior,
4. Górny Kanał Noteci,
5. Panna,
6. Wełna do Lutomni,
7. Mała Wełna do jez. Gorzuchowskiego,
8. Wełna od Lutomni do Nielby,
9. Struga Foluska,
10. Noteć od Noteci Zachodniej do jez. Wolickiego,
11. Noteć od jez. Wolickiego do oddzielenia się Kan. Noteckiego w Antoniewie,
12. Gąsawka do jez. Sobiejuskiego,
13. Gołaniecka Struga,
14. Pomorka,
15. Gąsawka od jez. Sobiejuskiego do ujścia,
16. Czarny Rów,
17. Nielba,
18. Dopływ z Gruntowic.

Ich położenie na tle powiatu zaprezentowano na rysunku 13.

Rysunek 13 JCWP rzecznych (zlewnie) na obszarze powiatu żnińskiego
Źródło: PRG, GIOŚ, opracowanie własne

Ramowa Dyrektywa Wodna wprowadzając podział na jednolite części wód ma na celu m.in. osiągnięcie dobrego stanu wód we wszystkich ich częściach. Oceniając to, w jakim stanie są poszczególne części wód powierzchniowych, pod uwagę brane są następujące grupy wskaźników jakości: elementy biologiczne, fizykochemiczne i hydromorfologiczne, które mówią o stanie ekologicznym części wód oraz substancje chemiczne, oceniane w ramach klasyfikacji stanu chemicznego. Oceny dokonuje się na podstawie wyników Państwowego Monitoringu Środowiska i prezentuje poprzez:

- ocenę stanu ekologicznego[19],
- ocenę stanu chemicznego,
- ocenę stanu JCWP.

Stan ekologiczny jest określeniem jakości struktury i funkcjonowania ekosystemu wód powierzchniowych, sklasyfikowanej na podstawie wyników badań elementów biologicznych oraz wspierających je wskaźników fizykochemicznych i hydromorfologicznych. Klasyfikuje się go poprzez nadanie jednolitej części wód jednej z pięciu klas jakości, przy czym klasa pierwsza oznacza bardzo dobry stan ekologiczny, klasa druga – dobry stan ekologiczny, zaś klasy trzecia, czwarta i piąta odpowiednio – stan ekologiczny umiarkowany, słaby i zły. W przypadku potencjału ekologicznego, klasa pierwsza oznacza maksymalny potencjał ekologiczny.

O przypisaniu jednolitej części wód danej oceny decydują wyniki klasyfikacji poszczególnych elementów biologicznych, przy czym obowiązuje zasada, że klasa stanu/potencjału ekologicznego odpowiada klasie najgorszego elementu biologicznego.

Klasyfikacji stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych dokonuje się na podstawie analizy wyników pomiarów zanieczyszczeń chemicznych, w tym tzw. substancji priorytetowych. Podstawą analizy jest porównanie uzyskanych wyników ze środowiskowymi normami jakości. Przyjmuje się, że jednolita część wód jest w dobrym stanie chemicznym, jeżeli żadna z obliczonych wartości stężeń nie przekracza dopuszczalnych stężeń maksymalnych i średniorocznych. Jeżeli woda nie spełnia tych wymagań, stan chemiczny ocenianej jednolitej części wód określa się jako poniżej dobrego.

Ogólny stan jednolitej części wód ocenia się poprzez porównanie wyników klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego. Jednolita część wód może być oceniona jako będąca w dobrym stanie, jeśli jednocześnie jej stan/potencjał ekologiczny jest sklasyfikowany przynajmniej jako dobry i stan chemiczny sklasyfikowany jest jako dobry.

Ze względu na ograniczony zakres badań przeprowadzanych w latach 2023-2024 na omawianym terenie oraz dodatkowo podlegających weryfikacji i mogących ulec zmianie, oceniając poszczególne JCWP położone w granicach powiatu żnińskiego skorzystano z narzędzia, w którym można przeglądać i pobierać karty charakterystyk powstałe podczas realizacji projektu „Opracowanie II aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy wraz z dokumentami planistycznymi stanowiącymi podstawę do ich opracowania"[20]. Z racji swojego położenia omawiany obszar objęty jest „Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry" (Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry[21]). W tabeli 14 przedstawiono wyniki. Zgodnie z przytoczonymi danymi należy odnotować, że jakość jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych na omawianym terenie jest generalnie zła i w ostatnich latach nie uległa znaczącej poprawie. Z wyjątkiem JCWP Panna, wszystkie JCWP są także zagrożone nieosiągnięciem celu środowiskowego Ramowej Dyrektywy Wodnej. Rodzaje głównych presji determinujących stan wód w obrębie JCWP to głównie:

- nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe),
- źródła przemysłowe oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe i rozproszone),
- prostowanie koryta,
- budowle piętrzące,
- rozwój obszarów zurbanizowanych,
- transport,
- turystyka.

[19] w przypadku wód, których charakter został w znacznym stopniu zmieniony w następstwie fizycznych przeobrażeń, będących wynikiem działalności człowieka – poprzez ocenę potencjału ekologicznego

[20] http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje

[21] https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20230000335

Tabela 14. Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.) dla JCWP rzecznych położonych w obrębie powiatu żnińskiego

Numer na rys. 13	Kod JCWP	Nazwa JCWP	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan (ogólny)	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego Ramowej Dyrektywy Wodnej
1	RW60001618838249	1 - Nowy Kanał Notecki	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
2	RW6000111883824229	2 - Kanał Diemionna	nie można dokonać oceny stanu/potencjału (brak badań biologicznych w JCWP)	stan chemiczny dobry	brak danych	zagrożona
3	RW600016188391	3 - Noteć od Nowego Kanału Noteckiego do dopływu spod Sipior	słaby potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
4	RW6000161883829	4 - Górny Kanał Noteci	umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny dobry	zły stan wód	zagrożona
5	RW6000181882699	5 - Panna	umiarkowany stan ekologiczny	brak danych	zły stan wód	niezagrożona
6	RW600018186339	6 - Wełna do Lutomni	umiarkowany stan ekologiczny	brak danych	zły stan wód	zagrożona
7	RW6000181866539	7 - Mała Wełna do jez. Gorzuchowskiego	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny dobry	zły stan wód	zagrożona
8	RW60001618651	8 - Wełna od Lutomni do Nielby	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
9	RW600016188332	9 - Struga Foluska	zły potencjał ekologiczny	brak danych	zły stan wód	zagrożona
10	RW6000161883199	10 - Noteć od Noteci Zachodniej do jez. Wolickiego	zły potencjał ekologiczny	brak danych	zły stan wód	zagrożona

Numer na rys. 13	Kod JCWP	Nazwa JCWP	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan (ogólny)	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego Ramowej Dyrektywy Wodnej
11	RW600016188351	11 - Noteć od jez. Wolickiego do oddzielenia się Kan. Noteckiego w Antoniewie	zły potencjał ekologiczny	brak danych	zły stan wód	zagrożona
12	RW60001818836779	12 - Gąsawka do jez. Sobiejuskiego	słaby potencjał ekologiczny	brak danych	zły stan wód	zagrożona
13	RW60001818649	13 - Gołaniecka Struga	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny dobry	zły stan wód	zagrożona
14	RW6000101883669	14 - Pomorka	nie można dokonać oceny stanu/potencjału (brak badań biologicznych w JCWP)	brak danych	brak danych	zagrożona
15	RW6000161883699	15 - Gąsawka od jez. Sobiejuskiego do ujścia	umiarkowany potencjał ekologiczny	brak danych	zły stan wód	zagrożona
16	RW60001818836774	16 - Czarny Rów	słaby potencjał ekologiczny	brak danych	zły stan wód	zagrożona
17	RW6000181865299	17 - Nielba	umiarkowany stan ekologiczny	brak danych	zły stan wód	zagrożona
18	RW600015186389	18 - Dopływ z Gruntowic	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny dobry	zły stan wód	zagrożona

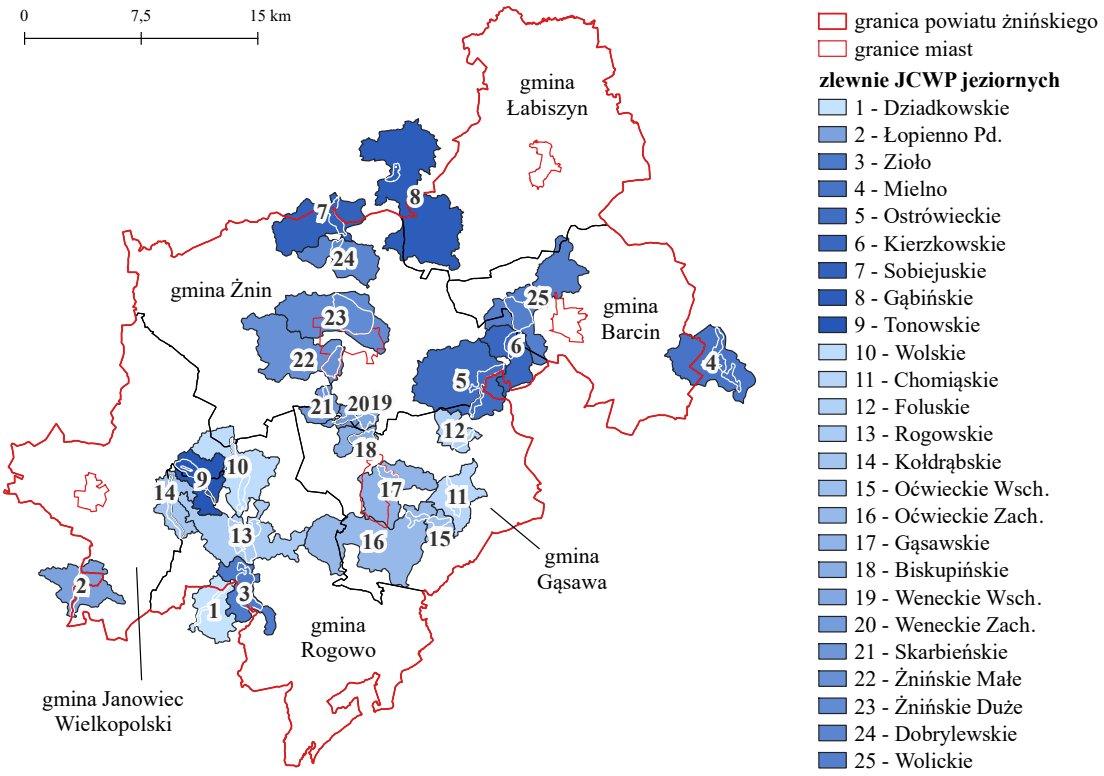
Źródło: http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe

3.4.3 JEDNOLITE CZEŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH JEZIORNYCH I ICH JAKOŚĆ

Powiat żniński znajduje się także na obszarze zlewni 25 jednolitych części wód powierzchniowych jeziornych:

1. Dziadkowskie,
2. Łopienno Pd.,
3. Zioło,
4. Mielno,
5. Ostrówieckie (Ostrowieckie),
6. Kierzkowskie,
7. Sobiejuskie,
8. Gąbińskie,
9. Tonowskie,
10. Wolskie,
11. Chomiąskie,
12. Foluskie,
13. Rogowskie,
14. Kołdrąbskie,
15. Oćwieckie Wsch.,
16. Oćwieckie Zach.,
17. Gąsawskie,
18. Biskupińskie,
19. Weneckie Wsch.,
20. Weneckie Zach.,
21. Skarbieńskie (Skarbińskie),
22. Żnińskie Małe,
23. Żnińskie Duże,
24. Dobrylewskie,
25. Wolickie.

Ich położenie na tle powiatu zaprezentowano na rysunku 14.

Rysunek 14 JCWP jeziornych (i ich zlewnie) na obszarze powiatu żnińskiego
Źródło: PRG, GIOŚ, opracowanie własne

Podobnie jak w przypadku jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych, w celu przedstawienia aktualnej jakości wód powierzchniowych jeziornych skorzystano z narzędzia, w którym można przeglądać i pobierać karty charakterystyk powstałe podczas realizacji projektu „Opracowanie II aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy wraz z dokumentami planistycznymi stanowiącymi podstawę do ich opracowania". W tabeli 15 przedstawiono wyniki. Podobnie jak w przypadku JCWP

rzecznych, jakość jednolitych części wód powierzchniowych jeziornych na omawianym terenie jest generalnie zła (ocena ogólna). Z wyjątkiem JCWP Dziadkowskie, Kołdrąbskie, Gąsawskie, Chomiąskie i Skarbieńskie, wszystkie JCWP jeziornych są także zagrożone nieosiągnięciem celu środowiskowego Ramowej Dyrektywy Wodnej. Zanieczyszczenia wód mogą pochodzić z wielu różnych źródeł. Kluczowe przyczyny to odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków z domów i miast bezpośrednio do rzek i jezior, stosowanie środków ochrony roślin, nawozów i innych chemikaliów w rolnictwie, które spływają z pól uprawnych do cieków wodnych, powodując zanieczyszczenia rolnicze, wypuszczanie nieoczyszczonych odpadów przemysłowych do wód, zawierających metale ciężkie, chemikalia i inne toksyny oraz wycieki ropy naftowej oraz inne substancje chemiczne z jednostek pływających i transportu drogowego.

Tabela 15. Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.) dla JCWP jeziornych położonych w obrębie powiatu żnińskiego

Numer na rys. 14	Kod JCWP	Nazwa JCWP	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan (ogólny)	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego Ramowej Dyrektywy Wodnej
1	LW10198	1 - Dziadkowskie	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny dobry	zły stan wód	niezagrożona
2	LW10234	2 - Łopienno Pd.	zły stan ekologiczny	stan chemiczny dobry	zły stan wód	zagrożona
3	LW10193	3 - Zioło	zły stan ekologiczny	stan chemiczny dobry	zły stan wód	zagrożona
4	LW10437	4 - Mielno	zły potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
5	LW10447	5 – Ostrówieckie (Ostrowieckie)	brak danych	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
6	LW10448	6 - Kierzkowskie	brak danych	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
7	LW10465	7 - Sobiejuskie	zły potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
8	LW10466	8 - Gąbińskie	brak danych	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
9	LW10204	9 - Tonowskie	zły stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
10	LW10203	10 - Wolskie	zły stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona

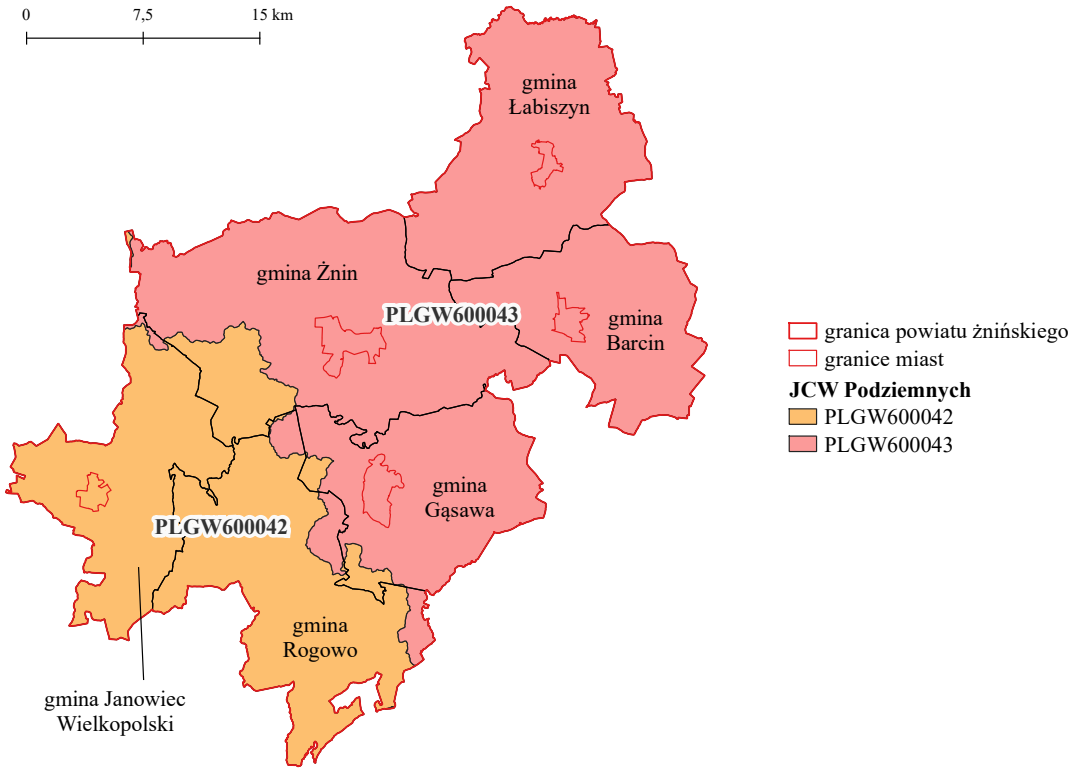
Numer na rys. 14	Kod JCWP	Nazwa JCWP	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan (ogólny)	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego Ramowej Dyrektywy Wodnej
11	LW10444	11 - Chomiąskie	brak danych	stan chemiczny dobry	brak danych	niezagrożona
12	LW10445	12 - Foluskie	brak danych	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
13	LW10200	13 - Rogowskie	zły stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
14	LW10195	14 - Kołdrąbskie	brak danych	stan chemiczny dobry	brak danych	niezagrożona
15	LW10453	15 - Oćwieckie Wsch.	zły stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
16	LW10454	16 - Oćwieckie Zach.	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
17	LW10455	17 - Gąsawskie	brak danych	stan chemiczny dobry	brak danych	niezagrożona
18	LW10457	18 - Biskupińskie	zły stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
19	LW10459	19 - Weneckie Wsch.	zły stan ekologiczny	stan chemiczny dobry	zły stan wód	zagrożona
20	LW10460	20 - Weneckie Zach.	zły stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
21	LW10461	21 – Skarbieńskie (Skarbińskie)	brak danych	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	niezagrożona

Numer na rys. 14	Kod JCWP	Nazwa JCWP	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan (ogólny)	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego Ramowej Dyrektywy Wodnej
22	LW10462	22 - Żnińskie Małe	zły potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
23	LW10463	23 - Żnińskie Duże	zły potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
24	LW10464	24 - Dobrylewskie	brak danych	stan chemiczny dobry	brak danych	zagrożona
25	LW10443	25 - Wolickie	zły potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona

Źródło: http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe

3.4.4 JEDNOLITE CZEŚCI WÓD PODZIEMNYCH I ICH JAKOŚĆ

Zgodnie z podziałem Polski na 174 jednolitych części wód podziemnych obszar powiatu żnińskiego położony jest w zasięgu dwóch: PLGW600042 (nr 42) – południowo-zachodnia część powiatu żnińskiego i PLGW600043 (nr 43) – pozostała część powiatu. Zagregowany do obszaru powiatu podział prezentuje rysunek 15.

Rysunek 15 JCWPd z obszaru powiatu żnińskiego
Źródło: PRG, GIOŚ, opracowanie własne

Celem monitoringu jakości wód podziemnych jest dostarczenie informacji o stanie chemicznym wód podziemnych, śledzenie jego zmian oraz sygnalizacja zagrożeń w skali kraju, na potrzeby zarządzania zasobami wód podziemnych i oceny skuteczności podejmowanych działań ochronnych. Monitoring wód podziemnych w Polsce prowadzony jest w sieciach: krajowej, regionalnych i lokalnych. Jakość wód podziemnych oceniana jest w systemie pięciu następujących klas:

- Klasa I – wody podziemne w tej klasie charakteryzują się bardzo dobrą jakością: wartości wskaźników jakości wody są kształtowane jedynie w efekcie naturalnych procesów zachodzących w warstwie wodonośnej,
- Klasa II – wody podziemne w tej klasie można określić jako wody o dobrej jakości: wartości wskaźników jakości wody nie wskazują na oddziaływania antropogeniczne lub wskazują na bardzo słabe oddziaływania,
- Klasa III – wody podziemne w danej klasie określić można jako wody o zadowalającej jakości: wartości wskaźników jakości wody są podwyższone w wyniku naturalnych procesów lub słabego oddziaływania antropogenicznego,
- Klasa IV – wody podziemne tej klasy scharakteryzować można jako wody o niezadowalającej jakości: wartości wskaźników jakości wody są podwyższone w wyniku naturalnych procesów oraz wyraźnego oddziaływania antropogenicznego,

– Klasa V – wody podziemne danej klasy można określać jako wody o złej jakości: wartości wskaźników jakości wody potwierdzają oddziaływania antropogeniczne.

Zgodnie z „Raportem o stanie jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach – stan na 2022 rok" JCWPd nr 42 jest w stanie ogólnym dobrym, natomiast JCWPd nr 43 w stanie ogólnym słabym. JCWPd nr 42 nie jest zagrożona nieosiągnięciem celu Ramowej Dyrektywy Wodnej, natomiast JCWPd nr 43 jest zagrożona ilościowo i jakościowo. Istotnym problemem tej jednostki jest niedostateczna sanitacja obszarów wiejskich i rekreacyjnych. Wśród presji antropogenicznych występujących w obrębie jednostki wymienia się również presję związaną z odwadnianiem kopalń węgla brunatnego. Według danych z karty charakterystyki JCWPd nr 43, zagrożenie geogeniczne związane jest z występowaniem struktur solnych (wysady i poduszki solne Inowrocław, Góra, Gopło, Mogilno). Zasolenie wód w aureoli wysadów wiąże się z bardzo głębokimi pionowymi drogami krążenia, gdzie poszczególne utwory mezozoiku zostały bardzo silnie zaburzone tektonicznie. Z dotychczasowego rozpoznania wynika, że na obszarze JCWPd ascenzją wód zasolonych zagrożone są zbiorniki wód podziemnych w utworach: kredowych, neogeńsko-paleogeńskich oraz czwartorzędowych. Na obszarze JCWPd może występować zagrożenie związane z procesami mineralizacji materii organicznej (roślinnej i zwierzęcej) zawartej w poziomach neogeńsko-paleogeńskich, głównie miocenu.

W latach 2023-2024 Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska przeprowadzał monitoring wód podziemnych na terenie powiatu żnińskiego w dwóch punktach pomiarowych: Kąpie (gm. Łabiszyn) oraz Dochanowo (gm. Żnin). Zdiagnozowano wody II klasy (wody o dobrej jakości) oraz wody III klasy (wody o zadowalającej jakości) – tabela 16.

Tabela 16. Monitoring JCWPd w punktach pomiarowych zlokalizowanych w powiecie żnińskim w latach 2023-2024

Nr JCWPd	Rok	Miejscowość / gmina	Przedział ujętej warstwy wodonośnej [m p.p.t.]	Użytkowanie terenu	Końcowa klasa jakości
43	2023	Kąpie (gmina Łabiszyn)	7,00-8,00	Lasy	II klasa
43	2023	Dochanowo (gmina Żnin)	20,00-21,00	grunty rolne	III klasa
43	2024	Kąpie (gmina Łabiszyn)	7,00-8,00	Lasy	II klasa
43	2024	Dochanowo (gmina Żnin)	20,00-21,00	grunty rolne	III klasa
objaśnienia:					
I	wody o bardzo dobrej jakości				
II	wody o dobrej jakości				
III	wody o zadowalającej jakości				
IV	wody o niezadowalającej jakości				
V	wody złej jakości				

Źródło: opracowano na podstawie danych Inspekcji Ochrony Środowiska uzyskanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska

3.4.5 OCENA RYZYKA POWODZIOWEGO

Kraje członkowskie UE wskutek wprowadzenia Dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23.10.2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (tzw. Dyrektywa Powodziowa) zobowiązane są do opracowania wstępnej oceny ryzyka powodziowego, map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego oraz planów zarządzania ryzykiem powodziowym. Na mapach zagrożenia powodziowego przedstawiono obszary o określonym prawdo-podobieństwie wystąpienia powodzi:

a) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q=0,2%),
b) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q=1%),

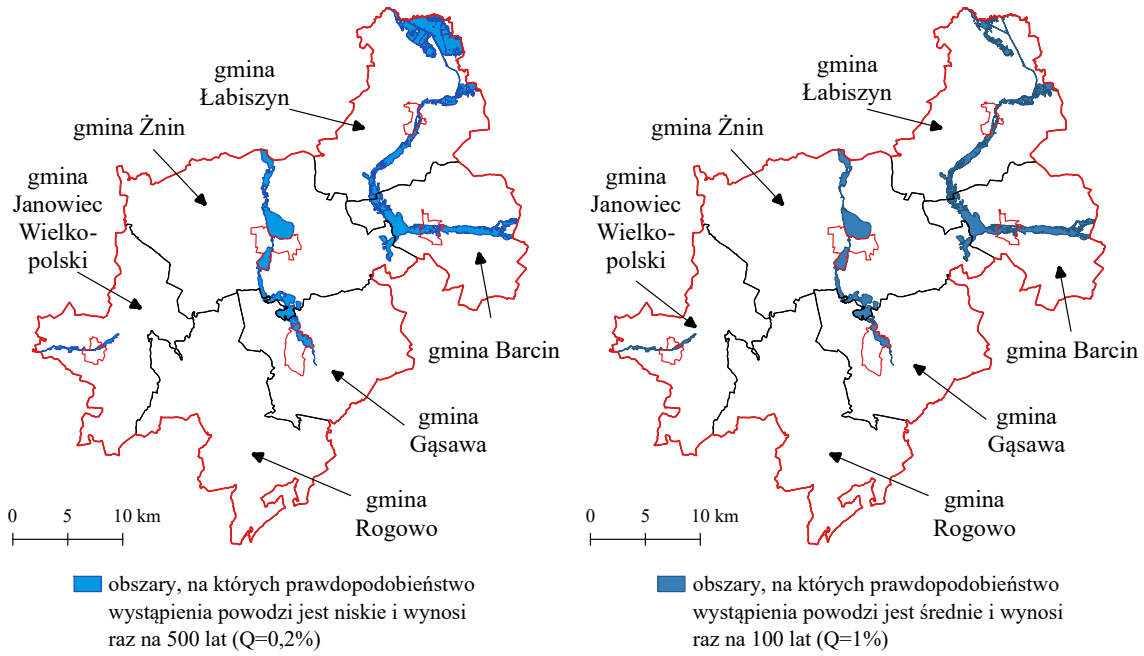
c) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q=10%),
d) obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego oraz zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwsztormowego.

Od dnia 23 marca 2023 r. obowiązuje zaktualizowany plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry (teren powiatu żnińskiego) przyjęty w drodze rozporządzenia Ministra Infrastruktury, tj. Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 26 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry . Plan został zaktualizowany po raz pierwszy i zebrano w nim najważniejsze działania dotyczące bezpieczeństwa mieszkańców zagrożonych terenów. Wybór działań oparty jest m.in. na podstawie analizy map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego dostępnych na stronie https://isok.gov.pl/hydroportal.html. Na tych mapach każda zainteresowana osoba może sprawdzić, czy i w jakim stopniu zagraża jej powódź.

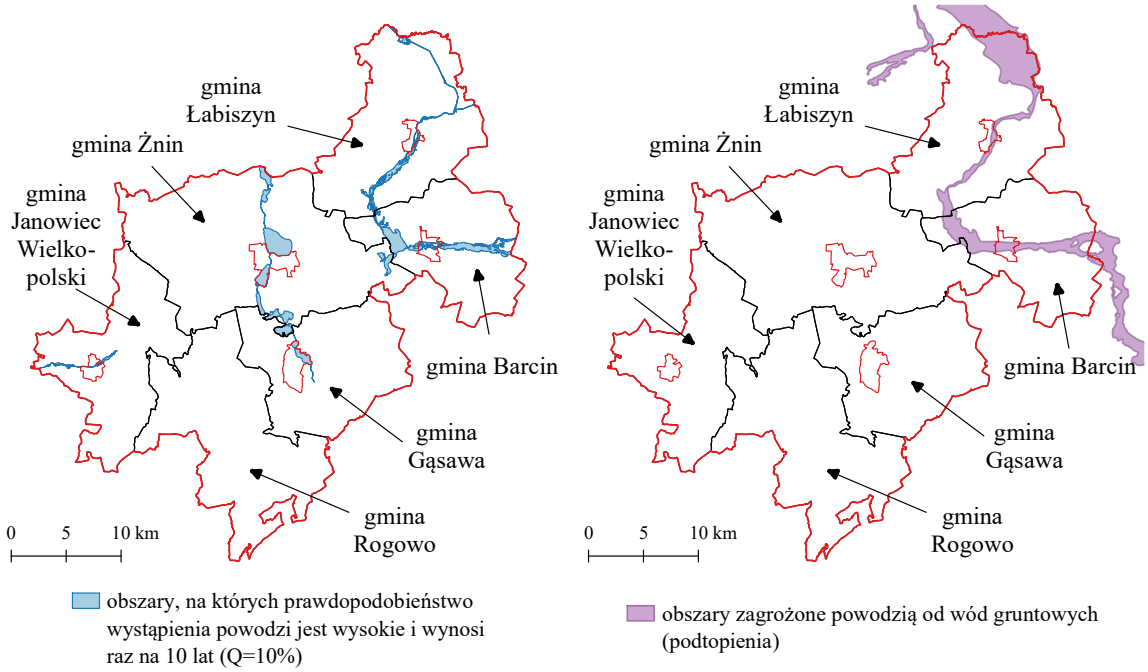
W granicach powiatu żnińskiego położone są obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q=0,2%), na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q=1%) oraz na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q=10%). Są to doliny Noteci, Gąsawki oraz Wełny. Należy jednak wskazać, iż z reguły są to tereny niezamieszkałe. Obszary te wskazano na rysunkach 16-17. Na rysunku 17 wskazano również obszary zagrożone powodzią od wód gruntowych (podtopienia). Wyznaczone obszary nie są strefami zalewów wód powierzchniowych (powodzi), ale przedstawiają maksymalne możliwe zasięgi występowania podtopień (czyli położenia zwierciadła wody podziemnej blisko powierzchni terenu, co skutkuje podmokłościami) w rejonie i sąsiedztwie doliny rzecznej. Obszary podtopień wyznaczono głównie w gminie Łabiszyn oraz Barcin.

Należy również pamiętać, że w kontekście szybko zmieniającego się klimatu narastać będzie natężenie zjawisk ekstremalnych, w tym np. nawalnych, krótkotrwałych opadów skutkujących powodziami błyskawicznymi, a te z kolei mogą stanowić poważne zagrożenie dla mieszkańców przede wszystkim miast.

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu wskazuje, że na terenie powiatu nie występują wały przeciwpowodziowe. Nie zostały tu również zlokalizowane zbiorniki retencyjne.

Rysunek 16 Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q=0,2%) oraz obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q=1%) w powiecie żnińskim
Źródło: Hydroportal, opracowanie własne

Rysunek 17 Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q=10%) oraz obszary zagrożone powodzią od wód gruntowych (podtopienia)
Źródło: Hydroportal, opracowanie własne

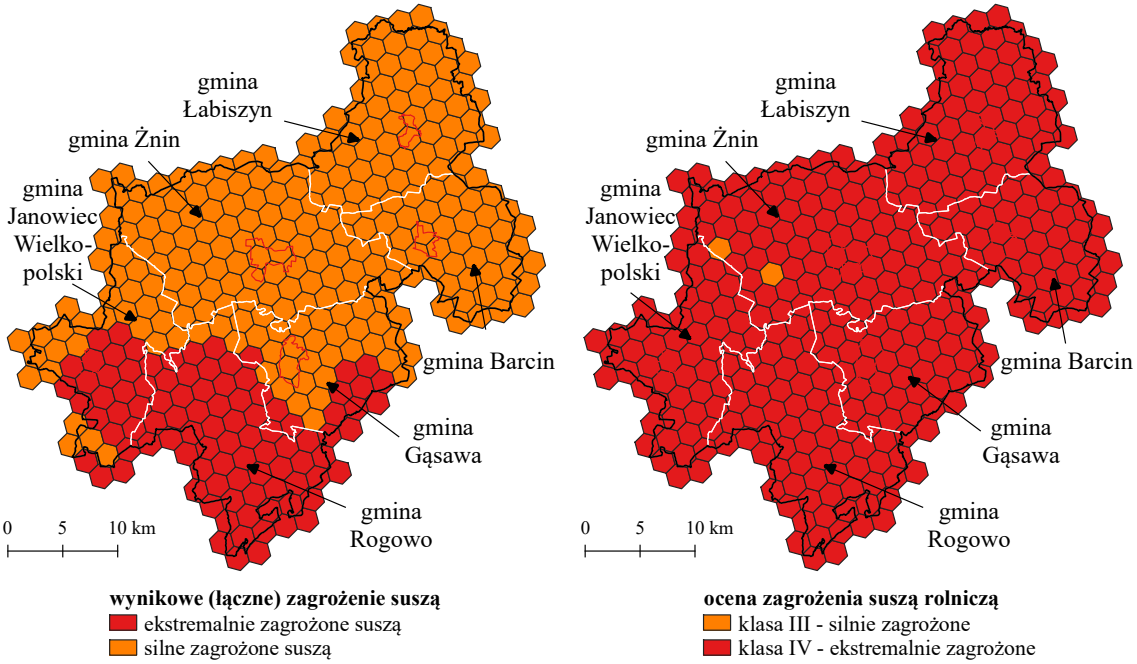
3.4.6 OCENA ZAGROŻENIA SUSZĄ

Susza to długotrwały okres bez opadów atmosferycznych lub nieznacznym opadem w stosunku do średnich wieloletnich wartości. Podczas trwania suszy z uwagi na warunki meteorologiczne i klimatyczne, problemy rolnicze, warunki hydrologiczne i skutki gospodarcze wydziela się cztery etapy jej rozwoju – suszę atmosferyczną, glebową, hydrologiczną i hydrogeologiczną:

a) susza atmosferyczna – okres trwający na ogół od miesięcy do lat, w którym dopływ wilgoci do danego obszaru spada poniżej stanu normalnego w danych warunkach klimatycznych uwilgotnienia,
b) susza glebowa (rolnicza) – okres, w którym wilgotność gleby jest niedostateczna do zaspokojenia potrzeb wodnych roślin i prowadzenia normalnej gospodarki w rolnictwie,
c) susza hydrologiczna – okres, gdy przepływy w rzekach spadają poniżej przepływu średniego,
d) susza hydrogeologiczna – długotrwałe obniżenie zasobów wód podziemnych. Zjawisko tego rodzaju suszy jest zwykle poprzedzone powyższymi rodzajami suszy. Wstępna faza objawia się m.in. wysychaniem studni.

Zgodnie z opracowanym przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie „Planem przeciwdziałania skutkom suszy”[22] wynikowe (łączne) zagrożenie suszą na terenie powiatu żnińskiego należy ocenić jako silne i ekstremalne – rysunek 18. Na rysunku 18 przedstawiono również zagrożenie suszą rolniczą – praktycznie cały obszar powiatu jest w ekstremalnym stopniu zagrożona tym rodzajem suszy. Długotrwałe okresy bezdeszczowe występują praktycznie każdego roku powodując istotne straty w rolnictwie. Południowa część powiatu (głównie gm. Janowiec Wielkopolski oraz Rogowo) jest również silnie zagrożona suszą hydrologiczną. Południowo-zachodni kraniec powiatu jest silnie zagrożony suszą hydrogeologiczną. Pozostała część powiatu jest zagrożona w stopniu słabym i umiarkowanym.

[22] Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy

Rysunek 18 Wynikowe (łączne) zagrożenie suszą oraz ocena zagrożenia suszą rolniczą w powiecie żnińskim

Źródło: „Plan przeciwdziałania skutkom suszy", opracowanie własne

Zgodnie z „Planem przeciwdziałania skutkom suszy" w celu przeciwdziałania skutkom suszy należy realizować działania wpływające zarówno na zabezpieczenie dostępu do wody przeznaczonej do spożycia i prowadzenia nawodnień, jak i poprzez zwiększenie odporności terenu na skutki suszy. Zwiększenie odporności terenu oznacza, iż dany teren ze względu na swoją specyfikę i wdrożone działania będzie reagował na suszę z opóźnieniem, bądź też skutki suszy na nim nie wystąpią. Działania, które będą wpływać na zwiększenie odporności terenu to przede wszystkim:

a) budowa oraz przebudowa urządzeń melioracyjnych,
b) realizacja działań inwestycyjnych w zakresie kształtowania zasobów wodnych przez zwiększanie sztucznej retencji,
c) realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania i odtwarzania naturalnej retencji,
d) zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych,
e) zwiększenie retencji naturalnej i sztucznej na gruntach leśnych,
f) retencja i zagospodarowanie wód opadowo-roztopowych na terenach zurbanizowanych.

Do grupy działań formalnych i edukacyjnych należy zaliczyć rozwiązania umożliwiające zarządzanie zjawiskiem suszy np.: poprzez jej monitorowanie, rekompensowanie poniesionych strat, zarządzanie zasobami wodnymi, czy też właściwe zarządzanie w sytuacjach, gdy zjawisko suszy osiąga rozmiar klęski żywiołowej. Działania edukacyjne to przede wszystkim zwiększanie świadomości i kształtowanie wiedzy na temat suszy – jej powstawania oraz możliwych do wystąpienia skutków, wprowadzania w życie codzienne rozwiązań oszczędzających wodę, w tym zmiany nawyków korzystania z wody czy też możliwości retencjonowania wody. Działania edukacyjne to również opracowanie dobrych praktyk oraz programów edukacyjnych, w tym wprowadzenie tematyki suszy do programów nauczania dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych.

3.4.7 SPÓŁKI WODNE

Obszar powiatu żnińskiego posiada bogatą sieć hydrograficzną ze znacznym udziałem wód powierzchniowych w ogólnej powierzchni. Zasoby wodne w bardzo dużym stopniu decydują o konkurencyjności regionu, gwarantują ciągłość procesów przyrodniczych, decydują o walorach ekologicznych regionu i różnorodności biologicznej. Efektywne gospodarowanie zasobami wodnymi, ich ochrona, poprawa jakości i retencjonowanie powinno służyć zachowaniu walorów przyrodniczych powiatu, a tym samym stworzyć nowe warunki do użytkowania rekreacyjnego i rolniczego terenów do tego celu predysponowanych.

Zagadnienia gospodarki wodnej wiążą się także z działalnością gminnych spółek wodnych. Zgodnie z art. 205 ustawy Prawo wodne, utrzymywanie urządzeń melioracji wodnych należy do zainteresowanych właścicieli gruntów, a jeżeli urządzenia te są objęte działalnością spółki wodnej działającej na terenie danej gminy lub związku spółek wodnych, w którym jest zrzeszona spółka wodna działająca na terenie gminy – do tej spółki lub tego związku spółek wodnych.

Starosta Żniński zgodnie z art. 462 ust. 1 ustawy Prawo wodne, prowadzi nadzór i kontrolę nad działalnością spółek wodnych w powiecie żnińskim. Spółki wodne są powoływane głównie w celu eksploatacji, utrzymania i modernizacji urządzeń melioracyjnych oraz systemów służących do regulacji stosunków wodnych, szczególnie na terenach rolniczych. Ich działania koncentrują się na ograniczaniu zjawisk lokalnych podtopień i zalewisk, utrzymywaniu drożności rowów melioracyjnych, przepustów, małych zbiorników wodnych czy urządzeń drenarskich. W warunkach zmieniającego się klimatu, coraz częstszych zjawisk ekstremalnych, jak susze i podtopienia, sprawne funkcjonowanie spółek wodnych przekłada się bezpośrednio na ograniczanie ryzyk środowiskowych i gospodarczych. Ich działania przyczyniają się także do utrzymania i poprawy jakości gruntów rolnych, co ma znaczenie dla lokalnej produkcji rolnej oraz zapobiegania degradacji środowiska. Dodatkowo, spółki wodne wspierają realizację polityki wodnej państwa na poziomie lokalnym, stanowiąc uzupełnienie dla zadań jednostek samorządu terytorialnego i Wód Polskich. Dzięki swojej strukturze oraz znajomości lokalnych warunków terenowych są one w stanie efektywnie i elastycznie reagować na potrzeby mieszkańców oraz użytkowników gruntów.

Aktualny wykaz spółek wodnych z terenu powiatu żnińskiego wraz z określeniem rejonu działania przedstawia tabela 17. W celu pomocy spółkom wodnym w działalności, Starosta Żniński udziela dotacji celowych spółkom wodnym działającym na terenie powiatu żnińskiego.

Tabela 17. Wykaz spółek wodnych z terenu powiatu żnińskiego

Nazwa	Obszar objęty działalnością (ha)	Długość rowów (km)
Gminna Spółka Wodna w Barcinie	1 210,0	54,0
Gminna Spółka Wodna w Gąsawie	2 980,0	83,6
Miejsko-Gminna Spółka Wodna w Janowcu Wlkp.	6 334,2	186,0
Gminna Spółka Wodna w Łabiszynie	1 337,0	137,0
Gminna Spółka Wodna w Rogowie	4 735,23	98,0
Gminna Spółka Wodna w Żninie	9 757,0	152,0
Łącznie	26 353,43	710,60

Źródło: Starostwo Powiatowe w Żninie

3.4.8 ANALIZA SWOT

W kolejnej tabeli (18) przedstawiono analizę SWOT dla obszaru interwencji gospodarowania wodami.

Tabela 18. Analiza SWOT – gospodarowanie wodami

CZYNNIKI WEWNĘTRZNE	MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
	• dobry stan ogólny JCWPd nr 42, • obecność i działalność spółek wodnych, • umiarkowane i słabe zagrożenie suszą hydrogeologiczną na większości obszaru powiatu	• dla większości JCWP rzecznych i jeziornych ryzyko niespełnienia celów środowiskowych Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW), • zły stan ogólny wszystkich JCWP rzecznych i jeziornych na obszarze powiatu (dla których dokonano oceny), • słaby stan ogólny JCWPd nr 43 oraz zagrożenie nieosiągnięcia celu środowiskowego RDW dla tej JCWPd
CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE	SZANSE	ZAGROŻENIA
	• respektowanie postanowień dokumentów wyższego szczebla (w szczególności Planu przeciwdziałania skutkom suszy i Planu gospodarowania wodami w obszarze dorzecza Odry, • ograniczenie źródeł zanieczyszczeń do wód (np. sanitacja obszarów wiejskich), • wzrost świadomości ekologicznej w zakresie oszczędzania wody oraz zapobiegania jej zanieczyszczeniu	• silne i ekstremalne zagrożenie suszą (ocena ogólna), • ekstremalne zagrożenie suszą rolniczą, • silne zagrożenie suszą hydrologiczną w południowej części powiatu, • ryzyko wystąpienia powodzi i podtopień na części obszaru powiatu, • dopływ zanieczyszczeń spoza powiatu, • rosnące zagrożenie wystąpienia zjawisk ekstremalnych (np. powodzie błyskawiczne), • brak środków finansowanych na realizację inwestycji z zakresu gospodarki wodno-ściekowej

Źródło: opracowanie własne

3.4.9 PODSUMOWANIE – KIERUNKI ROZWOJU I ZAGADNIENIA HORYZONTALNE

Wody powierzchniowe i podziemne w największym stopniu narażone są na zanieczyszczania spłukiwane wraz z opadami atmosferycznymi z terenów zurbanizowanych nieposiadających systemów kanalizacyjnych oraz z obszarów rolnych i leśnych. W kontekście zwiększającej się liczby zjawisk ekstremalnych takich jak powodzie, podtopienia czy susze wskazane jest w najbliższych latach:

- ograniczanie utraty naturalnej retencji i zachęcanie do jej odtwarzania na terenach zurbanizowanych,
- zwiększanie retencji przydomowej,
- odtwarzanie naturalnych możliwości retencyjnych zlewni,
- budowa/rozbudowa systemów melioracyjnych nawadniająco-odwadniających.

Występujące w coraz mniejszych odstępach czasu susze, powodować będą w najbliższych latach spadek produkcji rolniczej, a rolnicy borykać się będą z problemem uzyskania satysfakcjonujących dochodów i być może zmuszeni będą szukać zatrudnienia w innych sektorach gospodarki.

W odniesieniu do ochrony zasobów wodnych należy wskazać następujące cele na najbliższe lata: osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych, dalszy rozwój współpracy ze wszystkimi instytucjami wpływającymi na jakość wód, wspieranie edukacji ekologicznej w zakresie racjonalnej

gospodarki wodami i jej ochrony przed zanieczyszczeniem, kontynuacja rozbudowy i modernizacji infrastruktury związanej z gospodarką ściekową, kontynuacja kontroli odprowadzania ścieków i gospodarowania wodą, stała kontrola jakości produkowanej wody uzdatnionej oraz dalsza realizacja systemu informowania społeczeństwa o jakości wody pitnej, bieżąca i gruntowna konserwacja oraz utrzymanie urządzeń wodnych (współpraca z Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie). Kompetencje Powiatu Żnińskiego w zakresie ochrony wód obejmują głównie:

- prowadzenie nadzoru i wspieranie działalności spółek wodnych,
- określenie warunków poboru wody na cele technologiczne w pozwoleniu zintegrowanym, zgodnie z ustawą Prawo wodne,
- określanie w drodze decyzji zadań właścicieli lasów w zakresie wykonywania zabiegów profilaktycznych i ochronnych zapobiegających powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożarów oraz nadmiernie pojawiających się organizmów szkodliwych, a także w zakresie ochrony gleby i wód leśnych,
- opiniowanie projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego – jako organ administracji geologicznej w zakresie udokumentowanych złóż kopalin i wód podziemnych oraz w zakresie terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych.

Źródłem wiedzy o stanie wód na obszarze jest i będzie w przyszłości Państwowy Monitoring Środowiska (wód powierzchniowych i podziemnych), działalność kontrolna WIOŚ w Bydgoszczy, a także Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Żninie (ocena jakości wody przydatnej do spożycia).

3.5 GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

Sprawy dotyczące wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych należą do zadań własnych poszczególnych gmin powiatu żnińskiego, dlatego w tym rozdziale skupiono się na ogólnych informacjach i koniecznych do podjęcia działań z zakresu gospodarki wodno-ściekowej omawianego obszaru. Kompetencje Powiatu Żnińskiego są w tym względzie ograniczone i uległy znaczącej zmianie po reformie Prawa wodnego z 2018 roku. Obecnie rola powiatu (w tym Starosty) jest mniejsza niż dawniej, ponieważ większość uprawnień decyzyjnych przejęło Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie. Ich rola sprowadza się przede wszystkim do nadzoru nad spółkami wodnymi, ochrony przeciwpowodziowej, gospodarowania mieniem Skarbu Państwa i rybactwa śródlądowego.

3.5.1 WODOCIĄGI

Wykaz producentów zaopatrujących w wodę mieszkańców powiatu żnińskiego obejmuje:

1. Zakład Wodociągów i Kanalizacji „WiK” Spółka z o.o. 88-400 Żnin, ul. Mickiewicza 22a;
2. „CERPLON” Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowo – Usługowe Sp. z o.o. w Cerekwicy, 88-400 Żnin;
3. Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowe „Wodbar” Sp. z o. o. ul. Dworcowa 12, 88-190 Barcin;
4. Zakład Usług Miejskich, ul. Kościuszki 24, 88-430 Janowiec Wielkopolski;
5. Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Łabiszynie, Plac 1000 – lecia 1, 89-210 Łabiszyn;
6. Gmina Rogowo, ul. Kościelna 8, 88-420 Rogowo;
7. Zakład Robót Publicznych w Gąsawie, ul. Żnińska 19, 88-410 Gąsawa.

Z kolei wykaz producentów dostarczających wodę z indywidualnego ujęcia jako część działalności handlowej, w budynkach użyteczności publicznej i budynkach zbiorowego zamieszkania obejmuje:

1. Mirosław Walczak PPHU Export-Import „Martina” ul. Mickiewicza 37, 88-400 Żnin;
2. Holcim Polska S.A Cementownia Kujawy w Bielawach, 88-192 Piechcin;
3. Wiktorowo Sp. z o.o. w Wiktorowie 22, 88-410 Gąsawa;
4. Zakład Produkcyjny w Żninie należący do Pepsi - Cola General Bottlers Poland Sp. z o.o.;

5. Dom Pomocy Społecznej w Podobowicach 49, 88-400 Żnin;
6. Pałuckie Centrum Zdrowia Sp. z o.o. w Żninie ul. Szpitalna 30;
7. Morawscy Sp. z o. o. Grochowiska Księże 24 B, 88-420 Rogowo.

Wielkość produkcji wody dostarczanej przez poszczególnych producentów, metody uzdatniania oraz zaopatrywane miejscowości w poszczególnych urządzeniach wodociągowych w gminach powiatu żnińskiego zebrano w tabeli 19.

Tabela 19. Wielkość produkcji wody dostarczanej przez poszczególnych producentów oraz zaopatrywane miejscowości w poszczególnych urządzeniach wodociągowych w gminach powiatu żnińskiego

Gmina	Urządzenie wodociągowe, producent wody	Średnia dobowa produkcja wody	Metody uzdatniania wody	Zaopatrywane miejscowości
gmina Żnin	Wodociąg Żnin Zakład Wodociągów i Kanalizacji „WiK" Spółka z o.o.	1624 m^3	Napowietrzanie, Filtracja	Miasto Żnin do wysokości byłej Cukrowni, Jaroszewo, Sarbinowo, część wsi Cerekwica
	Wodociąg Żnin-Góra j.w.	353 m^3	Napowietrzanie, Filtracja	Osiedle Żnin-Góra (od wysokości byłej Cukrowni do torów kolejowych), Żnin – obszar za stadionem i torami kolejowymi tj. część ul. Gnieźnieńskiej, ul. Kasztanowa, ul. Dębowa, ul. Brzozowa, ul. Leśna, ul. Cisowa, ul. Świerkowa, ul. Sosnowa, ul. Zielna, część wsi Podgórzyn (od skrzyżowania ul. Leśna – ul. Kasztanowa do skrzyżowania Podgórzyn stara szkoła)
	Wodociąg Białożewin j.w	300 m^3	Napowietrzanie, Filtracja	Podgórzyn (część Podgórzyna do starej szkoły), Białożewin, Rydlewo, Skarbienice, Wenecja
	Wodociąg Jadowniki j.w.	161 m^3	Napowietrzanie, Filtracja	Brzyskorzystew, Brzyskorzystewko, Dochanowo, Gorzyce, Nadborowo, Słabomierz, Sobiejuchy, Sulinowo
	Wodociąg Wilczkowo j.w.	214 m^3	Napowietrzanie, Filtracja	Młodocin, Chomiąża Księża, Jadowniki Bielskie, Jadowniki Rycerskie, Kierzkowo
	Wodociąg Gorzyce j.w.	263 m^3	Napowietrzanie, Filtracja	Januszkowo, Murczyn, Murczynek, Wilczkowo, Redczyce, Wawrzynki
	Wodociąg Cerekwica Zakład Wodociągów i Kanalizacji „WiK" Spółka z o.o. Żnin- zarządza siecią wodociągową, P.P.H.U. „Cerplon" Spółka z o.o. w Cerekwicy – zarządza stacją uzdatniania wody	528,7 m^3	Napowietrzanie, Filtracja	Cerekwica, Kaczkowo, Kaczkówko, Paryż, Podobowice, Sielec, Słębowo, Ustaszewo, Uścikowo
	Wodociąg Dobrylewo, Zakład Wodociągów i Kanalizacji „WiK" Spółka z o.o.	13 m^3	Napowietrzanie, Filtracja	Dobrylewo
	Ujęcie indywidualne Pepsi Cola General Bottlers Poland Sp. z o.o. w Żninie	1033 m^3	Filtracja, Dezynfekcja, Koagulacja	Woda używana wyłącznie do procesu technologicznego i jako surowiec do produkcji napojów

Gmina	Urządzenie wodociągowe, producent wody	Średnia dobowa produkcja wody	Metody uzdatniania wody	Zaopatrywane miejscowości
	Ujęcie indywidualne w DPS Podobowice	17 m^3	Napowietrzanie, Filtracja	Mieszkańcy DPS Podobowice
gmina Żnin	Ujęcie indywidualne Pałuckie Centrum Zdrowia Sp. z o.o. w Żninie	30 m^3	Napowietrzanie, Filtracja	Szpital Pałuckiego Centrum Zdrowia
gmina Barcin	Wodociąg Barcin –Wolice Przedsiębiorstwo Produkcyjno - Usługowe „Wodbar" Spółka z o. o. Barcin	981,6 m^3	Napowietrzanie, filtracja, promieniowanie ultrafioletowe	Barcin, Barcin Wieś (część), Knieja, Krotoszyn, Pturek, Sadłogoszcz (część), Wolice, Zalesie Barcińskie (część)
	Wodociąg Piechcin j.w.	426,5 m^3	Napowietrzanie, filtracja, promieniowanie ultrafioletowe	Piechcin, Aleksandrowo, Sadłogoszcz (część), Zalesie Barcińskie (część)
	Wodociąg Mamlicz j.w.	383,1 m^3	Napowietrzanie, filtracja, promieniowanie ultrafioletowe	Mamlicz, Kania, Złotowo, Augustowo, Julianowo, Gulczewo, Dąbrówka Barcińska, Józefinka, Barcin Wieś (część)
	Ujęcie indywidualne Holcim Polska S.A. Cementownia Kujawy w Bielawach	52,3 m^3	Napowietrzanie, filtracja, promieniowanie ultrafioletowe	Bielawy, teren zakładu
gmina Janowiec Wielkopolski	Wodociąg Janowiec Wielkopolski ul. Śniadeckich Zakład Usług Miejskich w Janowcu Wielkopolskim ul. Kościuszki 24	1163,1 m^3	Napowietrzanie, filtracja	Brudzyń, Flantrowo, Janowiec Wielkopolski, Janowiec Wieś, Kołdrąb, Posługowo, Puzdrowiec, Wełna Włoszanowo, Wybranowo
	Wodociąg Laskowo j.w.	194,3 m^3	Napowietrzanie, filtracja	Laskowo, Gącz, Ośno, Recz na terenie gminy Rogowo
	Wodociąg Bielawy j.w.	87,6 m^3	Napowietrzanie, filtracja	Bielawy, Miniszewo, część Janowca Wielkopolskiego, Sarbinowo Drugie
	Wodociąg Obiecanowo j.w.	186,4 m^3	Napowietrzanie, filtracja	Tonowo, Świątkowo (część wsi), Zrazim (część wsi), Żerniki (część wsi)
	Wodociąg Tonowo j.w.	301,8 m^3	Napowietrzanie, filtracja	Obiecanowo, Zrazim, Chrzanowo, Żerniki, Juncewo, Żużoły, Świątkowo (część wsi)

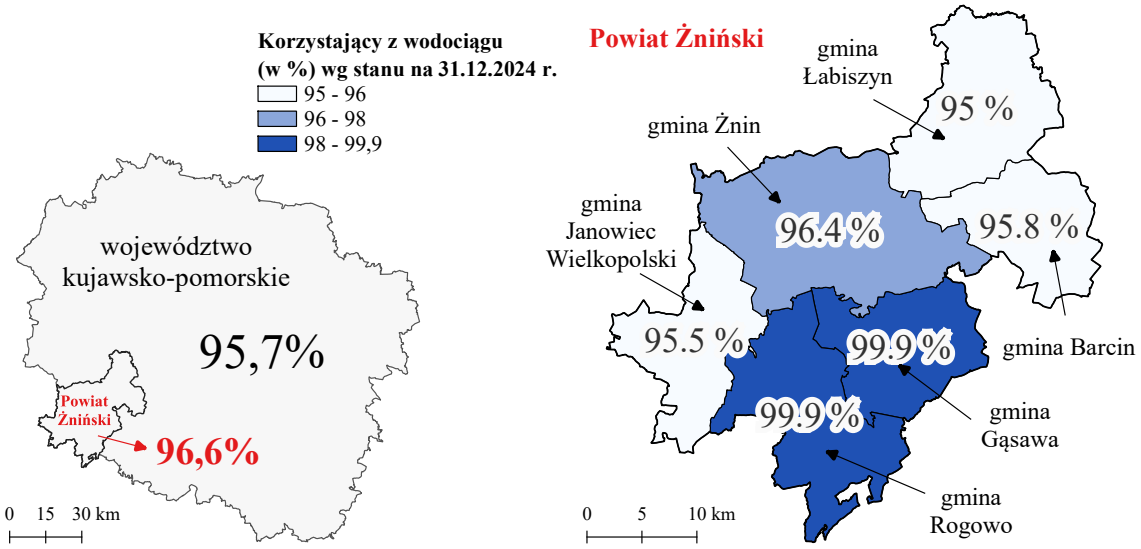
Gmina	Urządzenie wodociągowe, producent wody	Średnia dobowa produkcja wody	Metody uzdatniania wody	Zaopatrywane miejscowości
	Sarbinowo Drugie / Indywidualne Ujęcie Morawscy Sp. z o. o. Grochowiska Księże	21,4 m^3	Napowietrzanie, filtracja	Sarbinowo Drugie (pracownicy gospodarstwa rolnego)
gmina Łabiszyn	Wodociąg Łabiszyn, Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Łabiszynie	685,4 m^3	Napowietrzanie, filtracja, dezynfekcja lampami UV	Łabiszyn, Kąpie, Obórznia, Załachowo, Zdziersk
	Wodociąg Jabłówko j.w.	468,7 m^3	Napowietrzanie, filtracja	Buszkowo, Jabłowo Pałuckie, Jabłówko, Klotyldowo, Lubostroń, Obielewo, Oporowo, Oporówek, Ostatkowo, Smerzyn, Wyręba, Załachowo
	Wodociąg Ojrzanowo (zasilany wodą ze stacji wodociągowej w Jabłówku) j.w.	148,7 m^3	Mieszanie wody wodą z Wodociągu Jabłówko	Jeżewice, Jeżewo, Łabiszyn Wieś, Ojrzanowo, Smogorzewo, Dąbrówka Kujawska
	Wodociąg Nowe Dąbie j.w.	192,6 m^3	Napowietrzanie, filtracja	Annowo, Nowe Dąbie, Pszczółczyn, Rzywno, Wielki Sosnowiec, Władysławowo
gmina Gąsawa	Wodociąg Gąsawa Zakład Robót Publicznych w Gąsawie ul. Żnińska 19, 88 - 410 Gąsawa	420,8 m^3	Napowietrzanie, filtracja	Biskupin, Gąsawa, Oćwieka
	Wodociąg Laski Wielkie j.w.	505,6 m^3	Napowietrzanie, filtracja	Laski Małe, Laski Wielkie, Nowawieś Pałucka, Obudno, Ostrówce, Piastowo, Rozalinowo, Pniewy Wiktorowo, Annowo, Chomiąża Szlachecka
	Wodociąg Gogółkowo j.w.	73,9 m^3	Napowietrzanie, filtracja	Gogółkowo
	Wodociąg Szelejewo j.w.	94,4 m^3	Napowietrzanie, filtracja	Głowy, Ryszewko, Szelejewo
	Wodociąg Marcinkowo Dolne j.w.	22,2 m^3	Napowietrzanie, filtracja	Marcinkowo Dolne, Marcinkowo Górne
	Wodociąg Łysinin j.w.	96,3 m^3	Napowietrzanie, filtracja	Godawy, Łysinin, Komratowo
	Indywidualne ujęcie w Ośrodku „Wiktorowo” w Wiktorowie/ Wiktorowo Sp. z o.o.	9,0 m^3	Napowietrzanie, filtracja	Osoby przebywające na terenie ośrodka
	Indywidualne ujęcie w Ośrodku Wypoczynkowym „Gród Piasta” w Chomiąży	5,0 m^3	Napowietrzanie, Filtracja, Promieniowanie	Osoby przebywające na terenie ośrodka

Gmina	Urządzenie wodociągowe, producent wody	Średnia dobowa produkcja wody	Metody uzdatniania wody	Zaopatrywane miejscowości
	Szlacheckiej/ PPHU Eksport – Import „Martina” M. Walczak		ultrafioletowe	
gmina Rogowo	Wodociąg Rogowo, Gmina Rogowo	423 m^3	Napowietrzanie, Filtracja, Koagulacja	Rogowo, Rogówko, Łaziska
gmina Rogowo	Wodociąg Ryszewo, j.w.	250 m^3	Napowietrzanie, Filtracja	Gałęzewko, Gałęzewo, Gołąbki, Gostomka, Grochowiska Szlach., Lubcz, Ryszewo, Ustroń, Zalesie
	Wodociąg Gościeszyn, j.w.	96 m^3	Napowietrzanie, Filtracja	Cegielnia, Gościeszyn, Gościeszynek, Jeziora
	Wodociąg Mięcierzyn, j.w.	135 m^3	Napowietrzanie, Filtracja	Bożacin, Budzisław, Cotoń, Mięcierzyn
	Wodociąg Skórki, j.w.	110 m^3	Napowietrzanie, Filtracja	Czewujewo, Grochowiska Księże, Izdebno, Wiewiórczyn, Wola, Złotniki, gm. Rogowo, Bożejewice, gm. Żnin, Bożejewiczki, gm. Żnin
	Wodociąg Czewujewo, j.w.	389 m^3	Napowietrzanie, Filtracja	Niedźwiady, Szkółki, Rzym, Skórki
	Złotniki/ Indywidualne ujęcie Morawscy Sp. z o.o. Grochowiska Księże	14,7 m^3	Napowietrzanie, Filtracja	Złotniki, gm. Rogowo (pracownicy gospodarstwa rolnego, działalność gospodarcza)

Źródło: Ocena obszarowa jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi Powiatu Żnińskiego za 2024 rok

Jakość wody przeznaczonej do spożycia jest pod ciągłym nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Żninie. Monitoring oraz nadzór nad zaopatrzeniem i jakością wody w wodociągach zlokalizowanych na terenie powiatu prowadzony jest zgodnie z wymaganiami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294). Pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Żninie są także baseny i kąpieliska.

Niemal wszyscy mieszkańcy powiatu żnińskiego korzystają z wodociągu – według danych GUS za 2024 rok – korzystający z wodociągu stanowili 96,6% ogółu ludności powiatu. Tylko w nielicznych przypadkach, gdzie nie ma możliwości podłączenia do sieci mieszkańcy korzystają z przydomowych indywidualnych ujęć wody. Porównanie danych GUS dla poszczególnych gmin według stanu na koniec 2024 roku zaprezentowano na kolejnym rysunku (19). Poziom zwodociągowania powiatu żnińskiego jest na wysokim poziomie i nie odbiega od średniej dla województwa kujawsko-pomorskiego.

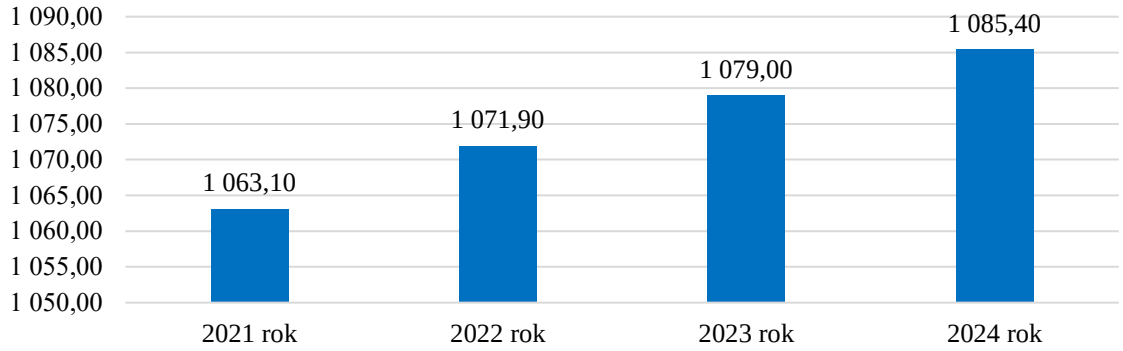
Rysunek 19 Korzystający z wodociągu (w %) wg stanu na 31.12.2024 r.
w gminach powiatu żnińskiego – porównanie
Źródło: GUS, PRG, opracowanie własne

Łączna długość eksploatowanej sieci wodociągowej na obszarze powiatu żnińskiego według stanu na koniec 2024 roku wynosiła 1 085,4 km. Dane o długości eksploatowanej sieci w poszczególnych gminach powiatu w latach 2021-2024 prezentuje tabela 20 (dane GUS). W powiecie żnińskim następuje systematyczny wzrost długości eksploatowanej sieci wodociągowej – wykres 9.

Tabela 20. Długość sieci wodociągowej w gminach powiatu żnińskiego i w powiecie żnińskim ogółem

Jednostka	Długość eksploatowanej sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej)			
	2021 rok	2022 rok	2023 rok	2024 rok
	[km]	[km]	[km]	[km]
Powiat Żniński	1 063,1	1 071,9	1 079,0	1 085,4
gmina Barcin	132,2	134,1	135,0	135,3
gmin Gąsawa	109,5	111,1	111,1	112,8
gmina Janowiec Wielkopolski	152,5	152,5	153,1	153,3
gmina Łabiszyn	203,6	207,4	209,3	212,5
gmina Rogowo	179,0	179,0	180,5	180,5
gmina Żnin	286,3	287,8	290,0	291,0

Źródło: GUS, opracowanie własne

Wykres 9 Długość eksploatowanej sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej) w powiecie żnińskim w latach 2021-2024
Źródło: GUS, opracowanie własne

W poprzednim rozdziale zwrócono uwagę na konieczność wprowadzania w życie codzienne rozwiązań oszczędzających wodę (np. z uwagi na ograniczone zasoby wodne Polski, zmiany klimatyczne skutkujące coraz częstszym występowaniem susz), dlatego w tabeli 21 przedstawiono również zmianę zużycia wody z wodociągów na 1 mieszkańca w poszczególnych gminach powiatu. Gminę Barcin, Gąsawa, Janowiec Wielkopolski oraz Żnin cechuje wzrost zużycia wody, dlatego zasadne jest podjęcie działań mających na celu jej oszczędzanie.

Tabela 21. Zużycie wody w m^3 na 1 mieszkańca w latach 2021-2024 w poszczególnych gminach powiatu żnińskiego

Jednostka	Woda z wodociągów na 1 mieszkańca - ogółem				Zmiana 2021-2024
	2021 rok	2022 rok	2023 rok	2024 rok	
	[m^3]	[m^3]	[m^3]	[m^3]	
Powiat Żniński	37,4	38,6	38,8	37,3	-0,1
gmina Barcin	31,5	33,1	33,2	34,2	+2,7
gmina Gąsawa	46,0	45,8	48,9	47,3	+1,3
gmina Janowiec Wielkopolski	42,3	43,8	45,3	46,2	+3,9
gmina Łabiszyn	39,6	42,9	42,2	30,8	-8,8
gmina Rogowo	40,1	37,4	34,1	36,4	-3,7
gmina Żnin	35,6	36,8	37,3	37,2	+1,6

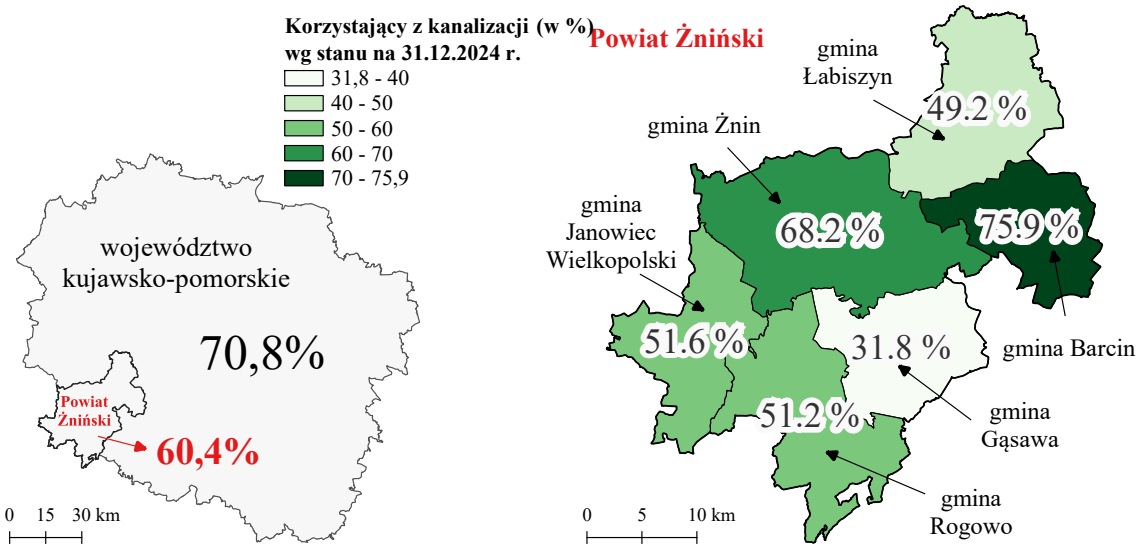
Źródło: GUS, opracowanie własne

W zależności od przyjętej struktury organizacyjnej (poszczególne gminy, przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne, jednostki organizacyjne gmin) rozwój systemu wodociągowego w powiecie koncentruje się na modernizacji, przebudowie i budowie nowej infrastruktury. W najbliższych latach planowane są dalsze modernizacje, przebudowy i budowy infrastruktury wodociągowej celem zapewnienia wszystkim mieszkańcom odpowiedniej jakości wody pitnej oraz służące poprawie jakości i ochrony zasobów wód powierzchniowych i podziemnych. Do starosty jako organu administracji geologicznej pierwszej instancji, należą z kolei sprawy związane z zatwierdzaniem projektów robót geologicznych oraz dokumentacjami geologicznymi, dotyczące ujęć wód podziemnych, których przewidywane lub ustalone zasoby nie przekraczają 50 m^3/h.

3.5.2 KANALIZACJA

Podobnie jak w przypadku infrastruktury wodociągowej, eksploatatorem sieci kanalizacji zbiorczej i oczyszczalni ścieków na omawianym terenie są poszczególne gminy, przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne lub jednostki organizacyjne gmin.

Poziom skanalizowania obszaru powiatu żnińskiego należy ocenić jako umiarkowany na tle województwa kujawsko-pomorskiego. Według danych GUS za 2024 korzystający z kanalizacji stanowili 60,4% ogółu ludności (dla województwa kujawsko-pomorskiego wskaźnik ten wynosił na koniec 2024 roku 70,8%). Choć z kanalizacji korzysta blisko 2/3 mieszkańców, poziom skanalizowania poszczególnych gmin jest zróżnicowany. W gminie Gąsawa z kanalizacji zbiorczej korzysta mniej niż 1/3 mieszańców, z kolei w gminie Barcin poziom skanalizowania jest wyższy niż średnia dla województwa i na koniec 2024 roku wyniósł 75,9%. Porównanie danych GUS dla poszczególnych gmin zaprezentowano na kolejnym rysunku (20).

Rysunek 20 Korzystający z kanalizacji (w %) wg stanu na 31.12.2024 r. w gminach powiatu żnińskiego – porównanie

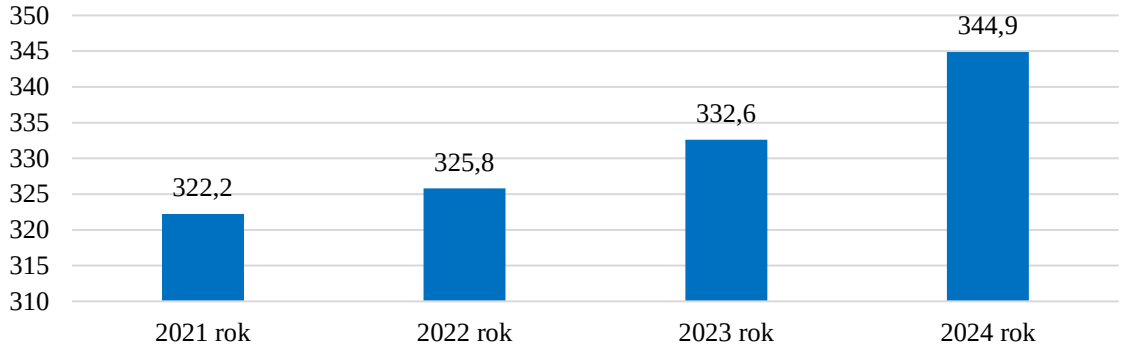
Źródło: GUS, PRG, opracowanie własne

Łączna długość eksploatowanej sieci kanalizacyjnej na obszarze powiatu żnińskiego według stanu na koniec 2024 roku wynosiła 344,9 km. Dane o długości eksploatowanej sieci w poszczególnych gminach powiatu w latach 2021-2024 prezentuje tabela 22 (dane GUS).

Tabela 22. Długość sieci kanalizacyjnej w gminach powiatu żnińskiego i powiecie żnińskim ogółem

Jednostka	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej			
	2021 rok	2022 rok	2023 rok	2024 rok
	[km]	[km]	[km]	[km]
Powiat Żniński	322,2	325,8	332,6	344,9
gmina Barcin	50,9	53,8	55,3	57,7
gmina Gąsawa	50,6	50,6	50,6	52,3
gmina Janowiec Wielkopolski	38,5	38,5	38,5	38,7
gmina Łabiszyn	25,6	25,6	25,6	26,3
gmina Rogowo	35,9	36,5	36,5	36,5
gmina Żnin	120,7	120,8	126,1	133,4

Źródło: GUS, opracowanie własne

Wykres 10 Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w powiecie żnińskim w latach 2021-2024
Źródło: GUS, opracowanie własne

Podobnie jak w przypadku sieci wodociągowej, w powiecie żnińskim następuje systematyczny wzrost długości eksploatowanej sieci kanalizacyjnej – wykres powyżej (10). Działania koncentrują się modernizacji eksploatowanej sieci, budowie nowych odcinków i przyłączaniu kolejnych odbiorców. Należy jednocześnie wskazać, że kanalizowanie bardzo oddalonych od centrum nieruchomości, dla których wydano wcześniej pozwolenia na budowę lub uzbrajanie w kanalizację terenów pod przyszłą zabudowę, zwiększa nakłady finansowe i nie zawsze jest efektywne ekonomicznie i technicznie. W efekcie, pomimo dobrych intencji, plan rozbudowy sieci jest zbyt ambitny, a koszty zbyt wysokie w stosunku do faktycznych potrzeb. Dla terenów o rozproszonej zabudowie należy stosować indywidualne systemy oczyszczania ścieków (oczyszczalnie przydomowe, grupowe dla kilku gospodarstw, szczelne zbiorniki bezodpływowe).

KOMUNALNE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW

W gminie Janowiec Wielkopolski komunalna oczyszczalnia ścieków położona jest w miejscowości Flantrowo i obsługuje miasto Janowiec Wielkopolski oraz miejscowości Włoszanowo, Brudzyń, Bielawy, Miniszewo, Sarbinowo Drugie, Gącz, Flantrowo i Janowiec Wieś. Teren oczyszczalni zlokalizowany jest w obrębie gruntów miejscowości Flantrowo (dz. ew. 76/1 obręb Flantrowo) przy zachodniej granicy miasta Janowiec Wielkopolski. Na terenie gminy Gąsawa nie ma komunalnej oczyszczalni ścieków. Ścieki ze skanalizowanego obszaru odprowadzane są do sąsiedniej gminy Żnin, w której znajduje się oczyszczalnia, tj. do komunalnej oczyszczalni ścieków w Jaroszewie (dz. ew. 193 i 174/8, obręb Jaroszewo). Oczyszczalnia w Jaroszewie w gminie Żnin obsługuje miasto Żnin oraz miejscowości Cerekwica, Uścikowo, Kaczkówko, Podobowice, Sielec, Jaroszewo, Brzyskorzystewko, Żnin-Wieś, Sarbinowo, Jadowniki Rycerskie, Dobrylewo, Wilczkowo, Sobiejuchy, Białożewin, Bożejewiczki, Podgórzyn, Rydlewo, Słębowo, Murczyn, Wenecja, a w gminie Gąsawa miejscowości Gogółkowo, Biskupin, Marcinkowo Dolne, Marcinkowo Górne, Godawy, Gąsawa, Komratowo, Oćwieka, Szelejewo, Laski Wielkie, Obudno i Chomiąża Szlachecka. W gminie Rogowo, oczyszczalnia ścieków zlokalizowana jest działkach ewidencyjnych nr 869, 870 oraz 871, obręb Rogowo. Oczyszczalnia obsługuje Rogowo oraz okoliczne miejscowości: Gostomka, Grochowiska Księże, Grochowiska Szlacheckie, Lubcz i Złotniki. W gminie Barcin, oczyszczalnia zlokalizowana jest w miejscowości Sadłogoszcz. Oczyszczalnia obsługuje w gminie Barcin miasto Barcin oraz miejscowości Krotoszyn, Wolice, Sadłogoszcz, Piechcin, Knieja, Barcin Wieś i Zalesie Barcińskie. Obiekt oczyszcza również ścieki z części terenu gminy Pakość oraz Dąbrowa (powiat mogileński). W gminie Łabiszyn oczyszczalnia ścieków zlokalizowana jest na gruntach Łabiszyna (dz. nr ewid. 44, obręb Łabiszyn). Obiekt oczyszczalni ścieków oczyszcza ścieki z terenu miasta Łabiszyn i miejscowości Lubostroń, Łabiszyn Wieś, Smerzyn oraz Załachowo.

AGLOMERACJE

Obszar powiatu żnińskiego położony jest w zasięgu pięciu aglomeracji, czyli w myśl Prawa wodnego terenów, na którym zaludnienie lub działalność gospodarcza są wystarczająco skoncentrowane, aby ścieki komunalne były zbierane i przekazywane do oczyszczalni ścieków albo do końcowego punktu zrzutu tych ścieków.

Aglomeracja Żnin obejmuje część obszaru gminy Żnin oraz Gąsawa, aglomeracja Barcin położona jest w granicach gmin: Barcin, Pakość (powiat inowrocławski) i Dąbrowa (powiat mogileński), aglomeracja Łabiszyn obejmuje część obszaru gminy Łabiszyn, aglomeracja Rogowo obejmuje część obszaru gminy Rogowo, a aglomeracja Janowiec Wielkopolski położona jest na obszarze gminy Janowiec Wielkopolski. Z punktu widzenia ochrony środowiska dla każdej aglomeracji najistotniejsze jest spełnienie wypełnienie założeń i warunków Dyrektywy 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 roku w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych (tzw. dyrektywy ściekowej) w zakresie gospodarki ściekowej na wyznaczonym obszarze aglomeracji[23]. Zgodnie z postanowieniami Dyrektywy warunkami do spełnienia przez aglomeracje są następujące wymogi:

I. WARUNEK I (WYPOSAŻENIE AGLOMERACJI) – wyposażenie aglomeracji w systemy zbierania ścieków komunalnych gwarantujące przynajmniej 98% poziom obsługi, przy czym pozostałe 2% niezebranego siecią kanalizacyjną ładunku nie może być większe niż 2 000 RLM. Ładunek niezebrany siecią musi być oczyszczany w innych systemach oczyszczania ścieków (pojedyncze systemy lub inne właściwe systemy), zapewniających ten sam poziom ochrony środowiska jak dla całej aglomeracji. Warunek wynika z art. 3 dyrektywy ściekowej,
II. WARUNEK II (WYDAJNOŚĆ OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW) – wydajność oczyszczalni ścieków musi zapewnić możliwość przyjęcia wszystkich ścieków z terenu aglomeracji, a w przypadku przyjmowania ścieków z innych aglomeracji lub terenów poza aglomeracją – również z tych terenów. Jeżeli aglomeracja jest obsługiwana przez więcej niż jedną oczyszczalnię, ich sumaryczna wydajność musi umożliwić przyjęcie ścieków jak wyżej. Warunek wynika z art. 10 dyrektywy ściekowej.
III. WARUNEK III (STANDARDY OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW) – każda oczyszczalnia w aglomeracji musi być zdolna do oczyszczenia ścieków do poziomu określonego jak dla RLM aglomeracji – zapewnienie jakość ścieków oczyszczonych zgodnie z załącznikami rozporządzenia ściekowego. W każdej aglomeracji powyżej 10 000 RLM wymagane jest podwyższone oczyszczanie biogenów, co dotyczy również przydomowych oczyszczalni ścieków. Warunki te muszą zostać spełnione w przypadku, gdy oczyszczanie ścieków komunalnych z aglomeracji odbywa się w oczyszczalni ścieków przemysłowych (art. 86 ust. 2 ustawy Prawo wodne). Warunek wynika z art. 4 i/lub 5 dyrektywy ściekowej.

Wypełnieniem warunków Dyrektywy na obszarze Polski jest realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK). Każdorocznie, gminy wiodące w aglomeracji muszą do końca lutego złożyć sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych za rok poprzedni. W tabeli 23 przestawiono warunki zgodności aglomeracji zlokalizowanych w powiecie żnińskim z Dyrektywą ściekową za 2024 rok. Przedstawione w tabeli dane wskazują, że aglomeracje: Żnin, Barcin oraz Łabiszyn nie wypełniły w 2024 roku wszystkich warunków. Głównym powodem braku wypełnienia wymaganych postanowień był zbyt niski poziom skanalizowania w aglomeracjach (poniżej 98%). Niewypełnienie warunków dyrektywy ściekowej informuje o tym, że poziom ochrony środowiska w zakresie oczyszczania ścieków komunalnych nie jest na pożądanym, wymaganym przez prawo, poziomie.

[23] w październiku 2022 r. Komisja Europejska przedłożyła wniosek dotyczący zmiany dyrektywy, a styczniu 2024 roku osiągnięto porozumienie w sprawie ostatecznego kształtu tekstu. Rada Unii Europejskiej zatwierdziła w 2024 roku zmienioną dyrektywę o oczyszczaniu ścieków komunalnych – Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/3019 z dnia 27 listopada 2024 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych. Państwa członkowskie UE, w tym Polska, mają teraz do 31 miesięcy na dostosowanie ustawodawstwa krajowego do nowych przepisów (czyli na transpozycję dyrektywy)

Tabela 23. Warunki zgodności aglomeracji zlokalizowanych w powiecie żnińskim z Dyrektywą Rady 91/271/EWG za 2024 rok

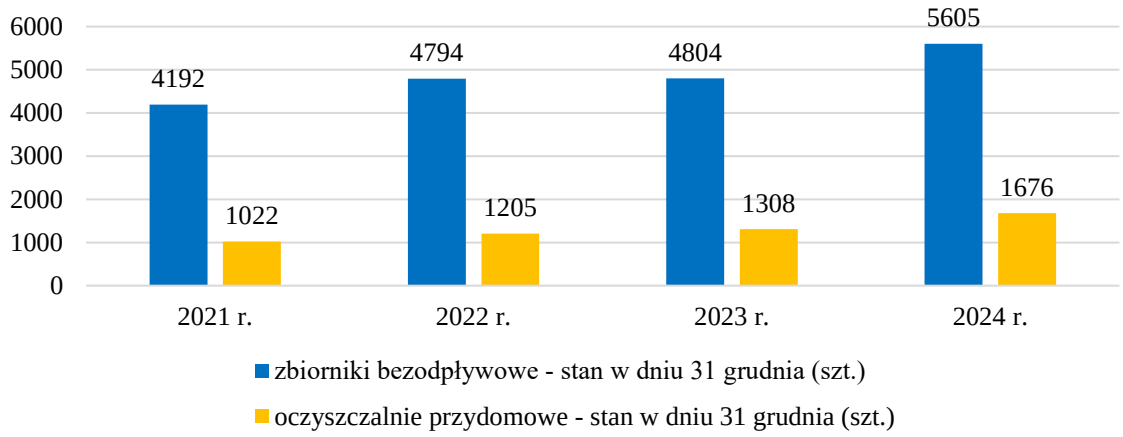
Nazwa aglomeracji	Nazwy gmin z powiatu żnińskiego w danej aglomeracji	Warunki zgodności z Dyrektywą Rady 91/271/EWG – bez zasady hierarchiczności						Spełnienie łącznie 3 warunków zgodności z Dyrektywą (art. 3, 4, 5,10 + zasada hierarchiczności[24]) 1-spełnia; 0-nie spełnia
		Warunek I		Warunek II		Warunek III		
		Procent skanalizo-wania (art. 3)	Spełnienie warunku I (BEZ zasady hierarchi-czności) 1-spełnia; 0-nie spełnia	Łączna wielkość wydajności aktywnych oczyszczalni ścieków w aglomeracji w RLM (art. 10 wraz z art. 3)	Spełnienie warunku II (BEZ zasady hierarchi-czności) 1-spełnia; 0-nie spełnia	Liczba aktywnych oczyszczalni w aglomeracji spełniających normy dot. jakości ścieków (art. 4/5 wraz z art. 3 i 10)	Spełnienie warunku III (BEZ zasady hierarchi-czności) 1-spełnia; 0-nie spełnia	
Żnin	Żnin, Gąsawa	97,58%	0	61 600	1	1	1	0
Barcin	Barcin	95,72%	0	21 500	1	1	1	0
Łabiszyn	Łabiszyn	96,59%	0	9 400	1	1	1	0
Janowiec Wielkopolski	Janowiec Wielkopolski	99,85%	1	9 767	1	1	1	1
Rogowo	Rogowo	99,51%	1	6 654	1	1	1	1
wyjaśnienie: czerwoną czcionką wskazano niespełnienie warunku								

Źródło: Sprawozdanie z wykonania KPOŚK za 2024 rok

[24] zasada hierarchiczności oznacza, że jeśli dana aglomeracja nie spełnia jakiegokolwiek z warunków Dyrektywy Rady 91/271/EWG, tym samym cała aglomeracja nie wypełnia postanowień Dyrektywy ściekowej

3.5.3 ZBIORNIKI BEZODPŁYWOWE I PRZYDOMOWE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW

Nieruchomości na omawianym terenie w dużej części wyposażone są również w zbiorniki bezodpływowe (szamba) lub przydomowe oczyszczalnie. Według danych GUS na stan 31.12.2024 roku liczba zbiorników bezodpływowych wynosiła 5 605 szt., natomiast liczba przydomowych oczyszczalni ścieków to 1 676 szt. Na wykresie 11 zobrazowano zmianę w latach 2021-2024. Zauważalny jest stopniowy wzrost liczby przydomowych oczyszczalni ścieków w powiecie. Dane dotyczące liczby zbiorników bezodpływowych są trudne do interpretacji. Ich zmienność wynika zapewne z niedoskonałego systemu ich ewidencji, ujawniania nowych w toku przeprowadzanych kontroli, likwidacji istniejących poprzez stopniowe przyłączanie się mieszkańców do sieci kanalizacyjnej oraz budowy nowych na terenach jeszcze nieskanalizowanych.

Wykres 11 Liczba zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków w powiecie żnińskim w latach 2021-2024
Źródło: GUS, opracowanie własne

W związku z rozwijającą się siecią kanalizacyjną, należy oczekiwać, że liczba zbiorników bezodpływowych będzie sukcesywnie maleć, co jest sytuacją korzystną z punktu widzenia ochrony środowiska, szczególnie wód. Należy również wskazać, że właściciele nieruchomości wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe mają obowiązek posiadania umowy na wywóz nieczystości ciekłych i dowodów uiszczania opłat za tę usługę. Posiadane rachunki muszą potwierdzać regularność wywozu szamba, co reguluje ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Jeżeli właściciel nie będzie mógł udowodnić, że wywoził ścieki ze swojej posesji regularnie, wówczas może zostać ukarany grzywną. Obowiązkiem poszczególnych gmin jest natomiast przeprowadzanie kontroli częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków. Wciąż istnieje także problem z ustaleniem faktycznej liczby zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków (w mniejszym stopniu) w związku z czym konieczna jest ich inwentaryzacja.

3.5.4 ANALIZA SWOT

W tabeli 24 przedstawiono analizę SWOT dla obszaru interwencji gospodarka wodno-ściekowa.

Tabela 24. Analiza SWOT – gospodarka wodno-ściekowa

	MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
CZYNNIKI WEWNĘTRZNE	• wysoki stopień zwodociągowania, • wysoki stopień skanalizowania w zwartych terenach mieszkaniowych, • bieżący i stały monitoring wody przeznaczonej do spożycia, • funkcjonowanie nowoczesnych oczyszczalni ścieków zapewniających wysokie poziom redukcji zanieczyszczeń, • prowadzanie inwestycji wodociągowo-kanalizacyjnych (przyrost długości sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w ostatnich latach)	• wzrost zużycia wody z wodociągu w gminie Barcin, Gąsawa, Janowiec Wielkopolski oraz Żnin, • wciąż duża liczba zbiorników bezodpływowych, • niewypełnienie postanowień Dyrektywy ściekowej przez aglomeracje: Żnin, Barcin i Łabiszyn, • duże zróżnicowanie stopnia skanalizowania poszczególnych gmin w powiecie
	SZANSE	**ZAGROŻENIA**
CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE	• możliwości pozyskania dofinansowania na realizację inwestycji z zakresu budowy infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej celem spełnienia przez aglomeracje wymagań Dyrektywy ściekowej, • konieczność corocznej sprawozdawczości gmin w zakresie gospodarki wodno – ściekowej pozwalająca na analizę obecnej sytuacji w porównaniu do innych JST, • wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa w zakresie właściwego postępowania ze ściekami i oszczędzania wody	• brak świadomości poszczególnych właścicieli nieruchomości skutkujący niewłaściwym zagospodarowaniem powstałych nieczystości ciekłych, • wysokie koszty utrzymania, rozbudowy i modernizacji infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, • nielegalne zrzuty ścieków/niewłaściwe postępowanie ze ściekami, • zmiany klimatyczne wpływające na wzrost częstotliwości występowania suszy (okresowe niedobory wody, spadek ciśnienia w sieci wodociągowej)

Źródło: opracowanie własne

3.5.5 PODSUMOWANIE – KIERUNKI ROZWOJU I ZAGADNIENIA HORYZONTALNE

Praktycznie już teraz cały Niż Polski boryka się z problemem braku wody w okresie jej zwiększonego poboru w lecie. Susze, którymi zagrożony obszar powiatu, wiążą się z długimi okresami bezopadowymi skutkującymi zarówno spadkiem wilgotności gleby w wyniku intensywnego parowania, jak i obniżeniem się przepływów w rzekach i zwierciadła wód podziemnych. Stanowi to istotne zagrożenie dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców w wodę pitną. Z uwagi na pogarszającą się z roku na rok sytuację hydrologiczno-meteorologiczną oraz coraz niższe poziomy przepływów na rzekach zasadne jest podjęcie działań mających na celu zmniejszenie ilości ścieków poniżej wartości określonych w pozwoleniach wodnoprawnych w celu ograniczenia zanieczyszczenia w odbiornikach ścieków oczyszczonych (rzekach, rowach, jeziorach).

Zagadnienia horyzontalne dotyczące gospodarki wodno-ściekowej skupiać się więc powinny na zwiększaniu efektywności wykorzystania zasobów wodnych i minimalizacji strat. W tym kontekście, dążenie do zrównoważonego zarządzania wodami polega na optymalizacji procesów, takich jak zaopatrzenie w wodę, oczyszczanie ścieków i gospodarka osadowa, w celu zmniejszenia zużycia wody, energii i substancji

chemicznych. Obejmują one także rozwój i wdrażanie nowych technologii – systemy monitoringu i zarządzania sieciami wodno-kanalizacyjnymi, zaawansowane metody oczyszczania ścieków, odzyskiwanie energii i surowców z odpadów oraz rozwój inteligentnych systemów zarządzania wodami.

Wzrost globalnej temperatury, zmienność opadów i wzrost poziomu morza mają istotny wpływ na gospodarkę wodno-ściekową, dlatego ważne jest opracowanie strategii adaptacyjnych, które uwzględniają zarówno skutki krótkoterminowe, jak i długoterminowe skutki zmian klimatycznych. Może to obejmować modyfikację infrastruktury, strategie magazynowania wody, zarządzanie ryzykiem powodziowym i opracowanie planów zarządzania suszą.

Rozwój sieci wodociągowej i kanalizacyjnej będzie w perspektywie najbliższych lat bardzo ważnym zadaniem dla poszczególnych gmin powiatu żnińskiego. Należy również wskazać, iż 9 sierpnia 2022 roku weszły w życie zmiany w ustawie Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw. Dotyczą one zarówno samorządów, przedsiębiorstw, jak i właścicieli nieruchomości. Przed każdym z tych podmiotów postawiono nowe obowiązki, które w przypadku niezastosowania się lub nieprzestrzegania mogą skutkować karą. W ramach nowelizacji doprecyzowane zostały dotychczasowe obowiązki gmin, m.in., jeśli chodzi o ewidencjonowanie i sprawozdawczość dotyczącą gospodarowania nieczystościami ciekłymi, w tym z instalacji przydomowych oczyszczalni ścieków oraz przepisy dotyczące procedur sprawozdawczych związanych z Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK). Ponadto uregulowano kwestię powiązania KPOŚK z wieloletnimi planami rozwoju modernizacji urządzeń wodociągowo-kanalizacyjnych. Zgodnie ze znowelizowaną ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach wójt, burmistrz lub prezydent jest także zobowiązany sporządzać sprawozdanie dotyczące gospodarowania nieczystościami ciekłymi za poprzedni rok kalendarzowy. Powiat Żniński w kontekście spraw dotyczących wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych ma ograniczone kompetencje.

3.6 ZASOBY GEOLOGICZNE

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze organami administracji geologicznej są: minister właściwy do spraw środowiska, marszałkowie województw oraz starostowie. Do zadań organów administracji geologicznej należy podejmowanie rozstrzygnięć oraz wykonywanie innych czynności niezbędnych do przestrzegania i stosowania ustawy – Prawo geologiczne i górnicze, w tym udzielanie koncesji na wydobywanie kopalin, decyzji dotyczących rekultywacji obszarów poeksploatacyjnych oraz prowadzenie kontroli i nadzoru nad działalności górniczą.

3.6.1 RYS GEOLOGII I GEOMORFOLOGII OBSZARU

Pod względem regionalizacji fizycznogeograficznej Polski, powiat żniński w zdecydowanej większości położony jest na obszarze makroregionu[25] Pojezierze Wielkopolskie. Jedynie północna część gminy Łabiszyn jest częścią Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej. W obrębie powiatu żnińskiego można wyróżnić 5 mezoregionów[26]:

a) Kotlina Toruńska (część Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej),
b) Równina Inowrocławska (część Pojezierza Wielkopolskiego),
c) Pojezierze Chodzieskie (część Pojezierza Wielkopolskiego),
d) Pojezierze Żnińsko-Mogileńskie (część Pojezierza Wielkopolskiego),
e) Pojezierze Gnieźnieńskie (część Pojezierza Wielkopolskiego).

[25] jednostka podziału fizycznogeograficznego przestrzeni, obejmująca obszar dużych rozmiarów o zbliżonych cechach środowiskowo-krajobrazowych odróżniający się od terenów sąsiednich określonymi cechami naturalnymi i nabytymi. Obszar makroregionu obejmuje kilka mniejszych mezoregionów

[26] jednostka podziału fizycznogeograficznego przestrzeni, obejmująca większy teren o zbliżonych cechach środowiskowo-krajobrazowych

Kotlina Toruńska według podziału J. Kondrackiego obejmuje obszar od Nieszawy po Nakło. Jest częścią rozleglej, równoleżnikowo przebiegającej formy pradolinnej nazwanej pradoliną Noteci – Warty lub Toruńsko – Eberswaldzkiej. Tworzyła się w okresie ostatniego zlodowacenia, a ostateczny kształt uzyskała w czasie fazy pomorskiej. Płynęły nią duże ilości wody roztopowej, doprowadzanej szlakami sandrowymi z północy: Brdy, Gwdy, Wdy, Drwęcy oraz wody rzeczne z południa, dostarczane przez Wisłę i Noteć. Spowodowało to utworzenie się w pradolinie systemu 11 teras oraz rozszerzeń nazywanych kotlinami. Ich powstanie wiąże się z procesami termoerozji i intensywnej erozji bocznej w warunkach klimatu peryglacjalnego. W efekcie tych procesów powstawały rozległe poziomy terasowe o charakterze erozyjno-akumulacyjnym. Po wycofaniu się lądolodu z linii fazy pomorskiej (10 – 13 tys. lat temu) tworzyły się w kotlinie i w pradolinie niższe poziomy terasowe z malejącym udziałem wód. Kolejnym procesem, który w silny sposób ukształtował współczesne środowisko kotliny, był proces eoliczny. Obniżenie się wskutek erozji dna pradoliny, osuszenie wyższych poziomów terasowych przy braku roślinności, sprzyjało powstawaniu rozległych pól wydmowych. Na początku holocenu, po wyraźnym ociepleniu klimatu, utworzyła się zwarta pokrywa roślinna, co doprowadziło do utrwalenia wydm.

Równina Inowrocławska jest z kolei równiną o wysokości do 100 m n.p.m. o nielicznych małych jeziorach na północnym zachodzie. Charakterystyczną cechą regionu są stosunkowo niskie roczne opady (do 500 mm, czyli najniższe w Polsce). Równina Inowrocławska jest przede wszystkim regionem rolniczym o czarnych żyznych ziemiach pobagiennych (tzw. Czarne Kujawy). W podłożu regionu jest tzw. tektoniczny wał kujawski, gdzie występują wysady soli kamiennej (solanki Inowrocławia i Ciechocinka).

Mezoregion Pojezierze Chodzieskie jest pojezierzem o licznych niewielkich jeziorach, rozpościerającym się pomiędzy dolinami Noteci i Wełny. Północną część regionu stanowi wysoczyzna morenowa, której glacjotektoniczne[27] spiętrzenie w rejonie Chodzieży dochodzi do 192 m n.p.m. (wzgórze Gontyniec, najwyższy punkt Pojezierza Wielkopolskiego). Na południu regionu występują równiny sandrowe z wytopiskowymi[28] rynnami jezior (m.in. Jezioro Żnińskie Duże w gminie Żnin). Mezoregion ma charakter rolniczy, ma także walory turystyczne.

Pojezierze Żnińsko-Mogileńskie to region geograficzny położony między Koninem, a Szubinem. Ukształtowanie terenu i struktura podłoża są zróżnicowane. Najczęściej występują faliste i płaskie wysoczyzny morenowe utworzone z glin zwałowych, z rzadka pojawiają się równiny sandrowe zbudowane na piaskach i żwirach. Charakterystycznym elementem rzeźby są rynny polodowcowe zajęte przez jeziora oraz wzniesienia moren czołowych, a lokalnie także pagórki kemowe[29]. Przeważają tutaj obszary użytkowane rolniczo, lasów jest mało.

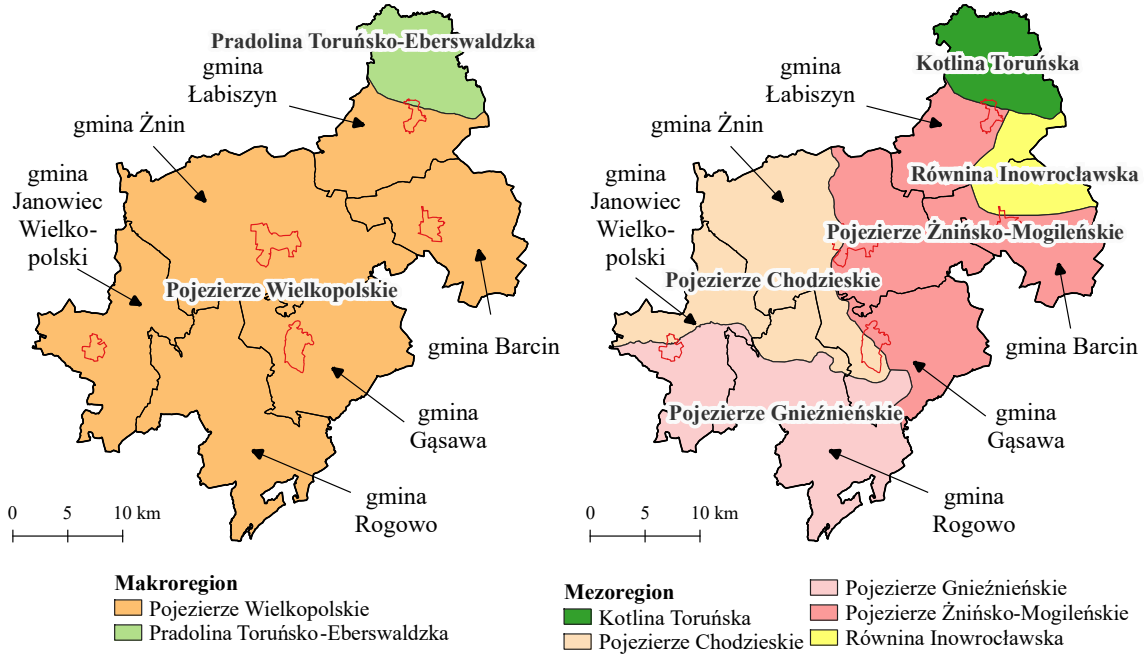
Pojezierze Gnieźnieńskie odznacza się nie tylko walorami przyrodniczymi, lecz także kulturowymi związanymi z początkami polskiej państwowości. Region zajmuje powierzchnię ok. 1,9 tys. km² i graniczy od północy z Pojezierzem Chodzieskim, od wschodu z Pojezierzem Żnińsko-Mogileńskim, od południa z Równiną Wrzesińską, a od zachodu z Poznańskim Przełomem Warty i Kotliną Gorzowską. Przeważają tutaj tereny użytkowane rolniczo. Rzeźbę terenu kształtują faliste i płaskie wysoczyzny morenowe z dodatkiem równin sandrowych, urozmaicone wzniesieniami moren czołowych, kemów i ozów oraz wcięciami rynien polodowcowych. Podłoże budują gliny zwałowe, piaski i żwiry pochodzące z akumulacji rzeczno-lodowcowej

Położenie powiatu na tle makroregionów oraz mezoregionów przedstawiono na rysunku 21.

[27] glacitektonika – działalność, deformacje podłoża lodowca oraz składanych przezeń osadów (lodowcowych i wodnolodowcowych) spowodowane przez nacisk lub tarcie lodu o podłoże

[28] wytopisko – zagłębienie powstałe wskutek wytopienia się bryły lodu tkwiącej w osadach polodowcowych lub lodowcowo-rzecznych

[29] kem – forma ukształtowania powierzchni ziemi powstała w wyniku działalności wód roztopowych z lodowca

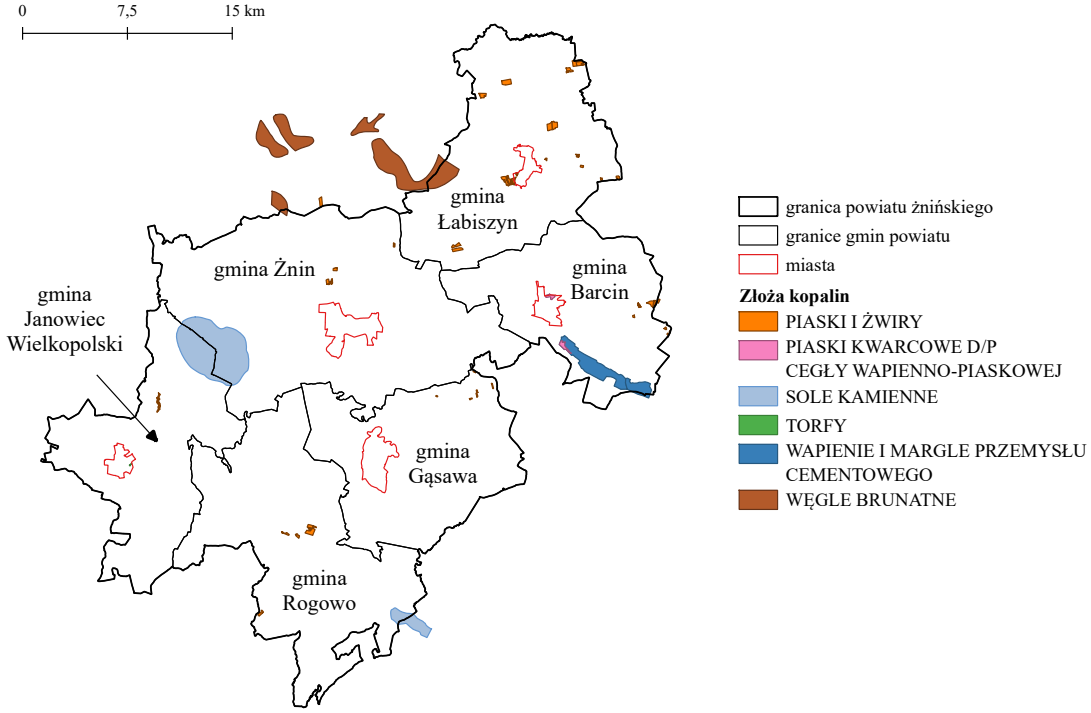

Rysunek 21 Położenie powiatu żnińskiego na tle regionalizacji fizycznogeograficznej Polski
Źródło: PRG, CBDG, opracowanie własne

3.6.2 ZŁOŻA I WIELKOŚĆ WYDOBYCIA

Pod względem zasobów kopalin powiat żniński zajmuje istotną pozycję w województwie kujawsko-pomorskim – głównie dzięki eksploatacji unikalnych w skali regionu złóż wapieni i margli do przemysłu cementowego. Na omawianym terenie występują złoża: piasków i żwirów, piasków kwarcowych do produkcji cegły wapienno-piaskowej, sole kamienne, torfy, węgle brunatne oraz wspomniane wyżej wapienie i margle przemysłu cementowego – rysunek 22. Wykaz złóż według danych Systemu Gospodarki i Ochrony Bogactw Mineralnych Polski [30] przedstawiono w kolejnej tabeli (25) – w tabeli uwzględniono tylko aktywnych użytkowników złóż.

[30] https://midas-app.pgi.gov.pl/ords/r/public/midas/start

Rysunek 22 Lokalizacja złóż kopalin na terenie powiatu żnińskiego
Źródło: PRG, CBDG, opracowanie własne

Tabela 25. Złoża kopalin zlokalizowane na obszarze powiatu żnińskiego – aktywni użytkownicy

Id	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania kopaliny głównej	Gmina	Opis położenia	Użytkownicy aktywni	Lata wydobycia kopaliny głównej
13936	Annowo II	[T] złoże eksploatowane okresowo	Gąsawa	Annowo-Wiktorowo dz. nr 184/3	P. Łucja Królikowska	2012 - 2023
19597	Annowo-Wiktorowo I	[E] złoże zagospodarowane	Gąsawa	Annowo-Wiktorowo dz. 153/1	Żwirownia Annowo Adam Królikowski	2020 - 2024
1824	Barcin-Piechcin-Pakość	[E] złoże zagospodarowane	Barcin, Pakość	Aleksandrowo, Bielawy, Krotoszyn, Piechcin, Radłowo, Szeroki Kamień, Wapienno, Zalesie Barcińskie	Holcim Polska S.A.	1992 - 2024
17102	Bożacin	[E] złoże zagospodarowane	Rogowo	Bożacin dz. nr 7/2, 16/1, 16/2	DROG-BUD sp. j. Władysław Pietrzykowski, Jacek Pietrzykowski, Tomasz Pietrzykowski	2018 - 2024

Id	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania kopaliny głównej	Gmina	Opis położenia	Użytkownicy aktywni	Lata wydobycia kopaliny głównej
14060	Gałęzewo I	[T] złoże eksploatowane okresowo	Rogowo	Gałęzewo części dz. nr 155/1, 156/1, 157/1	P. Jacek Sobolewski	2023
14064	Gałęzewo II	[T] złoże eksploatowane okresowo	Rogowo	Gałęzewo cz. dz. nr 151/4, 156/1, 157/1	P. Jacek Sobolewski	2023
15342	Gałęzewo III	[T] złoże eksploatowane okresowo	Rogowo	Gałęzewo dz. nr 151/4, 166/2	P. Jacek Sobolewski	2023
16229	Gałęzewo IV	[T] złoże eksploatowane okresowo	Rogowo	Gałęzewo	P. Jacek Sobolewski	2023
17754	Jaroszewo II	[R] złoże rozpoznane szczegółowo	Żnin	Jaroszewo dz. nr 157/3, 165	PPHUT Wojciech Pogorzały	
13581	Jeżewo II	[T] złoże eksploatowane okresowo	Łabiszyn	Jeżewo cz.dz. 182	Firma Handlowo-Usługowo-Wydobywcza Sebastian Nowicki	2011 - 2023
17768	Jeżewo III	[R] złoże rozpoznane szczegółowo	Złotniki Kujawskie, Łabiszyn	Jeżewo część dz. nr 167/5	Spadziński Dariusz	
19491	Łabiszyn II	[E] złoże zagospodarowane	Łabiszyn	Łabiszyn dz. 854 i 855	P. Zdzisław Kosowski Przedsiębiorstwo Wielobranżowe KORKRUSZ	2020 - 2024
276	Mogilno II	[Z] eksploatacja złoża zaniechana	Mogilno, Rogowo	m. Huta Palędzka	ORLEN S.A. Oddział Centralny PGNiG w Warszawie	1992 - 2015
10421	Nowe Dąbie II	[E] złoże zagospodarowane	Łabiszyn	Nowe Dąbie dz. 19, 20/3 i 53/5 (część)	Transpol Lider sp. z o.o. sp.k.	2006 - 2024
12406	Nowe Dąbie V	[E] złoże zagospodarowane	Łabiszyn	Nowe Dąbie część dz. nr 891/7	KTK ŁABISZYN Sp. z o.o.	2009 - 2024
13573	Nowe Dąbie VI	[R] złoże rozpoznane szczegółowo	Łabiszyn	Nowe Dąbie dz. nr 891/16	KTK ŁABISZYN Sp. z o.o.	
12452	Nowe Dąbie VII	[T] złoże eksploatowane okresowo	Łabiszyn	Nowe Dąbie dz. 891/15, 891/16, 891/8, 891/7, 891/6.	KTK ŁABISZYN Sp. z o.o.	2011 - 2016

Id	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania kopaliny głównej	Gmina	Opis położenia	Użytkownicy aktywni	Lata wydobycia kopaliny głównej
16958	Nowe Dąbie X	[E] złoże zagospodarowane	Łabiszyn	Nowe Dąbie część dz. nr 10/7	Transpol Lider sp. z o.o. sp.k.	2015 - 2024
19748	Nowe Dąbie XI	[E] złoże zagospodarowane	Łabiszyn	Nowe Dąbie dz. 891/6 i 891/8	KTK Łabiszyn sp. z o.o.	2024
17694	Obielewo II	[E] złoże zagospodarowane	Łabiszyn	Obielewo	Altom Tour sp. z o.o.	2024
20803	Obudno III	[R] złoże rozpoznane szczegółowo	Gąsawa	Obudno dz. 12 i 13/6	Żwirownia Annowo Adam Królikowski	
11931	Sadłogoszcz III	[T] złoże eksploatowane okresowo	Barcin	Sadłogoszcz d.181/,182,183	AVACO Jarosław Ratajski	2012
12170	Wielki Sosnowiec I	[T] złoże eksploatowane okresowo	Łabiszyn	Wielki Sosnowiec dz. nr 350/2, 380/6, 380/3	Krzysztof Grzegorczyk, Bogdan Kowalski Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe i Obrotu Surowcami Wtórnymi KARMIL sp.j. w upadłości	2018 - 2021
13858	Zalesie Barcińskie III	[R] złoże rozpoznane szczegółowo	Barcin	Dz. nr 136/1, 136/4, 137 (część)	P. Aleksander Adlis Zakład Produkcyjno-Usługowo-Handlowy ADL	
17753	Załachowo IX	[E] złoże zagospodarowane	Łabiszyn	Załachowo dz. nr 328, 329/1	Zygmunt Najsztub Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe	2016 - 2024
20334	Złotowo X	[E] złoże zagospodarowane	Barcin	Złotowo cz.dz. 259	Firma Wielobranżowa "BENZ-KRUSZ" Kazimierz Janiszewski	2023 - 2024
19511	Żużoły II/7-8	[T] złoże eksploatowane okresowo	Janowiec Wielkopolski	Żużoły cz.dz. 110/2-3, 137/6, 137/2	Urszula Kustosz Kopalnia Żwiru i Piasku	2019 - 2022

Źródło: https://midas-app.pgi.gov.pl/ords/r/public/midas/start

Tylko część złóż jest eksploatowana na podstawie wydanych koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż. W powiecie udokumentowano m.in. kilkanaście złóż kruszywa naturalnego (piasek, żwir) o łącznych zasobach geologicznych bilansowych w ilości ok. 2 360 tys. ton. Są to kopalnie złóż kopalin pospolitych eksploatowane w oparciu o koncesje wydane przez Starostę Żnińskiego (obszar do 2 ha oraz 20 000 ton rocznego wydobycia). Na terenie powiatu nie stwierdzono problemu związanego z nielegalnym wydobyciem kopalin.

Aktualnie, na obszarze powiatu obowiązuje 31 decyzji dotyczących utworzenia obszaru górniczego. Obszar górniczy eksploatowanego złoża to przestrzeń, w granicach której przedsiębiorca jest uprawniony do wydobywania kopaliny, podziemnego bezzbiornikowego magazynowania substancji, podziemnego składowania odpadów, podziemnego składowania dwutlenku węgla oraz prowadzenia robót górniczych niezbędnych do wykonywania koncesji. Obszar górniczy, a właściwie charakter prowadzonej w nim działalności, może ją predestynować do zakwalifikowania do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco lub mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Jeżeli chodzi o pierwszą z wymienionych kategorii, to – zgodnie z §2 ust. 1 pkt 27a Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, przedsięwzięciem takim jest wydobywanie kopalin ze złoża metodą odkrywkową na powierzchni obszaru górniczego nie mniejszej niż 25 ha. Więcej jest z kolei przedsięwzięć z drugiej kategorii, czyli mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, które obejmują swym zakresem eksploatację kopalin, np. w przypadku wydobywania torfu lub kredy jeziornej, na terenie gruntów leśnych lub w odległości nie większej niż 100 m od nich. Wykaz obszarów górniczych w powiecie żnińskim zawiera tabela 26.

Tabela 26. Obszary górnicze w powiecie żnińskim

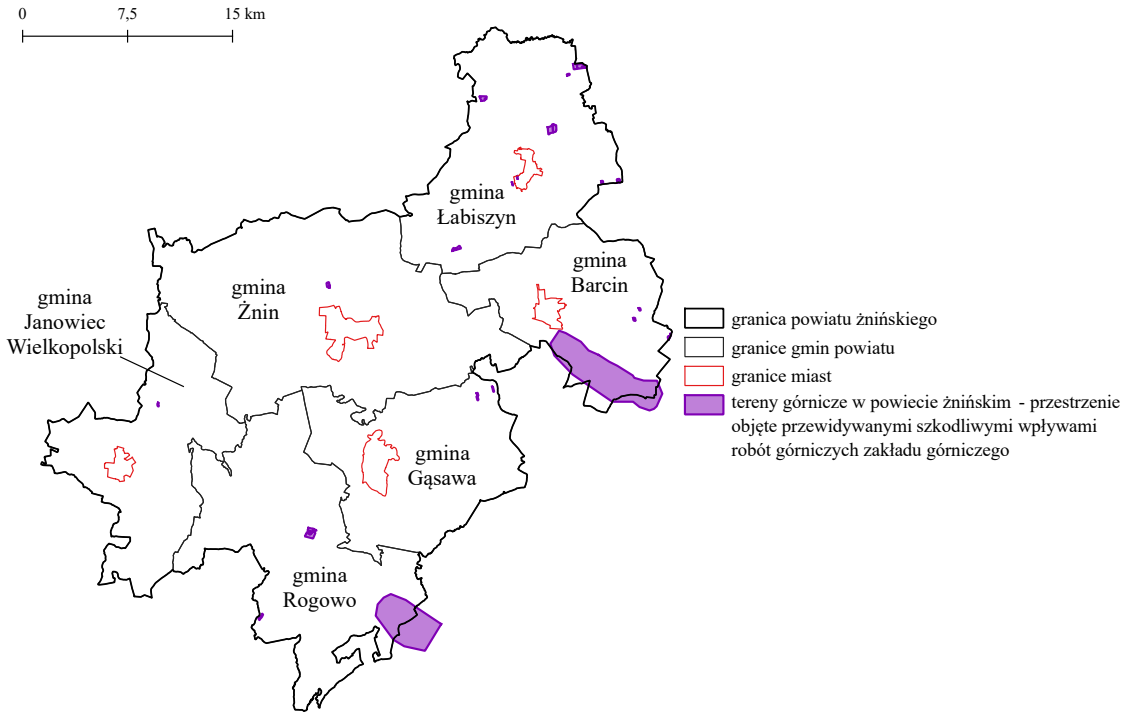
Nazwa obszaru górniczego	Numer w rejestrze	Data ustanowienia	Data ważności	Nr decyzji	Organ wydający decyzję	Nazwa złoża	Kopalina
Obudno III	10-2/8/760	12/12/2024	31/12/2034	1/W/2024	Starosta Żniński	Obudno III	PIASKI I ŻWIRY
Bielawy III	10-2/6/553a	14/11/2023	31/12/2054	ŚG-V.7422.35.2023	Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego	Barcin-Piechcin-Pakość	PIASKI KWARCOWE D/P CEGŁY WAPIENNO-PIASKOWEJ, WAPIENIE I MARGLE PRZEMYSŁU CEMENTOWEGO
Złotowo X	10-2/8/731	11/01/2023	31/01/2028	1/W/2022	Starosta Żniński	Złotowo X	PIASKI I ŻWIRY
Bożacin I/1	10-2/6/565b	21/12/2020	31/12/2030	ŚG-V.7422.39.2020	Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego	Bożacin	PIASKI I ŻWIRY
Annowo - Wiktorowo I	10-2/7/682	09/06/2020	30/04/2050	1/W/2020	Starosta Żniński	Annowo-Wiktorowo I	PIASKI I ŻWIRY
Żużoły II/7-8	10-2/7/668	25/07/2019	31/08/2044	1/W/2019	Starosta Żniński	Żużoły II/7-8	PIASKI I ŻWIRY
Łabiszyn II	10-2/7/681	15/05/2020	31/12/2045	1/W/2020	Starosta Żniński	Łabiszyn II	PIASKI I ŻWIRY
Jeżewo III	10-2/7/701	21/09/2016	30/09/2041	301/W/2016	Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego	Jeżewo III	PIASKI I ŻWIRY
Nowe Dąbie XI	10-2/7/700	25/02/2021	31/12/2036	335/W/2021	Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego	Nowe Dąbie XI	PIASKI I ŻWIRY
Obielewo II - Pole B	10-2/7/612/b	16/02/2016	31/12/2041	296/W/2015	Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego	Obielewo II	PIASKI I ŻWIRY
Obielewo II - Pole A	10-2/7/612/a	16/02/2016	31/12/2041	296/W/2015	Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego	Obielewo II	PIASKI I ŻWIRY
Załachowo IX	10-2/6/581	11/12/2015	31/12/2028	1/W/2015	Starosta Żniński	Załachowo IX	PIASKI I ŻWIRY
Jaroszewo II Pole B	10-2/7/624/b	15/03/2017	25/02/2042	303/W/2016	Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego	Jaroszewo II	PIASKI I ŻWIRY

Nazwa obszaru górniczego	Numer w rejestrze	Data ustanowienia	Data ważności	Nr decyzji	Organ wydający decyzję	Nazwa złoża	Kopalina
Jaroszewo II Pole A	10-2/7/624/a	15/03/2017	25/02/2042	303/W/2016	Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego	Jaroszewo II	PIASKI I ŻWIRY
Sadłogoszcz III	10-2/5/433	06/08/2008	31/12/2013	5/08	Starosta Żniński	Sadłogoszcz III	PIASKI I ŻWIRY
Wielki Sosnowiec I	10-2/5/349	26/05/2009	31/12/2034	177/W/09	Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego	Wielki Sosnowiec I	PIASKI I ŻWIRY
Nowe Dąbie VII Pole B	10-2/4/348	02/09/2009	31/12/2034	186/W/09	Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego	Nowe Dąbie VII	PIASKI I ŻWIRY, TORFY
Annowo II	10-2/5/384	06/05/2011	01/05/2026	3/E/2011	Starosta Żniński	Annowo II	PIASKI I ŻWIRY
Nowe Dąbie X	10-2/6/567	16/12/2014	31/12/2054	279/W/2014	Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego	Nowe Dąbie X	PIASKI I ŻWIRY
Nowe Dąbie II/2	10-2/2/144b	27/08/2009	31/12/2055	ŚG.III.tk.751-1/63/09	Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego	Nowe Dąbie II	PIASKI I ŻWIRY
Gałęzewo IV	10-2/6/541	16/09/2013	31/12/2063	268/W/2013	Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego	Gałęzewo IV	PIASKI I ŻWIRY
Gałęzewo III	10-2/6/519	21/08/2012	31/12/2062	254/W/2012	Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego	Gałęzewo III	PIASKI I ŻWIRY
Gałęzewo I	10-2/4/311	23/04/2010	31/05/2025	5/10	Starosta Żniński	Gałęzewo I	PIASKI I ŻWIRY
Gałęzewo II	10-2/4/312	23/04/2010	31/05/2025	4/10	Starosta Żniński	Gałęzewo II	PIASKI I ŻWIRY
Zalesie Barcińskie III - pole B	10-2/4/343/b	15/12/2010	31/12/2030	1/10	Starosta Żniński	Zalesie Barcińskie III	PIASKI I ŻWIRY
Zalesie Barcińskie III - pole A	10-2/4/343/a	15/12/2010	31/12/2030	1/10	Starosta Żniński	Zalesie Barcińskie III	PIASKI I ŻWIRY
Mogilno	8/1/7	25/05/1992	27/08/2044	176/94	Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa	Mogilno II	SOLE KAMIENNE
Nowe Dąbie VI	10-2/4/287	19/05/2009	15/05/2034	6/09	Starosta Żniński	Nowe Dąbie VI	PIASKI I ŻWIRY, TORFY

Nazwa obszaru górniczego	Numer w rejestrze	Data ustanowienia	Data ważności	Nr decyzji	Organ wydający decyzję	Nazwa złoża	Kopalina
Nowe Dąbie V	10-2/4/289	19/05/2009	15/05/2034	5/09	Starosta Żniński	Nowe Dąbie V	PIASKI I ŻWIRY
Jeżewo II	10-2/4/316	14/06/2010	01/06/2025	7/10	Starosta Żniński	Jeżewo II	PIASKI I ŻWIRY

Źródło: Centralna Baza Danych Geologicznych (CBDG), opracowanie własne

Pojęciem pokrewnym do obszaru górniczego jest teren górniczy. Mimo że „obszar" i „teren" często traktowane są jako synonimy, to w sferze Prawa geologicznego i górniczego oznaczają zupełnie coś innego. Teren górniczy według polskiego ustawodawcy to „przestrzeń objęta przewidywanymi szkodliwymi wpływami robót górniczych zakładu górniczego". Oznacza to zatem strefę prognozowanego negatywnego oddziaływania zakładu górniczego przede wszystkim na środowisko przyrodnicze. Lokalizację terenów górniczych w powiecie żnińskim przedstawiono na rysunku 33. Szczegółowe informacje na temat terenów górniczych i związanych z nimi koncesji znaleźć można w Systemie Gospodarki i Ochrony Bogactw Mineralnych (MIDAS) prowadzonym przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy i dostępny pod adresem http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web.

Rysunek 23 Tereny górnicze w powiecie żnińskim – przestrzenie objęte przewidywanymi szkodliwymi wpływami robót górniczych zakładu górniczego
Źródło: PRG, CBDG, opracowanie własne

3.6.3 REKULTYWACJA OBSZARÓW POEKSPLOATACYJNYCH

Zakończenie prowadzenia zakładu górniczego, a w konsekwencji działalności objętej koncesją wiąże się z wykonaniem przez dotychczasowego przedsiębiorcę obowiązków dotyczących ochrony środowiska i likwidacji zakładu górniczego. Obowiązkami tymi są:

- zabezpieczenie lub zlikwidowanie wyrobisk górniczych oraz urządzeń, instalacji i obiektów zakładu górniczego,
- przedsięwzięcie niezbędnych środków chroniących sąsiednie złoża kopalin,
- przedsięwzięcie niezbędnych środków chroniących wyrobiska sąsiednich zakładów górniczych,
- przedsięwzięcie niezbędnych środków w celu ochrony środowiska oraz rekultywacji gruntów po działalności górniczej.

Definicja z Ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych mówi, że rekultywacja jest to nadanie lub przywrócenie gruntom zdegradowanym albo zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych,

uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg.

Wyeksploatowane złoża w powicie żnińskim poddawane są rekultywacji terenu, gdzie Starosta ustala kierunki i warunki przeprowadzenia rekultywacji i zagospodarowania terenu, jak również uznaje rekultywację za zakończoną. Przeważającym kierunkiem jest rekultywacja w kierunku rolno – wodnym. W kolejnej tabeli przedstawiono wydane w latach 2023-2024 decyzje dotyczące ustalenia kierunku rekultywacji oraz uznających rekultywację za zakończoną.

Tabela 27. Działania rekultywacyjne podejmowane na obszarze powiatu żnińskiego w latach 2023-2024

Lp.	Nazwa złoża	Obręb	Gmina	Kierunek rekultywacji	Powierzchnia rekultywacji
Ustalenie kierunku rekultywacji					
1.	Złotowo VII	Złotowo	Barcin	rolny	0,88 ha
2.	Barcin - Cegielnia	Barcin	Barcin	rolny	7,44 ha
3.	Złotowo IX	Złotowo	Barcin	rolno - wodny	0,57 ha
4.	Łabiszyn II	Łabiszyn	Łabiszyn	rolno - wodny	0,74 ha
Zakończenie rekultywacji					
1.	Zalesie Barcińskie V	Zalesie Barcińskie	Barcin	rolno - wodny	13,4 ha
2.	Złotowo VIII	Złotowo	Barcin	rolno - wodny	0,82 ha
3.	Złotowo V	Złotowo	Barcin	rolno - wodny	1,97 ha
4.	Złotowo VII	Złotowo	Barcin	rolno - wodny	0,88 ha
5.	Złotowo VI	Złotowo	Barcin	rolno - wodny	1,83 ha
6.	Bożacin I/1	Bożacin	Rogowo	leśny	0,29 ha

Źródło: Starostwo Powiatowe w Żninie

3.6.4 ANALIZA SWOT

W kolejnej tabeli (28) przedstawiono analizę SWOT dla obszaru interwencji zasoby geologiczne.

Tabela 28. Analiza SWOT – zasoby geologiczne

	MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
CZYNNIKI WEWNĘTRZNE	• lokalizacja na terenie powiatu dobrze udokumentowanych złóż kopalin i monitoring ich eksploatacji, • prowadzenie działań rekultywacyjnych	• występowanie na obszarze powiatu terenów górniczych, czyli przestrzeni objętych przewidywanymi szkodliwymi wpływami robót górniczych zakładu górniczego, • problemy z zakończeniem rekultywacji, wydłużanie czasu jej trwania
	SZANSE	**ZAGROŻENIA**
CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE	• rozwój nowych technologii wydobywczych skutkujących ograniczeniem strat środowiskowych, • działalność kontrolna WIOŚ, Starostwa Powiatowego, Urzędu Marszałkowskiego oraz Okręgowego Urzędu Górniczego	• niekoncesjonowana eksploatacja kopalin wzrost presji na eksploatację kopalin w związku z rozwojem gospodarczym, • nieodpowiednio prowadzona rekultywacja, • sprzeciw społeczny przeciwko eksploatacji kopalin, • możliwy negatywny wpływ eksploatacji kopalin na środowisko

Źródło: opracowanie własne

3.6.5 PODSUMOWANIE – KIERUNKI ROZWOJU I ZAGADNIENIA HORYZONTALNE

Tereny udokumentowanych złóż surowców powinny podlegać ochronie przed zagospodarowaniem innym niż służące eksploatacji zawartych w nich zasobów. Powinno się także eliminować nielegalną eksploatację kopalin, szczególnie na terenach rolniczych o wysokiej bonitacji gleb, terenach chronionych, leśnych i terenach o wysokich walorach krajobrazowych.

Podstawowym mechanizmem w zakresie racjonalnej gospodarki zasobami geologicznymi jest ich uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, co pozwoli zapewnić im ochronę przed działaniami, które mogłyby uniemożliwić ich wydobycie, a także pozwoli rozważyć przeznaczenie tego terenu wyłącznie na cele związane z jego rozpoznawaniem i eksploatacją. Ochroną należy obejmować także te złoża, których eksploatacja jest w chwili obecnej nieekonomiczna lub grozi znacznymi kosztami środowiskowymi, gdyż należy założyć, że wraz z rozwojem technologii ich eksploatacja stanie się opłacalna i nieszkodliwa dla środowiska. Udokumentowane złoża o charakterze strategicznym powinny zostać objęte szczególną ochroną przed zabudową infrastrukturalną, która uniemożliwi korzystanie z ich zasobów w przyszłości.

W kontekście adaptacji do zmian klimatu oraz nadzwyczajnych zagrożeń środowiska konieczne jest racjonalne gospodarowanie złożami, a także pozyskiwanie, przetwarzanie i wykorzystywanie surowców geologicznych z wykorzystaniem najnowocześniejszych technologii niwelujących negatywny wpływ na środowisko. W przypadku odkrywek, ich zabezpieczenie przed zagrożeniami jakie niosą ze sobą nawalne deszcze i podtopienia zniweluje szkody górnicze.

Kompetencje Powiatu Żnińskiego dotyczą przede wszystkim zakresu Ustawy prawo geologiczne i górnicze i są to:

- prowadzenie spraw związanych z udzielaniem koncesji na wydobycie kopalin na pow. do 2 ha i 20 000 m^3/rok bez użycia materiałów wybuchowych oraz spraw dotyczących wygaśnięcia, cofnięcia lub ograniczenia koncesji bez odszkodowania,
- wydawanie decyzji zatwierdzających projekty prac geologicznych, które nie wymagają uzyskania koncesji,
- wydawanie decyzji zatwierdzających dokumentację geologiczną oraz gromadzenie informacji uzyskiwanych w wyniku prowadzonych prac geologicznych,
- wyrażanie zgody na przeniesienie przez przedsiębiorcę przysługujących mu praw do informacji uzyskanych w wyniku prowadzonych prac geologicznych,
- kontrole dotyczące naliczania opłat przy wydobywaniu kopalin,
- wydawanie decyzji określających wysokość należnych opłat eksploatacyjnych,
- prowadzenie rejestru wykonanych prac geologicznych (przyjmowanie dokumentacji geologicznej, hydrogeologicznej i geologiczno-inżynierskich),
- prowadzenie spraw dotyczących zatwierdzania projektów zagospodarowania złóż kopalin pospolitych,
- opiniowanie projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego – jako organ administracji geologicznej w zakresie udokumentowanych złóż kopalin i wód podziemnych oraz w zakresie terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych,
- zatwierdzanie programów gospodarki odpadami wydobywczymi (Ustawa o odpadach wydobywczych),
- wydawanie zezwoleń na prowadzenie obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych (Ustawa o odpadach wydobywczych).

3.7 GLEBY

Gleba jest naturalnym tworem wierzchniej warstwy skorupy ziemskiej, powstałym ze zwietrzeliny skalnej w wyniku oddziaływania na nią zmieniających się w czasie zespołów organizmów żywych i czynników klimatycznych w określonych warunkach rzeźby terenu. Na obszarach zasiedlonych przez człowieka ważnym czynnikiem modyfikującym kształtowanie się gleb był i jest wpływ działalności ludzkiej, np. pasterskiej, rolniczej, urbanizacyjnej, przemysłowej.

3.7.1 KLASYFIKACJA GRUNTÓW ROLNYCH I GRUNTÓW ORNYCH

Grunty rolne to pojęcie występujące w Ustawie o ochronie gruntów rolnych i leśnych z 3 lutego 1995 roku[31]. Gruntami rolnymi są grunty:

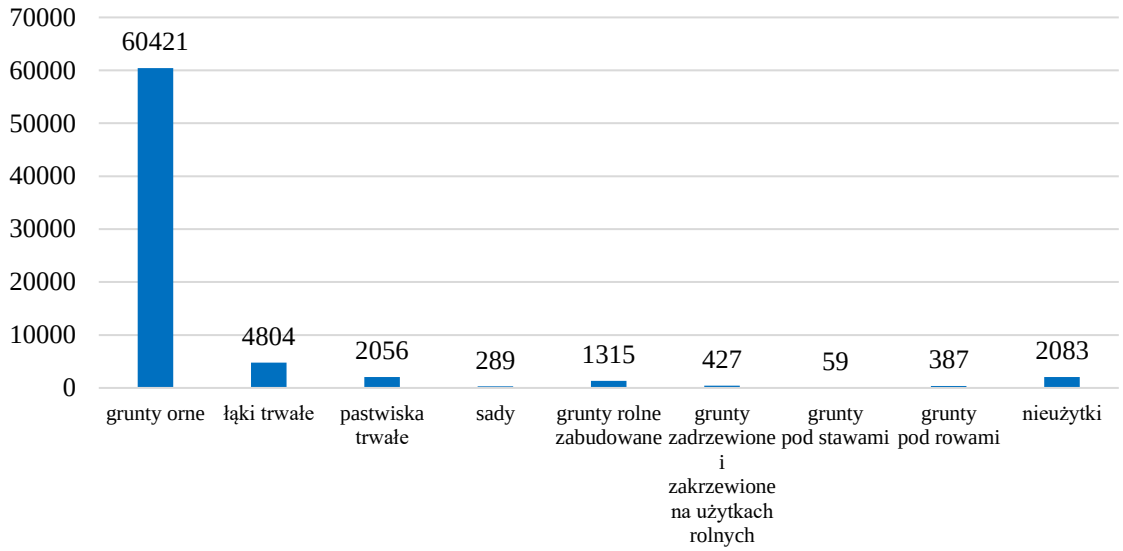
a) określone w ewidencji gruntów jako użytki rolne,
b) pod stawami rybnymi i innymi zbiornikami wodnymi, służącymi wyłącznie dla potrzeb rolnictwa,
c) pod budynkami, budowlami i urządzeniami wchodzące w skład biogazowni rolniczej spełniającej warunki określone w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 13 lipca 2023 r. o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie biogazowni rolniczych, a także ich funkcjonowaniu (Dz. U. poz. 1597), a także grunty położone między tymi budynkami, budowlami i urządzeniami lub w bezpośrednim ich sąsiedztwie, tworzące zorganizowaną całość gospodarczą, w tym zajęte pod dojazdy, place składowe, postojowe i manewrowe, śmietniki, miejsca magazynowania odpadów i ogrodzenia, o ile ich łączna powierzchnia nie jest większa niż 1 ha i wchodzą one w skład gospodarstwa rolnego,
d) pod budynkami i urządzeniami służącymi bezpośrednio do produkcji rolniczej uznanej za dział specjalny, stosownie do przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych i podatku dochodowym od osób prawnych,
e) parków wiejskich oraz pod zadrzewieniami i zakrzewieniami śródpolnymi, w tym również pod pasami przeciwwietrznymi i urządzeniami przeciwerozyjnymi,
f) rodzinnych ogrodów działkowych i ogrodów botanicznych,
g) pod urządzeniami: melioracji wodnych, przeciwpowodziowych i przeciwpożarowych, zaopatrzenia rolnictwa w wodę, kanalizacji oraz utylizacji ścieków i odpadów dla potrzeb rolnictwa i mieszkańców wsi,
h) zrekultywowane dla potrzeb rolnictwa,
i) torfowisk i oczek wodnych,
j) pod drogami dojazdowymi do gruntów rolnych

Ich ochrona polega na:

1) ograniczaniu przeznaczania ich na cele nierolnicze lub nieleśne,
2) zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych oraz szkodom w produkcji rolniczej, powstającym wskutek działalności nierolniczej i ruchów masowych ziemi,
3) rekultywacji i zagospodarowaniu gruntów na cele rolnicze,
4) zachowaniu torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych,
5) ograniczaniu zmian naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi

Powiatowy wykaz użytków rolnych oraz lasów z podziałem na klasy bonitacyjne oraz grupy rejestrowe wg stanu na dzień 1 stycznia 2025 roku wskazuje, że powierzchnia ewidencyjna gruntów rolnych w powiecie żnińskim wynosi 71 841 ha, w tym powierzchnia gruntów ornych to 60 421 ha, łąk trwałych jest 4 804 ha, pastwisk trwałych – 2 056 ha, sadów – 289 ha, gruntów rolnych zabudowanych – 1 315 ha, gruntów zadrzewionych i zakrzewionych na użytkach rolnych – 427 ha, gruntów pod stawami – 59 ha, gruntów pod rowami – 387 ha i nieużytków – 2 083 ha (wykres 12).

[31] https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu19950160078

Wykres 12 Podział gruntów rolnych (w ha) w powiecie żnińskim wg stanu na 1 stycznia 2025 roku
Źródło: Powiatowy wykaz użytków rolnych oraz lasów z podziałem na klasy bonitacyjne oraz grupy rejestrowe wg stanu na dzień 1 stycznia 2025 roku, opracowanie własne

Najistotniejszą część gruntów rolnych w powiecie żnińskim stanowią grunty orne (blisko 85% gruntów rolnych), czyli ziemie rolnicze przeznaczone pod uprawę roślin, takie jak pola uprawne, sady, ogrody, plantacje, czy ugory, które są dostępne dla produkcji roślinnej.

Bonitacja gleb gruntów ornych opiera się przede wszystkim na terenowych badaniach odkrywek glebowych, ze szczególnym uwzględnieniem takich cech morfologicznych i właściwości gleby, jak jej położenie, budowa profilu (gibkość gleby i poziomu próchniczego), barwa, struktura, skład granulometryczny poszczególnych poziomów, przepuszczalność, stosunki wodne, odczyn, zawartość wapnia w przeliczeniu na tlenek lub węglan wapnia i inne. Uzupełniającymi czynnikami bonitacji są właściwości fizjograficzne otoczenia profilu glebowego i warunki uprawy. Gleby klasy I (gleby orne najlepsze) występują zawsze w dobrych warunkach fizjograficznych, to jest na równinach lub na bardzo małych pochyłościach. Są zasobne we wszystkie składniki pokarmowe roślin, mają dobrą naturalną strukturę, nawet na znacznej głębokości, są łatwe do uprawy, ciepłe czynne, przepuszczalne i przewiewne, ale przy tym dostatecznie wilgotne, natomiast gleby klasy VI (gleby orne najsłabsze) są słabe, wadliwe i zawodne, a plony uprawianych na nich roślin są bardzo niskie i niepewne.

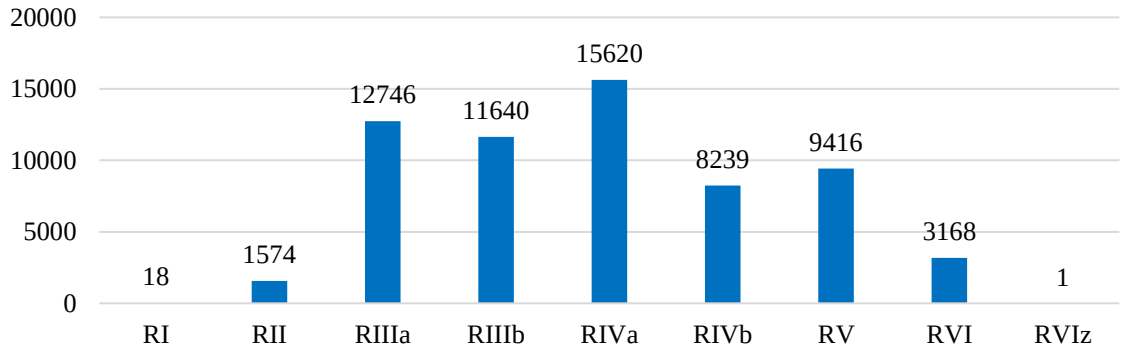
Według stanu na 1 stycznia 2025 roku w powiecie żnińskim dominują gleby orne średniej jakości, lepsze (klasa IVa), ale duży udział stanowią również gleby orne dobre (klasa IIIa) i gleby orne średnio dobre (klasa IIIb) [tabela 29, wykres 13]. Gleby te są zaliczane do gruntów o wysokiej kulturze rolnej. Posiadają dobrze wykształcony poziom próchniczny (często o miąższości ok. 30 cm) o ciemnej barwie. Są przewiewne i przepuszczalne, jednak w przeciwieństwie do klas wyższych, ich plonowanie jest w większym stopniu uzależnione od opadów atmosferycznych. W lata bardzo suche mogą dawać nieco niższe plony. To dobre i bardzo dobre gleby pszenno-buraczane. Udają się na nich prawie wszystkie rośliny uprawne: pszenica ozima i jara, buraki cukrowe, rzepak, koniczyna czerwona oraz drzewa owocowe.

Tabela 29. Podział gruntów ornych w powiecie żnińskim

Klasa gruntu ornego		Powierzchnia w ha	% udział
RI	Klasa I – gleby orne najlepsze	18	0,03%
RII	Klasa II – gleby orne bardzo dobre	1 574	2,52%
RIIIa	Klasa IIIa – gleby orne dobre	12 746	20,42%
RIIIb	Klasa IIIb – gleby orne średnio dobre	11 640	18,65%
RIVa	Klasa IVa – gleby orne średniej jakości, lepsze	15 620	25,02%
RIVb	Klasa IVb – gleby orne średniej jakości, gorsze	8 239	13,20%

Klasa gruntu ornego		Powierzchnia w ha	% udział
RV	Klasa V – gleby orne słabe	9 416	15,08%
RVI	Klasa VI – gleby orne najsłabsze	3 168	5,08%
RVIz	gleby orne najsłabsze, trwale za suche lub za mokre	1	0,00%

Źródło: Powiatowy wykaz użytków rolnych oraz lasów z podziałem na klasy bonitacyjne oraz grupy rejestrowe wg stanu na dzień 1 stycznia 2025 roku, opracowanie własne

Wykres 13 Podział gruntów ornych w powiecie żnińskim (w ha)

Źródło: Powiatowy wykaz użytków rolnych oraz lasów z podziałem na klasy bonitacyjne oraz grupy rejestrowe wg stanu na dzień 1 stycznia 2025 roku, opracowanie własne

3.7.2 JAKOŚĆ GLEB NA PODSTAWIE BADAŃ Z LAT 2023-2024

Na zlecenie klientów Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza (OSChR) w Bydgoszczy prowadzi na terenie powiatu żnińskiego bezpośrednie badania gleb rolniczych m.in. na zawartość makroelementów, odczynu pH czy potrzeb wapnowania. Głównym celem prowadzonych analiz jest ocena stanu chemicznego i fizycznego gleb, co pozwala na identyfikację potencjalnych zagrożeń dla środowiska oraz określenie ich przydatności rolniczej. Gromadzone dane umożliwiają śledzenie trendów zmian jakości gleb w perspektywie długoterminowej, co jest fundamentem do podejmowania świadomych decyzji w zakresie planowania przestrzennego, praktyk rolnych oraz działań ochronnych.

Wiedza o stanie gleb jest kluczowa dla zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego, ochrony bioróżnorodności oraz minimalizacji negatywnego wpływu antropogenicznego na środowisko naturalne. Wyniki prezentowanych badań stanowią zatem istotne źródło informacji dla lokalnych władz, rolników, przedsiębiorców oraz wszystkich zainteresowanych stanem środowiska w regionie.

W tabeli 30 przedstawiono wyniki badań odczynu gleb oraz zasobności w makroelementy na podstawie próbek pobranych w latach 2023-2024. Łącznie pobrano i przebadano ponad 2 tys. próbek z 204 gospodarstw z terenu powiatu, a przebadana powierzchnia użytków rolnych wyniosła 6 143,14 ha. Wyniki dotyczą w przeważającej części (blisko 90%) gleb o lekkiej i średniej kategorii agronomicznej. Gleby o lekkiej kategorii agronomicznej są z natury bardziej podatne na suszę ze względu na ich niską zdolność do retencji wody, szybkie nagrzewanie i przyspieszone parowanie. Z kolei gleby średniej kategorii zawierają zrównoważoną ilość piasku, pyłu i części spławialnych (iłu). Posiadają dobrą strukturę gruzełkowatą, która pozwala na optymalne magazynowanie wody przy jednoczesnym zachowaniu dopływu powietrza do korzeni. Są bardzo produktywne.

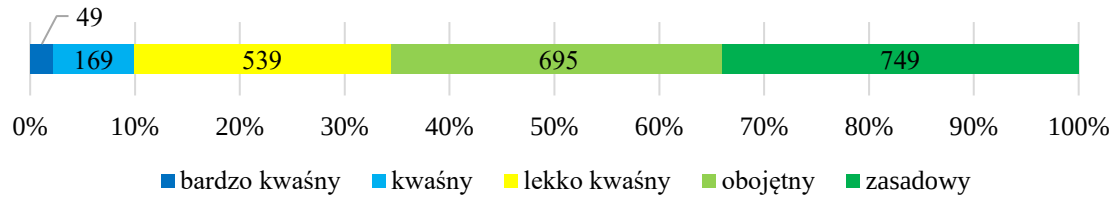
Tabela 30. Zestawienie wyników badań gleb z terenu powiatu żnińskiego z lat 2023-2024

L.p.	Oceniana kategoria		Liczba próbek			Procentowy udział
			2023 rok	2024 rok	Łącznie	
1.	kategoria agronomiczna gleby	bardzo lekka	89	63	152	6,91%
		lekka	525	386	911	41,39%
		średnia	422	605	1027	46,66%

L.p.	Oceniana kategoria		Liczba próbek			Procentowy udział
			2023 rok	2024 rok	Łącznie	
		ciężka	37	21	58	2,64%
		organiczna	37	16	53	2,41%
2.	odczyn (pH)	bardzo kwaśny	27	22	49	2,23%
		kwaśny	105	64	169	7,68%
		lekko kwaśny	256	283	539	24,49%
		obojętny	303	392	695	31,58%
		zasadowy	419	330	749	34,03%
3.	wapnowanie	konieczne	35	20	55	2,50%
		potrzebne	46	37	83	3,77%
		wskazane	83	74	157	7,13%
		ograniczone	109	127	236	10,72%
		zbędne	837	833	1670	75,87%
4.	fosfor	bardzo niska	44	27	71	3,28%
		niska	136	157	293	13,53%
		średnia	250	244	494	22,81%
		wysoka	247	284	531	24,52%
		bardzo wysoka	401	376	777	35,87%
5.	potas	bardzo niska	53	45	98	4,52%
		niska	149	148	297	13,71%
		średnia	351	286	637	29,41%
		wysoka	220	237	457	21,10%
		bardzo wysoka	305	372	677	31,26%
6.	magnez	bardzo niska	23	29	52	2,40%
		niska	133	163	296	13,67%
		średnia	360	307	667	30,79%
		wysoka	288	308	596	27,52%
		bardzo wysoka	274	281	555	25,62%

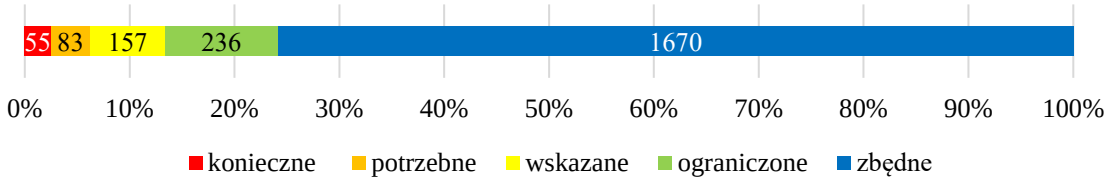
Źródło: Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Bydgoszczy

Wśród badanych próbek na obszarze powiatu dominują gleby o odczynie obojętnym oraz zasadowym – wykres 14. Stanowiły one ok. 2/3 wszystkich próbek. Znajomość odczynu pH gleby jest kluczowa dla właściwego nawożenia i doboru roślin, ponieważ większość roślin uprawnych najlepiej rośnie na glebach o odczynie lekko kwaśnym do obojętnego (pH 6,0-7,2).

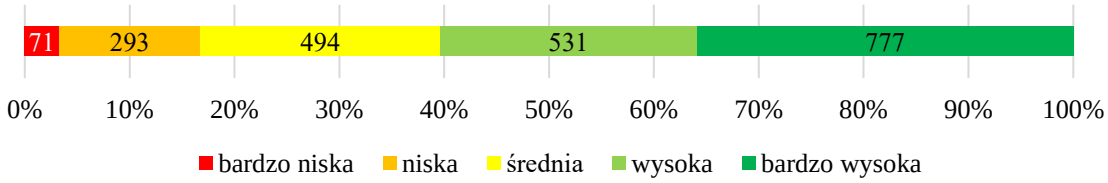
Wykres 14 Odczyn pH zbadanych w latach 2023-2024 gleb
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OSChR w Bydgoszczy

Wyniki dotyczące konieczności wapnowania wskazały, że na przeważającym areale zbadanych gleb zabieg ten jest zbędny – wykres 15.

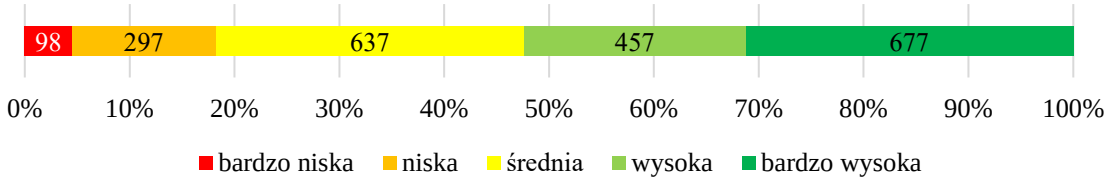
Wykres 15 Wyniki dotyczące potrzeby wapnowania
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OSChR w Bydgoszczy

Jeśli chodzi o zasobność w fosfor, to przeważają gleby wysoko i bardzo wysoko zasobne w ten makroelement – wykres 16.

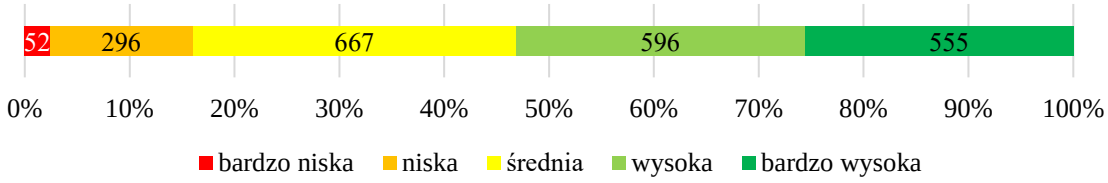
Wykres 16 Zasobność zbadanych gleb w fosfor
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OSChR w Bydgoszczy

Zasobność gleb w potas prezentuje wykres 17. Podobnie jak w przypadku zasobności badanych gleb w fosfor, przeważają gleby wysoko i bardzo wysoko zasobne w ten makroelement.

Wykres 17 Zasobność badanych gleb w potas
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OSChR w Bydgoszczy

Ostatnią ocenianą kategorią była zasobność badanych gleb w magnez. Zgodnie z wynikami zaprezentowanymi na wykresie 18 jest ona na zbliżonym poziomie co fosfor i potas, czyli jest wysoka.

Wykres 18 Zasobność badanych gleb w magnez
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OSChR w Bydgoszczy

Podsumowując przedstawione informacje należy wskazać, że zbadane na terenie powiatu żnińskiego w latach 2023-2024 gleby charakteryzowały się dobrymi parametrami i wysoką wartością produkcyjną.

3.7.3 ZAGROŻENIA I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEB

Jednym z możliwych zagrożeń powierzchni ziemi są osuwiska, które należą do najniebezpieczniejszych i najczęściej występujących geozagrożeń na terenie Polski. Powodują zniszczenia w infrastrukturze, uprawach, drzewostanie oraz ogólną degradację terenów objętych ruchami masowymi ziemi. Osuwiska co roku przynoszą ogromne straty, ale przede wszystkim zagrażają bytowi, a nawet życiu mieszkańców. Na terenie powiatu żnińskiego obecnie nie stwierdzono występowania obszarów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których ruchy te występują.

Duże zagrożenie dla gleb i wód gruntowych mogą stanowić także mogilniki, które to są rodzajem składowiska dla najbardziej niebezpiecznych substancji. Stanowią one miejsce wyznaczone do stałego przechowywania nierozkładalnych odpadów trujących lub promieniotwórczych, przeterminowanych środków ochrony roślin, środków farmaceutycznych, skażonych opakowań itp., zabezpieczone przed kontaktem zarówno z wodami gruntowymi, jak i atmosferą. Najczęściej mogilniki występują w postaci uszczelnionych betonowych magazynów. Mogilniki wykorzystywane do deponowania przeterminowanych środków ochrony roślin stanowią zdecydowaną większość tego typu obiektów w Polsce i najczęściej nie były one skonstruowane w sposób uniemożliwiający kontakt chemikaliów ze środowiskiem. Na omawianym obszarze nie ma aktywnych mogilników.

Kolejnym zagrożeniem mogą być historyczne zanieczyszczenia powierzchni ziemi. Zgodnie z art. 5a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska historyczne przez zanieczyszczenie powierzchni ziemi rozumie się to zanieczyszczenie powierzchni ziemi, które zaistniało przed dniem 30 kwietnia 2007 r. lub wynika z działalności, która została zakończona przed dniem 30 kwietnia 2007 r.; rozumie się przez to także szkodę w środowisku w powierzchni ziemi w rozumieniu art. 6 pkt 11 lit. c ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2020 r. poz. 2187), która została spowodowana przez emisję lub zdarzenie, od którego upłynęło więcej niż 30 lat. Obecnie na terenie powiatu żnińskiego nie zidentyfikowano potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, wobec czego nie prowadzony jest wykaz potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi.

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska, na podstawie art. 26a ust. 1 ustawy o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie, prowadzi także rejestr bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku i szkód w środowisku. Rejestr jest prowadzony przy użyciu systemu teleinformatycznego. Szkodą w środowisku jest negatywna, mierzalna zmiana stanu lub funkcji elementów przyrodniczych, oceniana w stosunku do stanu początkowego, która została spowodowana bezpośrednio lub pośrednio przez działalność podmiotu korzystającego ze środowiska. Określa to ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie, która reguluje także zasady odpowiedzialności za zapobieganie szkodom w środowisku i naprawę szkód w środowisku. Jeśli wystąpi bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku, istnieje obowiązek niezwłocznego podjęcia działań zapobiegawczych. Z kolei w przypadku wystąpienia szkody w środowisku, podmiot korzystający ze środowiska jest obowiązany do podjęcia działań zmierzających do ograniczenia szkody, zapobieżenia kolejnym szkodom i negatywnym dla zdrowia ludzi skutkom. Dotyczy to natychmiastowej kontroli, powstrzymania, usunięcia lub ograniczenia zanieczyszczeń albo innych szkodliwych czynników, a także podjęcia działań naprawczych. Zgodnie z geoserwisem prowadzonym przez Generalną Dyrekcję Ochrony Środowiska[32] w powiecie żnińskim zlokalizowane są dwa takie miejsca: oba w Janowcu Wielkopolskim. Pierwszy z nich zlokalizowany jest przy ul. Nowej[33] (dz. ew. nr 548/5; substancje zanieczyszczające: benzo(ghi)perylen, suma wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych, fenantren, ksyleny, fluoranten, toluen, benzo(a)piren, styren; status: postępowanie zawieszone). Drugie takie miejsce zlokalizowane jest przy ulicy Gnieźnieńskiej (dz. ew. nr 588/1; status: zakończone postępowanie administracyjne).

Duży problem środowiskowy mogą stanowić również nielegalne wysypiska śmieci i składowiska odpadów w miejscach do tego nieprzeznaczonych. Ich występowanie wiąże się z ryzykiem skażenia gleby

[32] https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/?usedesktop=true

[33] opis problemu w następnych akapitach

oraz wód gruntowych i powierzchniowych. Dodatkowo, na takie dzikie wysypisko/składowisko odpadów często trafiają odpady niebezpieczne, które stanowią największe zagrożenie dla naturalnego stanu gleby oraz dla ekosystemu wodnego, występującego na obszarze ich składowania lub w ich bliskim sąsiedztwie.

Od 2013 r. Powiat Żniński boryka się z problemem porzucenia na drodze przestępczej odpadów niebezpiecznych w prywatnym magazynie na terenie Janowca Wielkopolskiego przy ul. Nowej [34]. Po przeprowadzeniu postępowania na drodze administracyjnej, skutkującym cofnięciem zezwolenia na zbieranie odpadów, sprawę zgłoszono do organów ścigania. W świetle prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego we Włocławku ustalono sprawców czynów zabronionych (porzucenia odpadów) i właścicieli odpadów, wobec których orzeczono wyroki w postaci kar pozbawienia wolności i grzywien. W związku z zakończonym postępowaniem karnym i ustaleniem sprawców czynów zabronionych i właścicieli odpadów, to od nich winno się egzekwować usunięcie odpadów, niestety do chwili obecnej nie udało się zobowiązać sprawców do skutecznego usunięcia odpadów i skutków prowadzonej działalności objętej cofniętym zezwoleniem. Równolegle do prowadzonych działań, Powiat Żniński podejmuje próby usunięcia zdeponowanych odpadów. Z uwagi na fakt, że nie dysponuje zabezpieczonymi w budżecie środkami finansowymi w tak dużym wymiarze (szacunkowy koszt usunięcia odpadów niebezpiecznych nagromadzonych przez ww. podmiot określa się aktualnie na ok. 10 mln złotych) podejmowane są próby pozyskania zewnętrznych środków finansowych. W 2024 roku złożono m.in. wniosek do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach pilotażowego programu usuwania odpadów niebezpiecznych o dofinansowanie do zadania polegającego na likwidacji porzuconych odpadów przy ul. Nowej w Janowcu Wielkopolskim. Niestety ze względu na brak możliwości prawnych na uruchomienie środków z rezerwy celowej budżetu państwa przewidzianych w 2024 r. program pilotażowy nie został uruchomiony. Kolejną próbą pozyskania finansowania zewnętrznego była możliwość pozyskania środków finansowych na usunięcie odpadów z rezerwy celowej budżetu państwa poprzez Wojewodę, który może wystąpić o środki z rezerwy celowej dla jednostek samorządu terytorialnego na usuwanie porzuconych odpadów do Ministerstwa Finansów. Powiat Żniński przekazał fiszkę zgłoszeniową do dofinansowania ze środków z rezerwy celowej budżetu państwa wraz z niezbędnymi dokumentami. Fiszka zgłoszeniowa dotyczy zadania pn. „Usunięcie i unieszkodliwienie porzuconych na drodze przestępczej i nielegalnie zdeponowanych odpadów niebezpiecznych w Janowcu Wlkp. przy ul. Nowej (budynek magazynowy)”. Pozytywnie oceniony w 2025 roku wniosek dotyczący tej sprawy został przekazany do Ministerstwa Klimatu i Środowiska celem podjęcia decyzji o dofinansowaniu likwidacji odpadów zgromadzonych przy ul. Nowej w Janowcu Wlkp.

Poza omówionym wyżej problemem nielegalnie zdeponowanych odpadów przy ul. Nowej w Janowcu Wielkopolskim, nielegalne składowanie odpadów w gminach powiatu żnińskiego nie jest dużym problemem środowiskowym, niemniej jednak należy na bieżąco identyfikować i likwidować nielegalne wysypiska śmieci oraz składowiska odpadów jak najszybciej od ich powstania.

3.7.4 ANALIZA SWOT

W tabeli 31 zawarto podsumowanie stanu, jakości i zagrożeń gleb na omawianym terenie w postaci analizy SWOT.

[34] miejsce wskazane w rejestrze bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku i szkód w środowisku prowadzonym przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska

Tabela 31. Analiza SWOT – gleby

	MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
CZYNNIKI WEWNĘTRZNE	• wysoka jakość i wartość produkcyjna gleb w powiecie żnińskim, • brak aktywnych mogilników, • brak aktywnych osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi, • brak historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, • prowadzenie monitoringu jakości gleb	• obecność zinwentaryzowanych miejsc szkód i bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku, • zdeponowane przy ulicy Nowej w Janowcu Wielkopolskim odpady niebezpieczne
	SZANSE	**ZAGROŻENIA**
CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE	• dalsze prowadzenie badań jakości gleb, co daje rolnikom informację na temat stanu gleb i możliwości polepszenia warunków gospodarowania na nich, • wsparcie dla ekologicznych gospodarstw rolnych	• zmniejszenie produkcji rolniczej na skutek zmian klimatu (przede wszystkim susze), • presja urbanizacyjna i gospodarcza, • stosowanie zbyt dużej ilości nawozów sztucznych

Źródło: opracowanie własne

3.7.5 PODSUMOWANIE – KIERUNKI ROZWOJU I ZAGADNIENIA HORYZONTALNE

Zmiany klimatu wpływają na rolnictwo i gleby w sposób bezpośredni i pośredni. Wpływ bezpośredni wyraża się przez zmianę warunków atmosferycznych dla produktywności upraw, między innymi przez zmianę warunków termicznych, sum opadu atmosferycznego, częstości i intensywności zjawisk ekstremalnych. Ze zmianą klimatu zmieniają się również czynniki pośrednio decydujące o plonowaniu roślin, takie jak wymagania roślin dotyczące uprawy i nawożenia, występowanie i nasilenie chorób i szkodników roślin uprawnych. Zmienia również się oddziaływanie rolnictwa na środowisko (np. czynniki erozyjne, degradacja materii organicznej w glebie). Na zmianę produktywności upraw ma też wpływ wzrost koncentracji dwutlenku węgla w atmosferze oraz ozonu w dolnej warstwie atmosfery.

Degradacja chemiczna gleb wiąże się przede wszystkim z intensywną gospodarką rolną, nieuregulowaną gospodarką wodno-ściekową, zanieczyszczeniami związanymi z silnie rozwijającym się transportem drogowym i rozwijającą się działalnością gospodarczą w szerokim tego słowa znaczeniu. Zanieczyszczenia występują lokalnie wokół lub wzdłuż źródeł emisji. Zmniejszenie stopnia zagrożenia zanieczyszczenia chemicznego uzyskać można między innymi poprzez:

- uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej,
- właściwą gospodarkę przestrzenną (m.in. odpowiednie zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego),
- przestrzeganie przepisów w zakresie ochrony środowiska przez inwestorów prowadzących działalność gospodarczą,
- wprowadzanie pasów zieleni izolacyjnej wzdłuż ciągów komunikacji.

W ostatnim czasie uwydatniły się także problemy z niedoborem wody w okresie wegetacji roślin, co w konsekwencji powoduje degradacje gleb wskutek przesuszenia. Konieczne jest podjęcie stosownych kroków w celu przeciwdziałania skutkom suszy poprzez modernizację budowli hydrotechnicznych na ciekach i budowie nowych zbiorników retencyjnych dla celów rolniczych. Konieczny jest także dalszy rozwój

także tzw. małej retencji wodnej. Zasadny jest również monitoring gleby w celu konieczności oszacowania skali ograniczenia spływu ładunków zanieczyszczających wody gruntowe i zbiorniki wodne (działalność OSChR w Bydgoszczy i Państwowy Monitoring Środowiska).

Kompetencje i zadania Powiatu Żnińskiego w zakresie ochrony gruntów rolnych to m.in.:

- prowadzenie postępowań w sprawach o wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej,
- uzgadnianie projektów decyzji o warunkach zabudowy w zakresie zgodności z przepisami ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych,
- prowadzenie spraw związanych z rekultywacją i zagospodarowaniem gruntów zdewastowanych lub zdegradowanych,
- prowadzenie sprawozdawczości z zakresu objętego ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych,
- inicjowanie działań na rzecz rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa,
- współpraca z instytucjami, organizacjami działającymi w obszarze wsi i rolnictwa w zakresie spraw związanych z rozwojem obszarów wiejskich i rolnictwem,
- wspieranie inicjatyw organizacji pozarządowych działających w obszarze wsi,
- organizacja, współorganizacja i inicjowanie szkoleń, spotkań i konkursów skierowanych do mieszkańców obszarów wiejskich i samorządów gminnych, których tematem będzie szeroko rozumiany rozwój obszarów wiejskich i rolnictwa.

3.8 GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW

3.8.1 GOSPODAROWANIE ODPADAMI KOMUNALNYMI W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU

Z dniem 1 lipca 2013 roku przestał obowiązywać system indywidualnego zawierania umów właściciela nieruchomości z odbiorcą odpadów, w zamian właściciel nieruchomości ma obowiązek złożyć deklarację o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami. Obecnie mieszkańcy poszczególnych gmin zobowiązani są do ponoszenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi (tzw. „opłaty śmieciowej"), natomiast gminy gospodarują środkami z pobieranych od mieszkańców opłat za odpady, egzekwując jednocześnie od wybranej w drodze przetargu firmy jakość usług. W 2019 roku z kolei został ustawowo zniesiony obowiązek przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania w danym regionie gospodarki odpadami, które zostały określone w uchwale Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Oznacza to, że wskazane odpady komunalne mogą być przekazywane do instalacji na obszarze całego kraju, a nie tylko w wyznaczonym regionie. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne mogą być przetwarzane wyłącznie w instalacjach komunalnych. Wykaz takich instalacji dla danego regionu określa Marszałek Województwa, prowadząc listę funkcjonujących obiektów spełniających wymagania techniczne i środowiskowe. Na terenie powiatu żnińskiego instalacjami komunalnymi są:

a) instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielania z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku oraz
b) instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych.

Instalacje zlokalizowane są w Wawrzynkach i zarządzane są przez NOVAGO Żnin Sp. z o.o.

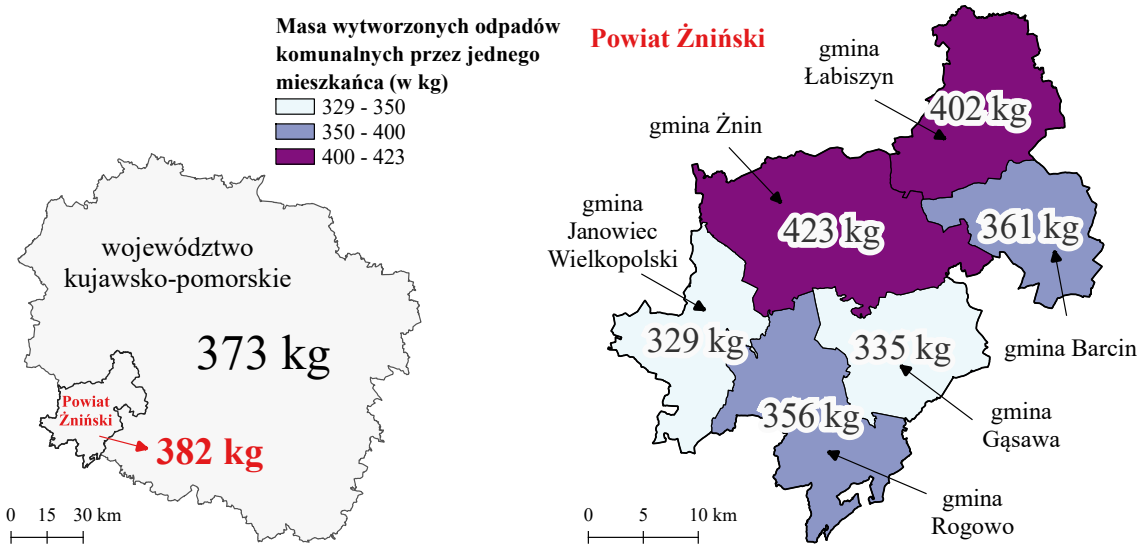
Na terenie wszystkich gmin powiatu żnińskiego prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów według następującego podziału: niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne, bioodpady, papier, tworzywa sztuczne, metale, odpady opakowaniowe wielomateriałowe, szkło, tekstylia (od 2025 roku).

Infrastruktura techniczna gospodarki odpadami w powiecie żnińskim opiera się na instalacji komunalnej w Wawrzynkach, która pełni rolę regionalnego centrum przetwarzania odpadów zmieszanych.

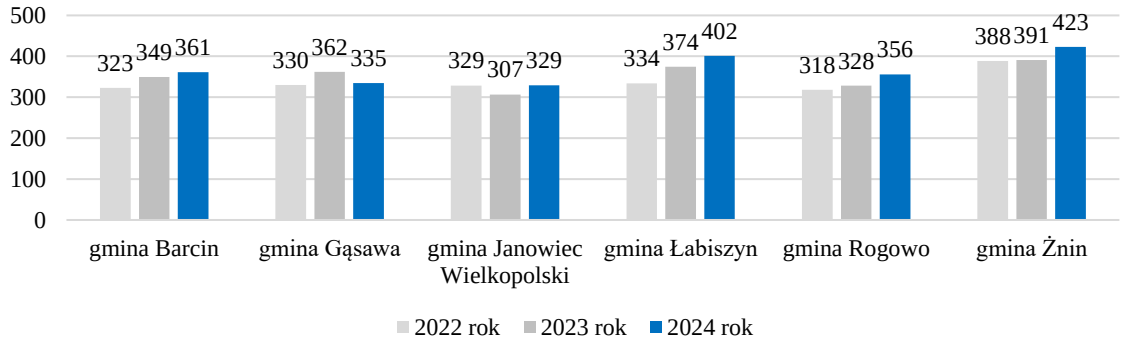
System ten jest wspierany przez sieć sześciu Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) zlokalizowanych w każdej gminie powiatu, co zapewnia pełną dostępność do właściwego zagospodarowania wszystkich frakcji odpadów. W gminie Żnin PSZOK zlokalizowany jest przy ul. Jasnej 2a. W gminie Gąsawa PSZOK mieści się miejscowości Łysinin. Mieszkańcy gminy Janowiec Wielkopolski mają z kolei możliwość skorzystania z PSZOK-u zlokalizowanego przy ul. Strzeleckiej w Janowcu Wielkopolskim. W gminie Barcin PSZOK zlokalizowany jest w miejscowości Barcin Wieś, a w gminie Łabiszyn przy ul. Przemysłowej w Łabiszynie (przy oczyszczalni ścieków). W gminie Rogowo PSZOK również mieści się przy oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w Rogowie przy ul. Jeziornej. W PSZOK-ach mieszkańcy mogą bezpłatnie oddać odpady m.in. wielkogabarytowe, budowlane, świetlówki, chemikalia, odpady zielone, papier i tekturę czy przeterminowane leki oraz baterie. Na terenie gmin funkcjonują także systemy odbierania takich odpadów jak: odpady wielkogabarytowe (w tym m.in. opony, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny w formie zbiórek objazdowych), przeterminowane leki (np. pojemniki dostępne aptekach), zużyte baterie (np. pojemniki w Urzędach Gmin) czy gruz.

W powiecie żnińskim obowiązuje aktualnie kilkanaście udzielonych przez Starostę Żnińskiego pozwoleń na wytwarzanie odpadów, m.in. dla Köhler Bovenkamp Żnin, Pałuckie Centrum Zdrowia Sp. z o.o. w Żninie, Frigo Logistics Żnin, Novago Wawrzynki, Masfalt Bielawy, zakładów naprawczych pojazdów mechanicznych, zakładów betoniarskich (Polbruk S.A. w Bielawach), Nordkalk Wapno Spółka z o.o. Sitkówka Zakład Kujawy w Bielawach (d. Trzuskawica Bielawy), zakładów masarskich.

Średnio, każdy mieszkaniec powiatu wytwarza około ponad 382 kg odpadów komunalnych – dane GUS za 2024 rok. Jest to wartość nieznacznie wyższa od średniej dla województwa kujawsko-pomorskiego (373 kg). Statystycznie najwięcej odpadów komunalnych wytwarza mieszkaniec gminy Żnin (ok. 420 kg), a najmniej mieszkaniec gminy Janowiec Wielkopolski (ok. 330 kg). Dane dla poszczególnych gmin przedstawiono na rysunku 24. Zauważalny jest także trend wzrostowy ilości wytwarzanych odpadów komunalnych przez 1 mieszkańca w poszczególnych gminach – wykres 19.

Rysunek 24 Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca (w kg) w poszczególnych gminach powiatu żnińskiego (dane za 2024 rok)
Źródło: PRG, GUS, opracowanie własne

Wykres 19 Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca w kg w gminach powiatu żnińskiego w latach 2022-2024

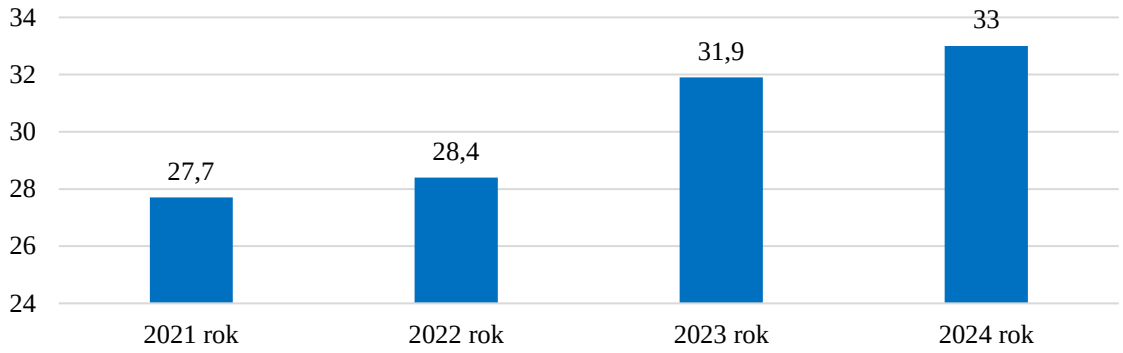
Źródło: GUS, opracowanie własne

Ilość odpadów komunalnych wytworzonych w powiecie żnińskim w latach 2022-2024 przedstawiono w tabeli 32. Średnio jest to ok. 25 tys. ton odpadów. Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów stanowiły w 2024 roku ok. 33% i udział ten na przestrzeni ostatnich kilku lat stopniowo zwiększa się – wykres 20.

Tabela 32. Ilość odpadów komunalnych wytworzonych w powiecie żnińskim w latach 2022-2024 (w tonach)

Pochodzenie odpadów	Rodzajów odpadów		Rok			Zmiana 2022-2024
			2022 rok	2023 rok	2024 rok	
Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku	ogółem		6 721,67	7 793,51	8 497,80	+1 776,13
	w tym:	papier i tektura	585,88	652,93	815,18	+229,3
		szkło	1 314,76	1 188,76	1 042,37	-272,39
		tworzywa sztuczne	1 940,81	1 978,23	2 122,65	+181,84
		niebezpieczne	0,66	3,82	4,33	+3,67
		zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne razem	48,61	50,79	16,37	-32,24
		wielkogabarytowe	341,35	632,16	884,93	+543,58
		biodegradowalne	2 483,65	3 286,29	3 611,18	+1 127,53
		baterie i akumulatory razem	0,51	0,53	0,79	+0,28
		zmieszane odpady opakowaniowe	5,44	0,00	0,00	-5,44
		baterie i akumulatory niebezpieczne	0,00	0,06	0,00	0,00
		zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne - niebezpieczne	15,36	16,98	0,41	-14,95
Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku	ogółem powiat żniński		16 962,06	16 649,75	17 221,39	+259,33
Odpady komunalne wytworzone w ciągu roku	ogółem powiat żniński		23 683,73	24 443,26	25 719,19	+2 035,46

Źródło: GUS, opracowanie własne

Wykres 20 Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów (w %) w powiecie żnińskim w latach 2021-2024

Źródło: GUS, opracowanie własne

Od wejścia w życie nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi gminy powiatu znińskiego systematycznie prowadzą kampanie informacyjne dotyczące zasad funkcjonowania systemu, segregacji odpadów czy harmonogramu wywozu odpadów. Informacje o realizowanych zadaniach zawarto w rozdziale 4 EDUKACJA EKOLOGICZNA.

3.8.2 WERYFIKACJA SYSTEMÓW GOSPODAROWANIA ODPADAMI KOMUNALNYMI W GMINACH POWIATU ŻNIŃSKIEGO W LATACH 2023-2024

W ramach weryfikacji systemu gospodarowania odpadami gminy mają obowiązek dokonać corocznej analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi, m.in. w celu ustalenia osiągniętych poziomów recyklingu i ograniczania masy odpadów komunalnych. Osiągnięcie wymaganych prawem wskaźników świadczy o odpowiednim wdrożeniu i realizacji obowiązków w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi.

W dniu 31 grudnia 2020 roku weszła w życie ustawa z dnia 17 grudnia 2020 roku o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw, w której określono w art. 3b ust. 1 minimalne poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych na rok 2021 i kolejne lata. W związku z powyższym zostało uchylone dotychczas obowiązujące Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 roku w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych.

4 września 2021 roku weszło w życie Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 3 sierpnia 2021 roku w sprawie sposobu obliczania poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, które zmieniło sposób wyliczania poziomów odzysku. Zgodnie ze zmienionymi przepisami poziom ten oblicza się jako stosunek masy odpadów komunalnych przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi do masy wytworzonych odpadów komunalnych, przy czym przy obliczaniu tego poziomu nie uwzględnia się innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych. Poziomy osiągnięte w latach 2023-2024 w zawarto w tabeli 33.

Tabela 33. Osiągnięte w gminach powiatu żnińskiego poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w wysokości minimalnej dla lat 2023-2024

Poziom / gmina	Poziom minimalny dla najbliższych lat (wagowo) [%]	
	2023 rok	2024 rok
poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych – co najmniej	35%	45%
poziom osiągnięty przez gminę Janowiec Wielkopolski	22,23%	23,41%
poziom osiągnięty przez gminę Rogowo	30,34%	46,00%
poziom osiągnięty przez gminę Gąsawa	40,70%	49,62%

Poziom / gmina	Poziom minimalny dla najbliższych lat (wagowo) [%]	
	2023 rok	2024 rok
poziom osiągnięty przez gminę Żnin	29,97%	26,44%
poziom osiągnięty przez gminę Barcin	22,50%	37,29%
poziom osiągnięty przez gminę Łabiszyn	33,36%	45,77%
objaśnienia:		
	poziom został osiągnięty	
	poziom nie został osiągnięty	

Źródło: Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi gmin powiatu żnińskiego za lata 2023-2024

Zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (art. 3b ust. 2a) gminy zobowiązane są również nie przekraczać poziomu składowania. Poziom składowania oblicza się jako stosunek masy odpadów komunalnych i odpadów pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych przekazanych do składowania do masy wytworzonych odpadów komunalnych. Dla potrzeb obliczania poziomu składowania do odpadów przekazanych do składowania zalicza się również odpady poddane odzyskowi na składowisku odpadów. Wymagane prawem poziomy obowiązywać będą od 2025 roku.

Tabela 34. Osiągnięte w gminach powiatu żnińskiego w latach 2023-2024 poziomy składowania odpadów komunalnych

Poziom / gmina	Poziom maksymalny dla najbliższych lat (wagowo) [%]	
	2023 rok	2024 rok
poziom składowania odpadów komunalnych	nie obowiązuje	nie obowiązuje
poziom osiągnięty przez gminę Janowiec Wielkopolski	16,49%	17,51%
poziom osiągnięty przez gminę Rogowo	18,46%	18,68%
poziom osiągnięty przez gminę Gąsawa	15,50%	12,46%
poziom osiągnięty przez gminę Żnin	24,71%	24,79%
poziom osiągnięty przez gminę Barcin	17,53%	15,65%
poziom osiągnięty przez gminę Łabiszyn	19,24%	13,82%

Źródło: Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi gmin powiatu żnińskiego za lata 2023-2024

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017 roku w sprawie poziomów ograniczania składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji obowiązuje nadal, mimo iż określa się ten poziom jedynie do dnia 16 lipca 2020 roku (maksymalny poziom – 35%). W tej sytuacji brak jest określenia poziomów na lata kolejne, niemniej jednak sprawozdanie w systemie „Bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami" wymusza jego obliczenie. Osiągnięte w latach 2023-2024 poziomy ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w gminach powiatu żnińskiego zaprezentowano w tabeli 35.

Tabela 35. Osiągnięte w latach 2023-2024 poziomy ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania

Poziom / gmina	Poziom maksymalny dla najbliższych lat (wagowo) [%]		
	do 16 lipca 2020 r.	2023 rok	2024 rok
poziom ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania	35,0%		
poziom osiągnięty przez gminę Janowiec Wielkopolski		0,00%	0,00%
poziom osiągnięty przez gminę Rogowo		0,00%	1,29%

Poziom / gmina	Poziom maksymalny dla najbliższych lat (wagowo) [%]		
	do 16 lipca 2020 r.	2023 rok	2024 rok
poziom osiągnięty przez gminę Gąsawa		25,57%	2,11%
poziom osiągnięty przez gminę Żnin		8,66%	6,80%
poziom osiągnięty przez gminę Barcin		0,00%	0,45%
poziom osiągnięty przez gminę Łabiszyn		13,06%	0,66%
objaśnienia:			
	poziom został osiągnięty – od 17 lipca 2020 r., Minister właściwy do spraw klimatu nie określił, w drodze rozporządzenia poziomów, których nie należy przekroczyć w kolejnych latach		

Źródło: Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi gmin powiatu żnińskiego za lata 2023-2024

Podsumowując zebrane dane i informacje należy wskazać, że choć gminy powiatu żnińskiego w rocznych analizach stanu gospodarki odpadami podkreślają prawidłową wielopłaszczyznową działalność pomiędzy daną gminą a podmiotami odbierającymi odpady, dotrzymywanie rosnących z roku na rok poziomów recyklingu stanowi dla nich duży problem. W 2023 roku tylko gmina Gąsawa osiągnęła wymagany prawem poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, a w 2024 roku gmina Gąsawa, Rogowo oraz Łabiszyn. Nieosiągnięcie wymaganego prawem poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych może świadczyć o szeregu problemów w gminach powiatu żnińskiego związanych z gospodarowaniem odpadami komunalnymi:

- niewystarczającej edukacji i świadomości społecznej,
- braku odpowiedniej infrastruktury,
- wadach w systemie zbiórki odpadów,
- niskim poziomie kontroli i egzekwowania przepisów.

W celu poprawy sytuacji konieczne jest kompleksowe podejście, obejmujące zarówno edukację społeczeństwa, modernizację infrastruktury, jak i skuteczne egzekwowanie przepisów.

3.8.3 ODPADY INNE NIŻ KOMUNALNE

Na terenie powiatu żnińskiego wytwarzane są nie tylko odpady komunalne. Odpady inne niż komunalne wytwarzane są m.in. w rolnictwie, przetwórstwie, warsztatach czy działalności handlowo – usługowej. Odpady z działalności rolniczej takie jak: środki ochrony roślin i opakowania po nich, worki po nawozach, sznurki, folie, skrzynki, opony ciągnikowe, od przyczep i innych maszyn rolniczych, przepracowane oleje silnikowe, resztki roślin z upraw i inne odpady pochodzące z działalności rolniczej powinny zostać przekazane w ramach indywidualnych umów z podmiotami, które zajmują się ich zagospodarowaniem i posiadają stosowne zezwolenia. Część odpadów rolnicy mogą oddawać przy zakupie nowych produktów np. opakowania po środkach ochrony roślin i nawozach. Zgodnie z art. 27 ustawy o odpadach, obowiązek prawidłowego gospodarowania odpadami spoczywa na ich wytwórcy. W przypadku działalności rolniczej to rolnik, jako podmiot prowadzący gospodarstwo, jest wytwórcą odpadów powstających w wyniku jego działalności i odpowiada za ich właściwe zagospodarowanie, chyba że odrębne przepisy lub umowy o świadczenie usług (np. serwisowych) stanowią inaczej. Gminy powinny udostępniać na stronach internetowych oraz w sposób zwyczajowo przyjęty informacje o adresach punktów zbierania odpadów folii, sznurka oraz opon, powstających w gospodarstwach rolnych lub zakładów przetwarzania takich odpadów.

Pojawiającym się problemem jest także podrzucanie odpadów z demontażu samochodów (zderzaki, tapicerka, itp.). Należy zauważyć, że odpady z demontażu pojazdów nie są odpadami komunalnymi i nie wolno składować ich w kontenerach na odpady komunalne. Tego rodzaju odpady nie są odbierane w ramach opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Ustawa o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji określa zasady postępowania z pojazdami wycofanymi z eksploatacji w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz ochronę środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Właściciel pojazdu wycofanego z eksploatacji powinien przekazać go wyłącznie do przedsiębiorcy prowadzącego stację demontażu lub przedsiębiorcy prowadzącego punkt zbierania pojazdów. Przedsiębiorca prowadzący stację demontażu lub przedsiębiorca prowadzący punkt zbierania pojazdów powinien zapewniać bezpieczne dla środowiska i zdrowia ludzi przetwarzanie pojazdów wycofanych z eksploatacji i powstających z nich odpadów. Przedsiębiorca prowadzący stację demontażu lub przedsiębiorca prowadzący punkt zbierania pojazdów jest obowiązany do przyjęcia będących odpadami części samochodów osobowych z nich usuniętych. Za przyjęcie będących odpadami części samochodów osobowych z nich usuniętych w trakcie naprawy może pobrać opłatę. Co ważne, artykuł 53a wymienionej ustawy określa, że podlega karze pieniężnej od 15 000 do 500 000 zł ten, kto poza stacją demontażu dokonuje:

- usunięcia z pojazdów wycofanych z eksploatacji elementów lub substancji niebezpiecznych, w tym płynów,
- wymontowania z pojazdów wycofanych z eksploatacji przedmiotów wyposażenia lub części nadających się do ponownego użycia,
- wymontowania z pojazdów wycofanych z eksploatacji elementów nadających się do odzysku lub recyklingu.

Kary pieniężne, wymierza w drodze decyzji Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy.

Innym problemem jest ustawianie w miejscach do tego nieprzeznaczonych odpadów z demontażu lodówek, telewizorów i innego sprzętu AGD i RTV, co może wynikać z braku wiedzy właścicieli nieruchomości w zakresie możliwości pozbycia się takich odpadów w sposób prawidłowy. Stąd należy przypomnieć, że sprzęt AGD i RTV można oddać sprzedawcy podczas zakupu nowego sprzętu tego samego rodzaju, np. kupując nową lodówkę, pralkę czy telewizor, stary sprzęt sprzedawca ma obowiązek odebrać bezpłatnie (zwykle w sprzedaży internetowej dostępna jest opcja, którą można od razu zaznaczyć przy zakupie sprzętu). Małe sprzęty, żarówki, baterie itp. można oddać do niektórych dużych sklepów posiadających pojemniki do zbiórki drobnych elektroodpadów. Na rynku funkcjonują też firmy zajmujące się odbiorem sprzętu AGD i RTV, często odbiór jest świadczony bezpłatnie. Wiedzę dotyczącą możliwości oddania odpadów problemowych powinno się rozpowszechniać np. w lokalnych gazetach, na stronach internetowych czy podczas spotkań z sołtysami itp.

Od 1 stycznia 2020 r. wszystkie obowiązki ewidencyjne i sprawozdawcze w zakresie gospodarki odpadami realizowane są wyłącznie w formie elektronicznej za pośrednictwem Bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami (baza BDO), prowadzonej przez ministra właściwego do spraw klimatu. Integralną część bazy stanowi rejestr BDO, obejmujący podmioty wprowadzające produkty, produkty w opakowaniach oraz gospodarujące odpadami. System został wprowadzony, aby uszczelnić krajowy rynek odpadów, skuteczniej przeciwdziałać szarej strefie i dzikim wysypiskom oraz ułatwić monitorowanie poziomów recyklingu.

Zgodnie z Bazą danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami (BDO) (stan na styczeń 2026 r.) adres zamieszkania lub siedzibę w powiecie żnińskim posiada blisko 1 100 podmiotów wpisanych do rejestru BDO. Biorąc pod uwagę miejsce prowadzenia działalności w rejestrze BDO znajduje się 1 250 podmiotów prowadzących działalność na terenie powiatu żnińskiego. Duża liczba podmiotów objętych rejestrem BDO wymaga sprawnego nadzoru nad ewidencją i sprawozdawczością odpadów oraz dobrze zorganizowanego systemu kontroli i doradztwa środowiskowego dla przedsiębiorców. Odpowiednie wsparcie i egzekwowanie przepisów są kluczowe, aby ograniczyć ryzyko nieprawidłowego gospodarowania odpadami i zapewnić osiąganie ustawowych poziomów recyklingu i odzysku. Niewłaściwe gospodarowanie odpadami innymi niż komunalne, zwłaszcza odpadami niebezpiecznymi, stanowi jedno z najpoważniejszych zagrożeń środowiskowych. Nieodpowiednie magazynowanie, nielegalne składowanie czy nieprawidłowe unieszkodliwianie takich odpadów może prowadzić do skażenia gleby i wód oraz długotrwałych szkód zdrowotnych. Ograniczenie tego ryzyka wymaga konsekwentnego stosowania i kontroli systemu pozwoleń oraz zezwoleń w zakresie gospodarki odpadami wydawanych przez uprawnione organy (w tym Starostwo Powiatowe w Żninie).

3.8.4 WYROBY ZAWIERAJĄCE AZBEST

Na mocy ustawy z dnia 19 czerwca 1997 roku o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest[35], w 1998 roku w Polsce zakończono produkcję wyrobów zawierających azbest. Na posiadaczy wyrobów zawierających azbest nałożono obowiązek ich inwentaryzowania i przestrzegania specjalnych procedur w trakcie usuwania, transportu i ich składowania. W dniu 14 lipca 2009 roku Rada Ministrów przyjęła uchwałę pn. „Program oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009 – 2032", a następnie dnia 15 marca 2010 r. przyjęto uchwałę nr 39/2010 zmieniającą uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032". Tak długi okres obowiązywania programu został przyjęty ze względu na trwałość płyt azbestowo – cementowych i innych wyrobów zawierających azbest stosowanych w budownictwie oraz ich znaczne rozproszenie na terenie kraju. Dodatkowo czas ten wydłuża konieczność ponoszenia przez właścicieli nieruchomości, urządzeń oraz instalacji wysokich kosztów demontażu wyrobów azbestowych oraz transportu i unieszkodliwiania odpadów azbestowych, a także nieuniknionych kosztów związanych z zakupem nowych wyrobów bezazbestowych, które zastąpią usunięte wyroby.

Narzędziem do gromadzenia i przetwarzania informacji uzyskanych z inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest oraz monitorowania realizacji zadań wynikających z „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032" jest prowadzona przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii Baza Azbestowa[36]. Zgodnie z aktualnymi danymi[37] na omawianym terenie zinwentaryzowano ok. 31 947 ton wyrobów zawierających azbest – głównie w postaci falistych płyt azbestowo-cementowych stosowanych jako pokrycia dachowe. Ilość wyrobów azbestowych dotychczas usuniętych i unieszkodliwionych wynosi ok. 8 477 ton, natomiast ilość wyrobów pozostałych do usunięcia i unieszkodliwienia wynosi ok. 23 470 ton (ok. 73–74% ogółu zinwentaryzowanych wyrobów). Największa ilość tych wyrobów występuje w gminie Żnin (ok. 5,96 tys. ton), natomiast najmniejsza w gminie Barcin (ok. 2,67 tys. ton).

Wyroby zawierające azbest są sukcesywnie usuwane z terenu powiatu żnińskiego przy wsparciu środków z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu np. poprzez Program w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest (dla os. fizycznych). Wnioskodawcami programu są gminy województwa kujawsko-pomorskiego. Ostatecznymi odbiorcami są mieszkańcy i podmioty z danej gminy. W kolejnej tabeli (36) przedstawiono dane za lata 2023-2024.

Tabela 36. Realizacja Programu w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest (dla os. fizycznych) w latach 2023-2024 w gminach powiatu żnińskiego

L.p.	Kontrahent	Wielkość efektu (ilość usuniętych wyrobów zawierających azbest w Mg[38])	Dofinansowanie z WFOŚiGW (w zł)
2023 rok			
1.	gmina Barcin	24,32	34 000,00
2.	gmina Gąsawa	80,85	114 500,00
3.	gmina Janowiec Wielkopolski	78,03	145 000,00
4.	gmina Łabiszyn	68,34	150 000,00
5.	gmina Żnin	141,98	221 499,99
Łącznie 2023 rok		393,52	664 999,99
2024 rok			
1.	gmina Barcin	65,23	25 702,60

[35] tekst jednolity: Dz. U. 2020 poz. 1680 (https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20200001680)

[36] https://bazaazbestowa.gov.pl/pl/

[37] według stanu na dzień 16 marca 2026 r.

[38] pochodna jednostka masy w układzie SI (także pochodna jednostka masy w stosowanym dawniej układzie CGS) równa jednemu milionowi gramów (1 000 000 g), popularna nazwa – tona

L.p.	Kontrahent	Wielkość efektu (ilość usuniętych wyrobów zawierających azbest w Mg[38])	Dofinansowanie z WFOŚiGW (w zł)
2.	gmina Gąsawa	25,43	12 461,19
3.	gmina Gąsawa	33,96	18 884,60
4.	gmina Janowiec Wielkopolski	46,40	29 414,07
5.	gmina Janowiec Wielkopolski	25,10	19 390,00
6.	gmina Łabiszyn	69,51	39 094,65
7.	gmina Łabiszyn	62,31	42 404,00
8.	gmina Łabiszyn	99,42	73 500,00
9.	gmina Żnin	125,11	43 788,72
Łącznie 2024 rok		552,47	304 639,83

Źródło: Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu

3.8.5 SKŁADOWISKA ODPADÓW

Na terenie powiatu żnińskiego aktualnie mieści się jedno czynne składowisko odpadów – składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne przyjmujące odpady komunalne. Składowisko odpadów znajduje się w miejscowości Wawrzynki 35 i prowadzone jest przez spółkę Novago Żnin sp. z o.o. Zajmuje działki nr 177/3, 177/8, 168, 169/1, 170, 173/1 oraz 177/6. Najbliższą zabudowę mieszkaniową od składowiska odpadów stanowią: 2 km – wieś Wawrzynki na północ od składowiska, 3 km – wieś Januszkowo na południe od składowiska, 7 km – miasto Żnin na południe od składowiska. Dla instalacji Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego Decyzją z dnia 19 marca 2024 roku (znak: ŚG-I-G.7222.4.2023/MB) zmienił dotychczas obowiązujące pozwolenie zintegrowane udzielone dla instalacji – składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w m. Wawrzynki i określił w niej m.in.:

- profil produkcji i usług,
- sposób dalszego gospodarowania odpadami, z uwzględnieniem zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
- wyszczególnienie rodzajów i ilości odpadów przewidzianych do odzysku w ciągu roku,
- metody zabezpieczenia środowiska przed skutkami awarii przemysłowej i sposób powiadamiania o jej wystąpieniu (plan awaryjny),
- monitoring jakości wód podziemnych,
- monitoring wymagań ochrony przeciwpożarowej.

Na przedmiotowym obszarze nie ma czynnych składowisk odpadów inne niż komunalne.

W przeszłości, w miejscowości Zrazim w gminie Janowiec Wielkopolski, zlokalizowane było składowisko odpadów, ale zostało już zrekultywowane. Aktualnie gmina Janowiec Wielkopolski wciąż monitoruje teren. Częstotliwość poboru prób wód podziemnych to 2 razy w ciągu roku (maj i listopad). Na terenie gminy Gąsawa również znajduje się zamknięte i obecnie rekultywowane składowisko odpadów komunalnych. Zlokalizowane jest w północno – wschodniej części gminy w miejscowości Łysinin. Składowisko zlokalizowane zostało na terenie nieużytków rolnych. Zostało uruchomione w 1983 roku i działało do 2010 roku (zamknięte decyzją nr OŚ7164-3/10 wydaną 09.06.2010 r. przez Starostę Żnińskiego). Na terenie dawnego składowiska odpadów obecnie funkcjonuje PSZOK. Na terenie gminy Rogowo również nie ma czynnego składowiska odpadów komunalnych. W miejscowości Rogowo zlokalizowane było w przeszłości składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, ale obecnie jest w fazie poeksploatacyjnej. Prowadzony jest monitoring wpływu tego nieczynnego składowiska odpadów na stan środowiska przyrodniczego. Na terenie gminy Łabiszyn również nie ma czynnych składowisk. Rekultywacja byłego składowiska odpadów inne niż niebezpieczne i obojętne w Załachowie została zrealizowana według projektu zamknięcia i rekultywacji składowiska odpadów w miejscowości Załachowo na działce 412, obręb Załachowo. Na terenie gminy Barcin znajduje się zamknięte i zrekultywowane składowisko odpadów komunalnych zlokalizowane w miejscowości Barcin Wieś, na terenie działek o nr ew.: 188/9 i 16/2 o łącznej

powierzchni 6,39 ha. Instalacja została zamknięta decyzją Starosty Żnińskiego w 2008 r. Teren składowiska zlokalizowany jest ok. 4 km od miasta Barcina. Najbliższe zabudowania mieszkalne i gospodarcze oddalone są o ponad 500 m na południe od omawianego terenu. Po południowej stronie składowiska w odległości ok. 600 m przepływa rzeka Noteć. Rekultywacja obiektu poprowadzona została w kierunku leśnym. Składowisko jest na bieżąco monitorowane. Na obiekcie znajduje się odpowiednia aparatura kontrolno-pomiarowa w skład której wchodzi m.in. 7 piezometrów kontrolnych.

3.8.6 ANALIZA SWOT

W kolejnej tabeli przedstawiono analizę SWOT dla obszaru interwencji gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.

Tabela 37. Analiza SWOT – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

	MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
CZYNNIKI WEWNĘTRZNE	• systematyczna coroczna realizacja zadania polegającego na usuwaniu i unieszkodliwianiu wyrobów zawierających azbest, • objęcie mieszkańców selektywną zbiórką odpadów, • funkcjonowanie PSZOK-ów we wszystkich gminach w powiecie, • monitoring nieczynnych składowisk odpadów, • czynnych składowisk odpadów inne niż komunalne, • wzrost udziału odpadów zebranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów (w %) w ostatnich latach	• wciąż duża ilość wyrobów zawierających azbest pozostałych do usunięcia, • wciąż duży udział zmieszanych odpadów komunalnych odbieranych z obszaru powiatu – niski poziom selektywnego zbierania odpadów, • problem z osiągnięciem wymaganych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w gminach powiatu żnińskiego, • większa w porównaniu do średniej dla województwa masa wytwarzanych odpadów komunalnych na 1 mieszkańca
	SZANSE	**ZAGROŻENIA**
CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE	• możliwość pozyskania dofinansowania na demontaż i unieszkodliwianie wyrobów azbestowych, • wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz w zakresie ich segregacji, • rozwój systemu gospodarowania odpadami (np. nowe technologie recyklingu)	• funkcjonowanie na terenie gminy Żnin czynnego składowiska odpadów innego niż niebezpieczne i obojętne w miejscowości Wawrzynki , • niekontrolowany wzrost kosztów za gospodarowanie odpadami komunalnymi, • niewłaściwe postępowanie z odpadami przez podmioty odbierające odpady komunalne w celu obniżenia kosztów działalności, • wysokie koszty wymiany azbestowych pokryć dachowych, • wzrost ilości wytwarzanych odpadów wskutek rozwoju społeczno-gospodarczego, • spadek cen na rynku surowców wtórnych/ brak zbytu surowców wtórnych.

Źródło: opracowanie własne

3.8.7 PODSUMOWANIE – KIERUNKI ROZWOJU I ZAGADNIENIA HORYZONTALNE

Priorytetowym zadaniem na najbliższe lata jest ciągłe zwiększanie świadomości mieszkańców w zakresie właściwego gospodarowania odpadami, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji, w celu ograniczenia ilości wytwarzanych odpadów komunalnych, jak również ich racjonalnego sortowania dla osiągniecia określonych przez prawo poziomów recyklingu. Konieczne są również takie działania jak:

- rozwój infrastruktury związanej z zagospodarowaniem odpadów komunalnych,
- propagowanie selektywnego zbierania odpadów,
- propagowanie kompostowania odpadów,
- szkolenie kadr odpowiedzialnych za funkcjonowanie systemu gospodarki odpadami,
- działania edukacyjno-informacyjne dotyczące właściwego postępowania z odpadami,
- promowanie i wspieranie sieci napraw i ponownego użycia,
- inwentaryzacja i likwidacja „dzikich wysypisk".

Realizacja zaproponowanych działań i potrzeb inwestycyjnych pozwoli na prowadzenie racjonalnej gospodarki odpadami na omawianym obszarze, a funkcję kontrolną odgrywać będą przede wszystkim: WIOŚ w Bydgoszczy – kontrola podmiotów i instalacji gospodarujących odpadami czy Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu – podmiot udzielający wsparcia na działania związane z demontażem i usuwaniem wyrobów zawierających azbest oraz zagospodarowaniem odpadów powstających w rolnictwie.

Kompetencje Powiatu Żnińskiego w zakresie postępowania z odpadami to m.in.:

- wydawanie pozwoleń na wytwarzanie odpadów niebezpiecznych powstających w wyniku eksploatacji instalacji w ilości powyżej 1 tony/rok,
- wydawanie pozwoleń na wytwarzanie odpadów innych niż niebezpieczne powstających w wyniku eksploatacji instalacji w ilości powyżej 5 tys. ton/rok,
- wydawanie zezwoleń na zbieranie odpadów i prowadzenie przetwarzania odpadów,
- wydawanie z urzędu decyzji nakładającej na wytwórcę odpadów z wypadków obowiązki dotyczące gospodarowania odpadami z wypadków, w tym obowiązek przekazania ich wskazanemu posiadaczowi odpadów,
- gospodarowanie odpadami z wypadków w szczególnych okolicznościach,
- rozpatrywanie skarg dotyczących nieprawidłowości w gospodarce odpadami przez podmioty posiadające uregulowania formalno – prawne w tym zakresie.
- dokonywanie wpisów działalności regulowanej ustawą o odpadach do CEIDG.

Wójt i burmistrzowie gmin powiatu żnińskiego zgodnie z art. 26 ust. 2 Ustawy o odpadach mają z kolei prawo w drodze decyzji administracyjnej nakazać posiadaczowi odpadów usunięcie odpadów z miejsca nieprzeznaczonego do ich składowania lub magazynowania (z wyjątkiem przypadku, gdy obowiązek usunięcia odpadów jest skutkiem wydania decyzji o cofnięciu decyzji związanej z gospodarką odpadami, stwierdzenia nieważności, uchylenia lub wygaśnięcia decyzji związanej z gospodarką odpadami). Kompetencje wójta i burmistrzów gmin powiatu żnińskiego wynikające z Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach to przede wszystkim:

- opracowanie i wdrażanie regulaminu utrzymania czystości i porządku w gminie,
- organizacja systemu gospodarki odpadami,
- prowadzenie ewidencji mieszkańców oraz nieruchomości, na podstawie której ustalana jest wysokość opłat za odpady czy
- obowiązek zapewnienia czystości i porządku na swoim terenie (np. dbanie o stan placów, ulic i chodników).

3.9 ZASOBY PRZYRODNICZE

3.9.1 FORMY OCHRONY PRZYRODY

Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku ustanowiła dziesięć form ochrony przyrody. Poza ochroną gatunkową roślin, zwierząt i grzybów są to parki narodowe, rezerwaty przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, użytki ekologiczne, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne i zespoły przyrodniczo-krajobrazowe. Powołanie określonej formy ochrony przyrody odbywa się w różnych trybach. W granicach omawianego obszaru znajduje się wiele obszarowych form ochrony przyrody. Opisano je poniżej.

REZERWATY PRZYRODY

W granicach powiatu żnińskiego znajdują się trzy rezerwaty przyrody:

- Ostrów koło Pszczółczyna,
- Mięcierzyn,
- Źródła Gąsawki.

Rezerwat przyrody „Ostrów koło Pszczółczyna" zlokalizowany jest w gminie Łabiszyn. Został uznany za prawnie ustanowioną formę ochrony przyrody w 1974 roku. Powierzchnia rezerwatu wynosi 16,8 ha. Jest to rezerwat leśny, fitocenotyczny[39], zbiorowisk leśnych i borowych, lasów nizinnych. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie lasu o charakterze naturalnym z udziałem lipy szerokolistnej *Tilia platyphyllos*. Aktualnym aktem prawnym w sprawie tej formy ochrony przyrody jest Zarządzenie Nr 0210/20/2012 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 29 sierpnia 2012 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Ostrów koło Pszczółczyna" (Dz. U. Woj. Kuj.-Pom. z 2012 r. poz. 1797). Dla obszaru do 27.09.2032 roku obowiązuje plan ochrony – Zarządzenie Nr 0210/21/2012 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 29 sierpnia 2012 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Ostrów koło Pszczółczyna" (Dz. U. Woj. Kuj.-Pom. z 2012 r. poz. 1798). Nadzór nad obszarem sprawuje Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy.

Rezerwat przyrody „Mięcierzyn" podobnie jak „Ostrów koło Pszczółczyna" jest rezerwatem leśnym, fitocenotycznym, zbiorowisk leśnych i borowych, lasów nizinnych. Zlokalizowany jest w gminie Rogowo i zajmuje powierzchnię 53,24 ha. Został uznany za prawnie ustanowioną formę ochrony przyrody w 1996 roku. Celem ochrony rezerwatu jest utrzymanie mozaiki zbiorowisk żyznej buczyny niżowej *Galio odorati-Fagetum* oraz grądu środkowoeuropejskiego *Galio Carpinetum* wraz z zachodzącymi w nich procesami ekologicznymi. Aktualnym aktem prawnym w sprawie rezerwatu jest Zarządzenie Nr 0210/22/2012 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 29 sierpnia 2012 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Mięcierzyn" (Dz. U. Woj. Kuj.-Pom. z 2012 r. poz. 1799). Dla obszaru do 27.09.2032 roku obowiązuje plan ochrony – Zarządzenie Nr 0210/23/2012 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 29 sierpnia 2012 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Mięcierzyn" (Dz. U. Woj. Kuj.-Pom. z 2012 r. poz. 1800). Nadzór nad obszarem sprawuje Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy.

Trzeci rezerwat przyrody – Źródła Gąsawki – jest niewielkim (13,30 ha) prawnie chronionym obszarem zlokalizowanym w gminie Gąsawa. Został uznany za rezerwat przyrody w 2001 roku i jest rezerwatem torfowiskowym, fitocenotycznym, zbiorowisk nieleśnych, mozaiki różnych ekosystemów. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych i dydaktycznych źródeł rzeki Gąsawki. Aktualnym aktem prawnym w sprawie tej formy ochrony przyrody jest Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 14 grudnia 2017 r. w sprawie rezerwatu

[39] fitocenoza – roślinna część biocenozy, ogół roślin występujących na danym obszarze, które mają określoną strukturę (skład gatunkowy, zagęszczenie osobników, rozmieszczenie poziome i pionowe), specyficzną rytmikę sezonową, właściwe sobie przepływ energii i produktywność ekologiczną oraz wzajemnie na siebie oddziałują, fitocenoza ma budowę warstwową; przykładem struktury warstwowej jest las

"Źródła Gąsawki" (Dz. U. Woj. Kuj.-Pom. z 2017 r. poz. 5377). Dla obszaru do 27.08.2044 roku obowiązuje plan ochrony ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 27 sierpnia 2024 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Źródła Gąsawki" (Dz. U. Woj. Kuj.-Pom. z 2024 r. poz. 4873). Podobnie jak w przypadku poprzednich dwóch rezerwatów nadzór nad obszarem sprawuje Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy.

OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

W granicach powiatu żnińskiego zlokalizowane się także trzy obszary chronionego krajobrazu:

- Jezior Żędowskich,
- Jezior Żnińskich,
- Jezior Rogowskich.

Obszar chronionego krajobrazu Jezior Żędowskich został wyznaczony w 1991 roku i zajmuje ogólną powierzchnię 1 209,54 ha, w tym 466,44 ha w gminie Żnin (pozostała część obszaru położona jest w gminie Szubin w powiecie nakielskim). Obszar obejmuje ciąg jezior z największymi: Sobiejuskim, Żędowskim, Wąsoskim, Gąbińskim, Dobrylewskim – położonych w części w dolinie rzeki Gąsawki. Wymienione jeziora leżą w rynnie polodowcowej wciętej w Pojezierze Gnieźnieńskie stanowiącej typowy krajobraz pojezierza. Strefy brzegowe jezior są pozbawione na ogół szaty leśnej, co obniża walory estetyczno-krajobrazowe i funkcjonalne rynny pojezierza. Celem ochrony obszaru jest zachowanie różnorodności biologicznej siedlisk; ochrona zbiorników wód powierzchniowych (naturalnych, płynących i stojących) wraz z pasem otaczającej roślinności; prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej; zwiększanie istniejącego stopnia pokrycia terenów drzewostanami, w szczególności na terenach porolnych tam, gdzie z przyrodniczego i ekonomicznego punktu widzenia jest to możliwe; sprzyjanie tworzeniu zwartych kompleksów leśnych o racjonalnej granicy polno-leśnej; tworzenie i utrzymywanie leśnych korytarzy ekologicznych ze szczególnym uwzględnieniem możliwości migracji dużych ssaków; ochrona typowego krajobrazu pojezierza jezior rynnowych; ochrona wód jezior przed zanieczyszczeniem z powodu znikomej szaty roślinnej. Aktualnym aktem prawnym w sprawie tej formy ochrony jest Uchwała nr XIV/288/20 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 24 lutego 2020 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Jezior Żędowskich (Dz. U. Woj. Kuj.-Pom. z 2020 r. poz. 1083). Nadzór nad obszarem sprawuje Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Obszar chronionego krajobrazu Jezior Żnińskich również został wyznaczony w 1991 roku i zajmuje ogólną powierzchnię 9 803,63 ha. Położony jest na obszarze gmin:

- Żnin (w gr. gminy – 3 714,96 ha),
- Gąsawa (w gr. gminy – 5117,68 ha
- Barcin (w gr. gminy – 52,64 ha),
- Dąbrowa (w powiecie mogileńskim, w gr. gminy – 918,35 ha).

Obszar obejmuje dwa systemy jezior usytuowanych w granicach Pojezierza Gnieźnieńskiego – różniących się zasadniczą fizjonomią. Rynnę zachodnią – z jeziorami Dużym i Małym Żnińskim, Weneckim, Biskupińskim, Gąsawskim i innymi charakteryzują płaskie brzegi i niski stopień lesistości. Natomiast rynna wschodnia charakteryzuje się wyższym stopniem lesistości brzegów, głębszym wcięciem rynny i wyższymi walorami krajobrazowymi oraz przydatnością dla wypoczynku. Zachodnia rynna spełnia natomiast rolę obszaru wskazanego do ochrony również ze względów kulturowo-historycznych (Biskupin, Gąsawa, Żnin, Wenecja). W obręb jednostki wchodzi także fragment miejscowości Żnin, stanowiący integralną część rynny jeziornej. Celem ochrony obszaru jest zachowanie różnorodności biologicznej siedlisk, ochrona zbiorników wód powierzchniowych (naturalnych i sztucznych, płynących i stojących) wraz z pasem roślinności okalającej, prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej, zwiększanie istniejącego stopnia pokrycia terenów drzewostanami, w szczególności na terenach porolnych tam, gdzie z przyrodniczego i ekonomicznego punktu widzenia jest to możliwe; sprzyjanie tworzeniu zwartych kompleksów leśnych o racjonalnej granicy polno-leśnej; tworzenie i utrzymywanie leśnych korytarzy ekologicznych ze szczególnym uwzględnieniem możliwości migracji dużych ssaków. Aktualnym aktem prawnym w sprawie tej formy ochrony jest Uchwała nr XLIX/810/18 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 24 września 2018 r. w sprawie

Obszaru Chronionego Krajobrazu Jezior Żnińskich (Dz. U. Woj. Kuj.-Pom. z 2018 r. poz. 4856). Nadzór nad obszarem sprawuje Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Wyznaczony w 1991 roku obszar chronionego krajobrazu Jezior Rogowskich o łącznej powierzchni 2 884,96 ha położony jest wyłącznie w powiecie żnińskim na obszarze gmin: Janowiec Wielkopolski (19,24 ha), Rogowo (2455,78 ha) i Żnin (368,76 ha). Obszar obejmuje ciąg jezior rynnowych z największymi: Rogowskim, Zioło i Wolskim. O jego ustanowieniu zdecydowały względy ochronne: niezbędne przeciwdziałanie dalszej degradacji jeziora Zioło oraz pozostałych akwenów narażonych na eutrofizację wód, spowodowaną spływem związków mineralnych i organicznych z obszarów rolnych. Obszar posiada fragmenty przydatne dla rekreacji. Na terenie jednostki znajduje się rezerwat przyrody „Miecierzyn". Celem ochrony obszaru jest zachowanie różnorodności biologicznej siedlisk, ochrona zbiorników wód powierzchniowych (naturalnych i sztucznych, płynących i stojących) wraz z pasem roślinności okalającej, prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej, zwiększanie istniejącego stopnia pokrycia terenów drzewostanami, w szczególności na terenach porolnych tam, gdzie z przyrodniczego i ekonomicznego punktu widzenia jest to możliwe; sprzyjanie tworzeniu zwartych kompleksów leśnych o racjonalnej granicy polno-leśnej; tworzenie i utrzymywanie leśnych korytarzy ekologicznych ze szczególnym uwzględnieniem możliwości migracji dużych ssaków. Aktualnym aktem prawnym w sprawie tej formy ochrony jest Uchwała nr VI/116/19 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 27 maja 2019 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Jezior Rogowskich (Dz. U. Woj. Kuj.-Pom. z 2019 r. poz. 3066). Nadzór nad obszarem sprawuje Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

OBSZARY NATURA 2000

Kolejnym elementem systemu prawnie chronionych obszarów w powiecie żnińskim są obszary Natura 2000. Zlokalizowane są tutaj dwa specjalne obszary ochrony siedlisk[40]:

- Ostoja Barcińsko-Gąsawska,
- Równina Szubińsko-Łabiszyńska.

Obszar Natura 2000 Ostoja Barcińsko-Gąsawska (kod obszaru: PLH040028) został wyznaczony przez Komisję Europejską w 2011 roku, natomiast w Polsce w 2022 roku Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 19 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ostoja Barcińsko-Gąsawska (PLH040028)[41]. Obszar obejmuje łącznie 3 456,41 hektarów położonych w gminie Żnin, Barcin, Gąsawa oraz Rogowo. Przedmiotem ochrony na obszarze są następujące:

1) siedliska przyrodnicze:
   a) Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion, Potamion*,
   b) Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis Festucion pallentis*),
   c) Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*),
   d) Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*),
   e) Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk,
   f) Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum*),

[40] Specjalny obszar ochrony siedlisk (SOOS lub SOO; ang. *SAC – Special Area of Conservation*) – status obszaru chronionego w ramach sieci Natura 2000, jaki dany obszar uzyskuje po wyznaczeniu przez państwo członkowskie UE w drodze aktu prawa krajowego, a więc obszar taki jest formalnie wyznaczony w danym kraju. Wyznaczony w celu trwałej ochrony siedlisk przyrodniczych lub populacji zagrożonych wyginięciem gatunków roślin lub zwierząt lub w celu odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony tych gatunków.

[41] Dz. U. z 2022 r. poz. 103

g) Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe,
h) Ciepłolubne dąbrowy *(Quercetalia pubescenti petraeae*);

2) gatunki roślin:
a) starodub łąkowy – *Angelica palustris (= Ostericum palustre)*;

3) gatunki zwierząt:
a) bóbr europejski *Castor fiber* (populacja osiadła),
b) czerwończyk fioletek *Lycaena helle* (populacja osiadła),
c) kumak nizinny *Bombina bombina* (populacja osiadła),
d) wydra *Lutra lutra* (populacja osiadła).

Obszar wyznaczono w celu trwałej ochrony wyżej wymienionych siedlisk przyrodniczych, populacji zagrożonych wyginięciem gatunków roślin, populacji zagrożonych wyginięciem gatunków zwierząt innych niż ptaki lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony gatunków w stosunku do przedmiotów ochrony.

Dla obszaru obowiązuje plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 21 maja 2024 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Barcińsko-Gąsawska PLH040028. Nadzór nad obszarem sprawuje Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Bydgoszczy.

Obszar Natura 2000 Równina Szubińsko-Łabiszyńska (kod obszaru: PLH040029) również został wyznaczony przez Komisję Europejską w 2011 roku, natomiast w Polsce w 2021 roku Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 2 września 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Równina Szubińsko-Łabiszyńska (PLH040029)[42]. Obszar obejmuje łącznie 2 825,85 hektarów (składających się z trzech powiązanych funkcjonalnie enklaw) położonych w czterech gminach województwa kujawsko-pomorskiego: Nakło nad Notecią, Szubin, Białe Błota i Łabiszyn (w powiecie żnińskim). Przedmiotem ochrony na obszarze są następujące:

1) siedliska przyrodnicze:
a) Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion, Potamion*,
b) Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*),
c) Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*),
d) Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk,
e) Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum*),
f) Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe,
g) Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*),
h) Ciepłolubne dąbrowy *(Quercetalia pubescenti petraeae*);

2) gatunki roślin:
a) leniec bezpodkwiatkowy – *Thesium ebracteatum*,
b) starodub łąkowy – *Angelica palustris (= Ostericum palustre)*;

3) gatunki zwierząt:
a) kumak nizinny *Bombina bombina* (populacja osiadła).

Obszar wyznaczono w celu trwałej ochrony wyżej wymienionych siedlisk przyrodniczych, populacji zagrożonych wyginięciem gatunków roślin, populacji zagrożonych wyginięciem gatunków zwierząt innych niż ptaki lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony gatunków w stosunku do przedmiotów ochrony.

Dla obszaru obowiązuje plan zadań ochronnych ustanowiony:

[42] Dz. U. z 2021 r. poz. 1716

- Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 22 sierpnia 2017 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Równina Szubińsko-Łabiszyńska PLH040029,
- Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 5 marca 2020 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Równina Szubińsko-Łabiszyńska PLH040029,
- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 15 listopada 2022 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Równina Szubińsko-Łabiszyńska PLH040029.

Nadzór nad obszarem sprawuje Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Bydgoszczy.

ZESPÓŁ PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWY

W granicach gminy Rogowo ustanowiono również formę ochrony przyrody pn. „Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe jezior położonych w gminie Rogowo" – Uchwała Nr XXI/155/2000 Rady Gminy w Rogowie z dnia 24 listopada 2000 r. w sprawie utworzenia zespołów przyrodniczo-krajobrazowych jezior położonych w gminie Rogowo[43]. Zgodnie z uchwałą wyznaczono strefę ochronną wokół jezior liczoną od linii brzegowej: Kołdrąbskiego – o szerokości 40,0 m, Tonowskiego – o szerokości 40,0 m, Niedźwieckiego – o szerokości 40,0 m, Radeckiego – o szerokości 40,0 m, Grochowiskie – o szerokości 40,0 m, a także strefę ochronną wzdłuż rzeki Wełny o szerokości 40,0 m liczoną od linii brzegowej. Strefy ustanowiono wyłącznie na terenie gminy Rogowo.

UŻYTKI EKOLOGICZNE

W granicach powiatu żnińskiego zlokalizowanych jest także dziewięć użytków ekologicznych. Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt, i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania. Ich wykaz prezentuje tabela 38.

[43] Dz. U. Woj. Kuj.-Pom. z 2001 r. Nr 46 poz. 990

Tabela 38. Użytki ekologiczne zlokalizowane w powiecie żnińskim

Numer na rysunku 25	Gmina / Lokalizacja	Nazwa	Opis wartości przyrodniczej	Powierzchnia	Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu	Dane pozostałych aktów prawnych
1.	gmina Barcin / obręb ewidencyjny Barcin Miasto, nr działki 153/25	bez nazwy	Bagno z dużym stanowiskiem lęgowym mewy śmieszki	6,5 ha	Rozporządzenie nr 323/95 Wojewody Bydgoskiego z 29.12.1995 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody na terenie województwa bydgoskiego	Rozporządzenie Nr 8/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z 17.02.2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne
2.	gmina Barcin / Sadłogoszcz, działka nr 1/19LP	bez nazwy	-	3,76 ha	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z 19.01.2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne	-
3.	gmina Barcin / Sadłogoszcz, działka nr 2/2LP	bez nazwy	-	19,81 ha	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z 19.01.2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne	-
4.	gmina Gąsawa / obręb ewidencyjny Pniewy, nr działki ewidencyjnej 3125 (poprzednio 108/3LP)	bez nazwy	Łąka porośnięta wierzbą, brzozą z samosiewu, nad Jez. Ostrowickim	5,34 ha	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z 19.01.2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne	Uchwała NR XXXII/232/2014 z 29.05.2014 r. w sprawie zmiany powierzchni obszaru uznanego za użytek ekologiczny
5.	gmina Łabiszyn / Obórznia, działka nr 269/2LP	bez nazwy	Bagno	0,38 ha	Rozporządzenie Nr 346/94 Wojewody Bydgoskiego z 30.12.1994 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody na terenie województwa bydgoskiego	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z 19.01.2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne

Numer na rysunku 25	Gmina / Lokalizacja	Nazwa	Opis wartości przyrodniczej	Powierzchnia	Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu	Dane pozostałych aktów prawnych
6.	gmina Łabiszyn / Obórznia, działka nr 279/1LP, 280/1LP	bez nazwy	Zarastające jezioro wraz z otaczającymi je bagnami	19,59 ha	Rozporządzenie Nr 346/94 Wojewody Bydgoskiego z 30.12.1994 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody na terenie województwa bydgoskiego	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z 19.01.2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne
7.	gmina Łabiszyn / oznaczone w ewidencji gruntów obrębu Obórznia jako część działki Nr 67/5LP	bez nazwy	Zarastające bagno	1,55 ha	Rozporządzenie Nr 346/94 Wojewody Bydgoskiego z 30.12.1994 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody na terenie województwa bydgoskiego	-
8.	gmina Łabiszyn / oznaczone w ewidencji gruntów obrębu Władysławowo jako działka nr 462/2	bez nazwy	Łąka okresowo zalewana wodą	0,94 ha	Rozporządzenie Nr 64/97 Wojewody Bydgoskiego z 30.10.1997 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody na terenie województwa bydgoskiego	-
9.	gmina Rogowo / położony na terenie pododdziału 200c i dróg leśnych, w obrębie leśnym Gołąbki, obręb ewidencyjny Gościeszyn (część działki ew. nr 3279)	Długi Bród	Siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków (cel ochrony: ochrona naturalnych procesów sukcesji i regeneracji siedlisk po opuszczeniu kolonii lęgowej przez czaplę siwą	11,82 ha	Uchwała Nr XXVII/195/2013 Rady Gminy Rogowo z 29.11.2013 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego "Długi Bród”	-

Źródło: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody – crfop.gdos.gov.pl

POMNIKI PRZYRODY

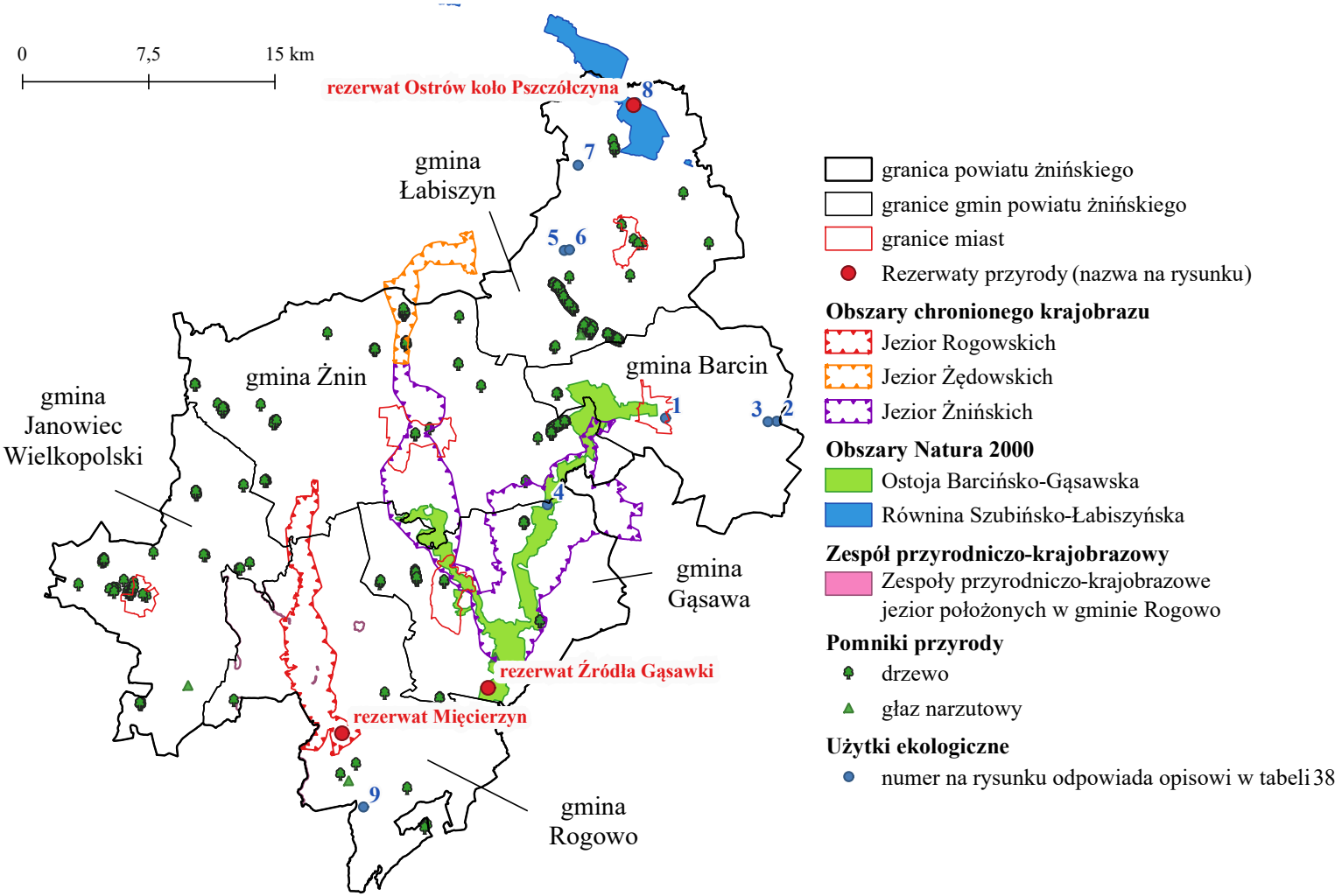
Powiat żniński jest także miejscem, w którym zlokalizowane są liczne pomniki przyrody. Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie. Zgodnie z danymi Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody (CRFOP) na terenie powiatu żnińskiego ustanowiono łącznie 136 pomników przyrody. Zdecydowaną większość spośród nich stanowią drzewa – zarówno pojedyncze egzemplarze, jak i grupy oraz aleje drzew. Ponadto, ochroną pomnikową objęto również siedem głazów narzutowych (po dwa w gminach: Janowiec Wielkopolski, Gąsawa oraz Łabiszyn i jeden w gminie Rogowo).

Na terenie powiatu żnińskiego ochroną pomnikową objęto łącznie 835 szt. drzew. Struktura gatunkowa tych obiektów jest wyraźnie zróżnicowana, przy czym dominującymi gatunkami są:

1) Lipa drobnolistna - *Tilia cordata* – 280 szt.,
2) Robinia akacjowa (Robinia biała, Grochodrzew) - *Robinia pseudoacacia* – 225 szt.,
3) Lipa szerokolistna - *Tilia platyphyllos* – 77 szt.,
4) Modrzew europejski - *Larix decidua* – 72 szt.,
5) Dąb szypułkowy - *Quercus robur* – 57 szt.,
6) Świerk pospolity - *Picea abies* – 25 szt.,
7) Jesion wyniosły - *Fraxinus excelsior* – 21 szt.,
8) Wierzba biała - *Salix alba* – 11 szt.,
9) pozostałe [m.in. buk pospolity (buk zwyczajny) - *Fagus sylvatica*, wiąz szypułkowy - *Ulmus laevis* (*Ulmus pedenculata, Ulmus effusa*) czy sosna zwyczajna (sosna pospolita) - *Pinus sylvestris*)] – 67 szt.

Liczba pomników przyrody w powiecie żnińskim sukcesywnie rośnie, co jest wyrazem troski o cenne przyrodniczo twory przyrody (zarówno ożywione jak i nieożywione). Przykładowo, w 2025 roku w gminie Rogowo prawną ochroną objęto drzewo gatunku Robinia akacjowa (*Robinia pseudoacacia*) w miejscowości Mięcierzyn – przy budynku Szkoły Podstawowej, a w 2023 roku w gminie Janowiec Wielkopolski prawną ochroną objęto drzewo gatunku Jesion Wyniosły (*Fraxinus exselsior*) rosnące we wsi Włoszanowo.

Na kolejnym rysunku (25) przedstawiono system obszarów prawnie chronionych w powiecie żnińskim.

Rysunek 25 System obszarów prawnie chronionych w powiecie żnińskim
Źródło: RDOŚ, PRG, opracowanie własne

3.9.2 KORYTARZE EKOLOGICZNE

Uzupełnieniem opisanych zasobów przyrodniczych w formie prawnie ustanowionych form ochrony przyrody są korytarze ekologiczne. Korytarze ekologiczne odgrywają dużą rolę z punktu widzenia poprawy funkcjonowania środowiska przyrodniczego w każdej skali przestrzennej, od lokalnej do ponadregionalnej. Ich podstawowym celem jest zapewnienie warunków sprzyjających migracji organizmów, która może odbywać się na dwa sposoby. Pierwszy z nich polega na powolnym zasiedlaniu obszarów położonych w korytarzu ekologicznym i stopniowym, z pokolenia na pokolenie, przechodzeniu danej populacji do innych regionów. Tym sposobem migrują przeważnie rośliny lub niewielkie zwierzęta. Drugim sposobem jest traktowanie korytarza jako szlaku, przez który pojedyncze osobniki lub ich grupy przechodzą w celu szukania innych korzystnych siedlisk. Poza funkcją migracyjną i wzbogacania różnorodności biologicznej obszarów, korytarze ekologiczne pełnią również wiele innych zadań. Tworzą na przykład ostoje dla wielu gatunków zwierząt, które nie są przystosowane do środowiska otaczającego korytarze. Ponadto wytwarzają one barierę dla części szkodników oraz hamują oddziaływanie wiatru, zwiększają wilgotność i zatrzymują zanieczyszczenia powietrza.

Mapa przebiegu korytarzy ekologicznych w Polsce opracowana została przez Zakład Badania Ssaków PAN w Białowieży (obecnie Instytut Biologii Ssaków) pod kierownictwem prof. dr. hab. Włodzimierza Jędrzejewskiego. Opracowanie powstawało w dwóch etapach: ETAP I – w 2005 r. na zlecenie Ministerstwa Środowiska opracowano mapę sieci korytarzy dla obszarów Natura 2000 z uwzględnieniem potrzeb ochrony kluczowych gatunków dużych ssaków oraz ETAP II – w 2011 r. we współpracy z Pracownią na rzecz Wszystkich Istot (w ramach projektu ze środków EEA/EOG) opracowano kompletną mapę korytarzy istotnych dla populacji dużych ssaków leśnych oraz spójności siedlisk leśnych i wodno-błotnych w skali krajowej i kontynentalnej.

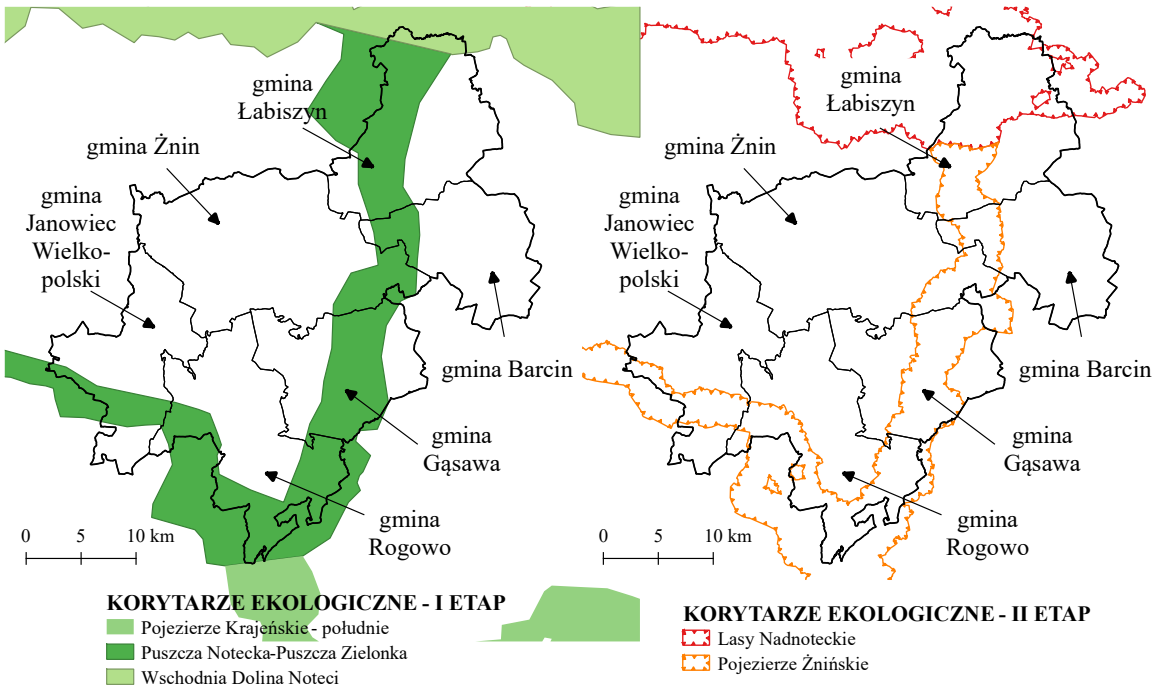
Biorąc pod uwagę ETAP I przez powiat żniński przebiegają trzy korytarze ekologiczne:

1) Wschodnia Dolina Noteci (północna część powiatu),
2) Puszcza Notecka – Puszcza Zielonka (centrum powiatu, m.in. systemem jezior żnińskich),
3) Pojezierze Krajeńskie – południe (południowy kraniec powiatu w gminie Rogowo).

Mając na uwadze ETAP II przez powiat przebiegają korytarze ekologiczne:

1) Lasy Nadnoteckie (północna część powiatu),
2) Pojezierze Żnińskie (centrum i południowa część powiatu).

System korytarzy ekologicznych przedstawiono na rysunku 26.

Rysunek 26 System korytarzy ekologicznych w powiecie żnińskim
Źródło: PRG, https://mapa.korytarze.pl/, RDOŚ, opracowanie własne

3.9.3 TERENY ZIELENI I ZADRZEWIENIA

Zgodnie z definicją zawartą w art. 5 pkt 21 Ustawy o ochronie przyrody tereny zieleni to tereny urządzone wraz z infrastrukturą techniczną i budynkami funkcjonalnie z nimi związanymi, pokryte roślinnością, pełniące funkcje publiczne, a w szczególności parki, zieleńce, promenady, bulwary, ogrody botaniczne, zoologiczne, jordanowskie i zabytkowe, cmentarze, zieleń towarzysząca drogom na terenie zabudowy, placom, zabytkowym fortyfikacjom, budynkom, składowiskom, lotniskom, dworcom kolejowym oraz obiektom przemysłowym. Natomiast zadrzewienia to pojedyncze drzewa, krzewy albo ich skupiska niebędące lasem w rozumieniu ustawy o lasach lub plantacją, wraz z terenem, na którym występują, i pozostałymi składnikami szaty roślinnej tego terenu. Zadrzewienia stanowią ostoję różnorodności biologicznej, są schronieniem dla licznych gatunków ptaków, nietoperzy i owadów, zarówno w krajobrazie półnaturalnym, jak i antropogenicznym. Przyczyniają się do poprawy warunków życia ludzi, ponieważ kształtują warunki wodne i mikroklimatyczne, istotnie wpływają na poprawę stanu środowiska oraz podnoszą walory estetyczne otoczenia.

Powierzchnie terenów zielonych w powiecie stanowią parki, zieleńce, zieleń uliczna, zieleń osiedlowa oraz lasy gminne. W kolejnej tabeli (39) przedstawiono ich strukturę. Udział parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni ogółem danej gminy wartość maksymalną przyjmuje w gminie Barcin – ok. 0,3% ogółu powierzchni, przy czym w samym mieście wynosi 7,5%.

Tabela 39. Statystyki terenów zieleni w powiecie żnińskim

Wymiar terenu zieleni	Jednostka miary	Rok			
		2021	2022	2023	2024
parki spacerowo - wypoczynkowe	szt.	6	6	6	6
parki spacerowo - wypoczynkowe	ha	27,68	27,68	27,68	27,68
zieleńce	szt.	38	38	38	60
zieleńce	ha	19,30	19,30	19,30	21,00
zieleń uliczna	ha	10,17	10,17	10,17	10,25
tereny zieleni osiedlowej	ha	43,02	44,15	44,15	-

Wymiar terenu zieleni	Jednostka miary	Rok			
		2021	2022	2023	2024
parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej	ha	90,00	91,13	91,13	-
cmentarze	szt.	62	62	62	62
cmentarze	ha	30,57	30,57	30,57	30,57
lasy gminne	ha	193,39	192,97	192,97	192,97

Źródło: GUS, opracowanie własne

Sprawy dotyczące terenów zieleni i zadrzewień, zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 12 ustawy o samorządzie gminnym należą do zadań własnych gminy. Obowiązki organów administracji samorządowej w zakresie zieleni gminnej i drzew uregulowane zostały w rozdziale 4 Ustawy o ochronie przyrody, pod nazwą „Ochrona terenów zieleni i zadrzewień". Co do zasady, usunięcie drzew lub krzewów z nieruchomości może nastąpić po uzyskaniu odpowiedniego zezwolenia wydanego przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta (art. 83a ust. 1 w związku z art. 83 ust. 1 Ustawy o ochronie przyrody) na wniosek posiadacza nieruchomości, na której rosną drzewa. Gdy zezwolenie dotyczy usunięcia drzewa lub krzewu z terenu nieruchomości lub jej części wpisanej do rejestru zabytków, zezwolenie wydaje wojewódzki konserwator zabytków. W przypadku, gdy drzewa rosną na nieruchomościach należących do gminy zezwolenie takie wydaje starosta (art. 90 ust. 1 Ustawy o ochronie przyrody), a gdy na nieruchomości będącej własnością miasta na prawach powiatu zezwolenie takie wydaje marszałek województwa (art. 90 ust. 2 Ustawy o ochronie przyrody). Przepisy Ustawy o ochronie przyrody dopuszczają także w określonych warunkach uproszczoną procedurę dla osób fizycznych – zamiast wnioskować o zezwolenie, wystarczy zgłosić zamiar usunięcia drzewa, jeśli wycinka nie jest związana z działalnością gospodarczą.

3.9.4 GRUNTY LEŚNE I GOSPODARKA LEŚNA

Gruntami leśnymi, w rozumieniu ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych są grunty: określone jako lasy w przepisach o lasach, zrekultywowane dla potrzeb gospodarki leśnej oraz pod drogami dojazdowymi do gruntów leśnych. Ochrona gruntów leśnych polega na:

1) ograniczaniu przeznaczania ich na cele nieleśne lub nierolnicze,
2) zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów leśnych oraz szkodom w drzewostanach i produkcji leśnej, powstającym wskutek działalności nieleśnej i ruchów masowych ziemi,
3) przywracaniu wartości użytkowej gruntom, które utraciły charakter gruntów leśnych wskutek działalności nieleśnej,
4) poprawianiu ich wartości użytkowej oraz zapobieganiu obniżania ich produkcyjności,
5) ograniczaniu zmian naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi.

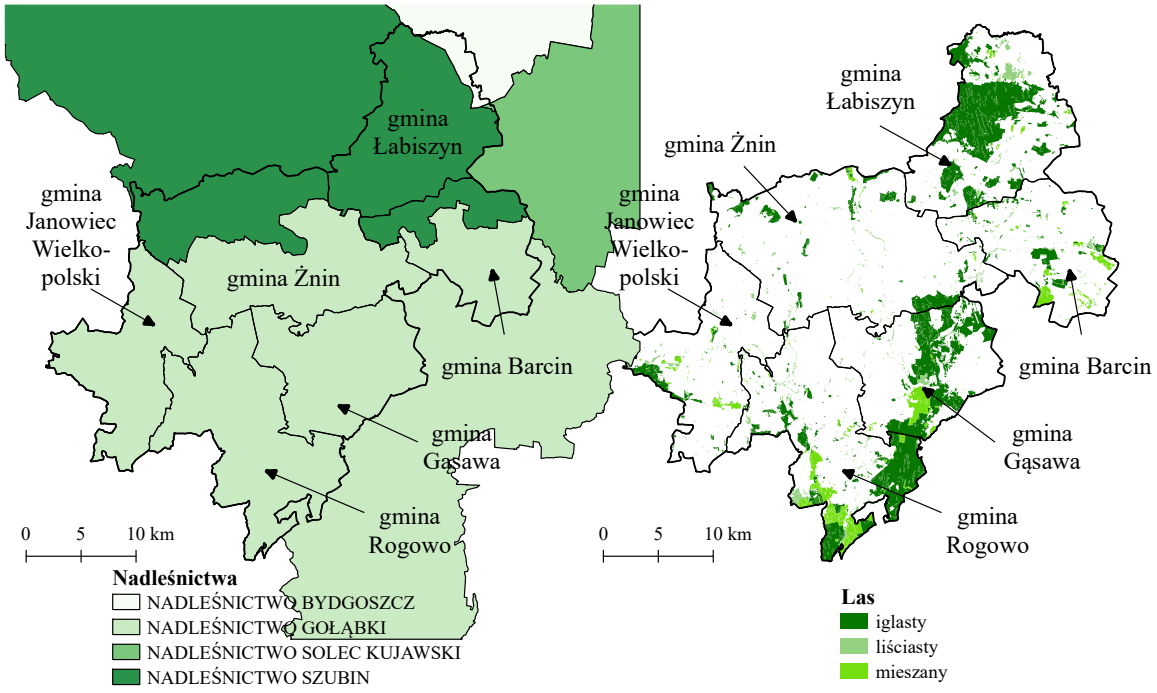
Powiatowy wykaz użytków rolnych oraz lasów z podziałem na klasy bonitacyjne oraz grupy rejestrowe wg stanu na dzień 1 stycznia 2025 roku wskazuje, że w ramach gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych, lasy zajmują w powiecie łączną powierzchnię ewidencyjną 17 098 ha, z czego zdecydowaną większość stanowią grunty leśne stanowiące własność Skarbu Państwa zarządzane przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe. Omawiany obszar administracyjne znajduje się w zasięgu czterech nadleśnictw:

1) Bydgoszcz – północno-wschodnia część gminy Łabiszyn,
2) Solec Kujawski – niewielki fragment we wschodniej części gminy Łabiszyn,
3) Szubin – północna część gminy Żnin, północna część gminy Barcin, pozostała część gminy Łabiszyn nie będąca w zasięgu nadleśnictw: Bydgoszcz oraz Solec Kujawski,
4) Gołąbki – obszar gmin: Janowiec Wielkopolski, Rogowo, Gąsawa, południowa część gminy Żnin oraz południowa część gminy Barcin.

Lasy nadleśnictwa Bydgoszcz rosną w pradolinie Wisły i Noteci, wypełnionej piaskami rzecznymi, na znacznej powierzchni zwydmionymi. Roczna ilość opadów jest tu bardzo mała i wynosi średnio 500 mm, co powoduje deficyt wilgoci w glebie. Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna, zajmująca 98% powierzchni leśnej. Pod zarządem nadleśnictwa Solec Kujawski znajduje się z kolei niemal 15 tys. ha lasów.

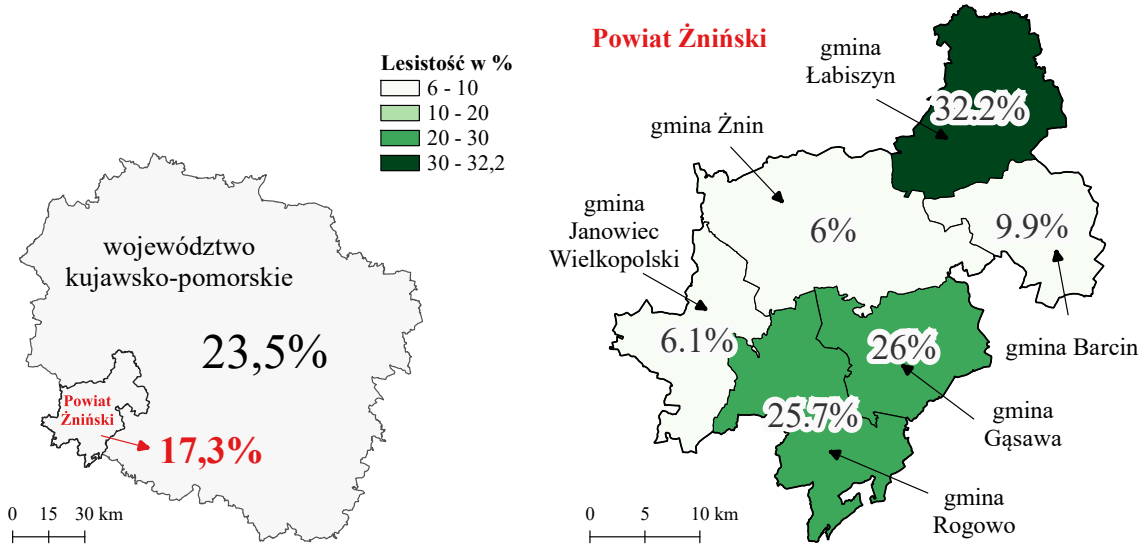
Rzeźba terenu nadleśnictwa uformowała się w następstwie erozyjnej działalności wód roztopowych płynących od moren czołowych fazy pomorskiej i wód rzecznych pochodzących z południa. Dużą formę erozyjną Kotliny Torunskiej tworzy 11 poziomów terasowych zarówno erozyjnych, jak i erozyjno-akumulacyjnych. Piaszczyste terasy były bardzo podatne na działalność wiatru w okresie późnego glacjału i na początku holocenu, w związku z czym na większości poziomów terasowych rozwinęły się wydmy i pola piasków przewianych. Dominują tu wydmy paraboliczne i wałowe osiągające nawet 30 m wysokości względnej, na zapleczu których występują niecki deflacyjne z warstwami torfu lub murszu. Tu również głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna. Podobnie jest także w nadleśnictwie Szubin – dominującym gatunkiem w składzie drzewostanu jest sosna, która na siedlisku boru mieszanego świeżego znalazła optymalne warunki rozwoju. Pozostałymi gatunkami wchodzącymi w skład drzewostanów są: świerk, dąb, buk, jesion, olsza czarna, brzoza, modrzew, osika, daglezja, grab, lipa, klon, jawor. Las mieszany świeży zajmuje siedliska średnio żyzne na utworach piaszczystych lub gliniasto-piaszczystych. Roślinność runa podobna w składzie jak w borach mieszanych, ale z większa ilością traw i ziół. Drzewostan mieszany z sosną, dębem, brzozą, lipą, osiką, o dominacji gatunków liściastych, często dwupiętrowy. W podszycie występuje głównie kruszyna, jałowiec, trzmielina i leszczyna. W nadleśnictwie Gołąbki, które pod względem administrowanej powierzchni ma największy udział w powiecie żnińskim, również wyraźnie dominującym gatunkiem jest sosna (ok. 70%). Następnym w kolejności gatunkiem lasotwórczym jest dąb (ok. 17%), a pozostałe gatunki (np. brzoza, modrzew, olcha, buk) mają dużo mniejsze znaczenie. Średni wiek drzewostanów wynosi 61 lat. W Nadleśnictwie Gołąbki w ostatnich latach obserwuje się nasilenie występowania szkód od wiatru. Pojawiają się one corocznie ze zróżnicowaną intensywnością. Największe szkody wystąpiły w wyniku huraganowego wiatru w sierpniu 2017 r. Z innych czynników abiotycznych, na uwagę z gospodarczego punktu widzenia, zasługują zakłócenia stosunków wodnych, tj. susze wiosenne, susze letnie, przymrozki wczesne, a zwłaszcza późne, które uszkadzają głównie dęby i buki na uprawach, a czasem i w młodnikach. Z uwagi na położenie lasów nadleśnictwa w pobliżu zbiorników i cieków wodnych coraz większe szkody powodują bobry.

Rozmieszczenie lasów oraz podział obszaru powiatu na poszczególne nadleśnictwa przedstawiono na rysunku 27.

Rysunek 27 Rozmieszczenie lasów oraz podział na poszczególne nadleśnictwa w powiecie żnińskim
Źródło: PRG, Bank Danych o Lasach, opracowanie własne

Największe skupisko lasów zlokalizowane jest w północnej i południowo-wschodniej części powiatu, co odpowiada wysokiej lesistości gminy Łabiszyn (32,2%), Gąsawa (26,0%) i Rogowo (25,7%)[44]. Ogólna lesistość powiatu (17,3%) jest jednak niższa niż średnia dla województwa kujawsko-pomorskiego (23,5%). Dane dla poszczególnych gmin zwizualizowano na rysunku 28.

Rysunek 28 Lesistość (w %) wg stanu na 31.12.2024 r. w gminach powiatu żnińskiego – porównanie
Źródło: PRG, GUS, opracowanie własne

NADZÓR NAD LASAMI NIESTANOWIĄCYMI WŁASNOŚCI SKARBU PAŃSTWA

Pod pojęciem lasów niepaństwowych należy rozumieć wszystkie grunty leśne niestanowiące własności Skarbu Państwa. Można tu zaliczyć zarówno lasy prywatnych właścicieli jak i lasy spółek, wspólnot, stowarzyszeń, gmin itp. Zgodnie z zapisem art. 5 Ustawy o lasach z dnia 28 września 1991 roku nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa sprawuje starosta. Nadzór polega na możliwości władczego ingerowania w działalność podmiotu nadzorowanego, wraz z pociąganiem do odpowiedzialności osób, nakazywania naprawienia uchybień, z zagrożeniem karami administracyjnymi w razie niewykonania tychże nakazów. W przypadku lasów niepaństwowych nadzór ma charakter wyłącznie przedmiotowy, gdyż nie odnosi się bezpośrednio ani do właściciela, ani do samego obszaru leśnego, a jedynie do działań (zabiegów gospodarczych) podejmowanych na danym gruncie leśnym. Starosta może w drodze porozumienia o charakterze cywilno-prawnym, powierzyć prowadzenie w jego imieniu spraw z zakresu nadzoru, w tym wydawanie decyzji administracyjnych w pierwszej instancji, nadleśniczym Lasów Państwowych na zasadzie zlecenia i pokrywania kosztów, bądź sprawować nadzór przez własne służby leśne. Porozumienie zawierane pomiędzy starostą a właściwym nadleśniczym publikowane jest w Dzienniku Urzędowym Województwa.

Powierzchnia nadzorowanych przez Starostwo Powiatowe w Żninie lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa wg stanu na koniec 2024 rok wynosiła łącznie 1 695,42 ha i nie zmieniła się znacząco w ostatnich latach. 100% powierzchni lasów nadzorowanych przez Starostwo Powiatowe jest objęte uproszczonymi planami urządzenia lasów. Na terenie powiatu nie ma lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa uznanych za lasy ochronne.

Uproszczony plan urządzenia lasu (UPUL), czyli szczegółowy leśny plan gospodarczy, to dokument gospodarki leśnej sporządzany dla lasów wchodzących w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa. Zgodnie z ustawą o lasach uproszczony plan urządzenia lasu sporządzany jest dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, należących do osób

[44] dane GUS za 2024 rok

fizycznych i wspólnot gruntowych – na zlecenie starosty. Dokument jest podstawą do wycinki drzew i prowadzenia prac leśnych zgodnie z ustawą o lasach. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2012 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania planu urządzenia lasu, uproszczonego planu urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu, uproszczony plan urządzenia lasu sporządza się na okres 10 lat.

3.9.5 ANALIZA SWOT

Następna tabela przedstawia analizę SWOT dla obszaru interwencji zasoby przyrodnicze.

Tabela 40. Analiza SWOT – zasoby przyrodnicze

	MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
CZYNNIKI WEWNĘTRZNE	• liczne formy ochrony przyrody, • ustanawianie nowych form ochrony przyrody na terenie powiatu, • unikatowość przyrodnicza i kulturowa systemu Jezior Żnińskich, Żędowskich i Rogowskich	• niska na tle województwa lesistość, • uboga struktura drzewostanu (wyraźnie dominująca sosna), • fragmentacja siedlisk, • nasilenie w ostatnich latach zjawisk takich jak huraganowe wiatry, susze, bezśnieżne zimy
	SZANSE	**ZAGROŻENIA**
CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE	• podnoszenie świadomości przyrodniczej mieszkańców, • wsparcie zrównoważonego rolnictwa oraz zalesień w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, • ustanawianie nowych form ochrony przyrody, • przebudowa drzewostanu w kierunku bardziej odpornych na zanieczyszczenia, • uzupełnianie drzewostanu gatunkami rodzimymi	• postępujące zmiany klimatyczne, • pożary, susze, • wzrost presji gospodarczej, urbanistycznej, turystycznej i rekreacyjnej, • ekspansja szkodników pierwotnych i wtórych, • brak funduszy na inwestycje zmierzające do poprawy stanu fauny i flory, • zanieczyszczenie powietrza, gleb i wód

Źródło: opracowanie własne

3.9.6 PODSUMOWANIE – KIERUNKI ROZWOJU I ZAGADNIENIA HORYZONTALNE

Spodziewane ocieplenie się klimatu spowoduje migrację gatunków, w tym obcych inwazyjnych wraz z równoczesnym wycofywaniem się tych gatunków, które nie są przystosowane do wysokich temperatur i suszy latem. W kontekście pojawiającego się zjawiska suszy wystąpi ograniczenie powierzchni terenów wodno-błotnych, w tym stopniowe wysychanie i zanik torfowisk, wilgotnych lasów i borów. W wyniku prognozowanych zmian klimatycznych będzie postępował zanik małych powierzchniowych zbiorników wodnych (bagien, stawów, oczek wodnych, małych płytkich jezior, a także potoków i małych rzek). Stanowi to zagrożenie dla licznych gatunków, które bądź to pośrednio bytują na tych terenach, bądź korzystają z nich jako rezerwuarów wody pitnej i może skutkować wyginięciem lub migracją gatunków. Wydłużony okres z dodatnimi temperaturami na jesieni z intensywnymi opadami rozmiękczającymi glebę w połączeniu z osłabieniem drzew przez choroby i szkodniki może dodatkowo zwiększać wrażliwość lasów na wiatry i sprzyjać powstawaniu większej ilości wiatrołomów i wiatrowałów. W obliczu zmian klimatycznych bardzo

istotna staje się ochrona struktur przyrodniczych oraz zachowanie spójności i drożności sieci ekologicznej, która poza funkcjami przyrodniczymi pełni również inne funkcje, m.in. społeczne i klimatyczne, gdyż poprawia jakość życia.

Negatywnie na stan fauny i flory mogą także wpływać procesy przestrzenne przemian krajobrazu, w tym najbardziej rozpowszechniony – fragmentacja siedlisk. Fragmentacja polega na rozpadzie zwartego dotychczas obszaru (siedlisk, ekosystemów lub typów użytkowania gruntu) na mniejsze części - fragmenty. W jej efekcie zdecydowanie zwiększa się liczba płatów i długość granic krajobrazowych, zmniejsza natomiast zwartość krajobrazu. Fragmentacja jest jednym z najbardziej rozpowszechnionych procesów transformacji, prowadzącym do zmniejszania bioróżnorodności oraz przyśpieszenia lokalnego zanikania roślin i zwierząt. Wraz ze wzrostem fragmentacji, ze względu na zanik siedlisk oraz bariery przestrzennej, zmniejsza się także rozproszenie zwierząt i ich migracje, co przyczynia się do redukcji gatunków, powodując zmniejszenie bioróżnorodności gatunkowej wśród fauny.

Wszystkie podejmowane działania powinny dążyć do minimalizacji tych procesów. Ważne jest planowanie przestrzenne, łączące racje gospodarcze, potrzeby i możliwości z kwestiami ekologicznymi i możliwościami środowiska. Projektowane inwestycje i działania powinny być połączone z planowaniem sieci ekologicznych, tak by spełniały potrzebę utrzymania „łączności" siedlisk.

Zagrożenie dla fauny stanowić mogą również prace termomodernizacyjne, dlatego muszą być prowadzone z uwzględnieniem potencjalnie występujących na danym terenie chronionych gatunków ptaków i nietoperzy. Jak podaje Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska „przed rozpoczęciem prac remontowych zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym".

W przypadku zadań dotyczących budowy urządzeń melioracyjnych oraz konserwacji, modernizacji i odbudowy urządzeń wodnych, rowów i przepustów konieczne jest rozpoznanie zasobów biotycznych przed przystąpieniem do prac, ponieważ niewłaściwe przeprowadzone mogą zagrozić gatunkom chronionym lub cennym siedliskom.

W zakresie ochrony środowiska postuluje się również wprowadzenie zieleni niskiej i wysokiej, która będzie ograniczała hałas i potencjalne szkodliwe oddziaływanie projektowanych inwestycji.

W kontekście monitoringu środowiska wiodącą rolę pełni monitoring siedlisk i gatunków chronionych przez Regionalną Dyrekcję Ochrony Środowiska w Bydgoszczy oraz poszczególne nadleśnictwa.

Kompetencje Powiatu Żnińskiego w zakresie leśnictwa są szerokie i dotyczą m.in.:

- sprawowania nadzoru w zakresie gospodarki leśnej w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa,
- określania w drodze decyzji zadań właścicieli lasów w zakresie wykonywania zabiegów profilaktycznych i ochronnych zapobiegających powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożarów oraz nadmiernie pojawiających się organizmów szkodliwych, a także w zakresie ochrony gleby i wód leśnych,
- wydawania, w przypadkach szczególnie uzasadnionych potrzeb właścicieli lasu, w drodze decyzji zgody na zmianę lasu na użytek rolny dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa,
- nadzorowania wykonania zatwierdzonych uproszczonych planów urządzania lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa,
- ustalania i nadzorowania w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa, dla których nie ma opracowanych uproszczonych planów urządzania lasu zadań w zakresie wyrębu drzew, ponownego założenia upraw leśnych, przebudowy drzewostanów, pielęgnowania i ochrony lasu, w tym ochrony przeciwpożarowej,
- dokonywania co trzy lata oceny udatności upraw leśnych na gruntach zalesionych na podstawie ustawy o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesienia.

3.10 POWAŻNE AWARIE

Zgodnie z art. 3 pkt. 23 Ustawy Prawo ochrony środowiska mianem poważnej awarii określa się „zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi, środowiska, a także możliwego powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem".

3.10.1 OCENA RYZYKA WYSTĄPIENIA POWAŻNEJ AWARII

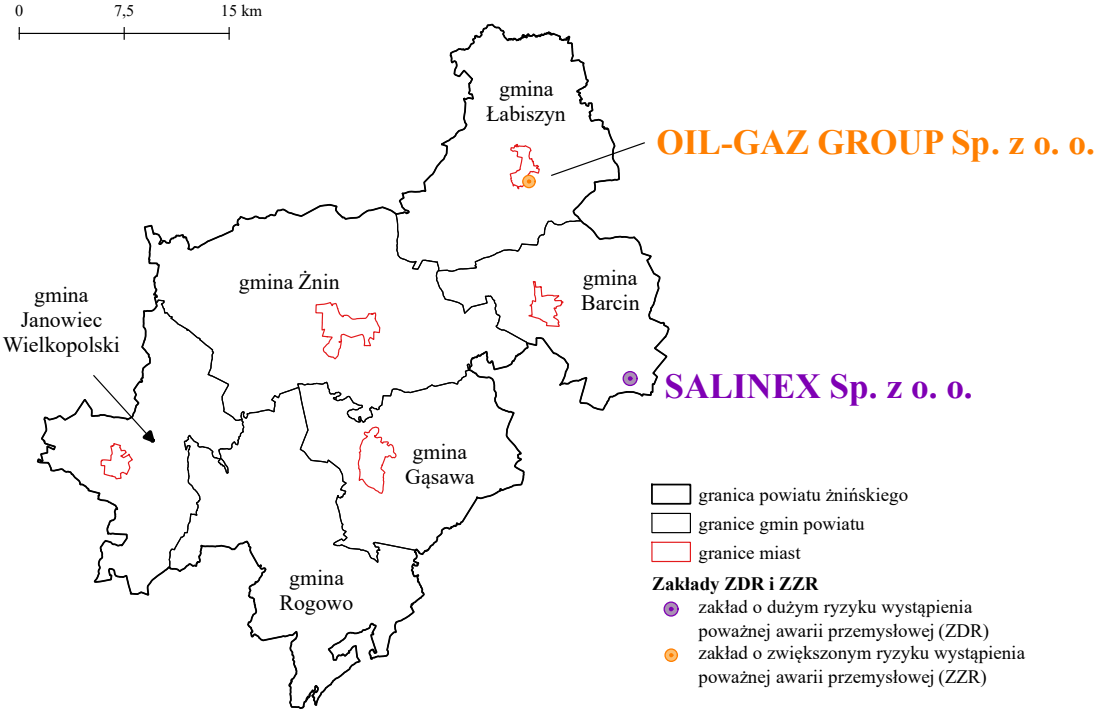
Na stronie internetowej Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska dostępny jest wykaz zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, w tym:

- zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR),
- zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR).

Na terenie powiatu żnińskiego zlokalizowany jest jeden zakład o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR): SALINEX Sp. z o. o. (adres: Piechcin, ul. Gazowa 14, gmina Barcin). Magazyn Gazu w Piechcinie jest zakładem spółki SALINEX Sp. z o.o. z siedzibą w Inowrocławiu. Firma prowadzi głównie działalność w branży LPG: import i dystrybucja, magazynowanie i sprzedaż gazu płynnego. Rodzaje i charakterystyka substancji chemicznych, zakwalifikowane jako niebezpieczne, występujące na terenie zakładu to węglowodory gazowe, skroplone takie jak skrajnie łatwo palne: propan-butan, propan i butan. W celu nie dopuszczenia do powstania na terenie zakładu poważnej awarii przemysłowej oraz ograniczenia jej ewentualnych skutków zastosowano m.in. system detekcji gazu monitorujący wycieki, aparaturę kontrolno-pomiarową wspomagającą i kontrolującą procesy technologiczne, stałe urządzenia gaśnicze (zraszacze, działka wodne), podręczny sprzęt gaśniczy czy wodociągową sieć przeciwpożarową z naziemnymi hydrantami. Kierownictwo terminalu współpracuje z Komendą Powiatową PSP w Żninie odpowiedzialną za bezpieczeństwo w zakresie postępowania w przypadku wystąpienia awarii oraz ograniczenia jej skutków.

W miejscowości Zdziersk w gminie Łabiszyn zlokalizowany jest również zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR): OIL-GAZ GROUP Sp. z o. o. – Rozlewnia Gazu Płynnego (adres: Zdziersk 1a, gmina Łabiszyn). Na terenie rozlewni prowadzone są operacje przeładunku gazu płynnego propan i propan-butan z cystern samochodowych do zbiorników magazynowych a następnie do cystern samochodowych, oraz rozlewu do butli 11 i 33 kg. Obiekt posiada następujące zabezpieczenia: system monitoringu wizyjnego, system detekcji gazu zblokowany z systemem automatyki odcinającym zasilanie elektryczne i zamykającym zawory gazu na zbiornikach magazynowych, którego zadaniem jest całodobowe monitorowanie terenu zakładu pod kątem obecności gazu, system wyłączników awaryjnych rozlokowanych i oznakowanych w czterech punktach zakładu, dwie pompy przeciwpożarowe zasilane z awaryjnego agregatu prądotwórczego pobierające wodę z sieci gminnej lub zakładowej pompy przeciwpożarowej, hydrant wodny Dn 100 do ochrony newralgicznych obiektów rozlewni gazu, stałe urządzenia zraszaczowe w hali nalewu butli gazowych i na stanowisku przepompowywania gazy z i do autocysterny oraz sygnalizacja świetlno – dźwiękowa do alarmowania załogi. Prowadzący zakład opracował i przedłożył żnińskiemu Komendantowi Powiatowemu Państwowej Straży Pożarnej w Żninie i Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska w Bydgoszczy Plan Zapobiegania Awariom (PZA) odpowiadający wymaganiom Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.

Lokalizację zakładów: SALINEX Sp. z o. o. oraz OIL-GAZ GROUP Sp. z o. o. wskazano na rysunku 29.

Rysunek 29 Lokalizacja zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR) oraz zakładu o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR) w powiecie żnińskim
Źródło: PRG, GIOŚ, opracowanie własne

Pewne zagrożenie wystąpienia poważnej awarii stanowią stacje paliw jak również ruchliwe drogi. W razie poważnego wypadku może bowiem dojść do wycieku niebezpiecznych substancji i w konsekwencji do skażenia środowiska.

Zgodnie z rejestrem występowania zdarzeń o znamionach poważnej awarii w ostatnich dwóch latach (2023-2024) nie odnotowano na terenie powiatu żnińskiego takich zdarzeń.

W powiecie żnińskim przede wszystkim prewencja jest kluczowym elementem przeciwdziałania poważnym awariom. Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Żninie działa w oparciu o przepisy prawa, które nakładają na PSP szereg obowiązków związanych m.in. z ochroną środowiska. W powiecie żnińskim przy Staroście Żnińskim funkcjonuje Komisja Bezpieczeństwa i Porządku, która w przypadku zdarzenia kryzysowego, nagłego może zostać zwołana w trybie pilnym.

3.10.2 ANALIZA SWOT

W kolejnej tabeli przedstawiono analizę SWOT dla obszaru interwencji zagrożenia poważnymi awariami.

Tabela 41. Analiza SWOT – poważne awarie

	MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
CZYNNIKI WEWNĘTRZNE	• brak zdarzeń o znamionach poważnej awarii w ostatnich latach, • funkcjonowanie Komisji Bezpieczeństwa i Porządku, • wdrożone procedury i zabezpieczenia w zakładzie o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR) oraz zakładzie o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR)	• obecność na terenie powiatu zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR) oraz zakładu o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR)
	SZANSE	**ZAGROŻENIA**
CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE	• odpowiednie planowanie przestrzenne – lokalizacja zakładów przemysłowych w specjalnych strefach, • działalność kontrolno-inspekcyjna Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Państwowej Straży Pożarnej oraz Inspekcji Transportu Drogowego	• przebieg ruchliwych odcinków dróg oraz obecność stacji paliw, • możliwość powstania zakładów ZDR i ZZR, także w bliskim sąsiedztwie na terenie powiatów ościennych, • ekstremalne zjawiska pogodowe mogą spowodować wzrost ryzyka wystąpienia poważnej awarii

Źródło: opracowanie własne

3.10.3 PODSUMOWANIE – KIERUNKI ROZWOJU I ZAGADNIENIA HORYZONTALNE

Zaburzeniom równowagi w systemie środowiska geograficznego wywołanym ocieplaniem się klimatu będą towarzyszyły zmiany, które w sposób bezpośredni lub pośredni powinny być uwzględniane w gospodarowaniu przestrzenią w kontekście mogącej się pojawić poważnej awarii lub nadzwyczajnego zagrożenia środowiska. Dotyczą one wielu aspektów o charakterze horyzontalnym, od gospodarki rolnej, leśnej i wodnej (niszczące susze, pożary, powodzie i podtopienia, itd.), przez przemysł i energetykę (zmiany technologii), bezpieczeństwo ludzi i mienia (ekspozycja na powodzie i podtopienia, osuwiska i pożary) po infrastrukturę (ekspozycja na nadmiar lub niedobór wód, wichury).

Wpływ na występowanie poważnych awarii mają ekstremalne zjawiska pogodowe, typu huragany czy intensywne burze. Jedną z najbardziej wrażliwych na zmiany klimatu dziedzin gospodarki jest transport. We wszystkich jego kategoriach wrażliwość na warunki klimatyczne jest znaczna. Innym czynnikiem klimatycznym powodującym utrudnienia w ruchu drogowym jest mgła, szczególnie często występująca w warunkach jesienno-zimowych przy temperaturach bliskich zera. Ograniczenie widoczności powoduje zmniejszenie prędkości eksploatacyjnej i opóźnienia w ruchu drogowym, szczególnie w transporcie publicznym, a także zwiększa ryzyko wypadków drogowych. Analiza przewidywanych zmian klimatu dowodzi, że w dalszej perspektywie będą one oddziaływać na transport negatywnie. Działania dostosowawcze sektora transportu do oczekiwanych zmian klimatu powinny przede wszystkim zabezpieczyć infrastrukturę drogową i kolejową przed zagrożeniami wynikającymi ze wzrostu częstotliwości intensywnych

opadów. Deszcze nawalne powodują zatopienia dróg, przeciążenie układów odwadniających, przepustów i mostów na mniejszych ciekach.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska mogą powstać wskutek: wypadków i zdarzeń w czasie budów i eksploatacji dróg i innych obiektów drogowych, w których biorą udział pojazdy przewożące substancje niebezpieczne, a które mogą spowodować m.in.: skażenie powietrza, wód, gleb oraz pożary; awarii w miejscach postoju ww. pojazdów, pożaru z powodu nieostrożnego obchodzenia się użytkowników dróg z ogniem w lesie, niewłaściwego lub niedostatecznego zabezpieczenia robót drogowych i samej drogi w wyniku złego rozpoznania warunków środowiskowych (np. geologii, stosunków wodnych).

W celu ochrony środowiska przed poważnymi awariami przemysłowymi należy zatem:

- zapobiegać poważnym awariom przemysłowym oraz eliminować i minimalizować skutki w razie ich wystąpienia,
- realizować akcje informacyjno – edukacyjne dla ogółu społeczeństwa dotyczące tematyki pożarniczej i bezpieczeństwa, w celu ukształtowania właściwych postaw i zachowań,
- realizować doposażenie wyspecjalizowanych jednostek w sprzęt do wykrywania i dokładnej lokalizacji miejsca awarii, likwidacji i analizy skutków zdarzenia.

W kontekście tego obszaru interwencji największą rolę odgrywa prewencja (Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Żninie, Komenda Powiatowa Policji w Żninie, Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego).

4 EDUKACJA EKOLOGICZNA

Ochrona środowiska stanowi od lat poważne wyzwanie, zwłaszcza wobec dynamicznego rozwoju nowych technologii i pojawiania się coraz nowszych produktów wysoko przetworzonych, tak przemysłowych, jak i konsumpcyjnych. Czasy współczesne obfitują w katastrofy ekologiczne, zanieczyszczenia i kryzysy środowiskowe, wpływające na zmianę klimatu. Tym niekorzystnym zjawiskom można przeciwdziałać, między innymi poprzez edukację ekologiczną.

Ekologia jest nauką o przyrodzie ze szczególnym uwzględnieniem jej ochrony. Umożliwia poznanie współzależności różnych zjawisk przyrodniczych i ich wpływu na życie różnych organizmów, w tym także człowieka. Kształtowanie świadomości ekologicznej jest niezwykle ważne, ponieważ jest ona podstawą utrzymania prawidłowego poziomu życia. A decydując się na odpowiednie postępowanie w życiu codziennym, można odegrać istotną rolę w kształtowaniu środowiska. Najprostszym i najczęstszym przykładem jest niepozostawianie śmieci i odpadków w miejscach do tego nieprzeznaczonych oraz ich nie spalanie w indywidualnych źródłach ogrzewania.

Edukacja ekologiczna w Polsce ma charakter obowiązkowy na podstawie dokumentów państwowych oraz ratyfikowanych przez Polskę umów międzynarodowych, w których zostały przyjęte te zobowiązania. Głównym polskim dokumentem jest ustawa Prawo ochrony środowiska. Obejmuje bardzo różne formy upowszechniania wiedzy o przyrodzie i podnoszenia poziomu świadomości ekologicznej. Wprowadzenie do szkół programów nauczania z zakresu ochrony środowiska ma na celu ukształtowanie u uczniów odpowiednich postaw, przejawiających się m.in. w umiejętności zauważania zjawisk zachodzących w przyrodzie, ale i przewidywania ich następstw, stosunku emocjonalnym do tych zjawisk oraz znajomości zasad i sposobów działania na rzecz ochrony środowiska. Duże znaczenie ma także propagowanie określonych zachowań, przyjaznych dla otoczenia. Edukacja ekologiczna powinna mieć charakter kompleksowy, kształtujący świadomość w zakresie ochrony środowiska w skali od ogólnoświatowej do lokalnej.

W powiecie żnińskim realizowany jest szereg działań w zakresie edukacji ekologicznej. W tabeli 42 podano przykłady przeprowadzonych akcji.

Tabela 42. Przykłady zrealizowanych w ostatnich latach działań w zakresie edukacji ekologicznej w powiecie żnińskim

Komponent	Przykład działań	Podmiot realizujący działanie
Poprawa jakości powietrza	Prowadzenie punktu konsultacyjno-informacyjnego Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”.	wszystkie gminy powiatu żnińskiego
	Udzielania dotacji celowej na pokrycie kosztów instalacji proekologicznych systemów grzewczych.	gmina Janowiec Wielkopolski, gmina Żnin, gmina Barcin
	Monitoring jakości powietrza w gminie Żnin (m.in. w 2025 roku zakupiono trzy dodatkowe czujniki jakości powietrza, które zlokalizowane są przy ul. 1 Stycznia 17 (Szkoła Podstawowa nr 5), Plac Wolności 1 (Muzeum Ziemi Pałuckiej) oraz w Podgórzynie 5 (świetlica wiejska).	gmina Żnin
Ograniczanie poziomu hałasu	Cykl Rajdów Rowerowych Smaki Pałuk, Rajd Rowerowy „Rowerem przez Pałuki”.	gmina Żnin, Powiat Żniński
	Fotograficzny konkurs turystyczno-rowerowy „Rajza po Pałukach”.	gmina Żnin
Poprawa jakości wód, ograniczenie zużycia wody, przeciwdziałanie suszy	Dofinansowanie do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach wiejskich.	gmina Barcin
	Dofinansowanie do zakupu i montażu zbiorników retencyjnych przeznaczonych do gromadzenia wód opadowych.	gmina Barcin
	Wizyta mieszkańców Rogowa w zmodernizowanej oczyszczalni ścieków w Rogowie. Wizyta była okazją do poszerzenia wiedzy na temat ekologii, ochrony wód oraz nowoczesnych rozwiązań technologicznych.	gmina Rogowo
Rozwój systemu gospodarki odpadami, eliminacja odpadów niebezpiecznych	Wsparcie właścicieli nieruchomości w zakresie systematycznego usuwania i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest.	wszystkie gminy powiatu żnińskiego, WFOŚiGW w Toruniu
	Zakup pojemników typu MPE – Miejski Punkt Elektroodpadów, które ustawione zostały przy ulicy Wiertników w Piechcinie oraz Placu 1 Maja w Barcinie.	gmina Barcin
	Stoisko ekologiczne promujące selektywną zbiórkę odpadów komunalnych podczas odbywających się Dni Miodu w Parku Wolności w Barcinie.	gmina Barcin
	Konkurs „MOJE EKOMIASTO", którego celem było pogłębianie wśród dzieci i młodzieży wiedzy oraz świadomości ekologicznej, a także rozwijanie ich zainteresowań plastycznych i artystycznych. Uczestnicy wykorzystywali do tego materiały nadające się do recyklingu.	gmina Żnin
Zasoby przyrodnicze i ochrona lasów	Przeprowadzanie zajęć edukacyjnych z dziećmi i młodzieżą, spotkań terenowych oraz lekcji edukacyjnych.	Nadleśnictwa
	Realizacja projektu pn. „Co bzyczy w trawie? Ochrona owadów zapylających w środowisku wiejskim”.	gmina Gąsawa / Stowarzyszenie Oświatowe ABC – Gąsawa

Komponent	Przykład działań	Podmiot realizujący działanie
	Działalność w Pałuckim Ogrodzie Edukacyjnym w gminie Rogowo (w ramach działalności ogrodu, odbywają się np. warsztaty i spotkania – uczestnicy mają okazję nauczyć się podstaw ogrodnictwa, poznać różne gatunki roślin, a także wziąć udział w praktycznych zajęciach z sadzenia i pielęgnacji roślin. Organizowane są również spotkania z ekspertami, którzy dzielą się swoją wiedzą na temat ekologii i ochrony środowiska.	gmina Rogowo
	Współorganizowanie corocznego konkursu ekologicznego.	Powiat Żniński

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych materiałów

Działania te powinny być kontynuowane.

5 PODSUMOWANIE ZREALIZOWANYCH W OSTATNICH LATACH ZADAŃ SŁUŻĄCYCH OCHRONIE ŚRODOWISKA ORAZ IDENTYFIKACJA OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

Podstawowym celem ekologicznym na obszarze powiatu żnińskiego jest zachowanie wysokich walorów środowiska przyrodniczego regionu oraz zwiększenie atrakcyjności i konkurencyjności regionu Pałuk. Realizacja tego celu możliwa jest dzięki przyjęciu jako powszechnie obowiązującej, zasady zrównoważonego rozwoju, identyfikacji określonych priorytetów ochrony środowiska oraz określeniu rodzaju i harmonogramu działań proekologicznych oraz środków niezbędnych do osiągnięcia celów. Uwzględniając założenia z 2009 roku sprecyzowane w Powiatowym programie ochrony środowiska z planem gospodarki odpadami dla Powiatu Żnińskiego na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012 – 2015 oraz powiatowym programie usuwania azbestu, należy przyjąć, że główne cele związane z polityką ochrony środowiska to:

a) dalsza poprawa jakości środowiska oraz likwidacja i minimalizacja bezpośrednich zagrożeń dla zdrowia i życia mieszkańców,
b) zrównoważone wykorzystanie bogactw naturalnych, w tym wody oraz energii,
c) racjonalne gospodarowanie odpadami,
d) ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody,

e) prowadzenie edukacji ekologicznej w celu podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu.

W tym względzie należy zaznaczyć, że w ostatnich latach nie odnotowano istotnego pogorszenia stanu środowiska. Wciąż jednak dużym problemem w skali powiatu jest zła jakość wód powierzchniowych (rzek i jezior). Z kolei znaczącymi sukcesami odnotowanymi w kilku ostatnich latach jest wyraźna poprawa jakości powietrza oraz zwiększenie poziomu zwodociągowania i skanalizowania obszaru. Najważniejsze zrealizowane zadania związane z poprawą stanu środowiska obejmowały w ostatnich latach m.in.:

- realizację i monitorowanie projektu pn. „Zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej będących własnością Powiatu Żnińskiego tj. budynku Domu Pomocy Społecznej w Barcinie, budynku Domu Pomocy Społecznej w Tonowie, budynku Zespołu Szkół Specjalnych w Żninie" (Powiat Żniński),
- realizację i monitorowanie projektu pn. „Roboty termomodernizacyjne w budynku częściowo użytkowanym jako Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Środowiskowy Dom Samopomocy, Warsztaty Terapii Zajęciowej „Promyk" i archiwum Starostwa Powiatowego w Żninie" (Powiat Żniński),
- udzielanie pozwoleń emisyjnych (Powiat Żniński),
- budowę nowych ciągów pieszo-rowerowych i infrastruktury towarzyszącej (Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy, Powiat Żniński, Zarząd Dróg Powiatowych w Żninie, gminy powiatu żnińskiego),
- modernizacje układu komunikacyjnego (zarządcy dróg),
- prace konserwacyjne na rzekach i rowach melioracyjnych (Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, spółki wodne),
- rozbudowę i modernizację infrastruktury związanej z zaopatrzeniem w wodę (gminy powiatu żnińskiego, przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne lub jednostki organizacyjne gmin),
- rozbudowę i modernizację infrastruktury związanej z odprowadzaniem ścieków (gminy powiatu żnińskiego, przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne lub jednostki organizacyjne gmin),
- uchwalanie nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i uwzględnianie w nich aspektów środowiskowych (gminy powiatu żnińskiego),
- badania gleb rolniczych (Okręgowa Stacja Chemiczno - Rolnicza w Bydgoszczy),
- prowadzenie systemu odbioru odpadów komunalnych, w tym upowszechnienie selektywnej zbiórki: papieru, metalu, tworzyw sztucznych i szkła, z uwzględnieniem funkcjonowania PSZOK (gminy powiatu żnińskiego),
- demontaż i utylizację wyrobów zawierających azbest (gminy powiatu żnińskiego, WFOŚiGW w Toruniu),
- pielęgnację terenów czynnych biologicznie, lasów i zieleni urządzonej (gminy powiatu żnińskiego, Powiat Żniński),
- doposażenie ochotniczych straży pożarnych (gminy powiatu żnińskiego, Powiat Żniński),
- edukację ekologiczną (gminy powiatu żnińskiego, Powiat Żniński, Nadleśnictwa).

Na podstawie dokonanej diagnozy stanu środowiska, przeprowadzonej analizy SWOT oraz podsumowania zrealizowanych zadań proekologicznych zidentyfikowano najważniejsze problemy/konflikty środowiskowe, które priorytetowo wymagają podjęcia działań naprawczych/zapobiegawczych w ramach „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku". Zawarto je w tabeli 43.

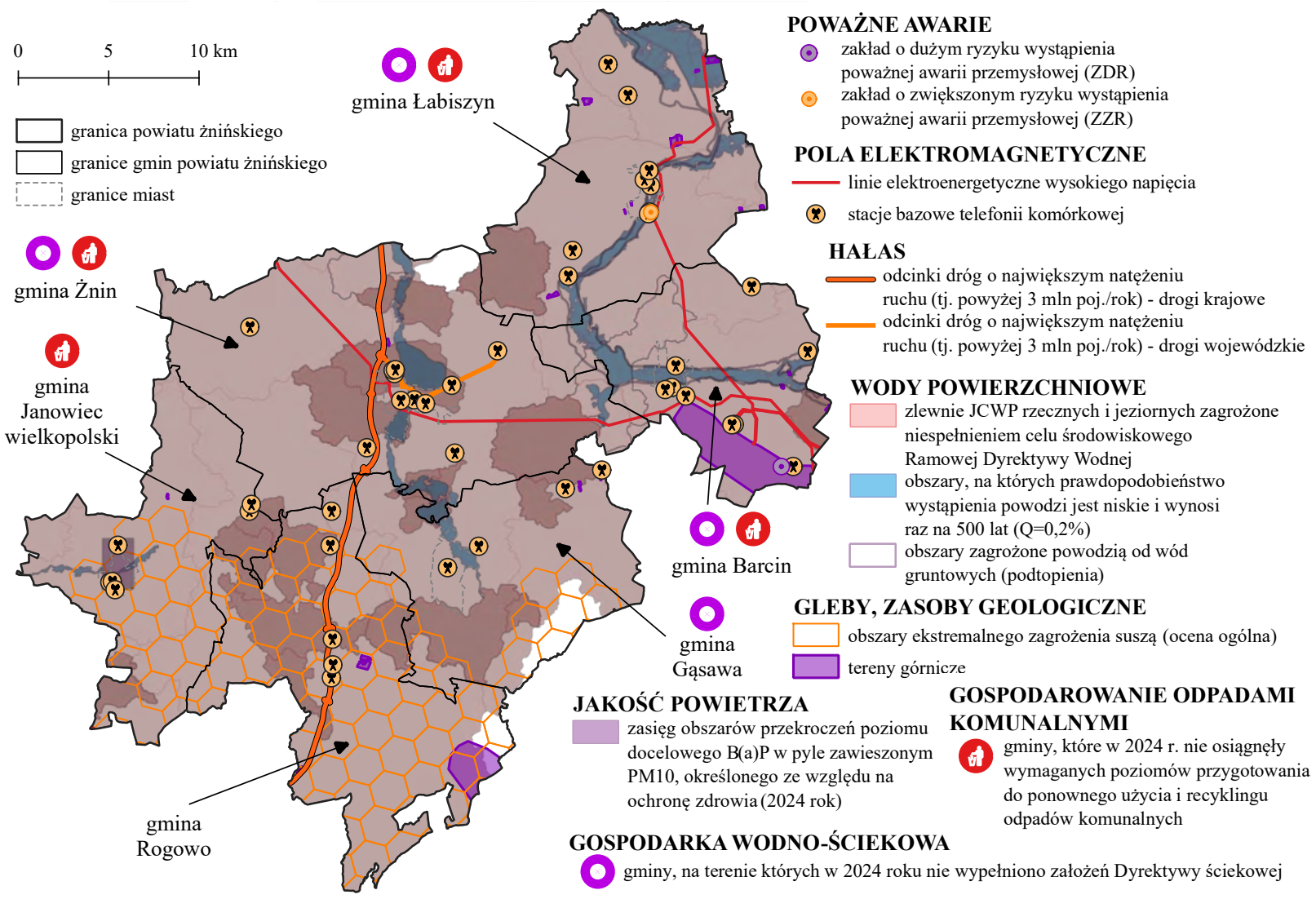
Tabela 43. Identyfikacja najważniejszych problemów/konfliktów środowiskowych na obszarze objętym opracowaniem

Obszar interwencji	Zdiagnozowane problemy
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	– wzrost natężenia zjawisk ekstremalnych (fale ciepła, fale chłodu, opady nawalne, wichury, susze), – niedotrzymanie poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu oraz przekroczenie poziomu celu długoterminowego dla ozonu, określonych ze względu na ochronę zdrowia ludzi – ocena za lata 2023-2024, – przekroczenie poziomu celu długoterminowego dla ozonu, określonych ze względu na ochronę roślin – ocena za lata 2023-2024, – wciąż dominujący udział rozproszonych źródeł komunalno-bytowych, – wzrastająca liczba pojazdów samochodowych i ciągników, – stwierdzone nieprawidłowości w zakresie emisji zanieczyszczeń (gazów i pyłu) do powietrza w zakładach przemysłowych/obiektach działalności gospodarczej z terenu powiatu żnińskiego
ZAGROŻENIA HAŁASEM	– przebieg dróg o dużym natężeniu ruchu pojazdów (powyżej 3 mln/rok), których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach, – przekroczenia standardów akustycznych w kontrolowanych zakładach przemysłowych/obiektach działalności gospodarczej
POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	– obecność nadajników telefonii komórkowej wytwarzających pole elektromagnetyczne, – obecność linii wysokiego napięcia
GOSPODAROWANIE WODAMI	– dla większości JCWP rzecznych i jeziornych ryzyko niespełnienia celów środowiskowych Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW), – zły stan ogólny wszystkich JCWP rzecznych i jeziornych na obszarze powiatu (dla których dokonano oceny), – słaby stan ogólny JCWPd nr 43 oraz zagrożenie nieosiągnięcia celu środowiskowego RDW dla tej JCWPd – silne i ekstremalne zagrożenie suszą (ocena ogólna), – ekstremalne zagrożenie suszą rolniczą, – ryzyko wystąpienia powodzi i podtopień na części obszaru powiatu
GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	– wzrost zużycia wody, – wciąż duża liczba zbiorników bezodpływowych, – niewypełnienie postanowień Dyrektywy ściekowej przez aglomeracje: Żnin, Barcin i Łabiszyn, – duże zróżnicowanie stopnia skanalizowania poszczególnych gmin w powiecie

Obszar interwencji	Zdiagnozowane problemy
ZASOBY GEOLOGICZNE	– występowanie na obszarze powiatu terenów górniczych, czyli przestrzeni objętych przewidywanymi szkodliwymi wpływami robót górniczych zakładu górniczego
GLEBY	– obecność zinwentaryzowanych miejsc szkód i bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku, – zdeponowane przy ulicy Nowej w Janowcu Wielkopolskim odpady niebezpieczne
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	– wciąż duża ilość wyrobów zawierających azbest pozostałych do usunięcia, – wciąż duży udział zmieszanych odpadów komunalnych odbieranych z obszaru powiatu – niski poziom selektywnego zbierania odpadów, – problem z osiągnięciem wymaganych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w gminach powiatu żnińskiego, – większa w porównaniu do średniej dla województwa masa wytwarzanych odpadów komunalnych na 1 mieszkańca
ZASOBY PRZYRODNICZE	– uboga struktura drzewostanu (wyraźnie dominująca sosna), – niska na tle województwa lesistość, – nasilenie w ostatnich latach zjawisk takich jak huraganowe wiatry, susze, bezśnieżne zimy
POWAŻNE AWARIE	– obecność na terenie powiatu zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR) oraz zakładu o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR)

Źródło: opracowanie własne

Na rysunku 30 zestawiono również lokalizacje wybranych problemów i konfliktów środowiskowych w powiecie żnińskim, które udało się zidentyfikować w toku przeprowadzonej oceny stanu środowiska. W zasadzie cały obszar powiatu jest miejscem występowania wybranego lub kumulacji problemów środowiskowych, które wymagają interwencji.

Rysunek 30 Zidentyfikowane problemy i konflikty środowiskowe w powiecie żnińskim – ujęcie graficzne

Źródło: PRG, PRNG, PIG, RDOŚ, GDOŚ, Hydroportal, BDOT10K, Plan przeciwdziałania skutkom suszy, ankiety z poszczególnych gmin, opracowanie własne

6 CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA I ICH FINANSOWANIE

W ramach opracowania Programu ochrony środowiska konieczne było wyznaczenie zadań w poszczególnych obszarach interwencji, po wykonaniu których ma nastąpić poprawa stanu i jakości danego elementu środowiska, bądź będzie utrzymywany dobry stan o ile aktualnie taki został zdiagnozowany. W ramach wytycznych zaplanowano konkretne zadania ekologiczne, czyli przedsięwzięcia bądź czynności organizacyjno-administracyjne prowadzące do realizacji wyznaczonych celów i kierunków interwencji. Poprzez realizację tych działań ekologicznych można będzie osiągnąć wymierną poprawę środowiska przyrodniczego w wyznaczonych obszarach interwencji, mierzoną za pomocą wskaźników środowiskowych (mierników realizacji).

Poszczególne zadania zostały wpisane do harmonogramu rzeczowo-finansowego z podziałem na zadania własne samorządu powiatowego oraz zadania monitorowane przez samorząd powiatowy, za których realizację odpowiedzialne są inne instytucje (np. poszczególne gminy w powiecie żnińskim, Inspekcja Ochrony Środowiska, zarządcy dróg, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, itp.).

Cele i kierunki interwencji są pochodną zdiagnozowanych na obszarze powiatu zagrożeń i problemów środowiskowych w poszczególnych obszarach interwencji – analizy SWOT oraz kierunków działań zaproponowanych w każdym obszarze interwencji.

Wyznaczono następujące cele ekologiczne do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku:

1. Osiągnięcie dobrej jakości powietrza i jakości życia mieszkańców,
2. Ochrona mieszkańców przed hałasem,
3. Utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej poziomów dopuszczalnych,
4. Racjonalne korzystanie z zasobów wodnych,
5. Uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej,
6. Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin ze złóż,
7. Ochrona powierzchni ziemi i gleb,
8. Zbilansowany system gospodarowania odpadami,
9. Zwiększenie bioróżnorodności,
10. Utrzymanie stanu braku zagrożenia dla środowiska i mieszkańców ze strony poważnych awarii.

Tabela 44. Cele, kierunki interwencji i zadania przewidziane do realizacji w ramach poszczególnych obszarów interwencji

Nr	Obszar interwencji	Cel	Nazwa	Źródło danych	Wartość bazowa (rok)	Wartość docelowa	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny		Ryzyka
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
1	OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	OSIĄGNIĘCIE DOBREJ JAKOŚCI POWIETRZA I DOBREJ JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	Liczba zawartych umów w ramach Programu „Czyste Powietrze” oraz "Ciepłe Mieszkanie" (szt./rok)	WFOŚiGW w Toruniu	Czyste Powietrze - średnio ok. 320 szt./rok, Ciepłe Mieszkanie - średnio ok. 10 szt./rok	Czyste Powietrze - nie mniej niż w latach poprzednich (ok. 320 szt./rok), Ciepłe Mieszkanie - nie mniej niż 10 szt./rok	ZMNIEJSZANIE EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ ZE ŹRÓDEŁ PUNKTOWYCH, LINIOWYCH I ROZPROSZONYCH ŹRÓDEŁ KOMUNALNO-BYTOWYCH	Realizacja Programu Priorytetowego "Czyste Powietrze" oraz realizacja Programu "Ciepłe Mieszkanie"	zadanie koordynowane	mieszkańcy powiatu żnińskiego	brak środków finansowych, skomplikowane procedury
2			Liczba zmodernizowanych budynków (szt.)	Powiat Żniński	0 (2026 rok)	min. 1 szt.		Kompleksowa modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej	zadanie własne	Powiat Żniński (+ jednostki organizacyjne Powiatu)	brak środków finansowych, skomplikowane procedury
3								Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej oraz zasobu komunalnego	zadanie koordynowane	gminy powiatu żnińskiego	brak środków finansowych, skomplikowane procedury
4			Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła (szt.)	Powiat Żniński	0 (2026 rok)	5 szt.		Modernizacja źródeł ciepła w obiektach użyteczności publicznej	zadanie własne	Powiat Żniński (+ jednostki organizacyjne Powiatu)	brak środków finansowych, skomplikowane procedury
5			Mieszkania wyposażone w centralne ogrzewanie w % ogółu mieszkań	GUS	85,9% (2024 rok)	>85,9%		Udzielania dotacji celowej na pokrycie kosztów instalacji proekologicznych systemów grzewczych	zadanie koordynowane	gminy powiatu żnińskiego	brak środków finansowych, skomplikowane procedury
6			Liczba nowych instalacji OZE (szt.)	Powiat Żniński	0 (2026 rok)	10 szt.		Instalacje OZE w budynkach będących własnością Powiatu Żnińskiego	zadanie własne	Powiat Żniński (+ jednostki organizacyjne Powiatu)	brak środków finansowych, skomplikowane procedury

Nr	Obszar interwencji	Cel	Nazwa	Źródło danych	Wartość bazowa (rok)	Wartość docelowa	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny		Ryzyka
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
7			Liczba instalacji odnawialnych źródeł energii - wykaz URE	Urząd Regulacji Energetyki	35 instalacji (30.09.2025 r.)	>35 instalacji		Montaż instalacji wykorzystujących energię ze źródeł odnawialnych do produkcji energii elektrycznej i cieplnej w budynkach użyteczności publicznej	zadanie koordy nowane	gminy powiatu żnińskiego	brak środków finansowych, skomplikowane procedury
8			Mieszkania wyposażone w gaz sieciowy w % ogółu mieszkań	GUS, PSG Sp. z o.o.	35,5% (2024 rok)	>35,5%		Rozwój sieci gazowej	zadanie koordy nowane	Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o.	brak środków finansowych, skomplikowane procedury
9			Długość sieci cieplnej przesyłowej i rozdzielczej	GUS	28,5 km (2024 rok)	>28,5 km		Rozwój sieci ciepłowniczej	zadanie koordy nowane	Przedsiębiorst wo Produkcyjno-Usługowe "WODBAR" Spółka z o.o., Veolia Energia Poznań S.A. Oddział Żnin	brak środków finansowych, skomplikowane procedury
10			Liczba obowiązujących planów zagospodaro-wania przestrzennego ogółem	GUS	250 szt. (2024 rok)	>250 szt.		Kształtowanie zasad korzystania z określonych źródeł ciepła w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	zadanie koordy nowane	gminy powiatu żnińskiego	brak środków finansowych, skomplikowane procedury
11			Liczba zmodernizo-wanych budynków pod kątem systemów oświetlenia (szt.)	Powiat Żniński	0 (2026 rok)	8 szt.		Modernizacja systemów oświetlenia w budynkach lub na terenach będących własnością Powiatu Żnińskiego na energooszczędne	zadanie własne	Powiat Żniński (+ jednostki organizacyjne Powiatu)	brak środków finansowych, skomplikowane procedury
12								Modernizacja oświetlenia ulicznego przy drogach gminnych	zadanie koordy nowane	gminy powiatu żnińskiego	brak środków finansowych, skomplikowane procedury

Nr	Obszar interwencji	Cel	Nazwa	Źródło danych	Wartość bazowa (rok)	Wartość docelowa	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny		Ryzyka
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
13			Długość wybudowanych dróg rowerowych (km)	Powiat Żniński	0 (2026 rok)	4 km		Budowa nowych odcinków dróg rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą	zadanie koordynowane	Zarząd Dróg Powiatowych w Żninie z siedzibą w Podgórzynie	brak środków finansowych, skomplikowane procedury
14			Długość rozbudowanych tras i szlaków rowerowych (km)	Powiat Żniński	0 (2026 rok)	10 km		Rozbudowa systemu tras i szlaków rowerowych	zadanie koordynowane	Zarząd Dróg Powiatowych w Żninie z siedzibą w Podgórzynie	brak środków finansowych, skomplikowane procedury
15			Długość dróg dla rowerów ogółem	GUS	32,7 km (2024 rok)	>32,7 km		Budowa dróg dla pieszych i rowerów wzdłuż dróg gminnych	zadanie koordynowane	gminy powiatu żnińskiego	brak środków finansowych, skomplikowane procedury
16								Budowa dróg dla pieszych i rowerów wzdłuż dróg wojewódzkich	zadanie koordynowane	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy	brak środków finansowych, skomplikowane procedury
17			Statystyka stężeń BaP średnia roczna [ng/m^3] max w gminach powiatu żnińskiego	GIOŚ	od 0,47 ng/m^3 do 1,88 ng/m^3 (2024 rok)	nie więcej niż 1,0 ng/m^3 we wszystkich gminach powiatu		Prowadzenie postępowań dotyczących wydawania pozwoleń na emisję gazów i pyłów	zadanie własne	Starosta Żniński, Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego	brak rzetelnej weryfikacji wniosku, niewłaściwa ocena oddziaływania emisji
18								Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych i kontrolnych z zakresu modernizacji energetycznej budynków, OZE, szkodliwości spalania odpadów i paliw stałych	zadanie własne	Powiat Żniński, gminy powiatu żnińskiego	niewystarczająca edukacja, niskie zainteresowanie

Nr	Obszar interwencji	Cel	Nazwa	Źródło danych	Wartość bazowa (rok)	Wartość docelowa	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny		Ryzyka
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
19	ZAGROŻENIA HAŁASEM	OCHRONA MIESZKAŃCÓW PRZED HAŁASEM	Długość zmodernizo-wanych lub przebudowanych odcinków dróg wojewódzkich	ZDW w Bydgoszczy	0 km (2026 rok)	min. 5 km	OGRANICZANIE HAŁASU KOMINIKA-CYJNEGO	Bieżące utrzymanie drogi ekspresowej nr 5 oraz kontrola stanu nawierzchni	zadanie koordy nowane	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	brak środków finansowych, skomplikowane procedury
20								Budowa, rozbudowa i modernizacja dróg wojewódzkich	zadanie koordy nowane	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy	brak środków finansowych, skomplikowane procedury
21			Długość planowanych do remontu dróg (km), Liczba planowanych do zmodernizo-wania/przebu-dowania mostów (szt.)	Powiat Żniński	0 (2026 rok)	250 km i 1 szt.		Modernizacja dróg powiatowych i mostów na terenie Powiatu Żnińskiego	zadanie koordy nowane	Zarząd Dróg Powiatowych w Żninie z siedzibą w Podgórzynie, samorządy gminne	brak środków finansowych, skomplikowane procedury
22			Długość zmodernizo-wanych/wybu-dowanych chodników (km)	Powiat Żniński	0 (2026 rok)	10 km		Budowa i modernizacja chodników zarządzanych przez Powiat Żniński	zadanie własne	Powiat Żniński (+ jednostki organizacyjne Powiatu)	brak środków finansowych, skomplikowane procedury
23			Liczba wybudowanych sygnalizacji świetlnych (szt.), Liczba doświetlonych przejść dla pieszych (szt.), Liczba wybudowanych azyli drogowych (szt.)	Powiat Żniński	0 (2026 rok)	1 szt., 10 szt. i 6 szt.		Poprawa bezpieczeństwa pieszych - budowa sygnalizacji świetlnych, doświetlenie przejść dla pieszych, budowa azyli drogowych i innych urządzeń poprawiających bezpieczeństwo ruchu pieszych i ruchu kołowego (na drogach powiatowych)	zadanie własne	Powiat Żniński (+ jednostki organizacyjne Powiatu)	brak środków finansowych, skomplikowane procedury

Nr	Obszar interwencji	Cel	Nazwa	Źródło danych	Wartość bazowa (rok)	Wartość docelowa	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny		Ryzyka
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
24			Długość dróg gminnych o nawierzchni twardej ulepszonej	GUS	344,2 km (2024 rok)	>344,2 km		Budowa, rozbudowa i modernizacja dróg gminnych	zadanie koordy nowane	gminy powiatu żnińskiego	brak środków finansowych, skomplikowane procedury
25			Wyniki pomiarów GPR	GDDKiA, oddział w Bydgoszczy	wskaźnik opisowy na podstawie przepro-wadzonych badań	wskaźnik opisowy na podstawie przepro-wadzonych badań		Prowadzenie pomiarów natężenia ruchu w ramach Generalnego Pomiaru Ruchu	zadanie koordy nowane	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	brak środków finansowych, skomplikowane procedury
26			Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospoda-rowania przestrzennego w powierzchni ogółem	GUS	14,9% (2024 rok)	>14,9%		Wprowadzanie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących standardów akustycznych dla poszczególnych terenów	zadanie koordy nowane	gminy powiatu żnińskiego	brak środków finansowych, skomplikowane procedury
27								Prowadzenie postępowań dotyczących wydawania decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu	zadanie własne	Starosta Żniński, Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego	brak rzetelnej weryfikacji wniosku, niewłaściwa ocena oddziaływania emisji
28								Edukacja ekologiczna w zakresie hałasu w środowisku i metod jego ograniczania	zadanie własne	Powiat Żniński, gminy powiatu żnińskiego	niewystarczająca edukacja, niskie zainteresowanie

Nr	Obszar interwencji	Cel	Nazwa	Źródło danych	Wartość bazowa (rok)	Wartość docelowa	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny		Ryzyka
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
29	POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	UTRZYMANIE POZIOMÓW PÓL ELEKTRO-MAGNETY-CZNYCH PONIŻEJ POZIOMÓW DOPU-SZCZALNYCH	Wyniki pomiarów wartości promieniowania elektroma-gnetycznego	GIOŚ	brak przekroczeń (wyniki z lat 2023-2024)	brak przekroczeń (utrzymanie stanu)	PREWENCJA W OCHRONIE PRZED PONAD-NORMA-TYWNYM POZIOMEM PÓL ELEKTRO-MAGNE-TYCZNYCH	Przyjmowanie zgłoszeń instalacji emitujących PEM	zadanie własne	Starosta Żniński	brak środków finansowych, skomplikowane procedury
30								Kontrola instalacji emitujących PEM	zadanie koordy nowane	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy	brak środków finansowych, skomplikowane procedury
31								Monitorowanie poziomów pól elektromagnetycznych	zadanie koordy nowane	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	brak środków finansowych, skomplikowane procedury
32								Uwzględnienie zagadnienia ochrony przed polami elektromagnetycznymi w planowaniu przestrzennym	zadanie koordy nowane	gminy powiatu żnińskiego	brak środków finansowych, skomplikowane procedury
33	GOSPODARO-WANIE WODAMI	RACJONALNE KORZYSTANIE Z ZASOBÓW WODNYCH	Ocena jakości wody	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemio-logiczna w Żninie	woda przydatna do spożycia (ocena z lat 2023-2024)	woda przydatna do spożycia	MONITORING JAKOŚCI WÓD	Monitoring jakości wód ujmowanych na cele komunalne	zadanie koordy nowane	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemio-logiczna w Żninie, przedsię-biorstwa wodociągowo-kanalizacyjne, jednostki organizacyjne gmin powiatu żnińskiego	-

Nr	Obszar interwencji	Cel	Nazwa	Źródło danych	Wartość bazowa (rok)	Wartość docelowa	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny		Ryzyka
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
34			Stan ogólny JCWPd nr 43 i 42	Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy	42 - dobry, 43 - słaby (2022 rok)	43 - dobry, 43 - dobry		Monitoring jakości wód powierzchniowych i podziemnych	zadanie koordynowane	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy	brak środków finansowych, braki kadrowe
35			Liczba wspartych zadań z zakresu działalności ekologicznej (szt./rok)	Powiat Żniński, gminy powiatu żnińskiego	0 (2026 rok)	min. 1 szt./rok	OCHRONA PRZED SKUTKAMI ZJAWISK EKSTREMALNYCH ORAZ POPRAWA STANU JCWP (RZECZNYCH I JEZIORNYCH) ORAZ JCWPD	Edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie zrównoważonego korzystania z zasobów wodnych	zadanie własne	Powiat Żniński, gminy powiatu żnińskiego	niewystarczająca edukacja, niskie zainteresowanie
36			Liczba wykonanych przepławek (szt.)	PGW Wody Polskie	0 (2026 rok)	3 szt.		Przywrócenie drożności morfologicznej rzeki Noteci od Pakości do Krostkowa - etap II	zadanie koordynowane	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	brak środków finansowych, nieuzyskanie dofinansowania
37			Stan ogólny JCWP rzecznej o nazwie: Pomorka i kodzie: RW6000101883669	GIOŚ	brak danych (Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.))	dobry stan wód		Działanie dla JCWP rzecznej o nazwie: Pomorka i kodzie: RW6000101883669 - dodatkowy przegląd pozwoleń wodnoprawnych	zadanie koordynowane	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	brak środków finansowych, brak korelacji danych, dynamika zmian w zlewni, braki kadrowe

Nr	Obszar interwencji	Cel	Nazwa	Źródło danych	Wartość bazowa (rok)	Wartość docelowa	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny		Ryzyka
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
38			Stan ogólny JCWP rzecznej o nazwie: Panna i kodzie: RW6000181882699	GIOŚ	zły stan wód (Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowią-zującej od 1 stycznia 2022 r.))	dobry stan wód		Działanie dla JCWP rzecznej o nazwie: Panna i kodzie: RW6000181882699 - analiza możliwości przebudowy budowli piętrzących w zakresie zapewniającym ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych, ocena wpływu budowli poprzecznych na ciągłość biologiczną i cele środowiskowe jcwp, kontrola funkcjonowania urządzeń do migracji ryb, monitoring skuteczności istniejących urządzeń do migracji ryb	zadanie koordy nowane	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	brak środków finansowych, brak korelacji danych, dynamika zmian w zlewni, braki kadrowe
39			Stan ogólny JCWP rzecznej o nazwie: Noteć od Noteci Zachodniej do jez. Wolickiego i kodzie: RW6000161883199	GIOŚ	zły stan wód (Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowią-zującej od 1 stycznia 2022 r.))	dobry stan wód		Działanie dla JCWP rzecznej o nazwie: Noteć od Noteci Zachodniej do jez. Wolickiego i kodzie: RW6000161883199 - opracowanie wariantowej analizy sposobu udrożnienia budowli piętrzących na cieku wraz ze wskazaniem wariantu do realizacji oraz opracowaniem dokumentacji projektowej oraz realizacja wybranego wariantu udrożnienia cieku - działanie inwestycyjne	zadanie koordy nowane	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	brak środków finansowych, brak korelacji danych, dynamika zmian w zlewni, braki kadrowe

Nr	Obszar interwencji	Cel	Nazwa	Źródło danych	Wartość bazowa (rok)	Wartość docelowa	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny		Ryzyka
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
40			Stan ogólny JCWP rzecznej o nazwie: Nowy Kanał Notecki i kodzie: RW60001618838249	GIOŚ	zły stan wód (Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.))	dobry stan wód		Działanie dla JCWP rzecznej o nazwie: Nowy Kanał Notecki i kodzie: RW60001618838249 - działania renaturyzacyjne	zadanie koordynowane	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	brak środków finansowych, brak korelacji danych, dynamika zmian w zlewni, braki kadrowe
41			Stan ogólny JCWP rzecznej o nazwie: Noteć od Nowego Kanału Noteckiego do dopływu spod Sipior i kodzie: RW60001618839191	GIOŚ	zły stan wód (Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.))	dobry stan wód		Działanie dla JCWP rzecznej o nazwie: Noteć od Nowego Kanału Noteckiego do dopływu spod Sipior i kodzie: RW600016188391 - analiza możliwości przebudowy budowli piętrzących w zakresie zapewniającym ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych, opracowanie wariantowej analizy sposobu udrożnienia budowli piętrzących na cieku wraz ze wskazaniem wariantu do realizacji oraz opracowaniem dokumentacji projektowej, realizacja wybranego wariantu udrożnienia cieku - działanie inwestycyjne, ocena wpływu budowli poprzecznych na	zadanie koordynowane	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	brak środków finansowych, brak korelacji danych, dynamika zmian w zlewni, braki kadrowe

Nr	Obszar interwencji	Cel	Nazwa	Źródło danych	Wartość bazowa (rok)	Wartość docelowa	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny		Ryzyka
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
								ciągłość biologiczną i cele środowiskowe jcwp, kontrola funkcjonowania urządzeń do migracji ryb, monitoring skuteczności istniejących urządzeń do migracji ryb, działania renaturyzacyjne			
42			Stan ogólny JCWP jeziornych: Sobiejuskie (LW10465), Dobrylewskie (LW10464), Żnińskie Duże (LW10463), Żnińskie Małe (LW10462), Weneckie Zachodnie (LW10460), Ostrówieckie (LW10447), Kierzkowskie (10448), Wolickie (LW10443), Foluskie (LW10445), Oćwieckie Wschodnie (LW10453), Oćwieckie Zachodnie (LW10454) i Biskupińskie (LW10457)	GIOŚ	zły stan wód (Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowią-zującej od 1 stycznia 2022 r.)), dla Dobry-lewskie (LW10464) - brak danych	dobry stan wód		Działanie dla JCWP jeziornych: Sobiejuskie (LW10465), Dobrylewskie (LW10464), Żnińskie Duże (LW10463), Żnińskie Małe (LW10462), Weneckie Zachodnie (LW10460), Ostrówieckie (LW10447), Kierzkowskie (10448), Wolickie (LW10443), Foluskie (LW10445), Oćwieckie Wschodnie (LW10453), Oćwieckie Zachodnie (LW10454) i Biskupińskie (LW10457) - kontrola gospodarowania wodami oraz przegląd pozwoleń wodnoprawnych	zadanie koordy nowane	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	brak środków finansowych, brak korelacji danych, dynamika zmian w zlewni, braki kadrowe

Nr	Obszar interwencji	Cel	Nazwa	Źródło danych	Wartość bazowa (rok)	Wartość docelowa	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny		Ryzyka
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
43			Stan ogólny JCWP jeziornej o nazwie: Żnińskie Małe i kodzie: LW10462	GIOŚ	zły stan wód (Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowią-zującej od 1 stycznia 2022 r.))	dobry stan wód		Działanie dla JCWP jeziornej o nazwie: Żnińskie Małe i kodzie: LW10462 - opracowanie nowego indywidualnego programu rekultywacji jezior, wdrożenie nowego indywidualnego programu rekultywacji jezior, kontrola procesów rekultywacji	zadanie koordy nowane	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	brak środków finansowych, brak korelacji danych, dynamika zmian w zlewni, braki kadrowe
44			Stan ogólny JCW podziemnej o kodzie: GW600043	Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy	słaby (2022 rok)	dobry		Działanie dla JCW podziemnej o kodzie: GW600043 - dodatkowy przegląd udzielonych pozwoleń wodnoprawnych związanych z poborem wód podziemnych	zadanie koordy nowane	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	brak środków finansowych, brak korelacji danych, braki kadrowe
45			Powierzchnia obszaru objęta działalnością spółek wodnych (ha)	Powiat Żniński	26 353,43 ha (2024 rok)	nie mniej niż 26 353,43 ha		Rozwój małej retencji	zadanie własne	Powiat Żniński, gminy powiatu żnińskiego	brak środków finansowych, skomplikowane procedury systemu dotacji
46								Konserwacja istniejących rowów melioracyjnych	zadanie koordy nowane	spółki wodne	brak środków finansowych, braki kadrowe

Nr	Obszar interwencji	Cel	Nazwa	Źródło danych	Wartość bazowa (rok)	Wartość docelowa	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny		Ryzyka
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
47	GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	UPORZĄDKO-WANIE GOSPODARKI WODNO - ŚCIEKOWEJ	Liczba zbiorników bezodpływowych	GUS	5 605 szt. (2024 rok)	tendencja spadkowa	POPRAWA STANU INFRASTRU-KTURY WODOCIĄ-GOWO-KANALIZA-CYJNEJ	Bieżąca ewidencja i kontrola zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków	zadanie koordy nowane	gminy powiatu żnińskiego, Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego	brak środków finansowych, skomplikowane procedury
48			Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	GUS	1 676 szt. (2024 rok)	>1676 szt.		Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków (np. dotacje celowe)	zadanie koordy nowane	gminy powiatu żnińskiego	brak środków finansowych, skomplikowane procedury
49			Korzystający z sieci kanalizacyjnej (w %)	GUS	60,4% (2024 rok)	>60,4%		Budowa, rozbudowa i przebudowa infrastruktury kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków	zadanie koordy nowane	gminy powiatu żnińskiego, przedsię-biorstwa wodociągowo-kanalizacyjne lub jednostki organizacyjne gmin	brak środków finansowych, skomplikowane procedury
50			Korzystający z sieci wodociągowej (w %)	GUS	96,6% (2024 rok)	>96,6%		Budowa, rozbudowa i przebudowa infrastruktury wodociągowej	zadanie koordy nowane	gminy powiatu żnińskiego, przedsię-biorstwa wodociągowo-kanalizacyjne lub jednostki organizacyjne gmin	brak środków finansowych, skomplikowane procedury

Nr	Obszar interwencji	Cel	Nazwa	Źródło danych	Wartość bazowa (rok)	Wartość docelowa	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny		Ryzyka
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
51	ZASOBY GEOLOGICZNE	RACJONALNE I EFEKTYWNE GOSPODARO-WANIE ZASOBAMI KOPALIN ZE ZŁÓŻ	Powierzchnia zrekultywo-wanych gruntów	Starostwo Powiatowe w Żninie	w każdym roku może być inna, w zależności od konieczności przeprowadzenia rekultywacji		DZIAŁANIA ADMINISTRA-CYJNO-KONTROLNE Z ZAKRESU OCHRONY ZASOBÓW GEOLO-GICZNYCH	Prowadzenie bieżącej kontroli w zakresie przestrzegania wydanych koncesji/decyzji oraz eliminacja nielegalnego wydobycia	zadanie własne	Starosta Żniński, Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego	zaniedbanie kontroli, nielegalne wydobycie
52								Ochrona złóż w procesie planowania przestrzennego	zadanie koordy nowane	gminy powiatu żnińskiego	skomplikowane procedury
53								Rekultywacja obszarów poeksploatacyjnych (w tym ustalanie kierunków rekultywacji)	zadanie własne	użytkownik złoża, Powiat Żniński	brak środków finansowych, skomplikowane procedury
54	GLEBY	OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEB	Liczba obowiązujących planów zagospodaro-wania przestrzennego ogółem (szt.)	GUS	250 szt. (2024 rok)	>250 szt.	ZAPOBIEGANIE DEGRADACJI GLEB I POWIERZCHNI ZIEMI	Uwzględnienie zagadnień zabezpieczenia gruntów rolnych i leśnych przed zmianą zagospodarowania w planowaniu przestrzennym	zadanie koordy nowane	gminy powiatu żnińskiego	brak środków finansowych, skomplikowane procedury
55			Jakość gleb (badania gleb rolniczych m.in. na zawartość makro-elementów, odczynu pH czy potrzeb wapnowania)	OSCHR w Bydgoszczy	wskaźnik opisowy	wskaźnik opisowy		Monitorowanie gleb użytkowanych rolniczo	zadanie koordy nowane	Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Bydgoszczy	brak monitoringu, brak środków finansowych
56								Identyfikacja i likwidacja nielegalnych wysypisk śmieci i składowisk odpadów (w tym dążenie do usunięcia odpadów niebezpiecznych z terenu Gminy Janowiec Wielkopolski – ul. Nowa w Janowcu Wielkopolskim)	zadanie własne	gminy powiatu żnińskiego, Powiat Żniński	brak środków finansowych, skomplikowane procedury

Nr	Obszar interwencji	Cel	Nazwa	Źródło danych	Wartość bazowa (rok)	Wartość docelowa	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny		Ryzyka
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
57	GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	ZBILANSO-WANY SYSTEM GOSPODA-ROWANIA ODPADAMI	Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych	gminy powiatu żnińskiego	każdego roku jest inny, tylko gminy: Rogowo, Gąsawa oraz Łabiszyn osiągnęły w 2024 roku wymagany poziom przygoto-wania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych	każdego roku jest inny, osiągnięcie wymaganego poziomu przez wszystkie gminy	ZAPEWNIENIE WŁAŚCIWEJ OBSŁUGI MIESZKAŃCÓW W ZAKRESIE ODBIORU ODPADÓW KOMU-NALNYCH	Bieżące utrzymanie oraz rozbudowa, modernizacja PSZOK-ów	zadanie koordy nowane	gminy powiatu żnińskiego	brak środków finansowych, skomplikowane procedury
58								Zorganizowanie prawidłowego odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych	zadanie koordy nowane	gminy powiatu żnińskiego	brak środków finansowych, skomplikowane procedury
59			Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania	gminy powiatu żnińskiego	gminy osiągnęły wymagane w 2024 roku poziomy	max. 35%		Promowanie budowy przydomowych kompostowników	zadanie koordy nowane	gminy powiatu żnińskiego	brak środków finansowych, skomplikowane procedury
60								Edukacja mieszkańców w zakresie ograniczania ilości wytwarzanych odpadów, prawidłowego postępowania z odpadami oraz ochrony środowiska przed odpadami	zadanie koordy nowane	gminy powiatu żnińskiego	brak środków finansowych, skomplikowane procedury
61			Ilość wyrobów azbestowych pozostałych do usunięcia i unieszko-dliwienia	Baza azbestowa	23 339 ton (2026 rok)	<23 339 ton	ELIMINACJA ODPADÓW NIEBEZPIE-CZNYCH	Demontaż i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest	zadanie koordy nowane	gminy powiatu żnińskiego	brak środków finansowych, brak zainteresowania mieszkańców

Nr	Obszar interwencji	Cel	Nazwa	Źródło danych	Wartość bazowa (rok)	Wartość docelowa	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny		Ryzyka
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
62	ZASOBY PRZYRODNICZE	ZWIĘKSZENIE BIORÓŻNO-RODNOŚCI	Liczba zagospo-darowanych terenów zielonych (szt.)	Powiat Żniński	0 (2026 rok)	2 szt./rok	ROZWÓJ ZASOBÓW PRZYRO-DNICZYCH	Zagospodarowanie terenów zielonych na terenach będących własnością Powiatu Żnińskiego	zadanie własne	Powiat Żniński	brak dbałości o tereny zielone, niewłaściwe zarządzanie zielenią
63			Liczba przeprowadzony ch działań edukacyjnych (szt./rok), Liczba osób biorących udział w inicjatywach podnoszących świadomość ekologiczną (os./rok)	Powiat Żniński	0 (2026 rok)	1 szt./rok i 100 os./rok		Działania edukacyjne na rzecz podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców	zadanie własne	Powiat Żniński	brak dbałości o tereny zielone, niewłaściwe zarządzanie zielenią
64			Liczba przeprowa-dzonych działań promocyjnych (szt.)	Powiat Żniński	0 (2026 rok)	11 szt.		Promocja zachowań proekologicznych	zadanie własne	Powiat Żniński	brak dbałości o tereny zielone, niewłaściwe zarządzanie zielenią
65			Liczba wspartych zadań z zakresu działalności ekologicznej (szt./rok)	Powiat Żniński	0 (2026 rok)	3 szt./rok		Wsparcie działalności ekologicznej organizacji pozarządowych	zadanie własne	Powiat Żniński	brak dbałości o tereny zielone, niewłaściwe zarządzanie zielenią
66			Powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej (ha)	GUS	91,13 ha (2023 rok)	>91,13 ha		Pielęgnacja i rozwój terenów zieleni na terenach gminnych	zadanie koordy nowane	gminy powiatu żnińskiego	brak środków finansowych, skomplikowane procedury
67			Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem (%)	GUS	11,7% (2025 rok)	nie mniej niż 11,7%		Opracowanie ekspertyzy dla obszaru Natura 2000 Równina Szubińsko-Łabiszyńska - kumak nizinny	zadanie koordy nowane	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Bydgoszczy	skomplikowane procedury, braki kadrowe

Nr	Obszar interwencji	Cel	Nazwa	Źródło danych	Wartość bazowa (rok)	Wartość docelowa	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny		Ryzyka
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
68								Opracowanie ekspertyzy dla obszaru Natura 2000 Równina Szubińsko-Łabiszyńska - siedliska leśne	zadanie koordynowane	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Bydgoszczy	skomplikowane procedury, braki kadrowe
69								Opracowanie projektu PZO (planu zadań ochronnych) z ekspertyzą dla obszaru Natura 2000 Ostoja Barcińsko-Gąsawska	zadanie koordynowane	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Bydgoszczy	skomplikowane procedury, braki kadrowe
70								Opracowanie ekspertyzy dla obszaru Natura 2000 Równina Szubińsko-Łabiszyńska - siedliska nieleśne i rośliny	zadanie koordynowane	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Bydgoszczy	skomplikowane procedury, braki kadrowe
71			Liczba pomników przyrody na terenie powiatu żnińskiego (szt.)	GUS	136 szt. (2025 rok)	nie mniej niż 135		Inwentaryzacja, bieżąca ochrona istniejących pomników przyrody oraz tworzenie nowych form ochrony przyrody	zadanie koordynowane	gminy powiatu żnińskiego, RDOŚ w Bydgoszczy, inne organy w zakresie ochrony przyrody	braki kadrowe
72			Lesistość powiatu	GUS	17,3% (2024 rok)	>17,3%		Aktualizacja Planów Urządzania Lasu	zadanie koordynowane	Nadleśnictwa	braki kadrowe, brak środków finansowych
73								Prowadzenie nadzoru nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa, w tym opracowanie aktualizacji Uproszczonych Planów Urządzenia Lasu	zadanie własne	Powiat Żniński	braki kadrowe, skomplikowane procedury

Nr	Obszar interwencji	Cel	Nazwa	Źródło danych	Wartość bazowa (rok)	Wartość docelowa	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny		Ryzyka
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
74								Prowadzenie postępowań w sprawie wycinki drzew i krzewów	zadanie własne	Powiat Żniński, gminy powiatu żnińskiego, ew. inne organy w zakresie ochrony przyrody	nielegalna wycinka drzew i krzewów
75								Rozwój oferty edukacyjnej i turystycznej	zadanie koordy nowane	Nadleśnictwa	brak środków finansowych, skomplikowane procedury
76	POWAŻNE AWARIE	UTRZYMANIE STANU BRAKU ZAGROŻENIA DLA ŚRODOWISKA I MIESZKAŃCÓW ZE STRONY POWAŻNYCH AWARII	Liczba poważnych awarii na terenie Powiatu	GIOŚ	0 (2024 rok)	0 (utrzymanie stanu)	PROWADZENIE DZIAŁAŃ PREWEN-CYJNYCH W KIERUNKU PRZECIW-DZIAŁANIA POWAŻNYM AWARIOM	Kontrola zakładów przemysłowych stwarzających zagrożenie dla środowiska	zadanie koordy nowane	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Żninie	brak środków finansowych, skomplikowane procedury
77			Liczba wspartych służb/podmiotów ratowniczych (szt./rok)	Powiat Żniński	0 (2026 rok)	2 szt./rok		Wsparcie zakupu i wymiana sprzętu oraz wsparcie działalności powiatowych służb oraz podmiotów ratowniczych	zadanie własne	Powiat Żniński	brak środków finansowych
78			Liczba wspartych służb/podmiotów ratowniczych (szt./rok)	gminy powiatu żnińskiego	0 (2026 rok)	min. 1 szt./rok		Dofinansowanie działających na terenie Ochotniczych Straży Pożarnych	zadanie koordy nowane	gminy powiatu żnińskiego	brak środków finansowych

Nr	Obszar interwencji	Cel	Nazwa	Źródło danych	Wartość bazowa (rok)	Wartość docelowa	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny		Ryzyka
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
79								Współdziałanie w zakresie doskonalenia systemów zarządzania kryzysowego i powiadamiania mieszkańców	zadanie własne	Powiat Żniński, gminy powiatu żnińskiego, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Żninie	bariery kompetencyjne i komunikacyjne, niedofinanso-wanie

Źródło: opracowanie własne

6.1 HARMONOGRAM RZECZOWO-FINANSOWY

Harmonogram realizacyjny Programu ochrony środowiska zakłada realizację zadań własnych (podmiot odpowiedzialny – Powiat Żniński, Starosta Żniński) oraz zadań monitorowanych (podmioty odpowiedzialne np. gminy powiatu żnińskiego, WIOŚ w Bydgoszczy, PGW Wody Polskie, Nadleśnictwa itp.), zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi. Obowiązki wynikają często między innymi bezpośrednio z następujących ustaw:

- Ustawy Prawo ochrony środowiska,
- Ustawy Prawo wodne,
- Ustawy o odpadach,
- Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach,
- Ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków,
- Ustawy o ochronie przyrody.

W następnym rozdziale dokonano szacunkowego podziału kosztów realizacji Programu. Należy przy tym podkreślić, że faktyczna realizacja zadań jest w dużej mierze uzależniona praktycznie w każdym przypadku od możliwości pozyskania dofinansowania zewnętrznego. Stąd faktyczny termin realizacji inwestycji i wysokość kosztów koniecznych do poniesienia może się zmieniać w kolejnych latach. Ograniczony budżet samorządu lokalnego oraz uzależnienie od pozyskania środków zewnętrznych to główne zagrożenia niepodjęcia działań lub ich niepełnej realizacji.

6.1.1 HARMONOGRAM RZECZOWO-FINANSOWY ZADAŃ WŁASNYCH

Tabela 45. Harmonogram rzeczowo-finansowy zadań własnych realizowanych w ramach POŚ

Nr	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania w zł					Źródło finansowania	Dodatkowe informacje (np. szczegółowe zadania, których realizacja się już rozpoczęła lub/i podmiot odpowiedzialny za realizację zadania pozyskał dofinansowanie na realizację zadania)
				2026	2027	2028	2029	2030-2033		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
2	OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	Kompleksowa modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej	Powiat Żniński (+ jednostki organizacyjne Powiatu)	3 000 000,00					Środki własne, środki zewnętrzne, środki krajowe	-
4		Modernizacja źródeł ciepła w obiektach użyteczności publicznej	Powiat Żniński (+ jednostki organizacyjne Powiatu)	3 000 000,00					Środki własne, środki zewnętrzne	-
6		Instalacje OZE w budynkach będących własnością Powiatu Żnińskiego	Powiat Żniński (+ jednostki organizacyjne Powiatu)	4 500 000,00					Środki zewnętrzne, środki unijne, środki krajowe	-
11		Modernizacja systemów oświetlenia w budynkach lub na terenach będących własnością Powiatu Żnińskiego na energooszczędne	Powiat Żniński (+ jednostki organizacyjne Powiatu)	200 000,00					Środki własne, środki zewnętrzne	-
17		Prowadzenie postępowań dotyczących wydawania pozwoleń na emisję gazów i pyłów	Starosta Żniński, Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego	zadanie ciągłe					koszty administracyjne	-
18		Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych i kontrolnych z zakresu modernizacji energetycznej budynków, OZE, szkodliwości spalania odpadów i paliw stałych	Powiat Żniński, gminy powiatu żnińskiego	zadanie ciągłe					środki własne, środki zewnętrzne (np. WFOŚiGW w Toruniu, NFOŚiGW)	-

Nr	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania w zł					Źródło finansowania	Dodatkowe informacje (np. szczegółowe zadania, których realizacja się już rozpoczęła lub/i podmiot odpowiedzialny za realizację zadania pozyskał dofinansowanie na realizację zadania)
				2026	2027	2028	2029	2030-2033		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
22	ZAGROŻENIA HAŁASEM	Budowa i modernizacja chodników zarządzanych przez Powiat Żniński	Powiat Żniński (+ jednostki organizacyjne Powiatu)	3 500 000,00					Środki własne, Środki pochodzące z budżetów gmin powiatu (współfinansowanie na poziomie 50% zadań inwestycyjnych w ramach Procedur Inicjatyw Samorządowych w zakresie infrastruktury drogowej)	-
23		Poprawa bezpieczeństwa pieszych - budowa sygnalizacji świetlnych, doświetlenie przejść dla pieszych, budowa azyli drogowych i innych urządzeń poprawiających bezpieczeństwo ruchu pieszych i ruchu kołowego (na drogach powiatowych)	Powiat Żniński (+ jednostki organizacyjne Powiatu)	500 000,00					Środki własne z budżetu Powiatu Żnińskiego, Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg	-
27		Prowadzenie postępowań dotyczących wydawania decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu	Starosta Żniński, Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego	zadanie ciągłe					koszty administracyjne	-
28		Edukacja ekologiczna w zakresie hałasu w środowisku i metod jego ograniczania	Powiat Żniński, gminy powiatu żnińskiego	zadanie ciągłe					środki własne, środki zewnętrzne (np. WFOŚiGW w Toruniu, NFOŚiGW)	-

Nr	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania w zł					Źródło finansowania	Dodatkowe informacje (np. szczegółowe zadania, których realizacja się już rozpoczęła lub/i podmiot odpowiedzialny za realizację zadania pozyskał dofinansowanie na realizację zadania)
				2026	2027	2028	2029	2030-2033		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
29	POLA ELEKTRO-MAGNETYCZNE	Przyjmowanie zgłoszeń instalacji emitujących PEM	Starosta Żniński	zadanie ciągłe					koszty administracyjne	-
35	GOSPODARO-WANIE WODAMI	Edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie zrównoważonego korzystania z zasobów wodnych	Powiat Żniński, gminy powiatu żnińskiego	zadanie ciągłe					środki własne, środki zewnętrzne (np. WFOŚiGW w Toruniu, NFOŚiGW)	-
45		Rozwój małej retencji	Powiat Żniński, gminy powiatu żnińskiego	zadanie ciągłe					środki własne, środki zewnętrzne (np. WFOŚiGW w Toruniu, NFOŚiGW)	-
51	ZASOBY GEOLOGICZNE	Prowadzenie bieżącej kontroli w zakresie przestrzegania wydanych koncesji/decyzji oraz eliminacja nielegalnego wydobycia	Starosta Żniński, Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego	zadanie ciągłe					koszty administracyjne	-
53		Rekultywacja obszarów poeksploatacyjnych (w tym ustalanie kierunków rekultywacji)	Użytkownik złoża, Powiat Żniński	zadanie ciągłe					koszty administracyjne	-

Nr	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania w zł					Źródło finansowania	Dodatkowe informacje (np. szczegółowe zadania, których realizacja się już rozpoczęła lub/i podmiot odpowiedzialny za realizację zadania pozyskał dofinansowanie na realizację zadania)
				2026	2027	2028	2029	2030-2033		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
56	GLEBY	Identyfikacja i likwidacja nielegalnych wysypisk śmieci i składowisk odpadów (w tym dążenie do usunięcia odpadów niebezpiecznych z terenu Gminy Janowiec Wielkopolski – ul. Nowa w Janowcu Wielkopolskim)	gminy powiatu żnińskiego, Powiat Żniński	zadanie ciągłe, koszt likwidacji usunięcia odpadów niebezpiecznych z terenu Gminy Janowiec Wielkopolski – ul. Nowa w Janowcu Wielkopolskim – ok. 10 mln zł					środki własne, NFOŚiGW, budżet państwa	-
62	ZASOBY PRZYRODNICZE	Zagospodarowanie terenów zielonych na terenach będących własnością Powiatu Żnińskiego	Powiat Żniński	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	400 000,00	środki własne	-
63		Działania edukacyjne na rzecz podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców	Powiat Żniński	2 500,00	2 500,00	2 500,00	2 500,00	10 000,00	środki własne	-
64		Promocja zachowań proekologicznych	Powiat Żniński	25 000,00	25 000,00	25 000,00	25 000,00	100 000,00	środki własne	-
65		Wsparcie działalności ekologicznej organizacji pozarządowych	Powiat Żniński	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	40 000,00	środki własne	-

Nr	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania w zł					Źródło finansowania	Dodatkowe informacje (np. szczegółowe zadania, których realizacja się już rozpoczęła lub/i podmiot odpowiedzialny za realizację zadania pozyskał dofinansowanie na realizację zadania)
				2026	2027	2028	2029	2030-2033		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
73		Prowadzenie nadzoru nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa, w tym opracowanie aktualizacji Uproszczonych Planów Urządzenia Lasu	Powiat Żniński	zadanie ciągłe					koszty administracyjne	-
74		Prowadzenie postępowań w sprawie wycinki drzew i krzewów	Powiat Żniński, gminy powiatu żnińskiego, ew. inne organy w zakresie ochrony przyrody	zadanie ciągłe					koszty administracyjne	-
77	POWAŻNE AWARIE	Wsparcie zakupu i wymiana sprzętu oraz wsparcie działalności powiatowych służb oraz podmiotów ratowniczych	Powiat Żniński	2 000 000,00					środki własne, środki zewnętrzne	-
79		Współdziałanie w zakresie doskonalenia systemów zarządzania kryzysowego i powiadamiania mieszkańców	Powiat Żniński, gminy powiatu żnińskiego, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Żninie	zadanie ciągłe					koszty administracyjne	-

Źródło: opracowanie własne

6.1.2 HARMONOGRAM RZECZOWO-FINANSOWY ZADAŃ KOORDYNOWANYCH

Tabela 46. Harmonogram rzeczowo-finansowy zadań koordynowanych realizowanych w ramach POŚ

Nr	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania w zł					Źródło finansowania	Dodatkowe informacje (np. szczegółowe zadania, których realizacja się już rozpoczęła lub/i podmiot odpowiedzialny za realizację zadania pozyskał dofinansowanie na realizację zadania)
				2026	2027	2028	2029	2030-2033		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1	OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	Realizacja Programu Priorytetowego "Czyste Powietrze" oraz realizacja Programu "Ciepłe Mieszkanie"	mieszkańcy powiatu żnińskiego	zadanie ciągłe, kilka mln zł rocznie					środki własne, WFOŚiGW w Toruniu	-
3		Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej oraz zasobu komunalnego	gminy powiatu żnińskiego	zadanie ciągłe, kilkaset tys. zł rocznie					środki własne, środki zewnętrzne (np. Fundusze Europejskie: Program FEnIKS, Krajowy Plan Odbudowy, Programy NFOŚiGW i Fundusze Regionalne, Fundusz Termomodernizacji i Remontów)	-
5		Udzielania dotacji celowej na pokrycie kosztów instalacji proekologicznych systemów grzewczych	gminy powiatu żnińskiego	zadanie ciągłe, ok. 50-100 tys. zł rocznie					środki własne	-
7		Montaż instalacji wykorzystujących energię ze źródeł odnawialnych do produkcji energii elektrycznej i cieplnej w budynkach użyteczności publicznej	gminy powiatu żnińskiego	zadanie ciągłe, kilkaset tys. zł rocznie					środki własne, środki zewnętrzne (np. Program FEnIKS, Programy Narodowego Funduszu (NFOŚiGW)	-
8		Rozwój sieci gazowej	Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o.	zadanie ciągłe					środki własne	-

Nr	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania w zł					Źródło finansowania	Dodatkowe informacje (np. szczegółowe zadania, których realizacja się już rozpoczęła lub/i podmiot odpowiedzialny za realizację zadania pozyskał dofinansowanie na realizację zadania)
				2026	2027	2028	2029	2030-2033		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
9		Rozwój sieci ciepłowniczej	Przedsię-biorstwo Produkcyjno-Usługowe "WODBAR" Spółka z o.o., Veolia Energia Poznań S.A. Oddział Żnin	zadanie ciągłe					środki własne, Program FEnIKS (Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko), Krajowy Plan Odbudowy (KPO), Programy NFOŚiGW (Środki Krajowe)	-
10		Kształtowanie zasad korzystania z określonych źródeł ciepła w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	gminy powiatu żnińskiego	zadanie ciągłe					koszty administracyjne	-
12		Modernizacja oświetlenia ulicznego przy drogach gminnych	gminy powiatu żnińskiego	zadanie ciągłe					środki własne, Programy Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska (NFOŚiGW), Fundusze Europejskie (RPO i FEnIKS)	-
13		Budowa nowych odcinków dróg rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą	Zarząd Dróg Powiatowych w Żninie z siedzibą w Podgórzynie	4 500 000,00 zł					Środki własne, Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027 w ramach środków dostępnych dla polityki terytorialnej	Na 2026 roku zaplanowana inwestycja pn. Budowa drogi dla rowerów w ciągu drogi powiatowej nr 2338C Żnin - Gąsawa - Ryszewo. Kolejne lata - na bieżąco, w zależności od potrzeb i możliwości pozyskania finansowania.
14		Rozbudowa systemu tras i szlaków rowerowych	Zarząd Dróg Powiatowych w Żninie z siedzibą w Podgórzynie	200 000,00 zł					Środki własne, środki zewnętrzne	-

Nr	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania w zł					Źródło finansowania	Dodatkowe informacje (np. szczegółowe zadania, których realizacja się już rozpoczęła lub/i podmiot odpowiedzialny za realizację zadania pozyskał dofinansowanie na realizację zadania)
				2026	2027	2028	2029	2030-2033		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
15		Budowa dróg dla pieszych i rowerów wzdłuż dróg gminnych	gminy powiatu żnińskiego	zadanie ciągłe					środki własne, Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg (RFRD), Fundusze Europejskie (FEnIKS i RPO)	-
16		Budowa dróg dla pieszych i rowerów wzdłuż dróg wojewódzkich	Zarząd Dróg Woje-wódzkich w Bydgoszczy	zadanie ciągłe					środki własne, Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg (RFRD), Fundusze Europejskie (FEnIKS i RPO), Programy Specjalne Zarządów Dróg Wojewódzkich	-
19	ZAGROŻENIA HAŁASEM	Bieżące utrzymanie drogi ekspresowej nr 5 oraz kontrola stanu nawierzchni	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	zadanie ciągłe					Budżet Państwa oraz Krajowy Fundusz Drogowy	-
20		Budowa, rozbudowa i modernizacja dróg wojewódzkich	Zarząd Dróg Woje-wódzkich w Bydgoszczy	zadanie ciągłe					środki własne, Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg (RFRD), Fundusze Europejskie (FEnIKS i RPO), Programy Specjalne Zarządów Dróg Wojewódzkich	-

Nr	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania w zł					Źródło finansowania	Dodatkowe informacje (np. szczegółowe zadania, których realizacja się już rozpoczęła lub/i podmiot odpowiedzialny za realizację zadania pozyskał dofinansowanie na realizację zadania)
				2026	2027	2028	2029	2030-2033		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
21		Modernizacja dróg powiatowych i mostów na terenie Powiatu Żnińskiego	Zarząd Dróg Powiatowych w Żninie z siedzibą w Podgórzynie, samorządy gminne	35 000 000,00 zł					Środki własne, Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych, Rezerwa subwencji ogólnej	Na 2026 roku zaplanowane inwestycje: przebudowa drogi powiatowej nr 1956C Chomętowo Łabiszyn wraz z budową drogi dla rowerów na odcinku Smerzyn - Łabiszyn, modernizacja drogi powiatowej nr 2306C Piotrkowice - Słębowo, modernizacja drogi powiatowej nr 2329C Łopienno - Miniszewo, modernizacja drogi powiatowej nr 2367C Mamlicz - Złotowo, modernizacja drogi powiatowej nr 2350C Rudunek - Niestronno - Dąbrowa. Na kolejne lata zaplanowane są następujące inwestycje: Przebudowa drogi powiatowej nr 2339C Żnin - Ostrówce - Szczepanowo od km 0+000 do km 2+000, dł. 2,0 km, modernizacja drogi powiatowej 1945C Smarzykowo - Retkowo - Brzyskorzystew, modernizacja drogi powiatowej 1941C Górki Zagajne - Juncewo - Żerniki, modernizacja drogi powiatowej 2322C Cerekwica - Kaczkowo.
24		Budowa, rozbudowa i modernizacja dróg gminnych	gminy powiatu żnińskiego	zadanie ciągłe					środki własne, Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg (RFRD), Fundusze Europejskie (Programy Regionalne), Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT)	-

Nr	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania w zł					Źródło finansowania	Dodatkowe informacje (np. szczegółowe zadania, których realizacja się już rozpoczęła lub/i podmiot odpowiedzialny za realizację zadania pozyskał dofinansowanie na realizację zadania)
				2026	2027	2028	2029	2030-2033		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
25		Prowadzenie pomiarów natężenia ruchu w ramach Generalnego Pomiaru Ruchu	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	zadanie ciągłe					koszty administracyjne	-
26		Wprowadzanie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących standardów akustycznych dla poszczególnych terenów	gminy powiatu żnińskiego	zadanie ciągłe					koszty administracyjne	-
30	POLA ELEKTRO-MAGNETYCZNE	Kontrola instalacji emitujących PEM	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy	zadanie ciągłe					koszty administracyjne	-
31		Monitorowanie poziomów pól elektromagnetycznych	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	zadanie ciągłe					koszty administracyjne	-
32		Uwzględnienie zagadnienia ochrony przed polami elektromagnetycznymi w planowaniu przestrzennym	gminy powiatu żnińskiego	zadanie ciągłe					koszty administracyjne	-

Nr	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania w zł					Źródło finansowania	Dodatkowe informacje (np. szczegółowe zadania, których realizacja się już rozpoczęła lub/i podmiot odpowiedzialny za realizację zadania pozyskał dofinansowanie na realizację zadania)
				2026	2027	2028	2029	2030-2033		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
33	GOSPODARO-WANIE WODAMI	Monitoring jakości wód ujmowanych na cele komunalne	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemio-logiczna w Żninie, przedsię-biorstwa wodocią-gowo-kanaliza-cyjne, jednostki organi-zacyjne gmin powiatu żnińskiego	zadanie ciągłe					koszty administracyjne	-
34		Monitoring jakości wód powierzchniowych i podziemnych	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy	zadanie ciągłe					koszty administracyjne	-
36		Przywrócenie drożności morfologicznej rzeki Noteci od Pakości do Krostkowa - etap II	Państwowe Gospo-darstwo Wodne Wody Polskie	7,2 mln zł (koszty całej inwestycji – dotyczy 2 powiatów: żnińskiego i bydgoskiego)					UE-FEnIKS / budżet państwa	-

Nr	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania w zł					Źródło finansowania	Dodatkowe informacje (np. szczegółowe zadania, których realizacja się już rozpoczęła lub/i podmiot odpowiedzialny za realizację zadania pozyskał dofinansowanie na realizację zadania)
				2026	2027	2028	2029	2030-2033		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
37		Działanie dla JCWP rzecznej o nazwie: Pomorka i kodzie: RW6000101883669 - dodatkowy przegląd pozwoleń wodnoprawnych	Państwowe Gospo-darstwo Wodne Wody Polskie	zadanie przewidziane do realizacji w II aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry na lata 2022-2027 przyjęta rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r.					środki własne, Program FEnIKS, Program LIFE, Krajowy Plan Odbudowy, Fundusze Regionalne	-
38		Działanie dla JCWP rzecznej o nazwie: Panna i kodzie: RW6000181882699 - analiza możliwości przebudowy budowli piętrzących w zakresie zapewniającym ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych, ocena wpływu budowli poprzecznych na ciągłość biologiczną i cele środowiskowe jcwp, kontrola funkcjonowania urządzeń do migracji ryb, monitoring skuteczności istniejących urządzeń do migracji ryb	Państwowe Gospo-darstwo Wodne Wody Polskie	zadanie przewidziane do realizacji w II aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry na lata 2022-2027 przyjęta rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r.					środki własne, Program FEnIKS, Program LIFE, Krajowy Plan Odbudowy, Fundusze Regionalne	-
39		Działanie dla JCWP rzecznej o nazwie: Noteć od Noteci Zachodniej do jez. Wolickiego i kodzie: RW6000161883199 - opracowanie wariantowej analizy sposobu udrożnienia budowli piętrzących na cieku wraz ze wskazaniem wariantu do realizacji oraz opracowaniem dokumentacji projektowej oraz realizacja wybranego wariantu udrożnienia cieku - działanie inwestycyjne	Państwowe Gospo-darstwo Wodne Wody Polskie	zadanie przewidziane do realizacji w II aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry na lata 2022-2027 przyjęta rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r.					środki własne, Program FEnIKS, Program LIFE, Krajowy Plan Odbudowy, Fundusze Regionalne	-
40		Działanie dla JCWP rzecznej o nazwie: Nowy Kanał Notecki i kodzie: RW60001618838249 - działania renaturyzacyjne	Państwowe Gospo-darstwo Wodne Wody Polskie	zadanie przewidziane do realizacji w II aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry na lata 2022-2027 przyjęta rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r.					środki własne, Program FEnIKS, Program LIFE, Krajowy Plan Odbudowy, Fundusze Regionalne	-

Nr	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania w zł					Źródło finansowania	Dodatkowe informacje (np. szczegółowe zadania, których realizacja się już rozpoczęła lub/i podmiot odpowiedzialny za realizację zadania pozyskał dofinansowanie na realizację zadania)
				2026	2027	2028	2029	2030-2033		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
41		Działanie dla JCWP rzecznej o nazwie: Noteć od Nowego Kanału Noteckiego do dopływu spod Sipior i kodzie: RW600016188391 - analiza możliwości przebudowy budowli piętrzących w zakresie zapewniającym ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych, opracowanie wariantowej analizy sposobu udrożnienia budowli piętrzących na cieku wraz ze wskazaniem wariantu do realizacji oraz opracowaniem dokumentacji projektowej, realizacja wybranego wariantu udrożnienia cieku - działanie inwestycyjne, ocena wpływu budowli poprzecznych na ciągłość biologiczną i cele środowiskowe jcwp, kontrola funkcjonowania urządzeń do migracji ryb, monitoring skuteczności istniejących urządzeń do migracji ryb, działania renaturyzacyjne	Państwowe Gospo-darstwo Wodne Wody Polskie	zadanie przewidziane do realizacji w II aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry na lata 2022-2027 przyjęta rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r.					środki własne, Program FEnIKS, Program LIFE, Krajowy Plan Odbudowy, Fundusze Regionalne	-
42		Działanie dla JCWP jeziornych: Sobiejuskie (LW10465), Dobrylewskie (LW10464), Żnińskie Duże (LW10463), Żnińskie Małe (LW10462), Weneckie Zachodnie (LW10460), Ostrówieckie (LW10447), Kierzkowskie (10448), Wolickie (LW10443), Foluskie (LW10445), Oćwieckie Wschodnie (LW10453), Oćwieckie Zachodnie (LW10454) i Biskupińskie (LW10457) - kontrola gospodarowania wodami oraz przegląd pozwoleń wodnoprawnych	Państwowe Gospo-darstwo Wodne Wody Polskie	zadanie przewidziane do realizacji w II aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry na lata 2022-2027 przyjęta rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r.					środki własne, Program FEnIKS, Program LIFE, Krajowy Plan Odbudowy, Fundusze Regionalne	-

Nr	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania w zł					Źródło finansowania	Dodatkowe informacje (np. szczegółowe zadania, których realizacja się już rozpoczęła lub/i podmiot odpowiedzialny za realizację zadania pozyskał dofinansowanie na realizację zadania)
				2026	2027	2028	2029	2030-2033		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
43		Działanie dla JCWP jeziornej o nazwie: Żnińskie Małe i kodzie: LW10462 - opracowanie nowego indywidualnego programu rekultywacji jezior, wdrożenie nowego indywidualnego programu rekultywacji jezior, kontrola procesów rekultywacji	Państwowe Gospo-darstwo Wodne Wody Polskie	zadanie przewidziane do realizacji w II aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry na lata 2022-2027 przyjęta rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r.					środki własne, Program FEnIKS, Program LIFE, Krajowy Plan Odbudowy, Fundusze Regionalne	-
44		Działanie dla JCW podziemnej o kodzie: GW600043 - dodatkowy przegląd udzielonych pozwoleń wodnoprawnych związanych z poborem wód podziemnych	Państwowe Gospo-darstwo Wodne Wody Polskie	zadanie przewidziane do realizacji w II aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry na lata 2022-2027 przyjęta rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r.					środki własne, Program FEnIKS, Program LIFE, Krajowy Plan Odbudowy, Fundusze Regionalne	-
46		Konserwacja istniejących rowów melioracyjnych	spółki wodne	zadanie ciągłe					środki własne, dotacja z budżetu Powiatu	-
47	GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	Bieżąca ewidencja i kontrola zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków	gminy powiatu żnińskiego, Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowla-nego	zadanie ciągłe					koszty administracyjne	-
48		Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków (np. dotacje celowe)	gminy powiatu żnińskiego	zadanie ciągłe, kilkadziesiąt tys. zł rocznie					środki własne	-

Nr	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania w zł					Źródło finansowania	Dodatkowe informacje (np. szczegółowe zadania, których realizacja się już rozpoczęła lub/i podmiot odpowiedzialny za realizację zadania pozyskał dofinansowanie na realizację zadania)
				2026	2027	2028	2029	2030-2033		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
49		Budowa, rozbudowa i przebudowa infrastruktury kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków	gminy powiatu żnińskiego, przedsię-biorstwa wodociągow o-kanaliza-cyjne lub jednostki organiza-cyjne gmin	zadanie ciągłe					środki własne, Program FEnIKS (Działanie 1.3 Gospodarka wodno-ściekowa), Krajowy Plan Odbudowy (KPO) – Tereny wiejskie, Narodowy i Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska (NFOŚiGW / WFOŚiGW),	-
50		Budowa, rozbudowa i przebudowa infrastruktury wodociągowej	gminy powiatu żnińskiego, przedsię-biorstwa wodociągow o-kanaliza-cyjne lub jednostki organiza-cyjne gmin	zadanie ciągłe					środki własne, Program FEnIKS (Działanie 1.3 Gospodarka wodno-ściekowa), Krajowy Plan Odbudowy (KPO) – Tereny wiejskie, Narodowy i Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska (NFOŚiGW / WFOŚiGW),	-
52	ZASOBY GEOLOGICZNE	Ochrona złóż w procesie planowania przestrzennego	gminy powiatu żnińskiego	zadanie ciągłe					koszty administracyjne	-
54	GLEBY	Uwzględnienie zagadnień zabezpieczenia gruntów rolnych i leśnych przed zmianą zagospodarowania w planowaniu przestrzennym	gminy powiatu żnińskiego	zadanie ciągłe					koszty administracyjne	-

Nr	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania w zł					Źródło finansowania	Dodatkowe informacje (np. szczegółowe zadania, których realizacja się już rozpoczęła lub/i podmiot odpowiedzialny za realizację zadania pozyskał dofinansowanie na realizację zadania)
				2026	2027	2028	2029	2030-2033		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
55		Monitorowanie gleb użytkowanych rolniczo	Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Bydgoszczy	zadanie ciągłe					środki własne, opłata uiszczana przez rolników	-
57	GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	Bieżące utrzymanie oraz rozbudowa, modernizacja PSZOK-ów	gminy powiatu żnińskiego	zadanie ciągłe					środki własne, opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi przez mieszkańców, Fundusze Europejskie: Program FEnIKS, Program "Racjonalna Gospodarka Odpadami" (NFOŚiGW), Fundusze Regionalne i ZIT	-
58		Zorganizowanie prawidłowego odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych	gminy powiatu żnińskiego	zadanie ciągłe					środki własne, opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi przez mieszkańców	-
59		Promowanie budowy przydomowych kompostowników	gminy powiatu żnińskiego	zadanie ciągłe					bez kosztów, zwolnienie z części opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi przez mieszkańców	-
60		Edukacja mieszkańców w zakresie ograniczania ilości wytwarzanych odpadów, prawidłowego postępowania z odpadami oraz ochrony środowiska przed odpadami	gminy powiatu żnińskiego	zadanie ciągłe					środki własne, WFOŚIGW w Toruniu, NFOŚiGW	-

Nr	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania w zł					Źródło finansowania	Dodatkowe informacje (np. szczegółowe zadania, których realizacja się już rozpoczęła lub/i podmiot odpowiedzialny za realizację zadania pozyskał dofinansowanie na realizację zadania)
				2026	2027	2028	2029	2030-2033		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
61		Demontaż i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest	gminy powiatu żnińskiego	zadanie ciągłe					środki własne, WFOŚIGW w Toruniu, NFOŚiGW	-
66	ZASOBY PRZYRODNICZE	Pielęgnacja i rozwój terenów zieleni na terenach gminnych	gminy powiatu żnińskiego	zadanie ciągłe					środki własne, Program FEnIKS, Programy Regionalne, WFOŚiGW w Toruniu, NFOŚiGW	-
67		Opracowanie ekspertyzy dla obszaru Natura 2000 Równina Szubińsko-Łabiszyńska - kumak nizinny	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Bydgoszczy	planowane do 2027 roku					środki własne	-
68		Opracowanie ekspertyzy dla obszaru Natura 2000 Równina Szubińsko-Łabiszyńska - siedliska leśne	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Bydgoszczy	planowane do 2027 roku					środki własne	-
69		Opracowanie projektu PZO (planu zadań ochronnych) z ekspertyzą dla obszaru Natura 2000 Ostoja Barcińsko-Gąsawska	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Bydgoszczy	planowane do 2027 roku					środki własne	-

Nr	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania w zł					Źródło finansowania	Dodatkowe informacje (np. szczegółowe zadania, których realizacja się już rozpoczęła lub/i podmiot odpowiedzialny za realizację zadania pozyskał dofinansowanie na realizację zadania)
				2026	2027	2028	2029	2030-2033		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
70		Opracowanie ekspertyzy dla obszaru Natura 2000 Równina Szubińsko-Łabiszyńska - siedliska nieleśne i rośliny	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Bydgoszczy	planowane do 2027 roku					środki własne	-
71		Inwentaryzacja, bieżąca ochrona istniejących pomników przyrody oraz tworzenie nowych form ochrony przyrody	gminy powiatu żnińskiego, RDOŚ w Bydgoszczy, inne organy w zakresie ochrony przyrody	zadanie ciągłe					środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW w Toruniu	-
72		Aktualizacja Planów Urządzania Lasu	Nadleśnictwa	aktualizacja raz na 10 lat					środki własne	-
75		Rozwój oferty edukacyjnej i turystycznej	Nadleśnictwa	zadanie ciągłe					środki własne, Fundusze Europejskie (FEnIKS i RPO), WFOŚiGW w Toruniu, NFOŚiGW, LGD	-

Nr	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania w zł					Źródło finansowania	Dodatkowe informacje (np. szczegółowe zadania, których realizacja się już rozpoczęła lub/i podmiot odpowiedzialny za realizację zadania pozyskał dofinansowanie na realizację zadania)
				2026	2027	2028	2029	2030-2033		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
76	POWAŻNE AWARIE	Kontrola zakładów przemysłowych stwarzających zagrożenie dla środowiska	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Żninie	zadanie ciągłe					koszty administracyjne	-
78		Dofinansowanie działających na terenie Ochotniczych Straży Pożarnych	gminy powiatu żnińskiego	zadanie ciągłe					środki własne, dotacja z budżetu Powiatu, Województwa, Państwa, Fundusze Europejskie (FEnIKS i RPO), WFOŚiGW w Toruniu, NFOŚiGW	-

Źródło: opracowanie własne

7 SYSTEM REALIZACJI POŚ

W niniejszym rozdziale przedstawiono system realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku" w podziale na następujące elementy: współpraca z interesariuszami, zarządzanie, monitoring, okresowa sprawozdawczość i ewaluacja oraz aktualizacja.

Program jest dokumentem o charakterze strategicznym z punktu widzenia ochrony środowiska i szeroko rozumianego rozwoju zrównoważonego omawianej jednostki, dlatego zachodzi konieczność zaangażowania różnych grup interesariuszy do prac na etapie przygotowania programu, jak i w proces jego wdrażania, monitorowania i oceny. Interesariusze powinni pochodzić z obszaru powiatu lub powinni być z nią związani. Warunkiem koniecznym do skutecznej współpracy jest również aktywny udział interesariuszy. Główne grupy interesariuszy w ramach opracowania POŚ wymieniono w tabeli 47.

Tabela 47. Główni interesariusze w ramach opracowania „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku"

Grupa	Rodzaj współpracy
Starostwo Powiatowe w Żninie	redakcja, opis stanu środowiska, zaproponowanie przewidzianych do realizacji zadań, opiniowanie, realizacja, sprawozdawczość
gminy powiatu żnińskiego	opis stanu środowiska, zaproponowanie przewidzianych do realizacji zadań
Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Bydgoszczy	opiniowanie, opis stanu środowiska, zaproponowanie przewidzianych do realizacji zadań, realizacja
Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Bydgoszczy	opiniowanie
Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego	opiniowanie
mieszkańcy powiatu żnińskiego (w tym przedsiębiorcy, inwestorzy i organizacje pozarządowe)	konsultacje społeczne, zaproponowanie przewidzianych do realizacji zadań, realizacja
operatorzy sieci świadczący swe usługi na terenie powiatu	opis stanu infrastruktury technicznej, zaproponowanie przewidzianych do realizacji zadań, realizacja

Źródło: opracowanie własne

Za zarządzanie „Programem Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku" odpowiada Zarząd Powiatu w Żninie. Starosta Żniński jest również częściowo odpowiedzialny za wykonanie poszczególnych zadań. Realizacja celów i poszczególnych zadań wynikających z Programu ochrony środowiska spoczywa również w dużym stopniu na innych podmiotach, co wymaga nadzoru i koordynacji. Ocena realizacji przedmiotowego dokumentu odbywać się będzie poprzez sporządzanie raportów z POŚ.

Realizację Programu można podzielić na następujące etapy:

a) wdrażanie – czyli realizacja zadań zawartych w Programie do 2033 roku, a przez to osiąganie zamierzonych celów,
b) ewaluacja – czyli monitoring prowadzony przez odpowiednie jednostki,
c) działania korygujące – w wyniku ewaluacji (po okresie 2 lat) możliwa jest korekta niektórych zadań, tak aby udało się osiągnąć zaplanowane w Programie cele,
d) aktualizacja – opracowanie dokumentu Programu na kolejne lata następuje w oparciu o wyniki ewaluacji oraz doświadczenia i efekty uzyskane dzięki działaniom korygującym.

Tabela 48. Harmonogram realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku"

Rok / działanie	Opracowanie i przyjęcie Uchwałą dokumentu	Wdrażanie Programu i bieżący monitoring	Opracowanie i publikacja raportu z Programu ochrony środowiska	Opracowanie dokumentu na nową perspektywę czasową
2026	x	x	-	-
2027	-	x	-	-
2028	-	x	x (raport za lata 2026-2027)	-
2029	-	x	-	-
2030-2033	-	x	x (raport za lata 2028-2029 i kolejne raporty)	x

Źródło: opracowanie własne

Na każdym etapie prac bardzo istotna jest współpraca pomiędzy interesariuszami Programu, np. poprzez zawiązanie grupy roboczej mającej wpływ na planowanie nowych zadań w aktualizacji Programu. Współpraca ta jest szczególnie istotna na etapie ewaluacji przy sporządzaniu sprawozdań z wykonanych zadań. Cykl zarządzania Programem jest ściśle powiązany z koniecznością pozyskiwania danych, które są niezbędne do oceny stanu jakości środowiska i stanu realizacji działań w cyklu dwuletnim.

W oparciu o art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska organ wykonawczy powiatu sporządza co dwa lata raport z wykonania programu ochrony środowiska, który przedstawia radzie powiatu. Po przedstawieniu Raportu dokument ten ustawowo zostaje przekazany organowi wykonawczemu województwa. Zgodnie z art. 25 ust. 1 pkt. 7a) ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko opracowany Raport podlega również zamieszczeniu w Biuletynie Informacji Publicznej.

Brak jakichkolwiek wytycznych co do kształtu i zakresu merytorycznego raportu, wymusza na podmiocie sporządzającym raport opracowanie własnego zakresu, formy oraz struktury. Zaleca się, aby minimum było następujące:

- opis stanu środowiska za lata, które obejmuje raport (wskazanie zmian i tendencji zachodzących w środowisku w poszczególnych latach poddanych ocenie),
- wykaz zrealizowanych zadań i celów wynikających z Programu (wraz z określeniem uzyskanych efektów ekologicznych),
- przeprowadzenie ewaluacji przyjętych zadań (rekomendacje na przyszłość).

Najistotniejsze wskaźniki opisujące stan obecny prezentuje Tabela 44. Zawarto w niej także docelowe wartości albo oczekiwane tendencje. Należy nadmienić również, że lista ta nie jest wyczerpująca i może być modyfikowana. Przykładowo, zadania związane z edukacją ekologiczną mieszkańców powinny być mierzone za pomocą wskaźników świadomości społecznej, które trudno wyrazić w liczbach bezwzględnych, dlatego proponuje się ich opis tekstowy uwzględniający zrealizowane inicjatywy.

Na podstawie sporządzanych raportów z realizacji będzie można na bieżąco monitorować stan realizacji Programu i w przypadku, gdyby zaszła taka konieczność, zmienić go. Aktualizacja Programu ochrony środowiska następuje w takim samym trybie oraz formie, w jakiej nastąpiło przyjęcie Programu.

8 OPIS POWIĄZAŃ POŚ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI

Realizując lokalną politykę ochrony środowiska, Program ochrony środowiska dla obszaru powiatu żnińskiego, a w nim harmonogram realizacyjny, sporządzony został z uwzględnieniem celów zawartych w strategiach i programach (operacyjnych i rozwoju) wynikających z ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Poniżej wykazano powiązania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku" z założeniami obowiązujących dokumentów strategicznych szczebla krajowego, wojewódzkiego i powiatowego.

8.1 DOKUMENTY SZCZEBLA KRAJOWEGO

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). została przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 r. SOR jest aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, tj. Strategii Rozwoju Kraju 2020. Jest obowiązującym, kluczowym dokumentem państwa polskiego w obszarze średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. W dokumencie tym sformułowano nową wizję i model rozwoju kraju będący odpowiedzią na wyzwania stojące przed polską gospodarką. Wyzwania te określono formułą pięciu pułapek rozwojowych: średniego dochodu, braku równowagi, przeciętnego produktu, demograficznej oraz słabości instytucjonalnej. Niezależnie od nich za bariery dla rozwoju Państwa uznano rozwarstwienie społeczne i utrzymujące się zróżnicowania przestrzenne w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego. Celem głównym Strategii jest: Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. W obszarze „Środowisko" określono następujące kierunki interwencji:

- zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych i osiągnięcie wysokiej jakości wód,
- likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
- ochrona gleb przed degradacją,
- zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego (podniesienie skuteczności ochrony przestrzeni szczególnie cennej ze względów przyrodniczych i krajobrazowych),
- zarządzanie zasobami geologicznymi (zapewnienie ochrony i racjonalnego użytkowania złóż),
- gospodarka odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami,

- oddziaływanie na jakość życia w zakresie klimatu akustycznego i oddziaływania pól elektromagnetycznych (zapewnienie odpowiednich poziomów ochrony przed skutkami oddziaływań pól elektromagnetycznych).

Głównym celem „Polityki energetycznej Polski do 2040 roku" jest bezpieczeństwo energetyczne – przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko – biorąc pod uwagę optymalne wykorzystanie własnych zasobów energetycznych. Cel główny doprecyzowuje osiem kierunków polityki podzielonych na obszary i dodatkowo uszczegółowionych przez dwanaście projektów strategicznych. Wyznaczone kierunki to:

- kierunek 1: Optymalne wykorzystanie własnych surowców energetycznych,
- kierunek 2: Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej,
- kierunek 3: Dywersyfikacja dostaw i rozbudowa infrastruktury sieciowej gazu ziemnego, ropy naftowej oraz paliw ciekłych,
- kierunek 4: Rozwój rynków energii,
- kierunek 5: Wdrożenie energetyki jądrowej,
- kierunek 6: Rozwój odnawialnych źródeł energii,
- kierunek 7: Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji,
- kierunek 8: Poprawa efektywności energetycznej gospodarki.

„Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030" przyjęła w dniu 29.10.2013 r. Rada Ministrów. Głównym celem Planu jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu. W dokumencie wskazano priorytetowe kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć do 2020 roku w najbardziej wrażliwych na zmiany klimatu obszarach, takich jak: gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna, zdrowie, energetyka, budownictwo i gospodarka przestrzenna, obszary zurbanizowane, transport, obszary górskie i strefy wybrzeża:

→ cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska:
  - dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu,
  - dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu,
  - ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu,
  - adaptacja do zamian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie,
  - zapewnienie funkcjonowania skutecznego systemu ochrony zdrowia w warunkach zmian klimatu.

→ cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich:
  - stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami,
  - organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu.

→ cel 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu:
  - wypracowywanie standardów konstrukcyjnych uwzględniających zmiany klimatu,
  - zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu.

→ cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu:
  - monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania i reagowania w kontekście zmian klimatu (miasta i obszary wiejskie),
  - miejska polityka przestrzenna uwzględniająca zmiany klimatu.

→ cel 5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu promowanie innowacji na poziomie działań organizacyjnych i zarządczych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu:

- budowa systemu wsparcia innowacyjnych technologii sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.

→ cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu:
- zwiększenie świadomości odnośnie do ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu,
- ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych.

Celem VI aktualizacji Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych jest określenie nakładów inwestycyjnych w obszarze gospodarki ściekowej niezbędnych do uzyskania przez aglomeracje o RLM ≥ 2 000 zgodności z warunkami dyrektywy 91/271/EWG:

- wyposażenie aglomeracji w systemy zbierania ścieków komunalnych powinno gwarantować przynajmniej 98% poziomu obsługi, przy czym pozostałe 2% niezebranego siecią kanalizacyjną ładunku jest mniejsze niż 2 000 RLM. Ładunek niezebrany siecią musi być oczyszczany w innych systemach oczyszczania ścieków (pojedyncze systemy lub inne właściwe systemy), zapewniających ten sam poziom ochrony środowiska jak dla całej aglomeracji (art. 3 dyrektywy 91/271/EWG),
- wydajność oczyszczalni powinna być dostosowana do odbioru 100% ładunku zanieczyszczeń powstających w aglomeracji (art. 10 dyrektywy 91/271/EWG),
- standardy oczyszczania ścieków przez oczyszczalnie powinny zostać zapewnione poprzez zastosowanie odpowiednich technologii oczyszczania ścieków gwarantujących osiągnięcie wymaganych standardów oczyszczania ścieków, w tym podwyższone usuwanie biogenów w aglomeracjach powyżej 10 000 RLM (art. 4 lub art. 5 ust. 2 dyrektywy 91/271/EWG).

W październiku 2022 r. Komisja Europejska przedłożyła wniosek dotyczący zmiany dyrektywy, a styczniu 2024 roku osiągnięto porozumienie w sprawie ostatecznego kształtu tekstu. Rada Unii Europejskiej zatwierdziła w 2024 roku zmienioną dyrektywę o oczyszczaniu ścieków komunalnych – Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/3019 z dnia 27 listopada 2024 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych. Państwa członkowskie UE, w tym Polska, mają teraz do 31 miesięcy na dostosowanie ustawodawstwa krajowego do nowych przepisów (czyli na transpozycję dyrektywy).

„Krajowy plan gospodarki odpadami 2028" został przyjęty 12 czerwca 2023 r. przez Radę Ministrów. Istotą KPGO 2028 jest określenie działań niezbędnych do zapewnienia zintegrowanej gospodarki odpadami w kraju w sposób, który zapewnia ochronę środowiska, z uwzględnieniem obecnych i przyszłych możliwości i uwarunkowań ekonomicznych oraz poziomu technologicznego istniejącej infrastruktury. Główne cele wskazane w dokumencie to m.in.:

- szeroko pojęte zapobieganie powstawaniu odpadów, ze szczególnym uwzględnieniem żywności,
- wspieranie działań w zakresie ponownego użycia produktu,
- dążenie do 55% dla 2025 r. i 65% dla 2035 r. poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła pochodzących ze strumieni odpadów komunalnych,
- minimalizacja składowanych odpadów do poziomu 30% w 2025 r. i 10% w 2035 r.,
- utrzymanie dotychczasowego trendu w zakresie celu dotyczącego zmniejszenia ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska tak, aby nie było składowanych więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy wytworzonych w 1995 r.,
- zapewnienie utrzymania poziomów wydajności recyklingu zużytych baterii i akumulatorów,
- osiągnięcie odpowiedniego poziomu odzysku i recyklingu odpadów powstających z produktów, m.in. odpadów opakowaniowych, zużytych opon, olejów odpadowych,
- dokończenie likwidacji mogilników zawierających przeterminowane ŚOR i inne odpady niebezpieczne,

- zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku,
- zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz postepowania z odpadami.

Dokument strategiczny Ministra Klimatu i Środowiska pn. „Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 r. (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r.)" określa działania naprawcze do realizacji w perspektywie krótkoterminowej do 2025 r., średnioterminowej do 2030 r. oraz długoterminowej do 2040 r., które będą nie tylko spójne z dotychczas realizowaną polityką poprawy jakości powietrza oraz przeciwdziałania zmianom klimatu na poziomie krajowym oraz wojewódzkim i gminnym, ale przede wszystkim będą określać nowe kierunki działań w tym obszarze. Dokument ma na celu skoordynowanie działań wynikających z krajowych ram polityki dotyczącej jakości powietrza w powiązaniu z obszarami polityk odnoszących się do sektora bytowo-komunalnego, czystej energii, ciepła oraz odnawialnych źródeł energii, a także transportu.

„Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry" zakłada realizację następujących celów: przywrócenie drożności rzek dla migracji ryb, przywrócenie połączenia pomiędzy korytami rzeki, a terenami zalewowymi w ich dolinach, poprawę warunków morfologicznych (siedliskowych) w korytach rzek oraz przepływu wód celem polepszania warunków bytowania dla organizmów wodnych, poprawę jakości wód i ograniczeniu dopływu zanieczyszczeń pochodzących z rolnictwa, ścieków komunalnych i przemysłowych, spełnienie wymagań koniecznych dla przyrodniczych obszarów chronionych.

Długoterminowe kierunki działań w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy zaprezentowano w „Planie przeciwdziałania skutkom suszy". Plan został przyjęty we wrześniu 2021 r. w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej. Głównym elementem planu jest katalog działań, których wdrożenie przyczyni się do minimalizowania skutków suszy. Wśród proponowanych działań znajdują się działania związane ze zwiększeniem retencji (zarówno sztucznej, jak i naturalnej), działania formalne, a także działania edukacyjne:

- budowa oraz przebudowa urządzeń melioracyjnych,
- realizacja działań inwestycyjnych w zakresie kształtowania zasobów wodnych przez zwiększanie sztucznej retencji,
- realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania i odtwarzania naturalnej retencji,
- zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych,
- zwiększenie retencji naturalnej i sztucznej na gruntach leśnych,
- retencja i zagospodarowanie wód opadowo-roztopowych na terenach zurbanizowanych.

„Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności" również zawiera cele wpisujące się w założenia „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku":

- cel 7 – Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska:
  - kierunek interwencji – Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne,
  - kierunek interwencji – Modernizacja sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych,
  - kierunek interwencji – Realizacja programu inteligentnych sieci w elektroenergetyce,
  - kierunek interwencji – Wzmocnienie roli odbiorców finalnych w zarządzaniu zużyciem energii,
  - kierunek interwencji – Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki,
  - kierunek interwencji – Zwiększenie poziomu ochrony środowiska.
- cel 8 – Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych:
  - kierunek interwencji – Zrównoważony wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego zapewniający bezpieczeństwo

żywnościowe oraz stymulujący wzrost pozarolniczego zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich,
  - kierunek interwencji – Wprowadzenie rozwiązań prawno-organizacyjnych stymulujących rozwój miast.
- Cel 9 – Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski:
  - kierunek interwencji – Udrożnienie obszarów miejskich i metropolitarnych poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego.

„Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej" jest strategią zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Rolą PEP2030 jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Polski oraz wysokiej jakości życia dla wszystkich mieszkańców. W systemie dokumentów strategicznych doprecyzowuje i operacjonalizuje "Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)". Cel główny PEP2030, tj. rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców, został przeniesiony wprost z Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju. Cele szczegółowe PEP2030 zostały określone w odpowiedzi na zidentyfikowane w diagnozie najważniejsze trendy w obszarze środowiska, w sposób umożliwiający zharmonizowanie kwestii związanych z ochroną środowiska z potrzebami gospodarczymi i społecznymi.

8.2 DOKUMENTY SZCZEBLA WOJEWÓDZKIEGO

„Program Ochrony Środowiska Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2022-2030" został przyjęty Uchwałą nr XLVIII/646/22 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 29 sierpnia 2022 r. i zakłada następujące wpisujące się w „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku" cele:

a) ograniczenie emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych oraz gazów cieplarnianych,
b) poprawa warunków aerosanitarnych mierzona osiągnięciem norm dla poziomów dopuszczalnych i docelowych PM10 i benzo(a)pirenu oraz poziomów celów długoterminowych ozonu,
c) adaptacja do zmian klimatu,
d) ograniczenie presji hałasu na środowisko i mieszkańców, poprawa klimatu akustycznego obszaru województwa,
e) ochrona przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym (PEM),
f) zapobieganie utracie zasobów wodnych,
g) minimalizowanie występowania suszy,
h) ograniczenie ryzyka powodziowego,
i) poprawa jakości wód,
j) sukcesywne zwiększanie retencji wodnej,
k) zapewnienie wystarczającej ilości wody na cele komunalne dobrej jakości,
l) zapewnienie bezpiecznego dla środowiska unieszkodliwiania ścieków,
m) racjonalne pozyskiwanie zasobów kopalin,
n) przywracanie środowisku terenów poeksploatacyjnych,
o) przeciwdziałanie rozwoju procesów osuwiskowych,
p) ochrona zasobu gleb najwyższych klas bonitacyjnych (kluczowego zasobu rolniczej przestrzeni produkcyjnej),
q) poprawa stanu i walorów użytkowych zasobów glebowych,
r) racjonalna gospodarka odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami,
s) prowadzenie zrównoważonej polityki przestrzennej uwzględniającej potrzeby zachowania walorów przyrodniczych obszarów o wysokim potencjale przyrodniczym,
t) zapewnienie ciągłości przestrzennej systemu przyrodniczego województwa,
u) ochrona korytarzy ekologicznych,

v) zwiększenie zasobów zieleni leśnej,
w) zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców, zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku awarii.

Niektóre cele ekologiczne zawarte w Programie Ochrony Środowiska szczebla wojewódzkiego wpisują się wprost w cele niniejszego Programu, natomiast część celów będzie realizowana w powiecie żnińskim poprzez konkretne zadania inwestycyjne (np. Poprawa warunków aerosanitarnych mierzona osiągnięciem norm dla poziomów dopuszczalnych i docelowych PM10 i benzo(a)pirenu oraz poziomów celów długoterminowych ozonu będzie się odbywać poprzez dofinansowanie do wymiany niskosprawnych źródeł ciepła czy termomodernizację budynków użyteczności publicznej).

„Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+" została przyjęta Uchwałą nr XXVIII/399/20 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 grudnia 2020 r. Cele i kierunki rozwoju województwa zostały sformułowane na pięciu poziomach. Nadrzędnym celem strategii jest jakość życia typowa dla wysokorozwiniętych regionów europejskich. Cel ten zamierza się osiągnąć poprzez koncentrację działań w czterech obszarach tematycznych rozwoju:

1. obszar Społeczeństwo – Skuteczna edukacja oraz Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo,
2. obszar Gospodarka – Konkurencyjna gospodarka,
3. obszar Przestrzeń – Dostępna przestrzeń i czyste środowisko,
4. obszar Spójność – Spójne i bezpieczne województwo.

„Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku" w największym stopniu odnosi się do obszaru Przestrzeń i celu głównego „Dostępna przestrzeń i czyste środowisko", czego dowodem są takie kierunki rozwoju jak np. ograniczenie oraz działania naprawcze wobec skutków emisji zanieczyszczeń oraz degradacji środowiska, ochrona, zwiększanie zasobów i poprawa jakości zasobów wody, rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, zapewnienie zaopatrzenia w wodę pitną wysokiej jakości czy rozwój infrastruktury odprowadzania i oczyszczania ścieków.

Na obszarze powiatu obowiązuje także program ochrony powietrza w zakresie pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 oraz benzo(a)pirenu dla strefy kujawsko-pomorskiej – aktualizacja – Uchwała nr LIX/804/23 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 26 czerwca 2023 r. W dokumencie przedstawiono możliwe do podjęcia działania na szczeblu powiatowym, które wpisują się w założenia programowe niniejszego Programu:

1. Ograniczenie emisji z instalacji o małej mocy do 1 MW, w których następuje spalanie paliw stałych,
2. Prowadzenie edukacji ekologicznej (ulotki, imprezy, akcje szkolne, audycje, konferencje, działania informacyjne i szkoleniowe) związanej z ochroną powietrza,
3. Zapewnienie przepływu informacji na potrzeby zarządzania kryzysowego dotyczących ryzyka wystąpienia przekroczenia poziomu alarmowego, informowania, dopuszczalnego lub docelowego oraz o przekroczeniu tych poziomów na podstawie informacji otrzymanych z WCZK (Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego).

Od 1 stycznia 2024 roku w województwie kujawsko-pomorskim zaczęła obowiązywać także uchwała antysmogowa. Realizacja zadań wymienionych w Programie przyspieszy wymianę starych kotłów na bardziej nowoczesne urządzenia i stosowanie ekologicznych rozwiązań, co jest głównym celem uchwały antysmogowej. W tym sensie Program wpisuje się w założenia przytoczonej uchwały.

Uchwałą nr III/72/24 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 17 czerwca 2024 r. przyjęto również do realizacji „Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa kujawsko pomorskiego". Zadania krótkoterminowe przewidziane w zakresie przeciwdziałania pogorszeniu klimatu akustycznego to:

a) montaż tablic radarowych wyświetlających prędkość na wysokości Przedszkola Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich,
b) kontrola stanu nawierzchni drogowych,
c) uwzględnianie bieżących potrzeb remontowych,
d) w razie konieczności w przypadku rozbudowy drogi stosowanie nawierzchni dróg o zredukowanej hałaśliwości.

W tabeli 9 Programu przedstawiono zadania POH dla powiatu żnińskiego w perspektywie krótkoterminowej. Zadania te zostały uwzględnione w harmonogramie realizacyjnym Programu.

8.3 DOKUMENTY SZCZEBLA POWIATOWEGO

Powiat Żniński nie posiada aktualnie obowiązującego Programu Ochrony Środowiska, ale uwzględniając założenia z roku 2009 sprecyzowane w powiatowym programie ochrony środowiska z planem gospodarki odpadami dla Powiatu Żnińskiego na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012 – 2015 oraz powiatowego programu usuwania azbestu należy przyjąć, że główne cele związane z polityką ochrony środowiska w powiecie żnińskim to:

- dalsza poprawa jakości środowiska oraz likwidacja i minimalizacja bezpośrednich zagrożeń dla zdrowia i życia mieszkańców województwa,
- zrównoważone wykorzystanie bogactw naturalnych, w tym wody oraz energii,
- racjonalne gospodarowanie odpadami,
- ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody,
- prowadzenie edukacji ekologicznej w celu podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu.

Przyjęte kierunki były słuszne, ale konieczna jest ich modyfikacja i aktualizacja. Pojawiły się także okoliczności, aby uwzględnić nowe zadania uwzględniające obecne uwarunkowania formalne, prawne i środowiskowe. Dodatkowo, należy zaznaczyć, że podstawowym celem ekologicznym na obszarze powiatu żnińskiego jest zachowanie wysokich walorów środowiska przyrodniczego regionu oraz zwiększenie atrakcyjności i konkurencyjności regionu Pałuk i niniejszy Program wdraża tę zasadę poprzez określone cele ekologiczne i konkretne zadania.

Kolejnym dokumentem szczebla powiatowego jest „Strategia Rozwoju Powiatu Żnińskiego na lata 2023-2033", która została przyjęta w 2023 r. Uchwałą nr XXXIII/252/2023 Rady Powiatu z Żninie z dnia 25 kwietnia 2023 r. Strategia jest dokumentem wyznaczającym najważniejsze kierunki rozwoju dla Powiatu Żnińskiego do 2033 r. Wyznaczone cele strategiczne to:

1) CEL STRATEGICZNY I: Ekologiczny Powiat Żniński,
2) CEL STRATEGICZNY II: Bezpieczny i dobrze rozwinięty komunikacyjnie Powiat Żniński,
3) CEL STRATEGICZNY III: Zrównoważony rozwój społeczny Powiatu Żnińskiego,
4) CEL STRATEGICZNY IV: Rozwój gospodarczy Powiatu Żnińskiego,
5) CEL STRATEGICZNY V: Przyjazna administracja.

„Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku" w największym stopniu odnosi się do celu strategicznego „Ekologiczny Powiat Żniński" i wynikających z niego celów operacyjnych „Poprawa jakości środowiska naturalnego" oraz „Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu". Program odnosi się również do celu strategicznego „Bezpieczny i dobrze rozwinięty komunikacyjnie Powiat Żniński" poprzez realizację celów operacyjnych takich jak „Modernizacja dróg powiatowych i mostów na terenie Powiatu Żnińskiego" czy „Budowa nowych odcinków dróg rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą".

9 PRZEGLĄD ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Największy udział środków zewnętrznych na działania związane z ochroną środowiska pochodzi z Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych Unii Europejskiej. Podstawowym dokumentem, który określa współpracę UE z Polską, jest Umowa Partnerstwa (UP). To uzgodniona z Komisją Europejską strategia wykorzystania Funduszy Europejskich. Dokument określa cele i sposób inwestowania funduszy unijnych

z polityki spójności w latach 2021-2027. To już czwarta perspektywa Funduszy Europejskich, z których korzysta Polska. W aktualnym rozdaniu funduszy unijnych na politykę spójności Polska ma do dyspozycji ponad 76 mld euro. Programy, które będą realizowane w latach 2021-2027 związane z ochroną środowiska to przede wszystkim:

- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS) – głównym celem programu jest poprawa warunków rozwoju kraju poprzez budowę infrastruktury technicznej i społecznej zgodnie z założeniami rozwoju zrównoważonego, w tym poprzez np. obniżenie emisyjności gospodarki, transformację w kierunku gospodarki przyjaznej środowisku i o obiegu zamkniętym, budowę efektywnego i odpornego systemu transportowego o jak najniższym negatywnym wpływie na środowisko naturalne, poprawę bezpieczeństwa transportu,
- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki – program stanowi kontynuację dwóch wcześniejszych programów Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 oraz Inteligentny Rozwój 2014-2020, których celem jest przykładowo transformacja gospodarki w kierunku Przemysłu 4.0 oraz zielonych technologii,
- Fundusze Europejskie dla Rybactwa – to program, który jest kontynuacją wparcia udzielanego sektorowi rybactwa w perspektywie finansowej Unii Europejskiej (UE) 2014–2020, kiedy to środki z Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (EFMR) wdrażane są za pośrednictwem Programu Operacyjnego „Rybactwo i Morze" (PO RYBY 2014–2020) i służy m.in. wspieraniu zrównoważonego rybołówstwa oraz odbudowy i ochrony żywych zasobów wodnych,
- 16 programów regionalnych – w tym: Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027 – głównymi celami Funduszy Europejskich dla Kujaw i Pomorza 2021-2027 są wzmocnienie i efektywne wykorzystanie potencjału gospodarczego i społecznego regionu oraz sprzyjanie zintegrowanemu, zrównoważonemu i inteligentnemu rozwojowi województwa kujawsko-pomorskiego, ukierunkowanemu na wysoką jakość życia i bezpieczeństwo jego mieszkańców.

Rolą Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej jest natomiast wspieranie realizacji przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, a głównym narzędziem tej polityki jest Strategia Działania Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Opracowanie Strategii Działania wynika bezpośrednio z przepisów ustawy POŚ. Ponadto zgodnie z przepisami ustawy POŚ Strategia Działania ma wynikać ze Wspólnej Strategii. Należy przez to rozumieć, że Wspólna Strategia powinna stanowić podstawę tworzenia indywidualnych strategii pod względem jedności misji, wizji i celu strategicznego. Dla zachowania niezbędnej elastyczności systemu funduszy przyjęto, że ze Wspólnej Strategii wynikają rekomendacje do realizacji, które uzupełniane są o dodatkowe cele i priorytety w strategiach indywidualnych 17 funduszy.

Strategia Działania Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na lata 2025-2028 określa wizję, misję i cel strategiczny:

- WIZJA: Lider w finansowaniu zielonej transformacji, nowoczesna i konkurencyjna organizacja odpowiadająca na potrzeby Interesariuszy,
- MISJA: Napędzamy zieloną transformację poprzez wsparcie efektywnych inicjatyw, które wpływają na rozwój gospodarki i są ukierunkowane na realizację interesu publicznego i środowiskowego,
- CEL STRATEGICZNY: Wspieranie transformacji niskoemisyjnej, zrównoważonego rozwoju i poprawy jakości środowiska w Polsce poprzez realizację efektywnych i skutecznych inicjatyw prośrodowiskowych.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu (WFOŚiGW w Toruniu) to instytucja, która wspiera finansowo działania na rzecz ochrony środowiska w województwie kujawsko-pomorskim. Działa jako bank ekologiczny, przyznając dotacje i pożyczki na różne projekty proekologiczne. Głównym celem Funduszu jest poprawa jakości środowiska naturalnego w regionie. Dofinansowuje szeroki zakres przedsięwzięć, które można podzielić na kilka kluczowych obszarów:

a) ochrona powietrza: wspiera programy mające na celu redukcję zanieczyszczeń, na przykład poprzez dofinansowanie wymiany starych pieców węglowych na bardziej ekologiczne źródła ciepła (pompy ciepła, piece gazowe), termomodernizację budynków, czy też instalacje fotowoltaiczne,
b) ochrona wód: finansuje budowę i modernizację oczyszczalni ścieków, sieci kanalizacyjnych oraz systemów zaopatrzenia w wodę, co przyczynia się do poprawy czystości rzek i jezior,
c) gospodarka odpadami: wspiera projekty związane z selektywną zbiórką odpadów, budową punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK) oraz modernizacją składowisk,
d) ochrona przyrody i edukacja ekologiczna: przyznaje środki na tworzenie parków krajobrazowych, rezerwatów przyrody, a także na programy edukacyjne skierowane do szkół i mieszkańców, które podnoszą świadomość ekologiczną.

Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg (RFRD) stanowi kompleksowy instrument wsparcia realizacji zadań na drogach zarządzanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Jego celem jest przyspieszenie powstawania nowoczesnej i bezpiecznej infrastruktury drogowej na szczeblu lokalnym, stanowiącej ważny element prawidłowego funkcjonowania i rozwoju gospodarki oraz przyczyniającej się do poprawy poziomu życia obywateli.

Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) to program reform i inwestycji, który ma pomóc Polsce w łagodzeniu społecznych i gospodarczych skutków pandemii COVID-19 oraz wzmocnić odporność polskiej gospodarki na przyszłe kryzysy. KPO jest częścią większego unijnego instrumentu, Next Generation EU. Główne filary KPO, na które przeznaczono środki, to m.in. inwestycje w odnawialne źródła energii, termomodernizację budynków oraz czystsze powietrze, rozwój transportu publicznego, w tym kolei i transportu niskoemisyjnego.

Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych ma na celu zwiększenie skali inwestycji publicznych przez bezzwrotne dofinansowanie inwestycji realizowanych przez JST. Program realizowany jest poprzez promesy inwestycyjne udzielane przez Bank Gospodarstwa Krajowego.

W VI AKPOŚK oszacowano także potrzeby i określono działania na rzecz wyposażenia aglomeracji w systemy kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków komunalnych. Jednostki samorządu terytorialnego wchodzące w skład aglomeracji mają czas do końca 2027 r. na zrealizowanie zaplanowanych inwestycji. Blisko 30 mld złotych to kwota inwestycji zaplanowanych w ramach VI aktualizacji Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych. Ich finansowanie będzie pochodzić ze środków krajowych i unijnych. Środki przewidziane są na:

- budowę i modernizację sieci kanalizacyjnej,
- inwestycje związane z oczyszczalniami ścieków,
- indywidualne systemy oczyszczania (przydomowe oczyszczalnie ścieków jako uzupełnienie sieci kanalizacyjnej).

Wśród wielu możliwych źródeł finansowania inwestycji, jednostki samorządowe, każdorazowo i indywidualnie powinny dopasowywać system możliwości finansowania, do danej inwestycji i przedsięwzięcia.

10 SPIS TABEL

Tabela 1. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi – klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C oraz A1, C1 dla pyłu zawieszonego PM2,5) – strefa kujawsko-pomorska 18
Tabela 2. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin – strefa kujawsko-pomorska 20
Tabela 3. Liczba beneficjentów Programu „Czyste Powietrze" z terenu powiatu żnińskiego od początku trwania programu z podziałem na rok zawarcia umowy, gminę i w odniesieniu do umów zawartych łącznie w skali województwa kujawsko-pomorskiego 24
Tabela 4. Instalacje odnawialnych źródeł energii – elektrownie wiatrowe – w powiecie żnińskim 27
Tabela 5. Instalacje odnawialnych źródeł energii – elektrownie fotowoltaiczne – w powiecie żnińskim 27
Tabela 6. Instalacje odnawialnych źródeł energii – elektrownie wodne – w powiecie żnińskim 28
Tabela 7. Instalacje odnawialnych źródeł energii – elektrownie biogazowe – w powiecie żnińskim 28
Tabela 8. Analiza SWOT – ochrona klimatu i jakości powietrza 30
Tabela 9. Zadania POH dla powiatu żnińskiego w perspektywie krótkoterminowej 34
Tabela 10. Rodzaje dróg (w km) w gminach powiatu żnińskiego wg stanu na koniec 2024 roku 35
Tabela 11. Analiza SWOT – zagrożenia hałasem 38
Tabela 12. Wyniki pomiarów pól elektromagnetycznych w punktach pomiarowych zlokalizowanych w powiecie żnińskim 41
Tabela 13. Analiza SWOT – pola elektromagnetyczne 42
Tabela 14. Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.) dla JCWP rzecznych położonych w obrębie powiatu żnińskiego 47
Tabela 15. Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.) dla JCWP jeziornych położonych w obrębie powiatu żnińskiego 51
Tabela 16. Monitoring JCWPd w punktach pomiarowych zlokalizowanych w powiecie żnińskim w latach 2023-2024 55
Tabela 17. Wykaz spółek wodnych z terenu powiatu żnińskiego 59
Tabela 18. Analiza SWOT – gospodarowanie wodami 60
Tabela 19. Wielkość produkcji wody dostarczanej przez poszczególnych producentów oraz zaopatrywane miejscowości w poszczególnych urządzeniach wodociągowych w gminach powiatu żnińskiego 63
Tabela 20. Długość sieci wodociągowej w gminach powiatu żnińskiego i w powiecie żnińskim ogółem 67
Tabela 21. Zużycie wody w m^3 na 1 mieszkańca w latach 2021-2024 w poszczególnych gminach powiatu żnińskiego 68
Tabela 22. Długość sieci kanalizacyjnej w gminach powiatu żnińskiego i powiecie żnińskim ogółem 69
Tabela 23. Warunki zgodności aglomeracji zlokalizowanych w powiecie żnińskim z Dyrektywą Rady 91/271/EWG za 2024 rok 72
Tabela 24. Analiza SWOT – gospodarka wodno-ściekowa 74
Tabela 25. Złoża kopalin zlokalizowane na obszarze powiatu żnińskiego – aktywni użytkownicy 78
Tabela 26. Obszary górnicze w powiecie żnińskim 82
Tabela 27. Działania rekultywacyjne podejmowane na obszarze powiatu żnińskiego w latach 2023-2024 86
Tabela 28. Analiza SWOT – zasoby geologiczne 86
Tabela 29. Podział gruntów ornych w powiecie żnińskim 89
Tabela 30. Zestawienie wyników badań gleb z terenu powiatu żnińskiego z lat 2023-2024 90
Tabela 31. Analiza SWOT – gleby 95

Tabela 32. Ilość odpadów komunalnych wytworzonych w powiecie żnińskim w latach 2022-2024 (w tonach) ... 98
Tabela 33. Osiągnięte w gminach powiatu żnińskiego poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w wysokości minimalnej dla lat 2023-2024 ... 99
Tabela 34. Osiągnięte w gminach powiatu żnińskiego w latach 2023-2024 poziomy składowania odpadów komunalnych ... 100
Tabela 35. Osiągnięte w latach 2023-2024 poziomy ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania ... 100
Tabela 36. Realizacja Programu w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest (dla os. fizycznych) w latach 2023-2024 w gminach powiatu żnińskiego ... 103
Tabela 37. Analiza SWOT – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów ... 105
Tabela 38. Użytki ekologiczne zlokalizowane w powiecie żnińskim ... 112
Tabela 39. Statystyki terenów zieleni w powiecie żnińskim ... 117
Tabela 40. Analiza SWOT – zasoby przyrodnicze ... 121
Tabela 41. Analiza SWOT – poważne awarie ... 125
Tabela 42. Przykłady zrealizowanych w ostatnich latach działań w zakresie edukacji ekologicznej w powiecie żnińskim ... 127
Tabela 43. Identyfikacja najważniejszych problemów/konfliktów środowiskowych na obszarze objętym opracowaniem ... 130
Tabela 44. Cele, kierunki interwencji i zadania przewidziane do realizacji w ramach poszczególnych obszarów interwencji ... 134
Tabela 45. Harmonogram rzeczowo-finansowy zadań własnych realizowanych w ramach POŚ ... 153
Tabela 46. Harmonogram rzeczowo-finansowy zadań koordynowanych realizowanych w ramach POŚ ... 158
Tabela 47. Główni interesariusze w ramach opracowania „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku” ... 172
Tabela 48. Harmonogram realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku” ... 173

11 SPIS WYKRESÓW

Wykres 1 Ludność powiatu żnińskiego w latach 2022-2025 ... 9
Wykres 2 Struktura ekonomiczna mieszkańców powiatu żnińskiego wg stanu na 2025 rok oraz prognoza demograficzna na 2040 rok ... 9
Wykres 3 Liczba podmiotów gospodarczych w powiecie żnińskim w latach 2022-2025 ... 10
Wykres 4 Podmioty wg sekcji PKD 2007 w powiecie żnińskim według stanu na 30.09.2025 r. ... 11
Wykres 5 Średnia miesięczna suma opadów [mm] (prawa oś) i średnia miesięczna temperatura [^{o}C] (lewa oś) w Żninie ... 15
Wykres 6 Wzrost średniej temperatury powietrza w Polsce w latach 1951-2021 ... 16
Wykres 7 Emisja zanieczyszczeń gazowych w powiecie żnińskim w latach 2021-2024 (ton na rok) z zakładów szczególnie uciążliwych ... 25
Wykres 8 Emisja zanieczyszczeń pyłowych w powiecie żnińskim w latach 2021-2024 (ton na rok) z zakładów szczególnie uciążliwych ... 26
Wykres 9 Długość eksploatowanej sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej) w powiecie żnińskim w latach 2021-2024 ... 68
Wykres 10 Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w powiecie żnińskim w latach 2021-2024 ... 70
Wykres 11 Liczba zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków w powiecie żnińskim w latach 2021-2024 ... 73
Wykres 12 Podział gruntów rolnych (w ha) w powiecie żnińskim wg stanu na 1 stycznia 2025 roku ... 89
Wykres 13 Podział gruntów ornych w powiecie żnińskim (w ha) ... 90
Wykres 14 Odczyn pH zbadanych w latach 2023-2024 gleb ... 91
Wykres 15 Wyniki dotyczące potrzeby wapnowania ... 92
Wykres 16 Zasobność zbadanych gleb w fosfor ... 92

Wykres 17 Zasobność badanych gleb w potas 92
Wykres 18 Zasobność badanych gleb w magnez 92
Wykres 19 Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca w kg w gminach powiatu żnińskiego w latach 2022-2024 98
Wykres 20 Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów (w %) w powiecie żnińskim w latach 2021-2024 99

12 SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1 Gminy powiatu żnińskiego oraz położenie omawianej jednostki na tle województwa kujawsko-pomorskiego 8
Rysunek 2 Liczba ludności w gminach powiatu żnińskiego wg stanu na 30.06.2025 r. 9
Rysunek 3 Zasięg obszarów przekroczeń poziomu docelowego B(a)P w pyle zawieszonym PM10, określonego ze względu na ochronę zdrowia ludzi zagregowany do obszaru powiatu żnińskiego w latach 2023-2024 19
Rysunek 4 Statystyka stężeń BaP średnia roczna [ng/m^3] max w gminach powiatu żnińskiego w latach 2023-2024 19
Rysunek 5 Mieszkania wyposażone w centralne ogrzewanie w % ogółu mieszkań w gminach powiatu żnińskiego 21
Rysunek 6 Mieszkania wyposażone w gaz sieciowy w % ogółu mieszkań w gminach powiatu żnińskiego 23
Rysunek 7 Droga krajowa (ekspresowa) oraz drogi wojewódzkie w powiecie żnińskim 33
Rysunek 8 Drogi powiatowe w powiecie żnińskim 35
Rysunek 9 Przebieg linii kolejowych nr 206 i 281 oraz przebieg Żnińskiej Kolei Wąskotorowej 36
Rysunek 10 Szlaki rowerowe w powiecie żnińskim 38
Rysunek 11 Przebieg linii elektroenergetycznych wysokiego i średniego napięcia oraz rozmieszczenie stacji BTS w powiecie żnińskim 41
Rysunek 12 Główne rzeki i jeziora w powiecie żnińskim 44
Rysunek 13 JCWP rzecznych (zlewnie) na obszarze powiatu żnińskiego 45
Rysunek 14 JCWP jeziornych (i ich zlewnie) na obszarze powiatu żnińskiego 49
Rysunek 15 JCWPd z obszaru powiatu żnińskiego 54
Rysunek 16 Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q=0,2%) oraz obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q=1%) w powiecie żnińskim 56
Rysunek 17 Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q=10%) oraz obszary zagrożone powodzią od wód gruntowych (podtopienia) 57
Rysunek 18 Wynikowe (łączne) zagrożenie suszą oraz ocena zagrożenia suszą rolniczą w powiecie żnińskim 58
Rysunek 19 Korzystający z wodociągu (w %) wg stanu na 31.12.2024 r. w gminach powiatu żnińskiego – porównanie 67
Rysunek 20 Korzystający z kanalizacji (w %) wg stanu na 31.12.2024 r. w gminach powiatu żnińskiego – porównanie 69
Rysunek 21 Położenie powiatu żnińskiego na tle regionalizacji fizycznogeograficznej Polski 77
Rysunek 22 Lokalizacja złóż kopalin na terenie powiatu żnińskiego 78
Rysunek 23 Tereny górnicze w powiecie żnińskim – przestrzenie objęte przewidywanymi szkodliwymi wpływami robót górniczych zakładu górniczego 85
Rysunek 24 Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca (w kg) w poszczególnych gminach powiatu żnińskiego (dane za 2024 rok) 97
Rysunek 25 System obszarów prawnie chronionych w powiecie żnińskim 115
Rysunek 26 System korytarzy ekologicznych w powiecie żnińskim 117
Rysunek 27 Rozmieszczenie lasów oraz podział na poszczególne nadleśnictwa w powiecie żnińskim 119
Rysunek 28 Lesistość (w %) wg stanu na 31.12.2024 r. w gminach powiatu żnińskiego – porównanie 120

Rysunek 29 Lokalizacja zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR) oraz zakładu o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR) w powiecie żnińskim 124
Rysunek 30 Zidentyfikowane problemy i konflikty środowiskowe w powiecie żnińskim – ujęcie graficzne 132

Prognoza oddziaływania na środowisko dla „**Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku**”

Autor prognozy:	Data sporządzenia:	Podpis autora:
Kamil Nabagło	8.04.2026 r.	Kamil Nabagło

Wykonawca:
Kamil Nabagło o środowisku
61-558 Poznań
ul. Wierzbięcice 37a/6

KAMIL NABAGŁO
O ŚRODOWISKU

Prognoza oddziaływania na środowisko dla „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku”

2026 rok

SPIS TREŚCI

1 WYKAZ SKRÓTÓW 4
2 WSTĘP 5
2.1 PODSTAWA PRAWNA 5
2.2 POTRZEBA I CEL OPRACOWANIA 5
2.3 OPRACOWANIE TREŚCI PROGNOZY 5
3 STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM 8
4 INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI 12
5 INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY ORAZ PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA 26
6 INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO 35
7 ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU 35
7.1 PODSTAWOWE DANE O POWIECIE ŻNIŃSKIM 35
7.2 JAKOŚĆ POWIETRZA W POWIECIE ŻNIŃSKIM 36
7.3 POZIOM HAŁASU 38
7.4 POZIOM PÓL ELEKTROMAGENTYCZNYCH 40
7.5 JAKOŚĆ WÓD POWIERZCHNIOWYCH 41
7.6 JAKOŚĆ WÓD PODZIEMNYCH 47
7.7 OCENA RYZYKA POWODZIOWEGO 48
7.8 OCENA ZAGROŻENIA SUSZĄ 49
7.9 STAN INFRASTRUKTURY WODOCIĄGOWO-KANALIZACYJNEJ 50
7.10 ZŁOŻA KOPALIN ORAZ WIELKOŚĆ WYDOBYCIA 53
7.11 JAKOŚĆ GLEB 56
7.12 GOSPODARKA ODPADAMI KOMUNALNYMI 60
7.13 WYROBY ZAWIERAJĄCE AZBEST 64
7.14 SKŁADOWISKA ODPADÓW NA TERENIE POWIATU 65
7.15 FORMY OCHRONY PRZYRODY W POWIECIE ŻNIŃSKIM 66
7.16 KORYTARZE EKOLOGICZNE 73
7.17 GOSPODARKA LEŚNA 74
7.18 OCENA RYZYKA WYSTĄPIENIA POWAŻNYCH AWARII 76
7.19 ZABYTKI I DOBRA MATERIALNE 77
7.20 POTENCJALNE ZMIANY W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU 86
8 STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM 86
9 ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. 87
10 CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU 88
11 PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA, W TYM ODDZIAŁYWANIA BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE, NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU, A TAKŻE NA ŚRODOWISKO, A W SZCZEGÓLNOŚCI NA: RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNĄ, LUDZI, ZWIERZĘTA, ROŚLINY, WODĘ, POWIETRZE, POWIERZCHNIĘ ZIEMI, KRAJOBRAZ, KLIMAT, ZASOBY NATURALNE, ZABYTKI, DOBRA MATERIALNE Z UWZGLĘDNIENIEM

ZALEŻNOŚCI MIĘDZY TYMI ELEMENTAMI ŚRODOWISKA I MIĘDZY ODDZIAŁYWANIAMI NA TE ELEMENTY 89
11.1 ODDZIAŁYWANIA GENEROWANE ZAPISAMI PROJEKTU DOKUMENTU NA ZASOBY, TWORY I SKŁADNIKI PRZYRODY, A TAKŻE CELE OCHRONY WYMIENIONE W ART. 2 UST. 1 USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 O OCHRONIE PRZYRODY ORAZ CELE, PRZEDMIOTY I ZAKAZY OBOWIĄZUJĄCE W ODNIESIENIU DO FORM OCHRONY PRZYRODY I OTULIN, MOŻLIWOŚĆ NEGATYWNEGO ODDZIAŁYWANIA PRZEWIDYWANYCH PRZEZ PROJEKT DOKUMENTU ZAPISÓW NA CELE OCHRONY, PRZEDMIOTY OCHRONY, INTEGRALNOŚĆ OBSZARÓW I SPÓJNOŚĆ EUROPEJSKIEJ SIECI EKOLOGICZNEJ NATURA 2000 W KONTEKŚCIE ZAPISÓW ART. 33 USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY 107
11.2 ODDZIAŁYWANIA GENEROWANEGO ZAPISAMI PROJEKTU DOKUMENTU NA JEDNOLITE CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH ORAZ ANALIZA MOŻLIWOŚCI NIEOSIĄGNIĘCIA CELÓW ŚRODOWISKOWYCH ZAWARTYCH W PLANIE GOSPODAROWANIA WODAMI NA OBSZARZE DORZECZA DLA ZIDENTYFIKOWANYCH CZĘŚCI WÓD 114
11.3 ANALIZA ODPORNOŚCI USTALEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU NA ZMIANY KLIMATU ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM KLĘSK ŻYWIOŁOWYCH, ANALIZA ODDZIAŁYWANIA NA ZMIENIAJĄCE SIĘ WARUNKI KLIMATYCZNE I ŚRODOWISKOWE NA USTALENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU....117
11.4 IDENTYFIKACA ISTNIEJĄCYCH I ZAMKNIĘTYCH SKŁADOWISK ODPADÓW LUB ICH CZĘŚCI ORAZ TERENÓW, NA KTÓRYCH GROMADZONE BYŁY ODPADY, NA KTÓRYCH WYSTĘPUJE ZAGROŻENIE DLA ŻYCIA I ZDROWIA LUDZI, BEZPIECZEŃSTWA MIENIA LUB ŚRODOWISKA 118
11.5 IDENTYFIKACJA OBSZARÓW, NA KTÓRYCH PROWADZONA BYŁA DZIAŁALNOŚĆ MOGĄCA Z DUŻYM PRAWDOPODOBIEŃSTWEM POWODOWAĆ HISTORYCZNE ZANIECZYSZCZENIE POWIERZCHNI ZIEMI 119
11.6 ANALIZA I OCENA W JAKI SPOSÓB ZAPISY ROZPORZĄDZENIA (UE) 2024/1991 PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY Z DNIA 24 CZERWCA 2024 R. W SPRAWIE ODBUDOWY ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH I ZMIANY ROZPORZĄDZENIA (UE) 2022/869 (DZ. U. UE. L. Z 2024 R. POZ.1991) NAKŁADAJĄCEGO CELE I OBOWIĄZKI ODBUDOWY M.IN. EKOSYSTEMÓW LĄDOWYCH, PRZYBRZEŻNYCH I SŁODKOWODNYCH, ODBUDOWY NATURALNEJ ŁĄCZNOŚCI RZEK ORAZ NATURALNYCH FUNKCJI POWIĄZANYCH RÓWNIN ZALEWOWYCH, ODBUDOWY POPULACJI OWADÓW ZAPYLAJĄCYCH, ODBUDOWY EKOSYSTEMÓW ROLNICZYCH ORAZ ODBUDOWY EKOSYSTEMÓW LEŚNYCH, ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE W PROJEKCIE DOKUMENTU ORAZ JAK ZAPISY PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU PRZYCZYNIŁY SIĘ DO OGRANICZENIA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO 119
12 ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU 121
13 ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE 125
14 SPIS TABEL....126
15 SPIS WYKRESÓW 126
16 SPIS RYSUNKÓW....127

1 WYKAZ SKRÓTÓW

5G	technologia mobilna piątej generacji – standard sieci komórkowej
BDL	Bank Danych Lokalnych
BTS	ang. base transceiver station – stacje bazowe telefonii komórkowej
CRFOP	Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody
dB	decybel (jednostka miary dźwięku)
DVB-T	ang. Digital Video Broadcasting – Terrestrial – standard telewizji cyfrowej DVB nadawanej naziemnie
GDDKiA	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GIOŚ	Główny Inspektor Ochrony Środowiska
GPR	Generalny Pomiar Ruchu
GUS	Główny Urząd Statystyczny
IMGW	Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej
ISOK	Informatyczny System Osłony Kraju
JCW	jednolita część wód
JCWP	jednolita część wód powierzchniowych
JCWPd	jednolita część wód podziemnych
JST	Jednostki Samorządu Terytorialnego
KPPSP	Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej
MPZP	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
nn	niskie napięcie
OSChR	Okręgowa Stacja Chemiczno – Rolnicza
OZE	odnawialne źródła energii
PEC	Przedsiębiorstwo Energetyki Cieplnej
PEM	pola elektromagnetyczne
PGW	Państwowe Gospodarstwo Wodne
PIG-PIB	Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy
PM10	cząstki pyłu zawieszonego o średnicy do 10 µm
PM2,5	cząstki pyłu zawieszonego o średnicy do 2,5 µm
POŚ	Program Ochrony Środowiska
PSG	Polska Spółka Gazownictwa
PSSE	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
PSZOK	Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych
PWIS	Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RLM	Równoważna Liczba Mieszkańców (parametr projektowy oczyszczalni ścieków)
RPO	Regionalny Program Operacyjny
RZGW	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
SN	średnie napięcie
SUW	Stacja Uzdatniania Wody
SWOT	technika analityczna SWOT polega na posegregowaniu posiadanych informacji o danej sprawie na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych): S (Strengths) – mocne strony, W (Weaknesses) – słabe strony, O (Opportunities) – szanse, T (Threats) zagrożenia
t.j.	tekst jednolity
UE	Unia Europejska
Ustawa uouioś	Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	Wojewódzka Inspekcja Ochrony Środowiska
WN	wysokie napięcie
ZDR	Zakład Dużego Ryzyka
ZZR	Zakład Zwiększonego Ryzyka

2 WSTĘP

2.1 PODSTAWA PRAWNA

Prognoza oddziaływania na środowisko dla „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku” została wykonana w ramach procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, którą reguluje ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t. jedn. Dz. U. 2024 poz. 1112 ze zm.)[1]. Podstawę prawną procesu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko stanowi art. 46 i 47 ww. Ustawy. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy pismem z dnia 24 lutego 2026 r. (znak: WOO.411.9.2026.AT) uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko do projektu dokumentu pn.: „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku”. Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Bydgoszczy pismem z dnia 12 lutego 2026 r. (znak: NNZ.9022.4.11.2026) również uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu.

2.2 POTRZEBA I CEL OPRACOWANIA

Procedura strategicznej oceny oddziaływania na środowisko to formalny proces oceny oddziaływania na środowisko projektu „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku”. W ramach tej procedury określane jest jak realizacja zapisów analizowanego dokumentu wpłynie na środowisko. Celem procedury jest przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu dokumentu zgodnie z pismami:

- Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 24 lutego 2026 r. (znak: WOO.411.9.2026.AT),
- Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy z dnia 12 lutego 2026 r. (znak: NNZ.9022.4.11.2026).

2.3 OPRACOWANIE TREŚCI PROGNOZY

Zgodnie z art. 51 ust. 2 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t. jedn. Dz. U. 2024 poz. 1112 ze zm.) prognoza oddziaływania na środowisko:

1) zawiera:
   a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
   b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
   c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
   d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
   e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,
   f) oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy,
   g) datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów;
2) określa, analizuje i ocenia:
   a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
   b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,

[1] dalej: Ustawa uouioś

c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

3) przedstawia:
a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, o których mowa w art. 51 ust. 2 ww. Ustawy powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem. W prognozie oddziaływania na środowisko uwzględnia się informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych, przyjętych już, dokumentów powiązanych z projektem dokumentu będącego przedmiotem postępowania.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy w piśmie z dn. 24 lutego 2026 roku (znak: WOO.411.9.2026.AT) zaznaczył, że zakres prognozy oddziaływania na środowisko powinien być zgodny z art. 51 ust. 2 uouioś. Ponadto, w przedmiotowej prognozie oddziaływania na środowisko szczegółowo należy przedstawić następujące aspekty:

a) opis metod zastosowanych przy sporządzaniu prognozy, w szczególności informacje dotyczące pochodzenia danych na temat środowiska przyrodniczego,
b) istniejący stan środowiska, w tym opis elementów przyrodniczych, zagrożenia dla środowiska i źródła tych zagrożeń oraz problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu,
c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie,
d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz ich integralność, a także na środowisko, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy,
f) analizę wpływu planowanego zagospodarowania na:
– korytarze ekologiczne, w tym wyznaczone przez Instytut Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk oraz lokalne mogące przebiegać przez teren powiatu, w przypadku nie stwierdzenia na ww. terenie korytarzy lokalnych należy przedstawić uzasadnienie,

- tereny cenne pod względem przyrodniczym,

g) wpływ planowanych inwestycji na środowisko przyrodnicze wraz z określeniem ich przewidywanej skali i intensywności w szczególności dla terenów poddanych ochronie prawnej,
h) oddziaływania skumulowane, w szczególności w przypadku planowania wzrostu wykorzystania energetyki odnawialnej pochodzącej z wiatru, wody, czy też realizacji wielkoobszarowych farm fotowoltaicznych,
i) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w tym rozwiązania mające na celu ochronę korytarzy ekologicznych i innych obszarów cennych przyrodniczo, a także flory i fauny,
j) obszary najcenniejsze przyrodniczo, które nie powinny podlegać zainwestowaniu z uwagi na możliwość znaczącego negatywnego wpływu na przyrodę,
k) założenia projektu w odniesieniu do celów środowiskowych dla jednolitych części wód podziemnych oraz jednolitych części wód powierzchniowych,
l) metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy, w szczególności informacje dotyczące pochodzenia danych na temat środowiska przyrodniczego,
m) analizę i ocenę wytyczonych priorytetów i celów ekologicznych powiatu żnińskiego w dziedzinie rozwoju: energetyki, transportu, infrastruktury ściekowej i jej urządzeń indywidualnych, gospodarki odpadami, także przez pryzmat potencjalnych oddziaływań przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, szczególnie – obiektów energetyki: wiatrowej i biogazowni, kopalni kruszyw naturalnych, instalacji odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
n) analizę wariantową przeprowadzoną w oparciu o zasadę prewencji i przezorności, zawierającą racjonalne rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie lub wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych.

Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Bydgoszczy w piśmie z dn. 12 lutego 2026 r. (znak: NNZ.9022.4.11.2026) uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji w prognozie oddziaływania na środowisko dla przedmiotowego projektu, który winien być zgodny z treścią art. 51 ust. 2 i art. 52 ww. ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, zwłaszcza w zakresie higieny środowiska ze szczególnym uwzględnieniem przewidywanych znaczących oddziaływań, w tym oddziaływań bezpośrednich, pośrednich, wtórnych, skumulowanych, krótkoterminowych, średnioterminowych i długoterminowych, stałych i chwilowych oraz pozytywnych i negatywnych, na zdrowie i życie ludzi oraz środowisko – w aspekcie zagrożeń dla wód, gleby, powietrza oraz narażenia na zanieczyszczenia czy oddziaływanie hałasu. Prognoza powinna odnosić się do pełnej wersji projektowanego dokumentu i obejmować wszystkie potencjalnie planowane działania mogące znacząco oddziaływać na środowisko zarówno w fazie realizacji, jak i eksploatacji. Ponadto, jeżeli na dalszym etapie prac projekt dokumentu zostanie rozszerzony o dodatkowe zapisy, istotne z punktu widzenia adekwatności strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, również one powinny zostać uwzględnione w prognozie. Jednocześnie, w przypadku zidentyfikowania ryzyka wystąpienia negatywnych oddziaływań na zdrowie i życie ludzi, związanych z realizacją planowanych działań, należy w prognozie oddziaływania na środowisko dla omawianego Programu, w sposób szczególny odnieść się do możliwych metod ich skutecznej eliminacji bądź maksymalnego ograniczenia przewidzianych ewentualnych negatywnych oddziaływań planowanych inwestycji na zdrowie, warunki i jakość życia ludzi (w szczególności w zakresie zapewnienia odpowiedniej jakości wody do spożycia przez ludzi oraz ograniczenia narażenia na hałas, wibracje i zanieczyszczenia powietrza).

3 STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Prognoza oddziaływania na środowisko dla „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku” została wykonana w ramach procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, którą reguluje ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. 2024 poz. 1112 ze zm.). Podstawę prawną procesu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko stanowi art. 46 i 47 ww. Ustawy. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy pismem z dnia 24 lutego 2026 r. (znak: WOO.411.9.2026.AT) uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko do projektu dokumentu pn.: „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku”. Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Bydgoszczy pismem z dnia 12 lutego 2026 r. (znak: NNZ.9022.4.11.2026) również uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu. W ramach tej procedury określane jest jak realizacja zapisów analizowanego dokumentu wpłynie na środowisko. Przy sporządzaniu prognozy posłużono się metodą analityczno-syntetyczną.

„Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku” został sporządzony w oparciu o realizację przepisów krajowego ustawodawstwa, które stanowią, iż wyżej wymieniony dokument powinien być sporządzony nie rzadziej niż co 4 lata. Program składa się z następujących rozdziałów:

1) WSTĘP,
2) STRESZCZENIE,
3) OCENA STANU ŚRODOWISKA,
4) EDUKACJA EKOLOGICZNA,
5) PODSUMOWANIE ZREALIZOWANYCH W OSTATNICH LATACH ZADAŃ SŁUŻĄCYCH OCHRONIE ŚRODOWISKA ORAZ IDENTYFIKACJA OBSZARÓW PROBLEMOWYCH,
6) CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA I ICH FINANSOWANIE,
7) SYSTEM REALIZACJI POŚ,
8) OPIS POWIĄZAŃ POŚ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI,
9) PRZEGLĄD ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA,
10) SPIS TABEL,
11) SPIS WYKRESÓW,
12) SPIS RYSUNKÓW.

Powiat Żniński położony jest w południowo-zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego. Powiat tworzy pięć gmin miejsko-wiejskich (Barcin, Janowiec Wielkopolski, Łabiszyn, Żnin i Gąsawa) i jedna gmina wiejska (Rogowo), które wśród licznych lasów i jezior tworzą enklawę turystyczną, kulturową i przyrodniczą. Jednostka w całości leży w granicach regionu historyczno-etnograficznego zwanego Pałukami. Na omawianym terenie jest kilkadziesiąt jezior oraz blisko 150 pomników przyrody. Potencjał przyrodniczy jednostki obejmuje m.in. trzy rezerwaty oraz cztery obszary chronionego krajobrazu zapewniające wysoką różnorodność biologiczną, unikalne walory krajobrazowe oraz bezpieczną ostoję wielu gatunków roślin i zwierząt. Przez teren przebiegają ważne szlaki komunikacyjne znaczenia wojewódzkiego: drogi wojewódzkie nr 246, 247, 251, 253 oraz 254. Na osi północ-południe, na obszarze gmin Żnin, Gąsawa oraz Rogowo biegnie zaś droga ekspresowa S5, która docelowo połączy Olsztyn, autostradę A1 (węzeł Nowe Marzy) oraz Bydgoszcz, Poznań i Wrocław. Zgodnie z danymi GUS liczba ludności powiatu według stanu na 30.06.2025 r. wynosiła 66 799 osób. Ludność powiatu stanowi ok. 3,4% ludności województwa kujawsko-pomorskiego. Najliczniej zamieszkała jest gmina Żnin (ok. 22,5 tys. mieszkańców), a następne w kolejności są: gmina Barcin (ok. 14,0 tys. mieszkańców), gmina Łabiszyn (ok. 10,5 tys. mieszkańców), gmina Janowiec Wielkopolski (ok. 8,3 tys. mieszkańców), gmina Rogowo (ok. 6,5 tys. mieszkańców) i gmina Gąsawa (ok. 4,8 tys. mieszkańców). Prognozy demograficzne do roku 2040 zakładają stopniowy spadek liczby mieszkańców. Gospodarka powiatu żnińskiego opiera się na wysokoprodukcyjnym rolnictwie. Region ten ma bardzo długą historię wysokiej kultury rolnej, co przekłada się na coraz nowocześniejsze metody gospodarowania i wysoką mechanizację. Znaczna część powiatu posiada gleby o wysokiej bonitacji (klasy III i IV). Powiat żniński wyróżnia się także wysoką towarowością w chowie trzody chlewnej i bydła mlecznego. Poza rolnictwem, rozwinięty jest przemysł rolno-spożywczy. Coraz większe znaczenie ma także turystyka.

Na podstawie dokonanej diagnozy stanu środowiska omawianego obszaru oraz przeprowadzonej analizy SWOT dla poszczególnych obszarów interwencji zidentyfikowano następujące najważniejsze problemy środowiskowe na terenie powiatu żnińskiego, które priorytetowo wymagają podjęcia działań naprawczych/zapobiegawczych w ramach realizacji polityki ochrony środowiska do 2033 roku:

- wzrost natężenia zjawisk ekstremalnych (fale ciepła, fale chłodu, opady nawalne, wichury, susze),
- niedotrzymanie poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu oraz przekroczenie poziomu celu długoterminowego dla ozonu, określonych ze względu na ochronę zdrowia ludzi – ocena za lata 2023-2024,
- przekroczenie poziomu celu długoterminowego dla ozonu, określonych ze względu na ochronę roślin – ocena za lata 2023-2024,
- wciąż dominujący udział rozproszonych źródeł komunalno-bytowych,
- wzrastająca liczba pojazdów samochodowych i ciągników,
- stwierdzone nieprawidłowości w zakresie emisji zanieczyszczeń (gazów i pyłu) do powietrza w zakładach przemysłowych/obiektach działalności gospodarczej z terenu powiatu żnińskiego,
- przebieg dróg o dużym natężeniu ruchu pojazdów (powyżej 3 mln/rok), których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach,
- przekroczenia standardów akustycznych w kontrolowanych zakładach przemysłowych/obiektach działalności gospodarczej,
- dla większości JCWP rzecznych i jeziornych ryzyko niespełnienia celów środowiskowych Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW),
- zły stan ogólny wszystkich JCWP rzecznych i jeziornych na obszarze powiatu (dla których dokonano oceny),
- słaby stan ogólny JCWPd nr 43 oraz zagrożenie nieosiągnięcia celu środowiskowego RDW dla tej JCWPd,
- silne i ekstremalne zagrożenie suszą (ocena ogólna),
- ekstremalne zagrożenie suszą rolniczą,
- ryzyko wystąpienia powodzi i podtopień na części obszaru powiatu,
- wzrost zużycia wody,
- wciąż duża liczba zbiorników bezodpływowych,
- niewypełnienie postanowień Dyrektywy ściekowej przez aglomeracje: Żnin, Barcin i Łabiszyn,
- duże zróżnicowanie stopnia skanalizowania poszczególnych gmin w powiecie,
- występowanie na obszarze powiatu terenów górniczych, czyli przestrzeni objętych przewidywanymi szkodliwymi wpływami robót górniczych zakładu górniczego,
- obecność zinwentaryzowanych miejsc szkód i bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku,
- zdeponowane przy ulicy Nowej w Janowcu Wielkopolskim odpady niebezpieczne,
- wciąż duża ilość wyrobów zawierających azbest pozostałych do usunięcia,
- wciąż duży udział zmieszanych odpadów komunalnych odbieranych z obszaru powiatu – niski poziom selektywnego zbierania odpadów,
- problem z osiągnięciem wymaganych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w gminach powiatu żnińskiego,
- większa w porównaniu do średniej dla województwa masa wytwarzanych odpadów komunalnych na 1 mieszkańca,
- uboga struktura drzewostanu (wyraźnie dominująca sosna),
- niska na tle województwa lesistość,
- obecność na terenie powiatu zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR) oraz zakładu o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR).

W ramach opracowania Programu ochrony środowiska konieczne było także wyznaczenie szczegółowych zadań w poszczególnych obszarach interwencji, po wykonaniu których ma nastąpić poprawa stanu i jakości danego elementu środowiska, bądź będzie utrzymywany dobry stan o ile aktualnie taki został zdiagnozowany. Zaplanowano konkretne zadania ekologiczne, czyli przedsięwzięcia bądź czynności organizacyjno-administracyjne prowadzące do realizacji wyznaczonych celów ekologicznych i kierunków interwencji.

Poprzez realizację tych działań ekologicznych można będzie osiągnąć wymierną poprawę środowiska przyrodniczego w wyznaczonych obszarach interwencji, mierzoną za pomocą wskaźników środowiskowych (mierników realizacji). Wyznaczono następujące cele ekologiczne do 2033 roku:

1. Osiągnięcie dobrej jakości powietrza i jakości życia mieszkańców,
2. Ochrona mieszkańców przed hałasem,

3. Utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej poziomów dopuszczalnych,
4. Racjonalne korzystanie z zasobów wodnych,
5. Uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej,
6. Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin ze złóż,
7. Ochrona powierzchni ziemi i gleb,
8. Zbilansowany system gospodarowania odpadami,
9. Zwiększenie bioróżnorodności,
10. Utrzymanie stanu braku zagrożenia dla środowiska i mieszkańców ze strony poważnych awarii.

Ustalenia projektu Programu nie spowodują zaistnienia oddziaływania transgranicznego ani oddziaływań skumulowanych. Projekt POŚ dotyczy JST niesąsiadującej bezpośrednio z innym krajem. Oddziaływania poza granicami kraju nie przewiduje się.

Założenia programowe POŚ mają na celu realizację zadań, po wykonaniu których ma nastąpić poprawa stanu i jakości danego elementu środowiska, bądź będzie utrzymywany dobry stan o ile aktualnie taki został zdiagnozowany, co oznacza, że potencjalne zmiany w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu należy rozpatrywać w kategoriach ubożenia i pogorszenia wybranych komponentów środowiska przyrodniczego powiatu żnińskiego np. zwiększenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł punktowych i rozproszonych źródeł komunalno-bytowych, pogorszenie stanu technicznego dróg, pogłębienie problemu suszy czy degradacja gleb i powierzchni ziemi (rozdział 7.20).

Określenie zmian stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem w odniesieniu do zadań inwestycyjnych zaplanowanych w Programie często przy braku informacji o sposobie i dokładnych miejscach realizacji poszczególnych przedsięwzięć było trudne. Biorąc jednak pod uwagę, że część z planowanych zadań inwestycyjnych wymagać będzie przeprowadzenia osobnych postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w odniesieniu do konkretnych warunków środowiskowych przyjęto, że na tym etapie wystarczające było omówienie typowych oddziaływań i ich potencjalnych skutków środowiskowych.

Realizując lokalną politykę ochrony środowiska Powiatu Żnińskiego, Program ochrony środowiska, a w nim harmonogram realizacyjny, sporządzony został z uwzględnieniem celów zawartych w strategiach i programach (operacyjnych i rozwoju), wynikających z ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Powiązania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku” z założeniami obowiązujących dokumentów strategicznych szczebla krajowego, wojewódzkiego i powiatowego zawarte są ROZDZIALE 4 INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI – w tabeli 1.

W prognozie oddziaływania na środowisko przeanalizowano oddziaływanie zaproponowanych przedsięwzięć na poszczególne komponenty środowiska, w tym na zdrowie człowieka, z uwzględnieniem zależności między tymi komponentami. Przewidywane znaczące oddziaływania przedstawiono w **tabeli 22** w ROZDZIALE 11. Próbę identyfikacji i oceny przewidywanych znaczących oddziaływań poszczególnych zadań na środowisko dokonano w tabeli uwzględniając:

- pozytywne / negatywne (lub brak oddziaływania),
- bezpośrednie / pośrednie,
- krótkoterminowe / średnioterminowe / długoterminowe,
- stałe / chwilowe,
- wtórne/ skumulowane.

Ocena została dokonana na podstawie symulacji i przewidywanych skutków realizacji konkretnych działań na poszczególne elementy:

1. Obszary Natura 2000,
2. Obszary Chronionego Krajobrazu,
3. Rezerwaty przyrody,
4. Pomniki przyrody,
5. Użytki ekologiczne,
6. Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe,
7. Różnorodność biologiczna – rośliny i zwierzęta,
8. Ludzie,
9. Woda,
10. Powietrze i klimat,
11. Powierzchnia ziemi,
12. Krajobraz,
13. Zasoby naturalne,

14. Zabytki i dobra materialne.

Podsumowując informacje zawarte w tabeli 22 oraz rozdziale 11 (oraz podrozdziałach 11.1-11.6) należy zaznaczyć, że działania inwestycyjne uwzględnione w „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku” będą oddziaływać w sposób pozytywny stały i długoterminowy na poszczególne komponenty środowiskowe. Jednak część zadań na etapie ich budowy/realizacji może oddziaływać negatywnie na środowisko. Będą to jednak oddziaływania o charakterze chwilowym i krótkoterminowym oraz w pełni odwracalne.

Prognoza oddziaływania na środowisko zawiera również dodatkowo:

- oddziaływania generowane zapisami projektu dokumentu na zasoby, twory i składniki przyrody, a także cele ochrony wymienione w art. 2 ust. 1 wstawy z dnia 16 kwietnia 2004 o ochronie przyrody oraz cele, przedmioty i zakazy obowiązujące w odniesieniu do form ochrony przyrody i otulin, możliwość negatywnego oddziaływania przewidywanych przez projekt dokumentu zapisów na cele ochrony, przedmioty ochrony, integralność obszarów i spójność europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000 w kontekście zapisów art. 33 ustawy o ochronie przyrody,
- oddziaływania generowanego zapisami projektu dokumentu na jednolite części wód powierzchniowych i podziemnych oraz analizę możliwości nieosiągnięcia celów środowiskowych zawartych w planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza dla zidentyfikowanych części wód,
- analizę odporności ustaleń projektowanego dokumentu na zmiany klimatu ze szczególnym uwzględnieniem klęsk żywiołowych, analizę oddziaływania na zmieniające się warunki klimatyczne i środowiskowe na ustalenia projektowanego dokumentu,
- identyfikację istniejących i zamkniętych składowisk odpadów lub ich części oraz terenów, na których gromadzone były odpady, na których występuje zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi, bezpieczeństwa mienia lub środowiska
- identyfikację obszarów, na których prowadzona była działalność mogąca z dużym prawdopodobieństwem powodować historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi,
- analizę i ocenę w jaki sposób zapisy Rozporządzenia (UE) 2024/1991 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 czerwca 2024 r. w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych i zmiany rozporządzenia (UE) 2022/869 (Dz. U. UE. L. z 2024 r. poz. 1991) nakładającego cele i obowiązki odbudowy m.in. ekosystemów lądowych, przybrzeżnych i słodkowodnych, odbudowy naturalnej łączności rzek oraz naturalnych funkcji powiązanych równin zalewowych, odbudowy populacji owadów zapylających, odbudowy ekosystemów rolniczych oraz odbudowy ekosystemów leśnych, zostały uwzględnione w projekcie dokumentu oraz jak zapisy projektowanego dokumentu przyczyniły się do ograniczenia oddziaływania na środowisko.

Prognoza przedstawia również rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko.

Podstawowym sposobem minimalizacji ewentualnych negatywnych oddziaływań związanych z realizacją POŚ jest przestrzeganie przy realizacji poszczególnych zadań obowiązujących przepisów prawa. Realizacja zaplanowanych zadań w ramach „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku” ostatecznie wpłynie na poprawę jakości i stanu poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego, jednak w fazie realizacji niektórych inwestycji może dojść do chwilowych i krótkotrwałych negatywnych oddziaływań środowiskowych.

Jako warianty alternatywne dla zaplanowanych przedsięwzięć można rozważać: warianty lokalizacji, warianty konstrukcyjne i technologiczne, warianty organizacyjne czy wariant niezrealizowania inwestycji tzw. wariant „0”. Wariant „0” nie oznacza, że nic się nie zmieni. Konsekwencje związane z brakiem realizacji Programu mogłyby być znacznie dotkliwsze dla środowiska i ludzi. Pewnym jest, iż rozwiązanie alternatywne polegające na braku realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku” wpłynie negatywnie na wszystkie komponenty środowiska, ponieważ jak wykazano w niniejszej prognozie, zadania zaplanowane do realizacji w ramach POŚ oddziaływać będą w sposób pozytywny stały i długoterminowy na poszczególne komponenty środowiskowe (zaniechanie ich realizacji pogorszy stan środowiska na terenie powiatu). Dokument ten ma charakter strategiczny i w związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań, w tym napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

4 INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI

Przedmiotem opracowania jest „**Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku**”. Powiat Żniński nie posiada aktualnie obowiązującego programu ochrony środowiska, ale uwzględniając założenia z 2009 roku sprecyzowane w Powiatowym programie ochrony środowiska z planem gospodarki odpadami dla Powiatu Żnińskiego na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012 – 2015 oraz powiatowym programie usuwania azbestu, należy przyjąć, że główne cele związane z polityką ochrony środowiska to dalsza poprawa jakości środowiska oraz likwidacja i minimalizacja bezpośrednich zagrożeń dla zdrowia i życia mieszkańców, zrównoważone wykorzystanie bogactw naturalnych, w tym wody oraz energii, racjonalne gospodarowanie odpadami, ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody oraz prowadzenie edukacji ekologicznej w celu podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu. Przyjęte kierunki były słuszne, ale konieczna jest ich modyfikacja i aktualizacja. Obowiązek sporządzenia powiatowego programu ochrony środowiska wynika z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, zgodnie z którym „organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy, w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w art. 14 ust. 1”. Program składa się z następujących rozdziałów:

1. WSTĘP,
2. STRESZCZENIE,
3. OCENA STANU ŚRODOWISKA,
4. EDUKACJA EKOLOGICZNA,
5. PODSUMOWANIE ZREALIZOWANYCH W OSTATNICH LATACH ZADAŃ SŁUŻĄCYCH OCHRONIE ŚRODOWISKA ORAZ IDENTYFIKACJA OBSZARÓW PROBLEMOWYCH,
6. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA I ICH FINANSOWANIE,
7. SYSTEM REALIZACJI POŚ,
8. OPIS POWIĄZAŃ POŚ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI,
9. PRZEGLĄD ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA,
10. SPIS TABEL,
11. SPIS WYKRESÓW,
12. SPIS RYSUNKÓW.

Cele i kierunki interwencji projektowanego dokumentu są pochodną zdiagnozowanych na obszarze powiatu zagrożeń i problemów w poszczególnych obszarach interwencji – analizy SWOT oraz kierunków działań zaproponowanych w każdym obszarze interwencji. W ramach opracowania POŚ konieczne było wyznaczenie szczegółowych zadań w poszczególnych obszarach interwencji, po wykonaniu których ma nastąpić poprawa stanu i jakości danego elementu środowiska, bądź będzie utrzymywany dobry stan o ile aktualnie taki został zdiagnozowany już we wcześniejszych latach. Zaplanowano konkretne zadania ekologiczne, czyli przedsięwzięcia bądź czynności organizacyjno-administracyjne prowadzące do realizacji wyznaczonych celów ekologicznych i kierunków interwencji. Poprzez realizację tych działań ekologicznych można będzie osiągnąć wymierną poprawę środowiska przyrodniczego w wyznaczonych obszarach interwencji, mierzoną za pomocą wskaźników środowiskowych (mierników realizacji).

Wyznaczono następujące cele ekologiczne:

1) Osiągnięcie dobrej jakości powietrza i jakości życia mieszkańców,
2) Ochrona mieszkańców przed hałasem,
3) Utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej poziomów dopuszczalnych,
4) Racjonalne korzystanie z zasobów wodnych,
5) Uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej,
6) Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin ze złóż,
7) Ochrona powierzchni ziemi i gleb,
8) Zbilansowany system gospodarowania odpadami,
9) Zwiększenie bioróżnorodności,
10) Utrzymanie stanu braku zagrożenia dla środowiska i mieszkańców ze strony poważnych awarii.

Program Ochrony Środowiska uwzględnia założenia i cele zawarte w dokumentach nadrzędnych wyższego szczebla, zintegrowanych strategii o charakterze horyzontalnym, dokumentów sektorowych, dokumentów o charakterze programowym/wdrożeniowym oraz pozostałych branżowych programów, planów i strategii na terenie Polski, województwa kujawsko-pomorskiego oraz dokumentów lokalnych. Analiza zgodności celów dokumentu z dokumentami nadrzędnymi przedstawiona została w tabeli 1.

Tabela 1. Analiza zgodności celów „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku” z dokumentami nadrzędnymi

Nadrzędny dokument strategiczny		**Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku**	
Nazwa dokumentu	Cele wyznaczone w dokumencie	Cele projektu POŚ wpisujące się w cele nadrzędnego dokumentu strategicznego	Uwagi (np. zadania szczegółowe wymienione w POŚ)
DOKUMENTY SZCZEBLA KRAJOWEGO			
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) – obszary wpływające na osiągnięcie celów Strategii – Środowisko (określone kierunki interwencji)	Zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych i osiągnięcie wysokiej jakości wód	RACJONALNE KORZYSTANIE Z ZASOBÓW WODNYCH	Konserwacja istniejących rowów melioracyjnych, Rozwój małej retencji
	Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania	OSIĄGNIĘCIE DOBREJ JAKOŚCI POWIETRZA I DOBREJ JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	Kompleksowa modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej
	Ochrona gleb przed degradacją	OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEB	Uwzględnienie zagadnień zabezpieczenia gruntów rolnych i leśnych przed zmianą zagospodarowania w planowaniu przestrzennym
	Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego (podniesienie skuteczności ochrony przestrzeni szczególnie cennej ze względów przyrodniczych i krajobrazowych)	ZWIĘKSZENIE BIORÓŻNORODNOŚCI	Opracowanie projektu PZO (planu zadań ochronnych) z ekspertyzą dla obszaru Natura 2000 Ostoja Barcińsko-Gąsawska
	Zarządzanie zasobami geologicznymi (zapewnienie ochrony i racjonalnego użytkowania złóż)	RACJONALNE I EFEKTYWNE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI KOPALIN ZE ZŁÓŻ	Ochrona złóż w procesie planowania przestrzennego
	Gospodarka odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami	ZBILANSOWANY SYSTEM GOSPODAROWANIA ODPADAMI	Zorganizowanie prawidłowego odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych
	Oddziaływanie na jakość życia w zakresie klimatu akustycznego i oddziaływania pól elektromagnetycznych (zapewnienie odpowiednich poziomów ochrony przed skutkami oddziaływań pól elektromagnetycznych).	OCHRONA MIESZKAŃCÓW PRZED HAŁASEM oraz UTRZYMANIE POZIOMÓW PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH PONIŻEJ POZIOMÓW DOPUSZCZALNYCH	Budowa, rozbudowa i modernizacja dróg gminnych, Kontrola instalacji emitujących PEM
Polityka energetyczna Polski do 2040 roku	CEL SZCZEGÓŁOWY 2. Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej	OSIĄGNIĘCIE DOBREJ JAKOŚCI POWIETRZA I DOBREJ JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	Montaż instalacji wykorzystujących energię ze źródeł odnawialnych do produkcji energii elektrycznej i cieplnej w budynkach użyteczności publicznej
	CEL SZCZEGÓŁOWY 3. Dywersyfikacja dostaw	OSIĄGNIĘCIE DOBREJ JAKOŚCI POWIETRZA I DOBREJ JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	Rozwój sieci gazowej

Nadrzędny dokument strategiczny		**Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku**	
Nazwa dokumentu	Cele wyznaczone w dokumencie	Cele projektu POŚ wpisujące się w cele nadrzędnego dokumentu strategicznego	Uwagi (np. zadania szczegółowe wymienione w POŚ)
	i rozbudowa infrastruktury sieciowej gazu ziemnego, ropy naftowej i paliw ciekłych		
	CEL SZCZEGÓŁOWY 6. Rozwój odnawialnych źródeł energii	OSIĄGNIĘCIE DOBREJ JAKOŚCI POWIETRZA I DOBREJ JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	Montaż instalacji wykorzystujących energię ze źródeł odnawialnych do produkcji energii elektrycznej i cieplnej w budynkach użyteczności publicznej
	CEL SZCZEGÓŁOWY 7. Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji	OSIĄGNIĘCIE DOBREJ JAKOŚCI POWIETRZA I DOBREJ JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	Rozwój sieci ciepłowniczej
	CEL SZCZEGÓŁOWY 8. Poprawa efektywności energetycznej	OSIĄGNIĘCIE DOBREJ JAKOŚCI POWIETRZA I DOBREJ JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	Modernizacja źródeł ciepła w obiektach użyteczności publicznej
Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030	Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska	OSIĄGNIĘCIE DOBREJ JAKOŚCI POWIETRZA I DOBREJ JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	Montaż instalacji wykorzystujących energię ze źródeł odnawialnych do produkcji energii elektrycznej i cieplnej w budynkach użyteczności publicznej
	Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich	OSIĄGNIĘCIE DOBREJ JAKOŚCI POWIETRZA I DOBREJ JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	Kształtowanie zasad korzystania z określonych źródeł ciepła w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego
	Cel 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu	OSIĄGNIĘCIE DOBREJ JAKOŚCI POWIETRZA I DOBREJ JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	Budowa dróg dla pieszych i rowerów wzdłuż dróg gminnych
	Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu	OSIĄGNIĘCIE DOBREJ JAKOŚCI POWIETRZA I DOBREJ JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, OCHRONA MIESZKAŃCÓW PRZED HAŁASEM	wszystkie zadania dla tych celów ekologicznych
	Cel 5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu promowanie innowacji na poziomie działań organizacyjnych i zarządczych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu	OSIĄGNIĘCIE DOBREJ JAKOŚCI POWIETRZA I DOBREJ JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	np. kształtowanie zasad korzystania z określonych źródeł ciepła w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Nadrzędny dokument strategiczny		**Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku**	
Nazwa dokumentu	Cele wyznaczone w dokumencie	Cele projektu POŚ wpisujące się w cele nadrzędnego dokumentu strategicznego	Uwagi (np. zadania szczegółowe wymienione w POŚ)
	Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu	OSIĄGNIĘCIE DOBREJ JAKOŚCI POWIETRZA I DOBREJ JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych i kontrolnych z zakresu modernizacji energetycznej budynków, OZE, szkodliwości spalania odpadów i paliw stałych
VI aktualizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych	Głównym celem AKPOŚK 2022 jest określenie nakładów inwestycyjnych w obszarze gospodarki ściekowej niezbędnych do uzyskania przez aglomeracje o RLM ≥ 2 000 zgodności z warunkami dyrektywy 91/271/EWG	UPORZĄDKOWANIE GOSPODARKI WODNO - ŚCIEKOWEJ	Budowa, rozbudowa i przebudowa infrastruktury kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków czy bieżąca ewidencja i kontrola zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków
Krajowy plan gospodarki odpadami 2028	Główne cele to m.in.: szeroko pojęte zapobieganie powstawaniu odpadów, ze szczególnym uwzględnieniem żywności, wspieranie działań w zakresie ponownego użycia produktu, dążenie do 55% dla 2025 r. i 65% dla 2035 r. poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła pochodzących ze strumieni odpadów komunalnych, minimalizacja składowanych odpadów do poziomu 30% w 2025 r. i 10% w 2035 r., utrzymanie dotychczasowego trendu w zakresie celu dotyczącego zmniejszenia ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska tak, aby nie było składowanych więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy wytworzonych w 1995 r., zapewnienie utrzymania poziomów wydajności recyklingu zużytych baterii i akumulatorów, osiągnięcie odpowiedniego poziomu odzysku i recyklingu odpadów powstających z produktów, m.in. odpadów opakowaniowych, zużytych opon, olejów odpadowych, dokończenie likwidacji	ZBILANSOWANY SYSTEM GOSPODAROWANIA ODPADAMI	Bieżące utrzymanie oraz rozbudowa, modernizacja PSZOK-ów, zorganizowanie prawidłowego odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych, promowanie budowy przydomowych kompostowników, edukacja mieszkańców w zakresie ograniczania ilości wytwarzanych odpadów, prawidłowego postępowania z odpadami oraz ochrony środowiska przed odpadami

Nadrzędny dokument strategiczny		**Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku**	
Nazwa dokumentu	Cele wyznaczone w dokumencie	Cele projektu POŚ wpisujące się w cele nadrzędnego dokumentu strategicznego	Uwagi (np. zadania szczegółowe wymienione w POŚ)
	mogilników zawierających przeterminowane ŚOR i inne odpady niebezpieczne, zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku, zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz postepowania z odpadami		

Nadrzędny dokument strategiczny		**Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku**	
Nazwa dokumentu	Cele wyznaczone w dokumencie	Cele projektu POŚ wpisujące się w cele nadrzędnego dokumentu strategicznego	Uwagi (np. zadania szczegółowe wymienione w POŚ)
aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 r. (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r.)	1. utrzymanie priorytetu poprawy jakości powietrza oraz rozwój systemu oceny jakości powietrza poprzez zwiększenie liczby stacji pomiarowych uwzględnionych w pomiarach jakości powietrza w ramach PMŚ, 2. ograniczenie wielkości emisji zanieczyszczeń powietrza z sektora bytowo-komunalnego, 3. ograniczenie wielkości emisji zanieczyszczeń powietrza z sektora transportu drogowego, 4. ograniczenie poziomu zanieczyszczeń powietrza w miastach, polityka miejska, 5. edukacja ekologiczna, 6. zapewnienie finansowania przedsięwzięć ukierunkowanych na poprawę jakości powietrza, 7. ograniczanie emisji zanieczyszczeń powietrza z pozostałych sektorów mających wpływ na stan powietrza, z uwzględnieniem działań w obszarze sektora bytowo-komunalnego na obszarach wiejskich.	OSIĄGNIĘCIE DOBREJ JAKOŚCI POWIETRZA I DOBREJ JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	wszystkie zadania tego celu ekologicznego
Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry	1. przywrócenie drożności rzek dla migracji ryb,	RACJONALNE KORZYSTANIE Z ZASOBÓW WODNYCH oraz UPORZĄDKOWANIE GOSPODARKI WODNO - ŚCIEKOWEJ	np. Przywrócenie drożności morfologicznej rzeki Noteci od Pakości do Krostkowa - etap II, działanie dla JCWP rzecznej o nazwie: Panna i kodzie: RW6000181882699 - analiza

Nadrzędny dokument strategiczny		**Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku**	
Nazwa dokumentu	Cele wyznaczone w dokumencie	Cele projektu POŚ wpisujące się w cele nadrzędnego dokumentu strategicznego	Uwagi (np. zadania szczegółowe wymienione w POŚ)
	2. przywrócenie połączenia pomiędzy korytami rzeki, a terenami zalewowymi w ich dolinach, 3. poprawa warunków morfologicznych (siedliskowych) w korytach rzek oraz przepływu wód celem polepszania warunków bytowania dla organizmów wodnych, 4. poprawa jakości wód i ograniczeniu dopływu zanieczyszczeń pochodzących z rolnictwa, ścieków komunalnych i przemysłowych, 5. spełnienie wymagań koniecznych dla przyrodniczych obszarów chronionych.		możliwości przebudowy budowli piętrzących w zakresie zapewniającym ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych, ocena wpływu budowli poprzecznych na ciągłość biologiczną i cele środowiskowe jcwp, kontrola funkcjonowania urządzeń do migracji ryb, monitoring skuteczności istniejących urządzeń do migracji ryb, budowa, rozbudowa i przebudowa infrastruktury kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków, bieżąca ewidencja i kontrola zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków
Plan przeciwdziałania skutkom suszy	1. budowa oraz przebudowa urządzeń melioracyjnych, 2. realizacja działań inwestycyjnych w zakresie kształtowania zasobów wodnych przez zwiększanie sztucznej retencji, 3. realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania i odtwarzania naturalnej retencji, 4. zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych, 5. zwiększenie retencji naturalnej i sztucznej na gruntach leśnych, 6. retencja i zagospodarowanie wód opadowo-roztopowych na terenach zurbanizowanych.	RACJONALNE KORZYSTANIE Z ZASOBÓW WODNYCH oraz UPORZĄDKOWANIE GOSPODARKI WODNO - ŚCIEKOWEJ	np. Przywrócenie drożności morfologicznej rzeki Noteci od Pakości do Krostkowa - etap II, działanie dla JCWP rzecznej o nazwie: Panna i kodzie: RW6000181882699 - analiza możliwości przebudowy budowli piętrzących w zakresie zapewniającym ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych, ocena wpływu budowli poprzecznych na ciągłość biologiczną i cele środowiskowe jcwp, kontrola funkcjonowania urządzeń do migracji ryb, monitoring skuteczności istniejących urządzeń do migracji ryb

Nadrzędny dokument strategiczny		**Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku**	
Nazwa dokumentu	Cele wyznaczone w dokumencie	Cele projektu POŚ wpisujące się w cele nadrzędnego dokumentu strategicznego	Uwagi (np. zadania szczegółowe wymienione w POŚ)
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności	Cel 7 – Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska	Wszystkie cele zakładają poprawę stanu środowiska	wszystkie zadania
Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej	Cel szczegółowy: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego (I)	Wszystkie cele zakładają zrównoważony rozwój jednostki uwzględniający poprawę jakości środowiska powiatu żnińskiego, łagodzenie zmian klimatu, edukację ekologiczną	wszystkie zadania
	Cel szczegółowy: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska (II)		
	Cel szczegółowy: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych (III)		
	Cel szczegółowy: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa (IV)		
	Cel szczegółowy: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska (V)		
DOKUMENTY SZCZEBLA WOJEWÓDZKIEGO			
Program Ochrony Środowiska Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2022-2030	Przyjęty Uchwałą nr XLVIII/646/22 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 29 sierpnia 2022 r. i zakłada następujące wpisujące się w „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku” cele: ograniczenie emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych oraz gazów cieplarnianych, poprawa warunków aerosanitarnych mierzona osiągnięciem norm dla poziomów dopuszczalnych	Niektóre cele ekologiczne zawarte w Programie Ochrony Środowiska szczebla wojewódzkiego wpisują się wprost w cele niniejszego Programu, natomiast część celów będzie realizowana w powiecie żnińskim poprzez konkretne zadania inwestycyjne (np. Poprawa warunków aerosanitarnych mierzona osiągnięciem norm dla poziomów dopuszczalnych i docelowych PM10 i benzo(a)pirenu oraz poziomów celów długoterminowych ozonu będzie się odbywać poprzez dofinansowanie do wymiany niskosprawnych źródeł ciepła czy termomodernizację budynków użyteczności publicznej).	

Nadrzędny dokument strategiczny		**Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku**	
Nazwa dokumentu	Cele wyznaczone w dokumencie	Cele projektu POŚ wpisujące się w cele nadrzędnego dokumentu strategicznego	Uwagi (np. zadania szczegółowe wymienione w POŚ)
	i docelowych PM10 i benzo(a)pirenu oraz poziomów celów długoterminowych ozonu, adaptacja do zmian klimatu, ograniczenie presji hałasu na środowisko i mieszkańców, poprawa klimatu akustycznego obszaru województwa, ochrona przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym (PEM), zapobieganie utracie zasobów wodnych, minimalizowanie występowania suszy, ograniczenie ryzyka powodziowego, poprawa jakości wód, sukcesywne zwiększanie retencji wodnej, zapewnienie wystarczającej ilości wody na cele komunalne dobrej jakości, zapewnienie bezpiecznego dla środowiska unieszkodliwiania ścieków, racjonalne pozyskiwanie zasobów kopalin, przywracanie środowisku terenów poeksploatacyjnych, przeciwdziałanie rozwoju procesów osuwiskowych, ochrona zasobu gleb najwyższych klas bonitacyjnych (kluczowego zasobu rolniczej przestrzeni produkcyjnej), poprawa stanu i walorów użytkowych zasobów glebowych, racjonalna gospodarka odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, prowadzenie zrównoważonej polityki przestrzennej uwzględniającej potrzeby zachowania walorów przyrodniczych obszarów o wysokim potencjale przyrodniczym, zapewnienie ciągłości przestrzennej systemu przyrodniczego województwa, ochrona korytarzy ekologicznych, zwiększenie zasobów zieleni leśnej, zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców, zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku awarii.		

Program ochrony powietrza w zakresie pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 oraz benzo(a)pirenu dla strefy kujawsko-pomorskiej – aktualizacja	Uchwała nr LIX/804/23 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 26 czerwca 2023 r. W dokumencie przedstawiono możliwe do podjęcia działania na szczeblu powiatowym, które wpisują się w założenia programowe niniejszego Programu: 1. Redukcja emisji zanieczyszczeń ze źródeł małej mocy do 1 MW, 2. Prowadzenie edukacji ekologicznej, 3. Prowadzenie działań kontrolnych, 4. Ograniczenie wpływu emisji zanieczyszczeń z transportu drogowego, 5. Kształtowanie polityki przestrzennej w sposób sprzyjający poprawie stanu jakości powietrza 6. Realizacja uchwały Nr VIII/136/19 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 24 czerwca 2019 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw z późn. zm.	OSIĄGNIĘCIE DOBREJ JAKOŚCI POWIETRZA I DOBREJ JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW oraz OCHRONA MIESZKAŃCÓW PRZED HAŁASEM	np. Kompleksowa modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej, termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej oraz zasobu komunalnego, modernizacja źródeł ciepła w obiektach użyteczności publicznej, modernizacja dróg powiatowych i mostów na terenie Powiatu Żnińskiego, bieżące utrzymanie drogi ekspresowej nr 5 oraz kontrola stanu nawierzchni
Uchwała antysmogowa	Od 2019 roku w województwie kujawsko-pomorskim zaczęła obowiązywać uchwała	OSIĄGNIĘCIE DOBREJ JAKOŚCI POWIETRZA I DOBREJ JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	np. Modernizacja źródeł ciepła w obiektach użyteczności publicznej czy kształtowanie

Nadrzędny dokument strategiczny		**Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku**	
Nazwa dokumentu	Cele wyznaczone w dokumencie	Cele projektu POŚ wpisujące się w cele nadrzędnego dokumentu strategicznego	Uwagi (np. zadania szczegółowe wymienione w POŚ)
	antysmogowa. W celu ochrony zdrowia mieszkańców oraz ograniczenia negatywnego oddziaływania zanieczyszczeń na środowisko, Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego przyjął bowiem w dniu 24 czerwca 2019 r. uchwałę Nr VIII/136/19 w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw. Powyższa uchwała weszła w życie z dniem 1 września 2019 r. i zawiera ograniczenia w zakresie stosowania określonych paliw stałych, a także wskazuje harmonogram wymiany źródeł ciepła na paliwa stałe, na terenie całego obszaru województwa kujawsko-pomorskiego. W dniu 30 sierpnia 2021 r. Sejmik Województwa Kujawsko - Pomorskiego przyjął uchwałę Nr XXXV/510/21 zmieniającą uchwałę w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa kujawsko – pomorskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.		zasad korzystania z określonych źródeł ciepła w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego
Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa kujawsko-pomorskiego (POH)	Uchwała nr III/72/24 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 17 czerwca 2024 r. Cele przewidziane w POH dla powiatu żnińskiego w perspektywie krótkoterminowej to: wyelimino-wanie przekroczeń dopuszczalnych norm hałasu drogowego na terenach mieszkaniowych oraz przeciwdziałanie pogorszeniu klimatu akustycznego w województwie i jego negatywnym skutkom oraz zwiększenie powierzchni terenów wolnych od hałasu.	OCHRONA MIESZKAŃCÓW PRZED HAŁASEM	np. Bieżące utrzymanie drogi ekspresowej nr 5 oraz kontrola stanu nawierzchni, Poprawa bezpieczeństwa pieszych - budowa sygnalizacji świetlnych, doświetlenie przejść dla pieszych, budowa azyli drogowych i innych urządzeń poprawiających bezpieczeństwo ruchu pieszych i ruchu kołowego (na drogach powiatowych), Wprowadzanie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Nadrzędny dokument strategiczny		**Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku**	
Nazwa dokumentu	Cele wyznaczone w dokumencie	Cele projektu POŚ wpisujące się w cele nadrzędnego dokumentu strategicznego	Uwagi (np. zadania szczegółowe wymienione w POŚ)
			zapisów dotyczących standardów akustycznych dla poszczególnych terenów.
Plan gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2023-2028 z perspektywą na lata 2029-2034	Uchwalony przez Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego uchwałą Nr XVI/253/25 z dnia 29 września 2025 r. Celem nadrzędnym polityki ekologicznej w zakresie gospodarowania odpadami na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego jest: 1) zapobieganie powstawaniu odpadów, przy rozwiązywaniu problemu odpadów „u źródła", 2) minimalizacja wytwarzanych odpadów oraz ograniczenie ich właściwości niebezpiecznych, 3) odzyskiwanie surowców i ponowne wykorzystanie odpadów (w tym ich recykling), wykorzystanie właściwości materiałowych i energetycznych odpadów, 4) bezpieczne dla środowiska końcowe unieszkodliwianie odpadów nie wykorzystanych w inny sposób.	ZBILANSOWANY SYSTEM GOSPODAROWANIA ODPADAMI	Bieżące utrzymanie oraz rozbudowa, modernizacja PSZOK-ów, Zorganizowanie prawidłowego odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych, Promowanie budowy przydomowych kompostowników, Edukacja mieszkańców w zakresie ograniczania ilości wytwarzanych odpadów, prawidłowego postępowania z odpadami oraz ochrony środowiska przed odpadami, Demontaż i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest.
Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+	Została przyjęta Uchwałą nr XXVIII/399/20 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 grudnia 2020 r. Cele i kierunki rozwoju województwa zostały sformułowane na pięciu poziomach. Nadrzędnym celem strategii jest jakość życia typowa dla wysokorozwiniętych regionów europejskich. Cel ten zamierza się osiągnąć poprzez koncentrację działań w czterech obszarach tematycznych rozwoju: obszar Społeczeństwo –	„Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku” w największym stopniu odnosi się do obszaru Przestrzeń i celu głównego „Dostępna przestrzeń i czyste środowisko”, czego dowodem są takie kierunki rozwoju jak np. ograniczenie oraz działania naprawcze wobec skutków emisji zanieczyszczeń oraz degradacji środowiska, ochrona, zwiększanie zasobów i poprawa jakości zasobów wody, rozwój sieci dróg lokalnych poprzez ich budowę i modernizację, zapewnienie zaopatrzenia w wodę pitną wysokiej jakości czy rozwój infrastruktury odprowadzania i oczyszczania ścieków.	

Nadrzędny dokument strategiczny		**Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku**	
Nazwa dokumentu	Cele wyznaczone w dokumencie	Cele projektu POŚ wpisujące się w cele nadrzędnego dokumentu strategicznego	Uwagi (np. zadania szczegółowe wymienione w POŚ)
	Skuteczna edukacja oraz Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo; obszar Gospodarka – Konkurencyjna gospodarka; obszar Przestrzeń – Dostępna przestrzeń i czyste środowisko; obszar Spójność – Spójne i bezpieczne województwo.		
DOKUMENTY POWIATOWE			
Powiatowy program ochrony środowiska z planem gospodarki odpadami dla Powiatu Żnińskiego na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012 – 2015 oraz powiatowy program usuwania azbestu	Główne cele związane z polityką ochrony środowiska sformułowane w części programowej to: – dalsza poprawa jakości środowiska oraz likwidacja i minimalizacja bezpośrednich zagrożeń dla zdrowia i życia mieszkańców województwa, – zrównoważone wykorzystanie bogactw naturalnych, w tym wody oraz energii, – racjonalne gospodarowanie odpadami, – ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody, – prowadzenie edukacji ekologicznej w celu podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu. Przyjęte kierunki są słuszne, ale konieczna jest ich modyfikacja i aktualizacja. Pojawiły się także okoliczności, aby uwzględnić nowe zadania uwzględniające obecne uwarunkowania formalne, prawne i środowiskowe. Dodatkowo, należy zaznaczyć, że podstawowym celem ekologicznym na obszarze powiatu żnińskiego jest zachowanie wysokich walorów środowiska przyrodniczego regionu oraz zwiększenie atrakcyjności i konkurencyjności regionu Pałuk i niniejszy Program wdraża tę zasadę poprzez określone cele ekologiczne i konkretne zadania.		
Strategia Rozwoju Powiatu Żnińskiego na lata 2023-2033	Przyjęta w 2023 r. Uchwałą nr XXXIII/252/2023 Rady Powiatu z Żninie z dnia 25 kwietnia 2023 r. Strategia jest dokumentem wyznaczającym najważniejsze kierunki rozwoju dla Powiatu Żnińskiego do 2033 r. Wyznaczone cele strategiczne to: 1) CEL STRATEGICZNY I: Ekologiczny Powiat Żniński, 2) CEL STRATEGICZNY II: Bezpieczny i dobrze rozwinięty komunikacyjnie Powiat Żniński, 3) CEL STRATEGICZNY III: Zrównoważony rozwój społeczny Powiatu Żnińskiego, 4) CEL STRATEGICZNY IV: Rozwój gospodarczy Powiatu Żnińskiego, 5) CEL STRATEGICZNY V: Przyjazna administracja. „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku” w największym stopniu odnosi się do celu strategicznego „Ekologiczny Powiat Żniński” i wynikających z niego celów operacyjnych „Poprawa jakości środowiska naturalnego” oraz „Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu”. Program odnosi się również do celu strategicznego „Bezpieczny i dobrze rozwinięty komunikacyjnie Powiat Żniński” poprzez realizację celów operacyjnych takich jak „Modernizacja dróg powiatowych i mostów na terenie Powiatu Żnińskiego” czy „Budowa nowych odcinków dróg rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą”.		

Źródło: opracowanie własne

5 INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY ORAZ PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

W prognozie przeanalizowano oddziaływanie zaproponowanych przedsięwzięć do realizacji w ramach „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku” na poszczególne komponenty środowiska, w tym na zdrowie człowieka, z uwzględnieniem zależności między tymi komponentami. Zgodnie z zapisami ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko informacje zawarte w Prognozie zostały opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów z nim powiązanych. Zakres i szczegółowość niniejszej Prognozy został uzgodniony również przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy.

Przy sporządzaniu prognozy posłużono się metodą analityczno-syntetyczną. Wykorzystano materiały kartograficzne, opracowania archiwalne i planistyczne z zakresu badań środowiska przyrodniczego na omawianym terenie oraz przeanalizowano harmonogram rzeczowo – finansowy POŚ. Zastosowana w niniejszym opracowaniu metoda sporządzenia prognozy polegała na kompleksowej analizie oddziaływania poszczególnych zadań zapisanych w harmonogramie Programu Ochrony Środowiska, porównaniu obecnego stanu środowiska przyrodniczego na terenie powiatu i symulacji wpływu realizacji zadań na poszczególne komponenty środowiska oraz środowiska jako całości. Zebrano materiały źródłowe oraz dane dotyczące aktualnego stanu środowiska oraz infrastruktury ochrony środowiska. Pozyskano dane i informacje z następujących jednostek:

1. Starostwa Powiatowego w Żninie,
2. urzędów gmin wchodzących w skład Powiatu,
3. Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Bydgoszczy,
4. Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Bydgoszczy,
5. Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu,
6. Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad (Oddział w Bydgoszczy),
7. Zarządu Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy,
8. Zarządu Dróg Powiatowych w Żninie,
9. Enea Operator Sp. z o.o.,
10. Polskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. (Oddział Zakład Gazowniczy w Bydgoszczy),
11. Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu (Departament Środowiska),
12. Okręgowej Stacji Chemiczno – Rolniczej w Bydgoszczy,
13. Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu,
14. siedzib nadleśnictw położonych na obszarze Powiatu,
15. Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Bydgoszczy.

Skorzystano również z danych statystycznych GUS, Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska oraz Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego (PIG-PIB). Na podstawie dokonanej diagnozy stanu środowiska oraz przeprowadzonej analizy SWOT dla poszczególnych obszarów interwencji zidentyfikowano najważniejsze problemy środowiskowe, które priorytetowo wymagały podjęcia działań naprawczych/zapobiegawczych w ramach POŚ. Analiza SWOT stanowiła podstawowe narzędzie w zdefiniowaniu problemów środowiskowych powiatu żnińskiego.

Strategiczna ocena oddziaływania odnosi się do szerokiego spektrum zagadnień, dlatego inaczej niż w przypadku oceny oddziaływania planowanych przedsięwzięć nie ma tu możliwości odniesienia się do konkretnych rozwiązań technicznych. Poziom szczegółowości prowadzonej oceny oddziaływania jest ściśle powiązany z poziomem szczegółowości przedmiotowego Programu.

Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko kładzie nacisk w szczególności na:

- zebranie i przedstawienie danych na temat stanu środowiska, aktualnych problemów i ich prawdopodobnej przyszłej ewolucji,
- przewidywanie znaczących oddziaływań środowiskowych ocenianego planu lub programu,
- wskazanie środków łagodzących i sposobu ich monitorowania,
- konsultacje społeczne z odpowiednimi władzami jako część procesu oceny,
- monitoring oddziaływań środowiskowych planu lub programu podczas wdrażania dokumentu.

Procedura oceny oddziaływania dla projektu „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku” obejmowała etapy przedstawione w tabeli 2.

Tabela 2. Etapy procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska

Etap strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	Cel
USTALENIE KONTEKSTU I CELÓW, OKREŚLENIE AKTUALNEGO STANU, ZDECYDOWANIE O ZAKRESIE	
Zidentyfikowanie innych ważnych planów lub programów i celów ochrony środowiska	Ocena, w jaki sposób program jest pod wpływem czynników zewnętrznych, jak istniejące ograniczenia zewnętrzne mogą być uwzględnione, pomocne w określaniu celów SOOnŚ
Zebranie informacji bazowych o stanie środowiska	Dostarczenie dowodów dla istniejących problemów środowiskowych, prognozowania oddziaływań na środowisko, zakresu monitoringu, pomoc w określeniu celów SOOnŚ
Zidentyfikowanie problemów środowiskowych	Pomocne przy precyzowaniu oceny i jej pośrednich etapów, uwzględniając dane bazowe, określenie celów SOOŚ, prognozowaniu oddziaływań, określaniu zakresu monitoringu
Określenie celów SOOnŚ	Dostarczenie instrumentów/środków służących do oszacowania wpływu programu na środowisko
Konsultacja zakresu SOOnŚ	Zapewnienie, że SOOnŚ obejmuje prawdopodobne znaczące oddziaływania środowiskowe planu lub programu
OKREŚLENIE I DOPRECYZOWANIE ALTERNATYW I OSZACOWANIE ODDZIAŁYWAŃ	
Porównanie celów planu lub programu z celami SOOnŚ	Identyfikacja potencjalnych synergii i niespójności pomiędzy celami programu i celami SOOnŚ
Rozwój strategicznych rozwiązań alternatywnych	Określenie i sprecyzowanie ewentualnych strategicznych alternatyw
Przewidywanie oddziaływań programu uwzględniając alternatywy	Określenie znaczących środowiskowych oddziaływań programu i jego alternatyw
Oszacowanie efektów planu lub programu, uwzględniając ewentualne alternatywy	Walidacja przewidywanych oddziaływań programu i jego alternatyw, pomoc przy doprecyzowaniu programu
Środki łagodzące oddziaływania niekorzystne	Zapewnienie, że oddziaływania niekorzystne zostały zidentyfikowane i potencjalne środki łagodzące zostały rozważone (uwzględnione)
Propozycja wskaźników monitorowania oddziaływań środowiskowych wdrożenia programu	Wyznaczenie szczegółów, dla których wpływ środowiskowy programu może zostać oszacowany
PRZYGOTOWANIE PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA	
Przygotowanie prognozy oddziaływania	Prezentacja przewidywanych oddziaływań środowiskowych programu, uwzględniając alternatywy

Etap strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	Cel
	w formie odpowiedniej dla konsultacji społecznych i decydentów
KONSULTACJA PROJEKTU PROGRAMU I PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA	
Konsultacje społeczne, konsultacje z odpowiednimi organami projektu programu oraz prognozy oddziaływania	Zapewnienie udziału społeczeństwa i organów konsultujących oraz możliwości wyrażenia opinii do wniosków płynących SOOnŚ
Oszacowanie znaczących zmian	Zapewnienie, że uwarunkowania środowiskowe jakichkolwiek poważnych zmian w projekcie programu na tym etapie są określone i wzięte pod uwagę
Podjęcie decyzji i dostarczenie informacji	Dostarczenie informacji, w jaki sposób wyniki oceny oddziaływania i konsultacji społecznych zostały wzięte pod uwagę w ostatecznej wersji planu lub programu
MONITORING ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO WDROŻENIA PLANU LUB PROGRAMU	
Zdefiniowanie celów i metod monitoringu	Aby określić efekt środowiskowy programu, należy określić gdzie prognozowane oddziaływania są takie jak w rzeczywistości, pomoc w identyfikacji oddziaływań niekorzystnych
Reakcja na oddziaływania niekorzystne	Przygotowanie odpowiedniej reakcji tam gdzie zostały stwierdzone oddziaływania niekorzystne

Źródło: na podstawie Dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko

W celu weryfikacji i modyfikacji celów i zadań proponowanych w ramach Programu konieczne jest prowadzenie monitoringu, który dostarczy danych niezbędnych do realizacji tych działań. W dokumencie „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku” przedstawiono system realizacji POŚ, na który składa się:

a) wdrażanie – czyli realizacja zadań zawartych w Programie, a przez to osiąganie zamierzonych celów,
b) ewaluacja – czyli monitoring prowadzony przez odpowiednie jednostki i sprawozdawczość – opracowywanie co 2 lata raportów z realizacji Programu ochrony środowiska,
c) działania korygujące – w wyniku ewaluacji (po okresie 2 lat) możliwa jest korekta niektórych zadań, tak aby udało się osiągnąć zaplanowane w Programie cele,
d) aktualizacja – opracowanie dokumentu Programu na kolejne lata – następuje w oparciu o wyniki ewaluacji oraz doświadczenia i efekty uzyskane dzięki działaniom korygującym.

Warunkiem koniecznym do skutecznej współpracy jest również aktywny udział interesariuszy. Główni interesariusze w ramach opracowania POŚ to:

- Starostwo Powiatowe w Żninie – redakcja, opis stanu środowiska, zaproponowanie przewidzianych do realizacji zadań, opiniowanie, realizacja, sprawozdawczość,
- gminy powiatu żnińskiego – opis stanu środowiska, zaproponowanie przewidzianych do realizacji zadań,
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Bydgoszczy – opiniowanie, opis stanu środowiska, zaproponowanie przewidzianych do realizacji zadań, realizacja,
- Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Bydgoszczy – opiniowanie,
- Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego – opiniowanie,
- mieszkańcy powiatu żnińskiego (w tym przedsiębiorcy, inwestorzy i organizacje pozarządowe działające na terenie powiatu) – konsultacje społeczne zaproponowanie przewidzianych do realizacji zadań, realizacja operatorzy sieci świadczący swe usługi na terenie powiatu opis stanu infrastruktury technicznej, zaproponowanie przewidzianych do realizacji zadań, realizacja.

Za zarządzanie „Programem Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku” odpowiada Zarząd Powiatu w Żninie. Starosta Żniński jest również częściowo odpowiedzialny za wykonanie poszczególnych zadań. Realizacja celów i poszczególnych zadań wynikających z Programu ochrony środowiska spoczywa

również w dużym stopniu na innych podmiotach, co wymaga nadzoru i koordynacji. Ocena realizacji przedmiotowego dokumentu odbywać się będzie poprzez sporządzanie raportów z POŚ.

Na każdym etapie prac bardzo istotna jest współpraca pomiędzy interesariuszami Programu, np. poprzez zawiązanie grupy roboczej mającej wpływ na planowanie nowych zadań w aktualizacji Programu. Współpraca ta jest szczególnie istotna na etapie ewaluacji przy sporządzaniu sprawozdań z wykonanych zadań. Cykl zarządzania Programem jest ściśle powiązany z koniecznością pozyskiwania danych, które są niezbędne do oceny stanu jakości środowiska i stanu realizacji działań w cyklu dwuletnim. Zarząd Powiatu Żnińskiego zgodnie z art. 18 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, będzie sporządzał co 2 lata raporty z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku”, które przedstawiane będą Radzie Powiatu Żnińskiego, a następnie przekazywane Zarządowi Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Brak jakichkolwiek wytycznych co do kształtu i zakresu merytorycznego raportu, wymusza na podmiocie sporządzającym raport opracowanie własnego zakresu, formy oraz struktury. Zaleca się, aby minimum było następujące: opis stanu środowiska za lata, które obejmuje raport (wskazanie zmian i tendencji zachodzących w środowisku w poszczególnych latach poddanych ocenie), wykaz zrealizowanych zadań i celów wynikających z POŚ (wraz z określeniem uzyskanych efektów ekologicznych), przeprowadzenie ewaluacji przyjętych zadań (rekomendacji na przyszłość). Najistotniejsze wskaźniki opisujące stan obecny prezentuje **tabela 3**. Zawarto w niej także docelowe wartości albo oczekiwane tendencje. Należy nadmienić również, że lista ta nie jest wyczerpująca i może być modyfikowana. Przykładowo, zadania związane z edukacją ekologiczną mieszkańców powinny być mierzone za pomocą wskaźników świadomości społecznej, które trudno wyrazić w liczbach bezwzględnych, dlatego proponuje się ich opis tekstowy uwzględniający zrealizowane inicjatywy. Jeżeli w wyniku analizy okaże się, że istnieją rozbieżności pomiędzy stopniem realizacji Programu a jego założeniami, zostaną podjęte czynności mające na celu wyjaśnienie przyczyn rozbieżności oraz określenie działań korygujących. Na podstawie sporządzanych raportów z realizacji będzie można na bieżąco monitorować stan realizacji Programu i w przypadku, gdyby zaszła taka konieczność, zmienić go. Aktualizacja Programu ochrony środowiska następuje w takim samym trybie oraz formie, w jakiej nastąpiło przyjęcie programu.

Tabela 3. Wskaźniki realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku”

Cel	Wskaźnik			
	Nazwa	Źródło danych	Wartość bazowa (rok)	Wartość docelowa
OSIĄGNIĘCIE DOBREJ JAKOŚCI POWIETRZA I DOBREJ JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	Liczba zawartych umów w ramach Programu „Czyste Powietrze” oraz "Ciepłe Mieszkanie" (szt./rok)	WFOŚiGW w Toruniu	Czyste Powietrze - średnio ok. 320/rok, Ciepłe Mieszkanie - średnio ok. 10/rok	Czyste Powietrze - nie mniej niż w latach poprzednich (ok. 320/rok), Ciepłe Mieszkanie - nie mniej niż 10/rok
	Liczba zmodernizowanych budynków (szt.)	Powiat Żniński	0 (2026 rok)	min. 1 szt.
	Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła (szt.)	Powiat Żniński	0 (2026 rok)	5 szt.
	Mieszkania wyposażone w centralne ogrzewanie w % ogółu mieszkań	GUS	85,9% (2024 rok)	>85,9%
	Liczba nowych instalacji OZE (szt.)	Powiat Żniński	0 (2026 rok)	10 szt.
	Liczba instalacji odnawialnych źródeł energii - wykaz URE	Urząd Regulacji Energetyki	35 instalacji (30.09.2025 r.)	>35 instalacji
	Mieszkania wyposażone w gaz sieciowy w % ogółu mieszkań	GUS, PSG Sp. z o.o.	35,5% (2024 rok)	>35,5%

Cel	Wskaźnik			
	Nazwa	Źródło danych	Wartość bazowa (rok)	Wartość docelowa
	Długość sieci cieplnej przesyłowej i rozdzielczej	GUS	28,5 km (2024 rok)	>28,5 km
	Liczba obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego ogółem	GUS	250 szt. (2024 rok)	>250 szt.
	Liczba zmodernizowanych budynków pod kątem systemów oświetlenia (szt.)	Powiat Żniński	0 (2026 rok)	8 szt.
	Długość wybudowanych dróg rowerowych (km)	Powiat Żniński	0 (2026 rok)	4 km
	Długość rozbudowanych tras i szlaków rowerowych (km)	Powiat Żniński	0 (2026 rok)	10 km
	Długość dróg dla rowerów ogółem	GUS	32,7 km (2024 rok)	>32,7 km
	Statystyka stężeń BaP średnia roczna [ng/m3] max w gminach powiatu żnińskiego	GIOŚ	od 0,47 ng/m^3 do 1,88 ng/m^3 (2024 rok)	nie więcej niż 1,0 ng/m^3 we wszystkich gminach powiatu
OCHRONA MIESZKAŃCÓW PRZED HAŁASEM	Długość zmodernizowanych lub przebudowanych odcinków dróg wojewódzkich	ZDW w Bydgoszczy	0 km (2026 rok)	min. 5 km
	Długość planowanych do remontu dróg (km), Liczba planowanych do zmodernizowania/przebudowania mostów (szt.)	Powiat Żniński	0 (2026 rok)	250 km i 1 szt.
	Długość zmodernizowanych/wybudowanych chodników (km)	Powiat Żniński	0 (2026 rok)	10 km
	Liczba wybudowanych sygnalizacji świetlnych (szt.), Liczba doświetlonych przejść dla pieszych (szt.), Liczba wybudowanych azyli drogowych (szt.)	Powiat Żniński	0 (2026 rok)	1 szt., 10 szt. i 6 szt.
	Długość dróg gminnych o nawierzchni twardej ulepszonej	GUS	344,2 km (2024 rok)	>344,2 km
	Wyniki pomiarów GPR	GDDKiA, oddział w Bydgoszczy	wskaźnik opisowy na podstawie przeprowa-dzonych badań	wskaźnik opisowy na podstawie przeprowa-dzonych badań

Cel	Wskaźnik			
	Nazwa	Źródło danych	Wartość bazowa (rok)	Wartość docelowa
	Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem	GUS	14,9% (2024 rok)	>14,9%
UTRZYMANIE POZIOMÓW PÓL ELEKTROMAGNE-TYCZNYCH PONIŻEJ POZIOMÓW DOPUSZCZALNYCH	Wyniki pomiarów wartości promieniowania elektromagnetycznego	GIOŚ	brak przekroczeń (wyniki z lat 2023-2024)	brak przekroczeń (utrzymanie stanu)
RACJONALNE KORZYSTANIE Z ZASOBÓW WODNYCH	Ocena jakości wody	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemio-logiczna w Żninie	woda przydatna do spożycia (ocena z lat 2023-2024)	woda przydatna do spożycia
	Stan ogólny JCWPd nr 43 i 42	Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy	42 - dobry, 43 - słaby (2022 rok)	43 - dobry, 43 - dobry
	Liczba wspartych zadań z zakresu działalności ekologicznej (szt./rok)	Powiat Żniński, gminy powiatu żnińskiego	0 (2026 rok)	min. 1 szt./rok
	Liczba wykonanych przepławek (szt.)	PGW Wody Polskie	0 (2026 rok)	3 szt.
	Stan ogólny JCWP rzecznej o nazwie: Pomorka i kodzie: RW6000101883669	GIOŚ	brak danych (Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.))	dobry stan wód
	Stan ogólny JCWP rzecznej o nazwie: Panna i kodzie: RW6000181882699	GIOŚ	zły stan wód (Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.))	dobry stan wód

Cel	Wskaźnik			
	Nazwa	Źródło danych	Wartość bazowa (rok)	Wartość docelowa
	Stan ogólny JCWP rzecznej o nazwie: Noteć od Noteci Zachodniej do jez. Wolickiego i kodzie: RW6000161883199	GIOŚ	zły stan wód (Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.))	dobry stan wód
	Stan ogólny JCWP rzecznej o nazwie: Nowy Kanał Notecki i kodzie: RW60001618838249	GIOŚ	zły stan wód (Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.))	dobry stan wód
	Stan ogólny JCWP rzecznej o nazwie: Noteć od Nowego Kanału Noteckiego do dopływu spod Sipior i kodzie: RW600016188391	GIOŚ	zły stan wód (Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.))	dobry stan wód
	Stan ogólny JCWP jeziornych: Sobiejuskie (LW10465), Dobrylewskie (LW10464), Żnińskie Duże (LW10463), Żnińskie Małe (LW10462), Weneckie Zachodnie (LW10460), Ostrówieckie (LW10447), Kierzkowskie (10448), Wolickie (LW10443), Foluskie (LW10445), Oćwieckie Wschodnie (LW10453), Oćwieckie Zachodnie (LW10454) i Biskupińskie (LW10457)	GIOŚ	zły stan wód (Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.)), dla Dobrylewskie (LW10464) - brak danych	dobry stan wód
	Stan ogólny JCWP jeziornej o nazwie: Żnińskie Małe i kodzie: LW10462	GIOŚ	zły stan wód (Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.))	dobry stan wód

Cel	Wskaźnik			
	Nazwa	Źródło danych	Wartość bazowa (rok)	Wartość docelowa
	Stan ogólny JCW podziemnej o kodzie: GW600043	Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy	słaby (2022 rok)	dobry
	Powierzchnia obszaru objęta działalnością spółek wodnych (ha)	Powiat Żniński	26 353,43 ha (2024 rok)	nie mniej niż 26 353,43 ha
UPORZĄDKOWANIE GOSPODARKI WODNO - ŚCIEKOWEJ	Liczba zbiorników bezodpływowych	GUS	5 605 szt. (2024 rok)	tendencja spadkowa
	Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	GUS	1 676 szt. (2024 rok)	>1676 szt.
	Korzystający z sieci kanalizacyjnej (w %)	GUS	60,4% (2024 rok)	>60,4%
	Korzystający z sieci wodociągowej (w %)	GUS	96,6% (2024 rok)	>96,6%
RACJONALNE I EFEKTYWNE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI KOPALIN ZE ZŁÓŻ	Powierzchnia zrekultywowanych gruntów	Starostwo Powiatowe w Żninie	w każdym roku może być inna, w zależności od konieczności przeprowadzenia rekultywacji	
OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEB	Liczba obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego ogółem (szt.)	GUS	250 szt. (2024 rok)	>250 szt.
	Jakość gleb (badania gleb rolniczych m.in. na zawartość makroelementów, odczynu pH czy potrzeb wapnowania)	OSCHR w Bydgoszczy	wskaźnik opisowy	wskaźnik opisowy
ZBILANSOWANY SYSTEM GOSPODAROWANIA ODPADAMI	Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych	gminy powiatu żnińskiego	każdego roku jest inny, tylko gminy: Rogowo, Gąsawa oraz Łabiszyn osiągnęły w 2024 roku wymagany poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych	każdego roku jest inny, osiągnięcie wymaganego poziomu przez wszystkie gminy

Cel	Wskaźnik			
	Nazwa	Źródło danych	Wartość bazowa (rok)	Wartość docelowa
	Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania	gminy powiatu żnińskiego	gminy osiągnęły wymagane w 2024 roku poziomy	max. 35%
	Ilość wyrobów azbestowych pozostałych do usunięcia i unieszkodliwienia	Baza azbestowa	23 339 ton (2026 rok)	<23 339 ton
ZWIĘKSZENIE BIORÓŻNO-RODNOŚCI	Liczba zagospodarowanych terenów zielonych (szt.)	Powiat Żniński	0 (2026 rok)	2 szt./rok
	Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych (szt./rok), Liczba osób biorących udział w inicjatywach podnoszących świadomość ekologiczną (os./rok)	Powiat Żniński	0 (2026 rok)	1 szt./rok i 100 os./rok
	Liczba przeprowadzonych działań promocyjnych (szt.)	Powiat Żniński	0 (2026 rok)	11 szt.
	Liczba wspartych zadań z zakresu działalności ekologicznej (szt./rok)	Powiat Żniński	0 (2026 rok)	3 szt./rok
	Powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej (ha)	GUS	91,13 ha (2023 rok)	>91,13 ha
	Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem (%)	GUS	11,7% (2025 rok)	nie mniej niż 11,7%
	Liczba pomników przyrody na terenie powiatu żnińskiego (szt.)	GUS	136 szt. (2025 rok)	nie mniej niż 135
	Lesistość powiatu	GUS	17,3% (2024 rok)	>17,3%
UTRZYMANIE STANU BRAKU ZAGROŻENIA DLA ŚRODOWISKA I MIESZKAŃCÓW ZE STRONY POWAŻNYCH AWARII	Liczba poważnych awarii na terenie Powiatu	GIOŚ	0 (2024 rok)	0 (utrzymanie stanu)
	Liczba wspartych służb/podmiotów ratowniczych (szt./rok)	Powiat Żniński	0 (2026 rok)	2 szt./rok
	Liczba wspartych służb/podmiotów ratowniczych (szt./rok)	gminy powiatu żnińskiego	0 (2026 rok)	min. 1 szt./rok

Źródło: opracowanie własne na podstawie POŚ

Ocena realizacji prowadzona będzie na podstawie danych pozyskanych ze źródeł służących opracowaniu POŚ, czyli np. danych GUS, Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska oraz Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego oraz na podstawie ankietyzacji jednostek realizujących zadania na terenie powiatu.

6 INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Rozważenie możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć jest obowiązkiem wynikającym z Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzonej w Espoo w dniu 25 lutego 1991 r. (Dz. U. 1999 nr 96, poz. 1110). Specjalnej analizie powinny podlegać inwestycje zlokalizowane blisko granic państwa, a także te realizowane dalej, ale ze względu na rozmiar przedsięwzięcia mogące powodować znaczące emisje lub zmiany w środowisku.

Zaplanowane w ramach „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku” przedsięwzięcia będą jednak oddziaływać lokalnie, jedynie niektóre z nich mogą sporadycznie wykraczać poza obszar powiatu. Omawiana jednostka położona jest w centralnej części Polski, w południowo-zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego. Negatywne skutki, przede wszystkim w zakresie powietrza atmosferycznego, mogą być odczuwalne w sąsiednich gminach.

Oddziaływania poza granicami kraju nie przewiduje się.

Ustalenia projektu Programu nie spowodują zaistnienia oddziaływania transgranicznego ani oddziaływań skumulowanych, projekt POŚ dotyczy JST niesąsiadującej bezpośrednio z innym krajem.

7 ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

7.1 PODSTAWOWE DANE O POWIECIE ŻNIŃSKIM

Powiat Żniński położony jest w południowo-zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego. Powiat tworzy pięć gmin miejsko-wiejskich (Barcin, Janowiec Wielkopolski, Łabiszyn, Żnin i Gąsawa[2]) i jedna gmina wiejska (Rogowo), które wśród licznych lasów i jezior tworzą enklawę turystyczną, kulturową i przyrodniczą. Jednostka w całości leży w granicach regionu historyczno-etnograficznego zwanego Pałukami, której nazwa najprawdopodobniej wzięła się od ukształtowania terenu i oznacza pofalowaną, pałąkowatą ziemię z pagórkami otoczonymi łąkami zajmującymi doliny jeziorne i rzeczne. Powiat Żniński to krajobraz z licznymi wzniesieniami, rynnami, zwartymi kompleksami leśnymi i jeziorami. Na omawianym terenie jest kilkadziesiąt jezior oraz blisko 150 pomników przyrody. Potencjał przyrodniczy jednostki obejmuje m.in. trzy rezerwaty oraz cztery obszary chronionego krajobrazu zapewniające wysoką różnorodność biologiczną, unikalne walory krajobrazowe oraz bezpieczną ostoję wielu gatunków roślin i zwierząt. Walory przyrodnicze Ziemi Żnińskiej można poznać na znakowanych szlakach turystycznych, podczas spływów kajakowych, wypraw rowerowych czy pieszych wędrówek. Przez teren przebiegają ważne szlaki komunikacyjne znaczenia wojewódzkiego: drogi wojewódzkie nr 246, 247, 251, 253 oraz 254. Na osi północ-południe, na obszarze gmin Żnin, Gąsawa oraz Rogowo biegnie zaś droga ekspresowa S5, która docelowo połączy Olsztyn, autostradę A1 (węzeł Nowe Marzy) oraz Bydgoszcz, Poznań i Wrocław. Zgodnie z danymi GUS liczba ludności powiatu według stanu na 30.06.2025 r. wynosiła 66 799 osób. Ludność powiatu stanowi ok. 3,4% ludności województwa kujawsko-pomorskiego. Najliczniej zamieszkała jest gmina Żnin (ok. 22,5 tys. mieszkańców), a następne w kolejności są: gmina Barcin (ok. 14,0 tys. mieszkańców), gmina Łabiszyn (ok. 10,5 tys. mieszkańców), gmina Janowiec Wielkopolski (ok. 8,3 tys. mieszkańców), gmina Rogowo (ok. 6,5 tys. mieszkańców) i gmina Gąsawa (ok. 4,8 tys. mieszkańców). Porównując zmianę liczby mieszkańców powiatu w latach 2022-2025, należy zauważyć tendencję zmniejszającej się liczby mieszkańców. Prognozy demograficzne do roku 2040[3] zakładają dalszy stopniowy spadek liczby mieszkańców. Przewidywana liczba mieszkańców na koniec 2040 roku to 61 923 osób – spadek o ok. 7,3%. Zmiany demograficzne w powiecie w najbliższych latach dotyczyć będą nie tylko spadku ogólnej liczby mieszkańców, ale również związane będą z przebudową struktury ekonomicznej. Zgodnie z prognozą, według stanu na 2025 rok ludność

[2] 1 stycznia 2024 roku Gąsawa odzyskała status miasta

[3] publikacja GUS pn. „Prognoza ludności rezydującej dla Polski na lata 2023-2060 (poziom - powiaty)” dostępna pod adresem internetowym https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/prognoza-ludnosci/prognoza-ludnosci-rezydujacej-dla-polski-na-lata-2023-2060-poziom-powiaty,12,1.html, która przyjmuje jako punkt wyjścia stan ludności rezydującej w dniu 31 grudnia 2022 r.

w wieku poprodukcyjnym (60+/65+ lat) stanowiła około 24% ogólnej liczby mieszkańców powiatu, natomiast w 2040 roku przewiduje się, że osoby takie stanowić będą już 30% mieszkańców. Procentowy udział osób w wieku przedprodukcyjnym do końca przyszłej dekady zmniejszy się do poziomu około 14% (w 2025 roku – 18%). Społeczność powiatu żnińskiego, podobnie jak całej Polski, będzie się w najbliższych latach gwałtownie starzeć.

Gospodarka powiatu żnińskiego opiera się na wysokoprodukcyjnym rolnictwie. Region ten ma bardzo długą historię wysokiej kultury rolnej, co przekłada się na coraz nowocześniejsze metody gospodarowania i wysoką mechanizację. Znaczna część powiatu posiada gleby o wysokiej bonitacji (klasy III i IV), co sprzyja uprawie wymagających roślin. Dominują uprawy zbóż (pszenica, jęczmień), buraków cukrowych i ziemniaków. Powiat żniński wyróżnia się także wysoką towarowością w chowie trzody chlewnej i bydła mlecznego. Poza rolnictwem, rozwinięty jest przemysł rolno-spożywczy. Coraz większe znaczenie ma także turystyka. Powiat boryka się jednak z problemem ujemnego salda migracji osób w wieku produkcyjnym oraz rosnącym wskaźnikiem obciążenia demograficznego osobami starszymi, co może to stanowić wyzwanie dla lokalnego rynku pracy w dłuższej perspektywie. Kluczowymi ośrodkami gospodarczymi obszaru są miasta: Żnin, Barcin i Łabiszyn.

Biorąc pod uwagę dane dotyczące działalności gospodarczej wg stanu na 30.09.2025 r. na omawianym terenie zarejestrowanych było ok. 6,7 tysięcy podmiotów gospodarczych, z czego zdecydowaną większość stanowiły mikroprzedsiębiorstwa[4] (6 482 podmiotów), a następne w kolejności były małe przedsiębiorstwa zatrudniające od 10 do 49 pracowników – 207 podmiotów, dalej średnie przedsiębiorstwa zatrudniające od 50 do 249 pracowników – 36 podmiotów, a najmniej liczne są duże przedsiębiorstwa zatrudniające powyżej 250 pracowników – 1 podmiot gospodarczy.

7.2 JAKOŚĆ POWIETRZA W POWIECIE ŻNIŃSKIM

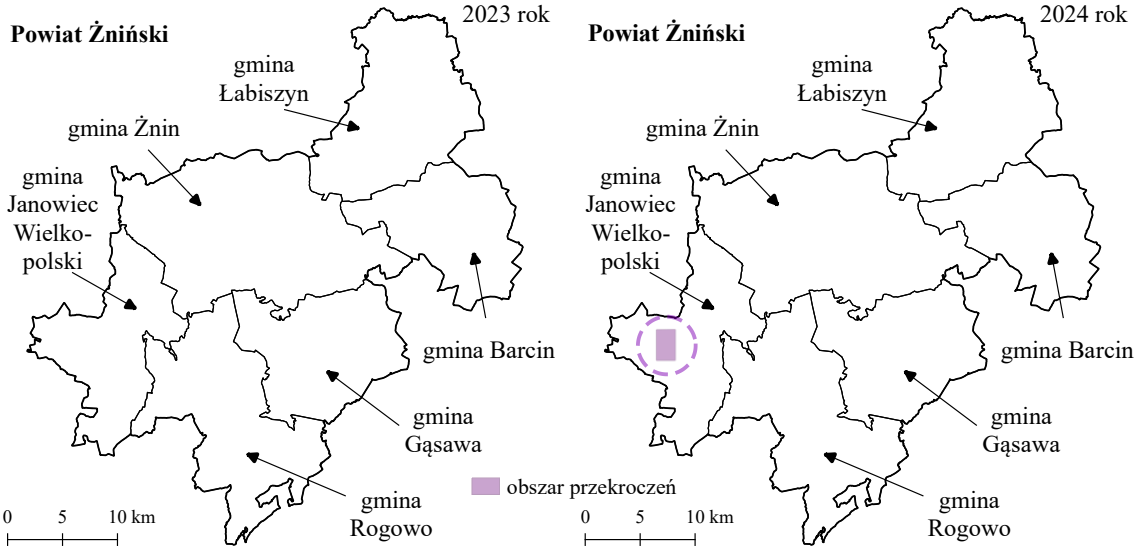
OCENA WYKONANA ZE WZGLĘDU NA OCHRONĘ ZDROWIA LUDZI

W latach 2023-2024 roku w strefie kujawsko-pomorskiej, w której znajduje się powiat żniński stwierdzono klasę C tylko dla jednego zanieczyszczenia, tj. benzo(a)pirenu w pyle zawieszonym PM10. Stwierdzono również klasę D2 dla O_3 wg poziomu celu długoterminowego. W latach wcześniejszych stwierdzano rokrocznie także klasę C także dla pyłu zawieszonego PM10, a w 2021 roku odnotowano klasę C1 dla pyłu zawieszonego PM2,5 (II faza), jednak jakość powietrza w strefie w ostatnich latach wyraźnie poprawiła się. Dla pozostałych podlegających ocenie zanieczyszczeń nie odnotowano przekroczeń. Poniżej omówiono wyniki dla zanieczyszczeń, które nie osiągnęły poziomów dopuszczalnych/docelowych.

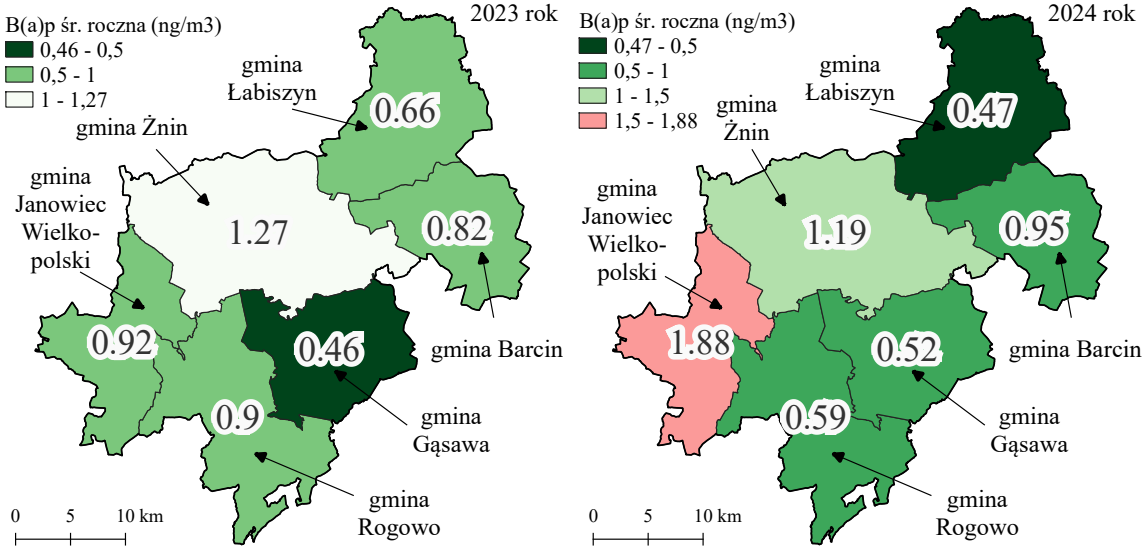
BENZO(A)PIREN W PYLE ZAWIESZONYM PM10

W rocznej ocenie jakości powietrza klasyfikacji stref dla benzo(a)pirenu w pyle zawieszonym PM10 dokonuje się w odniesieniu do jednego parametru: poziomu docelowego (1 ng/m^3). Podstawą oceny są wyniki pomiarów z kilkunastu stanowisk pomiarów manualnych w województwie. Przy klasyfikacji stref oraz wyznaczaniu obszarów przekroczeń jako metoda wspomagająca wykorzystywana jest metoda obiektywnego szacowania na podstawie wyników modelowania matematycznego. W 2023 roku na 4 stanowiskach z 8 w strefie kujawsko-pomorskiej stwierdzono przekroczenie poziomu docelowego (wartość średnia roczna), a w 2024 roku – na 3. W porównaniu z rokiem 2023, w 2024 roku widoczna była poprawa jakości powietrza. Jeszcze w roku 2023 zmierzono stężenia średnie roczne benzo(a)pirenu w pyle zawieszonym PM10 wynoszące 3 ng/m^3, w roku 2024 było to nie więcej niż 2 ng/m^3. Mierzone stężenia średnie roczne na przestrzeni ostatnich 10 lat wykazują trend spadkowy. Choć nadal na większości stanowisk wyniki pomiarów wskazują na przekroczenia poziomu docelowego, z każdym rokiem liczba takich stanowisk maleje. Emisja powierzchniowa nadal stanowi główny czynnik wpływający na stan zanieczyszczenia powietrza tym związkiem. Gminy na obszarze których wystąpiło przekroczenie benzo(a)pirenu w pyle zawieszonym PM10 w 2024 roku to: Janowiec Wielkopolski (głównie obszar miasta). W 2023 roku nie odnotowano przekroczenia (rysunek 1). Statystyki stężeń „BaP średniej rocznej [ng/m^3] max” w gminach powiatu żnińskiego w latach 2023-2024 zobrazowano na rysunku 2.

[4] firmy zatrudniające średniorocznie mniej niż 10 pracowników

Rysunek 1 Zasięg obszarów przekroczeń poziomu docelowego B(a)P w pyle zawieszonym PM10, określonego ze względu na ochronę zdrowia ludzi zagregowany do obszaru powiatu żnińskiego w latach 2023-2024
Źródło: Roczne oceny jakości powietrza w województwie kuj.-pom. za lata 2023-2024, PRG, opracowanie własne

Rysunek 2 Statystyka stężeń BaP średnia roczna [ng/m^3] max w gminach powiatu żnińskiego w latach 2023-2024
Źródło: Roczne oceny jakości powietrza w województwie kuj.-pom. za lata 2023-2024, PRG, opracowanie własne

OZON (O_3)

W rocznej ocenie jakości powietrza klasyfikacji stref dla ozonu dokonuje się w odniesieniu do dwóch parametrów: poziomu docelowego i poziomu celu długoterminowego. Podstawą oceny są wyniki pomiarów z kilku stanowisk pomiarów automatycznych. Tu również przy klasyfikacji stref oraz wyznaczaniu obszarów przekroczeń jako metoda wspomagająca wykorzystywana jest metoda obiektywnego szacowania na podstawie wyników modelowania matematycznego.

W latach 2023-2024 nie odnotowano przekroczeń poziomu docelowego ozonu dla strefy kujawsko-pomorskiej. Znaczna jednak część obszaru województwa (w tym obszar powiatu żnińskiego) nie spełnia wymagań określonych dla poziomu celu długoterminowego, uzyskując klasę D2. Analizy danych pomiarowych stężeń ozonu z wielolecia 2014-2024 nie wykazują istotnych trendów zmian. W przebiegach rocznych stężeń 8-godzinnych ozonu wyraźnie zaznacza się dominacja sezonu letniego nad zimowym. Ozon jest zanieczyszczeniem wtórnym i nie jest w znaczących ilościach emitowany do atmosfery ze źródeł antropogennych. Powstawaniu ozonu sprzyja wysoka temperatura powietrza, duża wilgotność, duża intensywność promieniowania słonecznego oraz obecność prekursorów ozonu. W miesiącach ciepłych, przy sprzyjających warunkach meteorologicznych, na obszarach, gdzie występują tlenki azotu i węglowodory

w odpowiednich stężeniach, stężenie ozonu w powietrzu może wzrastać. Podwyższona zawartość ozonu w powietrzu przy powierzchni ziemi może być również wynikiem, występującego w strefach frontów atmosferycznych, spływu ze stratosfery do troposfery mas powietrza zawierającego znaczne ilości ozonu. Dla ozonu, w rozporządzeniu w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu, określono poziom alarmowy i poziom informowania i są to jednogodzinne wartości stężeń tego zanieczyszczenia. Zarówno poziom alarmowy dla ozonu wynoszący 240 µg/m^3, jak i poziom informowania wynoszący 180 µg/m^3 w latach 2023-2024 nie były przekraczane. W latach 2023-2024 na terenie wszystkich gmin powiatu żnińskiego doszło do przekroczenia poziomu celu długoterminowego O_3.

OCENA WYKONANA ZE WZGLĘDU NA OCHRONĘ ROŚLIN

Zgodnie z wynikami oceny za lata 2023-2024, na niemal całym obszarze strefy kujawsko-pomorskiej (w tym na obszarze powiatu żnińskiego) i w obu latach pomiarowych doszło do przekroczenia poziomu celu długoterminowego dla ozonu (ocena D2). Powyższy wskaźnik przekraczany jest każdego roku pomiarowego obejmując w zależności od roku od 70% do 100% powierzchni strefy. Osiągnięcie w kolejnych latach wartości poniżej poziomu celu długoterminowego (tj. ≤6 000 µg/m^{3}h) wydaje się mało prawdopodobne. Jako przyczynę przekroczeń poziomu długoterminowego wskazuje się podobnie, jak w przypadku ozonu analizowanego pod kątem ochrony zdrowia ludzi, występowanie w okresie wiosenno-letnim warunków meteorologicznych sprzyjających formowaniu się ozonu w powietrzu (wysoka temperatura i duże nasłonecznienie) oraz napływ mas powietrza zanieczyszczonych ozonem i substancjami stanowiącymi tzw. prekursory ozonu z terenów zurbanizowanych województwa kujawsko-pomorskiego i spoza granic województwa.

7.3 POZIOM HAŁASU

HAŁAS DROGOWY – DROGI EKSPRESOWE, DROGI KRAJOWE ORAZ WOJEWÓDZKIE

Na terenie kraju co 5 lat GDDKiA przeprowadza Generalny Pomiar Ruchu (GPR), który obejmuje drogi krajowe oraz wojewódzkie. Ostatni GPR został przeprowadzony w 2020 roku[5]. Głównym celem pomiarów jest uzyskanie, na podstawie przeprowadzonych bezpośrednich pomiarów, zasadniczych parametrów i charakterystyk ruchu dla wszystkich odcinków sieci dróg krajowych i wojewódzkich przebiegających przez obszar Polski. Na podstawie wyników GPR dla odcinków dróg o największym natężeniu ruchu (tj. powyżej 3 mln poj./rok [ok. 8 200 poj./dobę]) sporządzane są mapy akustyczne obrazujące m.in. natężenie emisji hałasu do środowiska. Zgodnie z wynikami GPR 2020/2021 przez omawiany obszar przebiegają odcinki dróg o natężeniu ruchu pojazdów silnikowych powyżej 3 mln na rok, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach oraz dla których wymagane było sporządzenie map akustycznych.

W związku z wynikami badań GPR, w 2022 roku zostały wykonane następujące opracowania:

a) Strategiczne mapy hałasu dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie w województwie kujawsko-pomorskim,
b) Strategiczne mapy hałasu obszarów położonych w otoczeniu dróg wojewódzkich na terenie województwa kujawsko-pomorskiego o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie, tj. 8 219 poj./dobę,

które następnie posłużyły opracowaniu programu ochrony środowiska przed hałasem. Uchwałą nr III/72/24 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 17 czerwca 2024 r. przyjęto do realizacji „Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa kujawsko-pomorskiego”. Odcinki głównych dróg objęte zakresem niniejszego dokumentu w obrębie powiatu żnińskiego to:

- droga woj. nr 251, odcinek W. ŻNIN ZACH. /S5/ - MURCZYN /DW253/,
- droga ekspresowa nr 5, odcinek W. PAŁUKI - W. ŻNIN PŁN. /DW251/,
- droga ekspresowa nr 5, odcinek W. ŻNIN PŁN. /DW251/ - W. ŻNIN ZACH. / UL. ALIANTÓW/,
- droga ekspresowa nr 5, odcinek W. ŻNIN ZACH. /UL. ALIANTÓW/ - W. BISKUPIN,
- droga ekspresowa nr 5, odcinek W. BISKUPIN - W. ROGOWO,
- droga ekspresowa nr 5, odcinek W. ROGOWO - W. LUBCZ,
- droga ekspresowa nr 5, S5h, odcinek W. LUBCZ - GRANICA WOJEWÓDZTWA.

[5] ze względu na pandemię COVID-19 i związane z nią ograniczenia wydłużono okres realizacji pomiarów na drogach krajowych na rok 2021, a wyniki opublikowano w 2022 roku

Zgodnie z „Programem ochrony środowiska przed hałasem dla województwa kujawsko-pomorskiego” na terenie powiatu występują niewielkie przekroczenia norm hałasu obejmujące tereny mieszkaniowe oraz oświatowe. Jednym z czynników jest niestosowanie się do istniejących ograniczeń prędkości. Planowana przebudowa skrzyżowania ulic Dworcowej (DW251) i Mickiewicza poprawi płynność ruchu (w przypadku budowy ronda) w rejonie obiektu oświatowego narażonego na przekroczenia norm hałasu. W związku z powyższym zaproponowano działania z Celu nr 1 i 5 – tabela 4.

Tabela 4. Zadania POH dla powiatu żnińskiego w perspektywie krótkoterminowej

Cel	Kierunek	Obszar działania	Działanie	Typ środka zaradczego	Podmiot odpowiedzialny
Cel nr 1 Wyeliminowanie przekroczeń dopuszczalnych norm hałasu drogowego na terenach mieszkaniowych	Kierunek 1.2 Ochrona terenów zagrożonych hałasem drogowym	Obszar D-16 DW251 km 37+500	Montaż tablic radarowych wyświetlających prędkość na wysokości Przedszkola Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich	inne	Zarządzający drogami wojewódzkimi objętymi POH
Cel nr 5 Przeciwdziałanie pogorszeniu klimatu akustycznego w województwie i jego negatywnym skutkom oraz zwiększenie powierzchni terenów wolnych od hałasu	Kierunek 5.4 Świadome zarządzanie źródłem hałasu	Drogi główne objęte POH	Kontrola stanu nawierzchni drogowych	środki u źródła	Zarządzający drogami krajowymi objętymi POH Zarządzający drogami wojewódzkimi objętymi POH
			Uwzględnianie bieżących potrzeb remontowych	środki u źródła	
			W razie konieczności w przypadku rozbudowy drogi stosowanie nawierzchni dróg o zredukowanej hałaśliwości	środki u źródła	

Źródło: Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa kujawsko-pomorskiego

HAŁAS DROGOWY – DROGI POWIATOWE, GMINNE

Zarząd Dróg Powiatowych w Żninie z siedzibą w Podgórzynie zarządza – administruje 82 ciągami dróg powiatowych o łącznej długości ok. 511 km oraz 12 obiektami inżynierskimi. Pod względem długości administrowania siecią dróg wśród zarządców dróg na szczeblu powiatowym Powiat Żniński klasyfikuje się na trzecim miejscu w województwie kujawsko-pomorskim za Powiatowym Zarządem Dróg w Świeciu oraz Zarządem Dróg Powiatowych w Inowrocławiu. Drogi wchodzące w skład sieci posiadają bardzo zróżnicowaną nawierzchnię. Główny trzon sieci stanowią drogi o nawierzchni bitumicznej. Również znajdują się drogi o nawierzchni brukowej oraz tłuczniowej. Zarząd Dróg Powiatowych w Żninie w imieniu Zarządu Powiatu w Żninie każdego roku stara się podejmować działania, które mają na celu poprawić stan dróg powiatowych poprzez ich przebudowę czy też ułożenie nowej nawierzchni z betonu asfaltowego. Jak większość zarządców dróg, tak i Zarząd Dróg Powiatowych w Żninie najczęściej napotyka na drodze problemy związane z licznymi pęknięciami siatkowymi, przełomami, łatami, wysadzinami czy też ubytkami kruszywa i lepiszcza. Pomimo prowadzonych działań polegających na poprawie stanu dróg są jeszcze drogi, które wymagają natychmiastowej interwencji.

Poszczególne gminy powiatu żnińskiego zarządzają również gęstą siecią dróg gminnych (łącznie 667,1 km wg stanu na koniec 2024 roku), w tym 433,0 km dróg o nawierzchni twardej i 234,1 km dróg o nawierzchni gruntowej. Statystyki dotyczące poszczególnych rodzajów dróg według stanu na 2024 rok prezentuje tabela 5. Samorządy gminne koncentrują się na ciągłej poprawie stanu technicznego dróg poprzez przebudowy, rozbudowy i budowy nowych odcinków spełniających odpowiednie wymagania techniczne i środowiskowe i działania te powinny być kontynuowane.

Tabela 5. Rodzaje dróg (w km) w gminach powiatu żnińskiego wg stanu na koniec 2024 roku

Jednostka	ogółem	o nawierzchni twardej	o nawierzchni twardej ulepszonej	o nawierzchni gruntowej
	[km]	[km]	[km]	[km]
gmina Barcin	68,6	64,3	55,6	4,3
gmina Gąsawa	89,9	44,3	44,3	45,6
gmina Janowiec Wielkopolski	96,1	74,6	58,0	21,5
gmina Łabiszyn	137,2	90,3	56,4	46,9
gmina Rogowo	101,1	55,5	54,7	45,6
gmina Żnin	174,2	104,0	75,2	70,2
Powiat żniński ogółem	667,1	433,0	344,2	234,1

Źródło: GUS, opracowanie własne

HAŁAS KOLEJOWY

W granicach powiatu żnińskiego przebiegają dwie linie kolejowe: nr 206 (Inowrocław Rąbinek – Żnin) oraz nr 281 (Oleśnica – Chojnice), ale obie nie są aktualnie eksploatowane i nie powodują uciążliwości związanych z hałasem. Ruch pasażerski do Żnina został zawieszony w kwietniu 2004 roku, a linia do Inowrocławia jest nieprzejezdna od 2011 roku. Warto jednak wspomnieć o charakterystycznym elemencie pałuckiego krajobrazu jakim jest Żnińska Kolej Wąskotorowa o 600-milimetrowmym rozstawie szyn, która obecnie działa jako sezonowa atrakcja turystyczna łącząca Żnin z Wenecją, Biskupinem i Gąsawą.

HAŁAS LOTNICZY

Obszar powiatu nie znajduje się w zasięgu negatywnego oddziaływania lotnisk.

HAŁAS PRZEMYSŁOWY

Starosta Żniński, jako organ administracji publicznej, jest właściwy do podejmowania działań w zakresie kontroli przestrzegania przepisów dotyczących ochrony środowiska, w tym w zakresie emisji hałasu z zakładów, na podstawie art. 379 ustawy – Prawo ochrony środowiska. Należy również mieć na względzie, iż podobnie jak w przypadku emisji gazów lub pyłów do powietrza, dla niektórych przedsiębiorstw może być konieczne wydanie decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu, które można uznać za rodzaj ostrzeżenia – w przypadku niezastosowania się do jej postanowień otwiera to drogę do pociągnięcia podmiotu naruszającego poziomy emisji hałasu do odpowiedzialności bardziej dotkliwej oraz może nakładać na niego dalej idące obowiązki, np. w zakresie wykonywania pomiarów i sprawozdawczości. Wydanie decyzji jest kompetencją właściwych organów ochrony środowiska. W latach 2023-2024 WIOŚ w Bydgoszczy przeprowadzał kilkadziesiąt kontroli w zakresie emisji hałasu w zakładach przemysłowych/ obiektach działalności gospodarczej z terenu powiatu żnińskiego. Naruszenia stwierdzono m.in. w:

- Przedsiębiorstwo Wielobranżowe MAGNUM Czajka Wojciech, ul. Gnieźnieńska 20, 88-400 Żnin,
- Nordkalk Wapno Sp. z o.o., Zakład Kujawy w Bielawach, Bielawy 1, 88-192 Barcin,
- Partners Sp. z o.o. Sp. K., ul. Przemysłowa 3, 89-210 Łabiszyn.

7.4 POZIOM PÓL ELEKTROMAGENTYCZNYCH

Z punktu widzenia natężenia pól elektromagnetycznych najsilniejszymi ich źródłami w powiecie żnińskim są stacje bazowe telefonii komórkowej (kilkadziesiąt stacji w powiecie) oraz linie wysokiego napięcia (110 kV).

Ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej poziomów dopuszczalnych. Od 2020 roku obowiązujące poziomy dopuszczalne, według Rozporządzenia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku wynoszą dla wysokich częstotliwości od 28 V/m do 61 V/m. Do końca 2019 r. dopuszczalny poziom

składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego o częstotliwości od 3 MHz do 300 GHz w miejscach dostępnych dla ludności określony został na poziomie 7 V/m. Można zatem zauważyć, że od 2020 r. mamy do czynienia z wzrostem dopuszczalnych wartości poziomów PEM. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 17 lutego 2020 r., w celu sprawdzenia dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku wykorzystuje się pomiary wykonywane miernikiem szerokopasmowym. W ramach pomiarów wyznacza się w badanym zakresie częstotliwości wartości wskaźnikowe WM_E. WM_E oznacza wartość wskaźnikową poziomu emisji pól elektromagnetycznych dla miejsc dostępnych dla ludności dla składowej elektrycznej pola, która liczona jest na podstawie maksymalnej wartości chwilowej (E_{MAX}), uzyskanej w trakcie pomiarów w sposób określony w rozporządzeniu. Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku uznaje się za dotrzymane w obszarze pomiarowym, gdy żadna z wartości WM_E nie przekracza wartości 1.

W kolejnej tabeli (6) przedstawiono wyniki okresowych pomiarów pól elektromagnetycznych wykonanych w latach 2023-2024 w ramach stałej sieci monitoringu i monitoringu badawczego w powiecie żnińskim.

Tabela 6. Wyniki pomiarów pól elektromagnetycznych w punktach pomiarowych zlokalizowanych w powiecie żnińskim

Lokalizacja punktu pomiarowego	Rok	Poziom dopuszczalny	Wynik pomiaru
STAŁA SIEĆ MONITORINGU			
Łabiszyn, ul. 3 Maja 18	2023	wartość WM_E <1	0,11
Janowiec Wielkopolski, ul. Staszica 10	2023	wartość WM_E <1	0,09
Barcin, ul. Pakoska 3	2024	wartość WM_E <1	0,09
MONITORING BADAWCZY			
Rogowo, ul. 600-lecia 11	2023	wartość WM_E <1	0,06
objaśnienia:			
	kolor zielony oznacza, że nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego poziomu		

Źródło: GIOŚ

Przedstawione w tabeli 6 wyniki oznaczają, że w latach 2023-2024 nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego poziomu. Pomiary pól elektromagnetycznych wykonywane na terenie całego województwa kujawsko-pomorskiego w ramach systemu Państwowego Monitoringu Środowiska nie wykazują przekroczeń dopuszczalnych norm. Mierzone wartości natężenia PEM są dużo niższe od poziomów dopuszczalnych. Dokonując porównania wszystkich wyników pomiarów PEM na przestrzeni ostatnich lat nie obserwuje się także znaczących zmian średnich poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

7.5 JAKOŚĆ WÓD POWIERZCHNIOWYCH

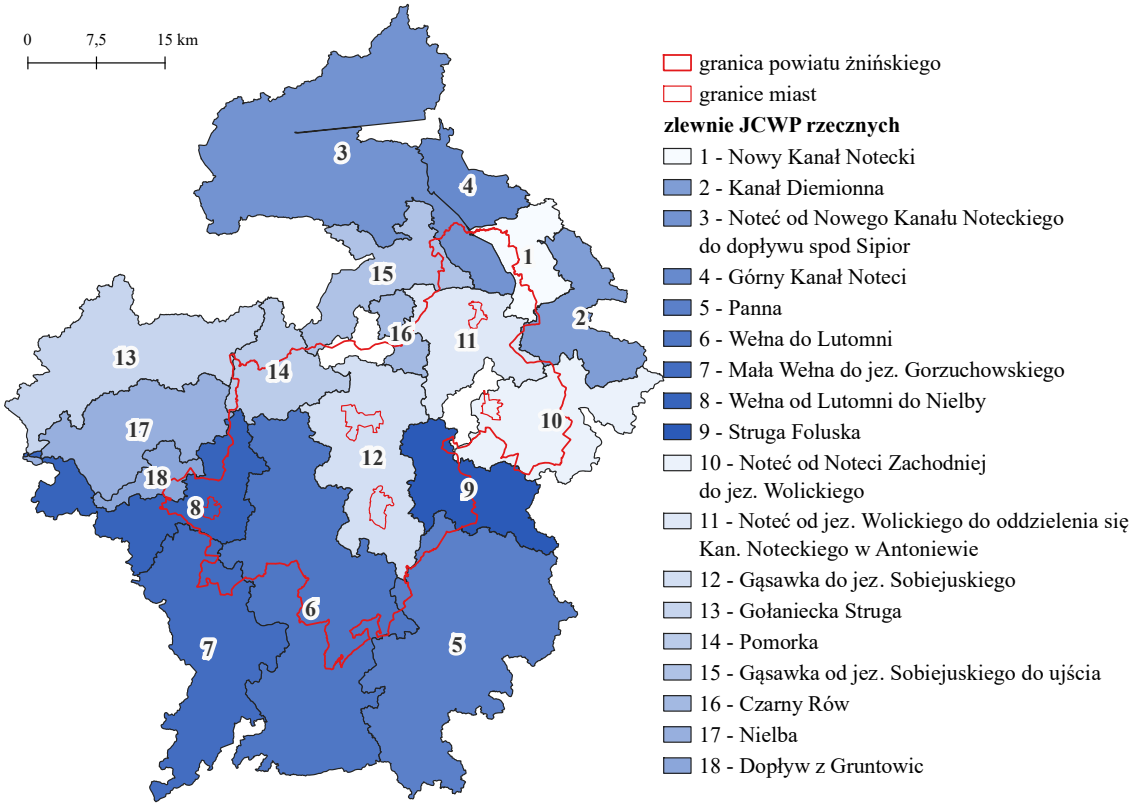
Podstawową jednostką gospodarki wodnej w ochronie środowiska jest tzw. jednolita cześć wód (JCW). Prawo wodne dzieli jednolite części wód na jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) – wśród nich rzeczne, jeziorne, przejściowe i przybrzeżne – oraz jednolite części wód podziemnych (JCWPd). Pojęcia te zostały wprowadzone w związku z implementacją Ramowej Dyrektywy Wodnej i stosowane są w kontekście zarządzania wodami, w tym ich monitoringu środowiskowego. JCWP oznacza oddzielny element wód powierzchniowych, taki jak jezioro lub inny naturalny lub sztuczny zbiornik wodny, struga, strumień, potok, rzeka, kanał lub ich części, morskie wody przejściowe lub wody przybrzeżne. JCWPd oznacza z kolei określoną objętość wód podziemnych występujących w obrębie danej warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych. Zgodnie z przyjętym podziałem powiat żniński znajduje się na obszarze zlewni jednolitych części wód powierzchniowych **rzecznych** oraz **jeziornych**. Na obszarze nie ma zlokalizowanych JCWP, zbiornikowych, przejściowych i przybrzeżnych.

Powiat żniński znajduje się na obszarze zlewni 18 jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych:

1. Nowy Kanał Notecki,
2. Kanał Diemionna,
3. Noteć od Nowego Kanału Noteckiego do dopływu spod Sipior,
4. Górny Kanał Noteci,
5. Panna,
6. Wełna do Lutomni,

7. Mała Wełna do jez. Gorzuchowskiego,
8. Wełna od Lutomni do Nielby,
9. Struga Foluska,
10. Noteć od Noteci Zachodniej do jez. Wolickiego,
11. Noteć od jez. Wolickiego do oddzielenia się Kan. Noteckiego w Antoniewie,
12. Gąsawka do jez. Sobiejuskiego,
13. Gołaniecka Struga,
14. Pomorka,
15. Gąsawka od jez. Sobiejuskiego do ujścia,
16. Czarny Rów,
17. Nielba,
18. Dopływ z Gruntowic.

Ich położenie na tle powiatu zaprezentowano na rysunku 3.

Rysunek 3 JCWP rzecznych (zlewnie) na obszarze powiatu żnińskiego
Źródło: PRG, GIOŚ, opracowanie własne

Ze względu na ograniczony zakres badań przeprowadzanych w latach 2023-2024 na omawianym terenie oraz dodatkowo podlegających weryfikacji i mogących ulec zmianie, oceniając poszczególne JCWP położone w granicach powiatu żnińskiego skorzystano z narzędzia, w którym można przeglądać i pobierać karty charakterystyk powstałe podczas realizacji projektu „Opracowanie II aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy wraz z dokumentami planistycznymi stanowiącymi podstawę do ich opracowania"[6]. Z racji swojego położenia omawiany obszar objęty jest „Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” (Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry[7]). W tabeli 3 przedstawiono wyniki. Zgodnie z przytoczonymi danymi należy odnotować, że jakość jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych na omawianym terenie jest generalnie zła i w ostatnich latach nie uległa znaczącej poprawie. Z wyjątkiem JCWP Panna,

6 http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje
7 https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20230000335

wszystkie JCWP są także zagrożone nieosiągnięciem celu środowiskowego Ramowej Dyrektywy Wodnej. Rodzaje głównych presji determinujących stan wód w obrębie JCWP to głównie:

- nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe),
- źródła przemysłowe oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe i rozproszone),
- prostowanie koryta,
- budowle piętrzące,
- rozwój obszarów zurbanizowanych,
- transport,
- turystyka.

Tabela 7. Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.) dla JCWP rzecznych położonych w obrębie powiatu żnińskiego

Numer na rys. 3	Kod JCWP	Nazwa JCWP	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan (ogólny)	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego Ramowej Dyrektywy Wodnej
1	RW600016188382249	1 - Nowy Kanał Notecki	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
2	RW600011188382422 9	2 - Kanał Diemionna	nie można dokonać oceny stanu/potencjału (brak badań biologicznych w JCWP)	stan chemiczny dobry	brak danych	zagrożona
3	RW600016188391	3 - Noteć od Nowego Kanału Noteckiego do dopływu spod Sipior	słaby potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
4	RW600016188382 9	4 - Górny Kanał Noteci	umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny dobry	zły stan wód	zagrożona
5	RW600018188269 9	5 - Panna	umiarkowany stan ekologiczny	brak danych	zły stan wód	niezagrożona
6	RW600018186339	6 - Wełna do Lutomni	umiarkowany stan ekologiczny	brak danych	zły stan wód	zagrożona
7	RW600018186653 9	7 - Mała Wełna do jez. Gorzuchowskiego	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny dobry	zły stan wód	zagrożona
8	RW600016186511	8 - Wełna od Lutomni do Nielby	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
9	RW600016188332	9 - Struga Foluska	zły potencjał ekologiczny	brak danych	zły stan wód	zagrożona
10	RW600016188319 9	10 - Noteć od Noteci Zachodniej do jez. Wolickiego	zły potencjał ekologiczny	brak danych	zły stan wód	zagrożona
11	RW600016188351	11 - Noteć od jez. Wolickiego do oddzielenia się Kan. Noteckiego w Antoniewie	zły potencjał ekologiczny	brak danych	zły stan wód	zagrożona

Numer na rys. 3	Kod JCWP	Nazwa JCWP	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan (ogólny)	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego Ramowej Dyrektywy Wodnej
12	RW600018188367779	12 - Gąsawka do jez. Sobiejuskiego	słaby potencjał ekologiczny	brak danych	zły stan wód	zagrożona
13	RW60001818649	13 - Gołaniecka Struga	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny dobry	zły stan wód	zagrożona
14	RW600010188369	14 - Pomorka	nie można dokonać oceny stanu/potencjału (brak badań biologicznych w JCWP)	brak danych	brak danych	zagrożona
15	RW600016188369	15 - Gąsawka od jez. Sobiejuskiego do ujścia	umiarkowany potencjał ekologiczny	brak danych	zły stan wód	zagrożona
16	RW600018188367774	16 - Czarny Rów	słaby potencjał ekologiczny	brak danych	zły stan wód	zagrożona
17	RW600018186529	17 - Nielba	umiarkowany stan ekologiczny	brak danych	zły stan wód	zagrożona
18	RW60001518638	18 - Dopływ z Gruntowic	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny dobry	zły stan wód	zagrożona

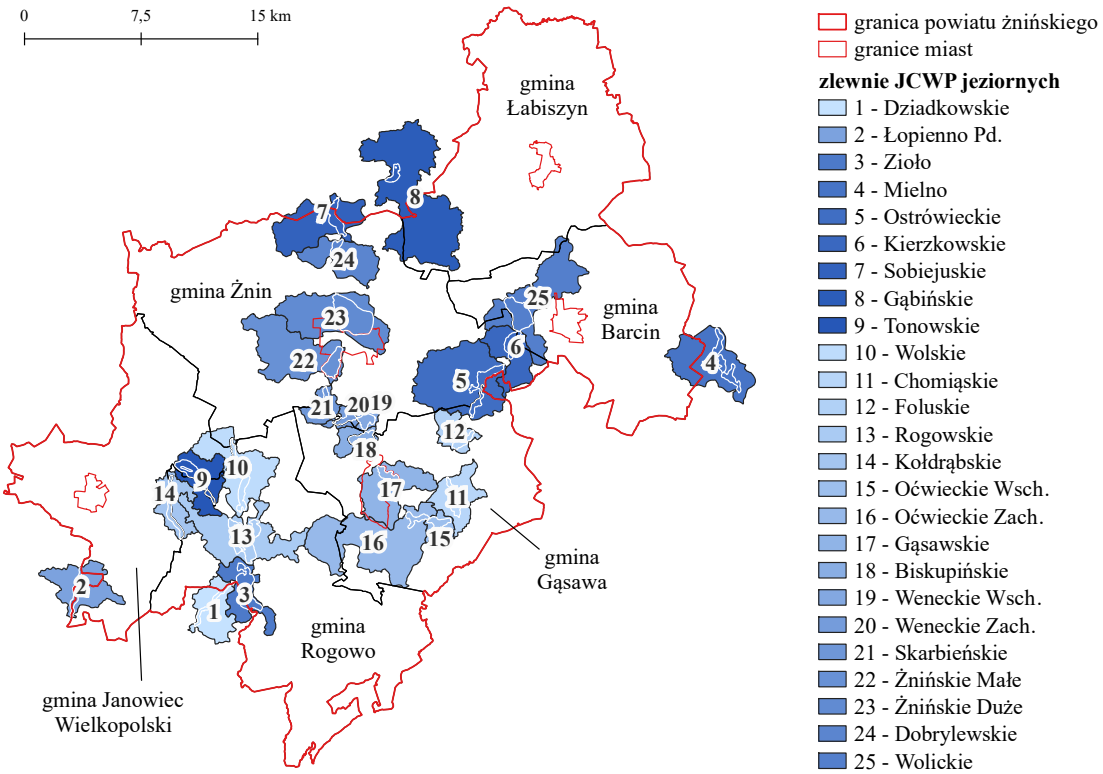
Źródło: http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe

Powiat żniński znajduje się także na obszarze zlewni 25 jednolitych części wód powierzchniowych jeziornych:

1. Dziadkowskie,
2. Łopienno Pd.,
3. Zioło,
4. Mielno,
5. Ostrówieckie (Ostrowieckie),
6. Kierzkowskie,
7. Sobiejuskie,
8. Gąbińskie,
9. Tonowskie,
10. Wolskie,
11. Chomiąskie,
12. Foluskie,
13. Rogowskie,
14. Kołdrąbskie,
15. Oćwieckie Wsch.,
16. Oćwieckie Zach.,
17. Gąsawskie,
18. Biskupińskie,
19. Weneckie Wsch.,
20. Weneckie Zach.,
21. Skarbieńskie (Skarbińskie),
22. Żnińskie Małe,
23. Żnińskie Duże,
24. Dobrylewskie,

25. Wolickie.

Ich położenie na tle powiatu zaprezentowano na rysunku 4.

Rysunek 4 JCWP jeziornych (i ich zlewnie) na obszarze powiatu żnińskiego
Źródło: PRG, GIOŚ, opracowanie własne

Podobnie jak w przypadku jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych, w celu przedstawienia aktualnej jakości wód powierzchniowych jeziornych skorzystano z narzędzia, w którym można przeglądać i pobierać karty charakterystyk powstałe podczas realizacji projektu „Opracowanie II aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy wraz z dokumentami planistycznymi stanowiącymi podstawę do ich opracowania". W tabeli 8 przedstawiono wyniki. Podobnie jak w przypadku JCWP rzecznych, jakość jednolitych części wód powierzchniowych jeziornych na omawianym terenie jest generalnie zła (ocena ogólna). Z wyjątkiem JCWP Dziadkowskie, Kołdrąbskie, Gąsawskie, Chomiąskie i Skarbieńskie, wszystkie JCWP jeziornych są także zagrożone nieosiągnięciem celu środowiskowego Ramowej Dyrektywy Wodnej. Zanieczyszczenia wód mogą pochodzić z wielu różnych źródeł. Kluczowe przyczyny to odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków z domów i miast bezpośrednio do rzek i jezior, stosowanie środków ochrony roślin, nawozów i innych chemikaliów w rolnictwie, które spływają z pól uprawnych do cieków wodnych, powodując zanieczyszczenia rolnicze, wypuszczanie nieoczyszczonych odpadów przemysłowych do wód, zawierających metale ciężkie, chemikalia i inne toksyny oraz wycieki ropy naftowej oraz inne substancje chemiczne z jednostek pływających i transportu drogowego.

Tabela 8. Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.) dla JCWP jeziornych położonych w obrębie powiatu żnińskiego

Numer na rys. 4	Kod JCWP	Nazwa JCWP	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan (ogólny)	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego Ramowej Dyrektywy Wodnej
1	LW10198	1 - Dziadkowskie	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny dobry	zły stan wód	niezagrożona

Numer na rys. 4	Kod JCWP	Nazwa JCWP	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan (ogólny)	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego Ramowej Dyrektywy Wodnej
2	LW10234	2 - Łopienno Pd.	zły stan ekologiczny	stan chemiczny dobry	zły stan wód	zagrożona
3	LW10193	3 - Zioło	zły stan ekologiczny	stan chemiczny dobry	zły stan wód	zagrożona
4	LW10437	4 - Mielno	zły potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
5	LW10447	5 – Ostrówieckie (Ostrowieckie)	brak danych	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
6	LW10448	6 - Kierzkowskie	brak danych	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
7	LW10465	7 - Sobiejuskie	zły potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
8	LW10466	8 - Gąbińskie	brak danych	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
9	LW10204	9 - Tonowskie	zły stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
10	LW10203	10 - Wolskie	zły stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
11	LW10444	11 - Chomiąskie	brak danych	stan chemiczny dobry	brak danych	niezagrożona
12	LW10445	12 - Foluskie	brak danych	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
13	LW10200	13 - Rogowskie	zły stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
14	LW10195	14 - Kołdrąbskie	brak danych	stan chemiczny dobry	brak danych	niezagrożona
15	LW10453	15 - Oćwieckie Wsch.	zły stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
16	LW10454	16 - Oćwieckie Zach.	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
17	LW10455	17 - Gąsawskie	brak danych	stan chemiczny dobry	brak danych	niezagrożona
18	LW10457	18 - Biskupińskie	zły stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
19	LW10459	19 - Weneckie Wsch.	zły stan ekologiczny	stan chemiczny dobry	zły stan wód	zagrożona

Numer na rys. 4	Kod JCWP	Nazwa JCWP	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan (ogólny)	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego Ramowej Dyrektywy Wodnej
20	LW10460	20 - Weneckie Zach.	zły stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
21	LW10461	21 – Skarbieńskie (Skarbińskie)	brak danych	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	niezagrożona
22	LW10462	22 - Żnińskie Małe	zły potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
23	LW10463	23 - Żnińskie Duże	zły potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona
24	LW10464	24 - Dobrylewskie	brak danych	stan chemiczny dobry	brak danych	zagrożona
25	LW10443	25 - Wolickie	zły potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona

Źródło: http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe

7.6 JAKOŚĆ WÓD PODZIEMNYCH

Zgodnie z podziałem Polski na 174 jednolitych części wód podziemnych obszar powiatu żnińskiego położony jest w zasięgu dwóch: PLGW600042 (nr 42) – południowo-zachodnia część powiatu żnińskiego i PLGW600043 (nr 43) – pozostała część powiatu. Zgodnie z „Raportem o stanie jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach – stan na 2022 rok” JCWPd nr 42 jest w stanie ogólnym dobrym, natomiast JCWPd nr 43 w stanie ogólnym słabym. JCWPd nr 42 nie jest zagrożona nieosiągnięciem celu Ramowej Dyrektywy Wodnej, natomiast JCWPd nr 43 jest zagrożona ilościowo i jakościowo. Istotnym problemem tej jednostki jest niedostateczna sanitacja obszarów wiejskich i rekreacyjnych. Wśród presji antropogenicznych występujących w obrębie jednostki wymienia się również presję związaną z odwadnianiem kopalń węgla brunatnego. Według danych z karty charakterystyki JCWPd nr 43, zagrożenie geogeniczne związane jest z występowaniem struktur solnych (wysady i poduszki solne Inowrocław, Góra, Gopło, Mogilno). Zasolenie wód w aureoli wysadów wiąże się z bardzo głębokimi pionowymi drogami krążenia, gdzie poszczególne utwory mezozoiku zostały bardzo silnie zaburzone tektonicznie. Z dotychczasowego rozpoznania wynika, że na obszarze JCWPd ascenzją wód zasolonych zagrożone są zbiorniki wód podziemnych w utworach: kredowych, neogeńsko-paleogeńskich oraz czwartorzędowych. Na obszarze JCWPd może występować zagrożenie związane z procesami mineralizacji materii organicznej (roślinnej i zwierzęcej) zawartej w poziomach neogeńsko-paleogeńskich, głównie miocenu.

W latach 2023-2024 Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska przeprowadzał monitoring wód podziemnych na terenie powiatu żnińskiego w dwóch punktach pomiarowych: Kąpie (gm. Łabiszyn) oraz Dochanowo (gm. Żnin). Zdiagnozowano wody II klasy (wody o dobrej jakości) oraz wody III klasy (wody o zadowalającej jakości) – tabela 9.

Tabela 9. Monitoring JCWPd w punktach pomiarowych zlokalizowanych w powiecie żnińskim w latach 2023-2024

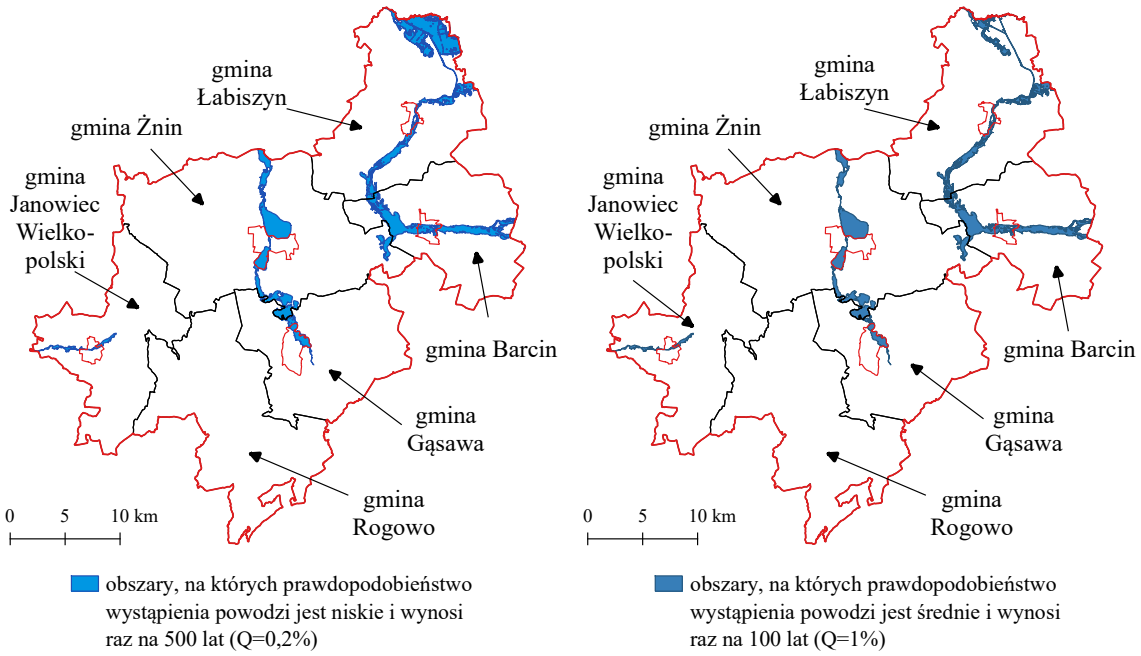
Nr JCWPd	Rok	Miejscowość / gmina	Przedział ujętej warstwy wodonośnej [m p.p.t.]	Użytkowanie terenu	Końcowa klasa jakości
43	2023	Kąpie (gmina Łabiszyn)	7,00-8,00	Lasy	II klasa
43	2023	Dochanowo (gmina Żnin)	20,00-21,00	grunty rolne	III klasa
43	2024	Kąpie (gmina Łabiszyn)	7,00-8,00	Lasy	II klasa
43	2024	Dochanowo (gmina Żnin)	20,00-21,00	grunty rolne	III klasa
objaśnienia:					
I	wody o bardzo dobrej jakości				
II	wody o dobrej jakości				

Nr JCWPd	Rok	Miejscowość / gmina	Przedział ujętej warstwy wodonośnej [m p.p.t.]	Użytkowanie terenu	Końcowa klasa jakości
III	wody o zadowalającej jakości				
IV	wody o niezadowalającej jakości				
V	wody złej jakości				

Źródło: opracowano na podstawie danych Inspekcji Ochrony Środowiska uzyskanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska

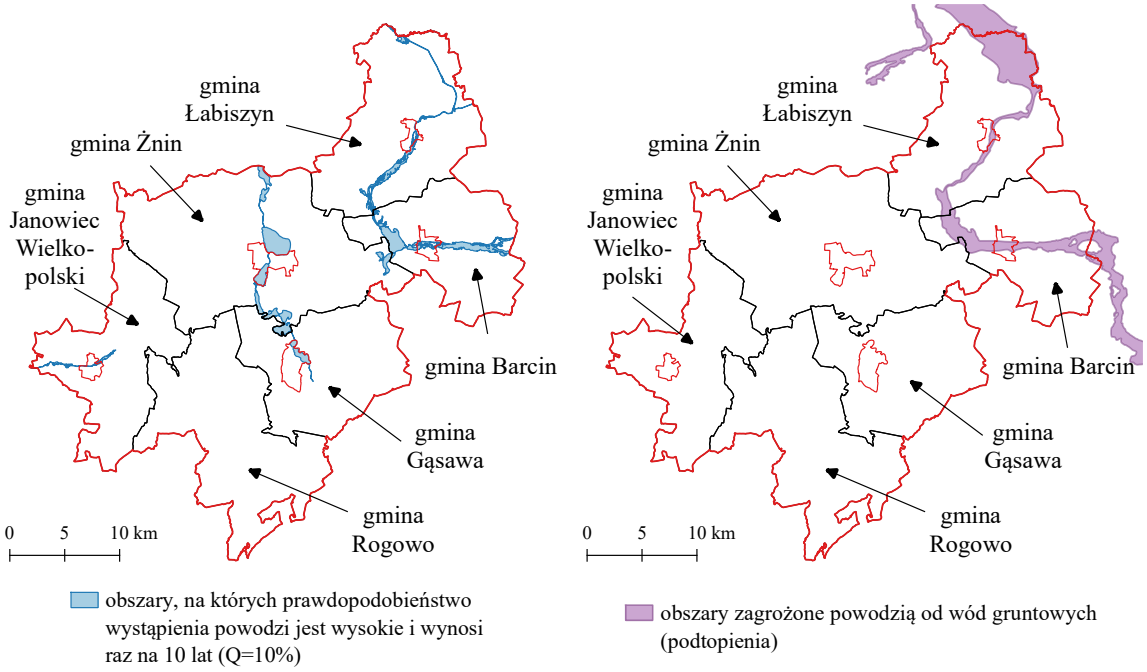
7.7 OCENA RYZYKA POWODZIOWEGO

W granicach powiatu żnińskiego położone są obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q=0,2%), na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q=1%) oraz na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q=10%). Są to doliny Noteci, Gąsawki oraz Wełny. Należy jednak wskazać, iż z reguły są to tereny niezamieszkałe. Obszary te wskazano na rysunkach 5-6. Na rysunku 6 wskazano również obszary zagrożone powodzią od wód gruntowych (podtopienia). Wyznaczone obszary nie są strefami zalewów wód powierzchniowych (powodzi), ale przedstawiają maksymalne możliwe zasięgi występowania podtopień (czyli położenia zwierciadła wody podziemnej blisko powierzchni terenu, co skutkuje podmokłościami) w rejonie i sąsiedztwie doliny rzecznej. Obszary podtopień wyznaczono głównie w gminie Łabiszyn oraz Barcin. Należy również pamiętać, że w kontekście szybko zmieniającego się klimatu narastać będzie natężenie zjawisk ekstremalnych, w tym np. nawalnych, krótkotrwałych opadów skutkujących powodziami błyskawicznymi, a te z kolei mogą stanowić poważne zagrożenie dla mieszkańców przede wszystkim miast. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu wskazuje, że na terenie powiatu nie występują wały przeciwpowodziowe. Nie zostały tu również zlokalizowane zbiorniki retencyjne.

Rysunek 5 Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q=0,2%) oraz obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q=1%) w powiecie żnińskim

Źródło: Hydroportal, opracowanie własne

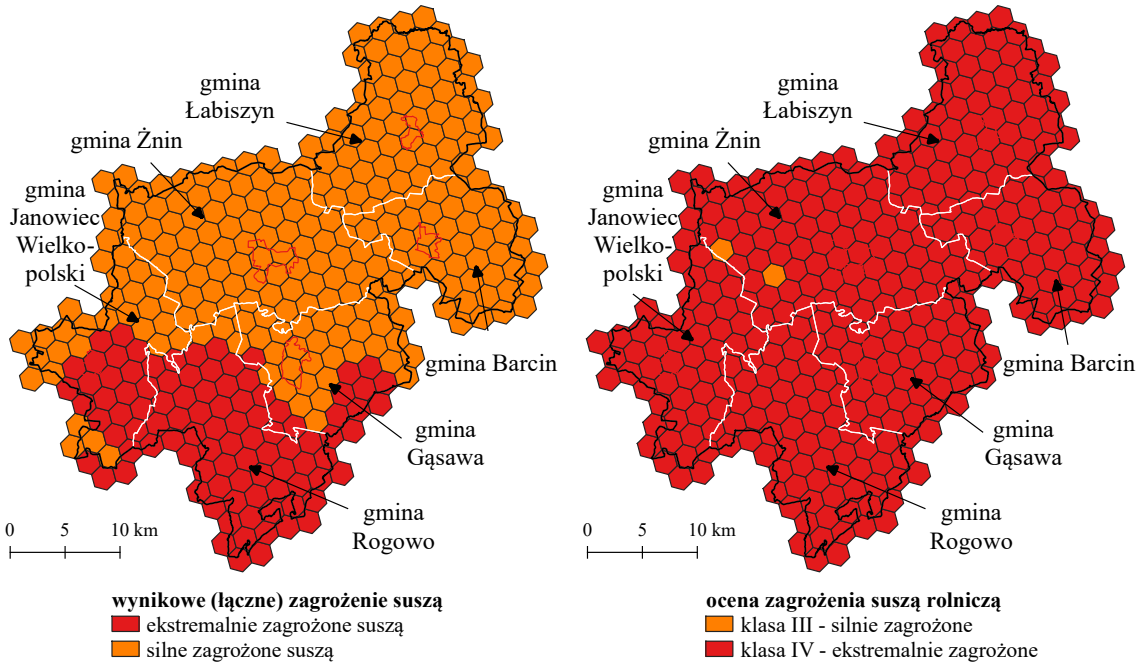

Rysunek 6 Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q=10%) oraz obszary zagrożone powodzią od wód gruntowych (podtopienia)
Źródło: Hydroportal, opracowanie własne

7.8 OCENA ZAGROŻENIA SUSZĄ

Zgodnie z opracowanym przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie „Planem przeciwdziałania skutkom suszy”[8] wynikowe (łączne) zagrożenie suszą na terenie powiatu żnińskiego należy ocenić jako silne i ekstremalne – rysunek 7. Na rysunku 7 przedstawiono również zagrożenie suszą rolniczą – praktycznie cały obszar powiatu jest w ekstremalnym stopniu zagrożona tym rodzajem suszy. Długotrwałe okresy bezdeszczowe występują praktycznie każdego roku powodując istotne straty w rolnictwie. Południowa część powiatu (głównie gm. Janowiec Wielkopolski oraz Rogowo) jest również silnie zagrożona suszą hydrologiczną. Południowo-zachodni kraniec powiatu jest silnie zagrożony suszą hydrogeologiczną. Pozostała część powiatu jest zagrożona w stopniu słabym i umiarkowanym.

[8] Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy

Rysunek 7 Wynikowe (łączne) zagrożenie suszą oraz ocena zagrożenia suszą rolniczą w powiecie żnińskim
Źródło: „Plan przeciwdziałania skutkom suszy”, opracowanie własne

7.9 STAN INFRASTRUKTURY WODOCIĄGOWO-KANALIZACYJNEJ

WODOCIĄGI

Wykaz producentów zaopatrujących w wodę mieszkańców powiatu żnińskiego obejmuje:

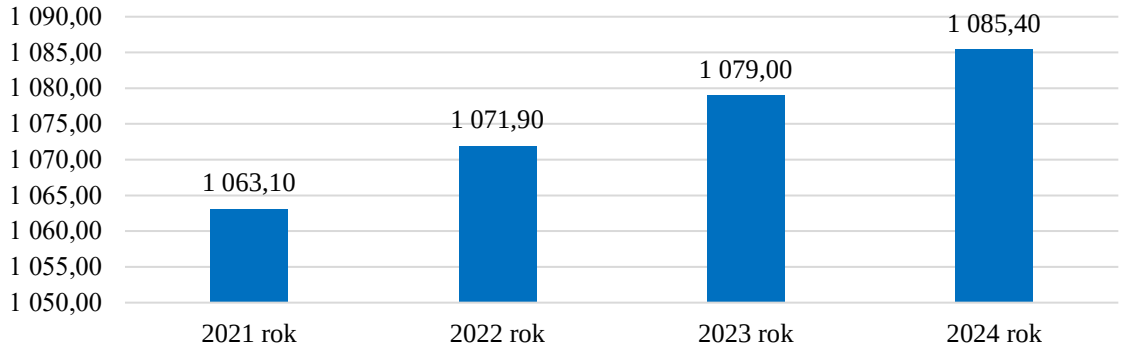
1. Zakład Wodociągów i Kanalizacji „WiK” Spółka z o.o. 88-400 Żnin, ul. Mickiewicza 22a;
2. „CERPLON” Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowo – Usługowe Sp. z o.o. w Cerekwicy, 88-400 Żnin;
3. Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowe „Wodbar” Sp. z o. o. ul. Dworcowa 12, 88-190 Barcin;
4. Zakład Usług Miejskich, ul. Kościuszki 24, 88-430 Janowiec Wielkopolski;
5. Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Łabiszynie, Plac 1000 – lecia 1, 89-210 Łabiszyn;
6. Gmina Rogowo, ul. Kościelna 8, 88-420 Rogowo;
7. Zakład Robót Publicznych w Gąsawie, ul. Żnińska 19, 88-410 Gąsawa.

Z kolei wykaz producentów dostarczających wodę z indywidualnego ujęcia jako część działalności handlowej, w budynkach użyteczności publicznej i budynkach zbiorowego zamieszkania obejmuje:

1. Mirosław Walczak PPHU Export-Import „Martina” ul. Mickiewicza 37, 88-400 Żnin;
2. Holcim Polska S.A Cementownia Kujawy w Bielawach, 88-192 Piechcin;
3. Wiktorowo Sp. z o.o. w Wiktorowie 22, 88-410 Gąsawa;
4. Zakład Produkcyjny w Żninie należący do Pepsi - Cola General Bottlers Poland Sp. z o.o.;
5. Dom Pomocy Społecznej w Podobowicach 49, 88-400 Żnin;
6. Pałuckie Centrum Zdrowia Sp. z o.o. w Żninie ul. Szpitalna 30;
7. Morawscy Sp. z o. o. Grochowiska Księże 24 B, 88-420 Rogowo.

Jakość wody przeznaczonej do spożycia jest pod ciągłym nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Żninie. Monitoring oraz nadzór nad zaopatrzeniem i jakością wody w wodociągach zlokalizowanych na terenie powiatu prowadzony jest zgodnie z wymaganiami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294). Pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Żninie są także baseny i kąpieliska.

Niemal wszyscy mieszkańcy powiatu żnińskiego korzystają z wodociągu – według danych GUS za 2024 rok – korzystający z wodociągu stanowili 96,6% ogółu ludności powiatu. Tylko w nielicznych przypadkach, gdzie nie ma możliwości podłączenia do sieci mieszkańcy korzystają z przydomowych indywidualnych ujęć wody. Łączna długość eksploatowanej sieci wodociągowej na obszarze powiatu żnińskiego według stanu na koniec 2024 roku wynosiła 1 085,4 km. W powiecie żnińskim następuje systematyczny wzrost długości eksploatowanej sieci wodociągowej – wykres 1.

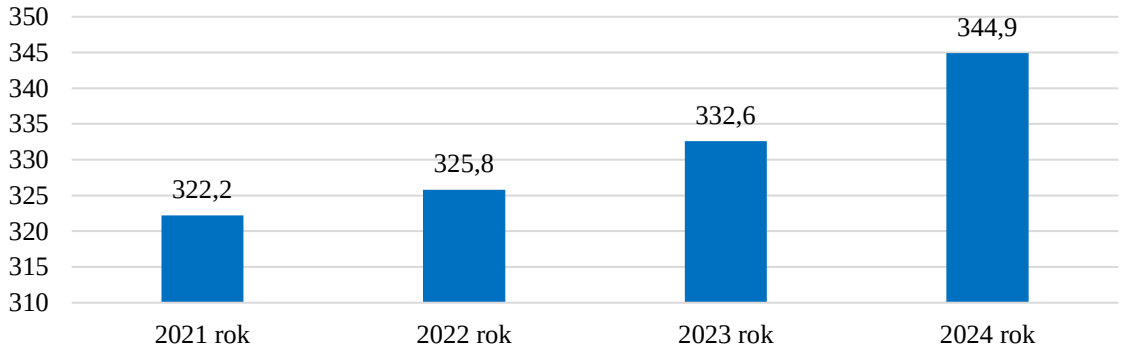

Wykres 1 Długość eksploatowanej sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej) w powiecie żnińskim w latach 2021-2024
Źródło: GUS, opracowanie własne

W zależności od przyjętej struktury organizacyjnej (poszczególne gminy, przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne, jednostki organizacyjne gmin) rozwój systemu wodociągowego w powiecie koncentruje się na modernizacji, przebudowie i budowie nowej infrastruktury. W najbliższych latach planowane są dalsze modernizacje, przebudowy i budowy infrastruktury wodociągowej celem zapewnienia wszystkim mieszkańcom odpowiedniej jakości wody pitnej oraz służące poprawie jakości i ochrony zasobów wód powierzchniowych i podziemnych.

KANALIZACJA

Podobnie jak w przypadku infrastruktury wodociągowej, eksploatatorem sieci kanalizacji zbiorczej i oczyszczalni ścieków na omawianym terenie są poszczególne gminy, przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne lub jednostki organizacyjne gmin. Poziom skanalizowania obszaru powiatu żnińskiego należy ocenić jako umiarkowany na tle województwa kujawsko-pomorskiego. Według danych GUS za 2024 korzystający z kanalizacji stanowili 60,4% ogółu ludności (dla województwa kujawsko-pomorskiego wskaźnik ten wynosił na koniec 2024 roku 70,8%). Choć z kanalizacji korzysta blisko 2/3 mieszkańców, poziom skanalizowania poszczególnych gmin jest zróżnicowany. W gminie Gąsawa z kanalizacji zbiorczej korzysta mniej niż 1/3 mieszańców, z kolei w gminie Barcin poziom skanalizowania jest wyższy niż średnia dla województwa i na koniec 2024 roku wyniósł 75,9%. Łączna długość eksploatowanej sieci kanalizacyjnej na obszarze powiatu żnińskiego według stanu na koniec 2024 roku wynosiła 344,9 km.

Wykres 2 Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w powiecie żnińskim w latach 2021-2024
Źródło: GUS, opracowanie własne

Podobnie jak w przypadku sieci wodociągowej, w powiecie żnińskim następuje systematyczny wzrost długości eksploatowanej sieci kanalizacyjnej – wykres powyżej (2).

KOMUNALNE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW I AGLOMERACJE

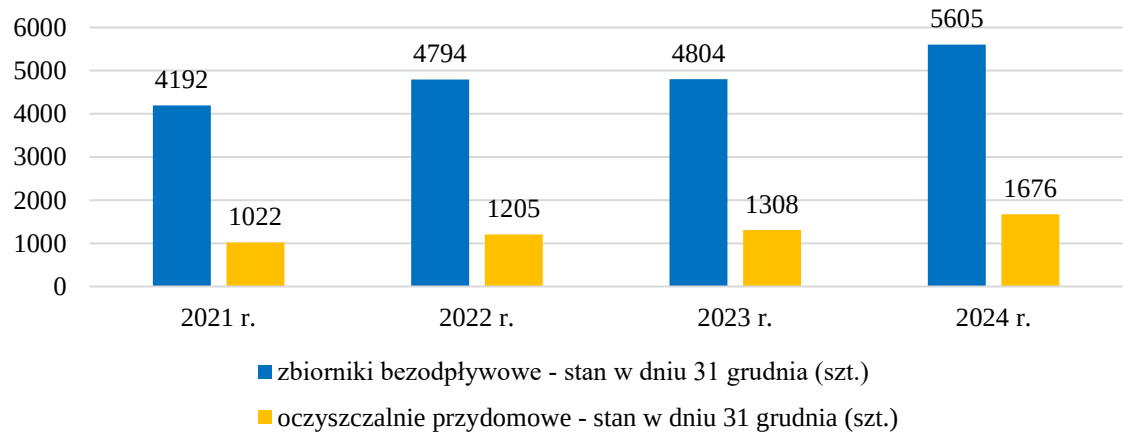
W gminie Janowiec Wielkopolski komunalna oczyszczalnia ścieków położona jest w miejscowości Flantrowo i obsługuje miasto Janowiec Wielkopolski oraz miejscowości Włoszanowo, Brudzyń, Bielawy, Miniszewo, Sarbinowo

Drugie, Gącz, Flantrowo i Janowiec Wieś. Teren oczyszczalni zlokalizowany jest w obrębie gruntów miejscowości Flantrowo (dz. ew. 76/1 obręb Flantrowo) przy zachodniej granicy miasta Janowiec Wielkopolski. Na terenie gminy Gąsawa nie ma komunalnej oczyszczalni ścieków. Ścieki ze skanalizowanego obszaru odprowadzane są do sąsiedniej gminy Żnin, w której znajduje się oczyszczalnia, tj. do komunalnej oczyszczalni ścieków w Jaroszewie (dz. ew. 193 i 174/8, obręb Jaroszewo). Oczyszczalnia w Jaroszewie w gminie Żnin obsługuje miasto Żnin oraz miejscowości Cerekwica, Uścikowo, Kaczkówko, Podobowice, Sielec, Jaroszewo, Brzyskorzystewko, Żnin-Wieś, Sarbinowo, Jadowniki Rycerskie, Dobrylewo, Wilczkowo, Sobiejuchy, Białożewin, Bożejewiczki, Podgórzyn, Rydlewo, Słębowo, Murczyn, Wenecja, a w gminie Gąsawa miejscowości Gogółkowo, Biskupin, Marcinkowo Dolne, Marcinkowo Górne, Godawy, Gąsawa, Komratowo, Oćwieka, Szelejewo, Laski Wielkie, Obudno i Chomiąża Szlachecka. W gminie Rogowo, oczyszczalnia ścieków zlokalizowana jest działkach ewidencyjnych nr 869, 870 oraz 871, obręb Rogowo. Oczyszczalnia obsługuje Rogowo oraz okoliczne miejscowości: Gostomka, Grochowiska Księże, Grochowiska Szlacheckie, Lubcz i Złotniki. W gminie Barcin, oczyszczalnia zlokalizowana jest w miejscowości Sadłogoszcz. Oczyszczalnia obsługuje w gminie Barcin miasto Barcin oraz miejscowości Krotoszyn, Wolice, Sadłogoszcz, Piechcin, Knieja, Barcin Wieś i Zalesie Barcińskie. Obiekt oczyszcza również ścieki z części terenu gminy Pakość oraz Dąbrowa (powiat mogileński). W gminie Łabiszyn oczyszczalnia ścieków zlokalizowana jest na gruntach Łabiszyna (dz. nr ewid. 44, obręb Łabiszyn). Obiekt oczyszczalni ścieków oczyszcza ścieki z terenu miasta Łabiszyn i miejscowości Lubostroń, Łabiszyn Wieś, Smerzyn oraz Załachowo.

Obszar powiatu żnińskiego położony jest w zasięgu pięciu aglomeracji, czyli w myśl Prawa wodnego terenów, na którym zaludnienie lub działalność gospodarcza są wystarczająco skoncentrowane, aby ścieki komunalne były zbierane i przekazywane do oczyszczalni ścieków albo do końcowego punktu zrzutu tych ścieków. W projekcie Programu ochrony środowiska przestawiono warunki zgodności aglomeracji zlokalizowanych w powiecie żnińskim z Dyrektywą ściekową za 2024 rok. Przedstawione dane wskazują, że aglomeracje: Żnin, Barcin oraz Łabiszyn nie wypełniły w 2024 roku wszystkich warunków. Głównym powodem braku wypełnienia wymaganych postanowień był zbyt niski poziom skanalizowania w aglomeracjach (poniżej 98%). Niewypełnienie warunków dyrektywy ściekowej informuje o tym, że poziom ochrony środowiska w zakresie oczyszczania ścieków komunalnych nie jest na pożądanym, wymaganym przez prawo, poziomie.

ZBIORNIKI BEZODPŁYWOWE I PRZYDOMOWE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW

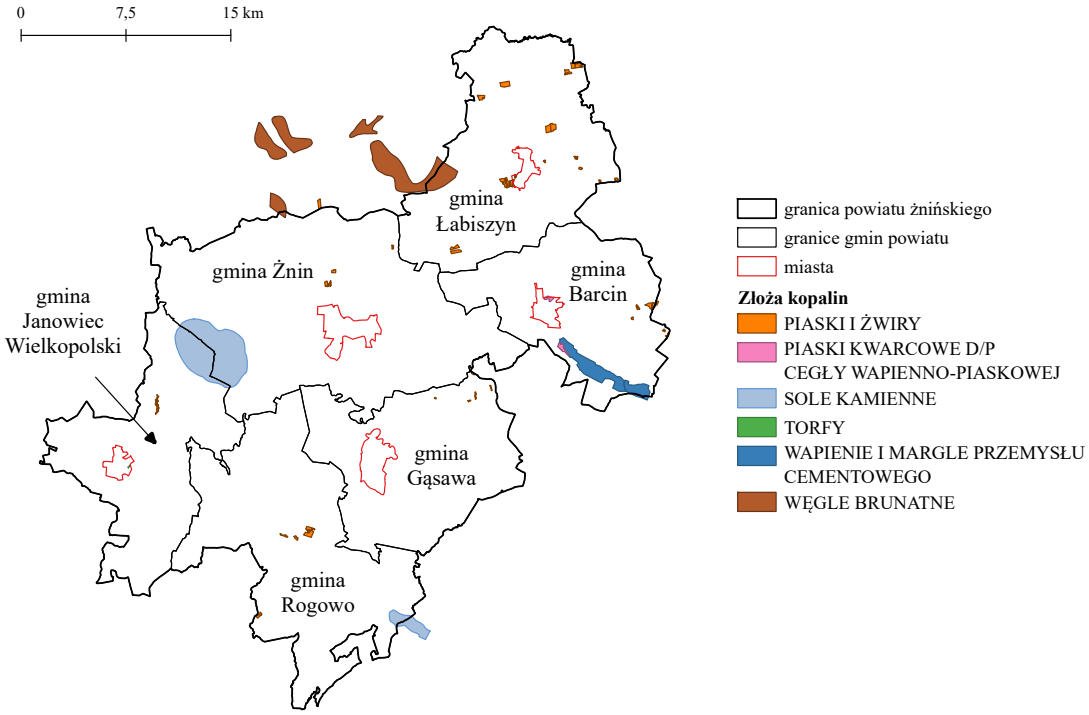
Nieruchomości na omawianym terenie w dużej części wyposażone są również w zbiorniki bezodpływowe (szamba) lub przydomowe oczyszczalnie. Według danych GUS na stan 31.12.2024 roku liczba zbiorników bezodpływowych wynosiła 5 605 szt., natomiast liczba przydomowych oczyszczalni ścieków to 1 676 szt. Na wykresie 3 zobrazowano zmianę w latach 2021-2024. Zauważalny jest stopniowy wzrost liczby przydomowych oczyszczalni ścieków w powiecie. Dane dotyczące liczby zbiorników bezodpływowych są trudne do interpretacji. Ich zmienność wynika zapewne z niedoskonałego systemu ich ewidencji, ujawniania nowych w toku przeprowadzanych kontroli, likwidacji istniejących poprzez stopniowe przyłączanie się mieszkańców do sieci kanalizacyjnej oraz budowy nowych na terenach jeszcze nieskanalizowanych.

Wykres 3 Liczba zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków w powiecie żnińskim w latach 2021-2024
Źródło: GUS, opracowanie własne

7.10 ZŁOŻA KOPALIN ORAZ WIELKOŚĆ WYDOBYCIA

Pod względem zasobów kopalin powiat żniński zajmuje istotną pozycję w województwie kujawsko-pomorskim – głównie dzięki eksploatacji unikalnych w skali regionu złóż wapieni i margli do przemysłu cementowego. Na omawianym terenie występują złoża: piasków i żwirów, piasków kwarcowych do produkcji cegły wapienno-piaskowej, sole kamienne, torfy, węgle brunatne oraz wspomniane wyżej wapienie i margle przemysłu cementowego – rysunek 8. Wykaz złóż według danych Systemu Gospodarki i Ochrony Bogactw Mineralnych Polski[9] przedstawiono w kolejnej tabeli (10) – w tabeli uwzględniono tylko aktywnych użytkowników złóż.

Rysunek 8 Lokalizacja złóż kopalin na terenie powiatu żnińskiego
Źródło: PRG, CBDG, opracowanie własne

Tabela 10. Złoża kopalin zlokalizowane na obszarze powiatu żnińskiego – aktywni użytkownicy

Id	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania kopaliny głównej	Gmina	Opis położenia	Użytkownicy aktywni	Lata wydobycia kopaliny głównej
13936	Annowo II	[T] złoże eksploatowane okresowo	Gąsawa	Annowo-Wiktorowo dz. nr 184/3	P. Łucja Królikowska	2012 - 2023
19597	Annowo-Wiktorowo I	[E] złoże zagospodarowane	Gąsawa	Annowo-Wiktorowo dz. 153/1	Żwirownia Annowo Adam Królikowski	2020 - 2024
1824	Barcin-Piechcin-Pakość	[E] złoże zagospodarowane	Barcin, Pakość	Aleksandrowo, Bielawy, Krotoszyn, Piechcin, Radłowo, Szeroki Kamień, Wapienno,	Holcim Polska S.A.	1992 - 2024

[9] https://midas-app.pgi.gov.pl/ords/r/public/midas/start

Id	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania kopaliny głównej	Gmina	Opis położenia	Użytkownicy aktywni	Lata wydobycia kopaliny głównej
				Zalesie Barcińskie		
17102	Bożacin	[E] złoże zagospodarowane	Rogowo	Bożacin dz. nr 7/2, 16/1, 16/2	DROG-BUD sp. j. Władysław Pietrzykowski, Jacek Pietrzykowski, Tomasz Pietrzykowski	2018 - 2024
14060	Gałęzewo I	[T] złoże eksploatowane okresowo	Rogowo	Gałęzewo części dz. nr 155/1, 156/1, 157/1	P. Jacek Sobolewski	2023
14064	Gałęzewo II	[T] złoże eksploatowane okresowo	Rogowo	Gałęzewo cz. dz. nr 151/4, 156/1, 157/1	P. Jacek Sobolewski	2023
15342	Gałęzewo III	[T] złoże eksploatowane okresowo	Rogowo	Gałęzewo dz. nr 151/4, 166/2	P. Jacek Sobolewski	2023
16229	Gałęzewo IV	[T] złoże eksploatowane okresowo	Rogowo	Gałęzewo	P. Jacek Sobolewski	2023
17754	Jaroszewo II	[R] złoże rozpoznane szczegółowo	Żnin	Jaroszewo dz. nr 157/3, 165	PPHUT Wojciech Pogorzały	
13581	Jeżewo II	[T] złoże eksploatowane okresowo	Łabiszyn	Jeżewo cz.dz. 182	Firma Handlowo-Usługowo-Wydobywcza Sebastian Nowicki	2011 - 2023
17768	Jeżewo III	[R] złoże rozpoznane szczegółowo	Złotniki Kujawskie, Łabiszyn	Jeżewo część dz. nr 167/5	Spadziński Dariusz	
19491	Łabiszyn II	[E] złoże zagospodarowane	Łabiszyn	Łabiszyn dz. 854 i 855	P. Zdzisław Kosowski Przedsiębiorstwo Wielobranżowe KORKRUSZ	2020 - 2024
276	Mogilno II	[Z] eksploatacja złoża zaniechana	Mogilno, Rogowo	m. Huta Palędzka	ORLEN S.A. Oddział Centralny PGNiG w Warszawie	1992 - 2015
10421	Nowe Dąbie II	[E] złoże zagospodarowane	Łabiszyn	Nowe Dąbie dz. 19, 20/3 i 53/5 (część)	Transpol Lider sp. z o.o. sp.k.	2006 - 2024
12406	Nowe Dąbie V	[E] złoże zagospodarowane	Łabiszyn	Nowe Dąbie część dz. nr 891/7	KTK ŁABISZYN Sp. z o.o.	2009 - 2024
13573	Nowe Dąbie VI	[R] złoże rozpoznane szczegółowo	Łabiszyn	Nowe Dąbie dz. nr 891/16	KTK ŁABISZYN Sp. z o.o.	

Id	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania kopaliny głównej	Gmina	Opis położenia	Użytkownicy aktywni	Lata wydobycia kopaliny głównej
12452	Nowe Dąbie VII	[T] złoże eksploatowane okresowo	Łabiszyn	Nowe Dąbie dz. 891/15, 891/16, 891/8, 891/7, 891/6.	KTK ŁABISZYN Sp. z o.o.	2011 - 2016
16958	Nowe Dąbie X	[E] złoże zagospodarowane	Łabiszyn	Nowe Dąbie część dz. nr 10/7	Transpol Lider sp. z o.o. sp.k.	2015 - 2024
19748	Nowe Dąbie XI	[E] złoże zagospodarowane	Łabiszyn	Nowe Dąbie dz. 891/6 i 891/8	KTK Łabiszyn sp. z o.o.	2024
17694	Obielewo II	[E] złoże zagospodarowane	Łabiszyn	Obielewo	Altom Tour sp. z o.o.	2024
20803	Obudno III	[R] złoże rozpoznane szczegółowo	Gąsawa	Obudno dz. 12 i 13/6	Żwirownia Annowo Adam Królikowski	
11931	Sadłogoszcz III	[T] złoże eksploatowane okresowo	Barcin	Sadłogoszcz d.181/,182,183	AVACO Jarosław Ratajski	2012
12170	Wielki Sosnowiec I	[T] złoże eksploatowane okresowo	Łabiszyn	Wielki Sosnowiec dz. nr 350/2, 380/6, 380/3	Krzysztof Grzegorczyk, Bogdan Kowalski Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe i Obrotu Surowcami Wtórnymi KARMIL sp.j. w upadłości	2018 - 2021
13858	Zalesie Barcińskie III	[R] złoże rozpoznane szczegółowo	Barcin	Dz. nr 136/1, 136/4, 137 (część)	P. Aleksander Adlis Zakład Produkcyjno-Usługowo-Handlowy ADL	
17753	Załachowo IX	[E] złoże zagospodarowane	Łabiszyn	Załachowo dz. nr 328, 329/1	Zygmunt Najsztub Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe	2016 - 2024
20334	Złotowo X	[E] złoże zagospodarowane	Barcin	Złotowo cz.dz. 259	Firma Wielobranżowa "BENZ-KRUSZ" Kazimierz Janiszewski	2023 - 2024
19511	Żużoły II/7-8	[T] złoże eksploatowane okresowo	Janowiec Wielkopolski	Żużoły cz.dz. 110/2-3, 137/6, 137/2	Urszula Kustosz Kopalnia Żwiru i Piasku	2019 - 2022

Źródło: https://midas-app.pgi.gov.pl/ords/r/public/midas/start

Tylko część złóż jest eksploatowana na podstawie wydanych koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż. W powiecie udokumentowano m.in. kilkanaście złóż kruszywa naturalnego (piasek, żwir) o łącznych zasobach geologicznych

bilansowych w ilości ok. 2 360 tys. ton. Są to kopalnie złóż kopalin pospolitych eksploatowane w oparciu o koncesje wydane przez Starostę Żnińskiego (obszar do 2 ha oraz 20 000 ton rocznego wydobycia). Na terenie powiatu nie stwierdzono problemu związanego z nielegalnym wydobyciem kopalin. Aktualnie, na obszarze powiatu obowiązuje 31 decyzji dotyczących utworzenia obszaru górniczego.

Wyeksploatowane złoża w powicie żnińskim poddawane są rekultywacji terenu, gdzie Starosta ustala kierunki i warunki przeprowadzenia rekultywacji i zagospodarowania terenu, jak również uznaje rekultywację za zakończoną. Przeważającym kierunkiem jest rekultywacja w kierunku rolno – wodnym. W kolejnej tabeli (11) przedstawiono wydane w latach 2023-2024 decyzje dotyczące ustalenia kierunku rekultywacji oraz uznających rekultywację za zakończoną.

Tabela 11. Działania rekultywacyjne podejmowane na obszarze powiatu żnińskiego w latach 2023-2024

Lp.	Nazwa złoża	Obręb	Gmina	Kierunek rekultywacji	Powierzchnia rekultywacji
Ustalenie kierunku rekultywacji					
1.	Złotowo VII	Złotowo	Barcin	rolny	0,88 ha
2.	Barcin - Cegielnia	Barcin	Barcin	rolny	7,44 ha
3.	Złotowo IX	Złotowo	Barcin	rolno - wodny	0,57 ha
4.	Łabiszyn II	Łabiszyn	Łabiszyn	rolno - wodny	0,74 ha
Zakończenie rekultywacji					
1.	Zalesie Barcińskie V	Zalesie Barcińskie	Barcin	rolno - wodny	13,4 ha
2.	Złotowo VIII	Złotowo	Barcin	rolno - wodny	0,82 ha
3.	Złotowo V	Złotowo	Barcin	rolno - wodny	1,97 ha
4.	Złotowo VII	Złotowo	Barcin	rolno - wodny	0,88 ha
5.	Złotowo VI	Złotowo	Barcin	rolno - wodny	1,83 ha
6.	Bożacin I/1	Bożacin	Rogowo	leśny	0,29 ha

Źródło: Starostwo Powiatowe w Żninie

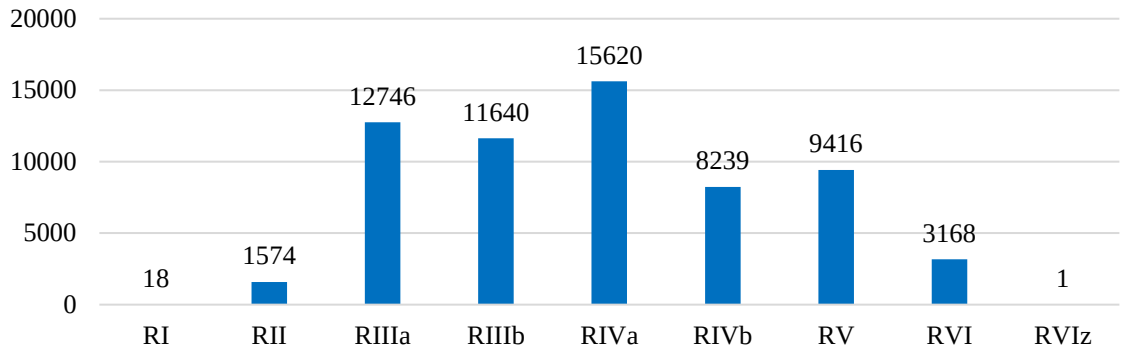
7.11 JAKOŚĆ GLEB

Według stanu na 1 stycznia 2025 roku w powiecie żnińskim dominują gleby orne średniej jakości, lepsze (klasa IVa), ale duży udział stanowią również gleby orne dobre (klasa IIIa) i gleby orne średnio dobre (klasa IIIb) [tabela 12, wykres 4]. Gleby te są zaliczane do gruntów o wysokiej kulturze rolnej. Posiadają dobrze wykształcony poziom próchniczny (często o miąższości ok. 30 cm) o ciemnej barwie. Są przewiewne i przepuszczalne, jednak w przeciwieństwie do klas wyższych, ich plonowanie jest w większym stopniu uzależnione od opadów atmosferycznych. W lata bardzo suche mogą dawać nieco niższe plony. To dobre i bardzo dobre gleby pszenno-buraczane. Udają się na nich prawie wszystkie rośliny uprawne: pszenica ozima i jara, buraki cukrowe, rzepak, koniczyna czerwona oraz drzewa owocowe.

Tabela 12. Podział gruntów ornych w powiecie żnińskim

Klasa gruntu ornego		Powierzchnia w ha	% udział
RI	Klasa I – gleby orne najlepsze	18	0,03%
RII	Klasa II – gleby orne bardzo dobre	1 574	2,52%
RIIIa	Klasa IIIa – gleby orne dobre	12 746	20,42%
RIIIb	Klasa IIIb – gleby orne średnio dobre	11 640	18,65%
RIVa	Klasa IVa – gleby orne średniej jakości, lepsze	15 620	25,02%
RIVb	Klasa IVb – gleby orne średniej jakości, gorsze	8 239	13,20%
RV	Klasa V – gleby orne słabe	9 416	15,08%
RVI	Klasa VI – gleby orne najsłabsze	3 168	5,08%
RVIz	gleby orne najsłabsze, trwale za suche lub za mokre	1	0,00%

Źródło: Powiatowy wykaz użytków rolnych oraz lasów z podziałem na klasy bonitacyjne
oraz grupy rejestrowe wg stanu na dzień 1 stycznia 2025 roku, opracowanie własne

Wykres 4 Podział gruntów ornych w powiecie żnińskim (w ha)
Źródło: Powiatowy wykaz użytków rolnych oraz lasów z podziałem na klasy bonitacyjne oraz grupy rejestrowe wg stanu na dzień 1 stycznia 2025 roku, opracowanie własne

Na zlecenie klientów Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza (OSChR) w Bydgoszczy prowadzi na terenie powiatu żnińskiego bezpośrednie badania gleb rolniczych m.in. na zawartość makroelementów, odczynu pH czy potrzeb wapnowania. W tabeli 13 przedstawiono wyniki badań odczynu gleb oraz zasobności w makroelementy na podstawie próbek pobranych w latach 2023-2024. Łącznie pobrano i przebadano ponad 2 tys. próbek z 204 gospodarstw z terenu powiatu, a przebadana powierzchnia użytków rolnych wyniosła 6 143,14 ha. Wyniki dotyczą w przeważającej części (blisko 90%) gleb o lekkiej i średniej kategorii agronomicznej. Gleby o lekkiej kategorii agronomicznej są z natury bardziej podatne na suszę ze względu na ich niską zdolność do retencji wody, szybkie nagrzewanie i przyspieszone parowanie. Z kolei gleby średniej kategorii zawierają zrównoważoną ilość piasku, pyłu i części spławialnych (iłu). Posiadają dobrą strukturę gruzełkowatą, która pozwala na optymalne magazynowanie wody przy jednoczesnym zachowaniu dopływu powietrza do korzeni. Są bardzo produktywne.

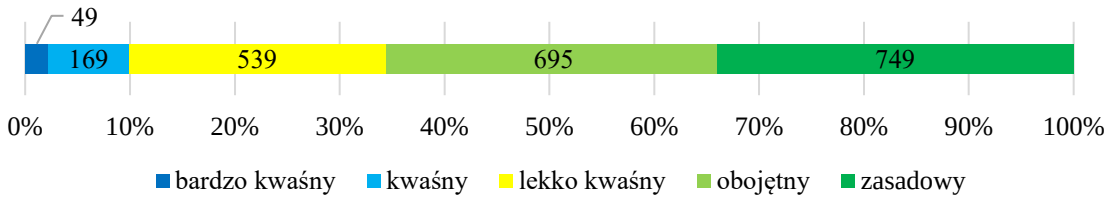
Tabela 13. Zestawienie wyników badań gleb z terenu powiatu żnińskiego z lat 2023-2024

L.p.	Oceniana kategoria		Liczba próbek			Procentowy udział
			2023 rok	2024 rok	Łącznie	
1.	kategoria agronomiczna gleby	bardzo lekka	89	63	152	6,91%
		lekka	525	386	911	41,39%
		średnia	422	605	1027	46,66%
		ciężka	37	21	58	2,64%
		organiczna	37	16	53	2,41%
2.	odczyn (pH)	bardzo kwaśny	27	22	49	2,23%
		kwaśny	105	64	169	7,68%
		lekko kwaśny	256	283	539	24,49%
		obojętny	303	392	695	31,58%
		zasadowy	419	330	749	34,03%
3.	wapnowanie	konieczne	35	20	55	2,50%
		potrzebne	46	37	83	3,77%
		wskazane	83	74	157	7,13%
		ograniczone	109	127	236	10,72%
		zbędne	837	833	1670	75,87%
4.	fosfor	bardzo niska	44	27	71	3,28%
		niska	136	157	293	13,53%
		średnia	250	244	494	22,81%
		wysoka	247	284	531	24,52%
		bardzo wysoka	401	376	777	35,87%
5.	potas	bardzo niska	53	45	98	4,52%
		niska	149	148	297	13,71%

L.p.	Oceniana kategoria		Liczba próbek			Procentowy udział
			2023 rok	2024 rok	Łącznie	
		średnia	351	286	637	29,41%
		wysoka	220	237	457	21,10%
		bardzo wysoka	305	372	677	31,26%
6.	magnez	bardzo niska	23	29	52	2,40%
		niska	133	163	296	13,67%
		średnia	360	307	667	30,79%
		wysoka	288	308	596	27,52%
		bardzo wysoka	274	281	555	25,62%

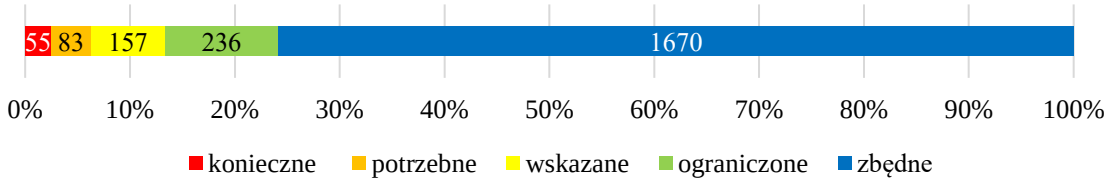
Źródło: Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Bydgoszczy

Wśród badanych próbek na obszarze powiatu dominują gleby o odczynie obojętnym oraz zasadowym – wykres 5. Stanowiły one ok. 2/3 wszystkich próbek. Znajomość odczynu pH gleby jest kluczowa dla właściwego nawożenia i doboru roślin, ponieważ większość roślin uprawnych najlepiej rośnie na glebach o odczynie lekko kwaśnym do obojętnego (pH 6,0-7,2).

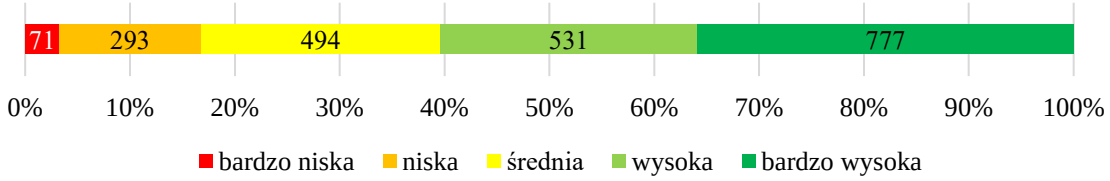
Wykres 5 Odczyn pH zbadanych w latach 2023-2024 gleb
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OSChR w Bydgoszczy

Wyniki dotyczące konieczności wapnowania wskazały, że na przeważającym areale zbadanych gleb zabieg ten jest zbędny – wykres 6.

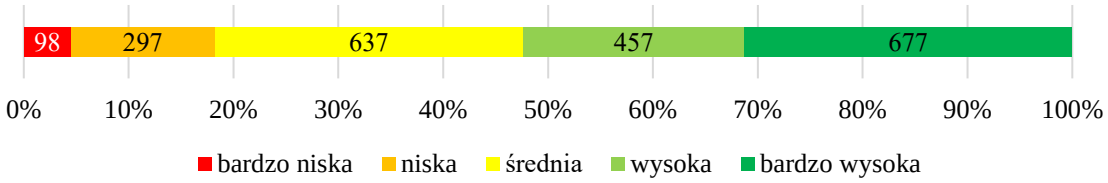
Wykres 6 Wyniki dotyczące potrzeby wapnowania
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OSChR w Bydgoszczy

Jeśli chodzi o zasobność w fosfor, to przeważają gleby wysoko i bardzo wysoko zasobne w ten makroelement – wykres 7.

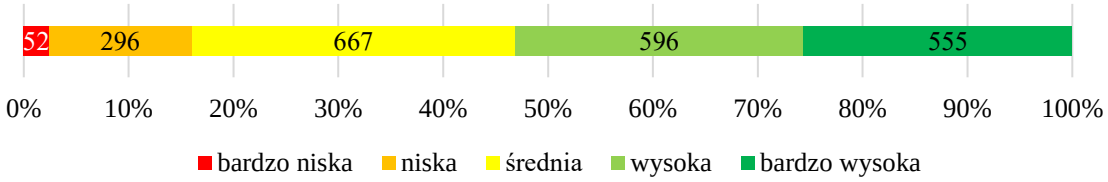
Wykres 7 Zasobność zbadanych gleb w fosfor
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OSChR w Bydgoszczy

Zasobność gleb w potas prezentuje wykres 8. Podobnie jak w przypadku zasobności badanych gleb w fosfor, przeważają gleby wysoko i bardzo wysoko zasobne w ten makroelement.

Wykres 8 Zasobność badanych gleb w potas
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OSChR w Bydgoszczy

Ostatnią ocenianą kategorią była zasobność badanych gleb w magnez. Zgodnie z wynikami zaprezentowanymi na wykresie 9 jest ona na zbliżonym poziomie co fosfor i potas, czyli jest wysoka.

Wykres 9 Zasobność badanych gleb w magnez
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OSChR w Bydgoszczy

Podsumowując przedstawione informacje należy wskazać, że zbadane na terenie powiatu żnińskiego w latach 2023-2024 gleby charakteryzowały się dobrymi parametrami i wysoką wartością produkcyjną.

OSUWISKA

Na terenie powiatu żnińskiego obecnie nie stwierdzono występowania obszarów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których ruchy te występują.

HISTORYCZNE ZANIECZYSZCZENIA POWIERZCHNI ZIEMI

Zgodnie z art. 5a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska historyczne przez zanieczyszczenie powierzchni ziemi rozumie się to zanieczyszczenie powierzchni ziemi, które zaistniało przed dniem 30 kwietnia 2007 r. lub wynika z działalności, która została zakończona przed dniem 30 kwietnia 2007 r.; rozumie się przez to także szkodę w środowisku w powierzchni ziemi w rozumieniu art. 6 pkt 11 lit. c ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2020 r. poz. 2187), która została spowodowana przez emisję lub zdarzenie, od którego upłynęło więcej niż 30 lat. Obecnie na terenie powiatu żnińskiego nie zidentyfikowano potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, wobec czego nie prowadzony jest wykaz potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi.

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska, na podstawie art. 26a ust. 1 ustawy o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie, prowadzi także rejestr bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku i szkód w środowisku. Rejestr jest prowadzony przy użyciu systemu teleinformatycznego. Szkodą w środowisku jest negatywna, mierzalna zmiana stanu lub funkcji elementów przyrodniczych, oceniana w stosunku do stanu początkowego, która została spowodowana bezpośrednio lub pośrednio przez działalność podmiotu korzystającego ze środowiska. Określa to ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie, która reguluje także zasady odpowiedzialności za zapobieganie szkodom w środowisku i naprawę szkód w środowisku. Jeśli wystąpi bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku, istnieje obowiązek niezwłocznego podjęcia działań zapobiegawczych. Z kolei w przypadku wystąpienia szkody w środowisku, podmiot korzystający ze środowiska jest obowiązany do podjęcia działań zmierzających do ograniczenia szkody, zapobieżenia kolejnym szkodom i negatywnym dla zdrowia ludzi skutkom. Dotyczy to natychmiastowej kontroli, powstrzymania, usunięcia lub ograniczenia zanieczyszczeń albo innych szkodliwych czynników, a także podjęcia działań naprawczych. Zgodnie z geoserwisem prowadzonym przez Generalną Dyrekcję

Ochrony Środowiska[10] w powiecie żnińskim zlokalizowane są dwa takie miejsca: oba w Janowcu Wielkopolskim. Pierwszy z nich zlokalizowany jest przy ul. Nowej[11] (dz. ew. nr 548/5; substancje zanieczyszczające: benzo(ghi)perylen, suma wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych, fenantren, ksyleny, fluoranten, toluen, benzo(a)piren, styren; status: postępowanie zawieszone). Drugie takie miejsce zlokalizowane jest przy ulicy Gnieźnieńskiej (dz. ew. nr 588/1; status: zakończone postępowanie administracyjne).

7.12 GOSPODARKA ODPADAMI KOMUNALNYMI

Z dniem 1 lipca 2013 roku przestał obowiązywać system indywidualnego zawierania umów właściciela nieruchomości z odbiorcą odpadów, w zamian właściciel nieruchomości ma obowiązek złożyć deklarację o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami. Obecnie mieszkańcy poszczególnych gmin zobowiązani są do ponoszenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi (tzw. „opłaty śmieciowej”), natomiast gminy gospodarują środkami z pobieranych od mieszkańców opłat za odpady, egzekwując jednocześnie od wybranej w drodze przetargu firmy jakość usług. W 2019 roku z kolei został ustawowo zniesiony obowiązek przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania w danym regionie gospodarki odpadami, które zostały określone w uchwale Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Oznacza to, że wskazane odpady komunalne mogą być przekazywane do instalacji na obszarze całego kraju, a nie tylko w wyznaczonym regionie. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne mogą być przetwarzane wyłącznie w instalacjach komunalnych. Wykaz takich instalacji dla danego regionu określa Marszałek Województwa, prowadząc listę funkcjonujących obiektów spełniających wymagania techniczne i środowi-skowe. Na terenie powiatu żnińskiego instalacjami komunalnymi są:

a) instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielania z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku oraz
b) instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych.

Instalacje zlokalizowane są w Wawrzynkach i zarządzane są przez NOVAGO Żnin Sp. z o.o.

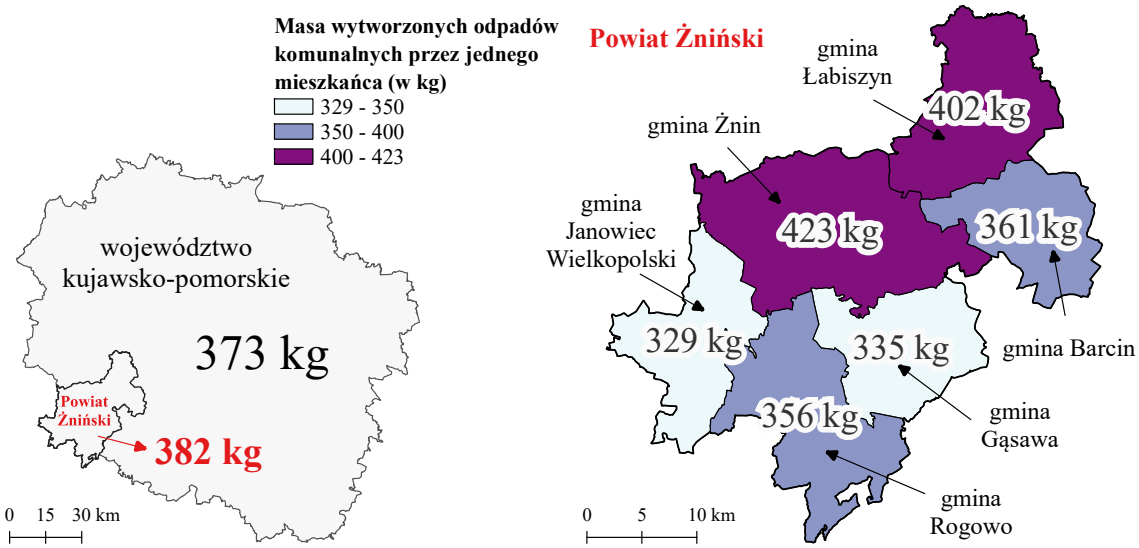
Na terenie wszystkich gmin powiatu żnińskiego prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów według następującego podziału: niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne, bioodpady, papier, tworzywa sztuczne, metale, odpady opakowaniowe wielomateriałowe, szkło, tekstylia (od 2025 roku).

Infrastruktura techniczna gospodarki odpadami w powiecie żnińskim opiera się na instalacji komunalnej w Wawrzynkach, która pełni rolę regionalnego centrum przetwarzania odpadów zmieszanych. System ten jest wspierany przez sieć sześciu Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) zlokalizowanych w każdej gminie powiatu, co zapewnia pełną dostępność do właściwego zagospodarowania wszystkich frakcji odpadów. W gminie Żnin PSZOK zlokalizowany jest przy ul. Jasnej 2a. W gminie Gąsawa PSZOK mieści się miejscowości Łysinin. Mieszkańcy gminy Janowiec Wielkopolski mają z kolei możliwość skorzystania z PSZOK-u zlokalizowanego przy ul. Strzeleckiej w Janowcu Wielkopolskim. W gminie Barcin PSZOK zlokalizowany jest w miejscowości Barcin Wieś, a w gminie Łabiszyn przy ul. Przemysłowej w Łabiszynie (przy oczyszczalni ścieków). W gminie Rogowo PSZOK również mieści się przy oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w Rogowie przy ul. Jeziornej. W PSZOK-ach mieszkańcy mogą bezpłatnie oddać odpady m.in. wielkogabarytowe, budowlane, świetlówki, chemikalia, odpady zielone, papier i tekturę czy przeterminowane leki oraz baterie. Na terenie gmin funkcjonują także systemy odbierania takich odpadów jak: odpady wielkogabarytowe (w tym m.in. opony, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny w formie zbiórek objazdowych), przeterminowane leki (np. pojemniki dostępne aptekach), zużyte baterie (np. pojemniki w Urzędach Gmin) czy gruz.

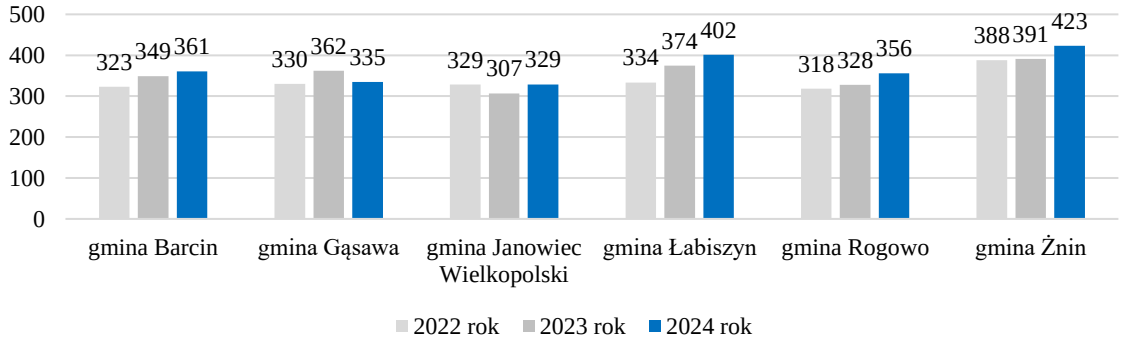
W powiecie żnińskim obowiązuje aktualnie kilkanaście udzielonych przez Starostę Żnińskiego pozwoleń na wytwarzanie odpadów, m.in. dla Köhler Bovenkamp Żnin, Pałuckie Centrum Zdrowia Sp. z o.o. w Żninie, Frigo Logistics Żnin, Novago Wawrzynki, Masfalt Bielawy, zakładów naprawczych pojazdów mechanicznych, zakładów betoniarskich (Polbruk S.A. w Bielawach), Nordkalk Wapno Spółka z o.o. Sitkówka Zakład Kujawy w Bielawach (d. Trzuskawica Bielawy), zakładów masarskich.

[10] https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/?usedesktop=true
[11] opis problemu w następnych akapitach

Średnio, każdy mieszkaniec powiatu wytwarza około ponad 382 kg odpadów komunalnych – dane GUS za 2024 rok. Jest to wartość nieznacznie wyższa od średniej dla województwa kujawsko-pomorskiego (373 kg). Statystycznie najwięcej odpadów komunalnych wytwarza mieszkaniec gminy Żnin (ok. 420 kg), a najmniej mieszkaniec gminy Janowiec Wielkopolski (ok. 330 kg). Dane dla poszczególnych gmin przedstawiono na rysunku 9. Zauważalny jest także trend wzrostowy ilości wytwarzanych odpadów komunalnych przez 1 mieszkańca w poszczególnych gminach – wykres 10.

Rysunek 9 Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca (w kg) w poszczególnych gminach powiatu żnińskiego (dane za 2024 rok)
Źródło: PRG, GUS, opracowanie własne

Wykres 10 Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca w kg w gminach powiatu żnińskiego w latach 2022-2024
Źródło: GUS, opracowanie własne

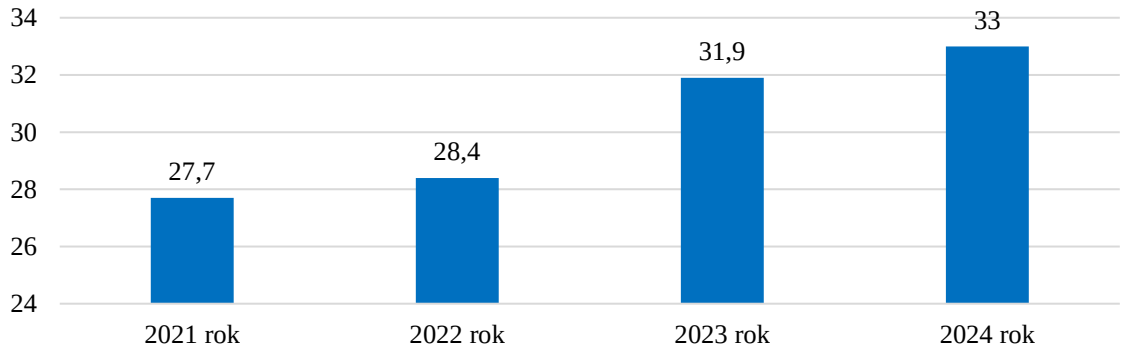
Ilość odpadów komunalnych wytworzonych w powiecie żnińskim w latach 2022-2024 przedstawiono w tabeli 14. Średnio jest to ok. 25 tys. ton odpadów. Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów stanowiły w 2024 roku ok. 33% i udział ten na przestrzeni ostatnich kilku lat stopniowo zwiększa się – wykres 11.

Tabela 14. Ilość odpadów komunalnych wytworzonych w powiecie żnińskim w latach 2022-2024 (w tonach)

Pochodzenie odpadów	Rodzajów odpadów		Rok			Zmiana 2022-2024
			2022 rok	2023 rok	2024 rok	
Odpady zebrane selektywnie	ogółem		6 721,67	7 793,51	8 497,80	+1 776,13
	w tym:	papier i tektura	585,88	652,93	815,18	+229,3
		szkło	1 314,76	1 188,76	1 042,37	-272,39

Pochodzenie odpadów	Rodzajów odpadów		Rok			Zmiana 2022-2024
			2022 rok	2023 rok	2024 rok	
w ciągu roku		tworzywa sztuczne	1 940,81	1 978,23	2 122,65	+181,84
		niebezpieczne	0,66	3,82	4,33	+3,67
		zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne razem	48,61	50,79	16,37	-32,24
		wielkogabarytowe	341,35	632,16	884,93	+543,58
		biodegradowalne	2 483,65	3 286,29	3 611,18	+1 127,53
		baterie i akumulatory razem	0,51	0,53	0,79	+0,28
		zmieszane odpady opakowaniowe	5,44	0,00	0,00	-5,44
		baterie i akumulatory niebezpieczne	0,00	0,06	0,00	0,00
		zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne - niebezpieczne	15,36	16,98	0,41	-14,95
Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku	ogółem powiat żniński		16 962,06	16 649,75	17 221,39	+259,33
Odpady komunalne wytworzone w ciągu roku	ogółem powiat żniński		23 683,73	24 443,26	25 719,19	+2 035,46

Źródło: GUS, opracowanie własne

Wykres 11 Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów (w %) w powiecie żnińskim w latach 2021-2024
Źródło: GUS, opracowanie własne

WERYFIKACJA SYSTEMÓW GOSPODAROWANIA ODPADAMI KOMUNALNYMI W GMINACH POWIATU ŻNIŃSKIEGO W LATACH 2023-2024

W ramach weryfikacji systemu gospodarowania odpadami gminy mają obowiązek dokonać corocznej analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi, m.in. w celu ustalenia osiągniętych poziomów recyklingu i ograniczania masy odpadów komunalnych. Osiągnięcie wymaganych prawem wskaźników świadczy o odpowiednim wdrożeniu i realizacji obowiązków w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi.

W dniu 31 grudnia 2020 roku weszła w życie ustawa z dnia 17 grudnia 2020 roku o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw, w której określono w art. 3b ust. 1 minimalne poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych na rok 2021 i kolejne lata. W związku z powyższym zostało uchylone dotychczas obowiązujące Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 roku w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych.

4 września 2021 roku weszło w życie Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 3 sierpnia 2021 roku w sprawie sposobu obliczania poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, które zmieniło sposób wyliczania poziomów odzysku. Zgodnie ze zmienionymi przepisami poziom ten oblicza się jako stosunek

masy odpadów komunalnych przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi do masy wytworzonych odpadów komunalnych, przy czym przy obliczaniu tego poziomu nie uwzględnia się innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych. Poziomy osiągnięte w latach 2023-2024 w zawarto w tabeli 15.

Tabela 15. Osiągnięte w gminach powiatu żnińskiego poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w wysokości minimalnej dla lat 2023-2024

Poziom / gmina	Poziom minimalny dla najbliższych lat (wagowo) [%]	
	2023 rok	2024 rok
poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych – co najmniej	35%	45%
poziom osiągnięty przez gminę Janowiec Wielkopolski	22,23%	23,41%
poziom osiągnięty przez gminę Rogowo	30,34%	46,00%
poziom osiągnięty przez gminę Gąsawa	40,70%	49,62%
poziom osiągnięty przez gminę Żnin	29,97%	26,44%
poziom osiągnięty przez gminę Barcin	22,50%	37,29%
poziom osiągnięty przez gminę Łabiszyn	33,36%	45,77%
objaśnienia:		
	poziom został osiągnięty	
	poziom nie został osiągnięty	

Źródło: Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi gmin powiatu żnińskiego za lata 2023-2024

Zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (art. 3b ust. 2a) gminy zobowiązane są również nie przekraczać poziomu składowania. Poziom składowania oblicza się jako stosunek masy odpadów komunalnych i odpadów pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych przekazanych do składowania do masy wytworzonych odpadów komunalnych. Dla potrzeb obliczania poziomu składowania do odpadów przekazanych do składowania zalicza się również odpady poddane odzyskowi na składowisku odpadów. Wymagane prawem poziomy obowiązywać będą od 2025 roku.

Tabela 16. Osiągnięte w gminach powiatu żnińskiego w latach 2023-2024 poziomy składowania odpadów komunalnych

Poziom / gmina	Poziom maksymalny dla najbliższych lat (wagowo) [%]	
	2023 rok	2024 rok
poziom składowania odpadów komunalnych	nie obowiązuje	nie obowiązuje
poziom osiągnięty przez gminę Janowiec Wielkopolski	16,49%	17,51%
poziom osiągnięty przez gminę Rogowo	18,46%	18,68%
poziom osiągnięty przez gminę Gąsawa	15,50%	12,46%
poziom osiągnięty przez gminę Żnin	24,71%	24,79%
poziom osiągnięty przez gminę Barcin	17,53%	15,65%
poziom osiągnięty przez gminę Łabiszyn	19,24%	13,82%

Źródło: Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi gmin powiatu żnińskiego za lata 2023-2024

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017 roku w sprawie poziomów ograniczania składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji obowiązuje nadal, mimo iż określa się ten poziom jedynie do dnia 16 lipca 2020 roku (maksymalny poziom – 35%). W tej sytuacji brak jest określenia poziomów na lata kolejne, niemniej jednak sprawozdanie w systemie „Bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami” wymusza jego obliczenie. Osiągnięte w latach 2023-2024 poziomy ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w gminach powiatu żnińskiego zaprezentowano w tabeli 17.

Tabela 17. Osiągnięte w latach 2023-2024 poziomy ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania

Poziom / gmina	Poziom maksymalny dla najbliższych lat (wagowo) [%]		
	do 16 lipca 2020 r.	2023 rok	2024 rok
poziom ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania	35,0%		
poziom osiągnięty przez gminę Janowiec Wielkopolski		0,00%	0,00%
poziom osiągnięty przez gminę Rogowo		0,00%	1,29%
poziom osiągnięty przez gminę Gąsawa		25,57%	2,11%
poziom osiągnięty przez gminę Żnin		8,66%	6,80%
poziom osiągnięty przez gminę Barcin		0,00%	0,45%
poziom osiągnięty przez gminę Łabiszyn		13,06%	0,66%
objaśnienia:			
	poziom został osiągnięty – od 17 lipca 2020 r., Minister właściwy do spraw klimatu nie określił, w drodze rozporządzenia poziomów, których nie należy przekroczyć w kolejnych latach		

Źródło: Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi gmin powiatu żnińskiego za lata 2023-2024

Podsumowując zebrane dane i informacje należy wskazać, że choć gminy powiatu żnińskiego w rocznych analizach stanu gospodarki odpadami podkreślają prawidłową wielopłaszczyznową działalność pomiędzy daną gminą a podmiotami odbierającymi odpady, dotrzymywanie rosnących z roku na rok poziomów recyklingu stanowi dla nich duży problem. W 2023 roku tylko gmina Gąsawa osiągnęła wymagany prawem poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, a w 2024 roku gmina Gąsawa, Rogowo oraz Łabiszyn. Nieosiągnięcie wymaganego prawem poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych może świadczyć o szeregu problemów w gminach powiatu żnińskiego związanych z gospodarowaniem odpadami komunalnymi:

- niewystarczającej edukacji i świadomości społecznej,
- braku odpowiedniej infrastruktury,
- wadach w systemie zbiórki odpadów,
- niskim poziomie kontroli i egzekwowania przepisów.

W celu poprawy sytuacji konieczne jest kompleksowe podejście, obejmujące zarówno edukację społeczeństwa, modernizację infrastruktury, jak i skuteczne egzekwowanie przepisów.

7.13 WYROBY ZAWIERAJĄCE AZBEST

Na mocy ustawy z dnia 19 czerwca 1997 roku o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest [12], w 1998 roku w Polsce zakończono produkcję wyrobów zawierających azbest. Na posiadaczy wyrobów zawierających azbest nałożono obowiązek ich inwentaryzowania i przestrzegania specjalnych procedur w trakcie usuwania, transportu i ich składowania. W dniu 14 lipca 2009 roku Rada Ministrów przyjęła uchwałę pn. „Program oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009 – 2032”, a następnie dnia 15 marca 2010 r. przyjęto uchwałę nr 39/2010 zmieniającą uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”. Tak długi okres obowiązywania programu został przyjęty ze względu na trwałość płyt azbestowo – cementowych i innych wyrobów zawierających azbest stosowanych w budownictwie oraz ich znaczne rozproszenie na terenie kraju. Dodatkowo czas ten wydłuża konieczność ponoszenia przez właścicieli nieruchomości, urządzeń oraz instalacji wysokich kosztów demontażu wyrobów azbestowych oraz transportu i unieszkodliwiania odpadów azbestowych, a także nieuniknionych kosztów związanych z zakupem nowych wyrobów bezazbestowych, które zastąpią usunięte wyroby.

Narzędziem do gromadzenia i przetwarzania informacji uzyskanych z inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest oraz monitorowania realizacji zadań wynikających z „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032”

[12] tekst jednolity: Dz.U. 2020 poz. 1680 (https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20200001680)

jest prowadzona przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii Baza Azbestowa[13]. Zgodnie z aktualnymi danymi[14] na omawianym terenie zinwentaryzowano ok. 31 947 ton wyrobów zawierających azbest – głównie w postaci falistych płyt azbestowo-cementowych stosowanych jako pokrycia dachowe. Ilość wyrobów azbestowych dotychczas usuniętych i unieszkodliwionych wynosi ok. 8 477 ton, natomiast ilość wyrobów pozostałych do usunięcia i unieszkodliwienia wynosi ok. 23 470 ton (ok. 73–74% ogółu zinwentaryzowanych wyrobów). Największa ilość tych wyrobów występuje w gminie Żnin (ok. 5,96 tys. ton), natomiast najmniejsza w gminie Barcin (ok. 2,67 tys. ton).

Wyroby zawierające azbest są sukcesywnie usuwane z terenu powiatu żnińskiego przy wsparciu środków z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu np. poprzez Program w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest (dla os. fizycznych). Wnioskodawcami programu są gminy województwa kujawsko-pomorskiego. Ostatecznymi odbiorcami są mieszkańcy i podmioty z danej gminy. W kolejnej tabeli (18) przedstawiono dane za lata 2023-2024.

Tabela 18. Realizacja Programu w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest (dla os. fizycznych) w latach 2023-2024 w gminach powiatu żnińskiego

L.p.	Kontrahent	Wielkość efektu (ilość usuniętych wyrobów zawierających azbest w Mg[15])	Dofinansowanie z WFOŚiGW (w zł)
2023 rok			
1.	gmina Barcin	24,32	34 000,00
2.	gmina Gąsawa	80,85	114 500,00
3.	gmina Janowiec Wielkopolski	78,03	145 000,00
4.	gmina Łabiszyn	68,34	150 000,00
5.	gmina Żnin	141,98	221 499,99
Łącznie 2023 rok		393,52	664 999,99
2024 rok			
1.	gmina Barcin	65,23	25 702,60
2.	gmina Gąsawa	25,43	12 461,19
3.	gmina Gąsawa	33,96	18 884,60
4.	gmina Janowiec Wielkopolski	46,40	29 414,07
5.	gmina Janowiec Wielkopolski	25,10	19 390,00
6.	gmina Łabiszyn	69,51	39 094,65
7.	gmina Łabiszyn	62,31	42 404,00
8.	gmina Łabiszyn	99,42	73 500,00
9.	gmina Żnin	125,11	43 788,72
Łącznie 2024 rok		552,47	304 639,83

Źródło: Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu

7.14 SKŁADOWISKA ODPADÓW NA TERENIE POWIATU

Na terenie powiatu żnińskiego aktualnie mieści się jedno czynne składowisko odpadów – składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne przyjmujące odpady komunalne. Składowisko odpadów znajduje się w miejscowości Wawrzynki 35 i prowadzone jest przez spółkę Novago Żnin sp. z o.o. Zajmuje działki nr 177/3, 177/8, 168, 169/1, 170, 173/1 oraz 177/6. Najbliższą zabudowę mieszkaniową od składowiska odpadów stanowią: 2 km – wieś Wawrzynki na północ od składowiska, 3 km – wieś Januszkowo na południe od składowiska, 7 km – miasto Żnin na południe od składowiska. Dla instalacji Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego Decyzją z dnia 19 marca 2024 roku (znak: ŚG-I-G.7222.4.2023/MB) zmienił dotychczas obowiązujące pozwolenie zintegrowane udzielone dla instalacji – składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w m. Wawrzynki i określił w niej m.in.:

[13] https://bazaazbestowa.gov.pl/pl/
[14] według stanu na dzień 16 marca 2026 r.
[15] pochodna jednostka masy w układzie SI (także pochodna jednostka masy w stosowanym dawniej układzie CGS) równa jednemu milionowi gramów (1 000 000 g), popularna nazwa – tona

- profil produkcji i usług,
- sposób dalszego gospodarowania odpadami, z uwzględnieniem zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
- wyszczególnienie rodzajów i ilości odpadów przewidzianych do odzysku w ciągu roku,
- metody zabezpieczenia środowiska przed skutkami awarii przemysłowej i sposób powiadamiania o jej wystąpieniu (plan awaryjny),
- monitoring jakości wód podziemnych,
- monitoring wymagań ochrony przeciwpożarowej.

Na przedmiotowym obszarze nie ma czynnych składowisk odpadów inne niż komunalne.

W przeszłości, w miejscowości Zrazim w gminie Janowiec Wielkopolski, zlokalizowane było składowisko odpadów, ale zostało już zrekultywowane. Aktualnie gmina Janowiec Wielkopolski wciąż monitoruje teren. Częstotliwość poboru prób wód podziemnych to 2 razy w ciągu roku (maj i listopad). Na terenie gminy Gąsawa również znajduje się zamknięte i obecnie rekultywowane składowisko odpadów komunalnych. Zlokalizowane jest w północno – wschodniej części gminy w miejscowości Łysinin. Składowisko zlokalizowane zostało na terenie nieużytków rolnych. Zostało uruchomione w 1983 roku i działało do 2010 roku (zamknięte decyzją nr OŚ7164-3/10 wydaną 09.06.2010 r. przez Starostę Żnińskiego). Na terenie dawnego składowiska odpadów obecnie funkcjonuje PSZOK. Na terenie gminy Rogowo również nie ma czynnego składowiska odpadów komunalnych. W miejscowości Rogowo zlokalizowane było w przeszłości składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, ale obecnie jest w fazie poeksploatacyjnej. Prowadzony jest monitoring wpływu tego nieczynnego składowiska odpadów na stan środowiska przyrodniczego. Na terenie gminy Łabiszyn również nie ma czynnych składowisk. Rekultywacja byłego składowiska odpadów inne niż niebezpieczne i obojętne w Załachowie została zrealizowana według projektu zamknięcia i rekultywacji składowiska odpadów w miejscowości Załachowo na działce 412, obręb Załachowo. Na terenie gminy Barcin znajduje się zamknięte i zrekultywowane składowisko odpadów komunalnych zlokalizowane w miejscowości Barcin Wieś, na terenie działek o nr ew.: 188/9 i 16/2 o łącznej powierzchni 6,39 ha. Instalacja została zamknięta decyzją Starosty Żnińskiego w 2008 r. Teren składowiska zlokalizowany jest ok. 4 km od miasta Barcina. Najbliższe zabudowania mieszkalne i gospodarcze oddalone są o ponad 500 m na południe od omawianego terenu. Po południowej stronie składowiska w odległości ok. 600 m przepływa rzeka Noteć. Rekultywacja obiektu poprowadzona została w kierunku leśnym. Składowisko jest na bieżąco monitorowane. Na obiekcie znajduje się odpowiednia aparatura kontrolno-pomiarowa w skład której wchodzi m.in. 7 piezometrów kontrolnych.

7.15 FORMY OCHRONY PRZYRODY W POWIECIE ŻNIŃSKIM

Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku ustanowiła dziesięć form ochrony przyrody. Poza ochroną gatunkową roślin, zwierząt i grzybów są to parki narodowe, rezerwaty przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, użytki ekologiczne, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne i zespoły przyrodniczo-krajobrazowe. Powołanie określonej formy ochrony przyrody odbywa się w różnych trybach.

W granicach omawianego obszaru znajduje się wiele obszarowych form ochrony przyrody. Opisano je poniżej.

REZERWATY PRZYRODY

W granicach powiatu żnińskiego znajdują się trzy rezerwaty przyrody:

- Ostrów koło Pszczółczyna,
- Mięcierzyn,
- Źródła Gąsawki.

Rezerwat przyrody „Ostrów koło Pszczółczyna” zlokalizowany jest w gminie Łabiszyn. Został uznany za prawnie ustanowioną formę ochrony przyrody w 1974 roku. Powierzchnia rezerwatu wynosi 16,8 ha. Jest to rezerwat leśny, fitocenotyczny[16], zbiorowisk leśnych i borowych, lasów nizinnych. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie lasu o charakterze naturalnym z udziałem lipy szerokolistnej *Tilia platyphyllos*. Aktualnym aktem prawnym w sprawie tej formy

[16] fitocenoza – roślinna część biocenozy, ogół roślin występujących na danym obszarze, które mają określoną strukturę (skład gatunkowy, zagęszczenie osobników, rozmieszczenie poziome i pionowe), specyficzną rytmikę sezonową, właściwe sobie przepływ energii i produktywność ekologiczną oraz wzajemnie na siebie oddziałują, fitocenoza ma budowę warstwową; przykładem struktury warstwowej jest las

ochrony przyrody jest Zarządzenie Nr 0210/20/2012 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 29 sierpnia 2012 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Ostrów koło Pszczółczyna" (Dz. U. Woj. Kuj.-Pom. z 2012 r. poz. 1797). Dla obszaru do 27.09.2032 roku obowiązuje plan ochrony – Zarządzenie Nr 0210/21/2012 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 29 sierpnia 2012 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Ostrów koło Pszczółczyna" (Dz. U. Woj. Kuj.-Pom. z 2012 r. poz. 1798). Nadzór nad obszarem sprawuje Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy.

Rezerwat przyrody „Mięcierzyn” podobnie jak „Ostrów koło Pszczółczyna” jest rezerwatem leśnym, fitocenotycznym, zbiorowisk leśnych i borowych, lasów nizinnych. Zlokalizowany jest w gminie Rogowo i zajmuje powierzchnię 53,24 ha. Został uznany za prawnie ustanowioną formę ochrony przyrody w 1996 roku. Celem ochrony rezerwatu jest utrzymanie mozaiki zbiorowisk żyznej buczyny niżowej *Galio odorati-Fagetum* oraz grądu środkowoeuropejskiego *Galio Carpinetum* wraz z zachodzącymi w nich procesami ekologicznymi. Aktualnym aktem prawnym w sprawie rezerwatu jest Zarządzenie Nr 0210/22/2012 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 29 sierpnia 2012 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Mięcierzyn" (Dz. U. Woj. Kuj.-Pom. z 2012 r. poz. 1799). Dla obszaru do 27.09.2032 roku obowiązuje plan ochrony – Zarządzenie Nr 0210/23/2012 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 29 sierpnia 2012 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Mięcierzyn" (Dz. U. Woj. Kuj.-Pom. z 2012 r. poz. 1800). Nadzór nad obszarem sprawuje Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy.

Trzeci rezerwat przyrody – Źródła Gąsawki – jest niewielkim (13,30 ha) prawnie chronionym obszarem zlokalizowanym w gminie Gąsawa. Został uznany za rezerwat przyrody w 2001 roku i jest rezerwatem torfowiskowym, fitocenotycznym, zbiorowisk nieleśnych, mozaiki różnych ekosystemów. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych i dydaktycznych źródeł rzeki Gąsawki. Aktualnym aktem prawnym w sprawie tej formy ochrony przyrody jest Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 14 grudnia 2017 r. w sprawie rezerwatu "Źródła Gąsawki" (Dz. U. Woj. Kuj.-Pom. z 2017 r. poz. 5377). Dla obszaru do 27.08.2044 roku obowiązuje plan ochrony ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 27 sierpnia 2024 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Źródła Gąsawki” (Dz. U. Woj. Kuj.-Pom. z 2024 r. poz. 4873). Podobnie jak w przypadku poprzednich dwóch rezerwatów nadzór nad obszarem sprawuje Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy.

OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

W granicach powiatu żnińskiego zlokalizowane się także trzy obszary chronionego krajobrazu:

- Jezior Żędowskich,
- Jezior Żnińskich,
- Jezior Rogowskich.

Obszar chronionego krajobrazu Jezior Żędowskich został wyznaczony w 1991 roku i zajmuje ogólną powierzchnię 1 209,54 ha, w tym 466,44 ha w gminie Żnin (pozostała część obszaru położo-na jest w gminie Szubin w powiecie nakielskim). Obszar obejmuje ciąg jezior z największymi: Sobiejuskim, Żędowskim, Wąsoskim, Gąbińskim, Dobrylewskim – położonych w części w dolinie rzeki Gąsawki. Wymienione jeziora leżą w rynnie polodowcowej wciętej w Pojezierze Gnieźnieńskie stanowiącej typowy krajobraz pojezierza. Strefy brzegowe jezior są pozbawione na ogół szaty leśnej, co obniża walory estetyczno-krajobrazowe i funkcjonalne rynny pojezierza. Celem ochrony obszaru jest zachowanie różnorodności biologicznej siedlisk; ochrona zbiorników wód powierzchniowych (naturalnych, płynących i stojących) wraz z pasem otaczającej roślinności; prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej; zwiększanie istniejącego stopnia pokrycia terenów drzewostanami, w szczególności na terenach porolnych tam, gdzie z przyrodniczego i ekonomicznego punktu widzenia jest to możliwe; sprzyjanie tworzeniu zwartych kompleksów leśnych o racjonalnej granicy polno-leśnej; tworzenie i utrzymywanie leśnych korytarzy ekologicznych ze szczególnym uwzględnieniem możliwości migracji dużych ssaków; ochrona typowego krajobrazu pojezierza jezior rynnowych; ochrona wód jezior przed zanieczyszczeniem z powodu znikomej szaty roślinnej. Aktualnym aktem prawnym w sprawie tej formy ochrony jest Uchwała nr XIV/288/20 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 24 lutego 2020 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Jezior Żędowskich (Dz. U. Woj. Kuj.-Pom. z 2020 r. poz. 1083). Nadzór nad obszarem sprawuje Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Obszar chronionego krajobrazu Jezior Żnińskich również został wyznaczony w 1991 roku i zajmuje ogólną powierzchnię 9 803,63 ha. Położony jest na obszarze gmin:

- Żnin (w gr. gminy – 3 714,96 ha),
- Gąsawa (w gr. gminy – 5117,68 ha

- Barcin (w gr. gminy – 52,64 ha),
- Dąbrowa (w powiecie mogileńskim, w gr. gminy – 918,35 ha).

Obszar obejmuje dwa systemy jezior usytuowanych w granicach Pojezierza Gnieźnieńskiego – różniących się zasadniczą fizjonomią. Rynnę zachodnią – z jeziorami Dużym i Małym Żnińskim, Weneckim, Biskupińskim, Gąsawskim i innymi charakteryzują płaskie brzegi i niski stopień lesistości. Natomiast rynna wschodnia charakteryzuje się wyższym stopniem lesistości brzegów, głębszym wcięciem rynny i wyższymi walorami krajobrazowymi oraz przydatnością dla wypoczynku. Zachodnia rynna spełnia natomiast rolę obszaru wskazanego do ochrony również ze względów kulturowo-historycznych (Biskupin, Gąsawa, Żnin, Wenecja). W obręb jednostki wchodzi także fragment miejscowości Żnin, stanowiący integralną część rynny jeziornej. Celem ochrony obszaru jest zachowanie różnorodności biologicznej siedlisk, ochrona zbiorników wód powierzchniowych (naturalnych i sztucznych, płynących i stojących) wraz z pasem roślinności okalającej, prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej, zwiększanie istniejącego stopnia pokrycia terenów drzewostanami, w szczególności na terenach porolnych tam, gdzie z przyrodniczego i ekonomicznego punktu widzenia jest to możliwe; sprzyjanie tworzeniu zwartych kompleksów leśnych o racjonalnej granicy polno-leśnej; tworzenie i utrzymywanie leśnych korytarzy ekologicznych ze szczególnym uwzględnieniem możliwości migracji dużych ssaków. Aktualnym aktem prawnym w sprawie tej formy ochrony jest Uchwała nr XLIX/810/18 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 24 września 2018 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Jezior Żnińskich (Dz. U. Woj. Kuj.-Pom. z 2018 r. poz. 4856). Nadzór nad obszarem sprawuje Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Wyznaczony w 1991 roku obszar chronionego krajobrazu Jezior Rogowskich o łącznej powierzchni 2 884,96 ha położony jest wyłącznie w powiecie żnińskim na obszarze gmin: Janowiec Wielkopolski (19,24 ha), Rogowo (2455,78 ha) i Żnin (368,76 ha). Obszar obejmuje ciąg jezior rynnowych z największymi: Rogowskim, Zioło i Wolskim. O jego ustanowieniu zdecydowały względy ochronne: niezbędne przeciwdziałanie dalszej degradacji jeziora Zioło oraz pozostałych akwenów narażonych na eutrofizację wód, spowodowaną spływem związków mineralnych i organicznych z obszarów rolnych. Obszar posiada fragmenty przydatne dla rekreacji. Na terenie jednostki znajduje się rezerwat przyrody „Miecierzyn”. Celem ochrony obszaru jest zachowanie różnorodności biologicznej siedlisk, ochrona zbiorników wód powierzchniowych (naturalnych i sztucznych, płynących i stojących) wraz z pasem roślinności okalającej, prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej, zwiększanie istniejącego stopnia pokrycia terenów drzewosta-nami, w szczególności na terenach porolnych tam, gdzie z przyrodniczego i ekonomicznego punktu widzenia jest to możliwe; sprzyjanie tworzeniu zwartych kompleksów leśnych o racjonalnej granicy polno-leśnej; tworzenie i utrzymywanie leśnych korytarzy ekologicznych ze szczególnym uwzględnieniem możliwości migracji dużych ssaków. Aktualnym aktem prawnym w sprawie tej formy ochrony jest Uchwała nr VI/116/19 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 27 maja 2019 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Jezior Rogowskich (Dz. U. Woj. Kuj.-Pom. z 2019 r. poz. 3066). Nadzór nad obszarem sprawuje Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

OBSZARY NATURA 2000

Kolejnym elementem systemu prawnie chronionych obszarów w powiecie żnińskim są obszary Natura 2000. Zlokalizowane są tutaj dwa specjalne obszary ochrony siedlisk[17]:

- Ostoja Barcińsko-Gąsawska,
- Równina Szubińsko-Łabiszyńska.

Obszar Natura 2000 Ostoja Barcińsko-Gąsawska (kod obszaru: PLH040028) został wyznaczony przez Komisję Europejską w 2011 roku, natomiast w Polsce w 2022 roku Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 19 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ostoja Barcińsko-Gąsawska (PLH040028)[18]. Obszar obejmuje łącznie 3 456,41 hektarów położonych w gminie Żnin, Barcin, Gąsawa oraz Rogowo. Przedmiotem ochrony na obszarze są następujące:

1) siedliska przyrodnicze:
   a) Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion, Potamion,*

[17] Specjalny obszar ochrony siedlisk (SOOS lub SOO; ang. *SAC – Special Area of Conservation*) – status obszaru chronionego w ramach sieci Natura 2000, jaki dany obszar uzyskuje po wyznaczeniu przez państwo członkowskie UE w drodze aktu prawa krajowego, a więc obszar taki jest formalnie wyznaczony w danym kraju. Wyznaczony w celu trwałej ochrony siedlisk przyrodniczych lub populacji zagrożonych wyginięciem gatunków roślin lub zwierząt lub w celu odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony tych gatunków.

[18] Dz. U. z 2022 r. poz. 103

b) Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis Festucion pallentis*),
c) Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*),
d) Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*),
e) Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk,
f) Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum*),
g) Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe,
h) Ciepłolubne dąbrowy *(Quercetalia pubescenti petraeae*);

2) gatunki roślin:
a) starodub łąkowy – *Angelica palustris (= Ostericum palustre)*;

3) gatunki zwierząt:
a) bóbr europejski *Castor fiber* (populacja osiadła),
b) czerwończyk fioletek *Lycaena helle* (populacja osiadła),
c) kumak nizinny *Bombina bombina* (populacja osiadła),
d) wydra *Lutra lutra* (populacja osiadła).

Obszar wyznaczono w celu trwałej ochrony wyżej wymienionych siedlisk przyrodniczych, populacji zagrożonych wyginięciem gatunków roślin, populacji zagrożonych wyginięciem gatunków zwierząt innych niż ptaki lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony gatunków w stosunku do przedmiotów ochrony.

Dla obszaru obowiązuje plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 21 maja 2024 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Barcińsko-Gąsawska PLH040028. Nadzór nad obszarem sprawuje Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Bydgoszczy.

Obszar Natura 2000 Równina Szubińsko-Łabiszyńska (kod obszaru: PLH040029) również został wyznaczony przez Komisję Europejską w 2011 roku, natomiast w Polsce w 2021 roku Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 2 września 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Równina Szubińsko-Łabiszyńska (PLH040029)[19]. Obszar obejmuje łącznie 2 825,85 hektarów (składających się z trzech powiązanych funkcjonalnie enklaw) położonych w czterech gminach województwa kujawsko-pomorskiego: Nakło nad Notecią, Szubin, Białe Błota i Łabiszyn (w powiecie żnińskim). Przedmiotem ochrony na obszarze są następujące:

1) siedliska przyrodnicze:
a) Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion, Potamion*,
b) Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*),
c) Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*),
d) Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk,
e) Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum*),
f) Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe,
g) Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*),
h) Ciepłolubne dąbrowy *(Quercetalia pubescenti petraeae*);

2) gatunki roślin:
a) leniec bezpodkwiatkowy – *Thesium ebracteatum*,
b) starodub łąkowy – *Angelica palustris (= Ostericum palustre)*;

3) gatunki zwierząt:
a) kumak nizinny *Bombina bombina* (populacja osiadła).

Obszar wyznaczono w celu trwałej ochrony wyżej wymienionych siedlisk przyrodniczych, populacji zagrożonych wyginięciem gatunków roślin, populacji zagrożonych wyginięciem gatunków zwierząt innych niż ptaki lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony gatunków w stosunku do przedmiotów ochrony.

Dla obszaru obowiązuje plan zadań ochronnych ustanowiony:

[19] Dz. U. z 2021 r. poz. 1716

- Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 22 sierpnia 2017 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Równina Szubińsko-Łabiszyńska PLH040029,
- Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 5 marca 2020 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Równina Szubińsko-Łabiszyńska PLH040029,
- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 15 listopada 2022 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Równina Szubińsko-Łabiszyńska PLH040029.

Nadzór nad obszarem sprawuje Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Bydgoszczy.

ZESPÓŁ PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWY

W granicach gminy Rogowo ustanowiono również formę ochrony przyrody pn. „Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe jezior położonych w gminie Rogowo” – Uchwała Nr XXI/155/2000 Rady Gminy w Rogowie z dnia 24 listopada 2000 r. w sprawie utworzenia zespołów przyrodniczo-krajobrazowych jezior położonych w gminie Rogowo[20]. Zgodnie z uchwałą wyznaczono strefę ochronną wokół jezior liczoną od linii brzegowej: Kołdrąbskiego – o szerokości 40,0 m, Tonowskiego – o szerokości 40,0 m, Niedźwieckiego – o szerokości 40,0 m, Radeckiego – o szerokości 40,0 m, Grochowiskie – o szerokości 40,0 m, a także strefę ochronną wzdłuż rzeki Wełny o szerokości 40,0 m liczoną od linii brzegowej. Strefy ustanowiono wyłącznie na terenie gminy Rogowo.

UŻYTKI EKOLOGICZNE

W granicach powiatu żnińskiego zlokalizowanych jest także dziewięć użytków ekologicznych. Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt, i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania. Ich wykaz prezentuje tabela 19.

Tabela 19. Użytki ekologiczne zlokalizowane w powiecie żnińskim

Numer na rysunku 10	Gmina / Lokalizacja	Nazwa	Opis wartości przyrodniczej	Powierzchnia	Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu	Dane pozostałych aktów prawnych
1.	gmina Barcin / obręb ewidencyjny Barcin Miasto, nr działki 153/25	bez nazwy	Bagno z dużym stanowiskiem lęgowym mewy śmieszki	6,5 ha	Rozporządzenie nr 323/95 Wojewody Bydgoskiego z 29.12.1995 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody na terenie województwa bydgoskiego	Rozporządzenie Nr 8/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z 17.02.2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne
2.	gmina Barcin / Sadłogoszcz, działka nr 1/19LP	bez nazwy	-	3,76 ha	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z 19.01.2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne	-

[20] Dz. U. Woj. Kuj.-Pom. z 2001 r. Nr 46 poz. 990

Numer na rysunku 10	Gmina / Lokalizacja	Nazwa	Opis wartości przyrodniczej	Powierzchnia	Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu	Dane pozostałych aktów prawnych
3.	gmina Barcin / Sadłogoszcz, działka nr 2/2LP	bez nazwy	-	19,81 ha	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z 19.01.2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne	-
4.	gmina Gąsawa / obręb ewidencyjny Pniewy, nr działki ewidencyjnej 3125 (poprzednio 108/3LP)	bez nazwy	Łąka porośnięta wierzbą, brzozą z samosiewu, nad Jez. Ostrowickim	5,34 ha	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z 19.01.2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne	Uchwała NR XXXII/232/2014 z 29.05.2014 r. w sprawie zmiany powierzchni obszaru uznanego za użytek ekologiczny
5.	gmina Łabiszyn / Obórznia, działka nr 269/2LP	bez nazwy	Bagno	0,38 ha	Rozporządzenie Nr 346/94 Wojewody Bydgoskiego z 30.12.1994 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody na terenie województwa bydgoskiego	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z 19.01.2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne
6.	gmina Łabiszyn / Obórznia, działka nr 279/1LP, 280/1LP	bez nazwy	Zarastające jezioro wraz z otaczającymi je bagnami	19,59 ha	Rozporządzenie Nr 346/94 Wojewody Bydgoskiego z 30.12.1994 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody na terenie województwa bydgoskiego	Rozporządzenie Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z 19.01.2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne
7.	gmina Łabiszyn / oznaczone w ewidencji gruntów obrębu Obórznia jako część działki Nr 67/5LP	bez nazwy	Zarastające bagno	1,55 ha	Rozporządzenie Nr 346/94 Wojewody Bydgoskiego z 30.12.1994 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody na terenie województwa bydgoskiego	-
8.	gmina Łabiszyn / oznaczone w ewidencji gruntów obrębu Władysławowo jako działka nr 462/2	bez nazwy	Łąka okresowo zalewana wodą	0,94 ha	Rozporządzenie Nr 64/97 Wojewody Bydgoskiego z 30.10.1997 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody na terenie województwa bydgoskiego	-
9.	gmina Rogowo / położony na terenie pododdziału 200c i dróg leśnych,	Długi Bród	Siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych	11,82 ha	Uchwała Nr XXVII/195/2013 Rady Gminy Rogowo z 29.11.2013 r. w sprawie ustanowienia	-

Numer na rysunku 10	Gmina / Lokalizacja	Nazwa	Opis wartości przyrodniczej	Powierzchnia	Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu	Dane pozostałych aktów prawnych
	w obrębie leśnym Gołąbki, obręb ewidencyjny Gościeszyn (część działki ew. nr 3279)		gatunków (cel ochrony: ochrona naturalnych procesów sukcesji i regeneracji siedlisk po opuszczeniu kolonii lęgowej przez czaplę siwą		użytku ekologicznego "Długi Bród”	

Źródło: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody – crfop.gdos.gov.pl

POMNIKI PRZYRODY

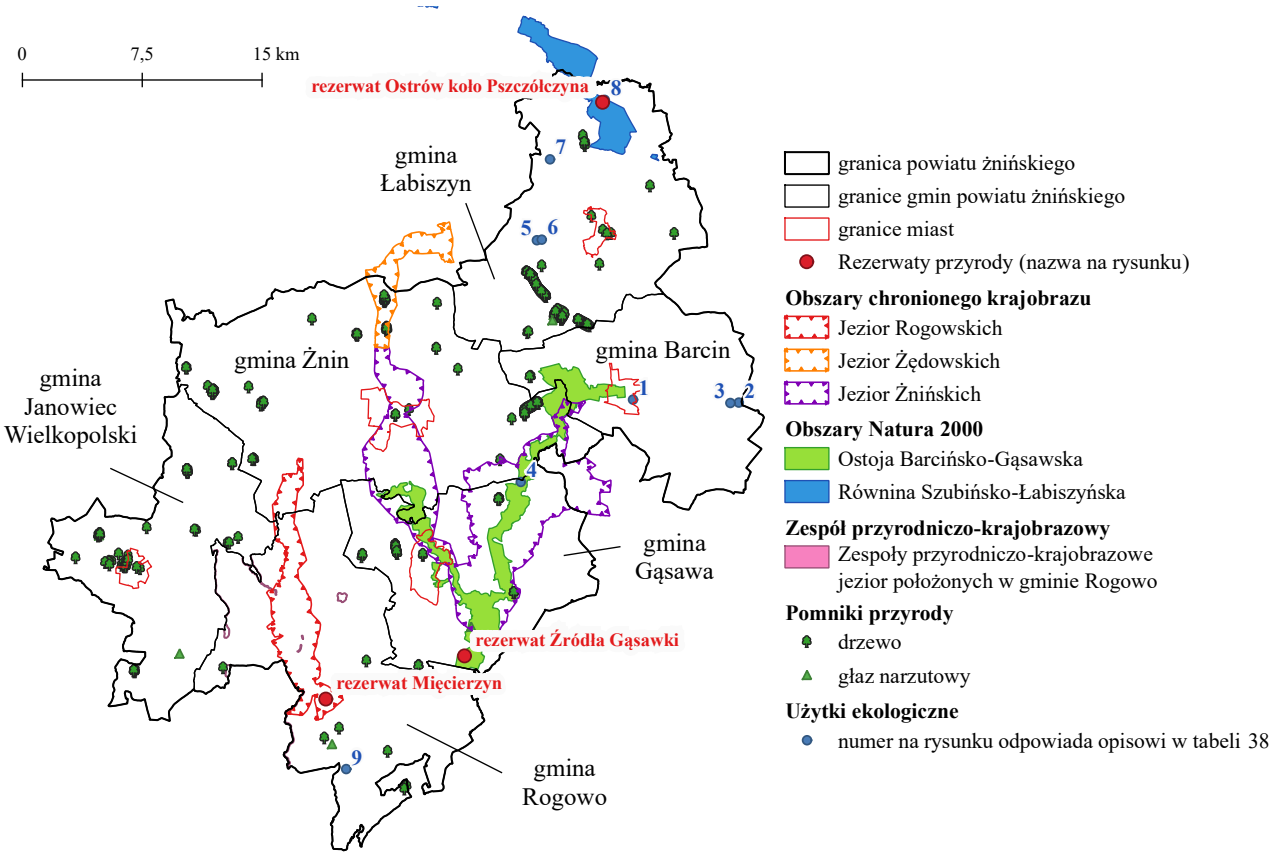
Powiat żniński jest także miejscem, w którym zlokalizowane są liczne pomniki przyrody. Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie. Zgodnie z danymi Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody (CRFOP) na terenie powiatu żnińskiego ustanowiono łącznie 136 pomników przyrody. Zdecydowaną większość spośród nich stanowią drzewa – zarówno pojedyncze egzemplarze, jak i grupy oraz aleje drzew. Ponadto, ochroną pomnikową objęto również siedem głazów narzutowych (po dwa w gminach: Janowiec Wielkopolski, Gąsawa oraz Łabiszyn i jeden w gminie Rogowo).

Na terenie powiatu żnińskiego ochroną pomnikową objęto łącznie 835 szt. drzew. Struktura gatunkowa tych obiektów jest wyraźnie zróżnicowana, przy czym dominującymi gatunkami są:

1) Lipa drobnolistna - *Tilia cordata* – 280 szt.,
2) Robinia akacjowa (Robinia biała, Grochodrzew) - *Robinia pseudoacacia* – 225 szt.,
3) Lipa szerokolistna - *Tilia platyphyllos* – 77 szt.,
4) Modrzew europejski - *Larix decidua* – 72 szt.,
5) Dąb szypułkowy - *Quercus robur* – 57 szt.,
6) Świerk pospolity - *Picea abies* – 25 szt.,
7) Jesion wyniosły - *Fraxinus excelsior* – 21 szt.,
8) Wierzba biała - *Salix alba* – 11 szt.,
9) pozostałe [m.in. buk pospolity (buk zwyczajny) - *Fagus sylvatica*, wiąz szypułkowy - *Ulmus laevis* (*Ulmus pedenculata, Ulmus effusa*) czy sosna zwyczajna (sosna pospolita) - *Pinus sylvestris*)] – 67 szt.

Liczba pomników przyrody w powiecie żnińskim sukcesywnie rośnie, co jest wyrazem troski o cenne przyrodniczo twory przyrody (zarówno ożywione jak i nieożywione). Przykładowo, w 2025 roku w gminie Rogowo prawną ochroną objęto drzewo gatunku Robinia akacjowa (*Robinia pseudoacacia*) w miejscowości Mięcierzyn – przy budynku Szkoły Podstawowej, a w 2023 roku w gminie Janowiec Wielkopolski prawną ochroną objęto drzewo gatunku Jesion Wyniosły (*Fraxinus exselsior*) rosnące we wsi Włoszanowo.

Na kolejnym rysunku (10) przedstawiono system obszarów prawnie chronionych w powiecie żnińskim.

Rysunek 10 System obszarów prawnie chronionych w powiecie żnińskim
Źródło: RDOŚ, PRG, opracowanie własne

7.16 KORYTARZE EKOLOGICZNE

Mapa przebiegu korytarzy ekologicznych w Polsce opracowana została przez Zakład Badania Ssaków PAN w Białowieży (obecnie Instytut Biologii Ssaków) pod kierownictwem prof. dr. hab. Włodzimierza Jędrzejewskiego. Opracowanie powstawało w dwóch etapach: ETAP I – w 2005 r. na zlecenie Ministerstwa Środowiska opracowano mapę sieci korytarzy dla obszarów Natura 2000 z uwzględnieniem potrzeb ochrony kluczowych gatunków dużych ssaków oraz ETAP II – w 2011 r. we współpracy z Pracownią na rzecz Wszystkich Istot (w ramach projektu ze środków EEA/EOG) opracowano kompletną mapę korytarzy istotnych dla populacji dużych ssaków leśnych oraz spójności siedlisk leśnych i wodno-błotnych w skali krajowej i kontynentalnej.

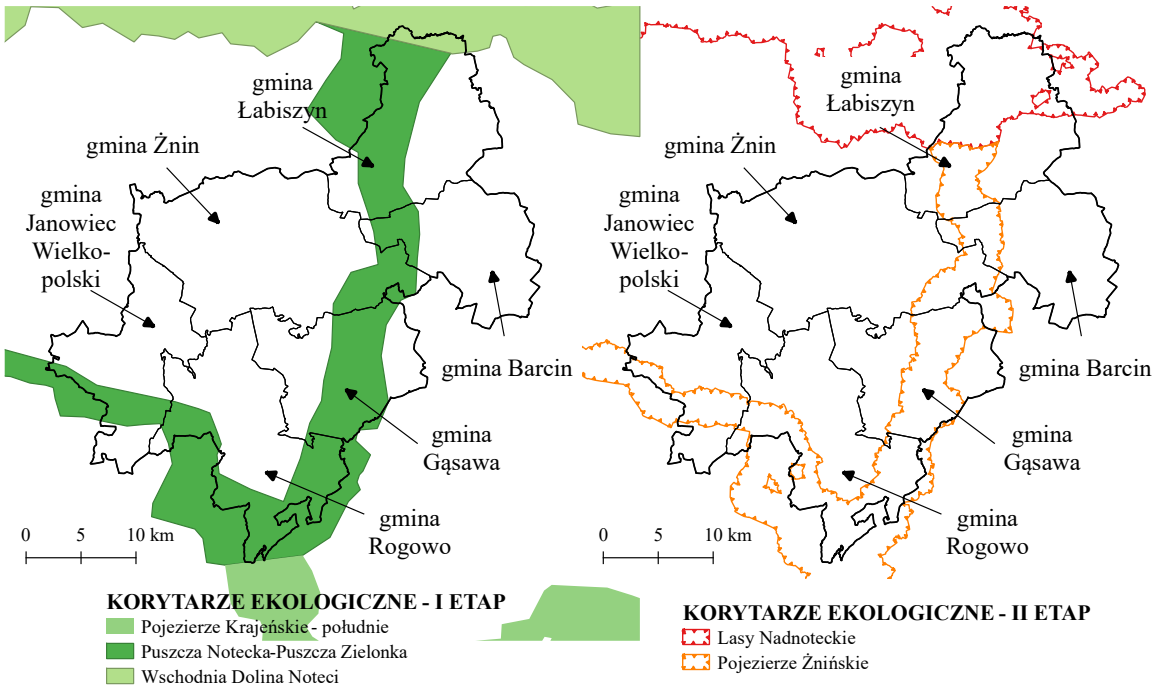
Biorąc pod uwagę ETAP I przez powiat żniński przebiegają trzy korytarze ekologiczne:

1) Wschodnia Dolina Noteci (północna część powiatu),
2) Puszcza Notecka – Puszcza Zielonka (centrum powiatu, m.in. systemem jezior żnińskich),
3) Pojezierze Krajeńskie – południe (południowy kraniec powiatu w gminie Rogowo).

Mając na uwadze ETAP II przez powiat przebiegają korytarze ekologiczne:

1) Lasy Nadnoteckie (północna część powiatu),
2) Pojezierze Żnińskie (centrum i południowa część powiatu).

System korytarzy ekologicznych przedstawiono na rysunku 11.

Rysunek 11 System korytarzy ekologicznych w powiecie żnińskim
Źródło: PRG, https://mapa.korytarze.pl/, RDOŚ, opracowanie własne

7.17 GOSPODARKA LEŚNA

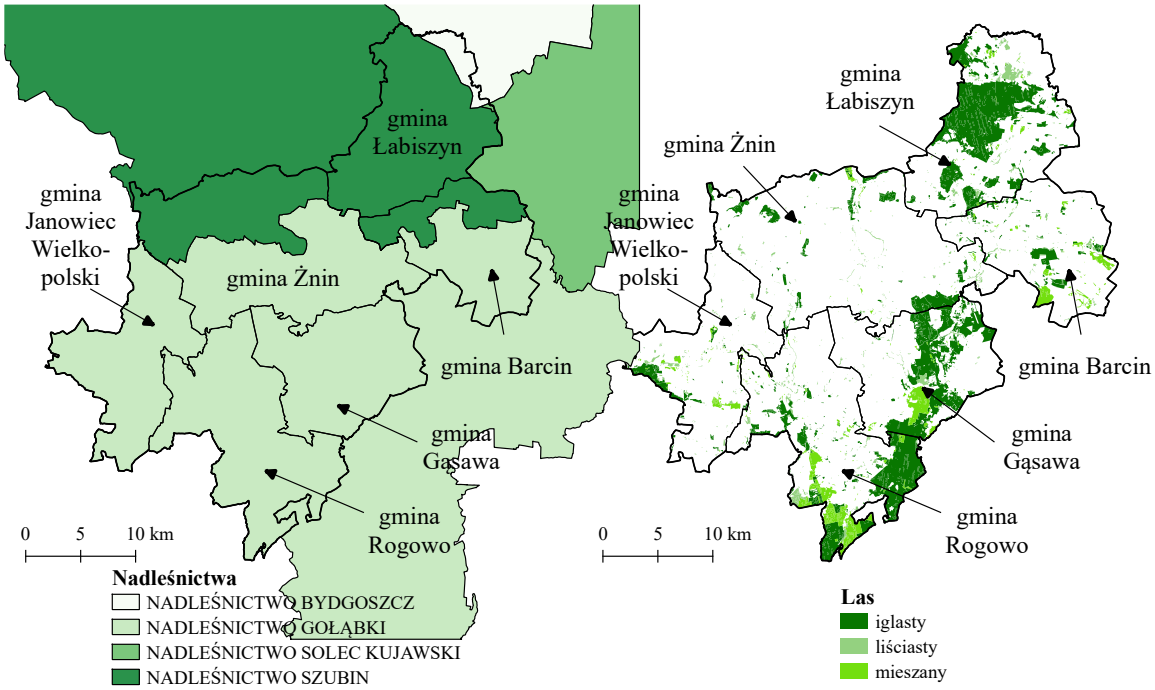
Powiatowy wykaz użytków rolnych oraz lasów z podziałem na klasy bonitacyjne oraz grupy rejestrowe wg stanu na dzień 1 stycznia 2025 roku wskazuje, że w ramach gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych, lasy zajmują w powiecie łączną powierzchnię ewidencyjną 17 098 ha, z czego zdecydowaną większość stanowią grunty leśne stanowiące własność Skarbu Państwa zarządzane przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe. Omawiany obszar administracyjne znajduje się w zasięgu czterech nadleśnictw:

1) Bydgoszcz – północno-wschodnia część gminy Łabiszyn,
2) Solec Kujawski – niewielki fragment we wschodniej części gminy Łabiszyn,
3) Szubin – północna część gminy Żnin, północna część gminy Barcin, pozostała część gminy Łabiszyn nie będąca w zasięgu nadleśnictw: Bydgoszcz oraz Solec Kujawski,
4) Gołąbki – obszar gmin: Janowiec Wielkopolski, Rogowo, Gąsawa, południowa część gminy Żnin oraz południowa część gminy Barcin.

Lasy nadleśnictwa Bydgoszcz rosną w pradolinie Wisły i Noteci, wypełnionej piaskami rzecznymi, na znacznej powierzchni zwydmionymi. Roczna ilość opadów jest tu bardzo mała i wynosi średnio 500 mm, co powoduje deficyt wilgoci w glebie. Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna, zajmująca 98% powierzchni leśnej. Pod zarządem nadleśnictwa Solec Kujawski znajduje się z kolei niemal 15 tys. ha lasów. Rzeźba terenu nadleśnictwa uformowała się w następstwie erozyjnej działalności wód roztopowych płynących od moren czołowych fazy pomorskiej i wód rzecznych pochodzących z południa. Dużą formę erozyjną Kotliny Torunskiej tworzy 11 poziomów terasowych zarówno erozyjnych, jak i erozyjno-akumulacyjnych. Piaszczyste terasy były bardzo podatne na działalność wiatru w okresie późnego glacjału i na początku holocenu, w związku z czym na większości poziomów terasowych rozwinęły się wydmy i pola piasków przewianych. Dominują tu wydmy paraboliczne i wałowe osiągające nawet 30 m wysokości względnej, na zapleczu których występują niecki deflacyjne z warstwami torfu lub murszu. Tu również głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna. Podobnie jest także w nadleśnictwie Szubin – dominującym gatunkiem w składzie drzewostanu jest sosna, która na siedlisku boru mieszanego świeżego znalazła optymalne warunki rozwoju. Pozostałymi gatunkami wchodzącymi w skład drzewostanów są: świerk, dąb, buk, jesion, olsza czarna, brzoza, modrzew, osika, daglezja, grab, lipa, klon, jawor. Las mieszany świeży zajmuje siedliska średnio żyzne na utworach piaszczystych lub gliniasto-piaszczystych. Roślinność runa podobna w składzie jak w borach mieszanych, ale z większa ilością traw i ziół. Drzewostan mieszany z sosną, dębem, brzozą, lipą, osiką, o dominacji gatunków liściastych, często dwupiętrowy. W podszycie występuje głównie kruszyna, jałowiec, trzmielina i leszczyna. W nadleśnictwie Gołąbki, które pod względem administrowanej powierzchni ma największy udział w powiecie żnińskim, również wyraźnie dominującym gatunkiem jest sosna (ok. 70%). Następnym w kolejności gatunkiem

lasotwórczym jest dąb (ok. 17%), a pozostałe gatunki (np. brzoza, modrzew, olcha, buk) mają dużo mniejsze znaczenie. Średni wiek drzewostanów wynosi 61 lat. W Nadleśnictwie Gołąbki w ostatnich latach obserwuje się nasilenie występowania szkód od wiatru. Pojawiają się one corocznie ze zróżnicowaną intensywnością. Największe szkody wystąpiły w wyniku huraganowego wiatru w sierpniu 2017 r. Z innych czynników abiotycznych, na uwagę z gospodarczego punktu widzenia, zasługują zakłócenia stosunków wodnych, tj. susze wiosenne, susze letnie, przymrozki wczesne, a zwłaszcza późne, które uszkadzają głównie dęby i buki na uprawach, a czasem i w młodnikach. Z uwagi na położenie lasów nadleśnictwa w pobliżu zbiorników i cieków wodnych coraz większe szkody powodują bobry.

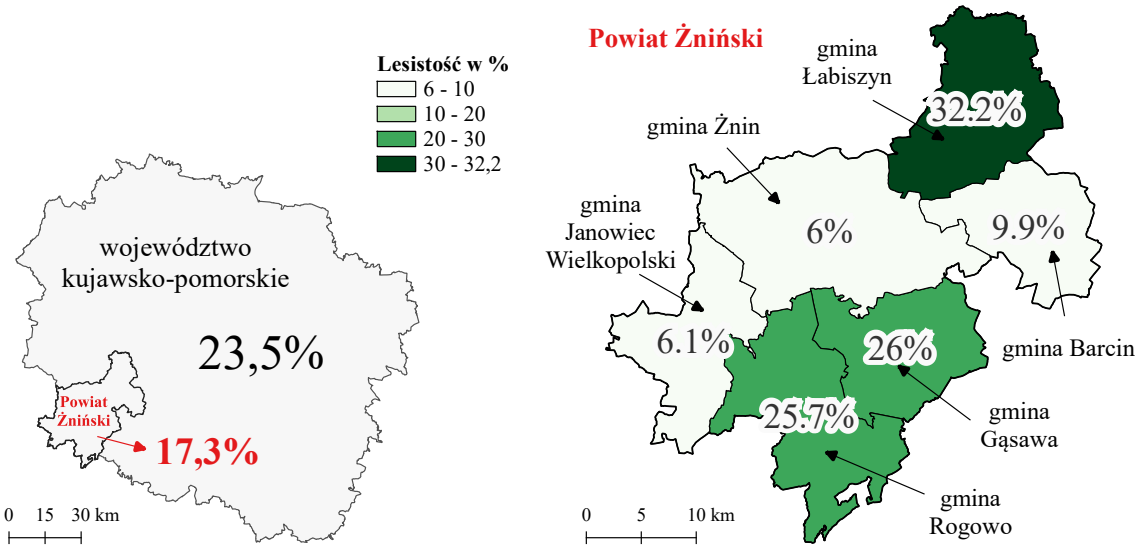
Rozmieszczenie lasów oraz podział obszaru powiatu na poszczególne nadleśnictwa przedstawiono na rysunku 12.

Rysunek 12 Rozmieszczenie lasów oraz podział na poszczególne nadleśnictwa w powiecie żnińskim
Źródło: PRG, Bank Danych o Lasach, opracowanie własne

Największe skupisko lasów zlokalizowane jest w północnej i południowo-wschodniej części powiatu, co odpowiada wysokiej lesistości gminy Łabiszyn (32,2%), Gąsawa (26,0%) i Rogowo (25,7%)[21]. Ogólna lesistość powiatu (17,3%) jest jednak niższa niż średnia dla województwa kujawsko-pomorskiego (23,5%). Dane dla poszczególnych gmin zwizualizowano na rysunku 13.

[21] dane GUS za 2024 rok

Rysunek 13 Lesistość (w %) wg stanu na 31.12.2024 r. w gminach powiatu żnińskiego – porównanie
Źródło: PRG, GUS, opracowanie własne

NADZÓR NAD LASAMI NIESTANOWIĄCYMI WŁASNOŚCI SKARBU PAŃSTWA

Powierzchnia nadzorowanych przez Starostwo Powiatowe w Żninie lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa wg stanu na koniec 2024 rok wynosiła łącznie 1 695,42 ha i nie zmieniła się znacząco w ostatnich latach. 100% powierzchni lasów nadzorowanych przez Starostwo Powiatowe jest objęte uproszczonymi planami urządzenia lasów. Na terenie powiatu nie ma lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa uznanych za lasy ochronne.

7.18 OCENA RYZYKA WYSTĄPIENIA POWAŻNYCH AWARII

Na stronie internetowej Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska dostępny jest wykaz zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, w tym:

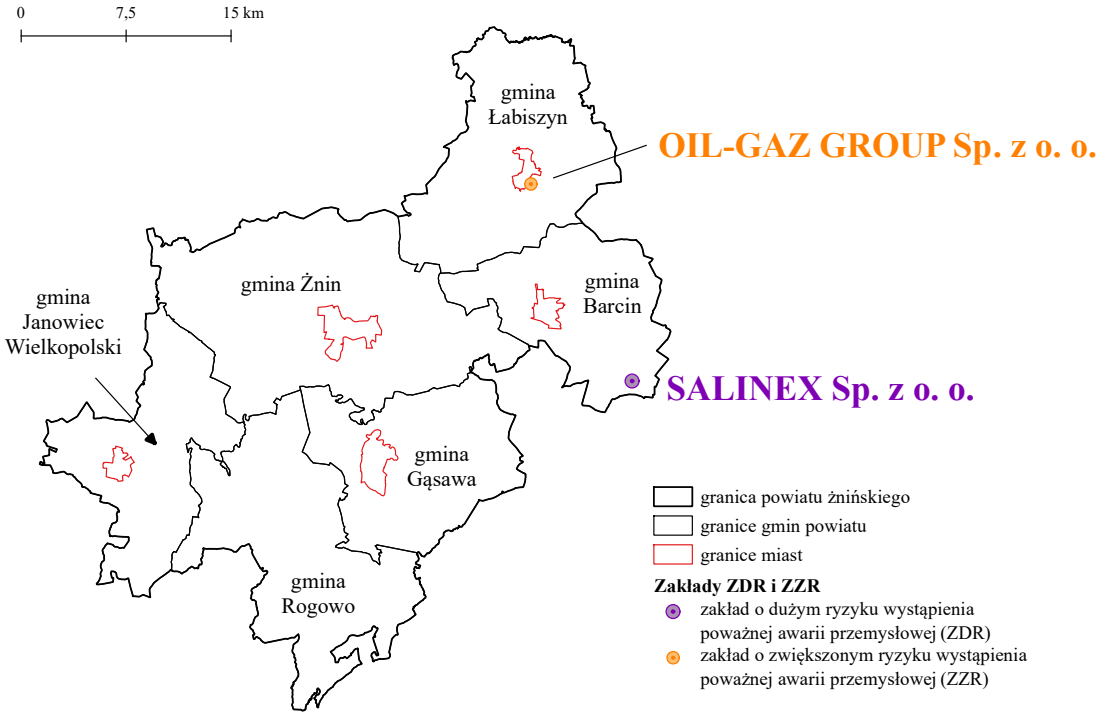
- zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR),
- zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR).

Na terenie powiatu żnińskiego zlokalizowany jest jeden zakład o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR): SALINEX Sp. z o. o. (adres: Piechcin, ul. Gazowa 14, gmina Barcin). Magazyn Gazu w Piechcinie jest zakładem spółki SALINEX Sp. z o.o. z siedzibą w Inowrocławiu. Firma prowadzi głównie działalność w branży LPG: import i dystrybucja, magazynowanie i sprzedaż gazu płynnego. Rodzaje i charakterystyka substancji chemicznych, zakwalifikowane jako niebezpieczne, występujące na terenie zakładu to węglowodory gazowe, skroplone takie jak skrajnie łatwo palne: propan-butan, propan i butan. W celu nie dopuszczenia do powstania na terenie zakładu poważnej awarii przemysłowej oraz ograniczenia jej ewentualnych skutków zastosowano m.in. system detekcji gazu monitorujący wycieki, aparaturę kontrolno-pomiarową wspomagającą i kontrolującą procesy technologiczne, stałe urządzenia gaśnicze (zraszacze, działka wodne), podręczny sprzęt gaśniczy czy wodociągową sieć przeciwpożarową z naziemnymi hydrantami. Kierownictwo terminalu współpracuje z Komendą Powiatową PSP w Żninie odpowiedzialną za bezpieczeństwo w zakresie postępowania w przypadku wystąpienia awarii oraz ograniczenia jej skutków.

W miejscowości Zdziersk w gminie Łabiszyn zlokalizowany jest również zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR): OIL-GAZ GROUP Sp. z o. o. – Rozlewnia Gazu Płynnego (adres: Zdziersk 1a, gmina Łabiszyn). Na terenie rozlewni prowadzone są operacje przeładunku gazu płynnego propan i propan-butan z cystern samochodowych do zbiorników magazynowych a następnie do cystern samochodowych, oraz rozlewu do butli 11 i 33 kg. Obiekt posiada następujące zabezpieczenia: system monitoringu wizyjnego, system detekcji gazu zblokowany z systemem automatyki odcinającym zasilanie elektryczne i zamykającym zawory gazu na zbiornikach magazynowych, którego zadaniem jest całodobowe monitorowanie terenu zakładu pod kątem obecności gazu, system wyłączników awaryjnych rozlokowanych i oznakowanych w czterech punktach zakładu, dwie pompy przeciwpożarowe zasilane

z awaryjnego agregatu prądotwórczego pobierające wodę z sieci gminnej lub zakładowej pompy przeciwpożarowej, hydrant wodny Dn 100 do ochrony newralgicznych obiektów rozlewni gazu, stałe urządzenia zraszaczowe w hali nalewu butli gazowych i na stanowisku przepompowywania gazy z i do autocysterny oraz sygnalizacja świetlno – dźwiękowa do alarmowania załogi. Prowadzący zakład opracował i przedłożył żnińskiemu Komendantowi Powiatowemu Państwowej Straży Pożarnej w Żninie i Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska w Bydgoszczy Plan Zapobiegania Awariom (PZA) odpowiadający wymaganiom Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.

Lokalizację zakładów: SALINEX Sp. z o. o. oraz OIL-GAZ GROUP Sp. z o. o. wskazano na rysunku 14.

Rysunek 14 Lokalizacja zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR) oraz zakładu o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR) w powiecie żnińskim
Źródło: PRG, GIOŚ, opracowanie własne

Pewne zagrożenie wystąpienia poważnej awarii stanowią stacje paliw jak również ruchliwe drogi. W razie poważnego wypadku może bowiem dojść do wycieku niebezpiecznych substancji i w konsekwencji do skażenia środowiska.

Zgodnie z rejestrem występowania zdarzeń o znamionach poważnej awarii w ostatnich dwóch latach (2023-2024) nie odnotowano na terenie powiatu żnińskiego takich zdarzeń.

W powiecie żnińskim przede wszystkim prewencja jest kluczowym elementem przeciwdziałania poważnym awariom. Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Żninie działa w oparciu o przepisy prawa, które nakładają na PSP szereg obowiązków związanych m.in. z ochroną środowiska. W powiecie żnińskim przy Staroście Żnińskim funkcjonuje Komisja Bezpieczeństwa i Porządku, która w przypadku zdarzenia kryzysowego, nagłego może zostać zwołana w trybie pilnym.

7.19 ZABYTKI I DOBRA MATERIALNE

W Kujawsko-Pomorskim rejestrze zabytków nieruchomych – w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków w Toruniu prowadzone są trzy rejestry zabytków:

1) Rejestr zabytków nieruchomych (księga A),
2) Rejestr zabytków ruchomych (księga B).
3) Rejestr zabytków archeologicznych (księga C).

Rejestr zabytków nieruchomych (księga A) w Powiecie Żnińskim przedstawiono w tabeli 20. Wykaz zabytków archeologicznych wpisanych do księgi C rejestru przedstawiono w tabeli 21. W przypadku wpisów do rejestru zabytków ruchomych (księga B), w tym zabytków techniki publikowane jest jedynie zestawienie statystyczne.

Tabela 20. Rejestr zabytków nieruchomych w Powiecie Żnińskim według stanu na 2026 rok

Forma ochrony	Nazwa	Chronologia	Funkcja	Materiał budowlany	Styl architekt.	Wykaz dokumentów	Data wpisu	Powiat	Gmina	Miejscowość	Ulica	Nr adresowy
rejestr zabytków	dom	1848 - 1849	budynek mieszkalny	ceglane	nieznana	341 z 1956-04-07	07.04.1956	żniński	Łabiszyn - miasto	Łabiszyn	Bydgoska	1
rejestr zabytków	cegielnia, ob. tartak	koniec XIX w.	cegielnia	drewniane	nieznana	A/459/1 z 1995-10-25	25.10.1995	żniński	Gąsawa - obszar wiejski	Gogółkowo		
rejestr zabytków	pałac	2. poł. XVII w.	pałac	ceglane	barokowy	A/167/1-2 z 1987-03-16	16.03.1987	żniński	Barcin - obszar wiejski	Krotoszyn		18
rejestr zabytków	pałac	1871 r.	pałac	ceglane	neoklasycystyczny	A/1598/1-2 z 2011-10-05	05.10.2011	żniński	Barcin - obszar wiejski	Młodocin		57
rejestr zabytków	kościół parafialny pw. św. Marii Magdaleny	XVIII w.	kościół	drewniane	ludowy	320 z 1933-03-14	14.03.1933	żniński	Gąsawa - obszar wiejski	Ryszewko		
rejestr zabytków	dom podcieniowy	XIX w.	budynek mieszkalny	drewniane	nieznana	A/1625 z 2013-01-24	24.01.2013	żniński	Gąsawa - obszar wiejski	Biskupin		
rejestr zabytków	dwór	1914 r.	dwór	ceglane	nieznana	A/250 z 1990-12-10	10.12.1990	żniński	Gąsawa - obszar wiejski	Łysinin		53
rejestr zabytków	dwór	poł. XVIII w.	dwór	ceglane	barokowy	18/A z 1966-05-03, A/1005/2-5 z 2006-05-16	03.05.1966	żniński	Gąsawa - obszar wiejski	Marcinkowo Górne		1
rejestr zabytków	oficyna-stajnia, ob. budynek mieszkalny	1. ćw. XIX w.	oficyna mieszkalna	ceglane	klasycystyczny	A/226/1-4 z 1987-06-10, A/1005/2-5 z 2006-05-16	10.06.1987	żniński	Gąsawa - obszar wiejski	Marcinkowo Górne		
rejestr zabytków	oficyna II	1. ćw. XIX w.	oficyna mieszkalna	ceglane	klasycystyczny	A/226/1-4 z 1987-06-10, A/1005/2-5 z 2006-05-16	10.06.1987	żniński	Gąsawa - obszar wiejski	Marcinkowo Górne		3
rejestr zabytków	oficyna, tzw. domek	2. ćw. XIX w.	budynek mieszkalny	ceglane	inna	A/226/1-4 z 1987-06-10, A/1005/2-5 z 2006-05-16	10.06.1987	żniński	Gąsawa - obszar wiejski	Marcinkowo Górne		
rejestr zabytków	dwór	poł. XIX w.	dwór	ceglane	nieznana	A/287/1-3 z 1991-10-23	23.10.1991	żniński	Gąsawa - obszar wiejski	Chomiąża Szlachecka		2
rejestr zabytków	stajnia	poł. XIX w.	stajnia	ceglane	nieznana	A/287/1-3 z 1991-10-23	23.10.1991	żniński	Gąsawa - obszar wiejski	Chomiąża Szlachecka		
rejestr zabytków	dwór	pocz. XX w.	dwór	ceglane	neobarokowy	A/426/1 z 1994-10-21	21.10.1994	żniński	Gąsawa - obszar wiejski	Gogółkowo		16
rejestr zabytków	kościół parafialny pw. św. Mikołaja	XVII w.	kościół	drewniane	ludowy	A.K.I.11a/280 z 1933-03-14	14.03.1933	żniński	Gąsawa - miasto	Gąsawa	Żnińska	1
rejestr zabytków	klasztor	1688 - 1692	klasztor	ceglane	nieznana	A/1669/1-3 z 2014-10-06	06.10.2014	żniński	Łabiszyn - miasto	Łabiszyn	Barcińska	5
rejestr zabytków	budynek fabryczny	1894 r.	cukrownia	ceglane	nieznana	A/1821/1-15 z 2023-10-05	05.10.2023	żniński	Żnin - miasto	Żnin	Klemensa Janickiego	
rejestr zabytków	oranżeria	koniec XIX w.	oranżeria	ceglane	nieznana	A/290/1-5 z 2005-01-27	27.01.2005	żniński	Łabiszyn - obszar wiejski	Lubostroń		37
rejestr zabytków	magazyny cukru I i II	1894 r.	magazyn	ceglane	nieznana	A/1821/1-15 z 2023-10-05	05.10.2023	żniński	Żnin - miasto	Żnin	Klemensa Janickiego	
rejestr zabytków	parowozownia	1894 r.	lokomotywownia	ceglane	nieznana	A/1821/1-15 z 2023-10-05	05.10.2023	żniński	Żnin - miasto	Żnin	Klemensa Janickiego	
rejestr zabytków	magazyn techniczny	1894 r.	magazyn	ceglane	nieznana	A/1821/1-15 z 2023-10-05	05.10.2023	żniński	Żnin - miasto	Żnin	Klemensa Janickiego	
rejestr zabytków	budynek administracyjny	1924 r.	budynek administracyjny	ceglane	nieznana	A/1821/1-15 z 2023-10-05	05.10.2023	żniński	Żnin - miasto	Żnin	Klemensa Janickiego	1
rejestr zabytków	kuźnia	1929 r.	kuźnia	ceglane	nieznana	A/1821/1-15 z 2023-10-05	05.10.2023	żniński	Żnin - miasto	Żnin	Klemensa Janickiego	
rejestr zabytków	pałac	3. ćw. XIX w.	pałac	ceglane	klasycystyczny	184/A z 1985-06-15	15.06.1985	żniński	Barcin - obszar wiejski	Piechcin	Słoneczna	8
rejestr zabytków	dwór	4. ćw. XIX w.	dwór	ceglane	eklektyczny	148/A z 1985-06-15	15.06.1985	żniński	Gąsawa - obszar wiejski	Marcinkowo Dolne		1

Forma ochrony	Nazwa	Chronologia	Funkcja	Materiał budowlany	Styl architekt.	Wykaz dokumentów	Data wpisu	Powiat	Gmina	Miejscowość	Ulica	Nr adresowy
rejestr zabytków	pałac	poł. XIX w.	dwór	ceglane	eklektyczny	147/A z 1985-06-15	15.06.1985	żniński	Gąsawa - obszar wiejski	Obudno		1
rejestr zabytków	dwór	1912 r.	dwór	ceglane	nieznana	166/A z 1985-06-15	15.06.1985	żniński	Janowiec Wielkopolski - obszar wiejski	Brudzyń		
rejestr zabytków	dwór	2. poł. XIX w.	dwór	ceglane	nieznana	151/A z 1985-06-15	15.06.1985	żniński	Janowiec Wielkopolski - obszar wiejski	Sarbinowo Drugie		17
rejestr zabytków	dzielnica Starego Miasta	XIII w.	dzielnica			368 z 1957-09-18, A/1417 z 2014-09-12, brak numeru z 2017-05-15	18.09.1957	żniński	Łabiszyn - miasto	Łabiszyn		
rejestr zabytków	cmentarz parafialny rzymskokatolicki pw. św. Mikołaja	przełom XVIII/XIX w.	cmentarz rzymskokatolicki			A/235 z 1989-03-07	07.03.1989	żniński	Łabiszyn - miasto	Łabiszyn	Cmentarna	
rejestr zabytków	cmentarz przykościelny	1. poł. XIX w.	cmentarz rzymskokatolicki			A/253/1-4 z 1991-04-23, A/802/1-4 z 2009-09-21	23.04.1991	żniński	Rogowo	Rogowo		
rejestr zabytków	założenie dworsko-parkowe	poł. XIX w.	zespół - dwór			175/A z 1985-06-15, brak numeru z 2003-01-14, A/59 z 2003-01-15	15.06.1985	żniński	Żnin - obszar wiejski	Sielec		1
rejestr zabytków	zespół kościoła rzymskokatolickiego pw. św. Doroty	1831 r.	zespół - kościół			A/253/1-4 z 1991-04-23, A/802/1-4 z 2009-09-21	23.04.1991	żniński	Rogowo	Rogowo		
rejestr zabytków	zespół kościoła parafialnego pw. św. Mateusza	1907 - 1908	zespół - kościół			A/507/1-3 z 2005-05-24	24.05.2005	żniński	Rogowo	Lubcz		7
rejestr zabytków	założenie pałacowo-parkowe	XVII - XX	zespół - pałac			A/167/1-2 z 1987-03-16	16.03.1987	żniński	Barcin - obszar wiejski	Krotoszyn		
rejestr zabytków	zespół pałacowo-parkowy	przełom XIX/XX w.	zespół - pałac			184/A z 1985-06-15	15.06.1985	żniński	Barcin - obszar wiejski	Piechcin	Słoneczna	8
rejestr zabytków	założenie dworsko-parkowe	1850 - 1859	zespół - dwór			147/A z 1985-06-15	15.06.1985	żniński	Gąsawa - obszar wiejski	Obudno		1
rejestr zabytków	założenie dworsko-parkowe	koniec XIX w.	zespół - dwór			148/A z 1985-06-15	15.06.1985	żniński	Gąsawa - obszar wiejski	Marcinkowo Dolne		2
rejestr zabytków	zespół budynków sądu	1893 - 1905	zespół - sąd			A/316/1-2 z 1992-05-20, A/781/1-2 z 2010-09-30	20.05.1992	żniński	Żnin - miasto	Żnin	Plac Wolności	17
rejestr zabytków	zespół folwarczny	XVIII - XIX	zespół - folwark			A/226/1-4 z 1987-06-10, A/1005/2-5 z 2006-05-16	10.06.1987	żniński	Gąsawa - obszar wiejski	Marcinkowo Górne		1
rejestr zabytków	założenie dworsko-parkowe	data nieznana	zespół - dwór			A/287/1-3 z 1991-10-23	23.10.1991	żniński	Gąsawa - obszar wiejski	Chomiąża Szlachecka		3
rejestr zabytków	zespół kościoła ewangelickiego	1892 r.	zespół - kościół			A/479/1-3 z 1996-12-30	30.12.1996	żniński	Janowiec Wielkopolski - obszar wiejski	Zrazim		20
rejestr zabytków	założenie dworsko-parkowe	2. ćw. XIX w.	zespół - dwór			A/456/1-2 z 1995-10-11	11.10.1995	żniński	Janowiec Wielkopolski - obszar wiejski	Tonowo		19
rejestr zabytków	założenie dworsko-parkowe	1912 r.	zespół - dwór			166/A z 1985-06-15	15.06.1985	żniński	Janowiec Wielkopolski - obszar wiejski	Brudzyń		
rejestr zabytków	założenie dworsko-parkowe	1810 r.	zespół - dwór			A/425/1-2 z 1994-10-21	21.10.1994	żniński	Janowiec Wielkopolski - obszar wiejski	Laskowo		
rejestr zabytków	zabudowania gospodarcze	1881 - 1910	zespół - folwark			166/A z 1985-06-15	15.06.1985	żniński	Janowiec Wielkopolski - obszar wiejski	Brudzyń		
rejestr zabytków	zabudowania gospodarcze	1880 - 1910	zespół - folwark			149/A z 1985-06-15	15.06.1985	żniński	Żnin - obszar wiejski	Uścikowo		

Forma ochrony	Nazwa	Chronologia	Funkcja	Materiał budowlany	Styl architekt.	Wykaz dokumentów	Data wpisu	Powiat	Gmina	Miejscowość	Ulica	Nr adresowy
rejestr zabytków	zabudowania folwarczne	1904 - 1934	zespół - folwark			148/A z 1985-06-15	15.06.1985	żniński	Gąsawa - obszar wiejski	Marcinkowo Dolne		
rejestr zabytków	zabudowania folwarczne	1890 - 1901	zespół - folwark			170/A z 1985-06-15, A/1429 z 2013-11-29	15.06.1985	żniński	Żnin - obszar wiejski	Kaczkówko		7
rejestr zabytków	zespół pałacowo-parkowy	1800 r.	zespół - pałac			A-228 z 1933-03-10, A/401/1-5 z 1994-03-10, A/192/1-6 z 2004-09-14	10.03.1994	żniński	Łabiszyn - obszar wiejski	Lubostroń		37
rejestr zabytków	założenie dworsko-parkowe	1913 r.	zespół - dwór			149/A z 1985-06-15	15.06.1985	żniński	Żnin - obszar wiejski	Uścikowo		1
rejestr zabytków	założenie dworsko-parkowe	pocz. XX w.	zespół - dwór			173/A z 1985-06-15	15.06.1985	żniński	Rogowo	Wola		4
rejestr zabytków	założenie dworsko-parkowe	pocz. XX w.	zespół - dwór			105/A z 1983-01-15, A/496 z 2005-04-13, A/497 z 2005-04-13	15.01.1983	żniński	Żnin - obszar wiejski	Sobiejuchy		
rejestr zabytków	założenie dworsko-parkowe	1873 r.	zespół - dwór			A/252/1-2 z 1991-04-23	23.04.1991	żniński	Żnin - obszar wiejski	Brzyskorzystewko		1
rejestr zabytków	założenie dworsko-parkowe	2. poł. XIX w.	zespół - dwór			151/A z 1985-06-15	15.06.1985	żniński	Janowiec Wielkopolski - obszar wiejski	Sarbinowo Drugie		17
rejestr zabytków	założenie dworsko-parkowe	przełom XIX/XX w.	zespół - dwór			170/A z 1985-06-15, A/1429 z 2013-11-29	15.06.1985	żniński	Żnin - obszar wiejski	Kaczkówko		7
rejestr zabytków	kościół ewangelicki, ob. rzymskokatolicki parafialny pw. św. Floriana	1909 r.	kościół	ceglane	neogotycki	A/58 z 2002-12-23	23.12.2002	żniński	Żnin - miasto	Żnin	Śniadeckich	20
rejestr zabytków	kościół parafialny pw. św. Floriana	1399 - 1400	kościół	ceglane	gotycki	A/470/1 z 1996-06-14, A/825 z 2009-04-16	14.06.1996	żniński	Żnin - miasto	Żnin	700-lecia	23a
rejestr zabytków	sąd, ob. rejonowy	1893 - 1905	sąd	ceglane	nieznana	A/316/1-2 z 1992-05-20, A/781/1-2 z 2010-09-30	20.05.1992	żniński	Żnin - miasto	Żnin	Plac Wolności	17
rejestr zabytków	budynek administracyjny	1905 r.	budynek administracyjny	ceglane	nieznana	A/316/1-2 z 1992-05-20, A/781/1-2 z 2010-09-30	20.05.1992	żniński	Żnin - miasto	Żnin	Sądowa	2
rejestr zabytków	wieża ratusza	poł. XV w.	ratusz	ceglane	nieznana	8397/30A z 1930-04-03	03.04.1930	żniński	Żnin - miasto	Żnin	Plac Wolności	1
rejestr zabytków	sufragania, ob. Muzeum Ziemi Pałuckiej	1795 r.	plebania	ceglane	klasycystyczny	A/305/1 z 1992-02-27	27.02.1992	żniński	Żnin - miasto	Żnin	700-lecia	24
rejestr zabytków	kościół parafialny pw. św. Marcina	przełom XIV/XV w.	kościół	ceglane	gotycki	A.K.I.11a/281 z 1933-03-14	14.03.1933	żniński	Żnin - miasto	Żnin	Pałucka	1
rejestr zabytków	stodoła	1. poł. XIX w.	stodoła	drewniane	nieznana	A/304/1 z 1992-02-27	27.02.1992	żniński	Żnin - obszar wiejski	Sarbinowo		38
rejestr zabytków	kościół parafialny pw. św. Małgorzaty	1865 - 1866	kościół	ceglane	nieznana	A/1624 z 2013-01-17	17.01.2013	żniński	Janowiec Wielkopolski - obszar wiejski	Juncewo		
rejestr zabytków	kościół parafialny pw. Świętej Trójcy	XVIII w.	kościół	drewniane	ludowy	324 z 1933-03-14	14.03.1933	żniński	Janowiec Wielkopolski - obszar wiejski	Świątkowo		58
rejestr zabytków	kościół parafialny pw. św. Mikołaja	XV w.	kościół	ceglane	gotycki	A.K.I.11a/278 z 1933-03-14, A/791 z 2019-09-27	14.03.1933	żniński	Żnin - obszar wiejski	Cerekwica		
rejestr zabytków	pałac	1876 r.	pałac	ceglane	eklektyczny	97/A z 1981-12-18	18.12.1981	żniński	Żnin - obszar wiejski	Cerekwica		1
rejestr zabytków	kościół ewangelicki	1892 r.	kościół	ceglane	neogotycki	A/479/1-3 z 1996-12-30	30.12.1996	żniński	Janowiec Wielkopolski - obszar wiejski	Zrazim		
rejestr zabytków	pastorówka	1892 r.	plebania	ceglane	neogotycki	A/479/1-3 z 1996-12-30	30.12.1996	żniński	Janowiec Wielkopolski - obszar wiejski	Zrazim		20

Forma ochrony	Nazwa	Chronologia	Funkcja	Materiał budowlany	Styl architekt.	Wykaz dokumentów	Data wpisu	Powiat	Gmina	Miejscowość	Ulica	Nr adresowy
rejestr zabytków	kościół parafialny pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny	przełom XV/XVI w.	kościół	ceglane	gotycki	Ak-I-11a/284/33 z 1933-03-14	14.03.1933	żniński	Janowiec Wielkopolski - obszar wiejski	Żerniki		
rejestr zabytków	dwór	2. ćw. XIX w.	dwór	ceglane	klasycystyczny	A/456/1-2 z 1995-10-11	11.10.1995	żniński	Janowiec Wielkopolski - obszar wiejski	Tonowo		
rejestr zabytków	kościół pw. św. Jana Chrzciciela	1891 - 1893	kościół	ceglane	neogotycki	A/266/1 z 1991-07-05, A/799 z 2010-08-30	05.07.1991	żniński	Janowiec Wielkopolski - obszar wiejski	Kołdrąb		3
rejestr zabytków	dwór	poł. XIX w.	dwór	ceglane	klasycystyczny	175/A z 1985-06-15, brak numeru z 2003-01-14, A/59 z 2003-01-15	15.06.1985	żniński	Żnin - obszar wiejski	Sielec		1
rejestr zabytków	kościół filialny pw. św. Katarzyny	1857 r.	kościół	drewniane	nieznana	A/368/1 z 1993-08-16, A/815 z 2009-04-17	16.08.1993	żniński	Rogowo	Skórki		
rejestr zabytków	kościół rzymskokatolicki pw. św. Doroty	1831 r.	kościół	ceglane	klasycystyczny	A/253/1-4 z 1991-04-23, A/802/1-4 z 2009-09-21	23.04.1991	żniński	Rogowo	Rogowo		
rejestr zabytków	dwór	1810 r.	dwór	kamienne	klasycystyczny	A/425/1-2 z 1994-10-21	21.10.1994	żniński	Janowiec Wielkopolski - obszar wiejski	Laskowo		
rejestr zabytków	dom	1903 r.	budynek mieszkalny	ceglane	eklektyczny	A/410/1 z 1994-05-12	12.05.1994	żniński	Łabiszyn - miasto	Łabiszyn	Plac 1000 lecia	11
rejestr zabytków	chata	2. poł. XVIII w.	chałupa	drewniane	nieznana	26/A z 1968-06-15	15.06.1968	żniński	Rogowo	Lubczynek		
rejestr zabytków	kościół parafialny pw. św. Mateusza	1907 - 1908	kościół	ceglane	neoromański	A/507/1-3 z 2005-05-24	24.05.2005	żniński	Rogowo	Lubcz		7
rejestr zabytków	kościół, ob. parafialny pw. św. Mikołaja	1. poł. XVIII w.	kościół	ceglane	barokowy	A-229 z 1933-03-10, A/808 z 2010-05-31	10.03.1933	żniński	Łabiszyn - miasto	Łabiszyn		
rejestr zabytków	pałac	1800 r.	pałac	ceglane	klasycystyczny	A-228 z 1933-03-10, A/192/1-6 z 2004-09-14	10.03.1933	żniński	Łabiszyn - obszar wiejski	Lubostroń		29
rejestr zabytków	oficyna	1800 r.	oficyna mieszkalna	ceglane	klasycystyczny	A/401/1-5 z 1994-03-10, A/192/1-6 z 2004-09-14	10.03.1994	żniński	Łabiszyn - obszar wiejski	Lubostroń		27
rejestr zabytków	stajnia z wozownią tzw. Stary Pałac	1800 r.	stajnia	ceglane	klasycystyczny	A/401/1-5 z 1994-03-10, A/192/1-6 z 2004-09-14	10.03.1994	żniński	Łabiszyn - obszar wiejski	Lubostroń		25
rejestr zabytków	domek myśliwski	1800 - 1810	budynek mieszkalny	ceglane	nieznana	A/401/1-5 z 1994-03-10, A/192/1-6 z 2004-09-14	10.03.1994	żniński	Łabiszyn - obszar wiejski	Lubostroń		37
rejestr zabytków	dom ogrodnika	koniec XIX w.	domek dozorcy	ceglane	nieznana	A/290/1-5 z 2005-01-27	27.01.2005	żniński	Łabiszyn - obszar wiejski	Lubostroń		31
rejestr zabytków	kościół parafialny pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny	1869 - 1872	kościół	ceglane	neogotycki	A/1553 z 2010-02-25	25.02.2010	żniński	Żnin - obszar wiejski	Wenecja		6
rejestr zabytków	dwór	1870 r.	dwór	ceglane	klasycystyczny	199/A z 1986-05-15	15.05.1986	żniński	Żnin - obszar wiejski	Wenecja		4
rejestr zabytków	ruiny zamku	1390 r.	zamek	ceglane	nieznana	I-2a/3/48 z 1948-03-18, A/1388 z 2008-10-01	18.03.1948	żniński	Żnin - obszar wiejski	Wenecja		
rejestr zabytków	kościół parafialny pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej	1826 - 1828	kościół	szachulcowe	nieznana	A/29 z 2000-11-22	22.11.2000	żniński	Żnin - obszar wiejski	Brzyskorzystew		26
rejestr zabytków	pałac	1870 - 1880	pałac	ceglane	neogotycki	A/292/1 z 1991-12-11, A/1017 z 2006-08-18	11.12.1991	żniński	Janowiec Wielkopolski - obszar wiejski	Kołdrąb		8
rejestr zabytków	spichlerz	1902 r.	spichlerz (folwarczny/chłopski)	ceglane	nieznana	150/A z 1985-06-15	15.06.1985	żniński	Janowiec Wielkopolski - obszar wiejski	Włoszanowo		10
rejestr zabytków	zespół budowlany Cukrowni Żnin	1894 - 1992	zespół - cukrownia			A/1821/1-15 z 2023-10-05	05.10.2023	żniński	Żnin - miasto	Żnin	Klemensa Janickiego	

Forma ochrony	Nazwa	Chronologia	Funkcja	Materiał budowlany	Styl architekt.	Wykaz dokumentów	Data wpisu	Powiat	Gmina	Miejscowość	Ulica	Nr adresowy
rejestr zabytków	park dworski	poł. XIX w.	park		krajobrazowy	174/A z 1985-06-15	15.06.1985	żniński	Janowiec Wielkopolski - obszar wiejski	Świątkowo		
rejestr zabytków	park	koniec XIX w.	park		nieznana	A/479/1-3 z 1996-12-30	30.12.1996	żniński	Janowiec Wielkopolski - obszar wiejski	Zrazim		20
rejestr zabytków	park	XIX w.	park		nieznana	A/456/1-2 z 1995-10-11	11.10.1995	żniński	Janowiec Wielkopolski - obszar wiejski	Tonowo		
rejestr zabytków	park	XIX w.	park		krajobrazowy	A/425/1-2 z 1994-10-21	21.10.1994	żniński	Janowiec Wielkopolski - obszar wiejski	Laskowo		
rejestr zabytków	park	data nieznana	park		krajobrazowy	184/A z 1985-06-15	15.06.1985	żniński	Barcin - obszar wiejski	Piechcin	Słoneczna	8
rejestr zabytków	park	koniec XIX w.	park		krajobrazowy	148/A z 1985-06-15	15.06.1985	żniński	Gąsawa - obszar wiejski	Marcinkowo Dolne		2
rejestr zabytków	park	poł. XIX w.	park		krajobrazowy	147/A z 1985-06-15	15.06.1985	żniński	Gąsawa - obszar wiejski	Obudno		1
rejestr zabytków	park	koniec XIX w.	park		nieznana	166/A z 1985-06-15	15.06.1985	żniński	Janowiec Wielkopolski - obszar wiejski	Brudzyń		
rejestr zabytków	park	poł. XIX w.	park		krajobrazowy	151/A z 1985-06-15	15.06.1985	żniński	Janowiec Wielkopolski - obszar wiejski	Sarbinowo Drugie		17
rejestr zabytków	park	1800 r.	ogród		krajobrazowy	A/401/1-5 z 1994-03-10, A/192/1-6 z 2004-09-14	10.03.1994	żniński	Łabiszyn - obszar wiejski	Lubostroń		
rejestr zabytków	park	XIX w.	park		krajobrazowy	A/216/1-2 z 1987-06-05	05.06.1987	żniński	Rogowo	Grochowiska Szlacheckie		
rejestr zabytków	park	XIX w.	park		krajobrazowy	173/A z 1985-06-15	15.06.1985	żniński	Rogowo	Wola		4
rejestr zabytków	park	koniec XIX w.	park		krajobrazowy	A/225/1-2 z 1987-06-10	10.06.1987	żniński	Rogowo	Złotniki		2
rejestr zabytków	park	2. poł. XIX w.	park		krajobrazowy	170/A z 1985-06-15, A/1429 z 2013-11-29	15.06.1985	żniński	Żnin - obszar wiejski	Kaczkówko		7
rejestr zabytków	część parku dworskiego tzw, gaj	2. poł. XIX w.	park		krajobrazowy	A/59 z 2003-01-15	15.01.2003	żniński	Żnin - obszar wiejski	Sielec		
rejestr zabytków	park krajobrazowy	koniec XIX w.	park		krajobrazowy	149/A z 1985-06-15	15.06.1985	żniński	Żnin - obszar wiejski	Uścikowo		
rejestr zabytków	park dworski	2. poł. XIX w.	park		nieznana	172/A z 1985-06-15	15.06.1985	żniński	Żnin - obszar wiejski	Jadowniki Bielskie		
rejestr zabytków	park	1910 - 1914	park		krajobrazowy	105/A z 1983-01-15, A/496 z 2005-04-13, A/497 z 2005-04-13	15.01.1983	żniński	Żnin - obszar wiejski	Sobiejuchy		
rejestr zabytków	park	1873 r.	park		krajobrazowy	A/252/1-2 z 1991-04-23	23.04.1991	żniński	Żnin - obszar wiejski	Brzyskorzystewko		1
rejestr zabytków	park	poł. XIX w.	park		krajobrazowy	175/A z 1985-06-15, brak numeru z 2003-01-14, A/59 z 2003-01-15	15.06.1985	żniński	Żnin - obszar wiejski	Sielec		
rejestr zabytków	założenie dworsko-parkowe	koniec XVIII w.	zespół - dwór			A/216/1-2 z 1987-06-05	05.06.1987	żniński	Rogowo	Grochowiska Szlacheckie		1
rejestr zabytków	założenie dworsko-parkowe	koniec XIX w.	zespół - dwór			A/225/1-2 z 1987-06-10	10.06.1987	żniński	Rogowo	Złotniki		2
rejestr zabytków	północno-zachodnia część parku dworskiego	pocz. XX w.	park		krajobrazowy	A/497 z 2005-04-13	13.04.2005	żniński	Żnin - obszar wiejski	Sobiejuchy		

Forma ochrony	Nazwa	Chronologia	Funkcja	Materiał budowlany	Styl architekt.	Wykaz dokumentów	Data wpisu	Powiat	Gmina	Miejscowość	Ulica	Nr adresowy
rejestr zabytków	park	1870 r.	park		krajobrazowy	A/167/1-2 z 1987-03-16	16.03.1987	żniński	Barcin - obszar wiejski	Krotoszyn		
rejestr zabytków	park	XIX w.	park		krajobrazowy	A/1598/1-2 z 2011-10-05	05.10.2011	żniński	Barcin - obszar wiejski	Młodocin		
rejestr zabytków	park	1. poł. XIX w.	park		krajobrazowy	A/226/1-4 z 1987-06-10, A/1005/2-5 z 2006-05-16	10.06.1987	żniński	Gąsawa - obszar wiejski	Marcinkowo Górne		
rejestr zabytków	park	poł. XIX w.	park		nieznana	A/287/1-3 z 1991-10-23	23.10.1991	żniński	Gąsawa - obszar wiejski	Chomiąża Szlachecka		
rejestr zabytków	dwór	koniec XVIII w.	dwór	ceglane	klasycystyczny	A/216/1-2 z 1987-06-05	05.06.1987	żniński	Rogowo	Grochowiska Szlacheckie		2
rejestr zabytków	dwór	1910 r.	dwór	ceglane	nieznana	173/A z 1985-06-15	15.06.1985	żniński	Rogowo	Wola		3
rejestr zabytków	dwór	1880 r.	dwór	ceglane	klasycystyczny	A/225/1-2 z 1987-06-10	10.06.1987	żniński	Rogowo	Złotniki		2
rejestr zabytków	dwa spichlerze	pocz. XX w.	spichlerz (folwarczny/chłopski)	ceglane	nieznana	105/A z 1983-01-15, A/496 z 2005-04-13	15.01.1983	żniński	Żnin - obszar wiejski	Sobiejuchy		
rejestr zabytków	magazyn zbożowy	1920 r.	spichlerz (folwarczny/chłopski)	nieznana	nieznana	184/A z 1985-06-15	15.06.1985	żniński	Barcin - obszar wiejski	Piechcin	Słoneczna	8
rejestr zabytków	kościół rzymskokatolicki parafialny pw. św. Jakuba Większego	1900 - 1901	kościół	ceglane	inna	A/1747 z 2018-08-29	29.08.2018	żniński	Barcin - miasto	Barcin	Kościelna	11
rejestr zabytków	magistrat	1906 r.	ratusz	ceglane	neorenesansowy	A/466/1 z 1996-05-06, A/848 z 2008-10-24	06.05.1996	żniński	Żnin - miasto	Żnin	Plac Wolności	1
rejestr zabytków	dwór	1873 r.	dwór	ceglane	klasycystyczny	A/252/1-2 z 1991-04-23	23.04.1991	żniński	Żnin - obszar wiejski	Brzyskorzystewko		1
rejestr zabytków	dwór	1915 r.	dwór	ceglane	nieznana	170/A z 1985-06-15, A/1429 z 2013-11-29	15.06.1985	żniński	Żnin - obszar wiejski	Kaczkówko		7
rejestr zabytków	dwór	1912 r.	dwór	ceglane	nieznana	105/A z 1983-01-15, A/496 z 2005-04-13	15.01.1983	żniński	Żnin - obszar wiejski	Sobiejuchy		2
rejestr zabytków	dwór	1913 r.	dwór	ceglane	nieznana	149/A z 1985-06-15	15.06.1985	żniński	Żnin - obszar wiejski	Uścikowo		1
rejestr zabytków	kościół parafialny pw. Wszystkich Świętych i św. Rocha	1834 - 1835	kościół	kamienne	neoklasycystyczny	A/1761 z 2019-05-30	30.05.2019	żniński	Żnin - obszar wiejski	Gorzyce		50
rejestr zabytków	kaplica ewangelicko-unijna, ob. kościół rzymskokatolicki pw. św. Wawrzyńca	1899 r.	kaplica	ceglane	nieznana	A/1763 z 2019-08-30	30.08.2019	żniński	Rogowo	Czewujewo		
rejestr zabytków	kościół rzymskokatolicki pw. św. Jana Chrzciciela	1831 r.	kościół	ceglane	bezstylowy	A/1774 z 2020-04-30	30.04.2020	żniński	Gąsawa - obszar wiejski	Chomiąża Szlachecka		
rejestr zabytków	wodociągowa wieża ciśnień - komunalna	1901 r.	wieża ciśnień	ceglane	nieznana	A/1521 z 2009-02-26	26.02.2009	żniński	Żnin - miasto	Żnin	Mickiewicza	22
rejestr zabytków	melaśnik nr 1	1894 r.	zbiornik	metalowe	bezstylowy	A/1821/1-15 z 2023-10-05	05.10.2023	żniński	Żnin - miasto	Żnin	Klemensa Janickiego	
rejestr zabytków	melaśnik nr 2	1949 r.	zbiornik	metalowe	bezstylowy	A/1821/1-15 z 2023-10-05	05.10.2023	żniński	Żnin - miasto	Żnin	Klemensa Janickiego	
rejestr zabytków	dzwonnica	2. poł. XVIII w.	dzwonnica	drewniane	nieznana	320 z 1933-03-14	14.03.1933	żniński	Gąsawa - obszar wiejski	Ryszewko		
rejestr zabytków	ogrodzenie	1800 r.	mur/ogrodzenie	ceglane	nieznana	A/401/1-5 z 1994-03-10, A/192/1-6 z 2004-09-14	10.03.1994	żniński	Łabiszyn - obszar wiejski	Lubostroń		37
rejestr zabytków	piwnica w fosie	poł. XIX w.	piwnica	ceglane	nieznana	A/290/1-5 z 2005-01-27	27.01.2005	żniński	Łabiszyn - obszar wiejski	Lubostroń		37
rejestr zabytków	piwnica-lodownia	pocz. XX w.	piwnica	kamienne	nieznana	A/290/1-5 z 2005-01-27	27.01.2005	żniński	Łabiszyn - obszar wiejski	Lubostroń		37
rejestr zabytków	piwnica ziemna	pocz. XX w.	piwnica	ceglane	nieznana	A/290/1-5 z 2005-01-27	27.01.2005	żniński	Łabiszyn - obszar wiejski	Lubostroń		37

Forma ochrony	Nazwa	Chronologia	Funkcja	Materiał budowlany	Styl architekt.	Wykaz dokumentów	Data wpisu	Powiat	Gmina	Miejscowość	Ulica	Nr adresowy
rejestr zabytków	dzwonnica	XIX w.	dzwonnica	drewniane	nieznana	A/253/1-4 z 1991-04-23, A/802/1-4 z 2009-09-21	23.04.1991	żniński	Rogowo	Rogowo		
rejestr zabytków	mauzoleum rodziny Schedlin-Czarlińskich	pocz. XX w.	mauzoleum	ceglane	nieznana	A/253/1-4 z 1991-04-23, A/802/1-4 z 2009-09-21	23.04.1991	żniński	Rogowo	Rogowo		
rejestr zabytków	ogrodzenie ze schodami	1907 - 1908	mur/ogrodzenie	kamienne	nieznana	A/507/1-3 z 2005-05-24	24.05.2005	żniński	Rogowo	Lubcz		7
rejestr zabytków	świetlica z garażami	1929 r.	garaż	ceglane	nieznana	A/1821/1-15 z 2023-10-05	05.10.2023	żniński	Żnin - miasto	Żnin	Klemensa Janickiego	
rejestr zabytków	elfa kolejowa	1943 r.	budynek przemysłowy, produkcyjny lub magazynowy	ceglane	nieznana	A/1821/1-15 z 2023-10-05	05.10.2023	żniński	Żnin - miasto	Żnin	Klemensa Janickiego	
rejestr zabytków	waga normalnotorowa	1956 r.	waga	ceglane	nieznana	A/1821/1-15 z 2023-10-05	05.10.2023	żniński	Żnin - miasto	Żnin	Klemensa Janickiego	
rejestr zabytków	waga wąskotorowa	1956 r.	waga	ceglane	nieznana	A/1821/1-15 z 2023-10-05	05.10.2023	żniński	Żnin - miasto	Żnin	Klemensa Janickiego	
rejestr zabytków	magazyn cukru III	1944 r.	magazyn	ceglane	nieznana	A/1821/1-15 z 2023-10-05	05.10.2023	żniński	Żnin - miasto	Żnin	Klemensa Janickiego	
rejestr zabytków	pompownia wody	1894 r.	pompownia	ceglane	nieznana	A/1821/1-15 z 2023-10-05	05.10.2023	żniński	Żnin - miasto	Żnin	Klemensa Janickiego	
rejestr zabytków	mur ogrodzeniowy	XVIII w.	mur/ogrodzenie	ceglane	nieznana	A/1669/1-3 z 2014-10-06	06.10.2014	żniński	Łabiszyn - miasto	Łabiszyn	Barcińska	5
rejestr zabytków	dzwonnica	2. poł. XVIII w.	dzwonnica	ceglane	nieznana	A/1669/1-3 z 2014-10-06	06.10.2014	żniński	Łabiszyn - miasto	Łabiszyn		
rejestr zabytków	cmentarz parafialny rzymskokatolicki pw. św. Jakuba Apostoła	poł. XIX w.	cmentarz rzymskokatolicki			A/247 z 1990-10-22	22.10.1990	żniński	Barcin - miasto	Barcin	Żnińska	22
rejestr zabytków	cmentarz przykościelny	2. poł. XIX w.	cmentarz rzymskokatolicki			A/507/1-3 z 2005-05-24	24.05.2005	żniński	Rogowo	Lubcz		
rejestr zabytków	cmentarz żydowski	2. poł. XVIII w.	cmentarz żydowski			A/1777 z 2020-06-23	23.06.2020	żniński	Barcin - miasto	Barcin	Podgórna	

Źródło: https://dane.gov.pl/pl/dataset/1130/resource/1194024/table?page=1&per_page=20&q=&sort=

Tabela 21. Rejestr zabytków archeologicznych w Powiecie Żnińskim według stanu na 2026 rok

Forma ochrony	Dokładność położenia	Nazwa	Obszar AZP	Nr stanowiska / obszar	Chronologia	Funkcja	Wykaz dokumentów	Data wpisu	Powiat	Gmina	Miejscowość
rejestr zabytków	przybliżony	Złotowo, st. 41	43-38	94	epoka kamienia	grób	C/168 z 2008-12-02	02.12.2008	żniński	Barcin - obszar wiejski	Złotowo
rejestr zabytków	dokładny	Biskupin	44-35		epoka brązu	osada	147/C z 1995-11-16	16.11.1995	żniński	Gąsawa - obszar wiejski	Biskupin
rejestr zabytków	dokładny	Biskupin	44-35		nie dotyczy	inna	C/148 z 2006-02-06, brak numeru z 2006-08-07	06.02.2006	żniński	Gąsawa - obszar wiejski	Biskupin
rejestr zabytków	przybliżony	Biskupin, st. 10	44-35	9	epoka brązu	osada	B-17 z 1958-08-18	18.08.1958	żniński	Gąsawa - obszar wiejski	Biskupin
rejestr zabytków	dokładny	Biskupin, st. 15,15a	44-35	13,14	epoka żelaza	osada	B-16 z 1958-08-19, C/164 z 2005-11-21	19.08.1958	żniński	Gąsawa - obszar wiejski	Biskupin
rejestr zabytków	przybliżony	Biskupin, st. 18	44-35	16	epoka brązu	osada	B-18 z 1958-08-18	18.08.1958	żniński	Gąsawa - obszar wiejski	Biskupin
rejestr zabytków	przybliżony	Biskupin, st. 2	44-35	2	epoka brązu	osada	B-20 z 1958-08-18	18.08.1958	żniński	Gąsawa - obszar wiejski	Biskupin
rejestr zabytków	przybliżony	Biskupin, st. 4	44-35	3	pradzieje	osada	B-7 z 1935-07-20, C/148 z 2006-02-06	20.07.1935	żniński	Gąsawa - obszar wiejski	Biskupin
rejestr zabytków	przybliżony	Biskupin, st. 6	44-35	5	epoka brązu	osada	B-19 z 1958-08-18	18.08.1958	żniński	Gąsawa - obszar wiejski	Biskupin

Forma ochrony	Dokładność położenia	Nazwa	Obszar AZP	Nr stanowiska / obszar	Chronologia	Funkcja	Wykaz dokumentów	Data wpisu	Powiat	Gmina	Miejscowość
rejestr zabytków	przybliżony	Gącz, st. 8	46-33	7	średniowiecze	grodzisko	144/C z 1984-08-15	15.08.1984	żniński	Janowiec Wielkopolski - obszar wiejski	Gącz
rejestr zabytków	przybliżony	Kołdrąb-Kopiec, st. 1	45-33	51	średniowiecze	grodzisko	105/C z 1969-11-06	06.11.1969	żniński	Janowiec Wielkopolski - obszar wiejski	Kołdrąb
rejestr zabytków	przybliżony	Ośno	46-33		średniowiecze	grodzisko	142/C z 1984-08-14	14.08.1984	żniński	Janowiec Wielkopolski - obszar wiejski	Ośno
rejestr zabytków	przybliżony	Izdebno, st. 5	45-34	5	epoka brązu	grodzisko	106/C z 1969-11-06	06.11.1969	żniński	Rogowo	Izdebno
rejestr zabytków	przybliżony	Recz, st. 1	46-33	64	średniowiecze	grodzisko	143/C z 1984-08-14	14.08.1984	żniński	Rogowo	Recz
rejestr zabytków	przybliżony	Kierzkowo, st. 13	43-36	201	epoka kamienia	grób	145/C z 1984-08-09, C/119 z brak daty	09.08.1984	żniński	Żnin - obszar wiejski	Kierzkowo
rejestr zabytków	przybliżony	Sielec, st. 26	43-33	113	niemożliwa do uzyskania	kopiec	B-6 z 1935-05-09, B-6 z brak daty	09.05.1935	żniński	Żnin - obszar wiejski	Sielec
rejestr zabytków	przybliżony	Sobiejuchy, st. 1,2	42-35	18,19	epoka żelaza	osada	60/C z 1967-03-06	06.03.1967	żniński	Żnin - obszar wiejski	Sobiejuchy

Źródło: https://dane.gov.pl/pl/dataset/210/resource/1194022/table?page=1&per_page=20&q=&sort=

7.20 POTENCJALNE ZMIANY W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Założenia programowe POŚ mają na celu realizację zadań, po wykonaniu których ma nastąpić poprawa stanu i jakości danego elementu środowiska, bądź będzie utrzymywany dobry stan o ile aktualnie taki został zdiagnozowany, co oznacza, że potencjalne zmiany w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu należy rozpatrywać w kategoriach ubożenia i pogorszenia wybranych komponentów środowiska przyrodniczego powiatu żnińskiego. W odniesieniu do założonych celów można więc wymienić najważniejsze następujące zmiany będące wynikiem braku realizacji programu:

- zwiększenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł punktowych i rozproszonych źródeł komunalno-bytowych,
- zwiększenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł liniowych,
- zwiększenie poziomu hałasu,
- pogorszenie stanu technicznego dróg,
- zwiększenie poziomu hałasu (np. komunikacyjnego, przemysłowego),
- brak wiedzy na temat poziomu pól elektromagnetycznych w powiecie żnińskim,
- pogłębienie problemu suszy,
- brak zapewnienia odpowiedniej ochrony przeciwpowodziowej,
- pogorszeniu stanu infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej oraz sanitacji na obszarze powiatu,
- zwiększenie presji związanej z wydobyciem kopalin,
- degradacja gleb i powierzchni ziemi,
- brak zapewnienia właściwej obsługi mieszkańców w zakresie odbioru i utylizacji odpadów (w tym wyrobów azbestowych),
- stagnacja lub pogorszenie stanu terenów cennych przyrodniczo,
- zwiększenie ryzyka wystąpienia poważnej awarii na terenie powiatu żnińskiego,
- pogorszenie stanu wiedzy na temat jakości środowiska powiatu żnińskiego.

8 STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

Określenie zmian stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem w odniesieniu do zadań inwestycyjnych zaplanowanych w Programie często przy braku informacji o sposobie i dokładnych miejscach realizacji poszczególnych przedsięwzięć jest bardzo trudne. Biorąc jednak pod uwagę, że część z planowanych zadań inwestycyjnych wymagać będzie przeprowadzenia osobnych postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w odniesieniu do konkretnych warunków środowiskowych przyjęto, że na tym etapie wystarczające będzie omówienie typowych oddziaływań i ich potencjalnych skutków środowiskowych. Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy zawarte są w **ROZDZIALE 11**. Działania inwestycyjne uwzględnione w „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku” będą oddziaływać w sposób pozytywny stały i długoterminowy na poszczególne komponenty środowiskowe. Jednak część zadań na etapie ich budowy/realizacji może oddziaływać negatywnie na środowisko. Będą to jednak oddziaływania o charakterze chwilowym i krótkoterminowym oraz w pełni odwracalne.

9 ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R.

Na podstawie dokonanej diagnozy stanu środowiska oraz przeprowadzonej analizy SWOT dla poszczególnych obszarów interwencji zawartych w „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku” zidentyfikowano następujące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody:

- wzrost natężenia zjawisk ekstremalnych (fale ciepła, fale chłodu, opady nawalne, wichury, susze),
- niedotrzymanie poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu oraz przekroczenie poziomu celu długoterminowego dla ozonu, określonych ze względu na ochronę zdrowia ludzi – ocena za lata 2023-2024,
- przekroczenie poziomu celu długoterminowego dla ozonu, określonych ze względu na ochronę roślin – ocena za lata 2023-2024,
- wciąż dominujący udział rozproszonych źródeł komunalno-bytowych,
- wzrastająca liczba pojazdów samochodowych i ciągników,
- stwierdzone nieprawidłowości w zakresie emisji zanieczyszczeń (gazów i pyłu) do powietrza w zakładach przemysłowych/obiektach działalności gospodarczej z terenu powiatu żnińskiego,
- przebieg dróg o dużym natężeniu ruchu pojazdów (powyżej 3 mln/rok), których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach,
- przekroczenia standardów akustycznych w kontrolowanych zakładach przemysłowych/obiektach działalności gospodarczej,
- dla większości JCWP rzecznych i jeziornych ryzyko niespełnienia celów środowiskowych Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW),
- zły stan ogólny wszystkich JCWP rzecznych i jeziornych na obszarze powiatu (dla których dokonano oceny),
- słaby stan ogólny JCWPd nr 43 oraz zagrożenie nieosiągnięcia celu środowiskowego RDW dla tej JCWPd,
- silne i ekstremalne zagrożenie suszą (ocena ogólna),
- ekstremalne zagrożenie suszą rolniczą,
- ryzyko wystąpienia powodzi i podtopień na części obszaru powiatu,
- wzrost zużycia wody,
- wciąż duża liczba zbiorników bezodpływowych,
- niewypełnienie postanowień Dyrektywy ściekowej przez aglomeracje: Żnin, Barcin i Łabiszyn,
- duże zróżnicowanie stopnia skanalizowania poszczególnych gmin w powiecie,
- występowanie na obszarze powiatu terenów górniczych, czyli przestrzeni objętych przewidywanymi szkodliwymi wpływami robót górniczych zakładu górniczego,
- obecność zinwentaryzowanych miejsc szkód i bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku,
- zdeponowane przy ulicy Nowej w Janowcu Wielkopolskim odpady niebezpieczne,
- wciąż duża ilość wyrobów zawierających azbest pozostałych do usunięcia,
- wciąż duży udział zmieszanych odpadów komunalnych odbieranych z obszaru powiatu – niski poziom selektywnego zbierania odpadów,
- problem z osiągnięciem wymaganych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w gminach powiatu żnińskiego,

- większa w porównaniu do średniej dla województwa masa wytwarzanych odpadów komunalnych na 1 mieszkańca,
- uboga struktura drzewostanu (wyraźnie dominująca sosna),
- niska na tle województwa lesistość,
- obecność na terenie powiatu zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR) oraz zakładu o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR).

Założeniem projektu Programu Ochrony Środowiska jest stopniowa eliminacja wyżej wymienionych problemów środowiskowych poprzez realizację zamierzeń o charakterze inwestycyjnym jak i nie inwestycyjnym.

10 CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

Realizując lokalną politykę ochrony środowiska Powiatu Żnińskiego, Program ochrony środowiska, a w nim harmonogram realizacyjny, sporządzony został z uwzględnieniem celów zawartych w strategiach i programach (operacyjnych i rozwoju), wynikających z ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Powiązania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku” z założeniami obowiązujących dokumentów strategicznych szczebla krajowego, wojewódzkiego i powiatowego zawarte są ROZDZIALE pn. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI – w **tabeli 1**. Oznacza to, że wyznaczone w „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku” cele są z nimi komplementarne, czyli wzajemnie się uzupełniają i nie są ze sobą sprzeczne. Projekt Programu uwzględnia również zapisy dotychczas obowiązującego programu ochrony środowiska, ponieważ ważnym aspektem prowadzenia polityki ochrony środowiska jest ciągłość podejmowanych działań.

11 PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA, W TYM ODDZIAŁYWANIA BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE, NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU, A TAKŻE NA ŚRODOWISKO, A W SZCZEGÓLNOŚCI NA: RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNĄ, LUDZI, ZWIERZĘTA, ROŚLINY, WODĘ, POWIETRZE, POWIERZCHNIĘ ZIEMI, KRAJOBRAZ, KLIMAT, ZASOBY NATURALNE, ZABYTKI, DOBRA MATERIALNE Z UWZGLĘDNIENIEM ZALEŻNOŚCI MIĘDZY TYMI ELEMENTAMI ŚRODOWISKA I MIĘDZY ODDZIAŁYWANIAMI NA TE ELEMENTY

„Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku” wyznacza 10 obszarów interwencji. W trakcie realizacji zaplanowanych przedsięwzięć mogą wystąpić szczególne aspekty oddziaływania na środowisko. Ocenie możliwych oddziaływań na środowisko poddano wszystkie zaplanowane zadania zarówno inwestycyjne jak i pozainwestycyjne, które zostały przedstawione w harmonogramie realizacyjnym POŚ. Najważniejszym zagrożeniem dla środowiska związanym z realizacją Programu może być nieterminowe realizowanie zapisanych w nim działań. Próbę identyfikacji i oceny przewidywanych znaczących oddziaływań poszczególnych zadań na środowisko dokonano w tabeli uwzględniając:

- pozytywne / negatywne (lub brak oddziaływania),
- bezpośrednie / pośrednie,
- krótkoterminowe / średnioterminowe / długoterminowe,
- stałe / chwilowe,
- wtórne/ skumulowane.

Ocena została dokonana na podstawie symulacji i przewidywanych skutków realizacji konkretnych działań na poszczególne elementy:

1. Obszary Natura 2000,
2. Obszary Chronionego Krajobrazu,
3. Rezerwaty przyrody,
4. Pomniki przyrody,
5. Użytki ekologiczne,
6. Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe,
7. Różnorodność biologiczna – rośliny i zwierzęta,
8. Ludzie,
9. Woda,
10. Powietrze i klimat,
11. Powierzchnia ziemi,
12. Krajobraz,
13. Zasoby naturalne,
14. Zabytki i dobra materialne.

Analizując zestawienie przedstawione w tabeli należy pamiętać, że dokonana ocena z uwagi na ogólny charakter analizowanego Programu w dużej mierze ma charakter czysto teoretyczny. W ocenie tej nie wartościowano wielkości poszczególnych oddziaływań tylko analizowano możliwość ich wystąpienia. Jak wspomniano wcześniej, określenie zmian stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem w odniesieniu do zadań inwestycyjnych zaplanowanych w Programie przy braku informacji o sposobie i dokładnych miejscach realizacji poszczególnych przedsięwzięć jest bardzo trudne. Oddziaływania pozytywne oznaczono kolorem zielonym, możliwe negatywne – kolorem żółtym, negatywne znaczące – czerwonym.

Jako oddziaływanie negatywne należy rozumieć takie oddziaływanie, które prowadzi do ujemnych skutków, pomniejsza wartość środowiska i jego składników. Negatywne mogą być zarówno działania legalne jak i nielegalne, powodujące szkody w środowisku oraz te, które stwarzają zagrożenie dla środowiska. Oddziaływania pozytywne to takie, których realizacja prowadzi do poprawy stanu środowiska. W niektórych przypadkach oddziaływanie, w zależności od aspektu, jaki się rozważa, może mieć jednocześnie negatywny i pozytywny wpływ (kolor pomarańczowy) na dany element środowiska. Przyznanie takiej oceny nie oznacza, że oddziaływania takie zawsze wystąpią oraz że oddziaływanie pozytywne zawsze będzie miało większą, mniejszą lub taką samą wartość jak oddziaływanie negatywne.

W niniejszej analizie określono również wskaźnik brak zauważalnego oddziaływania (oznaczone bez koloru). W rzeczywistości trudno jest znaleźć przypadek, gdy brak jest jakichkolwiek oddziaływań. Zawsze można określić powiązania, które będą wpływać negatywnie lub pozytywnie na dany komponent środowiska. Lecz w celu uproszczenia i przedstawienia braku zauważalnego oddziaływania zaplanowanego zadania na środowisko wprowadzono wskaźnik brak zauważalnego oddziaływania.

Oddziaływania bezpośrednie oznaczono literą „**B**”, pośrednie literą „**P**”, wtórne – „**W**”, skumulowane – „**SKUM**”. W zależności od czasu trwania oddziaływań zastosowano symbolikę:

- oddziaływanie krótkoterminowe – „→”
- oddziaływanie średnioterminowe – „⇉”
- oddziaływania długoterminowe –„⇶”.

Przy określeniu częstotliwości oddziaływania podział przedstawia się następująco:

- stałe – symbol „∞”,
- chwilowe – symbol „●”.

Tabela 22. Matryca wpływu działań przedstawionych w „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku” na poszczególne elementy środowiska

Obszar interwencji	Zadania	Elementy środowiska podlegające ocenie wpływu												
		Obszary Natura 2000	Obszary Chronionego Krajobrazu	Rezerwaty przyrody	Pomniki przyrody	Użytki ekologiczne	Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	Różnorodność biologiczna – rośliny i zwierzęta	Ludzie	Woda	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	Realizacja Programu Priorytetowego "Czyste Powietrze" oraz realizacja Programu "Ciepłe Mieszkanie"	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	B, ⇉, ∞		B, ⇉, ∞				B, ⇉, ∞
	Kompleksowa modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	B, ⇉, ∞		B, ⇉, ∞				B, ⇉, ∞
	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej oraz zasobu komunalnego	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	B, ⇉, ∞		B, ⇉, ∞				B, ⇉, ∞
	Modernizacja źródeł ciepła w obiektach użyteczności publicznej	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	B, ⇉, ∞		B, ⇉, ∞				B, ⇉, ∞
	Udzielania dotacji celowej na pokrycie kosztów instalacji proekologicznych systemów grzewczych	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	B, ⇉, ∞		B, ⇉, ∞				B, ⇉, ∞
	Instalacje OZE w budynkach będących własnością Powiatu Żnińskiego	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	B, ⇉, ∞		B, ⇉, ∞				B, ⇉, ∞
	Montaż instalacji wykorzystujących energię ze źródeł odnawialnych do produkcji energii elektrycznej i cieplnej w budynkach użyteczności publicznej	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	B, ⇉, ∞		B, ⇉, ∞				B, ⇉, ∞

Obszar interwencji	Zadania	Elementy środowiska podlegające ocenie wpływu													
		Obszary Natura 2000	Obszary Chronionego Krajobrazu	Rezerwaty przyrody	Pomniki przyrody	Użytki ekologiczne	Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	Różnorodność biologiczna – rośliny i zwierzęta	Ludzie	Woda	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	Rozwój sieci gazowej	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	B, →, ●	W, ⇉, ∞		B, ⇉, ∞	B, →, ●	B, →, ●	B, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞
	Rozwój sieci ciepłowniczej	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	B, →, ●	W, ⇉, ∞		B, ⇉, ∞	B, →, ●	B, →, ●		W, ⇉, ∞
	Kształtowanie zasad korzystania z określonych źródeł ciepła w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞
	Modernizacja systemów oświetlenia w budynkach lub na terenach będących własnością Powiatu Żnińskiego na energooszczędne								W, ⇉, ∞		B, ⇉, ∞		W, ⇉, ∞		
	Modernizacja oświetlenia ulicznego przy drogach gminnych								W, ⇉, ∞		B, ⇉, ∞		W, ⇉, ∞		
	Budowa nowych odcinków dróg rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	B, →, ●	W, ⇉, ∞		B, ⇉, ∞	B, →, ●	W, ⇉, ∞		
	Rozbudowa systemu tras i szlaków rowerowych	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	B, →, ●	W, ⇉, ∞		B, ⇉, ∞	B, →, ●	W, ⇉, ∞		
	Budowa dróg dla pieszych i rowerów wzdłuż dróg gminnych	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	B, →, ●	W, ⇉, ∞		B, ⇉, ∞	B, →, ●	W, ⇉, ∞		
	Budowa dróg dla pieszych i rowerów wzdłuż dróg wojewódzkich	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	B, →, ●	W, ⇉, ∞		B, ⇉, ∞	B, →, ●	W, ⇉, ∞		

Obszar interwencji	Zadania	Elementy środowiska podlegające ocenie wpływu													
		Obszary Natura 2000	Obszary Chronionego Krajobrazu	Rezerwaty przyrody	Pomniki przyrody	Użytki ekologiczne	Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	Różnorodność biologiczna – rośliny i zwierzęta	Ludzie	Woda	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	Prowadzenie postępowań dotyczących wydawania pozwoleń na emisję gazów i pyłów	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞
	Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych i kontrolnych z zakresu modernizacji energetycznej budynków, OZE, szkodliwości spalania odpadów i paliw stałych	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞
ZAGROŻENIA HAŁASEM	Bieżące utrzymanie drogi ekspresowej nr 5 oraz kontrola stanu nawierzchni	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	B, →, ●	W, ⇉, ∞		B, ⇉, ∞	B, →, ●	W, ⇉, ∞		
	Budowa, rozbudowa i modernizacja dróg wojewódzkich	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	B, →, ●	W, ⇉, ∞		B, ⇉, ∞	B, →, ●	W, ⇉, ∞		
	Modernizacja dróg powiatowych i mostów na terenie Powiatu Żnińskiego	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	B, →, ●	W, ⇉, ∞		B, ⇉, ∞	B, →, ●	W, ⇉, ∞		
	Budowa i modernizacja chodników zarządzanych przez Powiat Żniński	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	B, →, ●	W, ⇉, ∞		B, ⇉, ∞	B, →, ●	W, ⇉, ∞		

Obszar interwencji	Zadania	Elementy środowiska podlegające ocenie wpływu													
		Obszary Natura 2000	Obszary Chronionego Krajobrazu	Rezerwaty przyrody	Pomniki przyrody	Użytki ekologiczne	Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	Różnorodność biologiczna – rośliny i zwierzęta	Ludzie	Woda	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
ZAGROŻENIA HAŁASEM	Poprawa bezpieczeństwa pieszych - budowa sygnalizacji świetlnych, doświetlenie przejść dla pieszych, budowa azyli drogowych i innych urządzeń poprawiających bezpieczeństwo ruchu pieszych i ruchu kołowego (na drogach powiatowych)	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	B, →, ●	W, ⇉, ∞		B, ⇉, ∞	B, →, ●	W, ⇉, ∞		
	Budowa, rozbudowa i modernizacja dróg gminnych	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	B, →, ●	W, ⇉, ∞		B, ⇉, ∞	B, →, ●	W, ⇉, ∞		
	Prowadzenie pomiarów natężenia ruchu w ramach Generalnego Pomiaru Ruchu								W, ⇉, ∞		W, ⇉, ∞				
	Wprowadzanie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących standardów akustycznych dla poszczególnych terenów	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞
	Prowadzenie postępowań dotyczących wydawania decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞
	Edukacja ekologiczna w zakresie hałasu w środowisku i metod jego ograniczania	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞

Obszar interwencji	Zadania	Elementy środowiska podlegające ocenie wpływu													
		Obszary Natura 2000	Obszary Chronionego Krajobrazu	Rezerwaty przyrody	Pomniki przyrody	Użytki ekologiczne	Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	Różnorodność biologiczna – rośliny i zwierzęta	Ludzie	Woda	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	Przyjmowanie zgłoszeń instalacji emitujących PEM								W, ⇉, ∞		W, ⇉, ∞				
	Kontrola instalacji emitujących PEM								W, ⇉, ∞		W, ⇉, ∞				
	Monitorowanie poziomów pól elektromagnetycznych								W, ⇉, ∞		W, ⇉, ∞				
	Uwzględnienie zagadnienia ochrony przed polami elektromagnetycznymi w planowaniu przestrzennym	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞
GOSPODAROWANIE WODAMI	Monitoring jakości wód ujmowanych na cele komunalne								W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞				W, ⇉, ∞	
	Monitoring jakości wód powierzchniowych i podziemnych								W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞				W, ⇉, ∞	
	Edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie zrównoważonego korzystania z zasobów wodnych	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞
	Przywrócenie drożności morfologicznej rzeki Noteci od Pakości do Krostkowa - etap II	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	W, ⇉, ∞	B, ⇉, ∞		B, →, ●	W, ⇉, ∞		

Obszar interwencji	Zadania	Elementy środowiska podlegające ocenie wpływu													
		Obszary Natura 2000	Obszary Chronionego Krajobrazu	Rezerwaty przyrody	Pomniki przyrody	Użytki ekologiczne	Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	Różnorodność biologiczna – rośliny i zwierzęta	Ludzie	Woda	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
GOSPODAROWANIE WODAMI	Działanie dla JCWP rzecznej o nazwie: Pomorka i kodzie: RW6000101883669 - dodatkowy przegląd pozwoleń wodnoprawnych	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	W, ⇉, ∞	B, ⇉, ∞		B, →, ●	W, ⇉, ∞		
	Działanie dla JCWP rzecznej o nazwie: Panna i kodzie: RW6000181882699 - analiza możliwości przebudowy budowli piętrzących w zakresie zapewniającym ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych, ocena wpływu budowli poprzecznych na ciągłość biologiczną i cele środowiskowe jcwp, kontrola funkcjonowania urządzeń do migracji ryb, monitoring skuteczności istniejących urządzeń do migracji ryb	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	W, ⇉, ∞	B, ⇉, ∞		B, →, ●	W, ⇉, ∞		

Obszar interwencji	Zadania	Elementy środowiska podlegające ocenie wpływu													
		Obszary Natura 2000	Obszary Chronionego Krajobrazu	Rezerwaty przyrody	Pomniki przyrody	Użytki ekologiczne	Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	Różnorodność biologiczna – rośliny i zwierzęta	Ludzie	Woda	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
GOSPODAROWANIE WODAMI	Działanie dla JCWP rzecznej o nazwie: Noteć od Noteci Zachodniej do jez. Wolickiego i kodzie: RW6000161883199 - opracowanie wariantowej analizy sposobu udrożnienia budowli piętrzących na cieku wraz ze wskazaniem wariantu do realizacji oraz opracowaniem dokumentacji projektowej oraz realizacja wybranego wariantu udrożnienia cieku - działanie inwestycyjne	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	W, ⇉, ∞	B, ⇉, ∞		B, →, ●	W, ⇉, ∞		
	Działanie dla JCWP rzecznej o nazwie: Nowy Kanał Notecki i kodzie: RW60001618838249 - działania renaturyzacyjne	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	W, ⇉, ∞	B, ⇉, ∞		B, →, ●	W, ⇉, ∞		

Obszar interwencji	Zadania	Elementy środowiska podlegające ocenie wpływu													
		Obszary Natura 2000	Obszary Chronionego Krajobrazu	Rezerwaty przyrody	Pomniki przyrody	Użytki ekologiczne	Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	Różnorodność biologiczna – rośliny i zwierzęta	Ludzie	Woda	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
GOSPODAROWANIE WODAMI	Działanie dla JCWP rzecznej o nazwie: Noteć od Nowego Kanału Noteckiego do dopływu spod Sipior i kodzie: RW600016188391 - analiza możliwości przebudowy budowli piętrzących w zakresie zapewniającym ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych, opracowanie wariantowej analizy sposobu udrożnienia budowli piętrzących na cieku wraz ze wskazaniem wariantu do realizacji oraz opracowaniem dokumentacji projektowej, realizacja wybranego wariantu udrożnienia cieku - działanie inwestycyjne, ocena wpływu budowli poprzecznych na ciągłość biologiczną i cele środowiskowe jcwp, kontrola funkcjonowania urządzeń do migracji ryb, monitoring skuteczności istniejących urządzeń do migracji ryb, działania renaturyzacyjne	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	W, ⇉, ∞	B, ⇉, ∞		B, →, ●	W, ⇉, ∞		

Obszar interwencji	Zadania	Elementy środowiska podlegające ocenie wpływu													
		Obszary Natura 2000	Obszary Chronionego Krajobrazu	Rezerwaty przyrody	Pomniki przyrody	Użytki ekologiczne	Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	Różnorodność biologiczna – rośliny i zwierzęta	Ludzie	Woda	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
GOSPODAROWANIE WODAMI	Działanie dla JCWP jeziornych: Sobiejuskie (LW10465), Dobrylewskie (LW10464), Żnińskie Duże (LW10463), Żnińskie Małe (LW10462), Weneckie Zachodnie (LW10460), Ostrówieckie (LW10447), Kierzkowskie (10448), Wolickie (LW10443), Foluskie (LW10445), Oćwieckie Wschodnie (LW10453), Oćwieckie Zachodnie (LW10454) i Biskupińskie (LW10457) - kontrola gospodarowania wodami oraz przegląd pozwoleń wodnoprawnych	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	W, ⇉, ∞	B, ⇉, ∞		B, →, ●	W, ⇉, ∞		
	Działanie dla JCWP jeziornej o nazwie: Żnińskie Małe i kodzie: LW10462 - opracowanie nowego indywidualnego programu rekultywacji jezior, wdrożenie nowego indywidualnego programu rekultywacji jezior, kontrola procesów rekultywacji	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	W, ⇉, ∞	B, ⇉, ∞		B, →, ●	W, ⇉, ∞		

Obszar interwencji	Zadania	Elementy środowiska podlegające ocenie wpływu													
		Obszary Natura 2000	Obszary Chronionego Krajobrazu	Rezerwaty przyrody	Pomniki przyrody	Użytki ekologiczne	Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	Różnorodność biologiczna – rośliny i zwierzęta	Ludzie	Woda	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
GOSPODAROWANIE WODAMI	Działanie dla JCW podziemnej o kodzie: GW600043 - dodatkowy przegląd udzielonych pozwoleń wodnoprawnych związanych z poborem wód podziemnych	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	W, ⇉, ∞	B, ⇉, ∞		B, →, ●	W, ⇉, ∞		
	Rozwój małej retencji	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	W, ⇉, ∞	B, ⇉, ∞		B, →, ●	W, ⇉, ∞		
	Konserwacja istniejących rowów melioracyjnych	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	W, ⇉, ∞	B, ⇉, ∞		B, →, ●	W, ⇉, ∞		
GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	Bieżąca ewidencja i kontrola zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków								W, ⇉, ∞						
	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków (np. dotacje celowe)								W, ⇉, ∞	B, ⇉, ∞					
	Budowa, rozbudowa i przebudowa infrastruktury kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	B, ⇉, ∞	B, ⇉, ∞		B, →, ●	B, →, ●		W, ⇉, ∞
	Budowa, rozbudowa i przebudowa infrastruktury wodociągowej	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	P, →, ●	B, ⇉, ∞	B, ⇉, ∞		B, →, ●	B, →, ●		W, ⇉, ∞

Obszar interwencji	Zadania	Elementy środowiska podlegające ocenie wpływu													
		Obszary Natura 2000	Obszary Chronionego Krajobrazu	Rezerwaty przyrody	Pomniki przyrody	Użytki ekologiczne	Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	Różnorodność biologiczna – rośliny i zwierzęta	Ludzie	Woda	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
ZASOBY GEOLOGICZNE	Prowadzenie bieżącej kontroli w zakresie przestrzegania wydanych koncesji/decyzji oraz eliminacja nielegalnego wydobycia											B, ⇉, ∞	B, ⇉, ∞	B, ⇉, ∞	
	Ochrona złóż w procesie planowania przestrzennego	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞
	Rekultywacja obszarów poeksploatacyjnych (w tym ustalanie kierunków rekultywacji)	P, ⇉, ∞	P, ⇉, ∞	P, ⇉, ∞	P, ⇉, ∞	P, ⇉, ∞	P, ⇉, ∞	P, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞			B, ⇉, ∞	B, ⇉, ∞		
GLEBY	Uwzględnienie zagadnień zabezpieczenia gruntów rolnych i leśnych przed zmianą zagospodarowania w planowaniu przestrzennym	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞
	Monitorowanie gleb użytkowanych rolniczo											W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	
	Identyfikacja i likwidacja nielegalnych wysypisk śmieci i składowisk odpadów (w tym dążenie do usunięcia odpadów niebezpiecznych z terenu Gminy Janowiec Wielkopolski – ul. Nowa w Janowcu Wielkopolskim)											B, ⇉, ∞	B, ⇉, ∞		

Obszar interwencji	Zadania	Elementy środowiska podlegające ocenie wpływu													
		Obszary Natura 2000	Obszary Chronionego Krajobrazu	Rezerwaty przyrody	Pomniki przyrody	Użytki ekologiczne	Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	Różnorodność biologiczna – rośliny i zwierzęta	Ludzie	Woda	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	Bieżące utrzymanie oraz rozbudowa, modernizacja PSZOK-ów								W, ⇉, ∞			B, ⇉, ∞	B, ⇉, ∞		
	Zorganizowanie prawidłowego odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞
	Promowanie budowy przydomowych kompostowników	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞
	Edukacja mieszkańców w zakresie ograniczania ilości wytwarzanych odpadów, prawidłowego postępowania z odpadami oraz ochrony środowiska przed odpadami	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞
	Demontaż i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest								B, ⇉, ∞				B, ⇉, ∞		B, ⇉, ∞
ZASOBY PRZYRODNICZE	Zagospodarowanie terenów zielonych na terenach będących własnością Powiatu Żnińskiego	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞		
	Działania edukacyjne na rzecz podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞
	Promocja zachowań proekologicznych	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞

Obszar interwencji	Zadania	Elementy środowiska podlegające ocenie wpływu													
		Obszary Natura 2000	Obszary Chronionego Krajobrazu	Rezerwaty przyrody	Pomniki przyrody	Użytki ekologiczne	Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	Różnorodność biologiczna – rośliny i zwierzęta	Ludzie	Woda	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
ZASOBY PRZYRODNICZE	Wsparcie działalności ekologicznej organizacji pozarządowych	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞
	Pielęgnacja i rozwój terenów zieleni na terenach gminnych	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞		
	Opracowanie ekspertyzy dla obszaru Natura 2000 Równina Szubińsko-Łabiszyńska - kumak nizinny	B, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞
	Opracowanie ekspertyzy dla obszaru Natura 2000 Równina Szubińsko-Łabiszyńska - siedliska leśne	B, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞
	Opracowanie projektu PZO (planu zadań ochronnych) z ekspertyzą dla obszaru Natura 2000 Ostoja Barcińsko-Gąsawska	B, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞
	Opracowanie ekspertyzy dla obszaru Natura 2000 Równina Szubińsko-Łabiszyńska - siedliska nieleśne i rośliny	B, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞
	Inwentaryzacja, bieżąca ochrona istniejących pomników przyrody oraz tworzenie nowych form ochrony przyrody	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞		
	Aktualizacja Planów Urządzania Lasu	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞						W, ⇉, ∞		

Obszar interwencji	Zadania	Elementy środowiska podlegające ocenie wpływu													
		Obszary Natura 2000	Obszary Chronionego Krajobrazu	Rezerwaty przyrody	Pomniki przyrody	Użytki ekologiczne	Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	Różnorodność biologiczna – rośliny i zwierzęta	Ludzie	Woda	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
ZASOBY PRZYRODNICZE	Prowadzenie nadzoru nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa, w tym opracowanie aktualizacji Uproszczonych Planów Urządzenia Lasu	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞						W, ⇉, ∞		
	Prowadzenie postępowań w sprawie wycinki drzew i krzewów							W, ⇉, ∞	W, ⇉, ∞				W, ⇉, ∞		
	Rozwój oferty edukacyjnej i turystycznej								W, ⇉, ∞			P, →, ●	P, →, ●		W, ⇉, ∞
POWAŻNE AWARIE	Kontrola zakładów przemysłowych stwarzających zagrożenie dla środowiska	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞		
	Wsparcie zakupu i wymiana sprzętu oraz wsparcie działalności powiatowych służb oraz podmiotów ratowniczych								W, ⇉, ∞						
	Dofinansowanie działających na terenie Ochotniczych Straży Pożarnych								W, ⇉, ∞						
	Współdziałanie w zakresie doskonalenia systemów zarządzania kryzysowego i powiadamiania mieszkańców	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞	SKUM, ⇉, ∞

Źródło: opracowanie własne

Podsumowując informacje zawarte w tabeli 22, działania inwestycyjne uwzględnione w „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku” będą oddziaływać w sposób pozytywny stały i długoterminowy na poszczególne komponenty środowiskowe. Jednak część zadań na etapie ich budowy/realizacji może oddziaływać negatywnie na środowisko. Będą to jednak oddziaływania o charakterze chwilowym i krótkoterminowym oraz w pełni odwracalne. Należy zaznaczyć, iż konkretne oddziaływania środowiskowe będzie można ocenić dopiero w oparciu o określone dane projektowe i lokalizacyjne na etapie postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla poszczególnych (konkretnych) inwestycji. Nadrzędnym celem wydawanych decyzji środowiskowych będzie takie ukształtowanie planowanego przedsięwzięcia, aby w jak najmniejszym stopniu pogorszyło ono stan środowiska (lub żeby negatywne oddziaływania w ogóle nie wystąpiły). Zadania uwzględnione w POŚ realizowane będą w zdecydowanej większości na obszarach już zurbanizowanych (przekształconych antropogenicznie), w związku z czym ich negatywne oddziaływanie na zasoby przyrodnicze (faunę, florę, różnorodność biologiczną) będzie znacznie ograniczone (nie będą powstawały nowe obszary zurbanizowane powodujące defragmentację siedlisk przyrodniczych i osłabiające integralność przyrodniczą powiatu). W kolejnej tabeli (23) przedstawiono typowe negatywne oddziaływania środowiskowe występujące na etapie realizacji przedsięwzięć o charakterze budowlanym (budowa/rozbudowa/przebudowa infrastruktury liniowej oraz obiektów budowalnych).

Tabela 23. Typowe negatywne oddziaływania środowiskowe występujące na etapie realizacji przedsięwzięć o charakterze budowlanym (budowa/rozbudowa/przebudowa infrastruktury liniowej oraz obiektów budowalnych)

Element środowiskowy	Typowe oddziaływania
Wody podziemne i powierzchniowe	Celem ochrony wód jest osiągnięcie celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych, jednolitych części wód podziemnych oraz obszarów chronionych, a także poprawa jakości wód oraz biologicznych stosunków w środowisku wodnym i na terenach podmokłych. Na etapie realizacji inwestycji, może teoretycznie nastąpić, przy niewłaściwie prowadzonych pracach negatywne oddziaływanie na środowisko wodne w miejscu i otoczeniu realizowanej inwestycji. W następstwie prac budowlanych nastąpić może również ingerencja w stosunki wodne w wyniku prac związanych z budową systemu odwodnienia, oddziaływanie to jednak będzie lokalne i krótkotrwałe. Istnieje możliwość zanieczyszczenia wód podziemnych w wyniku naruszenia nieprzepuszczalnych lub trudno przepuszczalnych warstw podczas prowadzenia prac ziemnych oraz możliwość skażenia środowiska wodno - gruntowego substancjami ropopochodnymi mogącymi przedostać się do gruntu i dalej do wód podziemnych w wyniku wycieków olejów, paliwa i innych środków chemicznych z uszkodzonych maszyn budowlanych. Na zapleczu budowy powstawać będą przede wszystkim ścieki bytowe. Powstające ścieki bytowe z zaplecza budowy powinny być odprowadzane do przewoźnych sanitariatów, a następnie wywożone do oczyszczalni ścieków.
Gleby i powierzchnia terenu	W związku z realizacją inwestycji główne oddziaływania, jakie mogą być generowane na etapie budowy będą dotyczyć następujących aspektów: – przekształcenia rzeźby terenu, – niszczenia pokrywy glebowej na skutek używania ciężkiego sprzętu i zagęszczania profilu glebowego lub też jej całkowitego usuwania, jako warstwy gruntu nie nadającej się do posadowienia obiektów, – przemieszczania mas ziemnych, składowania, a nawet wymiany gruntów, – zanieczyszczenia fizyko-chemicznego gruntu substancjami i materiałami stosowanymi w trakcie prowadzenia prac, – zmiana stosunków wodnych: przesuszenie lub podtopienie gruntu, – możliwość zniszczenia głębiej położonych warstw geologicznych w skutek zdjęcia humusu, – narażenie wydobytej ziemi na działanie czynników atmosferycznych, – wyłączenie z eksploatacji gruntów rolnych w skutek trwałego zajęcia terenu pod projektowane inwestycje.

Element środowiskowy	Typowe oddziaływania
Powietrze	Na etapie realizacji inwestycji źródłem oddziaływań w zakresie emisji pyłów i gazów mogą być: – maszyny budowlane, – pojazdy transportujące materiały służące do budowy, – przechowywanie sypkich materiałów budowlanych, – szlifowanie i cięcie materiałów budowlanych, – prace wykończeniowe z wykorzystaniem materiałów zawierających rozpuszczalniki organiczne i inne substancje mogące przedostawać się do powietrza, – kładzenie mas bitumicznych. Spośród wymienionych źródeł najistotniejszy wpływ na jakość powietrza w okresie realizacji przedsięwzięcia mają ciężkie roboty budowlane i transport materiałów sypkich.
Klimat akustyczny	Podczas wykonywania prac budowlanych, na obszarach sąsiadujących z terenem budowy, może lokalnie wystąpić pogorszenie klimatu akustycznego. Roboty będą obejmować wykonywanie prac ziemnych, dowóz materiałów do budowy przy użyciu sprzętu ciężkiego. Istotnym punktem podczas budowy jest transport surowców oraz materiałów, a także odpadów w okolicy placu budowy, jak również poza terenem budowy. Wykonanie prac wymaga użycia różnorodnych maszyn budowlanych takich jak koparki, spycharki, dźwigi, samochody ciężarowe itp. oraz urządzenia odznaczające się dużą mocą akustyczną takie jak szlifierki, piły itp. Wymienione operacje technologiczne i stosowane maszyny oraz urządzenia będą źródłem hałasu. Podczas budowy wytwarzany hałas będzie odznaczać się dużą zmiennością czasową jak również jego natężeniem. Rozkład czasowy emitowanego hałasu będzie dotyczył pory dnia, kiedy to będą wykonywane prace. Jednocześnie zmienność czasowa będzie uzależniona od postępów wykonywanych prac oraz harmonogramu ich wykonywania. Natężenie hałasu będzie uzależnione od rodzaju wykonywanych robot i użytkowanych urządzeń. Odczuwalne miary wytwarzanego hałasu będą również uzależnione od odległości obiektów chronionych przed hałasem od przeprowadzanych prac.
Krajobraz	W fazie budowy oddziaływanie na krajobraz będzie dotyczyć powstania placu budowy, tymczasowych dróg, miejsc magazynowania materiałów i odpadów. Sam plac budowy jako miejsce obniżające walory krajobrazowe będzie oddziaływać w sposób krótkotrwały i po zakończeniu robót oddziaływanie to ustąpi.
Ludzie	Faza realizacji wiązać się będzie głównie z zagrożeniem zdrowia i życia ludzi pracujących na terenie budowy oraz pobliskich mieszkańców. Oddziaływanie te związane będę z emisją drgań, hałasu, zanieczyszczeń powietrza. W czasie budowy emitowany będzie hałas przez maszyny budowlane. Przedłużona lub nadmierna ekspozycja na hałas może prowadzić do zaburzeń snu, podniesienia ciśnienia krwi, powodować efekty psychofizyczne i sercowo – naczyniowe, które ograniczają wydajność i prowokują rozdrażnienie. W trakcie realizacji przedsięwzięcia może dochodzić do negatywnych oddziaływań na zdrowie i życie ludzi poprzez emisję drgań i hałasu związaną z prowadzonymi pracami budowlanymi. Oddziaływani te można zmniejszyć poprzez ograniczenie pracy urządzeń najbardziej uciążliwych w obszarach zabudowanych. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza można osiągnąć przez jak największe skrócenie okresu składowania materiałów sypkich, które mogą ulegać pyleniu w wyniku erozji wietrznej, a także powodować znaczne ubytki składowanych na hałdach materiałów. Czynnikami zwiększającymi ryzyko zdrowotne na etapie realizacji są również emisje zanieczyszczeń do powietrza. Zanieczyszczenie powietrza będzie miało charakter niezorganizowany, o zasięgu ograniczonym do terenu budowy. Głównymi zanieczyszczeniami powietrza będą spaliny (tlenki azotu, dwutlenek węgla, węglowodory) z silników maszyn budowlanych oraz środków transportu oraz pyły na skutek prowadzonych prac ziemnych oraz ruchu pojazdów. Najbardziej narażone będą osoby zamieszkałe w sąsiedztwie inwestycji. Jednakże wszelkie uciążliwości będą krótkotrwałe, a ich skutki odwracalne. Oddziaływania te będą ściśle związane z przesuwającym się frontem robót w pobliżu, którego będą największe. Przy standardowej organizacji etapu realizacji inwestycji nie przewiduje się wystąpienia negatywnych skutków w postaci trwałego pogorszenia zdrowia ludzi lub utraty życia. W trakcie realizacji przedsięwzięcia bezpośrednie zagrożenia dla ludzi mogą być również spowodowane wypadkami budowlanymi - wskutek nieprzestrzegania zasad bezpieczeństwa i higieny pracy lub w wyniku katastrofy budowlanej.

Element środowiskowy	Typowe oddziaływania
Środowisko przyrodnicze	Realizacja inwestycji może wywierać krótkookresowy negatywny wpływ na różnorodność biologiczną, faunę oraz florę. Faza budowy przedsięwzięć będzie odbywała się w terenie w znacznej części przekształconym antropogenicznie. W fazie tej może nastąpić m.in. likwidacja roślinności w miejscach wykonywania prac budowlanych, wycinka drzew i krzewów, płoszenie zwierząt. W zdecydowanej większości na terenach planowanych inwestycji występują gatunki częste i pospolite, typowe dla miejsc przekształconych antropogenicznie. Na etapie realizacji inwestycji najsilniejsze oddziaływanie będą związane z hałasem generowanym przez ciężki sprzęt budowlany. Oddziaływanie to może prowadzić do okresowego przemieszczenia się np. ptaków poza tereny przedsięwzięcia. Uciążliwości te jednak będą okresowe – ograniczone do etapu budowy, krótkotrwałe i odwracalne.
Powstawanie odpadów	Zamierzenia inwestycyjne planowane do realizacji w ramach przedmiotowego projektu dokumentu na etapie ich realizacji/budowy będą prowadzić do powstawania odpadów, co jest nieodzownym elementem wszystkich inwestycji budowlanych. Na etapie budowy poszczególnych inwestycji najpowszechniej powstającymi odpadami będą: materiały budowlane, gleba i ziemia z wykopów, opakowania po materiałach budowlanych i elementach budowlanych, odpady związane z obsługą techniczną placu budowy, odpady komunalne pochodzące z zaplecza socjalnego placu budowy. Zgodnie z obowiązującą ustawą z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, wytwarzanie odpadów niezwiązane z eksploatacją instalacji (w tym m.in. wytwarzanie odpadów w wyniku prac budowlanych, remontowych, rozbiórki) nie wymaga uzyskania pozwolenia ani innej decyzji w zakresie gospodarki odpadami. Podmiot zewnętrzny odbierający powstające odpady powinien natomiast posiadać uregulowany stan formalno-prawny w zakresie gospodarki odpadami, tj. posiadać zezwolenie na zbieranie lub przetwarzanie (odzysk / unieszkodliwienie) odpadów.

Źródło: opracowanie własne

11.1 ODDZIAŁYWANIA GENEROWANE ZAPISAMI PROJEKTU DOKUMENTU NA ZASOBY, TWORY I SKŁADNIKI PRZYRODY, A TAKŻE CELE OCHRONY WYMIENIONE W ART. 2 UST. 1 USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 O OCHRONIE PRZYRODY ORAZ CELE, PRZEDMIOTY I ZAKAZY OBOWIĄZUJĄCE W ODNIESIENIU DO FORM OCHRONY PRZYRODY I OTULIN, MOŻLIWOŚĆ NEGATYWNEGO ODDZIAŁYWANIA PRZEWIDYWANYCH PRZEZ PROJEKT DOKUMENTU ZAPISÓW NA CELE OCHRONY, PRZEDMIOTY OCHRONY, INTEGRALNOŚĆ OBSZARÓW I SPÓJNOŚĆ EUROPEJSKIEJ SIECI EKOLOGICZNEJ NATURA 2000 W KONTEKŚCIE ZAPISÓW ART. 33 USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY

Zgodnie z Centralnym Rejestrem Form Ochrony Przyrody prowadzonym przez Generalną Dyrekcję Ochrony Środowiska na terenie powiatu żnińskiego znajdują się następujące rezerwaty przyrody: Ostrów koło Pszczółczyna, Mięcierzyn oraz Źródła Gąsawki. Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody w parkach narodowych oraz w rezerwatach przyrody zabrania się:

1. budowy lub przebudowy obiektów budowlanych i urządzeń technicznych, z wyjątkiem obiektów i urządzeń służących celom parku narodowego albo rezerwatu przyrody,
2. chwytania lub zabijania dziko występujących zwierząt, zbierania lub niszczenia jaj, postaci młodocianych i form rozwojowych zwierząt, umyślnego płoszenia zwierząt kręgowych, zbierania poroży, niszczenia nor, gniazd, legowisk i innych schronień zwierząt oraz ich miejsc rozrodu,
3. polowania, z wyjątkiem obszarów wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych ustanowionych dla rezerwatu przyrody,
4. pozyskiwania, niszczenia lub umyślnego uszkadzania roślin oraz grzybów,
5. użytkowania, niszczenia, umyślnego uszkadzania, zanieczyszczania i dokonywania zmian obiektów przyrodniczych, obszarów oraz zasobów, tworów i składników przyrody,

6. zmiany stosunków wodnych, regulacji rzek i potoków, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody,
7. pozyskiwania skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, minerałów i bursztynu,
8. niszczenia gleby lub zmiany przeznaczenia i użytkowania gruntów,
9. palenia ognisk i wyrobów tytoniowych oraz używania źródeł światła o otwartym płomieniu, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska,
10. prowadzenia działalności wytwórczej, handlowej i rolniczej, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony,
11. stosowania chemicznych i biologicznych środków ochrony roślin i nawozów,
12. zbioru dziko występujących roślin i grzybów oraz ich części, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska,
13. połowu ryb i innych organizmów wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych,
14. ruchu pieszego, rowerowego, narciarskiego i jazdy konnej wierzchem, z wyjątkiem szlaków i tras narciarskich wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska,
15. wprowadzania psów na obszary objęte ochroną ścisłą i czynną, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony, psów pasterskich wprowadzanych na obszary objęte ochroną czynną, na których plan ochrony albo zadania ochronne dopuszczają wypas oraz psów asystujących w rozumieniu art. 2 pkt 11 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44, 858, 1089 i 1165),
16. wspinaczki, eksploracji jaskiń lub zbiorników wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska,
17. ruchu pojazdów poza drogami publicznymi oraz poza drogami położonymi na nieruchomościach stanowiących własność parków narodowych lub będących w użytkowaniu wieczystym parków narodowych, wskazanymi przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska,
18. umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków niezwiązanych z ochroną przyrody, udostępnianiem parku albo rezerwatu przyrody, edukacją ekologiczną, z wyjątkiem znaków drogowych i innych znaków związanych z ochroną bezpieczeństwa i porządku powszechnego,
19. zakłócania ciszy,
20. używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego, uprawiania sportów wodnych i motorowych, pływania i żeglowania, z wyjątkiem akwenów lub szlaków wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska,
21. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu,
22. biwakowania, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska,
23. prowadzenia badań naukowych – w parku narodowym bez zgody dyrektora parku, a w rezerwacie przyrody – bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska,
24. wprowadzania gatunków roślin, zwierząt lub grzybów, bez zgody ministra właściwego do spraw środowiska,
25. wprowadzania organizmów genetycznie zmodyfikowanych,
26. organizacji imprez rekreacyjno-sportowych – w parku narodowym bez zgody dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Zgodnie z Centralnym Rejestrem Form Ochrony Przyrody na omawianym terenie znajdują się trzy obszary chronionego krajobrazu:

- Jezior Żędowskich,
- Jezior Żnińskich,
- Jezior Rogowskich.

Na obszarze OChK Jezior Żędowskich, wprowadza się następujące zakazy:

1. zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką,
2. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
3. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych,
4. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych,
5. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka,
6. likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych,
7. budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od:
    a) linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,
    b) zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 389 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne
        – z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Na części terenów gmin Szubin i Żnin, które to tereny szczegółowo są opisane poprzez podanie ich punktów załamania granicy w załączniku nr 4 do uchwały Nr XIV/288/20 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO z dnia 24 lutego 2020 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Jezior Żędowskich nie obowiązują zakazy o których mowa w § 5 pkt 3, 7.

Na obszarze OChK Jezior Żnińskich, wprowadza się następujące zakazy:

1. zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką,
2. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
3. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych,
4. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych,
5. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka,
6. likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych,
7. budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od:
    a) linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,
    b) zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 389 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne
        – z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Na części terenów gmin Barcin, Gąsawa, Żnin, które to tereny szczegółowo są opisane poprzez podanie ich punktów załamania granicy w załączniku nr 4 do uchwały Nr XLIX/810/18 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO z dnia 24 września 2018 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Jezior Żnińskich nie obowiązują zakazy o których mowa w § 5 pkt 3, 7.

Na obszarze OChK Jezior Rogowskich, wprowadza się następujące zakazy:

1. zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką,
2. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
3. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych,
4. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych,
5. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka,
6. likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych,
7. budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od:
    a) linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,
    b) zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 389 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne
        – z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Na części terenów gmin Rogowo i Żnin, które to tereny szczegółowo są opisane poprzez podanie ich punktów załamania granicy w załączniku nr 4 do uchwały Nr VI/116/19 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO z dnia 27 maja 2019 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Jezior Rogowskich nie obowiązują zakazy o których mowa w § 5 pkt 3, 7.

Kolejnym elementem systemu prawnie chronionych obszarów w powiecie żnińskim są obszary Natura 2000. Zlokalizowane są tutaj dwa specjalne obszary ochrony siedlisk[22]:

- Ostoja Barcińsko-Gąsawska,
- Równina Szubińsko-Łabiszyńska.

Obszar Natura 2000 Ostoja Barcińsko-Gąsawska (kod obszaru: PLH040028) został wyznaczony przez Komisję Europejską w 2011 roku, natomiast w Polsce w 2022 roku Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 19 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ostoja Barcińsko-Gąsawska (PLH040028)[23]. Obszar obejmuje łącznie 3 456,41 hektarów położonych w gminie Żnin, Barcin, Gąsawa oraz Rogowo. Przedmiotem ochrony na obszarze są następujące:

1) siedliska przyrodnicze:
    a) Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion, Potamion*,
    b) Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis Festucion pallentis*),
    c) Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*),
    d) Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*),
    e) Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk,
    f) Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum*),

[22] Specjalny obszar ochrony siedlisk (SOOS lub SOO; ang. *SAC – Special Area of Conservation*) – status obszaru chronionego w ramach sieci Natura 2000, jaki dany obszar uzyskuje po wyznaczeniu przez państwo członkowskie UE w drodze aktu prawa krajowego, a więc obszar taki jest formalnie wyznaczony w danym kraju. Wyznaczony w celu trwałej ochrony siedlisk przyrodniczych lub populacji zagrożonych wyginięciem gatunków roślin lub zwierząt lub w celu odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony tych gatunków.

[23] Dz. U. z 2022 r. poz. 103

g) Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe,
h) Ciepłolubne dąbrowy *(Quercetalia pubescenti petraeae*);

2) gatunki roślin:
a) starodub łąkowy – *Angelica palustris (= Ostericum palustre)*;

3) gatunki zwierząt:
a) bóbr europejski *Castor fiber* (populacja osiadła),
b) czerwończyk fioletek *Lycaena helle* (populacja osiadła),
c) kumak nizinny *Bombina bombina* (populacja osiadła),
d) wydra *Lutra lutra* (populacja osiadła).

Obszar wyznaczono w celu trwałej ochrony wyżej wymienionych siedlisk przyrodniczych, populacji zagrożonych wyginięciem gatunków roślin, populacji zagrożonych wyginięciem gatunków zwierząt innych niż ptaki lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony gatunków w stosunku do przedmiotów ochrony. Dla obszaru obowiązuje plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 21 maja 2024 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Barcińsko-Gąsawska PLH040028.

Obszar Natura 2000 Równina Szubińsko-Łabiszyńska (kod obszaru: PLH040029) również został wyznaczony przez Komisję Europejską w 2011 roku, natomiast w Polsce w 2021 roku Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 2 września 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Równina Szubińsko-Łabiszyńska (PLH040029)[24]. Obszar obejmuje łącznie 2 825,85 hektarów (składających się z trzech powiązanych funkcjonalnie enklaw) położonych w czterech gminach województwa kujawsko-pomorskiego: Nakło nad Notecią, Szubin, Białe Błota i Łabiszyn (w powiecie żnińskim). Przedmiotem ochrony na obszarze są następujące:

1) siedliska przyrodnicze:
a) Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion, Potamion*,
b) Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*),
c) Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*),
d) Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk,
e) Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum*),
f) Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe,
g) Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*),
h) Ciepłolubne dąbrowy *(Quercetalia pubescenti petraeae*);

2) gatunki roślin:
a) leniec bezpodkwiatkowy – *Thesium ebracteatum*,
b) starodub łąkowy – *Angelica palustris (= Ostericum palustre)*;

3) gatunki zwierząt:
a) kumak nizinny *Bombina bombina* (populacja osiadła).

Obszar wyznaczono w celu trwałej ochrony wyżej wymienionych siedlisk przyrodniczych, populacji zagrożonych wyginięciem gatunków roślin, populacji zagrożonych wyginięciem gatunków zwierząt innych niż ptaki lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony gatunków w stosunku do przedmiotów ochrony. Dla obszaru obowiązuje plan zadań ochronnych ustanowiony:

- Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 22 sierpnia 2017 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Równina Szubińsko-Łabiszyńska PLH040029,
- Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 5 marca 2020 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Równina Szubińsko-Łabiszyńska PLH040029,
- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 15 listopada 2022 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Równina Szubińsko-Łabiszyńska PLH040029.

[24] Dz. U. z 2021 r. poz. 1716

Zgodnie z art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszarów Natura 2000, w tym w szczególności:

1. pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub,
2. wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub
3. pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Zgodnie z Centralnym Rejestrem Form Ochrony Przyrody prowadzonym przez Generalną Dyrekcję Ochrony Środowiska na terenie powiatu żnińskiego znajduje się zespół przyrodniczo-krajobrazowy. W granicach gminy Rogowo ustanowiono formę ochrony przyrody pn. „Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe jezior położonych w gminie Rogowo” – Uchwała Nr XXI/155/2000 Rady Gminy w Rogowie z dnia 24 listopada 2000 r. w sprawie utworzenia zespołów przyrodniczo-krajobrazowych jezior położonych w gminie Rogowo. Zgodnie z uchwałą wyznaczono strefę ochronną wokół jezior liczoną od linii brzegowej: Kołdrąbskiego – o szerokości 40,0 m, Tonowskiego – o szerokości 40,0 m, Niedźwieckiego – o szerokości 40,0 m, Radeckiego – o szerokości 40,0 m, Grochowiskie – o szerokości 40,0 m, a także strefę ochronną wzdłuż rzeki Wełny o szerokości 40,0 m liczoną od linii brzegowej. Strefy ustanowiono wyłącznie na terenie gminy Rogowo. W strefach ochronnych wprowadzono zakazy:

1. wznoszenia budynków i instalowania urządzeń powodujących zanieczyszczenie i skażenie wody, powietrza i gleby, stanowiących źródło nadmiernego hałasu lub naruszających walory estetyczne krajobrazu,
2. budowy lub rozbudowy obiektów budowlanych, linii komunikacyjnych, urządzeń lub instalacji,
3. dokonywania prac ziemnych naruszających w sposób trwały rzeźbę trenu,
4. niszczenia zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych, śródłąkowych i przydrożnych.

Zgodnie z Centralnym Rejestrem Form Ochrony Przyrody na omawianym terenie zlokalizowanych jest także dziewięć użytków ekologicznych. Formy ochrony na obszarze powiatu żnińskiego uzupełniają pomniki przyrody. Zgodnie z danymi Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody (CRFOP) na terenie powiatu żnińskiego ustanowiono łącznie 136 pomników przyrody. Zdecydowaną większość spośród nich stanowią drzewa – zarówno pojedyncze egzemplarze, jak i grupy oraz aleje drzew. Ponadto, ochroną pomnikową objęto również siedem głazów narzutowych (po dwa w gminach: Janowiec Wielkopolski, Gąsawa oraz Łabiszyn i jeden w gminie Rogowo). Na terenie powiatu żnińskiego ochroną pomnikową objęto łącznie 835 szt. drzew. Struktura gatunkowa tych obiektów jest wyraźnie zróżnicowana, przy czym dominującymi gatunkami są:

- Lipa drobnolistna - Tilia cordata – 280 szt.,
- Robinia akacjowa (Robinia biała, Grochodrzew) - Robinia pseudoacacia – 225 szt.,
- Lipa szerokolistna - Tilia platyphyllos – 77 szt.,
- Modrzew europejski - Larix decidua – 72 szt.,
- Dąb szypułkowy - Quercus robur – 57 szt.,
- Świerk pospolity - Picea abies – 25 szt.,
- Jesion wyniosły - Fraxinus excelsior – 21 szt.,
- Wierzba biała - Salix alba – 11 szt.,
- pozostałe [m.in. buk pospolity (buk zwyczajny) - Fagus sylvatica, wiąz szypułkowy - Ulmus laevis (Ulmus pedenculata, Ulmus effusa) czy sosna zwyczajna (sosna pospolita) - Pinus sylvestris)] – 67 szt.

Zgodnie z art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody w stosunku do pomnika przyrody, stanowiska dokumentacyjnego, użytku ekologicznego lub zespołu przyrodniczo-krajobrazowego mogą być wprowadzone następujące zakazy:

1. niszczenia, uszkadzania lub przekształcania obiektu lub obszaru,
2. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych,
3. uszkadzania i zanieczyszczania gleby,
4. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej,
5. likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych,

6. wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych,
7. zmiany sposobu użytkowania ziemi,
8. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu,
9. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką,
10. zbioru, niszczenia, uszkadzania roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych,
11. umieszczania tablic reklamowych.

Jednym z głównych celów „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku” jest ochrona zasobów przyrodniczych powiatu oraz obszarów i obiektów chronionych poprzez realizację m.in. następujących zadań:

a) Opracowanie ekspertyzy dla obszaru Natura 2000 Równina Szubińsko-Łabiszyńska - kumak nizinny,
b) Opracowanie ekspertyzy dla obszaru Natura 2000 Równina Szubińsko-Łabiszyńska - siedliska leśne,
c) Opracowanie projektu PZO (planu zadań ochronnych) z ekspertyzą dla obszaru Natura 2000 Ostoja Barcińsko-Gąsawska,
d) Opracowanie ekspertyzy dla obszaru Natura 2000 Równina Szubińsko-Łabiszyńska - siedliska nieleśne i rośliny,
e) Inwentaryzacja, bieżąca ochrona istniejących pomników przyrody oraz tworzenie nowych form ochrony przyrody.

Zadania inwestycyjne planowane w ramach POŚ realizowane będą głównie na obszarach zurbanizowanych lub w obrębie samych obiektów budowalnych (nie będą powstawały nowe obszary zurbanizowane powodujące defragmentację siedlisk przyrodniczych i osłabiające integralność przyrodniczą powiatu). Z uwagi na ogólny sposób formułowania w projekcie Programu ustaleń dotyczących planowanych kierunków działań, bez wskazania ich zakresu i szczegółowej lokalizacji, w tym położenia względem cennych obiektów przyrodniczych, należy stwierdzić, iż w analizowanym dokumencie brak jest danych, które wskazywałyby, że realizacja jego ustaleń spowoduje znaczące oddziaływanie na obiekty chronione. Należy mieć także na względzie, że jest to dokument o charakterze strategicznym, który nie przesądza o technologii stosowanej w trakcie realizacji inwestycji, a potem ich funkcjonowaniu, a także fakt, iż jak już wcześniej wspomniano działania inwestycyjne, stanowiące przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko, będą musiały przechodzić odrębne postępowania dotyczące oceny oddziaływania na środowisko. Dodatkowo wyznaczone zadania nie są sprzeczne z aktami prawnymi dotyczącymi form ochrony przyrody.

Jednak nie można wykluczyć potencjalnego negatywnego oddziaływania na chronione gatunki roślin i zwierząt, które może wystąpić na etapie realizacyjnym poszczególnych inwestycji. W celu uniknięcia negatywnego oddziaływania przed realizacją inwestycji mogących wpłynąć negatywnie na chronione gatunki roślin i zwierząt należy przeprowadzić inwentaryzację przyrodniczą obszaru/obiektu objętego inwestycją. W przypadku stwierdzenia występowania chronionych gatunków sposobem minimalizacji negatywnego oddziaływania planowanej inwestycji jest ich przeniesienie, które powinno być realizowane pod ścisłym nadzorem przyrodniczym. Działanie takie pozwoli ochronić część populacji. Najważniejsze znaczenie ma w takim przypadku ma wybór odpowiedniego nowego miejsca, które powinno odznaczać się podobnymi warunkami siedliskowymi. Kluczem do jak najmniejszej ingerencji w zasoby przyrodnicze terenu jest rzetelne rozpoznanie jego elementów i odpowiednie planowanie przebiegu inwestycji, a także sposobów jej wykonania.

W ostateczności w sytuacji, gdy niemożliwe jest przeprowadzenie inwestycji w sposób minimalizujących negatywne oddziaływania na gatunki chronione, konieczne jest uzyskanie i przestrzeganie zezwolenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy na odstępstwa od zakazów w stosunku do gatunków dziko występujących zwierząt, roślin lub grzybów objętych ochroną.

11.2 ODDZIAŁYWANIA GENEROWANEGO ZAPISAMI PROJEKTU DOKUMENTU NA JEDNOLITE CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH ORAZ ANALIZA MOŻLIWOŚCI NIEOSIĄGNIĘCIA CELÓW ŚRODOWISKOWYCH ZAWARTYCH W PLANIE GOSPODAROWANIA WODAMI NA OBSZARZE DORZECZA DLA ZIDENTYFIKOWANYCH CZĘŚCI WÓD

Jakość wód powierzchniowych oraz podziemnych powiatu żnińskiego przedstawiono w rozdziałach 7.5 i 7.6.

Zgodnie z przytoczonymi danymi należy odnotować, że jakość jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych na omawianym terenie jest generalnie zła i w ostatnich latach nie uległa znaczącej poprawie. Z wyjątkiem JCWP Panna, wszystkie JCWP są także zagrożone nieosiągnięciem celu środowiskowego Ramowej Dyrektywy Wodnej. Rodzaje głównych presji determinujących stan wód w obrębie JCWP to głównie:

- nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe),
- źródła przemysłowe oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe i rozproszone),
- prostowanie koryta,
- budowle piętrzące,
- rozwój obszarów zurbanizowanych,
- transport,
- turystyka.

Podobnie jak w przypadku JCWP rzecznych, jakość jednolitych części wód powierzchniowych jeziornych na omawianym terenie jest generalnie zła (ocena ogólna). Z wyjątkiem JCWP Dziadkowskie, Kołdrąbskie, Gąsawskie, Chomiąskie i Skarbieńskie, wszystkie JCWP jeziornych są także zagrożone nieosiągnięciem celu środowiskowego Ramowej Dyrektywy Wodnej. Zanieczyszczenia wód mogą pochodzić z wielu różnych źródeł. Kluczowe przyczyny to odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków z domów i miast bezpośrednio do rzek i jezior, stosowanie środków ochrony roślin, nawozów i innych chemikaliów w rolnictwie, które spływają z pól uprawnych do cieków wodnych, powodując zanieczyszczenia rolnicze, wypuszczanie nieoczyszczonych odpadów przemysłowych do wód, zawierających metale ciężkie, chemikalia i inne toksyny oraz wycieki ropy naftowej oraz inne substancje chemiczne z jednostek pływających i transportu drogowego.

Zgodnie z „Raportem o stanie jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach – stan na 2022 rok” JCWPd nr 42 jest stanie ogólnym dobrym, natomiast JCWPd nr 43 w stanie ogólnym słabym. JCWPd nr 42 nie jest zagrożona nieosiągnięciem celu Ramowej Dyrektywy Wodnej, natomiast JCWPd nr 43 jest zagrożona ilościowo i jakościowo. Istotnym problemem tej jednostki jest niedostateczna sanitacja obszarów wiejskich i rekreacyjnych. Wśród presji antropogenicznych występujących w obrębie jednostki wymienia się również presję związaną z odwadnianiem kopalń węgla brunatnego. Według danych z karty charakterystyki JCWPd nr 43, zagrożenie geogeniczne związane jest z występowaniem struktur solnych (wysady i poduszki solne Inowrocław, Góra, Gopło, Mogilno). Zasolenie wód w aureoli wysadów wiąże się z bardzo głębokimi pionowymi drogami krążenia, gdzie poszczególne utwory mezozoiku zostały bardzo silnie zaburzone tektonicznie. Z dotychczasowego rozpoznania wynika, że na obszarze JCWPd ascenzją wód zasolonych zagrożone są zbiorniki wód podziemnych w utworach: kredowych, neogeńsko-paleogeńskich oraz czwartorzędowych. Na obszarze JCWPd może występować zagrożenie związane z procesami mineralizacji materii organicznej (roślinnej i zwierzęcej) zawartej w poziomach neogeńsko-paleogeńskich, głównie miocenu.

Nadrzędnym celem ochrony wód jest osiągnięcie celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych, jednolitych części wód podziemnych oraz obszarów chronionych, a także poprawa jakości wód oraz biologicznych stosunków w środowisku wodnym i na terenach podmokłych.

Zapisy „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku” dotyczące ochrony zasobów wodnych w efekcie długofalowym nie będą powodowały negatywnych oddziaływań na środowisko, a także są zgodne z wymogami określonymi w ustawie Prawo wodne. Ponadto należy stwierdzić, że działania przewidziane w programie nie spowodują znaczącego oddziaływania na jednolite części wód. Wręcz przeciwnie, stwierdza się że realizacja ustaleń projektu przyczyni się do osiągnięcia celów środowiskowych zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” (aktualnie jest to Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry). Jest to druga aktualizacja Planów gospodarowania wodami (IIa PGW).

Jak napisano wcześniej, na etapie realizacji inwestycji może teoretycznie nastąpić do negatywnych zmian. W następstwie prac budowlanych nastąpić może ingerencja w stosunki wodne w wyniku prac związanych z budową systemu odwodnienia, oddziaływanie to jednak będzie lokalne i krótkotrwałe. Istnieje możliwość zanieczyszczenia wód podziemnych w wyniku naruszenia nieprzepuszczalnych lub trudno przepuszczalnych warstw podczas prowadzenia prac ziemnych oraz

możliwość skażenia środowiska wodno-gruntowego substancjami ropopochodnymi mogącymi przedostać się do gruntu i dalej do wód podzie-mnych w wyniku wycieków olejów, paliwa i innych środków chemicznych z uszkodzonych maszyn budowlanych. Na zapleczu budowy powstawać będą przede wszystkim ścieki bytowe. Powstające ścieki bytowe z zaplecza budowy powinny być odprowadzane do przewoźnych sanitariatów, a następnie wywożone do oczyszczalni ścieków. Realizacja działań określonych w harmonogramie POŚ nie wpłynie na pogorszenie stanu jakości wód powierzchniowych i podziemnych, w tym nie pogorszy poszczególnych wskaźników fizyko-chemicznych, biologicznych i hydromorficznych określających stan ekologiczny wód powierzchniowych oraz wskaźników chemicznych świadczących o stanie chemicznym wody, odpowiadającym warunkom osiągnięcia przez te wody dobrego stanu.

W następnej tabeli (24) przedstawiono analizę możliwości nieosiągnięcia celów środowiskowych zawartych w planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry dla zidentyfikowanych jednolitych części wód z terenu powiatu żnińskiego.

Tabela 24. Analiza możliwości nieosiągnięcia celów środowiskowych zawartych w planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry dla zidentyfikowanych jednolitych części wód z terenu powiatu żnińskiego

Rodzaj JCW	Kod JCWP	Nazwa JCW	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego Ramowej Dyrektywy Wodnej
JCWP rzecznych	RW60001618838249	Nowy Kanał Notecki	zagrożona
JCWP rzecznych	RW6000111883824229	Kanał Diemionna	zagrożona
JCWP rzecznych	RW600016188391	Noteć od Nowego Kanału Noteckiego do dopływu spod Sipior	zagrożona
JCWP rzecznych	RW6000161883829	Górny Kanał Noteci	zagrożona
JCWP rzecznych	RW6000181882699	Panna	niezagrożona
JCWP rzecznych	RW600018186339	Wełna do Lutomni	zagrożona
JCWP rzecznych	RW6000181866539	Mała Wełna do jez. Gorzuchowskiego	zagrożona
JCWP rzecznych	RW60001618651	Wełna od Lutomni do Nielby	zagrożona
JCWP rzecznych	RW600016188332	Struga Foluska	zagrożona
JCWP rzecznych	RW6000161883199	Noteć od Noteci Zachodniej do jez. Wolickiego	zagrożona
JCWP rzecznych	RW600016188351	Noteć od jez. Wolickiego do oddzielenia się Kan. Noteckiego w Antoniewie	zagrożona
JCWP rzecznych	RW60001818836779	Gąsawka do jez. Sobiejuskiego	zagrożona
JCWP rzecznych	RW60001818649	Gołaniecka Struga	zagrożona
JCWP rzecznych	RW6000101883669	Pomorka	zagrożona
JCWP rzecznych	RW6000161883699	Gąsawka od jez. Sobiejuskiego do ujścia	zagrożona
JCWP rzecznych	RW60001818836774	Czarny Rów	zagrożona

Rodzaj JCW	Kod JCWP	Nazwa JCW	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego Ramowej Dyrektywy Wodnej
JCWP rzecznych	RW6000181865299	Nielba	zagrożona
JCWP rzecznych	RW600015186389	Dopływ z Gruntowic	zagrożona
JCWP jeziornych	LW10198	Dziadkowskie	niezagrożona
JCWP jeziornych	LW10234	Łopienno Pd.	zagrożona
JCWP jeziornych	LW10193	Zioło	zagrożona
JCWP jeziornych	LW10437	Mielno	zagrożona
JCWP jeziornych	LW10447	Ostrówieckie (Ostrowieckie)	zagrożona
JCWP jeziornych	LW10448	Kierzkowskie	zagrożona
JCWP jeziornych	LW10465	Sobiejuskie	zagrożona
JCWP jeziornych	LW10466	Gąbińskie	zagrożona
JCWP jeziornych	LW10204	Tonowskie	zagrożona
JCWP jeziornych	LW10203	Wolskie	zagrożona
JCWP jeziornych	LW10444	Chomiąskie	niezagrożona
JCWP jeziornych	LW10445	Foluskie	zagrożona
JCWP jeziornych	LW10200	Rogowskie	zagrożona
JCWP jeziornych	LW10195	Kołdrąbskie	niezagrożona
JCWP jeziornych	LW10453	Oćwieckie Wsch.	zagrożona
JCWP jeziornych	LW10454	Oćwieckie Zach.	zagrożona
JCWP jeziornych	LW10455	Gąsawskie	niezagrożona
JCWP jeziornych	LW10457	Biskupińskie	zagrożona
JCWP jeziornych	LW10459	Weneckie Wsch.	zagrożona
JCWP jeziornych	LW10460	Weneckie Zach.	zagrożona
JCWP jeziornych	LW10461	Skarbieńskie (Skarbińskie)	niezagrożona

Rodzaj JCW	Kod JCWP	Nazwa JCW	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego Ramowej Dyrektywy Wodnej
JCWP jeziornych	LW10462	Żnińskie Małe	zagrożona
JCWP jeziornych	LW10463	Żnińskie Duże	zagrożona
JCWP jeziornych	LW10464	Dobrylewskie	zagrożona
JCWP jeziornych	LW10443	Wolickie	zagrożona
JCWPd	PLGW600042	JCWPd nr 42	niezagrożona
JCWPd	PLGW600043	JCWPd nr 43	zagrożona ilościowo i jakościowo

Źródło: http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje

11.3 ANALIZA ODPORNOŚCI USTALEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU NA ZMIANY KLIMATU ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM KLĘSK ŻYWIOŁOWYCH, ANALIZA ODDZIAŁYWANIA NA ZMIENIAJĄCE SIĘ WARUNKI KLIMATYCZNE I ŚRODOWISKOWE NA USTALENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Ze „Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” wynika, iż do roku 2030 zmiany klimatu będą miały dwojaki, pozytywny i negatywny wpływ na gospodarkę, społeczeństwo i środowisko. Wzrost średniej temperatury powietrza będzie miał pozytywne skutki m.in. w postaci wydłużenia okresu wegetacyjnego, skrócenia okresu grzewczego oraz wydłużeniu sezonu turystycznego.

Dominujące są jednak przewidywane negatywne konsekwencje zmian klimatu. Ze zmianami klimatycznymi wiążą się niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych. Wprawdzie roczne sumy opadów nie ulegają zasadniczym zmianom jednak ich charakter staje się bardziej losowy i nierównomierny, czego skutkiem są dłuższe okresy bezopadowe, przerywane gwałtownymi i nawalnymi opadami. Poziom wód gruntowych będzie się obniżał, co negatywnie wpłynie na różnorodność biologiczną i formy ochrony przyrody w szczególności na zbiorniki wodne i tereny podmokłe. Zmiany będzie można zaobserwować również w porze zimowej, gdzie skróci się okres zalegania pokrywy śnieżnej i jej grubość oraz nasili się proces ewaporacji, co wpłynie na spadek zasobów wodnych kraju.

Jednocześnie efektem zmian klimatu będzie zwiększanie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof, które będą miały istotny wpływ na obszary wrażliwe i gospodarkę kraju. Podstawowe znaczenie będą miały ulewne deszcze niosące ryzyko powodzi i podtopień lub osuwisk – głównie na obszarach górskich i wyżynnych, ale także na zboczach dolin rzecznych i na klifach wzdłuż brzegu morskiego. Coraz częściej będzie można zaobserwować silne wiatry a nawet towarzyszące im incydentalnie trąby powietrzne i wyładowania atmosferyczne, które mogą znacząco wpłynąć m.in. na budownictwo oraz infrastrukturę energetyczną i transportową.

Bezpośrednie negatywne skutki zmian klimatu to również nasilenie się zjawiska eutrofizacji wód śródlądowych i wód przybrzeża, zwiększenie zagrożenia dla życia i zdrowia w wyniku stresu termicznego i wzrostu zanieczyszczeń powietrza, większe zapotrzebowanie na energię elektryczną w porze letniej, zmniejszenie potencjału chłodniczego elektrowni czego skutkiem będzie spadek mocy produkcyjnej i wiele innych.

W ramach „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku” realizowane będą zadania, które wpłyną w sposób bezpośredni na łagodzenie zmian klimatu i adaptację do skutków jego zmian poprzez zmniejszenie emisji oraz wzrost pochłaniania gazów cieplarnianych oraz zmniejszenie oddziaływania następstw klęsk żywiołowych takich jak powodzie, podtopienia oraz susze. Do zadań takich zaliczają się m.in.:

a) Instalacje OZE w budynkach będących własnością Powiatu Żnińskiego,
b) Montaż instalacji wykorzystujących energię ze źródeł odnawialnych do produkcji energii elektrycznej i cieplnej w budynkach użyteczności publicznej (zadanie realizowane przez gminy powiatu żnińskiego),

c) Rozwój małej retencji,
d) Kształtowanie zasad korzystania z określonych źródeł ciepła w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
e) Rozbudowa systemu tras i szlaków rowerowych,
f) Promocja zachowań proekologicznych,
g) Kontrola zakładów przemysłowych stwarzających zagrożenie dla środowiska
h) Uwzględnienie zagadnień zabezpieczenia gruntów rolnych i leśnych przed zmianą zagospodarowania w planowaniu przestrzennym

Inne zadania zaplanowane do realizacji w ramach Programu nie będą wywierać znaczącego oddziaływania na klimat (w tym na warunki termiczne, anemometryczne i wilgotnościowe).

11.4 IDENTYFIKACA ISTNIEJĄCYCH I ZAMKNIĘTYCH SKŁADOWISK ODPADÓW LUB ICH CZĘŚCI ORAZ TERENÓW, NA KTÓRYCH GROMADZONE BYŁY ODPADY, NA KTÓRYCH WYSTĘPUJE ZAGROŻENIE DLA ŻYCIA I ZDROWIA LUDZI, BEZPIECZEŃSTWA MIENIA LUB ŚRODOWISKA

Na terenie powiatu żnińskiego aktualnie mieści się jedno czynne składowisko odpadów – składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne przyjmujące odpady komunalne. Składowisko odpadów znajduje się w miejscowości Wawrzynki 35 i prowadzone jest przez spółkę Novago Żnin sp. z o.o. Zajmuje działki nr 177/3, 177/8, 168, 169/1, 170, 173/1 oraz 177/6. Najbliższą zabudowę mieszkaniową od składowiska odpadów stanowią: 2 km – wieś Wawrzynki na północ od składowiska, 3 km – wieś Januszkowo na południe od składowiska, 7 km – miasto Żnin na południe od składowiska. Dla instalacji Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego Decyzją z dnia 19 marca 2024 roku (znak: ŚG-I-G.7222.4.2023/MB) zmienił dotychczas obowiązujące pozwolenie zintegrowane udzielone dla instalacji – składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w m. Wawrzynki i określił w niej m.in.:

- profil produkcji i usług,
- sposób dalszego gospodarowania odpadami, z uwzględnieniem zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
- wyszczególnienie rodzajów i ilości odpadów przewidzianych do odzysku w ciągu roku,
- metody zabezpieczenia środowiska przed skutkami awarii przemysłowej i sposób powiadamiania o jej wystąpieniu (plan awaryjny),
- monitoring jakości wód podziemnych,
- monitoring wymagań ochrony przeciwpożarowej.

Na przedmiotowym obszarze nie ma czynnych składowisk odpadów inne niż komunalne.

W przeszłości, w miejscowości Zrazim w gminie Janowiec Wielkopolski, zlokalizowane było składowisko odpadów, ale zostało już zrekultywowane. Aktualnie gmina Janowiec Wielkopolski wciąż monitoruje teren. Częstotliwość poboru prób wód podziemnych to 2 razy w ciągu roku (maj i listopad). Na terenie gminy Gąsawa również znajduje się zamknięte i obecnie rekultywowane składowisko odpadów komunalnych. Zlokalizowane jest w północno – wschodniej części gminy w miejscowości Łysinin. Składowisko zlokalizowane zostało na terenie nieużytków rolnych. Zostało uruchomione w 1983 roku i działało do 2010 roku (zamknięte decyzją nr OŚ7164-3/10 wydaną 09.06.2010 r. przez Starostę Żnińskiego). Na terenie dawnego składowiska odpadów obecnie funkcjonuje PSZOK. Na terenie gminy Rogowo również nie ma czynnego składowiska odpadów komunalnych. W miejscowości Rogowo zlokalizowane było w przeszłości składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, ale obecnie jest w fazie poeksploatacyjnej. Prowadzony jest monitoring wpływu tego nieczynnego składowiska odpadów na stan środowiska przyrodniczego. Na terenie gminy Łabiszyn również nie ma czynnych składowisk. Rekultywacja byłego składowiska odpadów inne niż niebezpieczne i obojętne w Załachowie została zrealizowana według projektu zamknięcia i rekultywacji składowiska odpadów w miejscowości Załachowo na działce 412, obręb Załachowo. Na terenie gminy Barcin znajduje się zamknięte i zrekultywowane składowisko odpadów komunalnych zlokalizowane w miejscowości Barcin Wieś, na terenie działek o nr ew.: 188/9 i 16/2 o łącznej powierzchni 6,39 ha. Instalacja została zamknięta decyzją Starosty Żnińskiego w 2008 r. Teren składowiska zlokalizowany jest ok. 4 km od miasta Barcina. Najbliższe zabudowania mieszkalne i gospodarcze oddalone są o ponad 500 m na południe od omawianego terenu. Po południowej stronie składowiska w odległości ok. 600 m przepływa rzeka Noteć. Rekultywacja obiektu poprowadzona została w kierunku leśnym. Składowisko jest na bieżąco monitorowane. Na obiekcie znajduje się odpowiednia aparatura kontrolno-pomiarowa w skład której wchodzi m.in. 7 piezometrów kontrolnych.

W odniesieniu do ograniczenia możliwości rozprzestrzenienia się zanieczyszczeń z terenów innych niż składowiska odpadów w ramach celu środowiskowego „zbilansowany system gospodarowania odpadami” dla obszaru powiatu zaproponowano kierunki interwencji polegające na:

- bieżącym utrzymaniu oraz rozbudowie, modernizacji PSZOK-ów,
- zorganizowaniu prawidłowego odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych
- promowania budowy przydomowych kompostowników,
- edukacji mieszkańców w zakresie ograniczania ilości wytwarzanych odpadów, prawidłowego postępowania z odpadami oraz ochrony środowiska przed odpadami
- demontażu i unieszkodliwianiu wyrobów zawierających azbest.

11.5 IDENTYFIKACJA OBSZARÓW, NA KTÓRYCH PROWADZONA BYŁA DZIAŁALNOŚĆ MOGĄCA Z DUŻYM PRAWDOPODOBIEŃSTWEM POWODOWAĆ HISTORYCZNE ZANIECZYSZCZENIE POWIERZCHNI ZIEMI

Historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi jest to zanieczyszczenie, które powstało przed 30 kwietnia 2007 r. lub wynika z działalności zakończonej przed tą datą. Dotyczy to także szkody w środowisku spowodowanej przez emisję lub zdarzenie, od którego upłynęło więcej niż 30 lat. Obecnie na terenie powiatu żnińskiego nie zidentyfikowano potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, wobec czego nie prowadzony jest wykaz potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, niemniej jednak dla celu ekologicznego pn. „zapobieganie degradacji gleb i powierzchni ziemi” dla obszaru powiatu zaproponowano m.in. zadanie polegające na identyfikacji i likwidacji nielegalnych wysypisk śmieci i składowisk odpadów (w tym dążenie do usunięcia odpadów niebezpiecznych z terenu Gminy Janowiec Wielkopolski – ul. Nowa w Janowcu Wielkopolskim).

11.6 ANALIZA I OCENA W JAKI SPOSÓB ZAPISY ROZPORZĄDZENIA (UE) 2024/1991 PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY Z DNIA 24 CZERWCA 2024 R. W SPRAWIE ODBUDOWY ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH I ZMIANY ROZPORZĄDZENIA (UE) 2022/869 (DZ. U. UE. L. Z 2024 R. POZ.1991) NAKŁADAJĄCEGO CELE I OBOWIĄZKI ODBUDOWY M.IN. EKOSYSTEMÓW LĄDOWYCH, PRZYBRZEŻNYCH I SŁODKOWODNYCH, ODBUDOWY NATURALNEJ ŁĄCZNOŚCI RZEK ORAZ NATURALNYCH FUNKCJI POWIĄZANYCH RÓWNIN ZALEWOWYCH, ODBUDOWY POPULACJI OWADÓW ZAPYLAJĄCYCH, ODBUDOWY EKOSYSTEMÓW ROLNICZYCH ORAZ ODBUDOWY EKOSYSTEMÓW LEŚNYCH, ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE W PROJEKCIE DOKUMENTU ORAZ JAK ZAPISY PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU PRZYCZYNIŁY SIĘ DO OGRANICZENIA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Projekt Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego odzwierciedla cele Rozporządzenia (UE) 2024/1991, wpisując się w jego główne kierunki w zakresie odbudowy i utrzymania zasobów przyrodniczych, poprzez konkretne kierunki interwencji i zadania, mimo braku bezpośredniego powołania się na numer tego unijnego aktu prawnego. Analizę zgodności przedstawiono w tabeli 25.

Tabela 25. Analiza i ocena w jaki sposób zapisy Rozporządzenia (UE) 2024/1991 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 czerwca 2024 r. zostały uwzględnione w projekcie POŚ

Zapisy (cele) Rozporządzenia (UE) 2024/1991 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 czerwca 2024 r. w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych i zmiany rozporządzenia (UE) 2022/869 (Dz. U. UE. L. z 2024 r. poz.1991)	Sposób uwzględnienia w „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku”		
	Tak / Nie	Cel (-e) w POŚ	Identyfikacja problemu w POŚ
Odbudowa naturalnej łączności rzek oraz naturalnych funkcji równin zalewowych (ekosystemy słodkowodne)	Tak	RACJONALNE KORZYSTANIE Z ZASOBÓW WODNYCH	POŚ identyfikuje zły stan ogólny jednolitych części wód (JCW) jako duży problem i ryzyko nieosiągnięcia celów Ramowej Dyrektywy Wodnej. Dokument zawiera szczegółowe zadania dotyczące odbudowy łączności rzek (np. przywrócenie drożności morfologicznej rzeki Noteci od Pakości do Krostkowa - etap II). Prace konserwacyjne na rzekach, rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej (co jest kluczowe dla poprawy stanu wód) oraz zarządzanie wodami również stanowią priorytet w Programie.
Odbudowa ekosystemów lądowych (leśnych, rolniczych)	Tak	ZWIĘKSZENIE BIORÓŻNORODNOŚCI, OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEB	Projekt POŚ uwzględnia tematykę gruntów leśnych i gospodarki leśnej, a jako problem identyfikuje ubogą strukturę drzewostanu (dominująca sosna). Cele POŚ obejmują ogólne zwiększenie bioróżnorodności. POŚ odnotowuje również obecność i potrzebę ochrony obszarów Natura 2000 (a także wskazuje konkretne zadania np. opracowanie ekspertyzy dla obszaru Natura 2000 Równina Szubińsko-Łabiszyńska - siedliska leśne), co jest spójne z nadrzędnymi celami Rozporządzenia. W kontekście gruntów rolnych, dokument odnosi się do badań gleb rolniczych oraz wskazuje konieczność uwzględnienia zagadnień zabezpieczenia gruntów rolnych i leśnych przed zmianą zagospodarowania w planowaniu przestrzennym, co stanowi podstawę dla przyszłych działań rekultywacyjnych i odbudowy.
Odbudowa populacji owadów zapylających	Tak	Zwiększenie bioróżnorodności	Choć Rozporządzenie ma szczegółowe wymogi dotyczące owadów zapylających, POŚ ujmuje ten temat w ramach ogólnego celu zwiększenia bioróżnorodności. Wskazuje na pielęgnację terenów czynnych biologicznie, lasów i zieleni urządzonej, co bezpośrednio wpływa na warunki życia zapylaczy.
Odbudowa ekosystemów przybrzeżnych	Nie	Powiat Żniński jest powiatem lądowym, nieposiadającym ekosystemów przybrzeżnych. Kwestie te nie są w nim kluczowe.	

Źródło: opracowanie własne

12 ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU

W poprzednim rozdziałach zostały wskazane działania, które mogą wywoływać negatywne skutki dla środowiska. Do przedsięwzięć realizowanych w ramach Programu, podczas realizacji których mogą pojawić się chwilowe, krótkotrwałe negatywne oddziaływania na środowisko należą przede wszystkim: termomodernizacje budynków, inwestycje w zakresie infrastruktury (drogi, wodociągi, kanalizacja, sieć elektroenergetyczna, gazowa) jak również działania z zakresu usuwania i unieszkodliwiania azbestu. Inwestycje te powodować będą negatywne oddziaływanie na środowisko tylko na etapie wykonawczym, następnie przyczynią się do poprawy stanu środowiska na analizowanym terenie i będą na nie oddziaływać pozytywnie. Inwestycje te z uwagi na swój charakter mogą podlegać procedurze oddziaływania na środowisko, w której szczegółowo analizowane będzie oddziaływanie na poszczególne komponenty środowiska. W ramach procedury uwzględniane będą również analizy dotyczące minimalizacji bądź kompensacji możliwych oddziaływań. W efekcie ocenie zostanie poddany poziom znaczności poszczególnych oddziaływań. W procedurze oceny oddziaływania na środowisko powinni być zaangażowani projektanci, administracja samorządowa, służby ochrony przyrody, środowisko naukowe i organizacje społeczne.

Podstawowym sposobem minimalizacji ewentualnych negatywnych oddziaływań związanych z realizacją POŚ jest przestrzeganie przy realizacji poszczególnych zadań obowiązujących przepisów prawa. Realizacja zaplanowanych zadań w ramach „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku” ostatecznie wpłynie na poprawę jakości i stanu poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego, jednak w fazie realizacji niektórych inwestycji może dojść do chwilo-wych i krótkotrwałych negatywnych oddziaływań środowiskowych.

Odpowiednie zaplanowanie i przeprowadzenie prac budowlanych pozwoli ograniczyć lub całkowicie wyelimino-wać negatywne oddziaływania środowiskowe. Podstawowe rozwiązania mające na celu ochronę poszczególnych komponentów środowiska jakie należy stosować na etapie prac budowalnych (realizacji przedsięwzięcia) przedstawiają się następująco:

- wyznaczenie dróg technologicznych/placu budowy w sposób zapewniający oszczędne korzystanie z terenu i minimalne przekształcanie jego powierzchni,
- przywrócenie terenu prac do stanu sprzed budowy,
- ograniczenie do minimum wycinki drzew, przenoszenie roślin w inne miejsca i realizowanie sadzeń kompensacyjnych,
- zabezpieczanie przed uszkodzeniem mechanicznym drzew, znajdujących się w strefie oddziaływania budowy,
- zaplecze budowy (magazyny, składy, bazy transportowe) w pierwszej kolejności należy lokalizować na terenach już zagospodarowanych i przekształconych, w miarę możliwości w oddaleniu od zabudowy mieszkaniowej i terenów cennych przyrodniczo,
- ograniczenie do niezbędnego minimum zajmowania terenu na obszarach leśnych i podmokłych,
- transport materiałów niezbędnych do budowy powinien odbywać się przede wszystkim w obrębie wyznaczonego pasa drogowego/placu budowy,
- na odcinkach/obszarach, gdzie prace ziemne i budowlane są prowadzone w pobliżu zbiorników wodnych, należy wprowadzić rozwiązania zabezpieczające przed zanieczyszczeniem substancjami chemicznymi pochodzącymi z budowy,
- wyznaczenie na placu budowy miejsca do czasowego gromadzenia wytworzonych odpadów, które będą gromadzone w sposób selektywny w pojemnikach/kontenerach,

- odpady będą przechowywane w sposób uniemożliwiających przedostawania się jakichkolwiek zanieczyszczeń do gleby oraz wód podziemnych, jak również rozwiewania na tereny przyległe,
- odpady niebezpieczne będą przechowywane w szczelnych pojemnikach bądź workach odpornych na działanie substancji niebezpiecznych zawartych w odpadzie; miejsce magazynowania odpadów niebezpiecznych będzie utwardzone i zadaszone, co pozwoli na zabezpieczenie środowiska wodno-gruntowego przed ewentualnym przedostaniem się substancji niebezpiecznej,
- odpady będą przekazywane odpowiednim firmom posiadającym wymagane prawem zezwolenia na zbieranie lub przetwarzanie odpadów; większość odpadów pochodząca z budowy będzie nadawać się do odzysku, w związku z czym preferowani będą odbiorcy odpadów zapewniający właśnie takie zagospodarowanie,
- przywiązywanie szczególnej uwagi do zabezpieczania środowiska przed skażeniem produktami ropopochodnymi z pojazdów, maszyn i urządzeń budowlanych,
- przenoszenie na nowe stanowiska płazów i gadów występujących na terenie planowanej inwestycji,
- monitorowanie budowy przez przyrodników m.in. ornitologów, ichtiologów, herpetologów, entomologów i botaników,
- zatrzymywanie robót budowlanych, w przypadku pojawienia się w strefie inwestycji zwierząt,
- harmonogram i cykl prowadzenia prac powinien być ściśle skorelowany z cyklem przyrodniczym,
- roboty budowlane w sąsiedztwie terenów objętych ochroną przed hałasem prowadzone powinny być wyłącznie w ciągu dnia,
- dążenie do tego, by wierzchnia warstwa ziemi (humus) wykorzystywana przy pracach wykończeniowych była pochodzenia lokalnego – pozwala to uniknąć wprowadzenia do danej biosfery gatunków inwazyjnych, szkodników czy patogenów,
- redukcja do minimum czasu pracy silników spalinowych urządzeń, maszyn i samochodów budowy na biegu jałowym,
- ograniczenie prędkości jazdy w obrębie placu budowy i w okolicy,
- przygotowanie placów budowy na nieprzewidziane sytuacje awaryjne i wyposażenie ich w niezbędny sprzęt potrzebny na wypadek skażeń.

W kolejnej tabeli (26) przedstawiono przykładowe rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko jakie powinny być zastosowane w trakcie realizacji poszczególnych rodzajów inwestycji.

Tabela 26. Rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań środowiskowych

Inwestycja	Rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań środowiskowych
Prace w obrębie budynków (np. termomodernizacja, montaż instalacji OZE, demontaż azbestowych pokryć dachowych)	Przy planowaniu prac w obrębie budynków należy mieć na uwadze, iż budynki mieszkalne i inne obiekty budowlane stanowią potencjalne siedliska gatunków chronionych, w szczególności ptaków i nietoperzy. Niewłaściwie prowadzone remonty i docieplenia budynków wykonywane bez uwzględnienia potrzeb biologicznych zwierząt je zasiedlających mogą naruszać przepisy ustawy o ochronie przyrody, a także istotnie przyczyniać się do zmniejszania populacji gatunków chronionych, takich jak jerzyk *Apiis apus*, pustułka *Falco tinnunculus*, mroczek późny *Eptesicus serotinus*, i in. W celu uniknięcia nieumyślnego niszczenia siedlisk gatunków chronionych należy przed przystąpieniem do prac w obrębie budynków dokonać ich obserwacji pod kątem występowania gatunków chronionych. W sytuacji stwierdzenia ich występowania należy przeprowadzić termomodernizację z uwzględnieniem potrzeb biologicznych zwierząt (dostosowanie terminu termomodernizacji budynków do okresu lęgowego, rozrodczego i hibernacji) oraz po uzyskaniu zezwolenia, o którym mowa w art. 56 ustawy o ochronie przyrody.

Inwestycja	Rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań środowiskowych
Konserwacja istniejących rowów melioracyjnych	Rowy i kanały stanowią siedlisko dla wielu cennych gatunków. Prace utrzymaniowe związane z odmulaniem czy pogłębianiem prowadzą do trwałej zmiany warunków siedliskowych i zmiany składu gatunkowego ekosystemu. Zadania te należy realizować tak, aby ograniczyć wycinkę drzew, czy usuwanie roślinności wodnej. Cenne gatunki należy przenieść w miejsca o takich samych bądź zbliżonych warunkach siedliskowych. Ważnym czynnikiem jest również termin prac, który nie powinien kolidować z okresem rozrodu lokalnych populacji.
Bieżąca konserwacja infrastruktury z zakresu utrzymania wód i urządzeń wodnych (monitorowanie, remontowanie w miarę wystąpienia potrzeb infrastruktury, coroczne przeprowadzanie prac konserwacyjnych na rzekach i kanałach, czyszczenie koryt rzek, umocnienie brzegów)	Prace w korycie wiążą się z usuwaniem roślinności wodnej i nabrzeżnej, mogą także zmienić reżim hydrologiczny, co wiąże się ze zmianą warunków siedliskowych. W przypadku prac w korycie należy rzetelnie przeprowadzić ocenę oddziaływań przedsięwzięcia na obszary cenne przyrodniczo. Jeżeli w cieku występują gatunki chronione może być dodatkowo potrzebne zezwolenie odpowiedniego organu na odstępstwo od zakazów ochrony gatunkowej. Należy zachować występowanie naturalnych wysp i odsypisk, dla ochrony cennych siedlisk powinno się także zachować miejsca zastoiskowe. Linia brzegowa powinna się charakteryzować dużą różnorodnością i zmiennością. Zaleca się pozostawienie w cieku tzw. elementów siedliskowych (głazów, kamieni, pni drzew), które stanowią element niezbędny do życia gatunków zależnych od środowiska wodnego.
Budowa, modernizacja, przebudowa infrastruktury liniowej	W przypadku budowy (przebudowy) infrastruktury liniowej podstawowym środkiem ochronnym siedlisk i gatunków cennych przyrodniczo jest ich uwzględnianie w procesie planowania i projektowania. Budowa nowej oraz modernizacja już istniejącej infrastruktury liniowej nie powinna prowadzić do podziałów obszarów cennych przyrodniczo (defragmentacji siedlisk). W zakresie budowy nowych odcinków infrastruktury liniowej w przypadku zadrzewień i zakrzewień znajdujących się w zasięgu robót ziemnych należy stosować zasady określone w art. 87 a ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, a więc prace ziemne oraz inne prace wykonywane ręcznie z wykorzystaniem sprzętu mechanicznego lub urządzeń technicznych, wykonywane w obrębie korzeni, pnia lub korony drzewa lub w obrębie korzeni lub pędów krzewu należy przeprowadzać w sposób najmniej szkodzący drzewom lub krzewom, zabezpieczając je przed: → uszkodzeniami mechanicznymi pni poprzez zastosowanie tymczasowych osłon, np. tkaniny jutowej, desek połączonych drutem lub grubych mat z trzciny lub słomy do wysokości minimalnej 2 m, → fizycznym uszkodzeniem krzewów poprzez wygrodzenie terenu ich występowania, → przesuszeniem odkrytych korzeni poprzez ograniczenie do niezbędnego minimum czasu prowadzenia głębokich wykopów oraz stosowanie słomianych mat zabezpieczających bryły korzeniowe przed przesuszeniem, → mechanicznym uszkodzeniem korzeni szkieletowych poprzez ręczne prowadzenie wykopów w strefie brył korzeniowych w obrębie rzutu korony bądź stosowanie metod bezwykopowych, przy czym prace odkrywkowe należy prowadzić w odległości minimum 1 m od pni drzew, a napotkane korzenie przyciąć na równi ze ścianą wykopu, → zanieczyszczeniem gruntu w obrębie brył korzeniowych poprzez lokalizację miejsc postoju maszyn i tymczasowego składowania materiałów budowlanych poza obrysem koron drzew,

Inwestycja	Rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań środowiskowych
	→ mechanicznym uszkodzeniem gałęzi poprzez podwiązywanie gałęzi kolidujących z pracą pojazdów i maszyn wykorzystywanych w trakcie robót budowlanych. W celu ograniczenia negatywnych odziaływań w trakcie realizacji inwestycji związanych z infrastrukturą liniową należy również stosować następujące rozwiązania w zakresie: 1. ochrony gleb, → oszczędnie gospodarować terenem, → ograniczyć do niezbędnego minimum zasięg wymiany gruntów, → zorganizować zaplecze budowy w sposób zabezpieczający podłoże przed zanieczyszczeniem, → sprzęt budowlany i transportowy używany w związku z budową powinien być w dobrym stanie technicznym (bez wycieków paliwa), który po zakończeniu pracy lub w przypadku awarii należy odprowadzić na miejsce postoju zapewniające ochronę powierzchni ziemi przed przedostaniem się zanieczyszczeń do środowiska gruntowo-wodnego, → w przypadku niekontrolowanych wycieków substancji ropopochodnych wykonawca powinien dysponować środkami do ich neutralizacji, → należy odpowiednio zdeponować i zagospodarować glebę z obszarów zajętych pod inwestycję, → po zakończeniu prac budowlanych należy uporządkować teren budowy. 2. Ochrony wód podziemnych i powierzchniowych, → zachować szczególną ostrożności w czasie prowadzenia prac w korytach rowów melioracyjnych i w ich rejonie, → zachować wszelkie środki ostrożności zapobiegające przedostaniu się zanieczyszczeń, zwłaszcza węglowodorów ropopochodnych, do środowiska gruntowo-wodnego (wykonawca prac powinien dysponować sprzętem i środkami do neutralizacji ewentualnych zanieczyszczeń środowiska gruntowo-wodnego np. sypkie sorbenty hydrofobowe, hydrofobowe maty sorpcyjne w arkuszach lub rolkach, poduszki i rękawy sorpcyjne, biopreparaty), → powstające ścieki bytowe z zaplecza budowy powinny być odprowadzane do przewoźnych sanitariatów, a następnie wywożone do oczyszczalni. 3. Ochrony powietrza atmosferycznego: → w miarę możliwości stosować materiały budowlane w postaci płynnej, → w okresie bezdeszczowym można podczas prowadzenia prac ziemnych zraszać powierzchnię terenu wodą w celu ograniczenia pylenia, → materiały sypkie transportować wywrotkami wyposażonymi w opończe ograniczające pylenie, → wykorzystywać niskoemisyjne środki transportu oraz maszyny. 4. Ochrony klimatu akustycznego: → wykonywać prace budowlane w godzinach 6:00 - 22:00, → stosować nowoczesne maszyny wyposażone w elementy zmniejszające emisję hałasu do środowiska

Inwestycja	Rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań środowiskowych
Rekultywacja obszarów poeksploatacyjnych	Przed przystąpieniem do rekultywacji terenu wyrobiska należy przeprowadzić kontrolę obecności gatunków chronionych zwierząt i roślin. W przypadku stwierdzenia gatunków chronionych, jeżeli nie będzie to zagrażać zdrowiu i bezpieczeństwu publicznemu, miejsca takie winno się pozostawić bez prowadzenia rekultywacji. Jeżeli jednak realizacja rekultywacji terenu jest konieczna, prace winny być prowadzone w sposób niepowodujący łamania zakazów obowiązujących względem gatunków chronionych. Jeżeli nie będzie to możliwe, przed przystąpieniem do prac należy uzyskać zezwolenie na realizację czynności zakazanych w stosunku do gatunków chronionych, wydawane na podstawie art. 56 Ustawy o ochronie przyrody.

Źródło: opracowanie własne

13 ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE

„Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku” przewiduje realizację zadań, które przyczynią się do poprawienia stanu środowiska na terenie powiatu, a tym samym pozytywnie wpłyną na zdrowie ludzi i poprawią standard życia mieszkańców. Zaproponowane w POŚ cele są spójne z innymi dokumentami strategicznymi szczebla wyższego, a w szczególności ze Strategią Rozwoju Kraju oraz z dokumentami przyjętymi na szczeblu regionalnym i lokalnym. W związku z powyższym przedstawianie alternatywnych rozwiązań w tym kontekście nie ma uzasadnienia zarówno z formalnego jak i ekologicznego punktu widzenia.

Ponadto, dokument ten ma charakter strategiczny i w związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań, w tym napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Jako warianty alternatywne dla zaplanowanych przedsięwzięć można rozważać: warianty lokalizacji, warianty konstrukcyjne i technologiczne, warianty organizacyjne czy wariant niezrealizowania inwestycji tzw. wariant „0”. Wariant „0” nie oznacza, że nic się nie zmieni. Konsekwencje związane z brakiem realizacji Programu mogłyby być znacznie dotkliwsze dla środowiska i ludzi. Pewnym jest, iż rozwiązanie alternatywne polegające na braku realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku” wpłynie negatywnie na wszystkie komponenty środowiska, ponieważ jak wykazano w niniejszej prognozie, zadania zaplanowane do realizacji w ramach POŚ oddziaływać będą w sposób pozytywny stały i długoterminowy na poszczególne komponenty środowiskowe (zaniechanie ich realizacji pogorszy stan środowiska na terenie powiatu).

Trudności jakie mogą być związane z realizacją niektórych zadań określonych w Programie to przede wszystkim wysokie koszty realizacji poszczególnych zadań oraz trudności w pozyskaniu odpowiednich środków na ten cel, niedotrzymanie ustalonych terminów realizacji zadań, możliwość wystąpienia konfliktów społecznych oraz trudności w pozyskaniu terenów pod poszczególne inwestycje.

Główną trudnością napotkaną przy sporządzaniu niniejszej Prognozy był stopień ogólności zapisów analizowanego Programu. Nie znając zakresu i lokalizacji koniecznych do wykonania w ramach konkretnych działań inwestycji, nie można dokonać konkretnej i szczegółowej oceny oddziaływania.

W związku z powyższym wszelkie analizy oddziaływań mają charakter ogólny i opierają się w dużej mierze na teoretycznej możliwości wystąpienia negatywnych lub pozytywnych oddziaływań. Dlatego też należy zakładać, że wszelkie sformułowane wnioski odnośnie możliwości wystąpienia możliwego negatywnego oddziaływania, powinny być zweryfikowane na etapie wykonywania szczegółowych analiz np. na etapie przygotowywania dokumentacji niezbędnej do uzyskania decyzji środowiskowych.

Wśród wielu możliwych źródeł finansowania inwestycji, jednostki samorządowe, każdorazowo i indywidualnie powinny dopasowywać system możliwości finansowania, do danej inwestycji i przedsięwzięcia.

14 SPIS TABEL

Tabela 1. Analiza zgodności celów „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku” z dokumentami nadrzędnymi ... 14
Tabela 2. Etapy procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska ... 27
Tabela 3. Wskaźniki realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku” ... 29
Tabela 4. Zadania POH dla powiatu żnińskiego w perspektywie krótkoterminowej ... 39
Tabela 5. Rodzaje dróg (w km) w gminach powiatu żnińskiego wg stanu na koniec 2024 roku ... 40
Tabela 6. Wyniki pomiarów pól elektromagnetycznych w punktach pomiarowych zlokalizowanych w powiecie żnińskim ... 41
Tabela 7. Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.) dla JCWP rzecznych położonych w obrębie powiatu żnińskiego ... 43
Tabela 8. Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.) dla JCWP jeziornych położonych w obrębie powiatu żnińskiego ... 45
Tabela 9. Monitoring JCWPd w punktach pomiarowych zlokalizowanych w powiecie żnińskim w latach 2023-2024 47
Tabela 10. Złoża kopalin zlokalizowane na obszarze powiatu żnińskiego – aktywni użytkownicy ... 53
Tabela 11. Działania rekultywacyjne podejmowane na obszarze powiatu żnińskiego w latach 2023-2024 ... 56
Tabela 12. Podział gruntów ornych w powiecie żnińskim ... 56
Tabela 13. Zestawienie wyników badań gleb z terenu powiatu żnińskiego z lat 2023-2024 ... 57
Tabela 14. Ilość odpadów komunalnych wytworzonych w powiecie żnińskim w latach 2022-2024 (w tonach) ... 61
Tabela 15. Osiągnięte w gminach powiatu żnińskiego poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w wysokości minimalnej dla lat 2023-2024 ... 63
Tabela 16. Osiągnięte w gminach powiatu żnińskiego w latach 2023-2024 poziomy składowania odpadów komunalnych ... 63
Tabela 17. Osiągnięte w latach 2023-2024 poziomy ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania ... 64
Tabela 18. Realizacja Programu w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest (dla os. fizycznych) w latach 2023-2024 w gminach powiatu żnińskiego ... 65
Tabela 19. Użytki ekologiczne zlokalizowane w powiecie żnińskim ... 70
Tabela 20. Rejestr zabytków nieruchomych w Powiecie Żnińskim według stanu na 2026 rok ... 78
Tabela 21. Rejestr zabytków archeologicznych w Powiecie Żnińskim według stanu na 2026 rok ... 84
Tabela 22. Matryca wpływu działań przedstawionych w „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku” na poszczególne elementy środowiska ... 91
Tabela 23. Typowe negatywne oddziaływania środowiskowe występujące na etapie realizacji przedsięwzięć o charakterze budowlanym (budowa/rozbudowa/przebudowa infrastruktury liniowej oraz obiektów budowalnych) ... 105
Tabela 24. Analiza możliwości nieosiągnięcia celów środowiskowych zawartych w planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry dla zidentyfikowanych jednolitych części wód z terenu powiatu żnińskiego ... 115
Tabela 25. Analiza i ocena w jaki sposób zapisy Rozporządzenia (UE) 2024/1991 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 czerwca 2024 r. zostały uwzględnione w projekcie POŚ ... 120
Tabela 26. Rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań środowiskowych ... 122

15 SPIS WYKRESÓW

Wykres 1 Długość eksploatowanej sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej) w powiecie żnińskim w latach 2021-2024 ... 51
Wykres 2 Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w powiecie żnińskim w latach 2021-2024 ... 51
Wykres 3 Liczba zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków w powiecie żnińskim w latach 2021-2024 ... 52
Wykres 4 Podział gruntów ornych w powiecie żnińskim (w ha) ... 57
Wykres 5 Odczyn pH zbadanych w latach 2023-2024 gleb ... 58
Wykres 6 Wyniki dotyczące potrzeby wapnowania ... 58
Wykres 7 Zasobność zbadanych gleb w fosfor ... 58
Wykres 8 Zasobność badanych gleb w potas ... 59
Wykres 9 Zasobność badanych gleb w magnez ... 59

Wykres 10 Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca w kg w gminach powiatu żnińskiego w latach 2022-2024 61
Wykres 11 Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów (w %) w powiecie żnińskim w latach 2021-2024 62

16 SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1 Zasięg obszarów przekroczeń poziomu docelowego B(a)P w pyle zawieszonym PM10, określonego ze względu na ochronę zdrowia ludzi zagregowany do obszaru powiatu żnińskiego w latach 2023-2024 37
Rysunek 2 Statystyka stężeń BaP średnia roczna [ng/m^3] max w gminach powiatu żnińskiego w latach 2023-2024 37
Rysunek 3 JCWP rzecznych (zlewnie) na obszarze powiatu żnińskiego 42
Rysunek 4 JCWP jeziornych (i ich zlewnie) na obszarze powiatu żnińskiego 45
Rysunek 5 Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q=0,2%) oraz obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q=1%) w powiecie żnińskim 48
Rysunek 6 Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q=10%) oraz obszary zagrożone powodzią od wód gruntowych (podtopienia) 49
Rysunek 7 Wynikowe (łączne) zagrożenie suszą oraz ocena zagrożenia suszą rolniczą w powiecie żnińskim 50
Rysunek 8 Lokalizacja złóż kopalin na terenie powiatu żnińskiego 53
Rysunek 9 Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca (w kg) w poszczególnych gminach powiatu żnińskiego (dane za 2024 rok) 61
Rysunek 10 System obszarów prawnie chronionych w powiecie żnińskim 73
Rysunek 11 System korytarzy ekologicznych w powiecie żnińskim 74
Rysunek 12 Rozmieszczenie lasów oraz podział na poszczególne nadleśnictwa w powiecie żnińskim 75
Rysunek 13 Lesistość (w %) wg stanu na 31.12.2024 r. w gminach powiatu żnińskiego – porównanie 76
Rysunek 14 Lokalizacja zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR) oraz zakładu o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR) w powiecie żnińskim 77

ZAŁĄCZNIK – OŚWIADCZENIE AUTORA PROGNOZY

Poznań, dnia 8.04.2026 r.

OŚWIADCZENIE

Zgodnie z art. 74a ust. 2 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. 2024 poz. 1112 ze zm.) oświadczam, że będąc autorem **Prognozy oddziaływania na środowisko do projektu „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku”** spełniam wymagania określone w art. 74a ust. 2 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. 2024 poz. 1112 ze zm.).

Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

KAMIL NABAGŁO
O ŚRODOWISKU
ul. Wierzbięcice 37a/6, 61-558 Poznań
tel. 690-275-253
e-mail: kamilnabaglo@osrodowisku.com
strona internetowa: www.osrodowisku.com
NIP: 5571640474
REGON: 521700671

Kamil Nabagło

Kamil Nabagło o środowisku

KAMIL NABAGŁO O ŚRODOWISKU

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska organ wykonawczy powiatu w celu realizacji polityki ochrony środowiska sporządza powiatowy program ochrony środowiska. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku został sporządzony w celu realizacji krajowej polityki ochrony środowiska, która jest prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Podstawowym celem sporządzenia i uchwalenia Programu jest realizacja przez jednostki samorządu terytorialnego polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych. Program stanowi podstawę do funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem, spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska na szczeblu danej jednostki samorządu terytorialnego.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku jest dokumentem strategicznym, którego celem jest wyznaczenie kierunków działań w zakresie ochrony środowiska na poziomie powiatowym, w oparciu o ocenę jego aktualnego stanu oraz identyfikację najważniejszych problemów środowiskowych.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku zalicza się do dokumentów wymienionych w art. 46 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, dla których wymagane jest przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z art. 53 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, wystąpiono z wnioskiem do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy oraz do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku. Uwzględniając powyższe sporządzono Prognozę oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku.

Po opracowaniu Prognozy oddziaływania na środowisko, wystąpiono ponownie z wnioskiem do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy oraz do Państwowego Wojewódzkiego

Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy o zaopiniowanie Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy dnia 6.05.2026 r. (pismo nr WOO.410.153.2026.MD1) oraz Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Bydgoszczy dnia 21.04.2026 r. (pismo nr NNZ.9022.4.27.2026) zaopiniowali dokumenty pozytywnie. Ponadto, zgodnie z art. 17 ust.2 pkt 2 ustawy Prawo ochrony środowiska, projekt Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku został również pozytywnie zaopiniowany przez organ wykonawczy województwa Uchwałą Nr 102/4728/26 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 15 kwietnia 2026 r.

Zgodnie z art. 17 ust. 4 ustawy Prawo ochrony środowiska, na zasadach określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, zapewniono możliwość udziału społeczeństwa w postępowaniu, którego przedmiotem było sporządzenie Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Żnińskiego do 2029 roku z perspektywą do 2033 roku wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. W związku z powyższym ogłoszono o możliwości składania uwag i wniosków do projektu Programu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko od 14.04.2026 r. do 5.05.2026 r. Dokumenty zostały wyłożone w siedzibie Starostwa Powiatowego w Żninie oraz opublikowane na stronie internetowej, a także w Biuletynie Informacji Publicznej Powiatu Żnińskiego. W terminie określonym w informacji podanej do publicznej wiadomości, nie wniesiono żadnych uwag i wniosków.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska Program ochrony środowiska jest uchwalany przez radę powiatu.

Wobec powyższego podjęcie niniejszej uchwały jest w pełni uzasadnione.

APB/WR